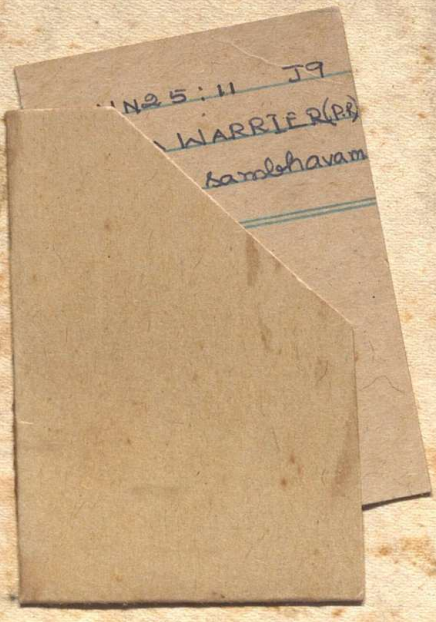

MUL
221910
KANNAM
57/7, Ch
MADRAS-24

MADRAS UNIVERSITY LIBRARY

Call Number

Accession Number

Available for loan from

This book should be returned on or before the date last marked below.

കേരളസംഭവം

ഭാഷാമഹാകാവ്യം.

UNIVERSITY LIBRARY
9 OCT 1964

ഗ്രന്ഥകർത്താ,

മഹാകവി, പാണ്ടനാട്ടിൽ

പി. ആർ. ഗോപാലവാര്യർ അവർകൾ

—(ശാസ്ത്രഭൂഷണൻ, ജ്യോതിർഗ്ഗണിതപണ്ഡിതർ.)

Govt. Oriental Manuscripts Commission

NATIONAL BOOK STALL
SPCS LTD.
KOTTAYAM

പ്രകാശകർ,

ശ്രീരാമവിലാസം പ്രസ്സ് & ബുക്ക്ഡിപ്പോ

കൊല്ലം.

ഒന്നാംപതിപ്പു കാപ്പി 1000.

പകർപ്പവകാശം പ്രകാശകർക്ക്.

1134/1959.

22 1910

032 : IN 25 : II

J9

അവതാരിക.

ജീവികാവൃത്തിക്കുവേണ്ടി അവിശ്രമങ്ങളായ പരിശ്രമങ്ങളിൽ ആണ്ടുകഴിയുന്ന ആധുനികലോകത്തിനു് കാവ്യാദികളായ കലകളിൽ രസിക്കാൻ കൗതുകമുണ്ടെങ്കിലും വേണ്ടത്ര സമയവും സൗകര്യവും ഒത്തുവരാറില്ലെന്നു് വന്ന ക്രൂടിയിട്ടുണ്ടു്. ഒട്ടകാലംമുമ്പുവരെ പ്രഭോഷംമുതൽ പ്രഭാതംവരെ തെളിഞ്ഞിരുന്ന കണ്ടിരുന്ന കഥകളികൾ ഇന്നു് രണ്ടുമൂന്നു മണിക്കൂറിൽ ചുരുക്കി പ്രദർശിപ്പിക്കുന്നതു് കാണാനേ കഴിയൂ എന്നു് വന്നിട്ടുണ്ടു്. അതുപോലെ മറ്റു കലകളും. സാഹിത്യരംഗത്തും ദീർഘദീർഘങ്ങളായ ആഖ്യായികകളും ദീർഘങ്ങളായ മഹാകാവ്യങ്ങളും അസ്തമിച്ചു് ലഘുകാവ്യങ്ങളും ചെറുകഥകളും ഉദിച്ചുയരുകയാണു്. ഈ ലഘുകലാസൃഷ്ടികളുടെ ആവിർഭാവത്തിനു് ഹേതു കാലപരിണതയിൽവന്ന ജീവിതരീതിയിലുള്ള വ്യഗ്രതയും ചപലതയും ആണു്.

പാഞ്ഞുപോകുന്ന കാലഗതിയിൽ അല്പനിമിഷങ്ങളിൽ ഉജ്ജ്വലകാന്തിവിതറി ഉദിച്ചുണ്ടുയരുന്ന അല്പായുസ്സുകളായ തേജസ്സുകളും ആകർഷകങ്ങളുംതന്നെ. എന്നാലും ക്ഷണികകാന്തികളായ ഈ പ്രതിഭാസവിശേഷങ്ങളെ തുടർന്നുകാണുന്ന സഹൃദയനു് അക്ഷയകാന്തി ചിന്തിഅണയാതെ തിളങ്ങുന്ന ചില തേജോരാശികളുടെ ഉദയം ആശാസ്യമായിവരും.

ഇടയ്ക്കിടയ്ക്കു് മനുഷ്യമനീഷയുടെ വിശാലഭാവങ്ങളും പ്രകാശിപ്പിക്കുന്ന വിശേഷാത്തരങ്ങളായ കലാസൃഷ്ടികളും വിപുലമായ തോതിൽ പ്രത്യക്ഷമാകുന്നതു് അഭിലഷണീ

യമായിത്തീരും. ചെറുകഥകളും പ്രഹസനങ്ങളും ഖണ്ഡകാവ്യങ്ങളും കണ്ടു് ആസ്വദിച്ച കണ്ണുകൾക്കു് നാടകങ്ങളിലും ആഖ്യായികകളിലും മഹാകാവ്യങ്ങളിലും പ്രബലമായ കൗതുകമുദിക്കും. അമ്മാതിരിയുള്ള ഒരു നൂതന കൗതുകത്തിന്റെ പ്രാദുർഭാവമാണു് ശ്രീ: പാണ്ടനാട്ടിൽ ഗോപാലവാര്യരുടെ അഭിനവമായ ഈ മഹാകാവ്യത്തിന്റെ ഉദയഹേതുവെന്നു തോന്നുന്നു.

"നഗരാണ്യവശൈലത്തു ചന്ദ്രാർക്കോദയവർണ്ണനൈഃ
ഉദ്യാനസലിലക്രീഡാമധുപാനരതോത്സവൈഃ" എന്നിങ്ങനെ ആചാര്യദണ്ഡിയുടെ അഭിമതത്തിനൊത്ത കാവ്യോചിതങ്ങളായ വിവിധവിഷയങ്ങളെ അധികരിച്ചുള്ള വർണ്ണനങ്ങളും വിവരണങ്ങളും അടങ്ങിയ മഹാകാവ്യമെന്ന കവിതാപ്രസ്ഥാനം സംസ്കൃതസാഹിത്യത്തിൽ സുചിരകാലം സപ്രഭാവം പ്രകാശിപ്പിച്ചതാണല്ലോ. ആ സംസ്കൃതസാഹിത്യപദ്ധതി സംസ്കൃതത്തിൽനിന്നും കേരളസാഹിത്യത്തിൽ പകർന്നു് ഒട്ടൊരുകാലം പ്രകാശിച്ചു. ഇന്നും കാലസ്വഭാവഗതി മാറിയിട്ടും ആ പ്രസ്ഥാനത്തിനു് ആത്യന്തികമായ തിരോഭാവം വന്നിട്ടില്ലെന്നുള്ളതു് അത്ഭുതാവഹമായ ഒരു പരമാർത്ഥമാണു്. അനേകം മഹാകാവ്യങ്ങളുടെ വിരചനംകൊണ്ടു് ചരിതാർത്ഥനായ മഹാകവി വടക്കുംകൂർ രാജരാജവർമ്മരാജാ ഭാഷാഭഗവതിയെ ഉപാസിച്ചു് വിജയിക്കുന്നുണ്ടു്. ചിരന്തനമായ ആ പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ ഇദാനീന്തനമായ പ്രചോദനവൈഭവമാണു് ശ്രീ: വാര്യരുടെ കേരളസംഭവമെന്ന ഈ മഹാകാവ്യത്തിനു് നിദാനമെന്നുതോന്നുന്നു.

ഭാഗവതം നവമസ്കന്ധത്തിലും തദ്വാരാ ശ്രീനാരായണഭട്ടപ്രണീതമായ നാരായണീയത്തിലും പ്രസ്തുതമായ ഭാഗ്യവാന്റെ പുരാണപ്രസിദ്ധമായ ചരിത്രമാണു്

ഈ കാവ്യത്തിലെ കഥാവസ്തു. പരശുരാമചരിതത്തിനും കേരളഭൂമിക്കും ഐതിഹ്യസിദ്ധമായ ബന്ധം സുപ്രസിദ്ധമാണല്ലോ. ഏതായാലും മൂവേഴുവട്ടം ക്ഷത്രിയവംശവിധ്വംസനം നടത്തി സപരശുവിന്റെ പ്രക്ഷേപണംകൊണ്ട് കേരളഭൂമിയുടെ സൃഷ്ടി നിർവ്വഹിച്ചു എന്നു് പ്രശസ്തിയാർജ്ജിച്ച ഭാർഗ്ഗവരാമന്റെ കഥയ്ക്കു് ഈ കാലഘട്ടത്തിൽ വിശേഷിച്ചും ഈ കേരളഭൂമിയിൽ ഇന്നു് ഒരു പ്രസക്തിയ്ക്കവകാശമുണ്ടെന്നതോന്നുന്നു. വിശേഷിച്ചു് ഒരു ഭാർഗ്ഗവാവതാരസംരംഭക്രോടാതെതന്നെ ഇന്നു് ഈ ഭൂമി ആസകലം അക്ഷത്രിയമോ അരാജകമോ ആയിത്തീർന്നിരിക്കുകയാണു്. അനേകശതാബ്ദങ്ങളിലെ കേരളീയരുടെ സപ്നസങ്കല്പമായ കേരളം അസമഗ്രമായിട്ടാണെങ്കിലും സംജാതമായിരിക്കുകയാണു്. ഈ അവസരത്തിൽ ഈ കൊച്ചുഭൂഖണ്ഡത്തിന്റെ ഉല്പത്തിക്കു ഹേതുഭൂതനെന്നു് ഭാവനാചതുരന്മാരായ പൗരാണികന്മാർ സംഭാവനചെയ്യുന്ന ശ്രീപരശുരാമന്റെ ചരിതം കാവ്യരൂപത്തിൽ പ്രകാശിപ്പിക്കുന്നതു് സമുചിതംതന്നെയാണു്. ഇരുപത്തിയൊന്നുസർഗ്ഗങ്ങളിലായി വിവിധവൃത്തങ്ങളിൽ വിരചിതമായിട്ടുള്ള ഈ മഹാകാവ്യം യുവാവായ മഹാകവിയുടെ അതന്ത്രമായ പരിശ്രമത്തിന്റേയും അമന്ദമായ കവിതാവാസനയുടേയും പ്രകൃഷ്ടമായ പ്രത്യക്ഷലക്ഷ്യമായി പ്രകാശിക്കുന്നു. ബാല്യം മുതല്ക്കുള്ള നിരന്തരമായ വൈദുഷ്യാനുശീലനവും കാവ്യകലാഭ്യാസവും ഈ ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ രചനയ്ക്കു് പ്രയോജകീഭവിച്ചിട്ടുണ്ടു്. അയത്നകോമളമായി പ്രവഹിക്കുന്ന ശ്രീ: വാഗ്വരുടെ വചോനിർഝരിയുടെ മാധുര്യം അനുഭാവസമ്പന്നരായ സഹൃദയർക്കു് ആസ്വാദ്യമാകും. കാളിദാസാദികളായ മഹാകവികളുടെ കൃതികളിൽപോലും ദോഷങ്ങളും ദർശിക്കുവാൻ നിപുണതയുള്ള നിരൂപകന്മാരുടെ ദൃഷ്ടികൾക്കു് ശ്രീ: വാഗ്വരുടെ മഹാകാവ്യത്തിലും വൈകല്യങ്ങളും കാണാൻ കഴിഞ്ഞേക്കും. എന്നാലും ഉത്തിഷ്ണുമാ

നനും, ഉത്സാഹസമ്പന്നനും ആയ ഒരു യുവമഹാകവിയെ ശുഭാശംസകളോടുകൂടി അനുഗ്രഹിക്കേണ്ടതു് നിർമ്മത്സരരായ മനീഷികളുടെ കടമയാണെന്നു ഞാൻ വിശ്വസിക്കുന്നു.

ഈ മഹാകാവ്യരചനകൊണ്ടു് സംസിദ്ധമായ കാവ്യകലാകുശലത മധുരതരങ്ങളായ ഇതരകൃതികളുടെ ഉദയത്തിനും ഉദ്ദീപനംനല്കും എന്നു് നമുക്കാശിക്കാം. അഭിനവമായ ഈ മഹാകാവ്യത്തിനും അഭ്യുദയശാലിയായ തൽക്കർത്താവിനും അഭംഗുരങ്ങളായ ഭാവുകങ്ങൾ അരുളി വാഗ്ദേവതയനുഗ്രഹിക്കട്ടേയെന്നു് പ്രാർത്ഥിച്ചുകൊള്ളുന്നു.

എന്നു്,

എൻ. ഗോപാലപിള്ള എം. എ. (ഒപ്പു്)
സംസ്കൃതകോളേജു് പ്രിൻസിപ്പാൾ (Retd)

കുമാരമംഗലം
തിരുവനന്തപുരം
9-1-1959.

9 OCT 1984
MADRAS

മുഖവുര

നിരന്തരമായ ജ്യോതിഷ്പ്രവൃത്തികൾക്കിടയിൽ എന്റെ കഴിഞ്ഞ മൂന്നാലു വർഷത്തെ സാഹിത്യപരിശ്രമത്തിന്റെ പ്രധാന ഫലമായ "കേരളസംഭവ"മഹാകാവ്യത്തെ ഏറെറവും വിനയത്തോടും, ഭയഭക്തികളോടുംകൂടി ഞാൻ വായനക്കാരായ മഹാജനങ്ങളുടെ മുമ്പാകെ കാഴ്ച്ചവച്ചുകൊള്ളുന്നു. മഹാകാവ്യങ്ങളിൽ ഉണ്ടായിരിക്കേണ്ട ഗുണങ്ങളിൽ ഏതെങ്കിലും ഒന്നിന്റെ കണിക ഇതിന്റെ ഏതെങ്കിലും ഒരു ഭാഗത്തു് കിടപ്പുണ്ടെന്നു് അവരിൽ നിർമ്മത്സരന്മാരും സഹൃദയന്മാരുമായ സജ്ജനങ്ങൾ സമ്മതിക്കുന്നു എങ്കിൽ അതിനാൽ ഞാൻ അനുഗൃഹീതനായി. പ്രതിയോഗികളോടു് എനിക്കു പറയുവാനുള്ളു സമാധാനം:

"അദോഷതാമേവ സതാം വിവൃണ്വതേ
ദ്വിഷാം മൃഷാരോപകണാധിരോപണാഃ" എന്നുള്ള മഹാകവി ശ്രീഹർഷന്റേയും,

"പുരാണമിത്യേവ ന സാധു സർവ്വം
ന ചാപി കാവ്യം നവമിത്യവദ്യം
സന്തസ്സമീക്ഷ്യാന്യതരത്ഭജന്തേ
മൂഢഃ പരപ്രത്യയനേയബുദ്ധിഃ" എന്നുള്ള മഹാകവി കാളിദാസന്റേയും സംസ്കൃതപദ്യങ്ങളിൽ അടങ്ങിയിട്ടുള്ള ആശയമാണു്.

ഈ മഹാകാവ്യത്തെ; പ്രായാധിക്യവും രോഗപീഡയും മനഃക്ലേശവും, കായ്യാന്തരപാരതന്ത്ര്യങ്ങളും ഉണ്ടായിരുന്നിട്ടുപോലും അവയൊന്നും വകവയ്ക്കാതെ ആദ്യന്തം

വായിച്ചുനോക്കി ഇതിലെ സ്ഖലിതങ്ങളും പലതും തിരുത്തിയും, പലതും പൂണ്ടിക്കാണിച്ചുതന്നും അസ്സലരസവും അഭംഗിയുമുള്ള ഭാഗങ്ങളും മാറ്റി എഴുതി ഭാഷയ്ക്ക് ഐകരൂപ്യംവരുത്തി മറ്റുംവേണ്ട നിർദ്ദേശങ്ങളുംതന്ന്, പ്രസന്നമായ അഭിപ്രായവും രേഖപ്പെടുത്തി, പുസ്തകം പ്രസിദ്ധീകരിക്കുന്നതിന് അനുഗ്രഹിച്ച അഭിനവ ശ്രീഹർഷ മഹാകവിയും എന്റെ അഭിവന്ദ്യഗുരുഭ്രാതൃനുമായ ബ്രഹ്മശ്രീ പുലിയൂർ പി. എസ്. പുരുഷോത്തമൻനമ്പൂതിരി അവർകളുടെ കാരുണ്യാതിശയം എന്നെ ഇതികർത്തവ്യതാമൂഢനാക്കി യാവജ്ജീവം അദ്ദേഹത്തിരുമേനിയുടെ അക്രീതദാസനാക്കിത്തീർക്കുന്നു എന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ?

അതുപോലെ ഈ മഹാകാവ്യം വായിച്ചുനോക്കിയും വായിച്ചുകേട്ടും ഇതിലെ സ്ഖലിതങ്ങളും തിരുത്തി ഭാഷയ്ക്ക് ഐകരൂപ്യംവരുത്തി പല പദ്യങ്ങളും ഭംഗിയാക്കുകയും, ഭംഗിയാക്കുന്നതിനുവേണ്ട നിർദ്ദേശം തരികയും, സമുജ്ജ്വലമായ അവതാരിക എഴുതിത്തരികയും ചെയ്ത് ഇതിന്റെ പ്രസിദ്ധീകരണത്തിനനുഗ്രഹിച്ച സാഹിത്യസാമ്രാട്ടും, പണ്ഡിതകവിരത്നവും കേന്ദ്രസാഹിത്യ അക്കാഡമിയിലേയും കേരളസാഹിത്യ അക്കാഡമിയിലേയും പ്രമുഖാംഗങ്ങളിൽ പ്രഥമഗണനീയനുമായ മ. രാ. രാ. ശ്രീ: എൻ. ഗോപാലപിള്ള എം എം. (റിട്ട: സംസ്കൃതകോളേജ് പ്രിൻസിപ്പാൾ) എനിക്കുള്ള സീമാതീതമായ കൃതജ്ഞതയെ ഇവിടെ രേഖപ്പെടുത്തിക്കൊള്ളുന്നു. പ്രകൃത്യാമന്ദനും അസംതൃപ്തനുമായ എന്നെ ഉത്സാഹിപ്പിച്ച് ഈ മഹാകാവ്യം പ്രസിദ്ധീകരിക്കുന്നതിനുവേണ്ട പ്രോത്സാഹനങ്ങളും പരിശ്രമങ്ങളും ചെയ്തുതന്ന സഹിത്യരസികനും ജ്യോതിശ്ശാസ്ത്രാചാര്യനും, എന്റെ ഗുരുനാഥനുമായ പി. യു. കൃഷ്ണവാര്യർ എം. എസ്സ്സി. (പ്രൊഫസർ എൻ. എസ്. എസ്. ഹിന്ദുകോളേജ് പെരുന്ന) അവർകളോ

ട്ടുള്ള നന്ദിയെ സൂചിപ്പിക്കുന്നതിനും ഇതാണു് അവസരം. അവിടുന്നു് ക്രടെക്കൂടെ ഈ വിഷയത്തിൽ എന്നെ ഉത്സാഹിപ്പിച്ചിരുന്നില്ലെങ്കിൽ ഞാൻ ഇപ്പോഴെങ്കിലും ഇതു് അവസാനിപ്പിച്ചിരുന്നിരിക്കുമോ എന്നുള്ളതു് സംശയമാണു്.

കൃത്യാന്തരബാഹുല്യം നിമിത്തം ഈ മഹാകാവ്യം ക്രലങ്കഷമായി പരിശോധിക്കുന്നതിനും, ക്രട്ടതൽ ഭംഗിയാക്കുന്നതിനും ശ്രമിച്ചിട്ടും സാധിച്ചിട്ടും ഇല്ലാത്തതിനാൽ എന്റെ അല്പജ്ഞതയോ, അനവധാനതയോ, അവിവേകമോ നിമിത്തം ക്ലിഷ്ടമായ പ്രയോഗങ്ങളോ, അസ്വരസങ്ങളായ പദങ്ങളോ, സ്ഖലിതങ്ങളോ ഇതിൽ കടന്നുക്രടിയിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ ഭാഷാസാഹിത്യാഭിമാനികളായ സജ്ജനങ്ങളും സദയം അവയെ എനിക്കു് ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചുതന്നും, മറ്റും വേണ്ടത്ര സഹായസഹകരണങ്ങളും ചെയ്തും ഈ സദുദ്യമത്തെ സഫലമാക്കിച്ചെയ്യണമെന്നു് സവിനയം അപേക്ഷിച്ചുകൊള്ളുന്നു.

ഈ മഹാകാവ്യത്തിനു് ഇതിനകംതന്നെ പല പണ്ഡിതന്മാരും അനുമോദനപത്രങ്ങളും സദഭിപ്രായങ്ങളും അയച്ചുതന്നിട്ടുണ്ടു്. മറ്റു പല മഹാന്മാരും അഭിപ്രായങ്ങൾ അയച്ചുതരാമെന്നു് സസ്നേഹം എന്നെ അറിയിച്ചിട്ടുമുണ്ടു്. എന്നാൽ പുസ്തകത്തിന്റെ അച്ചടിജോലി യഥാസമയം പര്യവസാനിച്ചിരിക്കുന്നതിനാൽ പുസ്തകപ്രസിദ്ധീകരണം ഇനി അമാന്തിപ്പിക്കുവാൻ നിവാഹമില്ലാതെ വരികയും, ഇവിടെ കിട്ടിയതിൽ അതിപ്രധാനമായ ചില അഭിപ്രായങ്ങൾമാത്രം ഇതിൽ ചേർക്കുകയുമാണു് ചെയ്തിട്ടുള്ളതു്. ശേഷമുള്ള അഭിപ്രായങ്ങളും പിന്നാലെ പ്രസിദ്ധീകരിക്കാമെന്നു വിശ്വസിക്കുന്നു.

ഈ മഹാകാവ്യത്തിന്റെ കയ്യെഴുത്തുപ്രതി ആദ്യന്തം വായിച്ചുനോക്കി അഭിപ്രായം എഴുതി അയച്ചുതന്ന മാന്യ

സഹൃദയന്മാരും, ഉന്നത പണ്ഡിതന്മാരുമായ, സാഹിത്യ കുശലന്മാർക്കും, ഈ പുസ്തകത്തെ ഇത്രമാത്രം ഭംഗിയായി അച്ചടിച്ചു പ്രസിദ്ധീകരിക്കുന്നവരും, പ്രസിദ്ധീകരണാദി സർവ്വകൃത്യത്തിലും സർവ്വാത്മനാ സഭാ എന്നെ സഹായിച്ചു വരുന്നവരുമായ കൊല്ലം ശ്രീരാമവിലാസം മുദ്രണാലയ പ്രവർത്തകർക്കും, വിശിഷ്യ മാനേജിംഗ് ഡയറക്ടറും സഹൃദയസുഹൃന്മണിയുമായ മ. രാ. രാ. ശ്രീ: എൻ. ചന്ദ്രശേഖരൻനായർ അവർകൾക്കും പ്രത്യേകം, പ്രത്യേകം, കൃതജ്ഞത പ്രകാശിപ്പിച്ചുകൊള്ളുന്നു.

പുരാണ പ്രസിദ്ധമായ ഇതിവൃത്തത്തിൽ സന്ദർഭാനുസരണം ചെയ്തിട്ടുള്ള ചില മാറ്റങ്ങൾ വായനക്കാർക്ക് വ്യക്തമായി കാണാവുന്നതാകയാൽ പ്രത്യേകം എടുത്തു വിവരിക്കണമെന്നു വിചാരിക്കുന്നില്ല.

ഗ്രന്ഥകർത്താ,

പാണ്ടനാട്ടിൽ പി. ആർ. ഗോപാലവാര്യർ.

പാണ്ടനാട്,

ചെങ്ങന്നൂർ, 12-8-1959.

ജ്യോതിഷപണ്ഡിതർ, ഗണിതവിദ്വന്മണി സാഹിത്യമണി,
ബ്രഹ്മശ്രീ പുലിയൂർ

പി. എസ്. പുരുഷോത്തമൻനമ്പൂതിരി അവർകളുടെ അഭിപ്രായം.

"വാക്യം രസാത്മകം കാവ്യം" എന്ന പ്രമാണവചന മനുസരിച്ച് രസാത്മകങ്ങളായ പദസമൂഹങ്ങളെ ചേർത്തുണ്ടാക്കുന്ന കവിതാകദംബത്തെ കാവ്യമെന്നു നിർവ്വചിക്കാം. ഭാഷയോ, സംസ്കൃതമോ ഗദ്യമോ, പദ്യമോ എല്ലാം ഇപ്രകാരം കാവ്യംതന്നെ. ഇതിൽത്തന്നെ പല പിരിവുകളും വേറെയുമുണ്ട്. മഹാകാവ്യങ്ങളിൽ "നഗരാണ്ണ്വശൈലർത്തുചന്ദ്രാർക്കോദയ" വർണ്ണനാദികളായ പലതും ഉണ്ടായിരിക്കണമെന്നും വിധിച്ചിട്ടുണ്ട്. നൈഷധം ഈ നിബന്ധനയിൽനിന്ന് അല്പം വ്യത്യസ്തമായിട്ടാണ് രചിച്ചിട്ടുള്ളതെന്ന് തൽഗ്രന്ഥകർത്താവുതന്നെ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുമുണ്ട്.

പാണ്ടനാട്ടിൽ ശ്രീ: പി. ആർ. ഗോപാലവാര്യർ രചിച്ചിട്ടുള്ള "കേരളസംഭവം" എന്ന ഈ കാവ്യം ഈ വിധത്തിലുള്ള ഒരു മഹാകാവ്യമാണെന്ന് തീർച്ചപ്പെടുത്താവുന്നതാണ്. അത്യാവശ്യമുള്ള വർണ്ണനകളും സമുചിതമായ അലങ്കാരപ്രയോഗങ്ങളും അടങ്ങിയിട്ടുള്ള ഈ കാവ്യത്തിൽ മഹാകാവ്യലക്ഷണങ്ങളും തികച്ചും ഉണ്ടെന്നുപറയുവാൻ സന്തോഷമുണ്ട്. യദുവംശജനും മാഹിഷ്മതീപതിയുമായ കാർത്തവീര്യാർജ്ജുനന്റെ ചരിത്രവും പരശുരാമന്റെ അവതാരവും കാർത്തവീര്യാദിദുഷ്ടക്ഷത്രിയരാജവിദ്ധ്വംസനവും കേരളോദ്ധാരണവും ആണ് ഇതിലെ ഇതിവൃത്തം. കഥ പുരാണപ്രസിദ്ധമാകയാൽ ഇവിടെ വിസ്തരിക്കുന്നില്ല. 21 സർഗ്ഗങ്ങളും സുമാർ 2500-ൽപരം പദ്യങ്ങളും ഈ മഹാകാവ്യത്തിൽ ഉൾക്കൊള്ളുന്നുണ്ട്. കവിതയുടെ ശൈലിയും, ആശയവും രമണീയമായ ഘടനാസമ്പ്രദായവും സാരസ്യവും എല്ലാ പദ്യങ്ങളിലും ഉണ്ടെന്നുള്ളതു സന്തോഷാവഹമാണ്. ദ്വിരീയാക്ഷരപ്രാസപ്രയോഗം

ഇതിൽ ആദ്യന്തം ഉള്ളതു് ആധുനികരീതിക്കു് അത്രതന്നെ അഭിനന്ദനാർഹമായിരിക്കുമോ എന്നു ശങ്കിക്കുന്നു. "ഭിന്ന രുചിർഹി ലോകഃ" എന്ന പണ്ഡിതാഭിപ്രായം നൂതനമല്ലല്ലോ? ശ്രീ: ഗോപാലവാര്യർ എന്റെ അന്തേവാസിയാകയാൽ ഇതിൽ അധികമായി എന്തെങ്കിലും അഭിപ്രായം രേഖപ്പെടുത്തുവാൻ എനിക്കു നിർവാഹമില്ലല്ലോ?

സംസ്കൃതത്തിലും അതിനെ അനുസരിച്ചു് മലയാളഭാഷയിലും അനേകം മഹാകാവ്യങ്ങളും ഇതിനകം ഭാഷാന്തരീകൃതങ്ങളായും സ്വതന്ത്രങ്ങളായും ഉണ്ടായിക്കഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ടു്. പുരോഗമനമെന്നും, ദ്രാവിഡവൃത്തമെന്നും, തൊഴിലാളിപ്രസ്ഥാനമെന്നും മറ്റും ഉള്ള ചില പിരിവുകളാണു് ആധുനികകേരളസാഹിത്യത്തിൽ ഇപ്പോയിടെ സ്ഥലംപിടിച്ചിരിക്കുന്നതു്. ഇങ്ങിനെയുള്ള കൃതികളും ഇപ്പോയിടെ ക്രമാതീതമായി വർദ്ധിച്ചുവരുന്നുമുണ്ടു്. ചുരുക്കം ചില കൃതികളൊഴിച്ചു് ബാക്കിയെല്ലാം ചവറുകൊട്ടയിൽ തള്ളത്തക്ക വിധത്തിലുള്ളവയാണെന്നു് പറയാതിരിക്കുവാൻതരമില്ല.

പുരോഗമനവാദികൾക്കു് ഏതാദൃശങ്ങളായ മഹാകാവ്യങ്ങളും തീരെ രുചിക്കയില്ല. അവക്കു് ഇതുവായിക്കാനോ രസിക്കാനോ ഉള്ള കഴിവുകളും കുറവായിരിക്കും. ആ സ്ഥിതിക്കു് ഈ പഴയ കവിതാപ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ പ്രചുരപ്രചാരസിദ്ധിക്കുവേണ്ടി സഹൃദയന്മാർ വേണ്ട പ്രോത്സാഹനങ്ങളെല്ലാം നൽകേണ്ടതാണു്. നിർമ്മത്സരന്മാരും ഭാഷാസാഹിത്യാഭിമാനികളുമായ പണ്ഡിതന്മാർ അപ്രകാരം ചെയ്യുമെന്നു വിശ്വസിക്കുന്നു

ഈ മഹാകാവ്യം അച്ചടിച്ചു പ്രസിദ്ധീകരിക്കുന്നതു് കേരളഭാഷയ്ക്കു് അനർഘമായ ഒരു ഭൂഷണമായിരിക്കുമെന്നുള്ളതിനു് സംശയമില്ല.

എന്നു്, സജ്ജനവിധേയൻ

പി. എസ്. പുരുഷോത്തമൻനമ്പൂതിരി (ഒപ്പു്)

പുലിയൂർ 20-2-1134.

വി- ശിവരാമമേനോൻ (സാഹിത്യശിരോമണി & ബി. എ.) റിട്ടയർഡ് സംസ്കൃതഹൈസ്കൂൾ ഹെഡ്മാസ്റ്റർ അവർകളുടെ അഭിപ്രായം.

പാണ്ടനാട്ടിൽ ഗോപാലവായ്പ്പർ എന്ന പേരിൽ പ്രസിദ്ധനായ ജ്യോതിശ്ശാസ്ത്രപാരാവാരപാരീണനും, ജ്യോതിർഗ്ഗണിതപണ്ഡിതനും, മഹാകവിമണിയുമായ മി: പി. ആർ. ഗോപാലവായ്പ്പർ അവർകളാൽ വിരചിതമായ ഒരു മഹൽഗ്രന്ഥത്തിനു് ഒരു അവതാരികയോ, അഭിപ്രായങ്ങളോ ആവശ്യമുണ്ടെന്നു് എനിക്കു തോന്നുന്നില്ല. കുടുംബപരമ്പരയായിത്തന്നെ സാഹിത്യവും ജ്യോതിഷവും സമുദ്ധമായി കൈകാര്യംചെയ്യുവരുന്ന ഒരു ഉന്നതകുടുംബത്തിലാണു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജനനം. മുപ്പതുവർഷങ്ങൾക്കു മുമ്പു് വളരെക്കാലം ജ്യോതിഷികലോകത്തിൽ പ്രകാശിച്ചു് ജ്യോതിഷപ്രവൃത്തിയിൽ പ്രഥമഗണനീയനായിരിരോഭ്രതനായ ശ്രീമാൻ ഗോവിന്ദവായ്പ്പർ അദ്ദേഹത്തിന്റെ മാതുലനായിരുന്നു. ഉള്ളൂർ, പന്തളത്തു കേരളവർമ്മതമ്പുരാൻ മുതലായവരുടെ വിഹാരരംഗമായിരുന്ന കവനകൗമുദി, ഭാഷാപോഷിണി മുതലായ മാസികകളിൽ ആ കാലത്തു് അവരോടൊപ്പംതന്നെ അനേകം ഖണ്ഡകൃതികളും, കവിതകളും, ലേഖനങ്ങളും പ്രസിദ്ധീകരിച്ചു് പ്രശസ്തപ്രസിദ്ധി സമ്പാദിച്ചു് കൊല്ലം 1132-ൽ ഇഹലോകവാസംവെടിഞ്ഞ പാണ്ടനാട്ടിൽ പരമേശ്വരവായ്പ്പർ ശ്രീ: ഗോപാലവായ്പ്പരുടെ മാതുലനും ഗുരുനാഥനുമായിരുന്നു. ശ്രീമാൻ പരമേശ്വരവായ്പ്പരുടെ ഖണ്ഡകൃതികളായ പാണ്ഡവൻപാറ, ഒരു ഉപഗ്രാമം, തൃക്കടവൂർ സ്തവം മുതലായവ വായിച്ചിട്ടുള്ള സഹൃദയന്മാർക്കു് ഒരി

ക്കലും അദ്ദേഹത്തെ വിസ്മരിക്കുവാൻ സാദ്ധ്യമല്ല. കാല ഗതിയും, വിദ്യാഭ്യാസരീതിയും മാറുന്നതിനു മുമ്പുവരെ വഞ്ചിപ്പുഴമഠം, വിദ്വജ്ജനഭണ്ഡാഗാരമായ, നാലേകാ ട്ടിൽകുടുംബം തുടങ്ങിയ അനേകം ഉന്നതകുടുംബങ്ങളിലെ ഗുരുസ്ഥാനം പുത്തൻമഠത്തിൽ വായ്ത്തേയ്ക്കായിരുന്നു. ഇങ്ങനെ വിദ്വത്പാവും ശാസ്ത്രജ്ഞാനവും കുടുംബസ്വ ത്തായി നിലനിന്നവരുന്ന ഒരു പുരാതനകുടുംബത്തിൽ ജനിച്ചു് അതിധന്യനായിത്തീന്നിരിക്കുന്ന ഒരു മഹാ ത്മാവാണു് പാണ്ടനാട്ടിൽ പി. ആർ. ഗോപാലവായ്പർ അവർകൾ.

ശ്രീ: ഗോപാലവായ്പർ സംസ്കൃതം അഭ്യസിച്ചതു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ മാതുലനിൽനിന്നുമാണു്. 12 വയസ്സു വരെ തുടർച്ചയായി അദ്ദേഹത്തിന്റെ മാതുലനിൽനിന്നും സംസ്കൃതം പഠിക്കുകയും ആ കാലത്തുതന്നെ മലയാള സ്കൂൾവിദ്യാഭ്യാസം പൂർത്തിയാക്കുകയുംചെയ്തു. 12 വയസ്സു മുതൽ സംസ്കൃതസ്കൂളിൽചേന്നു് അദ്ദേഹം പഠനമാരം ഭിച്ചു. ആ കാലഘട്ടത്തിലാണു് പ്രമുഖങ്ങളായ മഹാകാ വ്യങ്ങളും അലങ്കാരം, തർക്കം, വ്യാകരണം, ഇവയും അദ്ദേഹം അഭ്യസിച്ചതു്. അന്നുമുതൽ ശ്രീ: ഗോപാല വായ്പരെ എനിക്കു് നേരിട്ടു് പരിചയമുണ്ടു്. പഠിച്ചു കൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾതന്നെ അദ്ദേഹം കുശാഗ്രബുദ്ധിയായ ഒരു വിദ്യാർത്ഥിയായിരുന്ന പഠിക്കുമ്പോൾ സംസ്കൃതവ്യാ കരണം പഠിക്കുന്നതിലുള്ള സാമർത്ഥ്യംകൊണ്ടു് അന്യവി ദ്യാർത്ഥികൾ അദ്ദേഹത്തെ "പാണിനി" എന്നാണു് സംബോധനചെയ്തിരുന്നതു്. അവസരംപോലെ സ്കൂളിൽ വച്ചു് സംസ്കൃതവും മറ്റും അന്യവിദ്യാർത്ഥികളെ പഠിപ്പി ക്കുവാൻ അദ്ദേഹത്തിനു് യാതൊരു വിഷമവുമുണ്ടായിരു ന്നില്ല. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ബുദ്ധിസാമർത്ഥ്യവും, സ്വഭാവ ഗുണവും മറ്റുംകണ്ടു് അദ്ധ്യാപകന്മാരിൽ ഒരാളായ

"സാഹിത്യശിരോമണി" മി: "ചക്രപാണി" നിർമ്മിച്ച ഒരു ചെറുപദ്യം ഇന്നും എന്റെ സ്മൃതിപഥത്തിലുണ്ട്.

"അന്തേവാസിഷ്വതിശ്രേഷ്ഠഃ
ശ്രേഷ്ഠോബുദ്ധിമതാമപി
ഗോപാലവാരിജോജീയാൽ
പാണിനീത്യപരാഭിധഃ"

മി: ചക്രപാണിയുടെ അഭിപ്രായം അത്ഭുതമാണെന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ? 16-ാമത്തെ വയസ്സിൽ ഒന്നാമന്മാരിൽ ഒന്നാമനായിട്ടാണു് അദ്ദേഹം ശാസ്ത്രിപരീക്ഷയിൽ ജയിച്ചതു്. അതിനുശേഷമാണു് ജ്യോതിഷവും ഇതരശാസ്ത്രങ്ങളും അദ്ദേഹം ഹൃദിസ്ഥമാക്കിയതു്. ശ്രീ: ഗോപാലവാര്യരുടെ കുടുംബത്തിൽ സുതൃഷ്ണമായി പ്രശോഭിക്കുന്ന മൂന്നുഗുണങ്ങളും അദ്ദേഹത്തിലുള്ള ജ്ഞാനത്തിന്റെ ബാഹുല്യവും, ധാരണാശക്തിയുടെ ഉറപ്പും, നിർദ്ദോഷമായ സ്വഭാവവൈശിഷ്ട്യവുമാണു്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ കാവ്യകലാകുശലതയേയും ജ്യോതിഷപാണ്ഡിത്യത്തേയുംപറ്റി "പാർത്ഥസാരഥിപ്രാർത്ഥന" വായിച്ച വള്ളത്തോൾ 1132 മേടമാസത്തിൽ എന്നോടു് വളരെ ശ്ലാഘിച്ചു പറയുകയുണ്ടായി. ജാതകാഭരണം, വിവാഹപദ്ധതി, പ്രശ്നഭ്രഷണം തുടങ്ങിയ ഫലഭാഗഗ്രന്ഥവ്യാഖ്യാനങ്ങളും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജ്യോതിഷത്തിലെ ഫലഭാഗവൈദഗ്ദ്ധ്യത്തെ വെളിപ്പെടുത്തുന്നു. നിത്യപഞ്ചാംഗഗണിതം, 81 വർഷത്തെ സ്ഫുടങ്ങളും തുടങ്ങിയ ഗണിതപരമായ ഗ്രന്ഥങ്ങളും ഗണിതപാണ്ഡിത്യത്തേയും, നാരദസംഹിത തുടങ്ങിയ ഗ്രന്ഥങ്ങളുടെ വ്യാഖ്യാനം, സംഹിതാസ്കന്ധപാണ്ഡിത്യത്തേയും സ്പഷ്ടമാക്കുന്നു. അക്ഷാംശവും, രേഖാംശവും, ടിബറും ത്രിവിഷ്ടപവും തുടങ്ങി മുന്നു വാരികകളിലും മറ്റും അദ്ദേഹം പ്രസിദ്ധീകരിച്ചിട്ടുള്ള

അനേകലേഖനങ്ങളും ചരിത്രപരമായും ഭ്രമിശാസ്ത്രപരമായും അദ്ദേഹത്തിനുള്ള പാണ്ഡിത്യത്തിന്റെ അഗാധതയെ വിശദമാക്കുന്നു. "പാർത്ഥസാരഥിപ്രാർത്ഥന" തുടങ്ങി അദ്ദേഹം പ്രസിദ്ധീകരിച്ചിട്ടുള്ളതും, പ്രസിദ്ധീകരിക്കുന്നതുമായ അനേകം സാഹിത്യപ്രസിദ്ധീകരണങ്ങളും അദ്ദേഹത്തെ ഒരു മഹാകവിയാക്കി വിളംബരംചെയ്യുകയും പ്രാചീനവും അർവാചീനവുമായ ശാസ്ത്രസാഹിത്യാദികളിൽ അദ്ദേഹം സമ്പാദിച്ചുവച്ചിട്ടുള്ള നൂതനജ്ഞാനം വാസ്തവത്തിൽ അത്ഭുതജനകമായിരിക്കുകയുംചെയ്യുന്നു. ഒരു നിരൂപകനെന്നും, ഗവേഷകനെന്നുമുള്ള നിലയിലും ഇന്നോളം അദ്ദേഹം സാർത്ഥികമായ ശ്ലാഘയെ സമ്പാദിച്ചിട്ടുണ്ട്. ശാസ്ത്രീയമായും ഹൃദയംഗമമായും പ്രസംഗിക്കുന്ന ഒരു വാഗ്മിയെന്നുള്ള നിലയിൽ ശ്രീ: ഗോപാലവായ്ക്കുള്ള പാടവവും വശ്യവചസ്സ്വവും അത്ഭുതം അത്ഭുതജനകമാണു്. പ്രാചീനശാസ്ത്രസാഹിത്യാദികളിൽ അദ്ദേഹത്തെ ഒരു പ്രാമാണികനായി പണ്ഡിതന്മാർ ന്യായമായ നിലയിൽ ഗണിച്ചുവരുന്നുണ്ടെന്നുള്ള വിവരവും എനിക്കറിയാം. ഏതു സംശയംചോദിച്ചാലും ശരിയായ സമാധാനംപറവാനുള്ള കഴിവു് അദ്ദേഹത്തിനുള്ളതു് അന്യാപലഭ്യമല്ലാത്തതാണു്. ഈ വിവരങ്ങളെല്ലാം ഏറിയകാലം തിരുവല്ലായിൽ താമസിച്ചു് സംസ്കൃതസ്കൂളിൽ പ്രഥമാദ്ധ്യാപകനായിരുന്നും, കഴിഞ്ഞ നാലഞ്ചുവർഷമായി കായ്വശാൽ ഇവിടെ താമസിക്കുകയുംചെയ്തുവരുന്ന എനിക്കു് പൂർണ്ണമായും അറിയാവുന്ന രഹസ്യങ്ങളാണു്. ഒരുപ്രാവശ്യമെങ്കിലും അദ്ദേഹവുമായി ഇടപെട്ടിട്ടുള്ളവർക്കു് ആകർഷകമായ അദ്ദേഹത്തിന്റെ സഹൃദയത്വവും, പാണ്ഡിത്യാതിരേകവും മനസ്സിലാക്കുവാൻ സാധിക്കാതെവരികയുമില്ല.

.

എന്നാൽ ഇപ്പോൾ ഞാൻ അഭിപ്രായമെഴുതുന്ന "കേരളസംഭവ" മഹാകാവ്യത്തിന്റെ കയ്യെഴുത്തുപ്രതി

എനിക്ക് അയച്ചുതരികയും അതെല്ലാം സാദരംസകൗതുകം ഞാൻ വായിക്കുകയും ചെയ്തു. ഈ വിശിഷ്ടകൃതി ശ്രീ: ഗോപാലവാര്യരുടെ ഒരു മഹാകൃതിയാണെന്നുള്ളതിനു സംശയമില്ല. ഇതിൽ 21 സർഗ്ഗങ്ങളാണ് അടങ്ങിയിട്ടുള്ളതു്. പരശുരാമാവതാരം മൂന്നും, ബാലലീല നാലും, രേണുകാവധം പന്ത്രണ്ടും, ഗോഗ്രഹണവും ജമദഗ്നിവധവും പതിനെട്ടും, കാർത്തവീര്യാർജ്ജുനവധം പത്തൊൻപതും, കേരളസംഭവം ഇരുപത്തിയൊന്നും സർഗ്ഗങ്ങളിൽ മുറയ്ക്കു വർണ്ണിച്ചിരിക്കുന്നതു് ഒരു മഹാകവിക്കു് ഏറ്റവും അനുയോജ്യമായ വിധത്തിൽ നല്ല മനോധർമ്മത്തോടും സരസമായ ചാതുര്യത്തോടുംകൂടിയാണു്. പുസ്തകം അനുപാദച്ഛേദം നോക്കിയാൽ ക്ലിഷ്ടമായ ഒരു ശ്ലോകപദംപോലും കാണുകയില്ല. അക്ലിഷ്ടവും, സരസവും, സാരതരവും, ഹൃദയംഗമവുമായ ഒരു കാവ്യശൈലി ശ്രീ: വാര്യർക്കു് സ്വയം വശ്യമാണു്. പദങ്ങളുടേയും, ആശയങ്ങളുടേയും കല്പനത്തിൽ ക്ഷതവും, ക്ഷീണവും, വൈകല്യവും അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൃതികളിൽ കാണുന്നതല്ല. ഈ മഹാകാവ്യത്തിലെ ഓരോ പദ്യങ്ങളും എന്റെ അഭിപ്രായത്തിനു് മകുടോദാഹരണങ്ങളാണു്. അത്യുത്കൃഷ്ടമായ അലങ്കാരഭംഗിയും, അനുപമമായ ലാളിത്യവുമുള്ള പദ്യരത്നങ്ങൾ കേരളസംഭവത്തിലുണ്ടു്. അവ എല്ലാ സർഗ്ഗത്തിലുമുള്ളതിനാൽ ചില പദ്യങ്ങൾ എടുത്തുദ്ധരിച്ചു് മറ്റുള്ളവയുടെ മാറ്റു കുറയ്ക്കുണമെന്നു് ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നില്ല. ഉമാകേരളത്തിനുശേഷം ഇതുപോലെ സുന്ദരമായ ഒരു മഹാകൃതി മലയാളത്തിലുണ്ടായിട്ടില്ലെന്നു് നിസ്സംശയം പറയാം. കവികുലഗുരുവായ കാളിദാസനുശേഷം ജ്യോതിഷത്തിൽ അപാരമായ പാണ്ഡിത്യം സമ്പാദിച്ചു്, സ്വയം ഒരു മഹാകാവ്യം കൂടി എഴുതിയിട്ടുള്ളവർ വേറേ ആരുമുള്ളതായി അറിയുന്നില്ല. സർഗ്ബാഹുല്യവും, പദ്യസംഖ്യയും, ഘടനാരമണീയകതയുംകൊണ്ടു് വാര്യരുടെ ഈ മഹാകൃതിയെ

നൈഷധമഹാകാവ്യവുമായി ഉപമിക്കാവുന്നതും അതു കൊണ്ടു് നൈഷധത്തിനു് യാതൊരു ദോഷവും വരുവാനില്ലാത്തതുമാകുന്നു. മലയാളമഹാകാവ്യങ്ങളിൽ എല്ലാംകൊണ്ടും മുഖ്യമായ ഈ മഹാകാവ്യത്തിനു് തുല്യമായ പ്രസന്നതയും മാധുര്യവുമുള്ള മഹാകാവ്യങ്ങൾ വേറെ അധികമുള്ളതായി കാണുന്നില്ല. "കേരളസംഭവ" കഥയാകയാൽ ഇതിനു് സംസ്കാരപരമായ മാഹാത്മ്യം മറ്റുതരത്തിലുമുണ്ടു്. നാം അധിവസിക്കുന്ന കൊച്ചുകേരളഭ്രഖണ്ഡത്തിന്റെ പുരാണികമായ ഉത്ഭവചരിത്രം ശരിയായി മനസ്സിലാക്കുവാൻ ആർക്കാണു് ജിജ്ഞാസയുണ്ടാകാത്തതു്? ഈ മഹാഗ്രന്ഥത്തെ ജാതിമതാദിഭേദമെന്യേ ഇപ്പോഴുള്ളവരും ഇനി ഉണ്ടാകുന്നവരുമായ കേരളീയജനങ്ങൾ ഏറ്റവും സന്തോഷത്തോടുകൂടി സ്വാഗതംചെയ്യുകയും, വായിച്ചു് പ്രയോജനപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്യുമെന്നു് എനിക്കു് പൂർണ്ണമായ വിശ്വാസമുണ്ടു്. കേരളത്തിനും, കേരളീയർക്കും, കൈരളിക്കും വിഭ്രാജമാനമായ ഈ ഉൽക്കൃഷ്ടമഹാകാവ്യത്തെ രചിച്ചതിനു് ഞാൻ മഹാകവിമൂർദ്ധന്യനായ ഗ്രന്ഥകർത്താവിനെ അനുമോദിക്കുകയും, ഗ്രന്ഥത്തിനും ഗ്രന്ഥകാരനും സർവ്വസിദ്ധികളും ആശംസിക്കുകയും, കേരളീയമഹാജനങ്ങളെ സമുദ്ധാരമായ ഒരു സാഹിത്യസദ്യയ്ക്കു് ക്ഷണിക്കുകയും ചെയ്തുകൊള്ളുന്നു.

എന്നു്,

പി. ശിവരാമമേനോൻ (ഒപ്പു്)
സാഹിത്യശിരോമണി & ബി. ഏ.

ലളിതാമന്ദിരം,
കല്ലൂട്ട—7.
2-2-1959.

കെ. പി. രാമകൃഷ്ണപിള്ള എം. എ. എൽ. റ്റി.

(റിട്ടയർഡ് സംസ്കൃതലക്ചറർ സംസ്കൃതകോളേജ്, പഞ്ചാബ്) അവർകളുടെ അഭിപ്രായം

ആധുനികജ്യോതിഷതന്ത്രവിശാരദന്മാരിൽ പ്രഥമ ഗണനീയനും, സാഹിത്യസാമ്രാട്ടും, മഹാകവിയുമായ പാണ്ടനാട്ടിൽ പി. ആർ. ഗോപാലവാര്യർ അവർകളാൽ വിരചിതമായ "കേരളസംഭവ" മഹാകാവ്യത്തിന്റെ കയ്യെഴുത്തുപ്രതി ഏറ്റവും സന്തോഷത്തോടുകൂടി ആദ്യന്തം ഞാൻ വായിച്ചുനോക്കി. ഒരു കവിയല്ലാതെ മഹാകാവ്യത്തെക്കുറിച്ച് അഭിപ്രായം പറയുവാൻ അധികാരമില്ലെന്ന് മഹാജനങ്ങൾ പറയാറുണ്ട്. എങ്കിലും സംസ്കൃതത്തിലെ മിക്ക മഹാകാവ്യങ്ങളും പഠിക്കുകയും പഠിപ്പിക്കുകയും, മലയാളത്തിലെ മഹാകാവ്യങ്ങളെല്ലാം ശരിയായി വായിച്ച് ആസ്വദിക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുള്ളതിനാൽ എനിക്ക് ഒരുമഹാകാവ്യത്തിന്റെ മഹനീയതയെക്കുറിച്ച് അഭിപ്രായം രേഖപ്പെടുത്തുവാൻ അധികാരമുണ്ടെന്ന് സ്വയം ഞാൻ അവകാശപ്പെടുന്നു. അനേകം ജ്യോതിഷപ്രസിദ്ധീകരണങ്ങളും പ്രത്യബ്ദമുള്ള പഞ്ചാംഗപ്രസിദ്ധീകരണവുംകൊണ്ട് ശാശ്വതയശസ്സ് സമ്പാദിച്ച ഒരു പണ്ഡിതവര്യനാണ് പാണ്ടനാട്ടിൽ പി. ആർ. ഗോപാലവാര്യർഅവർകൾ. "തസ്യ ധർമ്മരതേരാസീദ്വൃദ്ധത്വം ജരസാവിനാ" എന്ന് കവികുലഗുരുവായ കാളിദാസൻ പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതു് ഗോപാലവാര്യർക്കും യോജിക്കും. ഇങ്ങനെ എല്ലാംകൊണ്ടും ധന്യാത്മാവായ ശ്രീ: ഗോപാലവാര്യരുടെ ഈ കൃതിയിൽ പരശുരാമാവതാരവും, ക്ഷത്രിയകുലവിധ്വംസനവും, ഇതിന്റെ നാമത്തിനനുരൂപവുമായ കേരളസംഭവവുമാണ് ഇതിലെ കഥാവസ്തുവെന്ന് ചുരുക്കമായിപ്പറയാം.

"നഗരാണ്ണവശൈലർത്തു ചന്ദ്രാർക്കോദയവർണ്ണനൈഃ"
എന്നു തുടങ്ങിയ മഹാകാവ്യലക്ഷണങ്ങളെല്ലാം ഇതിൽ അടങ്ങിയിട്ടുണ്ട്. ആദ്യന്തം ഹൃദയഹാരിയും, ആനന്ദജനകം, ആലോചനാമൃതവുമായ പദ്യരത്നങ്ങളാണ് ഇതിലുള്ളതെല്ലാംതന്നെ ആദ്യത്തെ വിന്ധ്യാപർവ്വതവർണ്ണന വായിക്കുന്ന ഒരാൾ മുഴുവൻ വായിക്കാതെ ഈ മഹാകാവ്യം താഴെ വയ്ക്കുന്നതല്ല. അത്രമാത്രം ഹൃദയാവർജ്ജകശക്തി ഇതിലെ ഓരോ പദ്യങ്ങൾക്കുമുണ്ട്. പാതിവ്രത്യഭംഗം സംഭവിക്കുന്ന രേണുകയും, ജമദഗ്നിമഹർഷിയും തമ്മിലുള്ള ഉക്തിപ്രത്യുക്തികളും ലോകോത്തരചമൽക്കാരമായിട്ടുണ്ട്. "പറയാൻ പറ്റാത്തതെ പാടാൻ പാട്ടുള്ളൂ" എന്ന ആലങ്കാരികന്മാരുടെ അഭിപ്രായത്തെ സർവ്വോല്ലംഘണ കവി ഇവിടെ സ്വീകരിച്ചുകാണുന്നു. ആധുനികലോകഗതി നോക്കുമ്പോഴും ഈ മഹാകാവ്യത്തിന്റെ ആവിർഭാവം മലയാളത്തിനു് വമ്പിച്ച ഒരു നേട്ടമാണു്. സതീശണഭ്രഷ്ണായായ രേണുകയ്ക്കു് പരപുരുഷനിൽ അനുഗ്രഹമുദിക്കുന്നതും, അതുനിമിത്തം സർവേന്ദ്രിയജിതനായ മഹർഷി ദുർവാരകോപിയായിത്തീരുന്നതും ആധുനിക സ്ത്രീപുരുഷന്മാർക്കു് വലിയ ഒരു ഗുണപാഠമായിരിക്കും. എത്ര കുലീനകളും പതിവ്രതകളുമായ സ്ത്രീകളായിരുന്നാലും സന്ദർഭത്തിന്റെ സമ്മർദ്ദം നിമിത്തം അസാധാരികളായിത്തീരാമെന്നും, എല്ലാം ത്യജിച്ചു് സന്ന്യാസികളായി ജീവിച്ചാലും, പിന്നെയും കാമക്രോധാദികളാൽ പീഡിതരാകുമെന്നും മറ്റും മനസ്സിലാക്കാം. 19-ം, 20-ം, സർഗ്ഗങ്ങൾ ഏവർക്കും സമാധാനവും, ശാന്തിയും, സന്മാർഗ്ഗദർശനവും ഉണ്ടാക്കുന്ന തത്വസംഹിതകളാണു്. കഥാഘടനയും, അലങ്കാരഘടനവും, ആശയഗാംഭീര്യവും, പദസുഭഗതയുംകൊണ്ടു് നോക്കുമ്പോൾ ഈ വിശിഷ്ടകൃതി അന്യമഹാകാവ്യങ്ങളുടെ മുന്നണിയിലാണു നീക്കുന്നതു്. അനുദാരാണ്ടകടാഹങ്ങളിൽ ഇത്രമാത്രം അമൂല്യമായ ഒരു മഹാഗ്രന്ഥം മലയാളത്തിൽ

ഉണ്ടായിട്ടില്ല. "ശബ്ദാത്ഥൗ സൽക്കവിരിവദ്യം വിദ്വാനപേക്ഷതേ." എന്നു പറയുന്നതു് ഗോപാലവായ്മുടെ പക്ഷത്തിലും യോജിക്കും. സാഹിത്യഅക്കാഡമിയിൽ നിന്നും, ഗവണ്മെൻറിൽനിന്നും, വേണ്ടത്ര പ്രോത്സാഹനങ്ങളും ലഭിച്ചാൽ ഈദൃശ കവികുലമൗലികളിൽനിന്നു് ഏതെല്ലാം സൽകൃതികളും കൈരളിക്കു് കൈവരുമെന്നു് സജ്ജനങ്ങളും ആലോചിക്കേണ്ടതാണു്. ഇപ്പോളും ഉള്ളവരും, ഇനി ഉണ്ടാകുന്നവരുമായ കേരളമാതാവിൻറെ സത്സന്താനങ്ങളും ഈ മഹാകാവ്യത്തെ പരമാവധി പ്രയോജനപ്പെടുത്തുമെന്നു് എനിക്കു് ദൃഢമായ വിശ്വാസമുണ്ടു്. വായ്മൂർസമുദായത്തിൽ പല പണ്ഡിതന്മാരും കവികളും ഇതിനകം ഉണ്ടായിട്ടുണ്ടെങ്കിലും, ആരും ഇതുവരെ ഒരു മഹാകാവ്യമെഴുതിയിട്ടില്ല. ആ ന്യൂനതക്രൂടി ഇതുകൊണ്ടു പരിഹരിക്കുന്നതിനാൽ ആ സമുദായത്തിൽ ജനിച്ചവരും എന്നും അദ്ദേഹത്തോടു കടപ്പെട്ടവരായിരിക്കും. വശ്യവാക്കും, കുശാഗ്രബുദ്ധിയും, വിശിഷ്ടമഹാകവിയുമായ ഗ്രന്ഥകർത്താവിനും, ഈ മഹാഗ്രന്ഥത്തെ ഏറ്റവും ഭംഗിയായി അച്ചടിച്ചു പ്രസിദ്ധീകരിക്കുന്ന "ശ്രീരാമവിലാസം" പ്രസ്സുകാർക്കും മഹനീയമായ ഈ മഹാകാവ്യത്തിനും ശുഭാശംസകൾ നേർന്നുകൊള്ളുന്നു.

എന്നു്,

കെ. പി. രാമകൃഷ്ണപിള്ള എം. എ. എൽ. റ്റി. (ഒപ്പു്)

ലക്ഷ്മിഭവൻ,
മദ്രാസു്, 3-3-1959.

ശുദ്ധിപത്രം.

പുറം	പദ്യസംഖ്യ	ശ്ലോകപാദം	അബദ്ധം	സുബദ്ധം
68	23	ദ്വിതീയപാദം	നവപ്രഭവമൊടൊത്തുവന്നു	നവപ്രഭമൊടൊത്തുവന്നു
120	76	പ്രഥമപാദം	ശരിയ്ക്കിന്നപരാധിതന്നെ	ശരിയ്ക്കിന്നപഥസ്ഥതന്നെ
134	51	തൃതീയപാദം	സുമനസചിജനിത്രിയെ	സുമചിത്തജനിത്രിയെ
142	106	ദ്വിതീയപാദം	തജ്ജനകഹൃത്തിലാന്ന രോഷാഗ്നിയാൽ	തജ്ജനകഹൃത്തിലാന്നൊരു രോഷാഗ്നിയാൽ
165	74	തൃതീയപാദം	കരുതകരവാളത്തെയും	ശിതതരകരവാളത്തെയും
192	44	തൃതീയപാദം	മാമുനിശണാച്ചിരാത്മനാ	മാമുനിശണാച്ഛുപാഗനാ
196	7	ചതുർത്ഥപാദം	മിതവാഗ്മി	ഹിതവാഗ്മി
224	4	പ്രഥമപാദം	നൃപനടയൊരാഖേടാത്ഥമം യാത്രകണ്മാ–	നൃപനടയെമിതാഖേടാത്ഥമം യാത്രകണ്മാ
278	14	ദ്വിതീയപാദം	ജലം താനൊക്കും	ജലം താനൊഴുക്കും
293	66	തൃതീയപാദം	വർത്മാവിങ്കൽ പിശ, കോമകവസരോ	വർത്മാവിങ്കൽ പീശ, കവസരോ
380	26	തൃതീയപാദം	പരിഭാവന	പരിപാവന

ഈ ശുദ്ധിപത്രം യഥാസ്ഥാനങ്ങളിൽ ഉപയോഗിക്കുകയും, മറ്റെന്തെങ്കിലും ന്യൂനതകളും കണ്ടു പിടിക്കുന്നെങ്കിൽ നിർമ്മത്സരന്മാരായ സഹൃദയന്മാർ അവ ഓരോന്നും എന്നെ ധരിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യണമെന്നു് സവിനയം അപേക്ഷിച്ചുകൊള്ളുന്നു

എന്നു്, ഗ്രന്ഥകർത്താ,

കേരളസംഭവം

മഹാകാവ്യം

ഒന്നാം സർഗ്ഗം.

ശ്രീ,രാമനാൽ ഭുവി ചമച്ചൊരുകേരളത്തിൻ
നേരായ്വടക്കുവിലസുന്ന ധരാധരാഗ്ര്യൻ
ആരാജമാനനഖിലാവനിപാലനെപ്പോൽ
പാരാകെ നല്ലുകളൊട്ടും പുലരുന്നവിന്ധ്യൻ. 1

ഉത്തുംഗനായുപരിനമ്മദയെവഹിച്ചു
മെത്തും വിഭ്രതിധരനാമിവനിന്യതന്നിൽ
നിസ്തുല്യനായ നിടിലാക്ഷനമന്ന്വീര്യ–
മൊത്തുന്നതൻ നരുപമാകൃതിയാന്നിൽപൂ.

ചന്ദ്രാക്ക്വംശ്യനുപർതൻ പഥവത്തുള്ളത്തിൻ–
കേന്ദ്രോപമം മരുവിടുന്നമഹോച്ചശീഷ്ൻ.
ഇന്ദ്രാതിരിക്തതരമാമുപരോധശക്ത്യാ
സാന്ദ്രാനന്ദമോദമവനീതലരക്ഷചെയ്വൂ. 3

സപരാജ്യനന്ദനവനത്തിലമന്നിടുന്ന
വീരാഗ്ര്യനാകിയ ശചീപതിയെക്കണക്കെ
ആരാമമാ,മടവിതൻ നികടത്തിൽനിൽപൂ
പാരാതെ പവ്വതവരൻ ഭരതോപ്പിതന്നിൽ. 4

നേരിട്ടിടുന്ന രിപുവൃന്ദമനക്കരുന്നിൽ
പാരിച്ചിടും ഭയമഹന്നിശമേകിയേകൻ
ഭ്രരിപ്രതാപമൊടു ഭാരതഭ്രമിജന്യ–
സൂരിവ്രജസ്തുതിയൊടൊത്തമരുന്നഗേന്ദ്രൻ. 5

കാലക്രമത്തിലണയും രിപുവംശബാഹ്ല–
ശീലങ്ങളാകിടുമൊരാക്രമണം തടുപ്പാൻ
നീലദ്രുഷൽച്ഛവിയൊടും നിവസിച്ചിടുന്നീ–
ക്കാലത്തുമദ്രിവരനാക്കുമഗമൃനായി. 6

ക്രുദ്ധായ വനത്തിലമരുന്ന ചമുക്കളാകും
കാട്ടാനയൈരിഭവരാഹമുഗേന്ദ്രയൂഥം
നാട്ടാക്കുഭീതിയളവാക്കിവനാധിനാഥ–
രാട്ടാമിവൻ മുനിനിഷേവ്യതയാന്നിൽപൂ. 7

മാ,ലല്പവും മഹിയിൽ മർത്യനണച്ചിടാതാ–
ശ്രീലൻശിവന്റെ ഗിരിപോലുരുഗൗരവാഢ്യൻ
ആലംബമാ,യവനികർക്കഖിലത്തിനും, തെ–
ല്ലാലസ്യമെന്യെയമരുന്ന വിരാഗപുമാൻപോൽ. 8

വാട്ടംവെടിഞ്ഞു വിനയംപൂണ്ടിവിട്ടദ്രുഷ്ട–
ക്രുട്ടംകണക്കു നിജശീഷ്മയത്തിമാനാൽ
ക്രുദ്ധത്തിലാ, പ്രകൃതികെട്ടിയകോട്ടമറ്റ–
കോട്ടയ്ക്കുതുല്യമമരുന്ന ധരേന്ദ്രനായി. 9

കാലപ്രഭേദഗതിയാലുമചഞ്ചലത്വ–
മൂലസ്വഭാവമിയലും വനമാലിയെപ്പോൽ
മാലഞ്ചിടാത്ത മനതാരൊട്ടസവ്വരക്ഷാ–
ലോലൻ സദാവിലസിടുന്ന വിശാലവീര്യൻ. 10

ശ്രീപാദപങ്കളിലെഴും ശിഖരങ്ങൾമൂല–
മാപാദചൂഡനിഭനായൊരഹസ്സരൻതാൻ
ശ്രീപാലനാമഗവരന്നുടെ ഗർഭ്രമി–
വ്യാപാരമാകവെ വെടിഞ്ഞുവസിച്ചിടുന്ന. 11

ഛായാഗണച്ഛവികളാമുരുകഞ്ചുകത്താ–
ലായാസമെന്യെയഖിലോന്നതശീഷ്മോട്ടം
മായാമയന്റെ ശയനസ്ഥലതുല്യശൈത്യം
ശ്രീയാന്നൊരീശിഖരിയും ശിരസാവഹിപ്പൂ. 12

സന്ധ്യയ്ക്കുമാപ്പുലരിയിങ്കലുമത്രവന്നു–
സന്ധിച്ചിടുന്ന രവിശീതകരക്കുമോദാൽ
സന്ധിയ്ക്കുമധ്യമണയുന്നൊരു പൗരനെപ്പോൽ
വിന്ധ്യൻ വിമാനനപെടാതെ വസിച്ചിടുന്നു. 13

വൃഷ്ടിപ്രദാനമതിനേറെറമയന്നുനിന്നു
പുഷ്ടിപ്രമോദമൊടുമീശ്വരകാക്കുവാനായ്
സൃഷ്ടി,സ്ഥിതി,പ്രളയകർത്തൃതയാന്നിവൻതാൻ
കഷ്ടീച്ചു വിണ്ണവരെ വിഷ്ണുമെഴാതെനിൽപൂ. 14

കൈലാസകാമ്യതകലന്നൊരു കത്രുരൂപ–
ശൈലാധിനാഥനിവനും നിജമൗലിതന്നിൽ
പ്രാലാഴിപെറെറ ഹിമദീധിതിയെവഹിച്ചു
കാലാരിയെന്നവിധമായ് വിധിപോൽവസിപ്പൂ. 15

സൃഷ്ടിമാരെയുമിരുത്തി ശിരസ്സിലെന്നും
തൃഷ്ണൻ പയോധിശയനന്നുടെസൃഷ്ടിപോലെ
തൃപ്തസ്വഭാവി ഗ്രഹതന്നിലൊതുക്കിസർവ്വം
ഭൂപ്തൻ സമസ്തരിപുവന്ദിവസിച്ചിടുന്നു. 16

കാലപ്രവേഗമതിനാലുമഭേദ്യനെന്ന–
പോലഗ്ഗിരീന്ദ്രനമരുന്നതികാന്തിപൂവ്വം
ശീലത്വമാ,ന്നരുളിടും ഭരതോവിയാഠൻ–
ചേലഞ്ചിടുംകളിർക ചാഭയൊടന്തരത്തിൽ. 17

പണ്ടാഗ്ഗിരിക്കരികിലായമിതപ്രഭാവം–
കൊണ്ടാക്കുമത്ഭുതമതേകിയനന്തനന്നിൽ
കണ്ടാകിലാത്രിദശസത്തമസമാനഭാവം
കൊണ്ടാടിടും പുരുമദാരുമുദിച്ചുയന്നു. 18

മാഹിഷ്മതീത്യഭിധയാന്തിനന്തരംഗം–
ങ്ങാഹിച്ചിടുന്നവിധമായ് വിഭവങ്ങളെല്ലാം
സൗഹിത്യമേകിസകലാവനികഠം,ക്കതീഷ്യാ–
രാഹിത്യമുഖ്യമുഖമായ ഗുണങ്ങളാലും. 19

വൻ നമ്മഭാഭിധപെടും നദിയാലശേഷ–
ഖിന്നതപമ,റവളെയും നിജകാഞ്ചിപോലെ
ഇന്നും, ധരിച്ചുവിലസിപ്പൊരുതല്പരത്തി–
ന,ന്നത്രവും സദൃശഭാവമമന്തില്ല. 20

സർവംസഹോപരി സമസ്തസുഖത്തിനെല്ലാം
ഗർവംപെടാതതു നികേതനമായിവന്ന
ശർവന്റെ ശൈലമതിനന്തികസീമ്നിവാഴും
ഖർവത്വമറൊരു കുബേരപുരം പുരാപോൽ. 21

ശോകങ്ങളൊക്കെ ഹരിദശ്വസമാഗമാ,ലീ–
ലോകത്തെവിട്ടുപിരിയും ക്ഷപപോൽക്ഷയിച്ചു
പാകത്തിലിങ്ങനെപുരം വിലസിച്ചുവിണ്ണി–
നാകഷ്കത്തെയമിതത്തിലണച്ചു തന്നെ. 22

എല്ലാവരും സമമതായ് സുരലോകമെന്തെ–
ന്നില്ലാതെവന്ന ധരണീതലമാന്പോലെ
സല്ലാപതുഷ്ടികളെഴാതുരുശോകമാന്നോ–
രില്ലാതെയാ,യവിടെയല്ലവു, മൊപ്പമപ്പോഠം. 23

മാനം മഹത്വമനസൂയയനന്തവീര്യ–
മാനശ്രമാംസ്ഥിതി പരസ്പരമൈത്രിമറും
ഹാ! നന്മചേന്ന പലമാതിരിനല്ലകാല–
ത്തുനം വരാതുയരുമാ, സുഖസഞ്ചയം പോൽ. 24

മാവേലിയാം ദ്വിവിഷദാരിപനേറെമു,മ്പീ–
ശ്രീവേഴ്ചയാന്മഹിയെ മഹനീയമായി
ഹാ! വേണ്ടവണ്ണമുരുരക്ഷകം ചെയ്തപോല–
ന്നാവേശിതാഖിലസുഖാനിതയായി ധാത്രീ. 25

ക്ഷേമാധികം പെട്ടമൊരാ,റ്റപൂരിയിഷ്ടസിദ്ധി-
ഹേമാധികത്വമതിനന്നരുസിന്ധുവായി
പൂമാതുതാൻ പുതുമയോടു ചരിച്ചിതെങ്ങും
ശ്രീ,മാനുഷ ക്ഷമഹിയിൽ ബഹുമുഖ്യമല്ലോ? 26

ഭീവാച്ചിടും നൃപകുലത്തിലൊരാളുമെന്യേ
ശ്രീവാണമന്നിലതിനാശമണച്ചുകൊൾവാൻ
ദാവാനലോല്കടതയാന്തതിശയ്യമോടും
നാവാൽ കഥിക്കവിഷമം നൃപപുത്രനുണ്ടായ്. 27

പാരം കുബേരപുരിയേയുമപാകരിച്ചാ-
ശ്രീരംഗമാംധരലസിച്ചു ജഗത്തിലെന്നാൽ
ഹേരംബപൂജയിയലാത്തൊരു കർമ്മതുല്യ-
മാരംഭമായടിമുതല്ലഖിലം നശിപ്പാൻ. 28

വാണല്പമന്നഴലെഴാതെ ഹരിപ്രസാദ-
ത്രാണംലഭിച്ച നരർത്തൻ സുകൃതംകണക്കെ
ക്ഷീണംവെടി,ഞ്ഞുദയമാന്നൊരു ഭ്രൂപപുത്ര-
നോണംവരുന്നതിനു മൂലമതെന്നപോലായ് 29

താരാഗണത്തൊടുമതാംശുവുമംബരത്തിൽ
തീരാത്തമോദമൊ,ടുദിച്ചു ലസിച്ചിടുമ്പോൾ
പാരാതെകേതുവഴലി,ന്നുദയംവരിച്ചു
നേരാന്നുനില്പതുവിധം നിലയാന്ന ഭ്രൂപൻ. 30

ക്ഷീരാബ്ധിമധ്യമതിൽനിന്നു, മഥിച്ചനേരം
ഘോരാധികം വിഷമുദിച്ചതശേഷമന്നാൾ
നേരായ്വരും പ്രതികൃതിക്കു യുവാവുമന്നൻ
ധാരാളമായ് ജഗതി സാമ്യമിയന്നുസത്യം. 31

ശ്രീവിശ്വമാകവെനിറഞ്ഞു മനുഷ്യരെല്ലാം
ഭ്രൂവിങ്കലാത്തസുഖമാ,യമരുന്നകാലം
പൂവിന്നിടയ്ക്കുപുതുതാം ഫലമെന്നപോലെ-
യാവിർഭവിച്ചനൃപനും ശിശുവായ്വളർന്നാൻ. 32

രാകാഭിരാമനിശയിൽ ഭൃശമെത്തിമേന്മേൽ
ശോകാതിരേകമരുളുന്നൊരു സൈംഹികേയൻ
നാകാലയത്തി,നരുമധ്യമണത്തിടുംപോൽ
ഭീകാരിയായ് ശിതുണ്ഡപൻ ഭവനത്തിനെല്ലാം. 33

കൗമാരകാലമതുതൊട്ടതിഭിഷ്ടനായി-
ട്ടാമാനുഷാധിപനഹന്നിശവും ചരിച്ചാൻ
പൂമാതുകാ,ത്തിളയിലായവർതൻ സ്വസാവു
സാമാന്യമായ് നടനമാടിയിതങ്ങുമിങ്ങും. 34

വൃത്തിക്കുതുല്യമവനായഥ കാത്തവീര്യ-
സിദ്ധിക്ക നല്കിയുടനജ്ജുനനാമധേയം
ശ്രദ്ധിച്ചുമന്നവവരൻ ഗുരുവിട്ടനാമ-
മുദ്ധിക്കുമാഖ്യയതിനും ബഹുയോജ്യമായി. 35

വാഴിച്ചുപൗരർ പലരൊത്തവനെ പ്രവൃദ്ധാ-
നാഴിക്കകത്തുടയപാരിനു നാഥനായി
ഉഴിക്കുതൽബ്ബലമതന്നധികത്തിലായി-
നാഴിക്കകത്തഹ! ഹ! ചങ്ങഴിയെന്നപോലെ. 36

ശീലിച്ചുപോൽഭനജമുഖ്യഹിരണ്യനാഭ്യം
പാലിച്ചുപോന്നനയമാം പരപീഡചെയ്യാൻ
മേലിൽ പ്രവൃത്തിനരനും നിജ തൊട്ടിലിൻറെ-
മേ,ലിഷ്ടമാന്ഥ ശയിപ്പതിലുള്ളുതല്ലോ? 37

ആദിക്കുതൊട്ടവനുമാത്തഭയങ്കരത്വം
സേവിച്ചുതാപമതു മർത്യരിലേകിയെന്നും
മേദിന്യുപാകൃതിയൊടും ഭരണംതുടന്നാ-
നാദിത്യനുച്ചയതിലിദ്ധരയെക്കണക്കെ. 38

ഭൂപാലനന്നവനിഭർത്തുതയാന്നാംതൊ-
ട്ടുപാദശീഷ്മഖിലാവനിയെജ്ജയിപ്പാൻ
വ്യാപാരമാൻ, തപവും പുനരൊട്ടുചെയ്യാൻ
ശ്രീപാംശുജിതൻ ഭജനമാൻ ജിതേന്ദ്രിയാത്മാ. 39

ഈവണ്ണമൊ,ട്ടധികകാലമവൻ തപസ്സു-
ജീവന്നിടാതനുദിനം സ്വയമേവചെയ്താൻ
ഹാ! വങ്കമന്നഹൃദയാഭിമതം കൊടുപ്പാ-
നാ, വമ്പനാം ഹരിശരിക്കഥനിശ്ചയിച്ചാൻ. 40

ആയാസമെന്യെ, ഖലനാംനൃപനായി ദത്താ-
ത്രേയാഭിധാനതവഹിച്ചൊരു വിഷ്ണുതാനും
ശ്രീയാൻചെന്ന വരമേകുവതിന്നതന്നാ-
ക്കായാമുവർണ്ണനുചിതം ധ്രുവനെന്നപോലെ. 41

"നന്നായ്ക്കൊടുത്തു നൃപനന്നസഹസ്രബാഹു
തന്നാൽവരം മൂതിയതെന്നുമൊടുക്ക"മപ്പോൾ
പി,ന്നായവന്നടെയഭീഷ്ടവുമേകി വിഷ്ണു-
തന്നാലയംപ്രതിഗമി,ച്ചുതിഭക്തദാസൻ. 42

ഇഷ്ടത്തിനൊത്തവരമൊക്കെ ലഭിച്ചുതൊട്ടു
കഷ്ടം!! ഹിരണ്യവ്യകരോടുസമാനനായാൻ
ദിഷ്ടം ജനത്തിനവരുത്തി നിജസ്വഭാവത്താൽ
ദുഷ്ടക്കുമീശ,നടിമതപമന്വവൻതാൻ. 43

പാപിഷ്ഠനായ് പരധനഗ്രഹണം ബലത്താ-
ലാപിച്ചു സുന്ദരികളേയുമഭംഗമായി
ഹാ! പിന്നെയാക്രമണമാന്മനന്തതന്നിൽ
പ്രാപിച്ചു ദുഷ്ടതയിലഗ്രഗനായ്നൃപാലൻ. 44

സാമന്തരാം നൃപരെയൊക്കെ ജയിച്ചുമന്നൻ
സാമംവെടിഞ്ഞുനിജബാഹുയുഗോക്ഷ്മളത്താൽ
ഭീമപ്രഭാവമൊടു ഭീരുതമർത്യനെല്ലാം
കാമത്തിനൊത്തനിശമാരിലുമേറിയേറ്റം. 45

ശ്രീവൃദ്ധിപോയ് ശിഥിലമാംഗതിയാന്നൃപാരിൽ
ഭ്രവ്യർത്ഥശത്രുനൃപഹേഹയദോർബ്ബലത്താൽ
നീവൃജ്ജനങ്ങളമഹോ! വിഷമിച്ചിതേറ്റ-
മീ,വൃത്തമാകെയുമറിഞ്ഞെഴലേന്തി ശക്രൻ. 46

വണ്ണത്തിൽബാഹ്മജനവൻ ക്ഷത്രമെന്യൈനല്ല-
വണ്ണം,ദ്വിനംപ്രതി ജനത്തിനു പീഡയേകി
വണ്ണംകണക്കു ഗുണമേതുമെഴാത്തൊരുറ-
സ്വണ്ണത്തിനൊ,ത്തവനു സൽഗുണമറിരുന്നു. 47

ശ്രീശന്റെബാഹ്മയുഗലബ്ബ്വരത്തിനാലും-
ക്ലേശംവെടി,ഞ്ഞധികദാരുണനായ് നൃപാലൻ
ആശയ്ക്കുതുല്യമവനാദരയെബ്ഭരിച്ചാൻ
കീശന്നകിട്ടിയൊരു പുഷ്പകമാലപോലെ. 48

അത്യാധികം മദമൊട്ടും നൃപരാജനൈക-
ഛത്രാധിപത്യഭവേഡംഭൊട്ടവാണുമന്നിൽ
മിത്രാദിയൊത്തു, പരതാപമതേകി,ഭാനു-
പുത്രാന്തികംചിലരെയാക്കിയുമാഗ്രഹംപോൽ. 49

സ്വന്തത്തിലും ഹരണകൃത്യമതൊന്നിനാലു-
മന്തപ്പുരത്തിലമരുന്നവരൊത്തുമന്നൻ
സന്തപ്തമാംനിലവരാത്തവിധത്തിലെന്നു-
മന്തസ്സിനൊത്തധിവസിച്ചുരസിച്ചു ധീരൻ. 50

ഏറ്ററം സുഖത്തൊടിതുപോ,ലമരുന്നകാല-
ത്താറ്ററംയുഗത്തിലുദയത്തെ വരിച്ചിടേണ്ടോർ
ഉറ്ററംപെടും നൃപനു കാന്തകഥതന്നിലുണ്ടായ്
മാറ്ററംവരാ,തധികമാത്മജർ വീര്യവാന്മാർ. 51

താതൻഗമിച്ചവഴിയെ സുതരുംഗമിച്ചി-
ട്ടാതങ്കമേകി,യപരൻ,ക്വചരുംപ്രകാമം
ഹാ! തക്കമില്ല ഭുവി താതനെഴുന്നദോഷ-
വ്രാതങ്ങളാ,സുതരിലും പ്രകടിക്കുമല്ലോ? 52

മുഷ്കാണ്ഡഭ്രവലവിമാഥി സുതാദിയോടും
നിഷ്കാരണം നരരെനന്മയെഴാതെതെല്ലും
നിഷ്കാസനംമുതൽ വധംവരെയേകി;യേത-
ന്നിഷ്കാദിതാനപഹരിച്ചു ലഭിച്ചതെല്ലാം. 53

നാകത്തെയും നരകമാക്കിടുമാവിധത്തിൽ
ഭ്രാകശ്മലൻയുപരി നാടുഭരിച്ചിതന്നാൾ
ശോകംപെടാതെ തരുണീതനയനാദിസേവ്യൻ
ഹാ! കഷ്ടം, രക്ഷ, ലയഭാവമമന്വവാണാൻ. 54

അന്നാപുരത്തിലരിവിശ്രുതമായ്ലസിച്ചു-
നന്നായിടുന്നൊരു മഹീസുരസൽക്കുലത്തിൽ
ചെന്നായ്ക്കളൻ നടുവിലാണ്ടൊ,രജത്തിനൊപ്പം-
തന്നായ്പ്പിറന്നൊരുധരാസുരമൗലിരത്നം. 55

പേര,ന്നിളാസുരനതൻ ജനകാദിയാരും
നേരത്തുനല്കി ജമദഗ്നിയതെന്നതൊന്നു
പാരംനിജാഭിധയെ റുത്തിയിലത്ഥമാക്കി
മാരന്തുല്യതനുവിപ്രനവൻ വസിച്ചാൻ. 56

തുമഞ്ജുവാ,യഖിലവിദ്യകളാംദ്വിരേഫം
ഹാ! മന്ദമായ് മുനിമനോംബുരുഹത്തിലെത്തി
ഭ്രമണ്ഡലത്തിലെഴുമാ,നിഗമാദിസവ്വം
ശ്രീമണ്ഡിതാവനിസുരഷി ഹൃദിസ്ഥമാക്കി. 57

കൗമാരകാമൃതരകാലമരിന്നിടയ്ക്കു-
ഹൈമാംശുലേഖതലയിൽപ്പെട്ടമീശനെപ്പോൽ
ധീമാനവൻ മഹിയിലന്നുമഹത്വമാന്ന
വൈമാനികോന്നതിവഹിച്ചുധരാസുരേശൻ. 58

അത്യത്ഥസൽഗുണമെഴുന്നമരാളമേകം
പ്രത്യത്ഥിയാംബകഗണത്തിനിടയ്ക്കുപെട്ടാൽ
ശത്യന്തരംചെറുതുമി,ല്ലതുപോലെവിപ്രൻ
സത്യത്തിലപ്പുരിയിൽ വാണു വണക്കമോടും. 59

ഭ്രമീസുരന്നുടയമറെറാരു നൽക്കുലത്തിൽ
വാമാജനാഘ്രമണിയായൊരു കന്യയന്നാൾ
ഹാ! മീനകേതനയശസ്സിനു വൈജയന്തീ-
ദാമാഭിരാമതലഭിച്ചുപിറന്നുചെമ്മെ. 60

പ്രേമംപെട്ടന്നൊരവർതാനുമഭിഖ്യകൊണ്ടു–
ത്തമഞ്ജുരൂപിണിയെ രേണുകയെന്നറിഞ്ഞാർ
ആമന്നിലുള്ളവരശേഷരുമൊന്നുപോലെ
കാമൻകനിഞ്ഞകമനീകുലമഴലിതന്നെ. 61

നാരീജനം നലമൊടാ,നളിനാക്ഷിതന്റെ
ശാരീരകാന്തിതടിനീജലമജ്ജനത്താൽ
പൂരീകൃതാത്ഥതയൊടത്ഭുതമേന്തി; കാന്തി–
പാരീണതാപരിണതാപ്തഫലം സമസ്തം. 62

കാദംബനീ കബരിതൻകുക്രന്തലന്ന
ഖേദംവളർത്തിമുകിലിന്നമനല്പകാന്ത്യാ
പാദങ്ങളോളമഴകാൻലസിച്ചിരുന്ന
ഹാ! ദർശനത്തിലധികാത്ഭുതമേകിയാക്കും. 63

ഏണീവിലോചനയിലാന്നൊരുക്രന്തലിൻസ–
ശ്രോണീനിഭാലികിയാടിശിഖാവളങ്ങൾ
വേണീഗണം ജലധരവ്രജമെന്നുചിന്തി–
ച്ചാ,ണിഭ്രമം ശിഖികുലന്തന്നിലുദിച്ചതന്നാൾ. 64

വിസ്താരമേറിയമുഖത്തു മുരാന്തകന്റെ
ശസ്താഭമായകമലാകരമാന്ഫാലം
അസ്താഘമംബുരുഹസംഭവനന്നുരീത്ത–
തസ്താർശേഷിതശശിക്കുസമംവിളങ്ങി. 65

നാരായനേന്ദുധരണീസുരനാരിതന്റെ
നേരാംമുഖത്തു കരിമീനിണപോലെനേത്രം
പോരായ്മയെന്നിയെ ലസിപ്പതുനോക്കിടുംപോൽ
പാരാതെഫാലതിലകംപരിചോടുമിന്നി. 66

കാമന്റെ കല്പിതകലന്നൊരു വില്ലുപോലെ
കാമക്ഷതം യുവജനത്തിനുചേർത്തുപേർത്തും
ശ്യാമപ്രഭം നളിനനേർമിഴിതന്റെചില്ലി
ഹാ! മഞ്ജുവായ് മനുജനുള്ളമനസ്സിളക്കി. 67

ഉകുതാധികപ്രഭയെഴുന്നവർതന്റെ നാസ-
രകുതാഭമാ,മധരകാന്തിമഹാപ്രവാഹാൽ
ഭകുതാഭിലാഷിശുകമെന്നതുപോലെയപ്പോൾ
മുകുതാമണീഗണനിഷേവിതമായ് ചമഞ്ഞു. 68

അമ്പാന്നവർക്കുടയചെഞ്ചൊടി കണ്ണവല്ലി-
മുമ്പായ് വിളങ്ങിയൊരു ഗണ്ഡഗളങ്ങളും മറ്റും
കമ്പാതിരേകമഥ കാമുകർതന്നിൽനാരീ-
ശമ്പാതമല്ലികവരുത്തി വശംകെടുത്തി. 69

കന്ദപ്പദർപ്പമിയലും കമനന്തടന്ത-
വൃന്ദങ്ങളാംകണകവർതൻ പ്രഹരങ്ങളേകാൻ
സന്ദർഭമായ് സ്മരനവർക്കുകൊടുത്തടന്ത-
കുന്ദങ്ങൾതൻ മുകുളമാമുഖതാരിലാണ്ടു. 70

കാമന്റെ കാമമതിനൊത്തുകളിപ്പതിന്നാ-
യാമഞ്ജുഭാഷിണിയിലുള്ളൊരു മാവ്വിടത്തിൽ
പ്രേമംപെടുവിധി ചമച്ചകുചംശരിക്കു-
ഹേമസ്ത്രുപാഘടയുഗകമായ് വിളങ്ങി. 71

മുത്താൽനിഷേവിതമതാം കുചകുംഭയുഗ-
മത്താമരാക്ഷി ശരിയായിവഹിച്ചിതെന്നാൽ
ഉൾത്താപമേറിയതുതാൻ തരുണക്കിതെന്ന
വൃത്താന്തമാത്രിടുവനത്തിലഹോ! പരന്നു. 72

ശാതോദരിയ്ക്കുടയബാഹുയുഗം, നികുഞ്ജ-
മേതോവിധത്തിലെഴു,മാത്രമഹീരുഹത്തിൽ
പ്രീതോത്സവത്തൊടുപരിതമതായപോലെ
ശ്രീ,തോൽക്കുമാഭയെഴുമായവർതന്നിൽമിന്നി. 73

വക്ഷസ്സുതാനധികവിസ്തൃതിയാൻമൂല-
മക്ഷമ്യയാകിയതടീയകടിപ്രദേശം
പക്ഷപ്രഭേദമൊടുകാശ്യതപൂണ്ടുകൃഷ്ണ-
പക്ഷത്തിനന്യശശിതൻ പരിലേഖപോലെ. 74

ശ്രോണീയുഗം പെരിയകാമനുകേളിഭ്രവായ്–
ത്താ,ണീഷലേതുമണയാതെ ലസിച്ചിതേറ്റം
ഏണീവിലോചനയിലുള്ളൊരുനിമ്നനാഭി–
ത്തുണ്ടിരമായ്സ്മരനു; ഭള്ളുലവംപെടാതെ. 75

ചാരുതപമാന്ന ജഘനത്തൊടുചേന്നചെമ്മെ
താരുണ്യമേൽക്കുമവയംതന്റെ കടിപ്രദേശം
പാരുഷ്യമേതുമണയാതെ പയോധികാഞ്ചി–
ശ്രീരുച്യയാംധരണിതൻ ദ്യുതിയാന്മിന്നി. 76

ഭദ്രത്തിനൊത്ത വിധമാ,വിധിചാരുരംഭാ–
സദ്രത്നയുഗ്മകമതായ് മഹദൂരുതീർത്തു
ഛിദ്രംവരാതവളിലുള്ളൊരു ജാനുജംഘാ–
മുദ്രപവും; ചതുരമായ് ചതുരാസ്യനന്നാൾ. 77

ആപാദമാന്നവിലസീടിന വാരിവാഹ–
ശ്രീ, പാരമാന്നിട്ടുമൊരാക്കചസഞ്ചയത്താൽ
വ്യാപാരമാന്നപദപങ്കജമന്നമീനി
ഹാ! പാഥസിപ്രസൃതമാം കമലത്തിനൊപ്പം. 78

നേരാണകാന്തിതതിതന്നിലെഴുന്നതൊന്നും
ചേരാതെയില്ലവളിലാ, വിധിവൈഭവത്താൽ
പാരാതെപാൽക്കടൽ കടഞ്ഞതിലുത്ഭവിച്ചോം
പോരാ, രതീശ്വരിയെയും വിജയിച്ചിതന്നാൾ. 79

കാലാനുകൂലകമനീയതയാന്കന്യാ
ജാലാവതംസമണിതൻ പരിരംഭണത്തെ
ശ്രീലാലസിക്കുമൊരു യൗവ്വനബാഹ്യയുഗ്മം
ചേലാന്നചെയ്തളവുവിട്ടുകുമാരഭാവം. 80

കാന്താരവിന്ദനയനാക്ഷികടാക്ഷശല്യ–
ക്ലാന്താദിചേർത്തു കമനക്കുരുത്തൊടെന്നും
സ്വാന്താനുരൂപവരലബ്ധിയതിന്നസവ്–
കാന്താജനോന്മകടഭ്രഷ്കൊതിച്ചുവന്ത. 81

പിത്രാദിയാംഗുരുജനം സുതനേറകാമ-
മത്രാധികംപരിതമങ്ങിനെസാദ്ധ്യമാക്കാൻ
മിത്രാദിയൊത്തുമുറപോൽ പലചിന്തചെയ്താർ
കുത്രാധികംശുഭമെഴാൻ വരുമോ വിളംബം? 82

ജ്ഞാതാഖിലാഗമവിശാരദനാം ദ്വിജേന്ദ്ര-
നേതാ, വുദാരചരിതൻ ജമദഗ്നിതന്നെ
ശ്രീതാവിടുംസുതയെവേഗംകൊടുക്കുവതിന്നയോഗ്യൻ
മാതാപിതാക്കളടനോത്തിതു ചിത്തിലേവം. 83

ചാരത്തുപിന്നെ ജമദഗ്നിയെയുംവരുത്തി
സാരജ്ഞരാംനിജപിതാക്കൾവിധിപ്രകാരം
നീരത്തെവീഴ്ത്തി ഹവനാദിനടത്തി നല്ല-
നേരത്തുനല്കിയഥ കന്യകയെസമോദം. 84

മണിക്യരത്നയുഗമൊത്തിണചേർന്നമട്ടിൽ
പ്രീണിച്ചുതമ്മിലവരിങ്ങനെ സംഘടിച്ചു
ക്ഷോണിക്കുമേലഴലെഴാതഥ ഗൃഹ്യധർമ്മ-
ശ്രേണിക്കുമാതൃകയതായ് വിലസിച്ചുനന്നായ്. 85

ആ മാനുഷക്കടിപണിഞ്ഞു ഗുണങ്ങളെല്ലാം
സാമാദിയായവയശേഷവുമൊന്നുപോലെ
സീമാതിരിക്തവിജിതേന്ദ്രിയരാകിലാരും
ശ്രീ, മാനുഷക്കുവരുമീദ്ധരനാകമപ്പോൾ. 86

കാലോചിതംകലുഷമെന്യെ മരാളജാല-
മീലോകമൊക്കവെടിഞ്ഞഥമാനസത്തിൽ
ചേലോടുചെല്ലുമതുപോലെ സുഖിപ്പതിന്നാ-
യാലോലഗാത്രിയവൾ കാന്തനൊടൊത്തുചേർന്നു. 87

തണ്ടാർശരന്റെ രമണിക്കുസമാനയായ്ത്താ-
നുണ്ടായരേണുകയൊടും ജമദഗ്നിയന്നാൾ
തണ്ടാന്നിടാതെയുവയോജ്യസമസ്തകേളി-
കൊണ്ടാടിവാണു; സുജനങ്ങൾസമേക്ഷകന്മാർ 88

ഈവണ്ണമന്നവനിദേവഗൃഹസ്ഥയുഗം
ശ്രീവല്ലഭങ്കല ഭിക്തിയൊടൊത്തുനിത്യം
ഭീവന്നിടാതെമരുവുന്നൊരു സൗഖ്യമാകും
ശ്രീവല്ലിമേൽ ഭൂപതിതൻകരവാഴ്പതിച്ചു. 89

പാരംപരാപരനെയും വകവച്ചിടാത-
ന്നേരംമഹീപതിധരാമരരെപ്രകാമം
സാരംപെടും നിജസഹസ്രഭുജാഗ്നിയാൽനി-
സ്സാരംനിഗ്രഹതവരുത്തി വശംകെടുത്തി. 90

ജീവിക്കുവാൻ വിഷമമായ്ക്കലിയിങ്കലെപ്പോ-
ലാവിർഭവിച്ചു ഭൂപപീഡയതേവിധത്തിൽ
ആവില്ല; ഭാനുകമലത്തിനശത്രുവായാ-
ലീവിശ്വമോ നിലയെഴാത്തൊരു നാരകംതാൻ. 91

കത്തുംമഹാഗ്നിയെഴുമാചുടലയ്ക്കകത്തു-
ള്ളത്തുംഗമാം ശിഖയിലിട്ടസുമംകണക്കെ
മെത്തുന്നശൗര്യമെഴുമാ,ഭൂപഭോർബ്ബലത്താ-
ലൊത്തുത്തമാവനിസുരക്ഷിതാപമന്നാഥം. 92

ഉദ്ധാവനീസുരവധൂതിലകത്തൊടുംനി-
വ്വൃദ്ധാദരംധരയെവിട്ടു ധരാധരത്തിൽ
ശുദ്ധാശയത്തൊടവർചെന്നു തപസ്സുചെയ്വാൻ
ബാഢാത്മശോകമതുകൊണ്ടവർ നിശ്ചയിച്ചാർ. 93

മർത്യന്നു ചിത്തമതിലാന്നിടുമാത്തശോക-
മത്യത്ഭുസാഹസമതാക്കുവരുത്തുകില്ല?
നിത്യം നിരത്ഥമതുമെന്നറിയായ്കിലേതും
ഗത്യന്തരംനിയതമീനരനില്ല നാട്ടിൽ. 94

ഭ്രൂരിപ്രതാപനിധിഭ്രമിപഭീതികൊണ്ടു
നേരിട്ടിടുന്നവിഷമം വിഷമാകയാലെ
പാരിച്ചുതി,ന്നഭയമാശ്രയരിക്കുതേടി-
പ്പൂരിച്ചിടും തപമതിന്നവർ പോയികാട്ടിൽ. 95

ചണ്ഡതാപമേറുമിയലും ഗുരുവിന്റെ ബാഹു-
ദണ്ഡത്തിനാലവർ വെടിഞ്ഞുസുഖങ്ങളെല്ലാം
ഭണ്ഡംവളർന്ന വസുധാസുരയുഗമന്ന-
ച്ചണ്ഡംമഹാവിപിനമാർന്ന വിഷാദമോടും. 96

വിന്ധ്യന്നെഴുംവിപിനമെത്തി വസിച്ചുതെല്ലും-
വന്ധ്യതാപമെനിയെ വധൂവരരീദൃജേന്ദ്രർ
സന്ധ്യാത്മനന്ന ദുരിതത്തിനൊടൊട്ടുചെയ്യാൻ
സന്ധ്യയ്ക്കുസിന്ധുപരിതൻ രവിയെന്നപോലെ 97

സീമാധികം ക്ഷമപെടുംയതിവയ്യസിന്ധു-
സോമാഭനായ ജമദഗ്നിധരാസുരേന്ദ്രൻ
പ്രേമാധികപ്രതിമരേണുകയോടുക്രൂടി-
ക്ഷേമാനമോദമടവീനികടത്തിൽവാണു. 98

പാത്താരുന്ധതിയൊടൊത്ത വസിഷ്ഠനെപ്പോ-
ലാത്താനതാഭയദനാം ഹരിതൻപദാബ്ജം
ഓത്താമയം വിടിപെടാതെ, യനംഗനേയും
ചേത്താർ മഹീസുരകുലോത്തമരീയുവാക്കൾ. 99

യോഗിക്കുഭൂതികവുമാത്മനിദർശനംതാൻ
രാഗിക്കുമായയതിലുള്ള സുഖത്തിനൊപ്പം
ഭോഗിക്കിലുണ്ടറിവെഴുന്നവനൊന്നു ഭേദം
ഭോഗിക്കുലോകമതിലുണ്ടുരുസംഗമോത്താൽ. 100

പൂരിച്ചിടുന്നധനതൃഷ്ണചിലർക്കു, യോഷ-
മാരിൽപ്രിയാദിയപര,ന്നുദരംഭരിതം
പോരിൽച്ചിലർക്കു; മദിരാദിയിൽവേറെ,യിന്നു-
പാരിങ്കലുള്ളസുഖമോ നിജതോന്നൽമാത്രം. 101

മന്ദതാപമേതുമണയാതെ മഹീസുരേശൻ
സന്ദർഭമോത്തഥ സഭാര്യനതായ്വനത്തിൽ
കന്ദപ്പദർപ്പവുമകറ്റി വസിച്ചിതന്നാം
കന്ദപ്രസൂനശരനാരിലുമില്ലഭേദം 102

ചന്തത്തിലങ്ങനെ ചരിച്ചു, നിശയ്ക്കുഴന്നൊ-
രന്തത്തിലായ്ക്കളിതപശ്ചരണാദിഹോമം
സന്തപ്തഭാവമിയലാതെ നടത്തിയേവം
സംതൃപ്തിചേർത്തുഹരിതന്നിലതീവഭക്ത്യാ. 103

മാനംപെടുന്നൊരുധരാസുര,നംബുജാക്ഷ-
ധ്യാനംവ്രതംജപമിതൊക്കെ നടത്തിമേന്മേൽ
ദാനംതുടങ്ങിയവയും വിധിപോലെചെയ്ത-
ന്യൂനംവരാതെ ജമദഗ്നിസകാന്തനായി. 104

മാലോകരാകെയതുതൊട്ടഭിധാനമേവം
കാലോചിതംബത!! കൊടുത്തുധരാസുരന്നായ്
ആലോചയുമ്മോക്ക ജമദഗ്നിമഹർഷിയെന്ന
ഹാ! ലോകനാഥപദഭക്തനെവാഴ്ത്തിലോകം. 105

പാരം തപശ്ചരണമാ,മുനിയുംതുടർന്ന
ഘോരം, പദങ്ങളതിലൂഴിയിലൂന്നിയേകം
സാരജ്ഞനാം സരസിജാക്ഷനെയോർത്തുപേർത്ത-
മാരമൃഗാത്രിയൊടുമൊത്ത മഹീസുരേന്ദ്രൻ. 106

സാനന്ദമങ്ങനെസഭായ്വനതാംമുനീന്ദ്ര-
നാനമ്രഭാവമൊടുതന്നെ തപസ്സുചെയ്വാൻ
ഹാ! നന്മപൂണ്ടനരകാരിയെയോർത്തിതദ്ദു-
ത്ഥാനത്തിനായ്മഹിഷിയാൽമഹനീയസേവ്യൻ.

നൈദാഘവേള, പരമങ്ങിനെവ്യഷ്ടി, മഞ്ഞു-
പൈദാഹമെന്നവയെയും വിഗണിച്ചുധന്യൻ
സൗദാമിനീസമനിഭൻ ജമദഗ്നിതാനു-
മാദാനവാടവിയുശാനുവിനെഭജിച്ചാൻ. 108

ആമോദപൂർവ്വമഖിലേശനെയോർത്തുചെയ്ത
കാമോചിതംതപമതിൽ പ്രസഭാതിതുഷ്ടൻ
ആ മോഹനീതനുധരിച്ചൊരു,ദേവനാഥ-
കൗമോദകീധരനുമെത്തിമുനിക്കുമുമ്പിൽ. 109

ആവിർഭവിച്ചളവുവിഷ്ണു; മഹർഷിമുഖ്യൻ
ഗോവിന്ദമൂർത്തിയെവണങ്ങി വിനമ്രനായി
ആവില്ലെനിക്കുമുനിതന്നുടെ മുത്തുചൊല്വാ–
നാവിശ്വശില്പിയറിയു,ന്നപരക്കസൗഭ്യം. 110

നാനാവിധം സ്തുതികളർഘ്യവുമാത്മപൂജാ–
സ്ഥാനാഢ്യനാം മുനിവരൻ വിധിപോലെതന്നെ
മാനാതിരിക്തഗുണമാസ്ഥചെയ്തിതപ്പോ–
ളാ, നാരിതന്നുടയകാന്തയൊടൊത്തുശീഘ്രം. 111

ഈമട്ടിലുള്ളഭഗവൽസ്തുതി ഭക്തിപൂർവ്വം
കാമൻറെതാതനുമഥോചിതമന്നുചെയ്താൻ
സാമസ്വഭാവിസരസീരുഹനേത്രനന്നാ–
പ്രേമത്തൊടിങ്ങിനെയുരച്ചു മുനീന്ദ്രനോടായ്. 112

അക്ഷയ്യധർമ്മമുനിവംശജ! നിൻയശസ്സു
നക്ഷത്രനാഥധവളാംശു സമാനമെന്നും
പക്ഷപ്രഭേദമിയലാതെ വരങ്ങളാത്മ–
ശിക്ഷയ്ക്കു നല്കിടുവതിന്നഹമത്രവന്നേൻ. 113

ധാത്രീധവാനുചയജനാം കൃതവീര്യനാൽനീ–
ധാത്രീജനം സുതരൊടെന്നതുപോലെയായി
പാത്രീഭവിച്ചതിനു ശാന്തിഭവാനുചൊൽവാൻ
പോത്രീശ്വരൻറെതനുമുമ്പു ധരിച്ചുഞാനും. 114

എത്രയ്ക്കുഭേദമമരാരികളിന്നുധാത്രീ–
സത്രസ്ഥരായമനുജവ്രജമാത്തശോകം
ക്ഷത്രസ്വഭാവവരരാം നരനാഥർമൂലം
വിത്രസ്തരായി മരുവുന്ന ഭവാനുതുല്യം. 115

ക്ഷേത്രാദിയായവമുടിച്ചു മടിച്ചിടാതെ
ഗോത്രാഭിജാത്യഗുണമൊക്കവെ വിട്ടകഷ്ടം!!
ക്ഷാത്രാധികംമനുജർതൻറെ മനക്കരുന്നിൽ
മാത്രാധികത്വമൊടുതന്നെ വരുത്തിടുന്നു. 116

സന്മാനുഷക്കു, ചിതമാം ധരതന്നിലേവം
ജന്മാന്തരാഘജനിതാഖിലബാഹ്യജന്മാർ
എന്മാമുനീന്ദ്ര! ബഹു ചെ,യ്യവരോട്ടധാത്രി-
പിന്മാറിയേ,ററധികമൂഢകദയ്യയായി. 117

ഇ,ന്നത്തലേറുവിഷമിച്ചു ധരിത്രിയേവം
വ,ന്നബ്ജയോനിയൊട്ടമൊത്തു പയഃപയോധൗ
എന്നല്ല ചൊല്ലി നിജസങ്കടമൊക്കെ ഞാനോ-
സന്നദ്ധനായിവിടെയെത്തുവതിന്നുമേവം. 118

പാകാരിയും ദുരിതമൊക്കെയൊഴിപ്പതിന്നു
രാകാശശാങ്കമുഖനാം മുരവൈരിതന്നെ
ശോകാദിവിട്ടിഹഭജിച്ചു; ഭജിച്ചുസൗഖ്യം
നാകാലയത്തി,ലനിശം നിവസിച്ചിടുന്നു. 119

പോകാതെവ,ന്നഴൽപെരുത്തിട്ടവോരുനേരം
ശ്രീകാന്തനെപ്പിഴവരാതെ ഭജിക്കുമാരും
ഏകാന്തതയ്ക്കു കുറവില്ലമനുഷ്യനെങ്കി-
ല്പോകും;ഭജിപ്പതിനൊരുത്തനുമൂഴിതന്നിൽ. 120

നാരായണേതി നരനച്യുതനേനിനയ്ക്കും
പാരാതെ പാലമതിനക്കരെയെത്തുവോളം
ചേരാൻ തുടങ്ങിടുകിലക്കരെയൊക്കെവിട്ടു
പൂരായണേതിപറയും പരമാർത്ഥമേവം. 121

പോകുംഗതാനുഗതികസ്ഥിതിയാചരിച്ചു
ചാകുംവരേക്കു മരികെട്ടമനുഷ്യരെല്ലാം
പാകുംപുനർജ്ജനനബീജവുമീശചരൻതാ-
നാകുന്നുസർവ്വവുമിതെന്നറിവോർ ചുരുക്കം. 122

ഈവണ്ണമാം ജഗതിതൻഗതിയെങ്കിലും ഞാൻ
ഭീവന്നുവന്ന മഹിയാം മഹനീയയോടായ്
ആവട്ടെശോകമഖിലം ശകലീകരിപ്പേ-
നേവംകഥിച്ചവളെ യാത്രയുമാക്കിവേഗം. 123

ആപത്തിലെത്തിയടിക്കുറ്റിട്ടുവോക്കു,മിച്ച-
താപത്തെനീക്കുവതുതാൻ മമ ധർമ്മമെന്നും
ഭൂപവ്രജാഖിലകരാട്ടിതയാം ധരിത്രീ-
ക്ഷേപംപൊറുന്നതുമകറുക യോഗ്യമല്ലോ? 124

മാനംവെടിഞ്ഞുമരുവുന്നൊരു ഭൂപരേഞ്ഞാ-
ന്തനംവരാ,തുരിചെയ്യ ധരിത്രിതന്നെ
ന്തനംധരാധവട്ടജാഗ്നിയതിങ്കൽനിന്ന-
ന്യൂനംധരിത്രിയുടെ ദുഃഖമൊഴിക്കുമെല്ലാം. 125

ഉണ്ടായിട്ടംതവ കുമാരകരെട്ടുപേർതാൻ
കണ്ടാകിലോ;കനകകാമൃതയാന്നിട്ടന്നോർ
മിണ്ടാതിരിപ്പതിനിവേണ്ട; തവേംഗിതത്തെ
രണ്ടാകിലും തരുവനോരുകസാദരം നീ. 126

എന്നായകൊണ്ടുസുതരെട്ടുപിറന്നുമേന്മേൽ
സമ്മാന്യശീല! തവസിദ്ധികളൊക്കെയേകം
അമ്മാനുഷാഗ്രണികളെട്ടിലുമങ്ങുടക്കം
രാമാഭിധാനനിവനും നിയതംജനിക്കും. 127

ചെറുംമുനീശ്വര! ഭവാനെറ ഹിതത്തിലെന്നെ
തെറുംപടി,ക്കവനുമൊട്ടുചരിക്കയില്ല
ചുറുംജഗത്തി,ലരിവീരശേഷമേറു-
ചുറുംഹനിക്കുമവരേത്തവസൂനുരാമൻ. 128

എട്ടാമനിഷ്ടകരനായിവരും ഭവാനെറ-
കെട്ടാകെയന്നഴിയുമി,ല്ലതിലീഷലേതും
തട്ടാതെവാട്ടമതുപോലെ ധരയ്ക്കെഴുന്ന
മു,ട്ടായവണ്ണമൊഴിയും മുനിമുഖ്യമയ്യേ! 129

ഛേദിച്ചുഭൂപഗളമാകെയനർഗ്ഗളാഭൻ
മോദിച്ചു രക്തനദികൊണ്ടുധരിത്രിതന്നെ
സേവിച്ചുപുണ്യവതിയാക്കിടുവാൻ ശരിക്കു-
നേദിഷ്ടനാകുമവനും മദനുഗ്രഹത്താൽ. 120

നാമിന്ന മാമുനികുലോത്തമ! ചൊന്നപോലെ
ഭ്രമിയ്ക്കുവന്നഭരമാകെയൊഴിച്ചുകൊൾവൻ
ഹേ മിത്ര! നിൻസുതരിലന്തിമനായി, നീതാൻ
പ്രേമിച്ചപോലെസകലം സഫലങ്കൊൾതന്നെ. 131

ശ്രീലാസ്യശാലിഹരിതൻ വചനാമൃതൗഘം
മാലാകെമാറിമുനിതന്നിലെഴുന്നതപ്പോൾ
പാലാഴിതന്നുടെ തരംഗതരംചലിച്ചു-
ചേലാന്നഹത്തൊടഥനിന്ന മുനീന്ദ്രനാഥൻ 132

ഏവംമുരാരിയുരചെയ്തതുകേട്ടമോദാൽ
ഭാവംപകൻന കരണീയമറിഞ്ഞിടാതെ
ഹാവംകലന്നവിധമ,ന്നൊരിടംകഴിഞ്ഞും-
ഭാവംവെടിഞ്ഞുമുനിയും ഹരിയെവണങ്ങി. 133

രോഷത്തിലും ചിലരിലശ്രുവെഴുംദ്ധഠം;സ-
ന്തോഷത്തിലും ദുരിതമേറുകിലും ചിലപ്പോൾ
ഭോഷത്വമാന്നവരിലും ചിലനാളിലശ്രു-
ശ്ലോഷംവരും, മുനിയുമശ്രുവഹിച്ചിതന്നാൾ. 134

ശ്രീലർ മുനീന്ദ്രനുമനന്തരമാത്മതുഷ്ടി-
ശീലൻ നിനച്ചുഹൃദി വിഷ്ണുവുരച്ചതെല്ലാം
കോലസ്വരൂപവടിവാന്നൊരുദേവദൈത്യ-
പാലന്നെറ കാലിണവണങ്ങിയുരചെപിന്നെ. 135

കായാമ്പുവർണ്ണകമനീയ! ഭവാന്നെറ ദിവ്യ-
മായാവിശേഷമറിയുന്നവരാരു പാരിൽ?
നീയാണെനിയ്ക്കുരവലംബമനശ്വരാത്മൻ!
തോയാലയാലയശയാന! കനിഞ്ഞിടേണം. 136

സന്താനലബ്ധിയതിനായ് സുകൃതങ്ങൾചെയ്തി-
ട്ടെന്താകിലും വിഫലമായിവരുമ്പൊഴാരും
സന്താനവൃക്ഷ! ഭഗവൽപ്പരരാകിലന്നാൾ
സന്താപമററ,വരുമന്ന സുതാഢ്യരാകും. 137

മല്പുത്രനായ് ഹരിജനിക്കുകയെന്നകായ്യം
നല്പുണ്യമൊന്നിനതരുപഫലാപ്തിയല്ലോ?
കെല്പുള്ളവക്കുമി,ത സാദ്ധ്യമനന്തതന്നിൽ
സല്പുത്രലാഭമതുതന്നയി! ചാരിതാർത്ഥ്യം. 138

തോഷിച്ചിടുന്നഭഗവൻ! മമ പുത്രജന്മം
പോഷിച്ചതന്നതിനു തക്കമശേഷമില്ല
ശേഷിച്ചജീവിതമതിങ്കലിതൊന്നുതന്നെ
ഘോഷിച്ചിടാമിവനു ഭാഗ്യമതുഴിതന്നിൽ. 139

മൂന്നായപാരിനുമജേശഹരീശപക്കൽ–
മൂന്നായനിന്നുടയ ലീലകളൊക്കെയിപ്പോൾ
മന്നാഥമാധവ! ഭവാനറിയുന്നമറാ–
റിന്നാരംവരേയ്ക്കു? പരിപാവനപത്മനാഭ! 140

ഇഷ്ടവണ്ണമുള്ളൊരു മഹാസ്തവമൊന്നുകൊണ്ടു–
ലാവണ്യപൂർണ്ണഗുണനാം ഹരിതന്നെ വേഗം
ഹാ! വന്ദ്യനാം മുനിയുമുത്തമഭക്തിപൂർവ്വം
കൈവന്നമോദമൊടുരേണുകയും സ്തുതിച്ചാൻ. 141

കിട്ടാത്തസദ്വരമതാം ഹരിപുത്രലാഭം–
തൊട്ടാജഗൽപ്രഭുകനിഞ്ഞുകൊടുത്തതെല്ലാം
തട്ടാതെവാട്ടമവർവാങ്ങി വണങ്ങി ബുദ്ധി–
മുട്ടാകെയറഥ മുകന്ദനെ മുമ്പിലെപ്പോൽ. 142

ധീവമ്പിയന്നമുനി ചെയ്തതുപോലെതന്നെ
ഭ്രുവന്ദനീയതയെഴന്നൊരുകാന്തചെയ്താൻ
ഭാവപ്പകച്ചകംവരാ സതികംക്കു ഭർത്തൃ–
ദേവൻറെസന്നിധിയതിൽ സഹകാരിയാവാൻ. 143

വേണ്ടുംവണ്ണംവണങ്ങും മുനിയെയുമതുപോൽ
കാന്തയേയും തഭാനീം
നീണ്ടുള്ളോരക്കടക്കൺമുനകളിലിയലും
ദൃഷ്ടിയാൽ തുഷ്ടരാക്കി

വീണ്ടും കൈത്താരുറപ്പിച്ചവരുടെ തലയിൽ–
ച്ചേർത്തു സത്സിദ്ധിസിദ്ധി–
ക്കേണ്ടുംവണ്ണം സദാശിസ്സുരുളിയഹരിയ–
ന്നംബരാന്തേ മറഞ്ഞാൻ. 144

അകതളിരിലശേഷംപോലുമോക്കാത്തകായ്യും
പ്രകടിതമതുമൂലം പുഷ്ടിമാംതുഷ്ടിയോടെ
നികടഗമുടജത്തിൽപ്പുക്കുവാണാൻ മുനീന്ദ്രൻ
ശകലിതഭയശോകസ്വാന്തനായ്ക്കാന്തയോട്ടും. 145

ഒന്നാം സർഗ്ഗം സമാപ്തം.

രണ്ടാം സർഗ്ഗം.

കാനനാന്തരനിവാസിയെങ്കിലും
മാനമേറുമിയലും മഹാമുനി
ദീനബന്ധുഹരിതൻപദാബ്ജ മ-
ന്യൂനമോർത്തു മരുവീടിനാൻ മുദാ. 1

കാമിനീമണികളൊക്കെ വാഴ്ത്തിടും
യാമിനീശമുഖിയൊത്തുമാമുനി
കാമിതാർത്ഥനെയോർത്തുവാഴ്ത്തി യാ-
സ്വാമിതന്നിലുയരുന്ന ഭക്തിയാൽ. 2

ഘോരമാകിയൊ,രരണ്യദേശസ-
ഞ്ചാരമാക്കുമതിദുഃഖകാരണം
നേരതെങ്കിലുമവർക്ക ഭക്തി നി-
സ്സാരമാക്കിയഖിലത്തെയും തദാ. 3

നഷ്ടമാംതനുവതെന്നതത്വ മുൽ-
ക്കൃഷ്ടനാംമുനി ധരിക്കകാരണം
സ്പഷ്ടമായപുനർജീവനിൽത്തെളി-
ഞ്ഞഷ്ടസിദ്ധിയൊടരണ്യവാസിയായ്. 4

വന്നണഞ്ഞു രുജതൊട്ടതൊക്കെയാ-
സന്നമൃത്യുവണയുന്നിതേവനും
ഇന്നതാം, പിശകിൽ നാളെയായിടു-
ന്നന്നതൻമുനിയിതും ഗ്രഹിക്കയാൽ. 5

ജന്മമൃത്യുവതുരണ്ടുമില്ലയാ-
തുണ്മപൂണ്ടിടുവൊരേകഭാവനായ്
നന്മയോടു വിപിനത്തിൽവാണവൻ
കർമ്മകാണ്ഡവിധിപോൽ വിചക്ഷണൻ. 6

(യുഗ്മകം)

കാമിയല്ല മുനിയെങ്കിലും ജഗൽ–
പ്രേമിയാശ്രമചതുർവ്വിധങ്ങളും
ഹാ! മികച്ചഹരിഭക്തിപൂണ്ടതൽ–
ഭാമിനീമണിയൊടൊത്തുചെയ്തവൻ. 7

നാകനാരകധരാദിഭേദവും
ശോകമെന്നിയെവെടിഞ്ഞമാമുനി
ശ്രീകനിഞ്ഞ വിപിനത്തിലന്ന ന–
ല്ലാകമോടു നിവസിച്ചു നന്മയിൽ. 8

ആ യതിവ്രതമഹാനുഭാവനും
മായവിട്ടമനുജത്വമാണ്ടടൻ
ആയതൊന്നവനഭീഷ്ടമേകുവാ–
നായവണ്ണമൊരുകല്പശാഖിയായ്. 9

സന്തതിക്കു സഫലത്വമാംവരം
സന്തതം ഹരികൊടുത്തകാരണം
അന്തരംഗമതിലാന്മമോഹമാ–
ഹന്ത! നന്മവിധിവശ്യമല്ലയോ? 10

കമ്മമന്നതിനു ചെയ്തകൊള്ളുവാൻ
ധർമ്മപാലകനുതോന്നി വേണ്ടപോൽ
കർമ്മമുള്ളവനുവേണ്ടതൊക്കെയും
കർമ്മബന്ധമതിനൊത്തുചേർന്നിടും. 11

സക്ഷമൻമുനി സമസ്തസൗഖ്യവും
ഭക്ഷയത്തൊട്ടു വശത്തിലാക്കിനാൻ
പക്ഷപൂർവ്വശശിലേഖപോലെ നിഷ്–
പ്പക്ഷനായി നിവസിച്ചു നിത്യവും. 12

മറ്റുമേറെ മഹനീയയോഗിമാർ
ചുറ്റുമുണ്ട നിജകാന്തമാരൊട്ടും
തെറ്റു തെല്ലുകലരാതെയേവരും
മുറ്റുമാർദ്രതയൊടത്ര വാണവർ. 13

അന്നവന്നിതു വസന്തവും ബലാൽ
വെന്നകാമികളെയാകെയേകനായ്
കുന്നതന്നുടയസാന്നവിങ്കലും
ചെന്നമാരനെയുമുപഹിച്ചുടൻ. 14

മന്ദമാരുതനുമന്നുവീശി നൽ-
സ്പന്ദമാന്നഹൃദി കാമികൾക്കുമേ
കുന്ദബാണനൊടു ഗന്ധവാഹനാ-
നന്ദമോടുമധികാടനാന്ധനായ്. 15

മന്മഥന്റെ മഹനീയഗാനവും
നന്മപൂണ്ടഖിലകോകിലങ്ങളും
സന്മനസ്സൊടുപകർത്തി മാരനെ
കന്മഷത്തിനു വിളിച്ചിടുന്നപോൽ. 16

ശൈത്യമേകി പവമാനനാരിലും
ദൗത്യഭാവമൊടു ദാസനെന്നപോൽ
സത്യമാതപമൊഴിച്ചിരുന്നു; നാ-
സത്യരോടുസമനായ് പ്രഭഞ്ജനൻ. 17

മാമുനീന്ദ്രനെയുമൊട്ടിളക്കുവാൻ
ശ്രേമുഷിക്കുകഴിവുള്ളകാമനും
കാമുകക്കുപരിതാപമേകിനാൻ
ഹാ! മുകുന്ദസുതനാരിലെത്തിടാ? 18

പാദപാവലികൾ പൂത്തിതെങ്ങുമേ
സാദമെന്നിയെ ചരിച്ച ഭൃംഗവും
സേവദമാംമധുവുമാസ്വദിച്ചുടൻ
ഖേദമറ്റഥ വസിച്ച വമ്പൊട്ടും. 19

കുഞ്ജവൃന്ദതരുതൊട്ടതൊക്കെയും
മഞ്ജരീഭരണനമ്രമായ്ത്തദാ
അഞ്ജസാ വിപിനവും വിശിഷ്ടമായ്
കഞ്ജനാഭകരുണാബലത്തിനാൽ. 20

പഞ്ചബാണൻ ധനുസ്സിലേന്തുവാൻ
ചഞ്ചലം ചെറുതെഴാതെപൊയ്കയിൽ
ചഞ്ചരീകരവ പുഷ്പമംബുരുഹം–
സഞ്ചയം വിലസിനാൻ വിസ്തരം. 21

ചാരുവാംസരസിചേന്ന വാരിയിൽ
ചേരുമംബുരുഹപംക്തി കാൺകിലോ
നേരുതന്നെ നിജകാന്തതൻമുഖം
പൂരുഷാവലി നിനച്ചുനിന്നുപോം. 22

വന്നു ഞാനിഹ വസന്തയുക്തനാ–
യെന്നുചൊല്ലിവരുമംബുജസ്രുനെ
അന്നുകണ്ടു മുദ്ദഹാസമാന്തരാ–
നൊന്നുപോൽ കമലമുല്ലസിക്കയോ? 23

മീനകേതനനഹോ! മുനിക്കെഴും
മാനസത്തിലുമമന്ദമെത്തിനാൻ
മാനമേതുമിയലാത്ത കാമന–
സ്ഥാനമാകിലുമഗമ്യനായിടാ. 24

കാലകാലനിടിലേക്ഷണത്തിൽ മുൻ–
കാലമങ്ങിനെ ദഹിച്ചചിത്തജൻ
കാലമൃത്യുവിനിവൃത്തനായ് രതീ–
പാലകൻ പുനരെടുത്തു ജന്മവും. 25

അന്നുവന്നമുനിതന്റെ ചിത്തമാം
കുന്നുകേറി മദനൻ മദോല്കടൻ
ചെന്നുപിന്നധികസൂക്ഷ്മരൂപനായ്–
നിന്നുപഞ്ചശരമെയ്തിതേറവും. 26

രാഗമാറപരമാണുരൂപവാൽ–
ഭാഗമന്നു ജമദഗ്നിമാമുനി
വേഗമാ,സ്മരനൊരംശമേകിനാൻ
നാഗരാജശയനന്നു മാറയും. 27

കാന്തതന്നിലതുതൊട്ട കാനന-
പ്രാന്തവാസി മുനിനാഥനേറെറവും
ക്ലാന്തഹീനരതിപൂണ്ട മന്മഥാ-
ക്രാന്തയാംകമനിയും തഥൈവമായ്. 28

കോളിലല്ല രതിയെങ്കിലും ലസൽ-
ക്കേളിയാടി സഹധർമ്മിണീയുതൻ
നാളിൽനാളിലതിതോഷമാർന്ന വ-
ന്മാളികോപരി ഗൃഹസ്ഥരെന്നപോൽ. 29

അന്നനേർനടകളായകാന്തമാ-
രന്നവാപ്തകലിതോത്സവത്തി നാൽ
സഞ്ചിന്നമായ് സ്മരനെയുള്ളിലേന്തിയാ-
പന്നമാംരതി, രസാൽനടത്തുവാൻ. 30

തത്രവാണ മുനിമാക്കുമഞ്ജസാ
നിസ്സുപ്രഭ തരുണിമാക്കുമൊപ്പമായ്
ചിത്രമെങ്കിലുമനംഗപീഡയാ-
ലത്ര പാരമഴലാന്നഖന്നിശം. 31

ഭീമമാം മദനപീഡകൊണ്ട മേ-
ലാമയത്തിനടിപെട്ട യോഗിമാർ
കാമനാ,മനുജരും യതിവ്രത-
ശ്രീമഹത്വമുടയോരുമൊപ്പമാം. 32

പണ്ട മേനകയെയാമുനീശ്വരൻ
കണ്ട കാമനടിപെട്ടതില്ലയോ?
മിണ്ടുവാനുമെളുതല്ല; മാരനാ-
ക്കൊണ്ട മത്ത്യനുടനെങ്കിലപ്പുറം. 33

കന്നൽനേർമിഴികളോടുമൊത്ത സ-
മ്പന്നമാം യുവയതിവ്രജം തദാ
സന്നതാംഗി മുനിപത്നി രേണുക-
യ്ക്കന്നശേഷമവ,രുറ്റ ബന്ധുവായ്. 34

ഉന്നതസ്ഥനികളോടുമൊത്തുടൻ
ഖിന്നഭാവമിയലാതെയേവരും
അ,ന്നനേകവിധ കേളിചെയ്തിതുൽ–
പ്പന്നരാഗമതധീകരിക്കയാൽ. 35

ചേന്നിതന്ത, പാത്രപഭാവമായ്–
ത്തീന്നിരുന്ന മഹനീയയോഗിമാർ
ആന്നിതമ്പൊടു സുമാസ്ത്രകേളി യാ–
പന്നിവൃത്തി വരുവാൻ വരോരുമാർ. 36

കൈതവങ്ങളറിയാത്ത കാന്തതാൻ
കൈതന്നുടെ സുമങ്ങളൊക്കെയും
കൊയ്തനേരമവളെ ഗ്രഹിച്ചു തൻ–
കൈ,തലോടി മരുവീടിനാർ സദാ. 37

പാവിരിച്ച വിധമായ് വിചിത്രത–
യ്ക്കാവിശേഷവിധിയാന്നിതെങ്ങുമെ
ഭ്രവിലാന്ന സുമസഞ്ചയം തദാ
നീവിതന്നിലവരാക്കി നീരവം. 38

ഭ്രവിലംശ്ലികളശേഷമൂന്നിനി–
ന്നാവിലാസിനികഠംതന്നിലേകയാഠം
ശ്രീവിലാസമെഴുമാ,സുമോൽക്കരം
ഭാവിനക്തമതിലേക്കുരുത്തവഠം. 39

മാടിവന്ന മദനന്റെ ലീലചെ–
യ്തോടി ഗാത്രസുമവും തളർന്നടൻ
ക്രൂടിനിന്നവരെ വിട്ടൊരുത്തി മു–
ല്ലാടിലായി മരുവീടിനാഠം തദാ. 40

കറവാർകുഴലിതൻപരാഭവാ–
ലറമെന്യെ വിഷമിച്ചിതേകനും
തെ,റശേഷമറിവില്ലയെങ്കിലും
കുറമേറെ പലരൊത്തുനില്ക്കുവെ. 41

പേടിവിട്ടൊരു കുമാരി കാമനെ-
ത്തേടിയപ്പൊഴതു കാമകിങ്കരൻ
മോടിവിദ്യകളെട്ടുത്തു നാരിതൻ-
മോടിയാംതനുപുണർന്നു തല്പത്തി. 42

വാടിവന്ന തനുവോടൊരുത്തി പൂ-
ച്ചൂടി, തന്നുടയകാന്തനെത്തഥാ
മൂടി പുഷ്പഗണമൊന്നുകൊണ്ടു ക്രു-
ത്താടി പിന്നവനുമൊത്തു പേർത്തുമേ. 43

ആടിയും തനുവുലഞ്ഞുമന്യഥാ
പാടിയും മദനകീർത്തികീർത്തനം
ക്രീടിച്ചും മദമൊടൊത്തു മന്മഥൻ
നേടിയ,ന്നഖിലരക്ഷകത്വവും. 44

ചേണിയ,ന്നൊരുവളന്നു കാന്തനെ-
ക്കോണിയാക്കി കുസുമം പറിക്കുവാൻ
കാണികാർക്കുമതു പാപമേകി; കാർ-
വേണി വശ്യനുവിപത്തുതന്നെയാം. 45

മാരനന്നു പിടിപെട്ടകാരണം
മാരണങ്ങളെയൊഴിച്ചുകൊള്ളുവാൻ
മാരമാരമണനെന്നപോലെ ന-
ന്മാറണഞ്ഞു പതിമാരശേഷവും. 46

കാഞ്ഞു ചിത്തമൊരുപോലെ കാമ,നാ-
കാഞ്ഞു ചെന്നരികിലെത്തിടുന്നപോൽ
മാഞ്ഞു ഘർമ്മജലമൊന്നുകൊണ്ടു, മെയ്-
ചാഞ്ഞുവന്ന വരനെത്തലോടിനാൾ. 47

ഉത്തമാംഗമതിനൊട്ടു മദ്ധ്യമായ്
മത്തകാശിനികളൊക്കെയുന്നപോൽ
മത്തനാം മദനചാരണത്തിനായ്
പൃത്തനാം കുറികളിട്ടു പൂതമായ്. 48

കുന്നിടഞ്ഞുമുലമാരശേഷവും
തന്നിതംബഭരണോത്ഥശോകരായ്
വന്നിതന്നതു സഹിച്ചുകാന്തരോ
മന്നിലുറവസുകൃതാധിരുഢരും. 49

ഒന്നുപോലെ കലഹിച്ചുവന്നു നി-
ല്ക്കുന്ന കുന്നിനുസമം കുചദ്വയം
എന്നുമല്ല, കരപല്ലവാങ്കുമാ-
ക്കുന്നുകൾക്കുപരി കണ്ടു കാന്തനും. 50

ഒന്നിനൊന്നുപരി മോടിക്രുട്ടിയി-
ട്ടുന്നിതംബിനികളൊക്കെയും തദാ
വെന്നിതന്നമരനാരിമാരെയും
സന്നിപാതതവരാത്തയോഷമാർ. 51

കാറിനുള്ള മദമൊക്കെമാറ്റി, മേ-
ലേറിവന്ന ചികുരത്തിലൊക്കെയും
നാറിടുന്ന കുസുമംവെടിഞ്ഞു മെ-
യ്യാറിടാ,തളികൾക്രുടി ക്രുട്ടമായ്. 52

ഫാലചന്ദ്രവിലസദ്രുസാങ്കുരോ-
ല്ലീലകുങ്കുമകളങ്കമൊന്നിനാൽ
ഹാ! ലതാസമശരീരയായിട്ടും
നീലവേണി നിലകൊണ്ടുമിന്നുവായ്. 53

അണ്ണവാന്തരവിരാജിയായിട്ടും
വണ്ണമുള്ള മണിസഞ്ചയത്തിനെ
കണ്ണുയുമ്പഹൃദ്ഭ്രഷ്യാക്കി കാർ-
വണ്ണമൊത്തതനുവുള്ള നാരിമാർ. 54

കുണ്ഡലങ്ങളിലെഴുന്ന കാന്തിയാൽ
ഗണ്ഡഭിത്തികളുമാത്തശോഭമായ്
ചണ്ഡസൂയ്യകിരണങ്ങളേറിട്ടും
പുണ്ഡരീകസമമായ് മുഖങ്ങളും. 55

കഞ്ജനേത്രയുഗളത്തിലൊക്കെയ-
ന്നഞ്ജനദ്യുതികലർന്ന കാന്തമാർ
അഞ്ജസാ, ധവരൊടൊത്തുകേളിയാൽ
സഞ്ജയിച്ചു രതിയെ രസോമ്മിയിൽ. 56

തമ്മിലേറി രതിതന്റെ വേഗവും
സമ്മിതക്കിലമൊപ്പമപ്പൊഴെ
ചിമ്മി നേത്രയുഗവും യഥോചിതം
നമ്മിലത്തുതമതേറിടുംവിധം. 57

കണ്ടനാളമൊരുപോലെ കാന്തരും
കണ്ടകത്തു കുതുകം വളർന്നടൻ
തണ്ടനായ മദനന്റെ ലീലയു-
ണ്ടിണ്ടലെന്നിയെ വസിച്ചു ഷണ്ഡരും. 58

എള്ളിനുള്ള മലരൊത്തനാസയ-
പ്പുള്ളിമാൻമിഴികളൊക്കെമുത്തിനാൽ
ഭള്ളിനോടുടനലങ്കരിച്ചു വ-
നുള്ളിലേറിയ മുനീന്ദ്രപത്നിമാർ. 59

മുത്തണിഞ്ഞമുലയാണ്ന മങ്കമാ-
രൊത്തപോലെ പതിമാരൊടൊത്തുടൻ
ചിത്തജന്റെ പരിതുഷ്ടിയേകി സ-
ദ്വൃത്തരാംയതികുലാഗ്ര്യനാരിമാർ. 60

കോളിലേറെമദമാണ്ടിടും മയിൽ-
പ്പോളിപോലെ പരിതുഷ്ടിയാണ്ടടൻ
കേളിയാടി കണവക്കൊഴും മദ-
ക്കോളിനുന്നുപശമം വരുത്തിനാർ. 61

പല്ലവത്തൊടു സമാഭയാണ്ടിടും
വല്ലഭത്വമിയലും കരങ്ങളാൽ
വല്ലഭക്കിലസഖ്യമേകി, പൂ-
വല്ലരിപ്രഭ കലർന്നനാരിമാർ. 62

മുല്ലതൻറെകുസുമം പറിച്ചുടൻ
നല്ലമാലകൾ ചമച്ചു നാരിമാർ
അല്ലലെന്നതറിയാത്ത തൻതടി-
ലുല്ലസപ്രതിമ കാന്തനേകിനാൾ. 63

ക്ലേശഹീനമലസാക്ഷിമാർശരി-
യ്ക്കാശയത്തിനനുയോജ്യമാംവിധം
ആശകൊണ്ടു നിജകാന്തരോട്ടമ-
പ്പേശലാംഗികൾ രമിച്ചു രമ്യമായ്. 64

വന്നിതംബവതിയാമൊരുത്തിയ-
ന്നൊന്നിലും ഭ്രമമെഴാത്തകാന്തനെ
വെന്നിതുറജഘനാട്ടനത്തനാൽ
വന്നിതന്നധികധന്യനായവൻ. 65

നക്രരാജനുമഹോ! വസിക്കുവാൻ
വിക്രമംപെരുതു ചേന്നനാഭിയിൽ
ശക്രവൈഭവമെഴുന്ന കാന്തനെ-
ന്തക്രമം, വരകരം കടത്തിനാൻ. 66

വസ്രജാലമതിനുള്ളിലിന്ദിരാ-
പുത്രനേയൊളിവിലാക്കിവച്ചുടൻ
നിസ്രപം കണവരോട്ടചേന്തതാൻ-
തത്രവാണു വനിതാജനങ്ങളും. 67

നൂപുരോത്തരസശിഞ്ജിനീസ്വനം
ശ്രീപുമാനുമഴലേകിടുംപടി
ഹാ! പുരന്ധ്രികൾ വഹിച്ചിതന്നതൽ-
ഗോപുരോപമഗിരിക്കുസാനുവിൽ. 68

കാമപീഡകളണഞ്ഞുവെങ്കിലും
നാമസഞ്ചയജപാടി ചെയ്തവർ
ക്ഷേമമാന്നിടുകിലും മഹാജനം
കാമതാതനെ മറന്നിടാ ദൃഢം. 69

ശ്യാമവർണ്ണകളശേഷമന്ന തൻ–
കാമതുല്യപതിമാരൊടൊത്തുടൻ
കേമമായ് മദനകേളിചെയ്തിതും–
പ്രേമവൃദ്ധികരരായനാരിമാർ. 70

എന്തിനിന്നധികമോതിടുന്നു? വൻ–
ഉന്തിഗാമിനികൾം പുഷ്പവേളയിൽ
അന്തിയിങ്കലുമനംഗപീഡയാൽ
പന്തിടഞ്ഞമുലമാർ പരുങ്ങിനാർ. 71

രാവിലും പകലുമൊപ്പമന്ന നീ–
രാവിചിത്തഭവവഹ്നിയാലുടൻ
ഭ്രവ്യലാകവെ നിരത്തിടുന്ന തൽ–
സ്ത്രീവിശേഷമണിമാരശേഷവും. 72

വന്നിതംബഭരവും കുലാദ്രിയേ
വെന്നിടുന്ന കുചകുംഭയുഗ്മവും
മുന്നിലുള്ള കണ വ,ക്കശേഷമാ–
പന്നിവൃത്തിയുളവാക്കി സത്വരം.

താതനേയുമൊരുപോലപാകരി–
ച്ചാതപം ഭജനചെയ്യുവോരിലും
പ്രേതരാട്ടിനുസമം കൊടുപ്പവൻ
ഹാ! തപസ്വികളെ വിട്ടുപോകുമോ? 74

മാരനന്ന പിടിപെട്ട പോരിനായ്
സാരവേദിമുനിതന്നെയും ബലാൽ
സാരമോത്തിടുകിലാത്മഭൂ ജഗ–
ച്ചാരണാത്മകതയാന്നവൻ ദൃഢം. 75

പാരമാത്മനി വിവേകമാന്നിടും
ധീരനായ മുനിയോടടുക്കുവാൻ
കാരണാത്മക സുതപ്രകാരണം
വീരമന്മഥനു സാദ്ധ്യമായിപോൽ. 76

ഹൃത്തുറച്ച മുനിമാരിലും ബലാ–
ലെത്തുമാത്മഭവനെന്നനിർണ്ണയം
മത്തുകൊണ്ടു ചിലരീശനേമറ–
ന്നൊത്തുകാമനൊടുചേരുമൂഴിയിൽ. 77

വേദശാസ്ത്രമതുതൊട്ടതൊക്കെയും
ഭേദമറടിയുറച്ചയോഗിയെ
മോദമോടുപിടികൂടി കാമനും
സാദമേകി മലരമ്പിനാലുടൻ. 78

സന്തതിക്കുസതതം കൊതിച്ചുകൊ–
ണ്ടന്തരംഗമതിലീശപരേച്ഛയാൽ
ചന്തമോടു മുനി, കാന്തയോടുമൊ–
ത്തന്തരായരഹിതം രമിച്ചുടൻ. 79

വന്നണഞ്ഞൊരു വസന്തവേളതാ–
നന്നതക്കിലസൗഖ്യസാക്ഷിയായ്
അന്നതുല്യനടമാരൊടൊത്തു വൻ–
കുന്നതിൽ സരസകേളിചെയ്തവർ. 80

ശിഷ്ടരായ മുനിനാഥപത്നിമാ–
രിഷ്ടമേകി പതിമാരിലും തദാ
നഷ്ടമല്ല പതിസേവചെയ്കിലുത്–
കൃഷ്ടമാം പദവിയാക്കുമാന്നിടാം. 81

ഹാ! രമാരമണനാകിലും ബലാ–
ല്കാരമോടുമദനൻ കടന്നുടൻ
നീരജാസ്ത്രഗണമെയ്തിടും ദ്ധ്രുവം
നീരവപ്രകൃതിയാകിലും തുലോം. 82

നീരണിഞ്ഞതലയുള്ള ശർവ്വനും
നീരജാക്ഷസുതശസ്ത്രഭേദനാൽ
മാരനേനിടിലനേത്രവഹ്നിയാൽ
മാരണാധിപനു നല്കിയില്ലയോ? 83

എങ്കിലും രതിയിലുള്ളൊരാശയാൽ
പങ്കിലൻ പുനരെടുത്തുജന്മവും
കിം? കിമത്ഥമിഹ ജന്മമാത്മഭൂ-
കിങ്കരക്ഷതരിചാനസാദ്ധ്യമാം. 84

സകൃതനല്ല രതിതന്നിലെങ്കിലും
ഭകൃതനാംമുനി രതീശഗർവ്വവും
ശകൃതനായുടനടക്കി സർവ്വവും
രികൃതകോപമമതായ് നിനച്ചുടൻ. 85

സ്ഫീതമോദമൃഷിവയ്യ്വംശസം-
ഭൂതരും മദനകേളിചെയ്യുടൻ
ജാതകൗതുകമൊടേവരും മഹാ-
പാതകിസ്മരനു നല്കി തോഷവും. 86

മോദമാന്നൊരു വസന്തകാലമ-
ന്നോദനാദികളെയും വെടിഞ്ഞുടൻ
സാദരമവസംഫലീകരിച്ചു സ-
ദ്വേദവേദികയം വസിച്ചിതെങ്ങുമേ. 87

അഷ്ടസിദ്ധികളടങ്ങിടും, സദാ-
തുഷ്ടരാംമുനികളാകിലും തുലോം
ശിഷ്ടനാം സുതജനിക്കുപാരിലൽ-
ക്ലിഷ്ടമാം രതിനടത്തിടേണ്ടയോ? 88

ആയ്യരാം മുനികളേവമോക്കയാൽ
ഭായ്യമാരൊടുമഹന്നിശം മുദാ
കായ്യമായ്, കമനികംക്കെഴുംമഹാ-
കായ്യമാകിയൊരു കേളിചെയ്തവർ. 89

താപത്തിനാ,ണീവിധതോഷമെന്ന-
താ,പത്മനാഭന്നുടെ ഭക്തരാരും
ആപത്തിനാലോത്തതുമില്ല, മൃത്യു-
ക്രൂപസ്ഥനായോൻ യമനെക്കണക്കെ. 90

വേനല്ലുമ്പാണ വസന്തമെന്നും
ഹാ! നാമപേക്ഷിച്ചവർ വിസ്മരിച്ചാർ
വാനസ്ഥരും സൗഖ്യമിയന്നുപോയാ–
ലൂനംവെടിഞ്ഞപ്പുറമുണ്ട ശോകം. 91

കണ്ടകതതിയാലഗമത–
കൊണ്ടകതാരിൽ ഭയംവരും കാട്ടിൽ
തണ്ടകലുംമുനി മോദ–
ച്ചെണ്ടായിട്ടത്രവാണ പതിയൊട്ടും. 92

കുന്നിക്കുംമോദമോട്ടും മുനിവരനനിശം
കാന്തയാൽ സേവ്യനായാ–
ക്കുന്നിന്മേൽനിന്നുമന്നാൾ മുരരിപുഭജനം
ചെയ്യ ചൈതന്യയുക്തൻ
കുന്നിക്കും നീക്കമെന്യേ യമനിയമസമൂൽ–
ക്കൃഷ്ടമാ,യിഷ്ടസിദ്ധി–
യുന്നിദ്രം സത്തപംചെയ്തഖിലവുമൊരുപോൽ
തൻവശത്താക്കി ശീഘ്രം. 93

വരുംഫലമറിഞ്ഞു വാണരുളിടും മുനീന്ദ്രൻ മുദാ
തരും ജഗതിദൈവമാ,സുതസുഖത്തെയെന്നോക്കയാൽ
കരുത്തൊട്ടസദാനിന,ച്ചുരുകൃപാകരൻതന്നെയും
സുരുച്യസുത,നുത്ഭവിപ്പതിന മോഹമാമാക്കുമേ, 94

അംഗാതിസൗഷ്ഠവമെഴുന്ന യുവാക്കളെല്ലാം
ശൃംഗാരയോനിയുടെ നല്പകം പാടിയേവം
ശൃംഗാരഭാവമകറ്റിവിട്ട നിജായ്കായ്ക–
സംഗാഭിവേശമൊടു മാരനെ വിട്ടുപോയാർ. 95

സൂര്യൻ പശ്ചിമദിക്കിലെത്തി പവനൻ
മന്ദം ചലിക്കുന്ന ത–
ന്നായ്കൻ പോയ് മറവാൻകൊണ്ട വിഹഗ–
വ്രാതം പ്രരോദിച്ചുടൻ

നായ്മംഗങ്ങളിലാകെ മന്മഥനടൻ
പായ്ഞ്ഞെത്തിയത്താപസാ-
ചായ്മന്മാർ സ്നപനാദികഠംക്കുമൊരുപോൽ
പോകുന്ന പാഥോധിയിൽ. 96

സുതജനിവരലാഭംകൊണ്ടുതാൻ പ്രീതിപൂവ്വം
വിതഥഹൃദയയല്ലാത്തോരു തൻ കാന്തയോടും
ശിതശരമധികം പൂണ്ടോരുതന്മാരനാൽ നീ-
സ്സ്പൃതകണകളെയെല്ലാം സഞ്ജയിച്ചുത വാണു. 97

രണ്ടാം സർഗ്ഗം സമാപ്തം.

മൂന്നാം സർഗ്ഗം

മാനംപെട്ടം മാന്യമഹർഷിമുഖ്യ-
നാനന്ദമോടച്യുതനേ നിനച്ചും
ദീനതപമറാത്മജഭാവിജന്മ-
ധ്യാനത്തൊട്ടും വാണു സഭായ്മനന്നാഥം. 1

ഒട്ടും മടിക്കാതെ ഹരിപ്രസാദം
കിട്ടുംവിധം തൽ ഭജനം തുടർന്നാർ
മുട്ടും പ്രപഞ്ചത്തിൽനിനച്ചിടുമ്പോഥം
ഞെട്ടുംവിധം വേണ്ടതു നല്കുമീശൻ. 2

സത്സന്തതിയ്ക്കായ് വ്രതമാചരിച്ചു
പ്രത്സന്മസംസ്ഥൻ ഹരിയേ നിനച്ചും
ചിത്തപസമ്പത്തൊട്ടു ഭോഗതൃഷ്ണാ-
മൃത്സർഗ്ഗപൂർവ്വം നിവസിച്ചു സൗഖ്യം. 3

നേരിന്നു നന്നായിനിനച്ചിടുമ്പോഥം
പൂരിച്ചിടുന്നോരു ഗൃഹസ്ഥനെന്യേ
ഭ്രൂരിപ്രമോദാവഹനാകഭോഗം
പാരിങ്കലും വിണ്ണിലുമില്ലന്തനം. 4

ഈരേഴുലോകത്തിനുമൂന്നുപോലെ
നേരേ വിളങ്ങും ഹരിതന്നിലേറം
ഹാ! രേണുകയ്ക്കും പ്രതിപത്തിയുണ്ടായ്
പോരേ? പതിയ്ക്കുത്തമഭാവിപൂവാൻ. 5

ഉണ്ടായി ഗർഭം സതിരേണുകയ്ക്കും
തണ്ടാർശരാരാതികൃപാതിരേകാൽ
പണ്ടാഷഡാസ്യൻ ഗിരിജോദരത്തിൻ
ചെണ്ടായപോ,ലൈന്ദ്രിയിലക്കനൊപ്പം. 6

ഏതാകിലും മാമുനി പത്നിയാകുമാ-
ഭ്രാതാഭിലാഷം പരമൊത്തനാളിൽ
ഹാ! താമരാക്ഷന്റെ മഹാത്മ്യമോർത്തു
മാതാവുതൻ ധർമ്മവുമന്ന സാദ്ധ്വീ. 7

ഓരോദിനം പോവതിനൊപ്പമപ്പോ-
ളാരോമലാകുമ്മ നിജ ഗർഭചിഹ്നം
നേരോടുതാൻ സദ്ധ്വനിയൊത്തവാനിൽ
താരോദയംപോലെ തെളിഞ്ഞുവന്ന. 8

കൃശോദരിക്കുള്ളൊരു ഗാത്രമെല്ലാം
വിശോഷണത്തോട്ട വിളർച്ചയേന്തി
സുശോഭനാഗ്രം തളിർകാലശേഷ-
മശോകമായ് പൂക്കുവതെന്നപോലെ. 9

നടപ്പതിന്നും വിഷമങ്ങളേധി-
ച്ചുടൻ കിടപ്പാനുമസാദ്ധ്യമായി
ചടച്ചു കൈകാലിവ സാദമേറ-
മിടയ്ക്കിടയ്ക്കുല്ലസവേലമുണ്ടായ്. 10

തഴച്ചതൻപുത്രജനിക്കുമമ്പു
കുഴച്ചു ഗാത്രാധികകാർശ്യഭാവം;
മഴയ്ക്കുമമ്പുള്ളൊരു വേനലിങ്കൽ
പുഴയ്ക്കു പുഷ്യൽകൃശമെന്നപോലെ. 11

ചുരുണ്ടുനീണ്ടിട്ടു ശോഭയാർന്ന
ഞെരുങ്ങിനിന്നീടിനനൽകചങ്ങൾ
മരുങ്ങിടാതാകെയഴിഞ്ഞുലഞ്ഞും-
കുരുന്നുമല്പം പതറിപ്പുരുങ്ങി. 12

വല്ലാതെ ദേഹം തളരും ചിലപ്പോ-
ളല്ലാതെയില്ലാതെയുമായി സഖ്യം
നല്ലാർമണിയ്ക്കുകിലുമന്നപോലും
മല്ലാരിതാൻ പിൻതുണയായിവന്ന. 13

ഫാലസ്ഥലത്തിൽ തിലകം ചമയ്ക്കാ–
താലസ്യമോടും ചിലനാൾ കഴിച്ചാൾ
മാ,ലല്ലമ,ല്ലർഭകനുത്ഭവിക്കും–
കാലത്തതിൻസാദമമേയമല്ലോ? 14

ശ്രീലാസ്യവക്ത്രേന്ദുവിനാലൂരച്ചാൾ
മാലാകവേ തന്നിലെഴുന്നതപ്പോൾ
കാലാനുരൂപം കരുതുന്ന സർവ്വ–
ശീലാദിയും തന്മുഖമോതുമല്ലോ? 15

പണ്ടേപരം ദുർബ്ബല, ഗർഭകാലം
കൊണ്ടേറിടും ദുഃഖമശേഷമെന്നും
തണ്ടേറിടാതുള്ള മുനീന്ദ്രപത്നി–
ച്ചെണ്ടേവമന്നോതി മുഖത്തിനാലെ. 16

നേക്കാഗമിക്കുന്നവരോടുശബ്ദ–
മോക്കാതെപോലും പുനരോതിയില്ല.
തീക്കാവതല്ലാത്തൊരു സാദമെന്ന–
മാക്കാകിലും ഗർഭിണിതന്നിലുണ്ടാം. 17

സ്തനദ്വയത്തിന്നു മുഖംകറുത്താ–
സ്തനന്ധയൻതൻ ജനനേഷ്ടമൂലം
വനത്തിലായാലുമസൂയയാക്കും
മനസ്സിലുണ്ടാ,മുയരുമ്പൊഴേകൻ. 18

അക്ഷോഭനായ,ന്നുദരത്തിൽവാഴും
രക്ഷോചിതൻ ശ്രീഹരിപുത്രനെത്താൻ
ഇക്ഷോണിയിൽ ജന്മമെടുത്തുകാണ്മാൻ
വക്ഷോജവും നമ്രതപൂണ്ടതാവാം. 19

പാരിൽ പിറക്കുന്നതിനൊട്ടുമുമ്പു–
നേരിഷ്ടപുത്രേക്ഷണസിദ്ധിനേടാൻ
ഭ്രൂരിപ്രമോദാൽ കുചകുംഭമാശ–
പൂരിച്ചു താൻ മൗലി കുനിച്ചു നൂനം. 20

ഭ്രഷ്ടാവിശേഷങ്ങളഴിച്ചു വച്ചാ-
യോഷാവിഭ്രഷ്ടോത്തമമൗലിരത്നം
കാഷായവസ്ത്രങ്ങളുടുത്തുകൊണ്ടു
വേഷാദിയുംക്രൂടെവെടിഞ്ഞു സാദ്ധ്വീ. 21

അശേഷവുംവിട്ട വനാന്തരത്തിൽ
കൃശേതരാമോദമൊടൊത്തുവാഴും
സുശേമുഷീശാലിനിരേണുകയ്ക്കു-
വിശേഷമായ്വ,ന്നഖിലം ഹിതംപോൽ. 22

സദാ സുതോത്ഥാനനിദാനദീക്ഷാ-
ദ്യുദായ്യുനായ് വാണരുളും മുനീന്ദ്രൻ
മഹാത്മജന്മാവിനു നന്മചേരാൻ
സദാരനായ് സദ്വിധിചെയ്തു വാണു. 23

ആനന്ദമോടും ജമദഗ്നിയെന്നു-
മാ,നന്ദിവൃന്ദാരകരെ നിനച്ചും
ആനയ്ക്കുഴംവൻനടയുള്ള കാന്ത-
യ്ക്കാ,നന്ദനാത്ഥം സകലേഷ്ടമേകി. 24

സാദംവളർന്നെങ്കിലുമായതുള്ളിൽ
മോദംവരാനുള്ളൊരു നാന്ദിയായി
ഖേദങ്ങളെന്യേ ഹൃദിപാർത്തു;മാശീ-
വാദംലഭിച്ചും വിപിനത്തിൽവാണു. 25

വന്നന്നുകാലം പ്രസവിച്ചിടാനു-
മന്നത്തിനൊക്കും നടയാഗമെന്നാൽ
വന്നെത്തിടും വേണ്ടതു വേണ്ടകാല-
ത്തി,ന്നൊത്തു ലോകേശചരകല്പിതംപോൽ. 26

വഷട്ത്തുവും രേണുകതന്നിലുള്ളൽ-
ക്ഷേങ്ങളംകാണുന്നതിനെത്തിവേഗം
ഹർഷംജനത്തിന്നഥചേർന്നു; കാല-
വർഷത്തിലാർക്കും പരിതുഷ്യിയല്ലോ? 27

ശുഭ്രാഭിരാമച്ഛവി പൂണ്ടിരുന്നൊ-
രഭ്രാന്തരം ശ്യാമളവർണ്ണമായി
സൗഭ്രാത്രമൊത്തു,മഹീടിമിന്നലൊന്നി-
ച്ചുഭ്രാന്തിചേക്കുംവിധമന്തടിച്ചു. 28

ധാരാധരംവാനിൽ നിറഞ്ഞിതംബു-
ധാരാളമായ്ത്തന്നെ പരിച്ചുഭൂവിൽ
തോരാതെ വർഷാരകരശ്രുബിന്ദു
പാരാകെവീഴ്ത്തുന്നതുപോലെ വഷ്ടാൽ. 29

എന്നാലുമാപത്തൊരുപോതുമില്ല-
ന്നൽന്നാട്ടിലും കാട്ടിലുമൊക്കെയൊപ്പം
മന്നാകെയും ശൈത്യവിവർദ്ധിയാൻതാ
പിന്നാവനത്തിൻസ്ഥിതിയെന്തു ചൊൽവൂ? 30

ചിരംവരണ്ടും രവിരശ്മിയേറ്റും-
ഭരംപെരുത്തും മരുവുന്നധാത്രി
തരത്തൊടെത്തീടിന വഷ്പപാതാ-
ലരംപ്രമോദാനുഭയായ്ച്ചമഞ്ഞു. 31

വനത്തിലെങ്ങും കരകംപൊഴിഞ്ഞു
മനസ്വിമാർ മോദമിയന്നിതേറ്റം
മനസ്സിലാക്കും ബഹുമുത്തുകൂട്ടം
ഘനത്തിലേറും പെരുമാരിപെയ്യൂ. 32

പേമാരിയാൽ പാദപവൃന്ദമെല്ലാം
സാമാന്യമല്ലാതടവീരലത്തിൽ
സീമാധികം പൃത്ഥകാച്ചിതന്നാ-
ളാ,മാമുനീന്ദ്രേശപരപതിനിയെപ്പോൽ 33

വാനിങ്കലാമാനസമെത്തിവാഴ്വാൻ
താ,നിച്ഛപൂണ്ടന്നമരാളവൃന്ദം
മാനിച്ചിടേണ്ടും ജനമൊത്തപോലെ
ഹാ! നിശ്ചയിച്ചീടുകിലെന്തസാദ്ധ്യം. 34

ശീതംവളർന്നാവിപിനത്തിൽവാഴ്വാ-
ഘാതത്തിനാൽ വീണതരുക്കളെല്ലാം
ശ്രീതങ്ങിനോ,രസ്ഥലമൊക്കെയെന്നാ-
ളാതങ്കമേകുംവിധമായ് ച്ചമഞ്ഞു. 35

വനത്തിലെ ബാലതൃണങ്ങളേണീ-
ജനത്തിനും മുത്തധികം വളർത്തി
നിനയ്ക്കിലോ സൗഖ്യവിവർദ്ധിയാണ്ന-
ന്നനർഗ്ഗളം കാനനഭൂവിലെങ്ങും. 36

ശൈത്യത്തിനാലന്നു കിരാതവൃന്ദം
കൃത്യംവെടി,ഞ്ഞാഗ്രഹതന്നിൽവാണു
സത്യത്തിലാക്കാമികധർമ്മ തൻ പ്രേമ-
മത്യത്ഭുതം,നാടു പഴിച്ചിരുന്നു. 37

ആടാതടങ്ങീടിനകേകിയൂഥ-
മീടാൻവന്നാടിയുദഗ്രപിഞ്ഛം
ചൂടാതിരുന്നില്ലസുമം തരുക്കൾ
കാടാകിലും സൽഫലഭാരമേന്തി. 38

നന്നായ് സവിക്കുന്നതിനുള്ളകാലം
വന്നാവനത്തിങ്കലതെന്നവൃത്തം
മന്നാകവേ വാരിദഗർജ്ജനത്താൽ
സന്നാഹമോടെങ്ങുമുണർത്തി ശീഘ്രം. 39

അനാരതം ശൈവലിനീവ്രജങ്ങൾ-
ക്കനാമയംചേർന്ന ജലത്തിനാലെ
വിനാസുഖം പാർക്കുമവർക്കുദൈവം
കിനാവിലും സൗഖ്യമൊട്ടുക്കമേകും. 40

അത്തവ്വിൽ വിദ്യുത്തുമനംഗപീഡ-
യൊത്തന്നുപോകും കുലടാജനത്തിൽ
ചിത്തപ്രമോദത്തൊടുദീപതുല്യ-
മൊത്തദ്ദേശത്തു വിളങ്ങിയെങ്ങും. 41

എല്ലാറ്റിലും മോഹവിവൃദ്ധിയാൻ്റ
മല്ലാരിഭക്തയ്ക്കതുമൊത്തുചേൻ്റ
വല്ലാതെവക്ഷസ്സുമുദിച്ചുയൻ്റ
സല്ലാപമെല്ലാമുടനെ തകൻ്റ. 42

കീരത്തിനൊക്കുംമൊഴിരേണുകയ്ക്കു-
ന്നേരത്തു ഗർഭം പരിപൂർണ്ണമായി
ചാരത്തുമില്ലന്യരൊരുത്തരന്നാ-
ത്താ,രപ്പണം ചെയ്കയുചിലേശചരങ്കൽ. 43

അ,രാവിലദ്ധ്യാവു തിരിഞ്ഞുചെന്നി-
ട്ടാരായുവാനേറെമസാദ്ധ്യമായി
ആരാദ്ധ്യനാംപുത്രനെഴന്ന ജന്മ-
മാരാകിലും കണ്ടിടുവാൻ കൊതിക്കും. 44

അ,രന്തികംതന്നിലടുത്തു ചെന്നി-
ട്ടാരമ്യഗാത്രിയ്ക്കരു സൗഖ്യമേകും
സാരജ്ഞരായോരുദരസ്ഥരായാൽ
ചാരത്തുപിന്നാരു ശരിക്കുവേണം. 45

ഈവണ്ണമാ,വർഷമനന്തതന്നിൽ
ഭീവന്നിടുംപോലെ തകർത്തനാളിൽ
ഭ്രുവന്ദ്യനാം മാമുനിപുത്രനെത്താ-
നാ,വന്ദ്യയാം രേണുകയും സവിച്ചാശം. 46

ശോണാഭമാം പ്രാചിയിലർക്കബിംബം
ചേണാ,ർന്നഷസ്സിങ്കലുദിച്ചപോലെ
ആണായ്ജനിച്ചാമുനിപുത്രമുഖ്യൻ
കാണായിതാക്കും കമനീയനായി. 47

കണ്ടാകിലോ കൗതുകമുള്ളിലാക്കു-
മുണ്ടാക്കിടും സ്പൃകുമാരകന്മാർ
ഉണ്ടായി ഹൃത്തട്ടിലുറച്ചപോലെ
കൊണ്ടാടിടാൻ യോഗ്യതയാന്നിടുന്നോർ 48

സമർത്ഥരാം സപ്തകുമാരരോട്ടം
സമസ്തസൗഖ്യങ്ങളുമാസ്ഥചെമ്മെ
സമർപ്പമായൊക്കെ നിനച്ച ലോക-
സമഗ്രനാം മാമുനിവാണു കാട്ടിൽ. 49

കാന്താസമേതൻമുനി കാമ്യമാകും
കാന്താരദേശത്തു വസിച്ചിടുമ്പോൾ
കാന്താരവിന്ദാക്ഷിതദീയപത്നി-
കാന്താവമർത്ഥാലഥ ഗർഭമാർന്നു. 50

മുറ്റാത്തവർഷത്തിനുശേഷമെങ്ങും
മുറ്റുംശരത്തിങ്കുവരുന്നപോലെ
കിറ്റാത്തതാം വിഷ്ണുവരത്തിനാല-
ന്നെറ്റാമതുംരേണുകഗർഭമേന്തി 51

ഹേമന്തമാ,രേണുക പൂർണ്ണഗർഭ-
ശ്രീ,മന്ദമാന്നോരളവന്നുവീണ്ടും
ഹേമത്തിനൊത്തെത്തി; രഥാംഗതുല്യ-
മീമന്നിടംതന്നിൽവരുന്ന കാലം 52

വിഷാദമോ,ടംബരഭിക്കിൽനിന്നും
തുഷാരബിന്ദുക്കളം പൊഴിഞ്ഞിതെങ്ങും
രുഷാന്ധരായ് ദേവരൊടേറദേവ-
ദ്വിഷാധിപാശ്രുക്കളംകണക്കുതന്നെ. 53

ഹിമാധികം നക്തമരിന്നുമമ്പെ
സുമാറിലെങ്ങും പരദൃശ്യമായി
പ്രമാർജ്ജനംചെയ്യുടനക്കനേയും
ഹിമാംശുനേരത്തണയുന്നപോലെ. 54

ജ്വലിച്ചുവൈശ്വാനരനെങ്ങുമന്നാൾ
ചലിച്ചുശീതത്തെവഹിച്ചുവായു:
ഫലിച്ചുതില്ലെങ്കിലുമാത്മശൈത്യ-
വലിക്കു തെല്ലുന്നുപശാന്തിയേകാൻ. 55

പട്ടതപമേറും തരുണീയുവാക്ക-
ളുട്ടുത്തുചേന്നന്ന രതിക്കുചെമ്മെ
തുട്ടത്തഗണ്ഡസ്ഥലചുംബനോത്ഥ-
കുട്ടത്തൊരാവഹ്നികെടുത്തി ശൈത്യം. 56

തടിച്ചുഞാൻ താമസമാന്കൊണ്ടു
ചൊടിച്ചുടൻ കാന്തകയക്കുമേവം
മടിച്ചുചിന്തി, ച്ചുണയുന്ന, നാണം-
നടിച്ചൊരാ,ക്കാന്തനെയന്തമെന്യെ. 57

പുണന്സീൽക്കാരമൊടന്നസാദ്ധ്വീ-
ഗണംതാഴന്നോരുതദ്ദിയപതി
ഇണങ്ങിതമ്മിൽ പ്രണയത്തൊടൊത്തു
ഗുണംപെടുംകേളിതുടങ്ങി പിന്നെ. (യുഗ്മകം) 58

പരക്കെയാഹൈമനിപാതമേറു-
മരച്ചുപോയ് പാദപമൊക്കെയപ്പോഠം
ശിരസ്സുതൊട്ടന്ന സമൂലമാക്കു-
മുരത്തിടാം ദുഃഖമതും ഹിമത്താൽ. 59

അന്തംപെടാ,താമുനിലോകസവ്വ-
ദന്തങ്ങളുംതാളലയാദിമുറും
ചന്തത്തിലായൊട്ടനടത്തി രണ്ടു-
സന്ധ്യയ്ക്കുമ,ന്നാപ്പവവേളയിങ്കൽ. 60

രാവിങ്കലും നല്പകലും ഹിമത്താൽ
ഭ്രവിങ്കലാരും വിഷമിച്ചിതേറും
സേവിച്ചുനാരീകുചമട്ടനത്താ-
ലാവിർഭവിച്ചോരുകുശാനുതന്നെ. 61

ഹിമാനിയാലാവൃതനായൊരക്ക-
നമായമഭ്രാന്തുമാന്പോലെ
സുമാഭമാ,ദീപഗണംവിളങ്ങി
വിമാനതുല്യം ഗൃഹമഞ്ചകത്തിൽ. 62

കാലോചിതം സൂര്യനമസ്തശൈലം
ചേലോടുപൂകുന്നതുകണ്ടൊരാദ്ധ്വം
മാലോടുകേഴുന്നതുപോൽ ഹിമാഭ-
ളാലോലബിന്ദുക്കണംപൊഴിച്ചിതെങ്ങും. 63

മാസംതികഞ്ഞതിനെമാർഗ്ഗശീഷ്-
മാസത്തിലാ,മാമുനിപത്നിയാകും
ആസന്നപവ്വേന്ദുസമം,മഹീഭൃ-
വാസംപൊടുന്നോരുമമന്ത്രതോഷം. 64

ആ മാമുനീന്ദ്രാഷ്ടമപുത്രനാകും
പൂമാതുപുൽകും പുരുഷൻ ജനിപ്പാൻ
ശ്രീമാൻ ദിവാനാഥനമസ്തശൈല-
ധാമാപരാദ്ധ്രിന്നയാത്രയായി. 65

അത്തിൻകുലത്തിന്നുവൃക്തിനൊപ്പം
രാട്ടിന്നുമാ,നാട്ടിനുമൊക്കെനാശം
കാട്ടിത്തരും മാമുനിപുത്രനെമുൻ-
ക്രുദ്ധിബ്ഭയന്നക്കൊളിയ്ക്കയാവാം. 66

നന്നല്ല സന്ധ്യാസമയം സവിപ്പാ-
നെന്നക്കനോത്തിട്ടുപയോധിതന്നിൽ
ചെന്നപ്പൊഴേ തന്നുടെമജ്ജനാത്ഥം
ഖിന്നപ്രഭാനൻ പ്രതിയോഗിയെപ്പോൽ. 67

ദിക്കൊക്കെയും മണ്ടിനടന്നുവൈകി-
ട്ടംക്കൊണ്ടതാപങ്ങളകറവാനായ്
അക്കൻ സമുദ്രാന്തികമെത്തി,പേർത്തും
പൊക്കത്തിൽനിന്നാൻ തദനുജ്ഞവാങ്ങാൻ. 68

ചെങ്കാന്തികൊണ്ടാശകളം പൂർണ്ണമാക്കി
വൻകാന്തിചിന്തും ദിനനാഥനപ്പോഥം
ശങ്കാവിഹീനം ചരണംകഴഞ്ഞാ-
തങ്കാതിരേകാൽ തനുവും ചുവന്നു. 69

ചോദിക്കുവാൻമജ്ജനകൃത്യമക്കൻ
നേദിഷ്ഠനായബ്ജിയൊടൊത്തുനിന്ന
ആദിത്യനായാലുമപാംപതിക്ക
വാദിക്കവേണ്ടാ; ഭയമന്യമുണ്ടോ? 70

മിത്രൻപിരി,ഞ്ഞെന്നതുകൊണ്ടുതാനേ
സത്രസ്സരാകും ദ്വിജവൃന്ദമെല്ലാം
അസ്തൃരായ്ത്തന്നെകരഞ്ഞു; മൃത്യു–
മിത്രത്തിനെന്നാലതുശോകമാമോ? 71

ലോകത്തിലായ്വ,ന്നുഭയംവരിച്ചാൽ
പാകത്തിലുണ്ടാം മൃതിയെന്നതത്പം
ആകമ്രനാംഭാനുവുരച്ചിടുംപോൽ
ശോകസ്ഥനായബ്ജിയിലേക്കു പോയി. 72

ലോകത്തിനെല്ലാം നിജരുക്ഷരശ്മി–
ശോകത്തിനായ്തീർത്തരുപാപമക്കൻ
പോകട്ടെവാരാന്നിധിമജ്ജനത്താൽ
ഹാ! കഷ്ടമെന്നോർത്തുവസിച്ചുതപ്പോൾ. 73

താപങ്ങളേല്പിച്ചുചരാചരങ്ങൾ–
ക്കാപത്തകപ്പെട്ടവർതൻറെശാപാൽ
ഹാ! പത്മിനീനാഥനധഃപതിച്ചു–
ക്രൂപത്തിലേക്കന്നുഗമിച്ചിടുന്നോ? 74

തീരത്തിലൊട്ടന്നനടന്നുസാദ–
പൂരങ്ങളെല്ലാമൊഴിവാക്കുവാനായ്
നേരുന്നക്രൂപാരസമീപമെത്തി
സൂരൻതദാനിന്നനിരാശയോടും. 75

ആത്താദരംതൻകണവൻറെകമ്മ–
മോത്താകെയെണ്ണംവിധമംബുജങ്ങൾ
ചീത്താടൽ; പൂജാത്മദളങ്ങൾതമ്മിൽ
ചേർത്താകെയോരോന്നമടക്കിടുന്നു. 76

ഇമ്പംകലർന്ന,ന്നുദയംമുതല്ലു
കമ്പം ലവംപോലുമുദിച്ചിടാതെ
അമ്പമ്പ!! വേണ്ടും മധുവാസപദിച്ചു
വമ്പൻകണക്കി,ങ്ങുമരുന്നുഭംഗം. 77

എന്നാലുമേതും പരിതുഷ്ടിയില്ലാ-
തന്നാളിലാ,ഷട്പദവൃന്ദമെല്ലാം
വ,ന്നാസരോജാന്തരമാന്ന സൗഖ്യ-
മെന്നാളുമുള്ളോക്കതിലില്ല തൃപ്തി. 78

നൽപൂരുഷൻ സൂര്യനിറങ്ങിമന്ദം
കെല്പേറിടു,ന്നബ്ധിയിലേക്കുമപ്പോൾ
നില്പാനവൻതന്റെ സഹസ്രബാഹു
സപല്പംസഹായം സമയത്തുനൽകി. 79

പൊൻകട്ടയൊ,ന്നഗ്നിയിലിട്ടുചുട്ട-
തൻകയ്യിലാക്കീട്ടവസിച്ചിടുംപോൽ
തങ്കപ്രഭം ഭാസ്കരബിംബമസ്താ-
തങ്കംവഹി,ച്ചംബുധിമൗലിതന്നിൽ. 80

വീശുന്നമന്ദം പവനൻ മരിയ്ക്കാ-
നാശ്രുതപമേറും രവിതന്നിൽനിന്നും
ഹാ! ശുദ്ധമാം പ്രാണനുനയന്നപോലെ
ധീശുഭ്രനായ്വന്ന വിലാസപൂർവ്വം. 81

അദ്ധ്വംമറ,ഞ്ഞക്കനുമംബുജങ്ങ-
ളുദ്ധ്വങ്ങളായ് തൻപതി മൃത്യുകാണ്മാൻ.
ബദ്ധങ്ങളാം നന്മുകുളാഞ്ജലത്താൽ
ശുദ്ധിച്ചു താനഞ്ജലി ചേർത്തുനിന്നു. 82

അക്കൻനശിച്ചുസമയാന്ധകാരം
തക്കത്തിലെത്തുന്നതുകണ്ടനേരം
പൊക്കത്തിലാവാർമതി വന്നുയർന്ന
പക്കത്തിലൈന്ദ്രാദ്രിയൊടൊത്തുനില്പാൻ. 83

രാജതപമേറും രവിതന്റെനാശം
രാജന്യയച്ച്യുക്ക നിദാനമായി
ഹാ! ജന്മമൊ,ന്നേകനനഷ്ടമായാൽ
തേജസ്സോടന്യന്നതു വൃദ്ധിഹേതു. 84

കാണാതിരുന്നോരു ഹിമാംശുതാനും
ചേണാന്നതൻകാന്തിസുധാരസത്തെ
ആണായ്ജനിക്കുന്ന തപസ്വിജക്ക-
കാണാൻതെളിഞ്ഞോ ഗഗനത്തിലന്നാൾ. 85

ധാരാധരാന്തർഗ്ഗതനാകകൊണ്ട-
ന്നാരെന്നുപോലും തിരിയാത്തവണ്ണം
ചാരത്തുവാണോരു നിശേശനാകം
പ്രാരബ്ധവാനും ക്ഷയമെന്യെവന്നു. 86

കാന്തൻദിവാനാഥനുവന്നു ദേഹ-
ക്ലാന്തതപമോത്തേറിടു മാടൽമൂലം
കാന്തസ്വഭാവൻ ശശിവ,ന്നുദിച്ചു
കാന്തയ്ക്കുഴംധമ്മമതെന്നപോലെ. 87

പക്ഷാന്തിമത്തിൽപ്പരിപുഷ്ടിപൂണ്ടു
പക്ഷാധികതപം കുമുദത്തിനേകാൻ
അ,ക്ഷാമവൃദ്ധ്യനുചിതനാ,ത്രിലോക-
രക്ഷാർത്ഥമഭ്യുൽഗ്ഗതനായ് ശശാങ്കൻ. 87

അക്ഷയ്യനായ്ത്തന്നെ തെളിഞ്ഞുവന്ന
നക്ഷത്രനാഥേക്ഷനിദർശനത്താൽ
അക്ഷമ്യരാകും കുമുദങ്ങളെല്ലാം
രക്ഷ,യ്ക്കുദിക്കുന്നവനെ ഹസിച്ചു. 89

ഭക്ഷിച്ചിടും ഭാസ്കരനെച്ചെറുത്തു
രക്ഷിച്ചുഭീഷ്ടങ്ങളുമേകിയെന്നും
ശിക്ഷിച്ചിടുംശീതഗുരൻവിലോക-
മക്ഷിക്കുമപ്പോളം വിഷയീഭവിച്ചു. 90

വയ്യോളവും സൂര്യകരങ്ങളേറ്റ-
ന്നയ്യോ! തപിക്കും കുമുദത്തിനെല്ലാം
വയ്യോതിടാൻ നൽസുധയാസുധാംശു
കയ്യോടുനൽകീ,ട്ടഖിലാത്തി തീർത്തു. 91

താരാഗണത്താൽ പരിഷേവ്യനാകും
താരാധിനാഥൻ തരമോടുമപ്പോൾ
ധാരാധരങ്ങൾക്കിടയിൽപ്പെടാതെ
ധാരാളമായ് സസ്മിതഗോക്കൾതുകി. 92

ഒട്ടല്ല; കാലങ്ങളനേകമെല്ലാം
ചട്ടറ്റതൻകാന്തവിയോഗദുഃഖം
പെട്ടത്തലേറിട്ടു വസിച്ചനാരി
പെട്ടെന്ന മോദിപ്പതുപോലെ ചന്ദ്രൻ. 93

വാനത്തിലും മന്നിലുമൊന്നുപോലെ
മാനത്തെനേടും മഹനീയരൂപൻ
സ്ഥാനത്തുവന്നെത്തിയമൂലമമ്പ-
ലാനന്ദമോടമ്പിളിയെ ഹസിച്ചു. (യുഗ്മകം) 94

പാലോടിടഞ്ഞീടിന ബാഹുജാലം
മേലോടിടും ചന്ദ്രനുമൊന്നുപോലെ
ശീലോന്നതം പാരതിലാക്കിയെങ്ങും
കാലോചിതം ധന്യതചേർത്തു പേർത്തും. 95

പാടേ മനസ്സാകെയറിഞ്ഞുകഷ്ട-
പ്പാടേററിടും കാമികളന്തരാത്മാവിൽ
പാടേററപോൽതോന്നി സുധാംശുവാക-
പ്പാടേതെളിഞ്ഞന്ന ലസിച്ചനേരം. 96

വെള്ളപ്പളുങ്കിന്ന സമാനമായി-
ട്ടുള്ളോരുഹൈമാംശുവിലുള്ള ദോസ്സാൽ
കൊള്ളയ്ക്കൊരുമ്പെട്ട നടക്കുവോർക്ക-
ങ്കള്ളപ്രവൃത്തിക്കുമസാദ്ധ്യമായി. 97

ആശിച്ചകാന്ത,ക്കഭികാമുരായി–
വേശിച്ചിടും വേശ്യകളൊക്കെയന്നാം
വാശിക്കുതാനോടി നിലാവിലെങ്ങും
ഹാ! ശിക്ഷചെയ്യുന്നതു ദൈവമല്ലോ? 98

അഹാഭമാം വസ്ത്രമുടുത്തുപുഷ്പ–
ഗ്രഹാടിചൂടുന്നൊരു നാരിമാരും
ഇഹാനഭക്രീലം ധവരോടു ചേന്നു
സഹായമായ് രാത്രി രമിച്ചിതന്നാം. 99

ലോകാന്ധകാരാശരവൃന്ദമെല്ലാം
രാകാശശാങ്കന്റെ മയൂഖഖഡ്ഗം
ശോകാദികൈവിട്ടു മുറിച്ചപോലെ
ഹാ! കാണ്മതിന്നന്നു സുസാധമായി. 100

ഉച്ചത്തിൽനിന്നൊട്ടുകഴിഞ്ഞശേഷം
മെച്ചത്തിലസ്ഥാചലലക്ഷ്യനായി
മിച്ചംവരുംരാത്രി കഴിച്ചുകൂട്ടി–
വച്ചന്ദ്യയാമത്തിലണഞ്ഞുചന്ദ്രൻ. 101

ഭത്താരവിക്കന്നു ഭവിച്ച മൃത്യു–
വോത്താ ശശാങ്കൻ "സതി"ചെയ്യുവാനായ്
പോത്താ,ധിയാലന്നു തുനിഞ്ഞു; ദുഃഖ–
ഗത്താന്ത്യഗക്കെന്തിഹ തോന്നുകില്ല? 102

ആ യാമിനീനാഥനൊടൊത്തുരാത്രി
മായാപുമാൻതൻ ജനനത്തിനായി
ഹാ!യാമഭാഗത്തിലുമൊട്ടൊടുക്കം
പോയാം ജനിക്കുന്നതിനബ്ജനാഭൻ. 103

ലോകസ്ഥരായുള്ള നടക്കുവേണ്ടി
നാകത്തിൽമേവുന്നനിമേഷവൃന്ദം
പാകത്തിൽമിന്നും ശശിറാന്തൽകത്തി–
ച്ചാകമ്രശോഭം ഗഗനത്തിൽവച്ചോ? 104

നാട്ടിന്നുമന്നാളടവിക്കുമേവം
കാട്ടിക്കൊടുത്താ,നമൃതാംശു തോഷം
രാട്ടിന്റെറവംശാഹികുലേശതാർക്ഷ്യൻ
പാട്ടിങ്കൽനിന്നാനവലംബമായി. 105

അന്നാളിലക്കാടിഖഗങ്ങളെല്ലാം
നന്നായ്തെളിഞ്ഞുജ്ജ്വലമോദമോടും
സചന്ദ്രായകൻ വന്നുപിറന്നനേരം
വന്നാക്കുമേസിദ്ധി സമസ്തമായി. 106

നക്ഷത്രവും,പക്ഷവുമാഴ്ചതൊട്ട–
തക്ഷയ്യമായ്വന്നൊരു രാത്രിതന്നിൽ
ആ ക്ഷത്രിയന്മാക്കൊരുകേതു; ലോക–
ശിക്ഷക്കുദിപ്പാനടലും ധരിച്ചു. 107

രുദ്രർക്ഷവുംപയ്യെന്നുമിപക്കമെല്ലാം
ഭദ്രത്തിനൊ,ത്തന്നു തെളിഞ്ഞുവന്നു
ഛിദ്രത്തിനേതുംവകയില്ല; ലോക–
നിദ്രതപവുംമെല്ലെ വെടിഞ്ഞുണർന്നു. 108

ഭദ്രൻ മഹാവീഷ്ണുവുമാഭയേന്തി
മുദ്രതപമെന്യേ മഹനീയമായി
സദ്രത്നകുംഭത്തിനു പൊട്ടുവേറേ
സദ്രക്തിചേപ്പാൻ തൊടുവിയ്ക്കുവേണോ? 109

ഒന്നുംപിഴച്ചില്ല ഖഗങ്ങളന്നു
തന്നുച്ചമാംസ്ഥാനമണഞ്ഞുനിന്നു
മിന്നുംകിരീടോജ്ജ്വലരായ വാനോർ–
വന്നും നിറഞ്ഞാർ ദിവി ദിക്കിലെങ്ങും. 110

അത്യുച്ചരാ,യത്രഗരുന്നു, ജന്മ–
മൃത്യുക്കളെല്ലാമൊഴിവാക്കിടുന്നോർ
മൃത്യുഭവാമോദമൊടൊത്തു മൂവ–
രത്യുത്തമസ്ഥാനമണഞ്ഞുനിന്നു. 111

ജീവാക്കപുത്രാഗ്നിമയാദിമൂവ-
രാവാസവും വേണ്ടവിധംവരിച്ചു,
ഹാ! വാസരേശൻ മധുപർക്കമാന്ന
സേവാഭിമുഖ്യത്തൊടുനിന്നിരുന്നാൾ. 112

ലഗ്നം തടാ കന്നിയുമായി വന്ന
ഭഗ്നത്രപമാ, ബാഹുജരും വഹിച്ചാർ
നഗ്നം ധരാദോഷമിതെന്ന മോദ-
മഗ്നക്കുമപ്പോളൊരുപോലെതോന്നി. 113

കർമ്മാധിപൻ ലഗ്നപനാകകൊണ്ടു
ധർമ്മാനുകൂലം നിജവൃത്തിചെയ്യും
ശർമ്മാനുരൂപം ഭുവനത്തെയും സൽ-
ക്കർമ്മാവഹം രക്ഷണവുംനടത്തും. 114

ചന്ദ്രാഷ്ടമത്തിൽ കുജനൊത്തുവന്നി-
തിന്ദ്രാർച്ചിതന്നാ,ക്കുജദൃഷ്ടിയപ്പോൾ
സാന്ദ്രാനുമോദം ജനയിത്രിതൻ ഹൃൽ-
ക്ലേദ്രാനുശോകത്തിനു ഹേതുവായി. 115

ശുക്രന്നുസപർക്ഷസ്ഥിതിവന്നകൊണ്ടു
ശുക്രന്നുതുല്യം ജനകാദിരെന്നെ
വക്രത്വമില്ലാ,തുപസേവചെയ്യ
സക്രന്ദയാംഭ്രമിയെ രക്ഷചെയ്യും. 116

യോഗങ്ങളും, താരകയോഗയോഗ്യ-
ഭാഗങ്ങളും ചേർന്ന നിശാന്ത്യയാമം
ഹാ! ഗർവ്വെഴാതന്തികമെത്തിയബ്ജൻ
വേഗത്തിലസ്താചലനേത്രനായും. 117

മട്ടൊക്കെയ,ന്നൊന്നുപകർന്നിരുഭ്ര-
മൊ,ട്ടൊത്തപോൽ ശാന്തതയാർന്നനേരം
മുട്ടാനുമെന്യേ പ്രസവംനടന്ന
വെട്ടൊന്നിനൊക്കും മുറിരണ്ടുപോലെ. 118

അ,രേണുകാഗർഭഗതാംബുജാക്ഷ–
നീരേഴുലോകങ്ങളെരക്ഷചെയ്യോൻ
ചാരേ മഹർഷിക്കജനിച്ചു,സൂര്യൻ
നേരേകിഴക്കെന്നവിധം വിളങ്ങി. 119

ആ മാമുനീന്ദ്രനു യഥാക്രമത്തിൽ
ഹാ! മാനുഷാകാരമഹത്പദമോട്ടും
ക്ഷേമാനുകൂലം സുതരെട്ടുപേരും–
ക്കാമാനുസാരം ഭുവി ജാതരായി. 120

എട്ടാമനായ് വിഷ്ണുവതാരമാകും
കിട്ടാത്തഭാഗ്യാംപ്രിയതാനുമൂലം
സ്രഷ്ടാവുതൻവൈഭവമോർത്തുകൊണ്ടൽ–
ക്കൃഷ്ടാഭിചിത്തൻ മുനിമോദമാന്നാൻ. 121

പുത്രന്റെവക്ത്രാബ്ജനിരീക്ഷണത്താ–
ലത്രുത്യയംരേണുകതാനുമപ്പോൾ.
എത്രയുംതാൻമോദമിയന്നിതാരും
മിത്രോത്ഭവത്തിൽ പരിതുഷ്ടരല്ലോ? 122

ആ മാമുനീന്ദ്രൻ സുതജാതകർമ്മ–
നാമാദിയുംചെയ്തു യഥോക്തകാലം
സോമാധികശ്രീമുഖ,നഷ്ടമന്ത്ര
രാമാഖ്യവുംനല്കി മഹർഷിമുഖ്യൻ. 123

സല്പുത്രർതൻകാന്തിമുഖാരവിന്ദം
നല്പുത്തനായ്ത്തന്നെവിടർന്നനേരം
കെല്പുള്ളമാതാവു സവിച്ചദുഃഖം
നില്പുള്ളതി,ന്നായതു ശാന്തിയേകി. 124

ജാതാനുമോദം നിജപുത്രഭാവി–
യ്ക്കേതാകിലും നന്മകൾചേരുവാനായ്
പ്രേതാധിനാഥാരിപദംഭജിച്ചും–
ഭ്രൂതാഷ്ടസിദ്ധൻ ജമദഗ്നിവാണു. 125

വേലിക്കരുതുല്യം കരുഭാഗത്തെന്നെ
പാലിക്കുവോരഷ്ടദിഗീശരേറെറം
മേളിച്ചുവാഴുന്നതുപോൽ മഹർഷി-
മേ,ലിഷ്ടപുത്രാവൃതനായ് ഭവിച്ചു. 126

പുഷ്ടാത്മാ ജമദഗ്നി സത്സുതമുഖാ-
ബ്ജത്തിന്നു താൻഭൃംഗമായ്
ശിഷ്ടാഭീപ്സകളേകിവാണു സുതർതൻ-
നന്മയ്ക്കു നാളൊക്കെയും
അഷ്ടാശാപതിപുത്രരൊത്തനുദിനം
ബാലേന്ദുഖണ്ഡമ്പോൽ
പുഷ്ടാഭാഭിമുഖേക്ഷരായവർവസി-
ച്ചെന്നും ശരിയ്ക്കാന്നുപോൽ. 127

മത്തദ്വിപേന്ദ്രനടയാന്നൊരുരേണുകയ്ക്കും
ചിത്തപ്രമോദമൊരുപോ,ലുളവായിതന്നാൾ
പുത്തട്ടിലാസുരസിജാക്ഷനെയോത്തുപേത്തും
തത്തച്ചിത്രക്കളടെലീലകൾ കണ്ടു വാണു. 128

പുത്രന്മാരെട്ടിലേറെറം വിരുതിളയവനാം
രാമനിൽക്കണ്ടകൊണ്ട-
ച്ചിത്രത്തെക്കണ്ടിടുംപോ,ലവി,ടവിടെയന-
ങ്ങാതെയുംനിന്നിതാരും
അത്രയ്ക്കുന്നാളനന്തോപരിശയനരമാ-
വല്ലഭൻ വല്ലഭത്വം
തത്രത്യന്മാരിലെല്ലാം പ്രഥമതവരുമാ-
റൊക്കെയും താൻപകർന്നു. 129

മൂന്നാംസർഗ്ഗം സമാപ്തം.

നാലാംസർഗ്ഗം

അഷ്ടദിക്പാലതുല്യന്മാർ ശിഷ്ടരാ,യനവാസരം
ഇഷ്ടതാതനൊടൊന്നിച്ചുൽക്കൃഷ്ടമായ് ത്തന്നെവാണവർ. 1

പൂർവപക്ഷത്തിലുൽപ്പന്നപൂർവ്വശീതാംശുലേഖപോൽ
ഗീർവ്വാണാംശജ,രാക്ഷോണീഗീർവ്വാണസുതർമേവിനാർ. 2

കാന്താരവാസമെന്നാലും കാന്താസഹിതനാംമുനി
കാന്തായസ്സുകഠംപോൽ പുത്രകാന്താസുഖമിയന്നവൻ. 3

മിളിതാമോദമെല്ലാക്കും നളിനാക്ഷനഹന്നിശം
തെളിവോടേകിനാനന്ദ നളിനി,യ്ക്കിനനെന്നപോൽ. 4

അമരന്മാരിലോകമ്പോളമർത്തിലിരുന്നിട്ടും
അമരാവതിതൻ നാഥനമരും വൈഭവത്തൊടും. 5

അച്ഛനോ,ടനുകൂലിച്ചും കച്ഛപാകൃതിധാരിയെ
സച്ഛന്ദം ഭജനംചെയ്യുമിച്ഛപോൽ മേവിനാരവർ.
(യുഗ്മകം) 6

മാതാപിതാക്കൾക്കത്യന്തം ജാതാമോദത്തെനല്കിയും
പാതാദിപീഡയേറിട്ടും ഭ്രാതാക്കൾ നിവസിച്ചവർ. 7

അവർതന്നിളയോനായിട്ടവതാരംവരിച്ചവൻ
അവനീപതിയാം രാമ,നവർതന്നഗ്രനായ് ത്തഭോ. 8

നിലയം വിട്ടു വാണിട്ടും നിലവിട്ടില്ല മാമുനി
നിലയില്ലാത്തകടലിൻനിലപോൽ ശാന്തരായവർ. 9

പുത്രർക്കുവേണ്ടുമിഷ്ടത്തെയത്രയും നല്കിമാമുനി
അത്രമാത്രമതാം കൃത്യമിതിലോകത്തിലച്ഛനം. 10

സുതന്മാരൊക്കെയും താതസുതത്വഭവശാഖകം
സുതരാംമോദമാന്നാഠം സുതനക്കം കുമാരകർ. 11

അസുഖം തെല്ലുദിക്കാതെ വസുധാധരസാനുവിൽ
കുസുമേഷുസമാനന്മാർ വസുതുല്യർ വിളങ്ങിനാർ. 12

സപരിതാനുഗുണം പുത്രസഹിതൻ മാമുനീന്ദ്രനും
വഹിയാതെങ്കിലും ദുഃഖരഹിതൻ വാണുകാടതിൽ. 13

ഉദിച്ചൊരുദിവാനാഥൻ മദിച്ചുള്ളുയരുംവിധം
മുദിതസപാന്തർ വാണന്നാത്രിദിവത്തിൽ തദീശർപോൽ. 14

അവതാരംവരിച്ചിട്ടുള്ളവരോടൊത്ത രാമനും
അവധാനതയാലേറെമവരോധിച്ചിതഗ്രൃനായ്. 15

വളക്ഷമതിതുല്യന്മാർ വളർന്നു സുകുമാരകർ
മിളദ്രസമൊരേമട്ടിലിളകാത്തൊരു ഹൃത്തൊടും. 16

ക്രമേണ മുനിപുത്രന്മാരമേയം ഗുണശാലികൾ
സുമേഷുസുന്ദരർവള,ർന്നമേശപദചിന്തകർ. 17

മുനിപുത്രക്കു ഖേലയ്ക്കുായനിയന്ത്രിതകാലവും
അനിവാര്യത പൂണ്ടെത്തിയനിശം വേഴ്ചനേടുവാൻ. 18

നാനാതരവിലാസങ്ങളുനാധിക്യങ്ങളെന്നിയേ
മാനാധിനിധിബാലന്മാർ ഹാ! നാണംവിട്ടുചെയ്തുവർ. 19

ഭന്തിവേഷം ധരിച്ചിട്ട ചന്തമായി നടക്കയും
പന്തിയായ്നിന്ന തമ്മിൽത്താൻ പന്തയത്തോടുപോകയും

ചാടിയും വാട്ടമില്ലാതൊട്ടോടിയും പേടിയെന്നിയേ
ആടിയും പിന്നെയും ക്രുദ്ധക്രുടിയും നടമാടിയും 21

വാടിയും ബാലരെല്ലാരും തേടിയും സൽഫലങ്ങളെ
ക്രുടിയും തോഷമാന്നിട്ട ചേടിയെച്ചതിചെയ്തുയും 22

കണ്ണുപൊത്തീട്ട കൈത്താരിൽ മണ്ണുവാരിയെടുക്കയും
തിന്നും തിന്നുകമാറ,ന്നവുണ്ണുവേലകളൊക്കെയും. 23

221910
032:1N28:11
J9

കാലാനുസൃതമായിട്ടാ ബാലാവലികളൊക്കവേ
കോലാഹലസമേതംതാൻ ശീലാനുഗുണർമേവിയും 24

ദിനാന്തമണയുന്നേരമനാകുലമശേഷരും
അനാദരമെഴാതാരും വനാശ്രയർ വസിച്ചുവർ. (കുളകം)25

പല്ലവാന്തരമാന്നീട്ടും മുല്ലതൻമുകുളങ്ങൾപോൽ
മെല്ലവേ കണ്ടു ദന്തങ്ങൾ നല്ലപോലെ കുമാരരിൽ. 26

അളവില്ലാതെ ശോഭിക്കുമളകാവൃതഫാലവും
അളകാപുരിസാദൃശ്യമിളവറവഹിച്ചുവർ. 27

ഇഴഞ്ഞുമുട്ടുകുത്തുമ്പോൾ പിഴയാതെ പതിക്കയും
വഴിഞ്ഞുമുടിയുന്നേരമൊഴിഞ്ഞു മധു വായിലും. 28

കൈകാൽ കഴഞ്ഞുവാഴുമ്പോൾ വൈകാതമ്മയണഞ്ഞുടൻ
ഏകാന്തതയിലേകീട്ടും മാഴ്കാതാനന്യവേണ്ടവ. 29

സന്ധ്യവ,ന്നണയുന്നേരമന്ധതാപഹനിന്നുവും
വിന്ധ്യനിൽത്തന്നെയെത്തുമ്പോൾ സ്സന്ധാരോഹ–
ണമാന്നവർ. 30

ചന്ത തിലമ്മയോടേറെം സന്തപ്തൻരാമനോതിനാൻ
എ,ന്തമ്മേ! ചന്ദ്രനെച്ചെന്നുഹന്ത! നീ തരികെന്നടൻ. 31

ഓതിട്ടന്നോരുനേരത്തു നീതിയോടുരചെയ്തവം
നാതിശാഠ്യം നിനക്കി,ന്നീ രീതിയാശാസ്യമല്ല കേ൦. 32

കവിവാക്കൊന്ന കേ൦ക്കേണം കവിയാതതിലൊട്ടുമേ
"ഭവി ചന്ദ്രനെ മോഹിച്ചാലവിതക്വ്യമാ,മടി" 33

പിന്തിരിപ്പതിനായേവം പന്തിടഞ്ഞൊരുകൊങ്കയാ൦
എന്തിന്ന പലതും ചൊല്ലി പന്തിയായി,ല്ലതൊന്നുമേ. 34

ആശിച്ചതു ലഭിക്കാതെ വാശിക്കു
ക്ലേശിപ്പൊരുശിശുക്കൾക്കു വൈശ

MUL
221910

വിലപിക്കുന്ന നേരത്തുംബ്ബലമേറുന്നരേണുക
ക്ഷലമില്ലാതെടുത്തിട്ടു നലമായ്വച്ചു മാറിലും. 36

ഉമ്മവച്ചു മുഖാബ്ജത്തിൽ നന്മനേന്തു പലേവിധം
അമ്മമാക്കുള്ള ധർമ്മങ്ങൾ കർമ്മയോഗത്തിലേവമാം. 37

സ്തന്യപാനമതും ചെയ്തു ധന്യനായൊരു രാമനും
അന്യസോദരരോടൊത്തുംജന്യമോദാൽവസിച്ചുവർ. 38

വീണുരുണ്ടുനടന്നിട്ടു കേണുവാഴ്ന്ന നേരവും
ചേണുറഹിതമേകീട്ടു വാണു രേണുക കാടതിൽ. 39

അമ്പിളിക്കുമകക്കാമ്പിലമ്പിനോടഴലേകിടും
വമ്പിയന്നകമാരശ്രീ കമ്പികാനനമൊക്കെയും. 40

കാട്ടിലാവാസമെന്നാലും കാട്ടിലാകാതെരാമനെ
കാട്ടിക്കൊടുത്തുംജ്ഞാനംകൈകൊട്ടിയും പത്മനാഭനെ. 41

പല്ലവോഷ്ഠാന്തരത്തിങ്കൽ പല്ലനേകം മുളയ്ക്കയാൽ
അല്ലലമ്മയ്ക്കുകപ്പെട്ട നല്ലപോൽ സ്തന്യഖാദനാൽ. 42

മാരനുള്ളധനുസ്സിന്നും പാരമുള്ഴലേകിടും
സാരമാം ചില്ലികൊണ്ടന്നാം ചാരത്താക്കി സമസ്തവും 43

താതനംവന്നെടുത്തിട്ടു പോതനാം രാമനെത്തദാ
പ്രീതമാം വേലകൊണ്ടേറുമാതങ്കത്തെയകറ്റിനാൻ. 44

ഓരോരോ ലീല ചെയ്തീടുമാരോമൽ പുത്രനേകിനാൻ
ആ രോഹിതേഷ്ടസർവ്വസ്വ,മാ,രോഷരഹിതൻമുനി. 45

ഭ്രാതാക്കളിലതിശ്രേഷ്ഠൻ ത്രാതാ ലോകത്തിനൊക്കെയും
നേതാജനത്തിനെപ്പോഴും ജേതാവായ് രാമനപ്പൊഴേ. 46

അംഭോരുഹാക്ഷപ്രതിമൻ ദംഭോളിധരതുല്യനായ്
ഡംഭോടുടിച്ചപോലന്നു ശംഭോ! ഭാസിച്ചു രാമനും. 47

വനമാണെങ്കിലും ഭ്രതിധനരാം മുനിപുത്രരും
അനഘം കായ്ക്കുനിട്ടജി,ച്ചനഘന്മാർ വസിച്ചവർ. 48

നീലമേഘനിറംപൂണ്ട കോലമാന്നോരുരാമനും
ലീലകൊണ്ടവനാന്തത്തിൻ മാലകറി മഹാരഥൻ. 49

അച്യുതൻറവതാരത്തെ വിച്യുതാഖിലനാംമുനി
വച്ച തൻമടിയിൽ താനുറച്ചമാം മോദമാണ്ടൻ. 50

അങ്കത്തിൽനിന്നിറങ്ങുമ്പോ,ളങ്കണത്തിലകപ്പെട്ടും
മങ്കമാർമൗലിമാതാവും ശങ്കകൈവിട്ടെടുത്തിട്ടും. 51

മങ്ങിടാത്തമുഖാബ്ജത്തിൽ തിങ്ങിട്ടും സ്മിതമാംമധു
പൊങ്കിവന്നതുമാത്രക്ഷി ഭൃംഗഭോജനമായ്ത്തദാ. 52

പുഷ്ടശ്രീപൂണ്ടവാണീട്ടും ശിഷ്ടരാം മുനിപുത്രരും
ദിഷ്ടമെന്നതറിഞ്ഞില്ലൽക്കൃഷ്ടമാംഹരിവൈഭവാൽ. 53

ഏവക്കും ഭ്രഷണം താനേ ദേവദേവേശഭക്തിയായ്
ഹാ! വരിഷ്ടക്ക മറെറന്തിബ്ഭവനത്തിൽ വിഭ്രഷണം. 54

ബാലിശത്താൽ കുമാരന്മാർ ശീലിച്ചധികചാപലം
മാലിയന്നില്ല; വിദ്വാനുമേളിക്കും വിദ്യയെന്നപോൽ. 55

പച്ചത്തുവലുടുത്തിട്ട മെച്ചമാം ഗാത്രഭംഗിയും
ഉച്ചമാംശിഖയും മറുംവച്ച മാമുനിപുത്രരിൽ 56

കളിയും ബാലചാപല്യപൊളിയും നളിനാക്ഷനിൽ
തെളിവായ്വന്നു; നവ്യശ്രീ കളിയാടി കുമാരനിൽ. 57

പ്രായമായി വരുന്തോറും പ്രായശോഭകചാപലം
മായമെന്യേമറഞ്ഞെല്ലാം മായയാൽ ജ്ഞാനമെന്നപോൽ.

മീനവേനല്ക്കുവറീട്ടും മാനിയം പൊഴിയെന്നപോൽ
ജ്ഞാനോദയത്തി,ലജ്ഞാനം താനേതന്നെ നശിച്ചിട്ടും. 59

ശങ്കരാച്ചിതനാംവിഷ്ണു ശങ്കയെന്യേ ജനിക്കയാൽ
സങ്കടങ്ങളകന്നക്കൻ തൻകാന്തിയിലിരുട്ടുപോൽ. 60

അക്രമങ്ങളറിഞ്ഞീടാതിക്രമം മുനിപുത്രരും
ശക്രനേയുംജയിച്ചീടുംവിക്രമത്തോടുവാണവർ. 61

കാലാനുസൃതമായ്ത്തന്നെ കോലാകാരനെയോത്തുടൻ
ലീലാകാലംകഴിഞ്ഞിട്ടുമേലാലദ്ധ്യയനത്തിലായ്. 62

വേദശാസ്ത്രപുരാണാദിമോദത്തോടവരൊക്കെയും
വാദംവിട്ടഭ്യസിച്ചന്നു ഖേദമെന്യേയഹർന്നിശം. 63

അഭ്യസിച്ച ധനുർവിദ്യാ സഭ്യമായ്ത്തന്നെസർവ്വരും
അഭ്യന്തരത്തിലായാലുമഭ്യാസം മുഖ്യമാക്കുമേ. 64

തന്മക്കളിലുദിച്ചോരു നന്മയുദ്ധിപനാംമുനി
കല്മഷാപഹനെച്ചിന്തിച്ചുന്മേഷത്തോടു വാണവർ. 65

ആക്കുംനന്മവരുംകാലം പോക്കും നാനാതരത്തിലും
നോക്കുംദൈവവിധിയ്ക്കുത്തമോക്കുമ്പോളിപ്പമാറവും. 66

ഗൃഹസ്ഥനിലുമത്യന്തം മഹത്താംപ്രീതി പുത്രരിൽ
അഹന്നിശമമന്നിട്ടു സഹർഷം വാണു മാമുനി. 67

നാട്ടിലുള്ളകുടുംബിക്കും കാട്ടിലേമുനിമാക്കുമേ
രാട്ടിനും പുത്രസൗഖ്യം കൈപ്പാട്ടിലുള്ളതുതുല്യമാം. 68

സാമദാനാദികളെഴും രാമനും സോദരാഗ്രജും
ക്ഷേമത്തോടൊത്തുവാണെന്നുംസോമബിംബസമാനനർ 69

സഹജാന്യജനെന്നാലും സഹജീവികപാർശ്വനായ്
സഹനീയഗുണൻ സർവ്വംസഹയിൽ പാത്തു രാമനും. 70

അവതാരഗുണത്താ,ലന്നവർ തന്നാദ്യനായവൻ
അവശേഷിച്ചു, മാഹാത്മ്യം നവകായത്തിനാകുമോ? 71

ചതുർദ്ദശവയസ്സന്നാ ച്ചതുരൻരാമനാ,ന്വൻ
ചതുർവ്വിധമമന്നെന്നും ചതുരാനനസേവിതൻ. 72

അതുലാഭകലന്നീട്ടും ക്രതുകൃത്തുക്കൾംസോദരർ
അതുപോലുൽക്രമപ്രായമതുല്യം പൂണ്ട വാണവർ. 73

ഭ്രതിയെന്യേ വളന്നിട്ട ഭ്രതി ചാത്തിട്ടുമീശനിൽ
പ്രീതിവദ്ധിച്ചുരാമന്നും നീതിയാൽപാത്തിതേവരും 74

എട്ടാണ്ടസുതരെന്നാലും മട്ടാലൊന്നായ് വളന്നവർ
കിട്ടാത്തൊരേകഞ്ഞെട്ടികൽപെട്ടാന്നൊരുഫലങ്ങൾംപോൽ.

ഏകഭാവത്തൊടെല്ലാരും ശോകമില്ലാതെവാണവർ
നാകവുംനമ്മളിൽത്തന്നെ പാകമാമൈക്യമൊന്നിനാൽ 76

കടിലതലവലേശംപോലുമില്ലാതെ വള്ളി–
ക്കുടിലിലധിവസിക്കുംമാമുനീന്ദ്രാദ്യരെല്ലാം
കുടിയിലമരുവോരേക്കാ,ളതീവാനന്ദമോദം
കുടിയൊട്ടുമവരാന്നിട്ട,ന്നരണ്യത്തിൽ വാണു. 77

വെള്ളിക്കുന്നിങ്കൽവാഴും ശിവനുടയ പദാം–
ഭോജയുഗ്മംഭജിച്ചി–
ട്ടുള്ളിൽ ഭള്ളെന്യെവാണാവിപിനമതിലശോ–
കാന്തരംഗാനചിതന്മാർ
തള്ളിപ്പൊങ്ങുന്നഭക്തിക്കൊരു കുറവുമക–
പ്പെട്ടതി,ല്ലച്യുതാത്മാ–
വെള്ളിന്നൊപ്പത്തിലുണ്ടെന്നറിവുറ്റടിപെട്ട–
ന്നാകിലി,ല്ലല്പലേതും. 78

ചെയ്യംവേണ്ടുന്ന കമ്മം മുരരിപുഭഗവാൻ
തന്നിലുള്ളോരുഭക്ത്യാ
കൊയ്യും പുഷ്പങ്ങളർച്ചി,ച്ചുടിമലരതിലും
നിഷ്ണയാലിഷ്ടമോട്ടം

എയ്യും ശസ്ത്രങ്ങളെല്ലാം ശിവ! ശിവ! പഠനം
ചെയ്ത രാമാഭിരാമ–
ന്നേതും വന്നില്ലദോഷം സകലവുമറിയു–
ന്നോക്കു പറഞ്ഞുബദ്ധം. 79

ശിഷ്ടന്മാരും മഹർഷീശ്വരനുടെസുതരാ–
മെട്ടുപേരും ശരിയ്ക്കുൽ–
ക്കൃഷ്ടന്മാരായ്വളർന്നാരഖിലരുമമര–
ന്മാക്കുസാമ്യംപെട്ടന്നോർ
പുഷ്ടശ്രീപൂണ്ടരാമ,ന്നവരിലധികമാം–
കായലംബത്വമാന്നാൻ
കഷ്ടപ്പാടേറിടാത്തോക്കുലകിൽ വളരുവാ–
നില്ല വൈഷമ്യമേതും. 80

രാമനും നിജസഹോദരാദിയും
ക്ഷേമമാൻവിപിനത്തിൽവാണവർ
സാമവിജ്ഞനകനേകിനാർ സദാ
കാമതാതപദദാസർ കൗതുകം. 81

മാനംപെട്ടംമുനിവരവ്രജമംബുജാക്ഷ–
ധ്യാനം, ജപം,വ്രതമിതേവിധമുള്ളകർമ്മം
ഊനംവരാതെ നടത്തി ശരിക്കുതാന–
ദ്ധ്യാനത്തിനൊത്തൊരവിടന്നുശരിക്കുചെയ്താർ. 82

ഹവനാദികളാംകർമ്മം
വിവശത്വം തെല്ലൊഴാതെ ചെയ്താരും
ധവനൊട്ടുമൊത്താരേണാക്ഷ
വിവരത്തോട്ടം വസിച്ചു സാമോദം. 83

നാലാംസർഗ്ഗം സമാപ്തം

അഞ്ചാം സർഗ്ഗം

അനന്തര,മമന്ദമാം സുഖമൊടൊത്തു വാണീടിനാ–
നനന്തയുടെ ഫാലമാ,മഗമതിന്നെഴും സാനുവിൽ
അനന്തരമഹന്നിശം മുനിവരൻ തന്തുജാദ്യരൊ–
ത്തനന്തശയനന്റെ പാദയുഗ്ളം ഭജിച്ചീടിനാർ. 1

ദിനാധിപനുദിച്ചീടുന്നതിനു മുമ്പുണന്നേറുടൻ
വനാന്തരനിവാസരാം മുനികളേറെമോദത്തൊടും
സുനാമജപഹോമപൂജകൾനടത്തിവാഴുന്നതി–
ന്നനാമയമൊരിയ്ക്കലും വിഹതിവന്നതി,ല്ലത്ഭുതം. 2

ദിനങ്ങളെയിതേവിധം സസുഖമന്നുപോക്കീടവേ
വനത്തിലുമിതേവിധം വസുധതന്നിലും വാസ്തവം
അനർത്ഥവുരുത്തിയാ,വിഭവമൊക്കവേ സംഹരി–
ച്ചനല്പജവമാർന്നതാ,നുദിതമായ്നിദാഘം തദാ. 3

വരണ്ടു ചെറുപലപലം, ഹ്രദിനി, ക്രപ,മെന്നാദിയാ–
യിരമ്പി മരുവീടിനോരഖിലതോയശയ്യാസ്ഥലം
പരം, പരമസൂയയാന്നൊരു നരന്റെ ഗാത്രംകണ–
ക്കരും സകലസസ്യവും വിടപിതോട്ടപാടങ്ങളും. 4

ജലത്തിനുമുമുക്ഷുവാം മനുജമാനസംപോലവേ
മലപ്രകൃതിവിട്ട കാന്തിയധികം കലന്നെങ്ങുമേ
നില,ച്ചുരുമഹൌഘമാന്നൊരുതരംഗിണീവ്രാതമു–
ച്ചലദ്രസമഥേന്ദ്രദിഗ്ഗതിയെയും വഹിച്ചെന്നപോൽ. 5

നിദാഘതയതിക്രമിച്ച തപനന്റെ നാമം തുലോം
നിദാനമതുതന്നെയായ് പവനനാ,സഭായാനവും
തദാമൃതതയാർന്നതാൻ സലിലവും ശരിയ്ക്കാനുപോ–
ലുദാനധനമൂലമാം പ്രകൃതിയെ വഹിച്ചനാഹം. 6

ഭരിപ്പൊരുധരാധവാജ്ജുനനെഴുന്നദൃവ്വേഴ്ച പോ-
ലെരിച്ചു തപനൻ തദാ നിജകരങ്ങളാൽ സർവ്വം
ധരിച്ചിടുകിലിന്നു കൊമ്പനുടയോരുമാറ്റും ദ്വഢം
മരിപ്പതുവരേക്കുമോഴകും വഹിപ്പതും പാരിതിൽ. 7

പടങ്ങു,ളഖിലക്കുമന്നരുതരം ഭയം തന്നെയായ്.
പടങ്ങളിലെഴുംവിധം മനുജരൊക്കെയും സ്തബ്ധരായ്
പടർന്നുദഹനതപമാന്ന രവിരശ്മിരാവിങ്കലും
പടക്കളമതേവിധം മനുജരാന്നു നിശ്ചേഷ്ടിത. 8

എടുത്തു കുടയും ചെരിപ്പിണയുമ,ത്തലപ്പാവതും
തടുക്കുവതിനാതപോഷ്മള,മശേഷമാറ്റങ്ങളിൽ
ഉടപ്പു മുതലായതൊക്കെയുമനല്പമാപത്തിനായ്-
ത്തൊടുത്തകണതന്റെ കാമ്യതയെഴുന്ന തുണീരമായ്. 9

സ്രവിച്ചു മനുജവ്രജം തനുവിൽനിന്നുഷ്മമോടകം
ഭവി,ച്ചധിക ഖേദവും കഠിനവേനൽതൻ ശക്തിയാൽ
അവിഷ്കൃമണയുന്ന പാവകസമാനമാ,മാതപം
ദിവിസ്ഥിതിയെഴുന്നവാനു ധരയിങ്കലാക്കീടിനാൻ. 10

പൊഴിച്ചുതരുവൃന്ദമാ,സകലപത്രവും; നിസ്സൃപം
പഴിച്ചുഥ പതംഗനെപ്പകയിലിഷ്ടപൂണ്ടാരുമേ
എഴിച്ച തരുണീകുചാന്തരയുഗസ്ഥശീതങ്ങളെ-
ക്കഴിച്ചൊരുവരാന്നതില്ല ലവവും തണുപ്പെങ്ങുമേ. 11

പ്രചണ്ഡതരമായിട്ടും പ്രഭകളാ,പ്രഭാനാഥനു-
ന്നചഞ്ചലതയാന്നി,ന്നചലതന്നിലാക്കീടിനാൻ
വിചക്ഷണതയൊത്തുവാഴ്വൊരുജനം നിജോച്ചത്തിലാ-
വചസ്സകും നിമിത്തവും നിയതമോത്തിടാധഃസ്ഥരെ. 12

സുശക്തതമമായിട്ടുന്നൊരു കരത്തിനാലക്കനും
വശത്തുവരുത്തിനാൻ ഭുവനചക്രവർത്തിതപവും
കൃശത്വമിയലാത്തമോദമൊട്ട കാത്തവീര്യാർജ്ജുനൻ
ഭൃശം ധരയെയെന്നപോ,ലഖിലമന്നു കാത്തീടിനാൻ. 13

ഉണങ്ങിചരമൊത്തുപി,ന്നചരവും ശരിയ്ക്കുമേ
പിണങ്ങി രവികാത്തവീയ്യുരുഭയത്രതാൻ വാഴ്കയാൽ
വണങ്ങിയതുമില്ലതെ,ല്ലിവരൊത്തനേയും ശരി-
യ്ക്കുണഞ്ഞിടുകയില്ല മുഷ്കിഹ നരന്നു മറെറാന്നുമേ. 14

നിരാശ്രയജനാശപോൽ വളരെ നീണ്ടുപോയ്വാസരം
ചിരാൽക്കുപണടാനധീസദ്ദശമല്ലമായ് രാത്രിയും
ഇരുവിലിഹസഞ്ചരിപ്പൊരുട്ടജംഗമുഖ്യവ്രജം
ഉരാശയൊട്ടു ധൂളിയിൽ തരമൊട്ടും ചരിച്ചെങ്ങുമേ. 15

അല,ഞ്ഞെഴൽനിമിത്തമാ,മനുജരും മഹാഗ്രീക്ഷ്മമാം-
കലങ്ങിയൊരുകാലമെത്തിട്ടകയാ,ലഹോരാത്രവും
ജലം ചെറുതുമെന്നിയേ പലവിധം പരുങ്ങീടിനാ-
രലംപലർ തിരഞ്ഞു ജീവനമതിന്നു താൻ ജീവനം. 16

ജ്വലിച്ച തപനോഗ്രരശ്മിയതിനാൽ വനംതന്നിലും
പൊലിച്ചു ചെറു ചോലതന്നിലെഴുമാപ്രവാഹങ്ങളും
വലിപ്പമിയലുന്നൊരാമുനികുഠം നിത്യകൃത്യം തുലോം
ഫലിപ്പതുവിധം നടത്തുവതിനേന്തി സാദം സദാ. 17

ഒരിയ്ക്കുലതിശിഷ്ടമാം ഹവനമാന്ന ചെയ്തീടുവാൻ
ശരിയ്ക്കു കുളിചെയ്തടൻ ജലവുമേന്തിവന്നീടുവാൻ
വരിഷ്ഠവഹിപ്പൊരുരുവുടയോരുയോഗീശ്വരേ-
ശ്വരിയ്ക്കു ഹൃദയാബ്ജതാരിലഥ തോന്നി ദൈവാൽ തദാ.

കുളിപ്പതിനടുക്കലുണ്ടു നദി, നമ്മദാഖ്യം തുലോം
കളിയ്ക്കുപരിവാണ ഹേഹയനൃപാലനാരീജനം
ഒളിച്ചൊഴുകി വാഴ്കയാലതു വഹിച്ചു ശുഭ്രാഭ മു-
ത്തൊളിയ്ക്കു സമമായിടും നദിയിലെത്തിയിട്ടെന്നുമേ. 19

കഴിച്ചുവരവേ ദിനങ്ങളിതുപോലെയ,ന്നേവരും
പൊഴിച്ചു പരിതോഷനേത്രജലവും ശരിയ്ക്കാരുമേ
മൊഴിക്കു മധുരംപെടും മുനിവരിഷ്ഠപത്നിക്കുമ-
ന്നൊഴിഞ്ഞു ഹൃദിബന്ധമുള്ളതു മുരാരിവീക്ഷാരസാൽ. 20

ധരിത്രിയിൽ വസിപ്പവ,ക്കഖിലവും സചകൃത്യങ്ങളാൽ
ധരിയ്ക്കു; വിജയംവരും വിരവി,ലാവിധിയെക്കാത്തപോൽ
ശരി,യ്ക്കുത ധരിച്ചുചെ,യ്കഖിലവും സചധർമ്മങ്ങളി-
ത്തിരിയ്ക്കുമിളകാത്തവ്വണ്ണത്തൊട്ടു മുനീശചരൻ മുന്നമേ. 21

ധരിച്ചിതു സമസ്തവും മുനിവരൻ സുതാദ്യനചിതൻ
ഗിരിയ്കുടയസാനുതന്നിലധിവാസമാന്നീടിനാൻ
വിരിച്ചു തുകലും തുടയ്കുമറവായ് മരത്തോലുമൊ-
ത്തിരിപ്പു,തമരക്കു മോദകരമായ് ഹരിക്കും ഫഠാൽ. 22

ശിവപ്രതിമരാംസുത,ക്കധികഹൃദ്യമാംസവ്വും
നവപ്രഭവമൊടൊത്തുവന്ന വരമൂണ്ടതിന്നൊക്കെയും
അവ,ക്കതിലുമില്ലൊരാഗ്രഹമശേഷവും കൃഷ്ണനാ-
ണവയ്ക്കൊരവലംബമെന്നതറിയായ്കിലുണ്ടോസുഖം? 23

വെളുപ്പിനുകളിച്ചു കായപരിശുദ്ധിയും ചേത്തുടൻ
വെളുത്തവസനങ്ങളും തനുവിലങ്ങണിഞ്ഞാർദ്രമായ്
വെളുത്തചരിതംപൊട്ടും മുനിവരനെറകാന്താദിയും
കളിത്തവ്വദയത്തൊടൊ,ത്തനുദിനം ഭജിച്ചീശനെ. 24

ക്രമത്തിലിതുപോലെതന്നെ തുടരും മുനിശ്രേഷ്ഠനാ-
ശ്രമത്തിനിടനല്കിടാതധിവസിച്ചു കാന്താസഖൻ
സമത്തി,ലഖിലത്തെയും വ്വദിനിനപ്പവക്കാക്കമ-
ക്രമത്തിലൊരുനാളുമേ ഹിതമശേഷമുണ്ടായിടാ. 25

പതിയ്കുസമയായരേണുക നിജേശചരൻ തന്നിലാ-
പതിച്ചവ്വദയത്തൊടും തദനു തൽപ്രിയം ചെയ്തുടൻ
പതിയ്കുപതിവില്ല; സത്സതികളാരുമന്യനെറ കൈ-
പതി,ച്ചഖിലവും ദ്രുധം കരയുഗത്തിലേകീടിലും. 26

മതിയ്കു വിധിപോൽ വിശാലത, വ്വദന്തശുദ്ധിക്കു വാർ-
മതിയ്കുസമമായിടും മുഖികളിൽ തെളിഞ്ഞീടുകിൽ
പതിപ്രിയകളായിടാം, ധരയിലീവിധം യോഷമാ-
രതിക്രമമെഴാതെതാൻ വരികിലൊത്തു സവ്സചവും. 27

കൊതിയ്ക്കുമതിരുണ്ടു്; നാരികളിലേറിട്ടും ചാപലം
ചതിയ്ക്കുമതുകാന്തരെ ദ്ദഢമൊരിയ്ക്കുലെന്നാകിലും
കൃതിച്ചു സുപഥത്തെവി,ട്ടൊരുവളെങ്കിലോ കാന്തർതൻ–
ഹിതിയ്ക്കുമതുഹേതുവാ,മസതിലോകഹന്താവുതാൻ. 28

സ്ഫുടം പലതുമീവിധം വ്യവഹിനിച്ചുവാണിട്ടുമ–
ന്നിടത്തെയഖിലത്തെയും നിജസതിവ്രതത്താൽ തുലോം
ഇടംചെറുതുമെന്യെതൻ വശമതിങ്കലാക്കാതെ തെ–
ല്ലടങ്ങിയതുമില്ല; മാമുനിഗണേന്ദ്രയോഷാമണി. 29

ഒരിയ്ക്കലുദയാദ്രിതന്നി,ലരുണാനുജൻ ഭാസ്കരൻ
ശരിക്ക രഥമേറിവന്ന മുനികാന്തിയും മെല്ലവെ
ഗിരിക്കുടയസാനുതന്നിലമരുന്ന ഗേഹാന്തരാൽ
തിരിച്ചു കളിയുംകഴിഞ്ഞു ജലമാനയിച്ചീടുവാൻ 30

മരിച്ചവനു ജന്മമു;ണ്ടതുമനസ്സിലാക്കീടുവാൻ
തിരിച്ചുവരവായപോലെ തലനാഥം മരിച്ചോനുടൻ
ഭരിച്ചിടുവതിന്നു ഭാസ്കരനുമെത്തിനാൻ മെല്ലവെ
കരിച്ചുനിശ തൻവിപാടനമതിന്നുറച്ചുക്കൊട്ടം. 31

പ്രതാപമൊരു സജ്ജനത്തി,നലകിങ്കലുണ്ടാകിലോ
ഹിതാനുഗുണമാക്കുമായ,തുപയോജ്യമാകും ദ്ദഢം
ജിതാഖിലമരീചിമാൻ ദിനപനാന്തരശ്യാളിയാൽ
കൃതാധികതമോമയക്ഷപയകന്നിടുന്നില്ലയോ? 32

ഉദി,ച്ചരുണനന്ധകാര,മഖിലംധരയ്ക്കുള്ളതും
മദി, പ്പഖിലമറുമാറിയുദയാദ്രിയും രക്തമായ്
വദിയ്ക്കുവിഷമം രവിയ്ക്കുടയ കൈകളന്നായിരം
സദിഷ്ടമതു നല്കിയി,ല്ലവനു ഭാരമാ,യൊക്കെയും. 33

ഉയന്നളവുഭാനുമാൻ നിജകരങ്ങളെല്ലാടവും
പ്രയത്നമിയലാതെവീശിയതുകൊണ്ടു മിണ്ടാതുടൻ
വിയത്തുവിളറിപ്പതുങ്ങി നടകൊണ്ടു ചത്തീടുവാ–
നയത്നമൊടുവാണൊ,രബ്ജനുമഥാബ്ജിഗത്താക്ഷിയായ്.

ക്ഷിതി,യ്യുഡുപനായിട്ടം രവിമറഞ്ഞു റീജൻറുപോൽ
ക്ഷതിയ്ക്കിടവരാതെതാൻ രജനിയെബ്ഭരിച്ചിന്നുവും
കൃതിച്ചുഭഗനെത്തിവന്നസമയത്തു രാജാസ്പദം
ചതി,ച്ചഥ കരസ്ഥമാംപടി നടന്നു വീതത്രപം. 35

കളങ്കമതുകണ്ടിട്ടന്നതിനുമുമ്പു മണ്ടീടുവാൻ
വിളങ്ങുമൊരുശോക്കളൊക്കവെയൊളിച്ചുവച്ചാഢ്യനായ്
വളക്ഷമതിമണ്ടിനാൻ കുമുദജാലഖേദത്തെയും–
ക്കളത്തിലുടനാക്കിയുക്കൊട്ട,മുമേശപരോദ്ധസ്ഥിതൻ. 36

കരം പരസഹസ്രവും ധരയിലാക്കി മാത്താണ്ഡനും
കരത്തെ ഖഗപാളിതന്നിലുമയത്തി മുത്തൊക്കെയും
കര,യ്യുദധിയോ,ടടുത്തുമരുവും നിശാനാഥനെ–
ക്കരങ്ങളിലെടുത്തു തള്ളിയുദധി,യ്യുകത്തേ,യ്യുനിനൻ. 37

മരിച്ചഹിമരശ്മിതൻെറ ദഹനം നടത്തുന്നപോൽ
ധരിത്രിയതിലാക്കിയക്കനമശേഷരക്താഭയെ
വിരി, ച്ചരുണമംബരം പരമണിഞ്ഞപോൽ ഭൂവിലും
വിരിഞ്ഞു രവിതൻെറചെങ്കതിർ വിശങ്കമെല്ലാടവും. 38

മരിച്ചതറവാട്ടുപോലെ ഹിമരശ്മികാലാലയം
വരിച്ചതുനിമിത്തമബ്ബിയുമചഞ്ചലത്വത്തൊട്ടും
ധരിച്ചു പൂർവ്വി ശാന്തമായ നിലയും നിലയ്ക്കാത്തപോൽ
ചിരി,ച്ചിളകിടാതെത,ന്നവിടെവാണു രത്നാകരം. 39

അളിവ്രജമിരമ്പിയബ്ജമതിലേയ്ക്കു പാഞ്ഞെത്തിനാർ
തെളിഞ്ഞഹൃദയത്തൊടും മധുനകന്നുകൊണ്ടീടുവാൻ
പൊളിഞ്ഞു ഗതിയെങ്കിലോ; സമയമൊന്നുനോക്കാതെതാ–
ന്നിളിന്ദരസമാ ഭക്ഷണമതൊന്നു സാധിച്ചിടും. 40

പുലർച്ചയിലടിച്ച ശീതപവമാനനും ഭവ്യമായ്
നില,യ്യുവിടെ നിന്നൊ,രാമ്പലുകളമ്പരന്നൊക്കവേ
നിലച്ച, നിജകാന്തനായൊരുഡുനാഥകാലത്തെയോ–
ർത്തുലഞ്ഞ ഹൃദയത്തൊടൊക്കെയുമടഞ്ഞുബദ്ധാദരം. 41

അവിഷ്ണമൊരുപോലെ സൂര്യനുമണഞ്ഞുവന്നാനുടൻ
സവിച്ച ജനയിത്രിയാം ഹരിഹരിത്തിനെ പുൽകുവാൻ
പവിത്രതകലർന്നവക്കുമളവായിട്ടും തെറ്റുതാൻ
ഭിവിസ്ഥിതജനത്തിനാകിലുമതിങ്കലില്ലന്തരം. 42

ഉറങ്ങിയജനങ്ങളും വടിവൊട,ന്നണന്നേറുടൻ
മറന്ന സകലാശയോ,ടഖിലകൃത്യവും ചെയ്യുടൻ
നിറഞ്ഞു ബഹുഭക്തിയും ഹൃദയതാരിലന്യാശയം
കുറഞ്ഞുമൊരുപോലെവാഴ്ത്തിവഴിപോൽ വൃഷീകേശനെ.

നവോഢനിജകാന്തനോടുമൊരുമിച്ച നില്ക്കുംവിധം
നവോദയമിയന്നിട്ടും രവിയൊടൊത്തുതാനൈന്ദ്രിയും
ശിവോത്മുഖതയാന്നിതാശകകം സമഗ്രമായാശപോൽ
ഭവോരസിലസിച്ചിട്ടും ഭസിതതുല്യമാം തേസ്സിനാൽ. 44

ദിവാകരനുദിച്ചിട്ടു,ന്നവസരം നിഷാദാദ്യരും
സവാസനിലവിട്ടുടൻ പരശുചാപബാണാദ്യരായ്
പ്രവാളഫലഗുമ്മവ,ല്യശവനാന്തരം പുക്കുതൻ–
ഭവോശയൊടു വേട്ടചെയ്യതിനു സഞ്ചരിച്ചീടിനാൻ. 45

പുലർച്ചയിലിതേവിധം സകലലോകജീവവ്രജം
നിലയ്ക്കു നിജകൃത്യനിർവ്വഹണനിഷ്ഠരായ് നിത്യം
കുലത്തിനുവിഭൂഷയാം സുമതി രേണുകാദേവിയും
ചലൽച്ചരണയായ് നദീനികടമാർന്നു ധർമ്മാത്മയായ്. 46

കൊഴി,ഞ്ഞൊരുവിധത്തിലും ചെറുതുനാശമില്ലാതെ; തെ–
ല്ലഴിഞ്ഞുപുറകിൽക്കിടപ്പൊരു ശിരോരുഹവ്രാതവും
മിഴിദ്വയവുമന്ന സത്സരിയിലുള്ളതെല്ലാം തദാ
കഴിഞ്ഞുരതിയാറിലേക്കഥ ഗമിച്ചിട്ടും പോലെയായ്. 47

കുറഞ്ഞു മുഖരശ്മിയും രവികരങ്ങളേറിട്ടുടൻ
കുറങ്ങി മധുപവ്രജദ്വിജഭവക്ഷതാബ്ജോപമം
നിറഞ്ഞമദനാഗ്നിയേറുമുഖലക്ഷ്മി പൊയ്പ്പോയപോൽ
പറഞ്ഞുസതി തന്റെ നന്മുഖമശേഷവും ശോഷമായ്. 48

ഒടിഞ്ഞു മടിയോളമെത്തി,യവിടെക്കിടന്നാടിടും
മുടിഞ്ഞ കുചകുഡ്മളപ്രഹരമേറ്റു വീഴുംവിധം
പൊടിഞ്ഞു വിപിനത്തിൽവീ,ണതുതരുപ്രജാഗ്രങ്ങളെ-
ക്കടിച്ചു നടകൊണ്ടിടുന്നൊരു കിരാതസമ്പാടനാൽ. 49

കുലാദ്രിസമമായ്വിളങ്ങിയ കുചങ്ങളും പുത്രരാ-
കുലാദികളെഴാതെചെയ്ത കുടിയാൽ മുടിഞ്ഞൊക്കവെ
കുലാഭിധതുടങ്ങിയുള്ളവയെ വിസ്മരിച്ചനപഹം
കുലാദികം നടത്തിടും കുടിയനാന്ന്നാശോപമം. 50

വഹിച്ചുവലുതായിനിന്ന വിലസുന്ന സത്ശ്രോണിയും
സഹിച്ചു നടകൊണ്ടമൂലമൂളവായ സാദങ്ങളെ
ദഹിച്ചുനയനാഗ്നിയിൽ സ്മരനുമൊട്ടുമമ്പെങ്കിലു-
ദഹി,ച്ചുവനെയേററിവന്ന രഥചക്രസാമ്യാഭമായ്. 51

വളഞ്ഞു കുചയുഗ്മമണ്ഡലഭരം സഹിയ്ക്കായ്കയാൽ
വളന്നതനുവുള്ളിലേക്കു ഫലഭാരിവൃക്ഷോപമം
തളന്നുചെറുതെങ്കിലും പുനരവർണ്ണക്കെഴുംയൗവനം
കളങ്കമിയലാതെക,ണ്ടവർ ജനിത്രിയെന്നാകിലും. 52

കൃശാംഗിയവളെശരി,യ്ക്കുമരരാകിലുംകാങ്കിലോ
ഭൃശാദരമണഞ്ഞു തല്പദയുഗം ഭജിക്കും ദൃഢം
കുശാഗ്രതരധികളും ധ്രുവമണഞ്ഞു തദ്ദാസരായ്
സുശാസനകളേറുവാഴ്മവരുതൻ ശരീരാഭയാൽ. 53

എടുത്തു തുകിൽതന്നെ നൽകുചനിചോളമാക്കീട്ടുടൻ
കൊടുത്തു നയനങ്ങളംകൊണ്ടു ഹരിണത്തിനും വന്ദനം
മിടുക്കൊടു നടന്നവർ,ക്കുപമയായി ദന്തിവ്രജം-
പടുതപമൊടു താൻ പരിച്ചു മദമന്ഥരത്തിൻഗമം. 54

തുടക്കമതുതൊട്ടു മാരുസസാരസർവ്സ്വമാ-
ത്തുടക്കുവിധിവച്ചപോൽ വിലസിയന്നകാന്തോരുവും
തുടുപ്പൊടുവന്നിടുന്നൊരുതടിത്തിനൊപ്പംപദം-
തുടങ്ങിയവർതന്നിലാന്ന ബഹുധാധികം കാന്തിയും. 55

പ്രഭാതമെഴുന്നകാലുകൾ നടന്നസാദത്തിനാൽ
സുഭാസുരതവിട്ടതില്ലലവവും; നവീനാഭമായ്
അഭാസ്സുകളുദിക്കുമോ തനിമയുള്ളനൽത്തങ്കമു-
പ്രഭാലസിതമായിട്ടും കനലിലിട്ടുചുട്ടീട്ടുകിൽ. 56

മൃദുതമിയലുംലസച്ചരണപങ്കജാതം ദൃഷ-
ത്തതി,യ്ക്കുപരിചേക്കയാലവയുമന്ധന്യങ്ങളായ്
സുദുഷ്കരവിധിയ്ക്കുഴം കഠിനഹൃത്തിനെക്കാൾശരി-
യ്ക്കുദുഷ്ടതവഹിച്ചതാവിപിനസംസ്ഥിതഗ്രാവമായ്. 57

നടന്നവഴിയൊട്ടുദൂരം,മഴലേന്തിടാതെങ്കിലും
സ്ഫുടംപദയുഗം പരുങ്ങിവരകണ്ടകംകൊണ്ടുടൻ
കടന്നുപലതോട്ടുകാട്ടു, ഗിരി,ഗഹ്വരംമറവുമൽ-
ക്കടംനരകയാത്രതന്നിലുയരുന്നമാലൊക്കെയും. 58

മനസ്സിലുയരുന്നമോദമൊ,ടതീവശീഘ്രംഗമി-
ച്ചനർഘതപൊട്ടും ധൃതിപ്രസൃതയായയോഗീശ്വരി.
നിനച്ചിടുകിലോദ്ഭവം ഭുവനവാസമാന്നീടുമി-
ജ്ജനത്തിനുദ്ഭവംവരാ ഭുവനമേതുമെന്യേസുഖം. 59

ജവത്തൊടവർചെന്ന നമ്മദതനിയ്ക്കുഴംതീരമാ-
ശിവപ്രതിമയായിടും തരുണിസാദ്ധ്വസേഷ്ടത്തൊടും
നവപ്രകൃതിയന്നവാരി വളരുന്നമോദംശരി-
ക്കവർക്കുടയവൃത്തിലേകി വചനീയമല്ലാത്തപോൽ. 60

കരയ്ക്കുനിലയായിനിന്ന നദിതന്നിലേക്കശ്രമം
കരംഗമിഴിനോക്കിതൻനയനപത്മപത്രങ്ങളാൽ
തരത്തി,ലവിടെത്തിയ,ന്നധികകാഴ്ചകണ്ടീടുവാൻ
ശിരസ്സിലെഴുതീടിനോരുവിധിയെസ്മരിച്ചാളവർ. 61

നിരന്നചലദൂർമ്മിശൈവലിനിതന്നിലെങ്ങുംതദാ
തിരഞ്ഞു നിജസത്തമാം ശിഖരിയെത്തദാ കാണുവാൻ
വരണ്ടവരുണാശവിട്ടുവലവൈരിതൻദിക്കിനേ
വിരഞ്ഞുനടകൊണ്ടു നമ്മദതദോദ്ഭവാഗാക്ഷിയായ്. 62

അകത്തുടയസൈകതം സ്ഫടതരംപുറത്തെങ്ങുമേ
നിക,ന്നവിടെയന്തകണ്ഠ,ധികനിർമ്മമാകംഹൃദം
മികച്ചജലമുള്ളതി,ന്നുപരിസൂര്യരശ്മ്യാളിതാൻ
പകച്ചുവിലസുന്നനേരമുളവായ്പ്പുളങ്കാഭയും. 63

കര,യ്ക്കിരുപുറത്തുമുണ്ട്; തരുജാലവും വഞ്ചിയും
കരത്തിനുതകില്ലതെല്ലുമൊരുപോതുമെന്നാകിലും
കരത്തിലുളവാം ചിലപ്പൊഴതിൽനിന്നനൽപുഷ്പവും
കരിച്ചിലൊടുവാണിടും ശിശുസമൂഹഖാദ്യങ്ങളും. 64

അകത്തുനദിനന്നിലാ നുവരഹേഹയസ്ത്രീജനം
തകർത്തധികകേലപൂണ്ട കമനീയകാന്താഢ്യരായ്
പകർന്നമുഖഭാവമോടു മുനിപത്നിനിന്നാഥിതാ
തകർന്നഹൃദയത്തൊടൊത്തു തരസാതരംപോലവെ. 65

സഹസ്രമതുമല്ല, തജ്ജനമൊരേവിധം നോക്കിയാൽ
സഹിച്ചിടുവതിന്നുമാക്കുമൊരുപോലൈവൈഷമ്യമാം
അഹന്തമമതാദിയായ് മനസിചേർന്നമാലിന്യമൊ-
ത്തഹന്നിശരതിയ്ക്കുതാ,നവരിറങ്ങിസദ്വാരിയിൽ. 66

ജനങ്ങളയുതാല്പരം പരമിറങ്ങികാന്താജന-
സ്തനപ്രിയർതരംഗിണീഹൃദമതിങ്കലേക്കപ്പൊഴേ
സ്തനന്ധയരുമൊത്തു; സത്തമനെഴുന്നപന്ഥാവുതാൻ
നിനച്ചിടുകിലന്യരും ധരയിലാന്നിടുന്നെന്നുമേ. 67

അടു,ത്തധിവസിപ്പൊ,രജ്ജുനയുപൻെറനാരീജനം
കടുത്തരതിചെയ്കയാൽ ഗതനിശാബ്ധിതന്നിൽതുലോം
മടുത്തതുനിമിത്തമേറിയൊരു സാദസന്തപ്തിപൂ-
ണ്ടടുത്തമലിനാംബരങ്ങളൊടുമൊത്തുവന്നീടിനാർ: 68

സമസ്തപെടും വധൂവരശേഷവുംമെല്പവേ
സമന്തതയൊടാനദീഹൃദമതിങ്കലെത്തീടിനാർ
സമസ്തമൊടുമാന്നിതന്നഥ ജലാന്തരക്രീഡയാം
സമർച്ചന,യുഗത്തിനോത്തിടുകിലന്യമെന്തുഴിയിൽ. 69

അലച്ചിലിലുമാത്തമോദമൊട്ടു കേളിചെയ്തീടുവാൻ
മലയ്ക്കുസമമായിട്ടും മുലയെഴുന്നയോഷാജനം
തലയ്ക്കുമദനാഗ്നികൊണ്ടു വെളിവേതുമില്ലാതെതാൻ
സുലക്ഷണകളായിട്ടും സുമതിമാർതുടങ്ങീടിനാർ. 70

ജലത്തിനുദരത്തിലെത്തിയൊരുസവ്വമീനാക്ഷിമാ-
രുലഞ്ഞുമഹദുമ്മിയാൽ പവനനാലഹോ! പാദപം
നിലയ്ക്കുനികടത്തിൽനിന്നുമപതിച്ചിടുംപോലവെ
ചലൽപ്രകൃതമാൻതനുമ തരംഗലീലാഢ്യരായ്. 71

ഒരുത്തി നിജകാന്തനോടുമൊരുമിച്ചുമുങ്ങിത്തുലോ-
മൊരുത്തരുമറിഞ്ഞിടാതെ നിജകാന്തനെപ്പുണ്ണിനാഥം
കരുത്തധികമേറിട്ടും കൂടിയിലന്നുകാന്തന്റെകൈ-
സുരുച്യരുചിവച്ചെടുത്തു തരുവിങ്കലാ,വള്ളിപോൽ. 72

ഉദഗ്രരുചിമാരശേഷരുമൊരേവിധംനീന്തിയും-
ക്കുദയ്തവഹിച്ചുടൻ നദിയിലന്നുതാഴംവിധൗ
സുദക്ഷകുചകുംഭയുഗവവലംബമായ്പ്പൊങ്ങുവാൻ
മദത്തൊടുദിവാകരൻ നിജകരംകിഴക്കെന്നപോൽ. 73

കരിയ്ക്കുസമമഞ്ജനം മിഴിയുഗത്തിൽനിന്നൊക്കെയും
ശരിയ്ക്കുനദിയിൽക്കലങ്ങി നയനങ്ങളുംനല്ലപോൽ
കരിപ്രജമിറങ്ങിയോ നദിയിലെന്നതോന്നുവിധം
തിരിഞ്ഞുഹൃദമൊന്നുകൊ,ണ്ടെവിടെയുംകറുപ്പാന്നുടൻ. 74

എനിയ്ക്കിവളെയൊന്നു പുല്കി മമജന്മവുംവേണ്ടപോൽ
മുനിയ്ക്കുസമമാക്കുമെ,ന്നുടനെനിശ്ചയിച്ചേകനും
തനി,ച്ചവിടെമുങ്ങിയന്നു നിജലക്ഷ്യമാംതൻവധൂ-
ജനത്തെയഥവിട്ടു മറെറാരുവളെപുണർന്നീടിനാൻ. 75

തൃജിച്ചുനിജകാന്തരേയുമൊരുപോലെനാരീജനം
ഭജിച്ചുസുമബാണനെ ഹരിയെയുംമറന്നിട്ടുടൻ
ഭജിച്ചുമദനാഗ്നിയിൽ പചനമാന്നൊരാലിംഗനം
ശ്രുചിത്വമൊട്ടു,മംഗജൻ മനുജനോക്കിലപ്രാപ്യനാം. 76

അഴി,ഞ്ഞളകയുകതകന്തളഭരത്തിൽനിന്നിട്ടുടൻ
പൊഴിഞ്ഞു സുമമൊക്കെയും മദിരതൻഫലംപോലവെ
കഴിഞ്ഞുസുമബാണമെയ്യുമദനൻശരിയ്ക്കുന്നപി-
ന്നൊഴിഞ്ഞതുവിധം നിനയ്ക്കുമതുകാങ്കി,ലെല്ലാവരും.. 77

ഉടുത്തവസനങ്ങളും കടിയിലെന്യെനഗ്നാഭമായ്
തുടുത്തനിജഗണ്ഡയുഗമൊരുപോൽകരാബ്ജങ്ങളാൽ
പടുതപമൊടുനല്കിനാരിക,ളശേഷവും,കാന്തർതാ-
നെടുത്തുസുധപോലെതൽസ്ഥലയുഗംനകന്നീടിനാർ. 78

രമിച്ചുവഴിപോലെ നമ്മദയിലന്നകാന്താജനം
വമിച്ചുമദനന്റെ ഗന്ധമൊരുപോൽ ഭിഗന്തങ്ങളിൽ
ശ്രമിച്ചുപരനാരിതന്റെ പരിരംഭണം പൂരുഷോ-
ത്തമക്കുമനിവായ്മമാം മദനമാലണഞ്ഞീടുകിൽ. 79

സ്ഫടപ്രഭകലന്നിടും പ്രകൃതിഭത്തമാംശോഭമാ-
വ്വിടത്തിലുമൊരേവിധം വിലസി നാരിമാരിൽത്തഭാ
തടിൽപ്രതിമമാർകളാം തരുണികറംക്കുപാത്തീടിൽമ-
ന്നിടത്തിലിഹവേണ്ടതും നിജശരീരസൗഭാഗ്യമാം. 80

അനത്ഥതവരുത്തുമാ,റധികഗത്തമാം നാഭിതാ-
നനല്പതരരുചൃരാം സുദതിമാർമറച്ചീടിനാർ
അനർഘനൊരുമാനുഷൻ പരമതന്നുമാറീട്ടതാ-
നനംഗരതിചെയ്യുവാണ ജലഗർഭമാസ്ഥാനമായ്. 81

ലതാസുഭഗമായിടും തനുലവംമറയ്ക്കുതുടൻ
ഹിതാനുഗുണമാംരതി,യ്ക്കുടിയിലാക്കിസവ്വത്തെയും
മിതാധികരതിക്കുനാശമതുവന്നിടുംന്നുനമു-
ന്നതാടികളെഴുന്ന കാമികളതുംസ്മരിച്ചി,ല്ലഹോ! 82

എട്ടു,ത്തധികമിന്ഥനം പടിപടിക്കുകത്തിക്കിലും
കെടുത്തദഹനന്നതിങ്ക,ലലമെന്നതോന്നാദ്ധഠം
മടുത്തിടുകയില്ലസിന്ധു;നദിയെത്രചെന്നീടിലും
പടുതപമൊ,ടകത്തിടുംതികവുതെല്ലുമേവന്നിടാ. 83

യമ,ന്നധികഹിംസതാ,നനിശമെത്രചെയ്തീടിലും
സമന്തതയിലോക്കുകില്ല; മതിയെന്നഭാവംലവം
സമത്ഥതകളേറിട്ടും തരുണിമാക്കുമിച്ചൊന്നപോൽ
ശമപ്രകൃതമേതുമിന്നവരുമോ രതിക്രീഡയിൽ? 84

ധരയ്ക്കുടയകാരണം വനിതമാരുതാനെന്നുമേ
തരത്തിലൊരുപോൽ നശിപ്പതിനുഹേതുവുംയോഷമാർ
വരക്കുബലമുണ്ട് മൂഢ്നിഗതമായതിന്നൊക്കെയും
ധരിയ്ക്കുകസമസ്തവും പുരുഷവർഗ്ഗനന്മയ്ക്കുടൻ 85

കഴിഞ്ഞുകുളിയും ശരീക്കുകളിയും യഥാഭീപ്സിതം
പിഴിഞ്ഞവസനങ്ങ,ളംസമതിലിട്ടനാരീജനം
അഴിഞ്ഞുക്രുടിലത്വമാന്ന നിജകേശഭാരത്തൊട്ടും.
കഴങ്ങിനടകൊണ്ടുമന്മഥജയസ്തവംപാടിയും. 86

ശ്രുതികളെയഖിലം ഹൃത്തിൽ
ശ്രുതിയാൽത്താൻ സംഗ്രഹിച്ചമുനിജനവും
ശ്രുതിപെട്ടമംഗനമാരാൽ
ധൃതിപൂണ്ടാമാരവീരവശരായി. 87

വിരവൊട്ടു ലലനാമൗല്യ-
ല്ലുരമന്നാഗം വന്നനേരമധികരസം
ചര,മചരത്തിനൊടൊപ്പം
ചിരമാന്നാ ദിവ്യദശ്മദവേഗാൽ. 88

"തത്വമസീ"ത്യാദികളാം
തത്വമറിഞ്ഞുള്ള മാമുനീന്ദ്രഗണം
സത്വത്താൽ യുവതികഠംതൻ-
സത്വംവിട്ടുള്ളിലാന്ന താമസവും. 89

അണഞ്ഞുനിജപത്തനത്തി,ലലസാംഗിമാരൊക്കെയും
വണങ്ങിയഥകാന്തരം ജഗതികണ്ട ദൈവോപമം
അണിഞ്ഞു കളഭാദികങ്കുമസുവർണ്ണവസ്ത്രക്കളാ-
ലിണക്കി നിജഗാത്രവും സുഖദമായ തല്പങ്ങളും. 90

ശീലാദിസൽഗുണഗണങ്ങളെഴുന്ന നാരീ-
ജാലത്തിനുള്ള മുടിമുത്തുമഹർഷിപത്നി
മാലാകെമാറി നിജകൃത്യമനുഷ്ഠചെയ്വാൻ
കാലാനുകൂലമവളാ,നദിതന്നിൽ നിന്നാൾ. 91

ഹരിഹയസമനാകും ഹേഹയൻതന്റെ യോഷാ-
കരിണികളുടെ മാരക്രീഡകണ്ടോരു നേരം
പരിചൊടു ഹരിവാഴ്ത്തും മാനസത്തിങ്കലന്നാൾ
പെരിയൊരുവികൃതിരൂപം വന്ന യോഗീശ്വരിക്കും 92

എന്നാലും കുളിചെയ്തു,നിത്യവിഹിതാ-
നുഷ്ഠാനവും ചെയ്വവാൻ
സന്നാഹത്തൊടു നമ്മദാനദിയിലായ്
നില്പോളം തുടങ്ങീടിനാൾ
വന്നായാസവിഹീനമെത്തുവതിനെ
മാറാൻ മനുഷ്യാവലി-
യ്ക്കെന്നായാലുമസാദ്ധ്യമാ,മനുഭവി-
ക്കാതിത്രിലോകങ്ങളിൽ. 93

അഞ്ചാംസർഗ്ഗം സമാപ്തം.

ആറാം സർഗ്ഗം

കളികഴിഞ്ഞു തിരിച്ചുഗമിക്കുവാൻ
കളികളാളികളേതുമെഴാതവം
നളിനനേർമിഴിതന്നൊടങ്ങി;സ-
മ്മിളിതകോമളലാളിതകന്തളാ. 1

വിമതമാനിനി മാനികളായിട്ടും
വിമലമാലയെഴുന്നമലാംഗികം
സമമൊടന്നു പിരിഞ്ഞൊരുനേരമാ-
സമയവും മയവും ലവമെന്നിയെ. 2

ധരണിതന്നൊടടുത്തുജനിച്ചുടൻ
തരണിയും തരണത്തി,നഹസ്സിനെ
തരമൊടുച്ചയിലച്ഛകംപോലെ ചെ-
ന്നരമതാം രമതാ,മഖിലാത്തിടൻ. (യുഗ്മകം) 3

നദിയിലുള്ള ജലത്തിനശേഷവും
മുദിരവേണിയൊടൊത്തു സമർത്ഥമായ്
കതിരവാതപമേറിയവൻ ശരി-
യ്ക്കതിനുമേതിനുമില്ലവനിൽ ദയാ. 4

കരിണിവൃന്ദമൊടൊത്തുടനഞ്ജസാ
കരികളും ഗിരിഗഹ്വരസംസ്ഥരാം
ഹരിഗണങ്ങളുമേറിയദാഹമാ-
ന്തരിയവാരിയിലാ,യനിവാര്യ്യരായ്. 5

പെരിയവേനലുവാനിലുമാന്തമു-
ല്പൂരി;ഹരാക്ഷിയിലെന്നകണക്കിനെ
ഗിരിയെവിട്ട ചരങ്ങളുമന്നു; സു-
ന്ദരികളും ദരിതന്നെവെടിഞ്ഞുപോയ്. 6

സപദിസവ്വചരങ്ങളുമൊന്നുപോൽ
സപദമാപദമൊക്കെ വെടിഞ്ഞുടൻ
വിപദഹിംസകളൊക്കെവെവിട്ടു,താ-
നപഥമാതപതാധികതപ്തരായ്. 7

ജലമതിങ്കലിറങ്ങിനനച്ചു മെ-
യ്യുലസഭാവമെഴുന്നവരേവരും
വിലപെടാത്തവനീശ്വരനേകിടും
നിലയവും ലയമെന്നിയെ നൂനമാം. 8

ചതിയെഴുന്നവരല്ല മൃഗങ്ങളും-
ത്തതിയിലെങ്കിലുമംഗനമാരൊട്ടും
ക്ഷതിവരാതെ കളിച്ചുപുളച്ചഹ-
മ്മതിയൊടും മതിയോടുമൊരോവിധം 9

തരുണിമാർമണി;രേണുക കല്പകം
തരുവിലുള്ളലതോപമഗാത്രവും
അരുവിതന്നുടെയുള്ളിലുമാക്കിനി-
ന്നൊരുവിധം വിവിധം കളിചെയ്യുവാൻ. 10

അരയിലന്ന ധരിച്ചൊരു ചേലയാ-
ലരമറച്ചുടനുത്തമതായ്ത്തദാ
അരമതൊന്നഥ കാണുകിലാക്കു മു-
ത്തരമതും തരമോടറിയാമുടൻ. 11

നിറമെഴും മുകിലിൻനിരപോലവേ
കറപെടാത്ത കരിങ്കുഴലൊക്കെയും
പറയുവാൻ പണിയാന്നവിധംമുദാ
മുറയൊടും മുനിപത്നിയഴിച്ചവർ. 12

മുടിപാളികളാളികളോടു സ-
മ്മൂടിതരായ് മദിരാദികളാലുടൻ
നടിയിലുന്നതിനന്മയൊടാന്നുപോ-
ലുടിതമേദുരമോദമടാലുമെ. 13

കുചചയാഭനിമിത്തവുമൂറമാം
കുചയുഗപ്രഭയാലുമഭേദ്യമായ്
അചലസീമയിലാന്നവധാനമ-
ന്നചലയാകം ചലനാക്ഷികളാലുമെ. 14

കരമൊടൊ,ത്തവളന്യസ്തഭാംഗമാ-
മരയുമാരെയുമന്നുകഴക്കിട്ടും
ചിരതരം മുഖരശ്മികളാലുമാ-
സരസസാരസസാമ്യസമൃദ്ധമായ്. 15

നലമൊട,ന്നുരുരാടിയുദാരമാം
നിലയൊട്ടും നിലയോട്ടുമൊരേവിധം
അലസഗാമിനി തന്നുടെയംഗമാം
കലകളാൽ കലകാം,ക്കധിപോപമം. 16

അതിവിശാലനിതംബനിഭാലുമാ-
ച്ചതിപെടാത്ത വരോരുയുഗാലുമെ
മതിവിഷാദമെഴാത്തൊരു മാന്യയാം
മതിസമാസ്യ സമാസിതഗാത്രിയാകം. 17

അടിയുമാടയുമൊക്കെ നന,ച്ചുകഃ-
പൊടിയുമായൊട്ടുമായൊട്ടുമൊത്തുടൻ
കുടിലകേശി സമസ്തവുമന്നുമേ-
പ്പുടിപടിയ്ക്കുഥപാട്ടിലതാക്കിനാകം. (കളകം) 18

സമയമപ്പൊഴതുച്ചതിരിഞ്ഞതും
കിമപികാമിനി കണ്ടതുമില്ലഹോ!!
ഭ്രമമൊടീശ്വരമായകളിൽ ഭ്രമി-
ച്ചമരുവോർ മരണത്തിനെയെന്നപോൽ. 19

കളിയുമൊട്ടുകഴിഞ്ഞു, ജപാടിയും
വെളിവൊട,ന്നവധാനചെ,യ്തുരിമാന്യയായ്
കളിയതല്ല; കരയ്ക്കുകരേറുവാൻ
ലളിതലാളിതപദമിളക്കിനാകം. 20

തുടരെയപ്പൊഴത്തൊരുനാദമുൽ-
ല്ലുടമൊ,ടോടിയടുത്തു വിയൽപഥി
ഉടനെ കണ്ണയുഗത്തിലുമെത്തി;വൻ-
പടഹപാടവപാടനമെന്നപോൽ. 21

അരിയനേരിയ സദ്മനിതാനമൊ-
ത്തിരിയടുത്തു കടുത്തഥവന്തടൻ
ഹരി! ഇതെന്തുടനെന്ന തിരഞ്ഞിതൊ-
ത്തിരിയതായ് തിരിയാതെളിട്ടക്ഷുവായ്. 22

അതുനിന,ച്ചവളശ്രുതപൂവ്വമാ-
യതുനിമിത്തമുദിച്ചമതിഭ്രമം
ചതുരചാതുരിയാന്നൊരവഠംക്കുത-
ന്നതുലമാലിനമേലിഹഹേതുവായ്. 23

ഹരിണനേർമിഴിതന്നുടെയാത്രയിൽ
പെരിയഘോഷനിഷേവണമേകുവാൻ
ദുരിതദാരിതദേവർവരുന്നപോ-
ലഠികെയാ,രവമായ്വനിനച്ചുടൻ. 24

കരിണിതൻനടയായതുകൊ,ണ്ടവഠം-
ക്കരികളായ് ഹരിജാലമശേഷവും
വരികയായിടുമോ? മുനിപത്നിതൻ-
മരണമാരണമാരുണമേകുവാൻ. 25

അതുലഭീതിദഭീഷണശബ്ദമെ-
ന്തിതുവനത്തിലുമെത്തുവതെന്തുടൻ
കുതുകമേതുമെഴാതെവിചിന്തചെ-
യ്തുതകഥംകഥനീയമതാകുമോ? 26

പ്രളയകാലമടുത്തുപടുതപമോ-
ടിളയിലേക്കുവരുന്നതുപോലവെ
കളമൊഴിയ്ക്കുതതോന്നി വിപത്തിലും-
ക്കളമതിൽകളവല്ലമുദിച്ചിടാ. 27

വിധുരഭാവമെഴാത്തൊരു കാന്തിമാൻ
വിധുവടന്നകടന്നവരുന്നപോൽ
മധുരിമാധരി ചിന്തകനെ ചെയ്യുസ-
ച്ചധുവിനേതിനുമുണ്ടിഹപാടവം. 28

ഇതിവിചാരപരമ്പരപാരമാ-
ന്തതിലനേകഭയോടെ ചിന്തയാൽ
സതിതിരഞ്ഞുനിദാനമറിഞ്ഞിതു-
ഗ്ഗതിയിലാ,വരവർണ്ണിനിവർണ്ണ്യമായ്. 29

തടവുതെല്ലുപെടാതെ വിയൽപ്പ്രഥാ-
ല്പടമതായൊരുമാർഗ്ഗവിമാർഗ്ഗിയായ്
തടതടേതിജവംകതികൊണ്ടിടും
സ്ഫുടവിമാനവുമൊന്നവലംകണ്ടുടൻ. 30

വിഹഗരാജവിരാജിതരൂപമായ്
ഹ! ഹ! ഹ! കാണ്മതുമെന്തിദമെന്നുടൻ
വിഹതചേതനയായൊരവർക്കതാ-
നിഹതിരിഞ്ഞുപിരിഞ്ഞതുമില്ലടൻ. 31

സുഹിതമാഹിതമാഹരിചെയ്തതാ-
നഹിതരാഹിതവിഷ്ണുവിയൽപ്പ്രഥാ
മഹിയൊടേറെമടുത്തുവസിക്കയോ?
നിഹിതമാംഹിതമാമിതുകാണുകിൽ. 32

ഹിതമതായനിദർശനമീവിധം
ചിതമൊ,ടിന്നവരേക്കുമദൃഷ്ടമാം
അതനുതന്നെറസമാനമതാമിതി-
ന്നതലമാം തലമാർഗമിക്കയോ? 33

നിരയമീവിധയാത്രകളാൽ ജഗ-
ച്ചരണ,നാരണനായിടുമോയിവൻ
പരമതെന്തഭിലാഷമശേഷസ-
ഞ്ചരണമോ? രണമോ? രയമെന്തുപോൽ. 34

ഉടലുനീണ്ടുപെരുത്തുരുവഞ്ചിപോ–
ലിടതടിച്ചുകുശാധികപുഷ്പവും.
തടവിട്ടന്നിതു പക്ഷയുഗങ്ങളൽ–
ക്കടമൊട്ടും കടമോട്ടമെട്ടത്തുടൻ. 35

പവനപാവനമായജവത്തെയി–
ന്നവനെവെന്നകവന്നടനഞ്ജസാ
നവമ,നാവ,മതിങ്കലെട്ടത്തുതാ–
നവസിതാവസിതാവധിപോകയോ? 36

തരമൊ,ടീവിധമായിഗമിക്കുവാൻ
നിരയമാന്നൊരുഹേതുവതെന്തുപോൽ
പരമലോകമതിന്നടെയുത്തരോ–
ത്തര,തരാതരമാം തരണങ്ങളോ? 37

ജഗതിവാസികളിന്നിതുകാൺകിലോ
സുഗതവേഗതയോടിതിലേറുവാൻ
സഗതമോദമൊടൊത്തിടുമേവനും
നിഗമനംഗമനത്തിലമന്നടൻ. 38

വിഗതധൈര്യമിതേവിധചിന്തയാ–
ലഗതിയാഗതമായൊരുവാഹനം
സുഗമമാഗമചിന്തകനംചെയ്യുടൻ
നിഗമനാ,ഗമനാദിയറിഞ്ഞവൻ. 39

സുമതിതെല്ലുകഴിഞ്ഞുകഴഞ്ഞുടൻ
സുമവിമാനവിമാനനയോടുടൻ
സുമഥനംനയനദ്വയമന്ദരാൽ
സുമധുരാധരിചെയ്തപലേവിധം. 40

മഥനമീവിധമാ,വിധിവൈഭവാ–
ലഥനട,ന്നതുവന്നവിമാനിയായ്
വ്യഥവരാ,തതിനുള്ളിലിരുന്നിടും
രഥപചിത്രരഥൻപടുദൃഷ്ടനായ്. 4

നവസുധാകരസാത്ഥതസാധമാം-
ധവളതാവളമായൊരിവൻ സദാ
ധവനെനിക്കുഭവിക്കുകിലുത്തമ-
പ്രവരനാം വരനാം വരയാലിവൻ. 42

നിയതമി,ന്നിതിനുള്ളിലിരിപ്പവൻ
പ്രിയതമത്വമെഴുന്നൊരുനാരിതാൻ
പ്രയനമു;ക്കിവനാരുനിനയ്ക്കിലോ
നിയതിയോ, യതിയോ രതിമായയോ? 43

ത്ഥടിതിയുള്ളിലിരുന്നുപിടിച്ചുവാ-
റടിയിലുള്ളജനത്തെയശേഷവും
മടിവെടി,ഞ്ഞിതുവിസ്മിതമാക്കിയി-
പ്പടിയിതോടിയതെത്രവിചിത്രമാം 44

അതിവിശാലവിശാരദമാ,യഹം-
മതിയിലും മതിയില്ലിതുകാണുകിൽ
പതിരുപോലെ പറക്കുവതോക്കിലോ
കുതിരയോ തിരയോ തിരിയാദ്ധ്വം. 45

നവകളായകളേബരവും പരം
നവരസാലസിതാദിയുമൊന്നുപോൽ
ഇവനിലു,ണ്ടതിനീഷലുതെല്ലുമി-
ല്ലവനിപാലകഫാലലാമമോ? 46

കുടിലകുന്തളചെന്തളിർചൂടിട്ടും
പടിസുരദ്രുമഗാത്രമതെപ്പൊഴും
പടിപടിക്കു തിളങ്ങിവിളങ്ങിട്ട-
ന്നടിയി,ലാടയുമാടലെഴാതഹോ!! 47

സുമുഖവൃന്ദസുവന്ദിതനായിട്ടും
സുമതിമാ,നിവനേതൊരുവംശജൻ
വിമലകിന്നരവംശജമൗലിയോ
ശമനനോ? മനനം മമ ദുർഘടം. 48

ചതുരത്രുപമിവൻറെയുരസ്സു ഡം-
ഭേതുകലൻ മലൻവിരിഞ്ഞുടൻ
കുതുകഹേതുകഹാരഗണങ്ങളൊ-
ത്തതുലലാളിതകേമളമെപ്പൊഴും. 49

ഒരുവിധത്തിലുമിന്നതിരിക്കുവാൻ
പെരുകിടുംവിഷമങ്ങളുമുണ്ടുമേ
പെരുമപൂണ്ടൊരിവന്നൊടുചേന്നിനി
യ്ക്കാരുമായ്,ഭുമപോലെവസിക്കണം. 50

ഉദരമെത്രയുദാരമിവന്നെഴും
സദയമാദരമാരതയാക്കുപോൽ
സുദതിയാമവരംതന്നെ ജഗത്സുഖ-
പ്രദരതാദരതാടിയെഴുന്നവൾ. 51

ഉരുസുഖപ്രദമൂരുവൊടൊത്തുചേ-
ന്നൊരുമചേന്നടുക്കുലകുലത്തിനും
ഗുരുഫലോദയമാ,മമിതാധികം
സുരുചിരാഭചിരാഭയിവൻറെമെയ്. 52

ഇവനെയന്യരറിഞ്ഞുപുകഴ്ത്തിടും
നവസുവർണ്ണവിലേഖനയോഗ്യമാം
ഭുവനപാവനവർണ്ണസമുച്ചയോ-
ത്ഭവമതാ,മഭിധാനമതെന്തുപോൽ. 53

ചരണതാരിണ,ചാരണമാന്നിടും
സുരഭിലാഖിലവാഹനമെത്രയോ
പരമഭാഗ്യമെഴുന്നൊരുവസ്തുവായ്
വരണമീരണശക്തിയുമില്ലമേ. 54

നിരുപമാകൃതിയാമിവനെന്നിയെ
കരുതുവാൻപണി മാമകജീവിതം
ഒരുവിവേചനയുള്ളിലെഴുന്ന സൽ-
പുരുഷനാം പരുഷാട്ടിതരാഹിതൻ. 55

ഇവനെനി,യ്യുന്നയോജ്യനതാ,മതി-
ന്നവനിമൂഢനിലുമില്ലൊരുസംശയം
പ്രവരനാമിവനാരുടനെന്നതിൻ
വിവരണംവരണംമമമാന്യമായ്. 56

പരിചൊടി,ന്നിവനുള്ളൊരുദർശനാ-
ലരിയമാമകജന്മമശേഷവും
ശരി, വിശേഷകമായിഹവന്നമു-
ല്പുരിഹരൻ ഹരനോ ഹരിയോയിവൻ 57

മുനിയൊടൊത്തു കറച്ചുരമിച്ചുഞാ-
നനിശമെങ്കിലുമംഗജലീലയിൽ
സുനിശതന്നിലിവന്നൊടുചേർക്കുവാൻ
കനിവുകാമനു കേമനുകാണുമോ? 58

ഇവനെയൊന്നു കവൻപുണർന്നിടാ-
നവസരം മമ നല്കുകനന്മയിൽ
ശിവ! ശിവത്തിനുവേണ്ടിയിവഞ്തൊഴാം
തവപദാപദഹീനമിതെപ്പൊഴും. 59

ക്ഷുഭിതനാവിനയത്തിനെയെന്നപോ-
ലഭിമുഖീകൃത പൂരുഷദർശനാൽ
അഭിമതാധികമാനന്ദസാന്ദ്രിതാ-
നഭിധയാലഭിസാരികയെന്നപോൽ. 60

ഹരിയിലുള്ളൊരുകേതിതഭീയമാ-
മരിയമാരിതമാരനിലാൻടൻ
പെരിയ പുഷ്പമതിനുടെയാപണോ-
പരിപരീതമതാം തൃണമെന്നപോൽ. 61

കുസുമസംസ്ഥിതമാ,മളിയെവെടി-
ഞ്ഞസുഖമതുപിപീലികയെന്നപോൽ
വസുധതന്നിലമന്ദമുനീശ്വരി-
യ്യുസുവതായിതഭീയരസാസവം. 62

അടിയുറച്ചുതെറ്റി പടുംകഴി-
യ്ക്കടിയിലാടലുപറ്റിമറിഞ്ഞുടൻ
വടിവെഴുന്നൊരുവാരിജശസ്ത്രചൊൽ-
പ്പടികൾപേടികളെന്യെനിനച്ചവൾ. 63

മടിവെടിഞ്ഞുമനോജശരാഹതാ-
ലിടികളീടൊടുമേറുമഹീരുഹം
മുടിമുതല്ലുവിറപ്പുതുപോലെ ചേ-
വടിയുമാടയുമൊക്കെവിറച്ചുടൻ. 64

വദനവഹ്നിസമന്വിതഹൃത്തൊടും
കദനവേദനവാഭിനിയായവൾ
സദനസാദരമാരതതൊട്ടുതും
മദനമാദകമൗലി മറന്നുപോയ്. 65

നവസുകോമളകേളിയിലാഗ്രഹം
ഭവനമോഹിനിതന്നിലുദിയ്ക്കയാൽ
അവനപാവനസംസ്ഥിതിയെന്നതും
വിവശവേശിനികേശിനിവിട്ടവൾ. 66

പ്രഥമവീക്ഷണമംഗമതൊന്നുതാൻ-
മഥനസാധനസാധകമാക്കിയും
ശ്ലഥമകന്നൊരുനേത്രയുഗങ്ങളാ-
ലഥസുശോഭിനിധന്യതയാന്നവൾ. 67

ശരി;നപുംസകമെന്നുമനസ്സിനെ
പെരിയപാണിനിനാണിയമേകയാൽ
കരിണിഗാമിനിവിട്ടവനന്തികേ
തിരികെയെത്തിയതില്ലതുതെല്ലുമെ. 68

വിശദമോഹിനിമാനിനിമൗലിയാം-
കുശലരൂപിണിയും കുശലാന്വിതം.
കൃശമതെന്നിയെപാണിനിതൻചതി-
പ്രശമമാം ശമമാകെവെടിഞ്ഞവൾ. 69

ചതിയിൽമങ്ങിമയങ്ങിഹരിയ്ക്കുഴം
ഗതിയിലാ,ഗതിഹീന പതിവ്രതം
രതിയൊടൊത്തുഹനിച്ചുപുകച്ചുസ-
മ്മതിയുമാ,മതിയും ലവമെന്നിയെ. 70

രമണിമാർമണിമൗലിമണേ! രമാ-
രമണരമൃതകാമൃതസാമൃമാം
സുമശരാടവിദാവകൃശാനുവാം
വിമലനാംപതിതന്നെ മറന്നുവോ? 71

സതിപലേവിധ ചിന്തകളേന്തിയും-
ക്കൊതിപെരുത്തുകരുത്തുകറഞ്ഞുടൻ
മതിവിഷാദവിഷാന ചിതയാകവെ
കൃതികൃതിച്ചുഗമിച്ചു വിമാനവും. 72

വരണമൊന്നുകഴിഞ്ഞനവോഢ തൻ-
വരനെയന്നുപിരിഞ്ഞതുപോലവെ
വരകുറച്ചുപിഴച്ചതുകൊണ്ടത-
ദ്ഭരവതാംവരമെന്നുനിനച്ചുവം. 73

സുമതിരാജവിരാജിതനായിട്ടും
സുമനുജാകൃതിയാംകൃതി കിന്നരൻ
സുമശരന്നുസമാനവിമാനവാൻ
സുമദമോടുഗമിച്ചുവിയൽപഥാ. 74

ദിവിവിചിത്രവിമാനഗനാകയാ-
ലവികലാഭിധചിത്രരഥാംഗവും
ഭുവിനിനച്ചുരഥനിന്നൊരുരേണുക-
യ്ക്കുവിനയാനയമാനിതമാന്യയായ്. 75

മുദിതമാനസനായ മുനീന്ദ്രനും
നദിയിലീവിധമൊക്കെനടക്കവെ
മുദിരവേണിതിരിച്ചു വരായ്കയാ-
ലുദിതരോഷണഭ്രഷിതവക്ത്രനായ്. 76

തുടയുമൊന്നു വിറച്ചുകുറച്ചുവ–
ന്നുടയവാമഗതാഖിലഭോഗവും
സ്ഫുടമിതെന്നുചരന്തപമെന്നതാ–
നടനെയോത്തുകയത്തുവിയ,ത്തവൻ. 77

കതിരവോദയകാലമതിന്നമു–
ന്പതിവിശിഷ്ടതകൊണ്ടുനടത്തിടും
പതിവുഹോമവിധാനവിധങ്ങളും
ചതിയിലാധിയിലായിതശേഷവും. 78

ഉടജപത്തനമെത്തുവതിന്നതാ–
നടനെയോത്തവധൻസുതരേയുമെ
ഉടലുശുദ്ധമതെങ്കിലുമംഗജ-
ന്നുടയകന്ദഗണം മനതാരിലും 79

ഘടസമാകൃതിയാക്കിജലത്തെയു–
ല്ലൂടമൊടു,ന്നുടജത്തിലണച്ചിടാൻ
തടവകന്നതുനിഞ്ഞു,ജലംതദാ
തടവിയില്ല ഘടാകൃതിയായഹോ!! 80

പെരിയഹൃത്തുമെരിഞ്ഞുപുകഞ്ഞുടൻ–
കരിയൊടൊത്തു,മരാളഗതിയ്ക്കുതാൻ
തരിതമിങ്ങനെ ചിത്രരഥാഖ്യനാൽ
പരിചൊടും ചൊടിതൊട്ടവനഷ്ടമായ്. 81

പതിവിനെത്തുവിരുദ്ധമിതെന്നഹം–
മതിയിലാമതിശാലിനിയോത്തുടൻ
പതിയിലുള്ളവ്രതത്തിനുഭംഗമാ–
ണതിനു,കാരണമെന്നുമറിഞ്ഞവൾ. 82

സതിസതിവ്രതമെങ്കിലുമന്യർതൻ
ചതിപിണഞ്ഞൊരുദർശനഹേതുവാൽ
പതിതപാതിതയീവിധമായി,സൽ–
സ്ഥിതികഥംഗീതയിൽമാത്രുമായിടും. 83

മദനലീലകൾകണ്ടു മനംകളി-
ത്തുടയമാദകമാരശരാത്തിയാൽ
വ്യുദയസാദരസാദരമേറുകൊ-
ണ്ടുടകതപ്പുണമപ്പിതപാണിയായ്. 84

ഹ!ഹ!ഹ! മുൻപരിവിന്നവിരുദ്ധമായ്
സഹനസാഹസവാഹകനായിട്ടും
ഗ്രഹപിതാവിനതുല്യതയാന്നമ-
ദ്വചനതാം മുനിദർശനമെങ്ങിനെ. 85

ജലവുമെന്നിയെതത്രഗമിയ്ക്കിലോ
ഫലവുമില്ലൊരുലേശവുമീശ്വര!
ഖലനൊരുത്തനടുത്തുപരിവ്രതം
ബലമൊടൊക്കെ ബലിക്രിയചെയ്യുഞാൻ. 86

നലമൊടീവിധമെത്തുകിലെൻകഥ-
യ്ക്കുലസഭാവമകന്നമുനീശ്വരൻ
അലമിതെന്നവരുത്തിടുമിന്നുഞാൻ
ഖലനുകാലനു ഭക്ഷണമായിട്ടും. 87

പിണമെഴുന്നൊരുജന്തുവിനൊക്കെയും
പിണയുമാക്രമബദ്ധമതോക്കിലോ
ഇണകളിന്നു സഹിക്കണമൊക്കവെ
തുണകളാണുകളിന്നിതിനൊക്കുമോ? 88

തനുവാടൊ,ത്തസുപോക്കുവതിന്നെനി-
യ്ക്കുനുപദം ബഹുസമ്മതമെങ്കിലും
മനുജ,നാത്മനിഹത്യയിലപ്പുറ-
ത്തനുസരിപ്പതിനില്ലൊരു പാപവും. 89

ഹരി! ജനാർദ്ദനനീക്കണമാപദം
തവരിതമാകവെ മാധവമേലിലും
ദുരിതമിന്നു ഭവിച്ചതു നീക്കുവാൻ
വരിക വാരിധിതല്പകചിൽപ്രഭോ! 90

പുഴയിൽവന്നൊരു കാരണമാം ഗ്രഹ–
പ്പിഴയതിന്നു മുതിന്നൊരുഹേതുവും
പിഴപതിവ്രതഭംഗവുമിന്നെനി–
യ്ക്കുഴലുവാനതിയായൊരു ഹേതുവായ്. 91

പെരിയ കന്യകയല്ലൊരുരണ്ടയ–
ല്ലരിയയോഗിനി, നന്മുനിപതിഞാൻ
ചിരിവരുത്തിടുമിക്കഥയിന്നു പു–
ത്തരിവിധം വിവിധം ധരതന്നിലും. 92

സുതരുമുണ്ടുകരുത്തെഴുമെട്ടുപേർ
പതഗവാഹന! പാപിയുമായി ഞാൻ
സതതസാദ്ധതസാദരമാന്നിതാ
കിതവ കൈതവ കാതലുമായി ഞാൻ. 93

തവരിതമിക്കഥയൊക്കെയുമീവിധം
ഗിരിനികേതനിവാസി മുനീന്ദ്രനും
ശരിനിജസ്ഥിതയോഗബലത്തിനാൽ
തിരിയുമായതു, മാ,യതിധർമ്മമാം. 94

പലതുമോർത്തു വിഷാദനിഷേവ്യമാം
നിലയെഴാത്തൊരു വാരിധിമഗ്നയായ്
നലമൊ,ടിന്നു വസിപ്പതു യോഗ്യമോ
നിലയമെത്തിയുണർത്തുവനെ.ക്കവെ. 95

വിധി വിധിച്ചതുപോലെവരട്ടെനി–
യ്ക്കധികമാധികരം ബാധകമായഹോ!!
സുധി സുധാകരബിംബസമാസ്യ! മ–
ദ്വിധിവിധായകനായക! പാഹിമാം. 96

അഹിതമേതുമെഴാത്തൊരു കാന്തനാൽ
പ്രഹിതയാം ഹിതയാകിയ ഞാനിതാ
മഹിയിലച്യുത! നിന്ദിതയായതും
മഹിതമാം ഹിതമാകുവതോ തവ! 97

നില, കുലം, നിജമാംസ്ഥിതി കാലവും
നിലയവും ലയമെന്നതുമജ്ഞസാ
വിലപെടാതെ മറക്കുകിലിത്തരം
ചിലതിനാ,ലതിനാശമണഞ്ഞുപോം. 98

കരഞ്ഞും ഖേദിച്ചും മുനിവരനെയോർത്തിട്ടുഭയമായ്
തിര,ഞ്ഞോരോമാർഗ്ഗംഹരസമരുഷാഗ്നിപ്രശമദം
ഉരത്തീടുംഭക്ത്യാഹരിഹരരെയും നൽസ്തുതികൾചെ-
യ്തുരച്ചാർ സാഹായ്യം പലവകകളും പാവനയവർ. 99

ചിന്തിച്ചോരോവിധത്തിൽ പതറി വിതറിട്ടും
വ്യർത്ഥത്തൊടൊ,ത്താത്തശോകം
പൊന്തിപ്പായുന്നതിന്നൊട്ടുമതി ചെറുതുമെ
കണ്ടിടാറിണ്ടലോട്ടം
അന്തിയ്ക്കുംമു,മ്പണഞ്ഞീടണമുടജമതിൻ-
പാശ്വഭാഗത്തിലെന്നോ-
ത്തന്തി, ച്ചന്നാർ നടന്നാർ വിപദിവ്യദിവരും
ധൈര്യമൊട്ടൊക്കെയാക്കും. 100

ഹരിവരനുടെ പാട്ടിൽപോയിട്ടും പേടിയേറും
ഹരിണിയൊടുസമത്വം സാധു സാധിച്ചു മേന്മേൽ
ഹരി! ഹരി! നടക്കൊണ്ടാ,ളന്യമാർഗ്ഗങ്ങളുണ്ടോ
ഹരിയെ വ്യർത്ഥിനിനച്ചാളായതോർത്താ,ലഘമല്ലം. 101

ചമരിമൃഗസമാനം കേശവും ദന്തിയോടും
സമതവടിവുസഞ്ചാരത്തിനാലും വഹിച്ചാർ
സമയമവർകളഞ്ഞീടാതെ താനേ നടന്നാർ
ശമദമമിവയോടും വ്യർത്തൊടും ചർത്തപോലെ. 102

വിധിയുടെ വൈഭവമെല്ലാം
വിധിപോ,ലോർത്തിട്ട മന്ദഗാമിയവർ
വിധി; തന്നിലെഴുന്നതുദ-
വ്വിധിയായ്പ്പാർത്തിട്ടുപോയി പാവനയാർ. 103

ആറാം സർഗ്ഗം സമാപ്തം.

ഏഴാം സർഗ്ഗം

അരുണോദയമാത്തമോദമാ-
ന്നൊരുനേരം സ്നപനാദിചെയ്യുവാൻ
വിരുതാന്നുഗമിച്ച കാന്തതൻ-
വര,വോത്തിട്ടു വസിച്ചു മാമുനി. 1

ഉദയംമുതൽ ചെയ്ത പുത്രരൊ-
ത്തുദകാദ്യനുഷ്ഠിതമാത്മപൂജയും
സദയാത്മകർ മാമുനീന്ദ്രരും
കദനം പൂത്തിലെഴാതെ തെല്ലുമെ. 2

ജമദഗ്നിസമിത്കുശാദിയാ-
ലമരാധീശ്വരതോഷമേകുവാൻ
സുമമച്ചനചെയ്ത ഹോമവും
കമലാകാന്തനു കല്പിതോപമം. (യുഗ്മകം) 3

പണി ലേശവുമെന്നിയേതരം-
ഗ്രിണിയിൽപ്പോയൊരു കാന്തതന്നെയും
കണികാണുവതിന്നു പുത്രരെ-
ത്തണിമാദ്യനുഷ്ഠിതനന്നു കാത്തവൻ. 4

വിധിപോലെനടത്തിഹോമസ-
ദ്വിധിയും പിന്നതു പൂർത്തിയാക്കുവാൻ
സുധിരേണുകതന്നെനോക്കിനി-
ന്നധികം നേര,മനാകുലാത്മകൻ. 5

പതിവിന്നു വിരുദ്ധതാമസം
പതിയാം മാമുനി പൂത്തിലോക്കവേ
പതിതാഖിലതോഷനായ് ജഗൽ-
പ്രതിയെപ്പാർത്തു വിവേകവീര്യവാൻ. 6

സൂതരെട്ടമട്ടുക്കല്വണ്ടുസ-
മ്മതനാം മാമുനിതന്നിഷേവ്യരായ്
സൂതരോജ്ജിതപുത്രരോടുമ-
ദ്ധൃതനല്ലാതെ പറഞ്ഞു പാവനൻ. 7

മമതാഭരമുള്ള പുത്രരേ!
മമതാവൽഗുണശീലസത്തരേ!
സമസംസ്കൃതശുദ്ധചിത്തരേ!
സമരേ! സാരസനേത്രകേതരേ! 8

പറയുന്നതു കേൾക്ക സർവ്വവും
കുറവില്ലാതെ ധരിയ്ക്ക ഹൃത്തതിൽ
മറയുള്ളിലെഴുന്ന നിങ്ങളം താൻ
മറവില്ലാതിതിനോതു,കുത്തരം. (യുഗ്മകം) 9

കമനീയ കലാനിധിയ്ക്കുഴം
കമനൻ കാരണപൂരുഷാത്മകൻ
കമലാപതികാമിതാത്ഥദൻ
കമഠാകാരനൊരാശ്രയം സദാ. 10

ജനകന്നെഴമഗ്ര്യധർമ്മവും
ജനനം തൊട്ടുനടത്തിനാൾവരെ
ജനകൻ നിജപുത്രിയായ, ഭ്ര-
ജനനിയ്ക്കെന്നതുപോലെ മാന്യമായ്. 11

ഇവനിന്നു കൃതാത്ഥനാ,യിതാ
ശിവരാം നിങ്ങളൊടൊത്തുപാക്കയാൽ
അവനീതലവാസി; സൽസുതോ-
ത്ഭവലീലോത്സവതുഷ്ടനല്ലയോ? 12

മമജന്മനി ചെയ്തിടേണ്ടതും-
ക്കമലം തന്നിലുദിച്ചപോലവെ
സമയത്തു മുരാരികേതിയാൽ
വിമലത്വത്തൊടുചെയ്തുമോദമായ്. 13

ഇനി; വൃദ്ധതയാന്നകാലമായ്
കനിവേറുന്നൊരു കൈടഭാരിയെ
വിനിവൃത്തതകൊണ്ടു ഹൃത്തിലോ-
ത്തനിശം നിങ്ങളൊടൊത്തുവാണിടാം. 14

ജനനീസഖരായ നിങ്ങളും
വിനതാനന്ദനകേതുതന്നെയും
വിനയത്തൊട്ടു വാഴ്ത്തിവാണിടാ-
നനഘൻതൻ കൃപതന്നെയാശ്രയം. 15

ജരയുള്ളതു വർദ്ധമാനമായ്
നരയും വന്നരുതായ്കയുംതുലോം
പരമൊന്നിനിസാദ്ധ്യമല്ല; സു-
സ്ഥിരമാരോഗ്യമവശ്യമേതിനും. 16

നിയതം, വിധി വൃദ്ധതാതനെ
നിയമത്താൽ പരിരക്ഷചെയ്യടൻ
നിയതിക്കു വിധേയമാക്കണം
നയമേവം സുതധർമ്മമേവമാം. 17

വിധുതുല്യമുഖാബ്ജമാന്നിടും
മധുഹന്താ ഹരിതാനൊരാശ്രയം
വിധുരസ്ഥിതിവിട്ടു സർവ്വമി-
ന്നധുനാ സംഗതമാം സുമംഗല്യം. 18

സുതരായൊരു നിങ്ങളൊക്കെയും
സതതം താതനെ രക്ഷചെയ്കിലും
ഹിതകാരിണികാന്തകേവലോ-
ജ്ജിതയല്ലി,ന്നലസാടിയേറിടും. 19

ഉദയാദ്രിയിലക്കുംബനം
സദയം ചെയ്തൊരുനേരമമ്മയും
നദിനമ്മദയിങ്കലേക്കുപോ-
യുദകോപാജ്ജനചെയ്തുകൊള്ളുവാൻ. 20

കളിചെയ്തിരിച്ചുപോരുവാൻ
കളിയ,ല്പിത്ര വിളംബമെന്തുപോൽ
നളിനാക്ഷനെഴുന്നപത്തിനാ–
ണൊളിവേതാ,ണ്ടിതിലുണ്ടു നിർണ്ണയം. 21

മണിരണ്ടിനൊടൊട്ടടുത്തു ക–
ണ്മണിയെക്കാണുവതിന്നുകൗതുകം
അണിമാടിയെഴുന്നസജ്ജനാ–
ഗ്രണികഠക്കും ഭവി കാണ്മതില്ലയോ? 22

പതിവിന്നിതു വൈപരീത്യമാ–
ണതിയായുള്ള വിളംബമിങ്ങിനെ
പതിയോടവം ചേന്നാഠംമുത–
ല്പിതുപോൽവന്നതുകണ്ടതില്ല ഞാൻ. 23

ജപഹോമസമച്ചനാദിസ–
ത്തപമെന്നുള്ളവതൊട്ടതൊക്കെയും
സപതിവ്രതവന്നുചേന്നിടാ–
തപഫോടാസനചെയ്തതെങ്ങിനെ? 24

ക്ഷണമിന്നതരംഗിണീതടാ–
ങ്കണമെത്തീട്ടു കളിച്ചുതൽക്ഷണം
അണവാനു,മമാന്തമെന്തിനുൽ–
ബ്വണരാം നിങ്ങളുതോത്തുനോക്കുവിൻ. 25

പടുനമ്മടയിങ്കലേക്കുപോ–
യിടുമാ,നേരമനേകമാശരർ
ചടുലവ്യഥനല്കുവാനു–
ത്തൊടുവേകീട്ടുതാന്തനേകിയോ? 26

കരി,സിംഹ, സൃഗാല, പന്നഗം
കിരി,ശാർദ്ദൂലനിഷേവ്യഭൂർഘടം
ഗിരിസാനുവിൽവച്ചുജന്തുവ–
ന്നരിയെന്നോത്തു ഹനിച്ചുപോയിതോ? 27

ധവളാഭകേലന്ന ഗാത്രമാ-
ന്നവനേ യാത്രയുടന്നാരിയെ
ഭവേദ്വ്രതഗണംപിടിച്ചുടൻ
ശിവനേ! ഭക്ഷണലക്ഷ്യമാക്കിയോ? 28

നദിതന്നിലിറങ്ങിമുങ്ങവേ
ചതിയേറുന്നൊരു നക്രമക്രമം
ഹതിചെയ്തനടത്തിയോഹരേ!
പതിതന്മാർ ഭുവിയെന്തുചെയ്തിടാ? 29

പുഴതന്നിലിറങ്ങിനീന്തിയി-
ട്ടഴലാത്യന്തമസഹ്യമാകയാൽ
കഴയുന്നൊരുകാൽകരങ്ങളാ-
ലുഴറും വ്യത്തൊട്ടമൊത്തു ചത്തിതോ? 30

സപിശാചനിശാചരേന്ദ്രരും
വിപിനാന്തസ്ഥരനേകരുണ്ടുപോൽ
കൃപിതാന്തകതുല്യരായവ-
ക്കപിമാധ്യാഹ്നികഭക്ഷ്യമായിതോ? 31

നെടുനാഥം വിപിനത്തിൽ വാണുടൻ
പടു പത്മക്ഷണപാദപങ്കജം
മടുവാണി നിനച്ചകാരണാ-
ലൊടുവിൽ ശ്രീപതിപാദമാന്നിതോ? 32

ചെറുനാഥമുതലീദിനംവരെ
ചെറുതാന്നില്ല വിയോഗിനീസ്ഥിതി
വെറുതേഘടമീപ്പടിക്കൽവ-
ച്ചുറുതിക്കായുടനാഞ്ഞടിക്കയോ? 33

മുനിയെങ്കിലുമാത്മനാഥനാ-
ധനികേപംക്കാതിനിറാണകൊള്ളുവാൻ
പണിയുണ്ടു"; നമുക്കു കേവലൻ
ഫണിശയ്യാശയനാശ്രയംസദാ. 34

ഇതിശോകദവോപവിഷ്ടനാം
മതിമാൻമാമുനിതൻഗിരം തദാ
കൃതിരാജസുതാവതംസർകേ-
ട്ടതിന,ന്നത്തരമേവമോതിനാർ. 35

ജനകോത്തമ! നിൻകൃപാബലാ-
ലനഘാത്മാതവമിയന്നഞങ്ങളിൽ
സനകാദിസമച്ചനീയനിൻ
ഘനവഷോല്ലനിവേകിടേണമേ. 36

തവരക്ഷണലക്ഷ്യമെന്നിയേ
ശിവനാ,ണന്യമതങ്ങളില്ലമേ
അവധാനപുരസ്സരം രമാ-
ധവ! ധർമ്മജ്ഞ! തുണയ്ക്ക ഞങ്ങളെ. 37

പുലർവേളയിലാററിലെത്തുവാൻ
നിലയംവിട്ടജനിത്രിയിപ്പൊഴം
കുലധർമ്മവിധാനവൃത്തിയെ
വിലയിപ്പി,ച്ചെവിടെന്തുചെയ്തതോ? 38

മമതാത! ഭവാന്റെ ഭാഷണം
ശ്രമമററി,ന്നഖിലം ശ്രവിക്കയാൽ
സമമുജ്ഝിതഖേദമേററമു-
ത്തമമായ്ത്തീന്നിതു കണ്ണ്നയുമവും. 39

ഇനനിന്നുഖമധ്യമെത്തി ത-
ജ്ജനയിത്ര്യാഗമനംനിനച്ചുടൻ
മനതാരുഴലുന്ന താപമാ-
ന്നനഘാംശ്രേഷ്ഠ! മുനിസത്തമോത്തമ! 40

വനമധ്യഗയെനിനച്ചുപ-
ത്തനമെത്തുന്നതുസർവ്വമമ്മയായ്
സുനരോത്തമ! കാൺമു പാരിലൊ-
ന്നിനെയോത്താലഖിലം തദാത്മകം. 41

ജനയിത്രിവരാതെ ഭക്തിയി–
ജ്ജനമിന്നെങ്ങിനെ ചെയ്യുമീശ്വര!
വനജാക്ഷപദാംബുജം സുപാ–
വനമല്ലാതവലംബമെന്തുമേൽ. 42

പരമാത്മാവറിഞ്ഞുകൊള്ളുവാൻ
തരമുണ്ടിന്നു തപോബലത്തിനാൽ
വരുതാത! ഭവാൻനിനക്കിതു–
ത്തരമോ, ഹസ്തിലുദിച്ചുയന്നിടും. 43

മരണത്തിനടിക്കുപോകിലും
പരമന്യത്ര ഗമിച്ചുവെങ്കിലും
ചിരമാപദമാന്നുവാഴ്കിലും
സ്ഥിരമാ,ണിന്നു ഭവാനറിഞ്ഞിടും. 44

യതിവര്യ! തപസ്വികർക്കുക–
ണ്മതിയിൽ കാണ്മതുപോലെ സർവ്വവും
ചതിയെന്നിയെകണ്ടിടാമധോ–
ഗതിയെന്നാകിലുമില്ലസംശയം. 45

നിജപുത്രവചോമൃതംശ്രവി–
ച്ചുജനാമച്യുതനെന്നിനച്ചുടൻ
ഭുജഗാഭരണോപമൻ തദാ
വിജനസ്ഥൻമുനിമൗലിസമ്മതം. 46

മിഴിരണ്ടുമടച്ചിരുന്ന കൈ–
വഴിപോൽ ജനയുഗത്തിലും തദാ
അഴിയാത്തതുപോലെവച്ചു ഹ–
സ്തമൊഴിയാതാഹരിതന്നിലാക്കിയും. 47

അനാഴികനേരമീവിധം
സുരവൃന്ദാധിപകേതുമാമുനി
വരവർണ്ണിനിതൻറെവൃത്തമോ–
ത്തുരിയാടാതെയിരുന്ന പാവനൻ. 48

അതിനന്യമണഞ്ഞനേര മു-
ഹൂർത്തിയില്ലാത്തൊരുമാമുനീന്ദ്രനും
മതിതന്നിലറിഞ്ഞുകാന്തതൻ-
ചതി ചാപല്യജമായതൊക്കെയും. 49

മുനിനാഥമുഖംചുവന്ന വ്വൽ-
ക്കനിവും പോയിമറഞ്ഞുസിന്ധുവിൽ
തനിയേബത!! പൊങ്ങി കോപമാ-
ത്മനിയെന്തോന്നുവരാവിപൽപ്പുറ്റി? 50

ഉടനൊന്നുവിറച്ചുഗാത്രവും
തടവറ്റിട്ടകലങ്ങികണ്ണുകൾ
പടഹദ്ധ്വനിപോലെ കണ്ണുജോ-
ല്ലുടമാം ശബ്ദവുമൊ,ന്നയന്നുടൻ. 51

ജടയൊന്നുപിടിച്ചഴിച്ചു കൈ-
ല്പടയും കാളിജനിക്കുവാൻ ഹരൻ
ഇടയെന്നിയെ കോപമാന്പോ-
ലുടനേ രോഷകഷായിതാസ്യനായ്. 52

പ്രളയോദയകാളമേഘമൊ-
ന്നിളകിപ്പൊങ്ങിയപോലെശബ്ദവും
കളവ,ല്ലുളവായി കണ്ണുനി-
ർഗ്ഗളിതം ഗർജ്ജനമൂർജ്ജിതത്തൊടും. 53

ഉടനെത്തിതടിത്തുപോലെ കൈ-
ല്പിടയുംകണ്ണുകൾതന്നിൽനിന്നുടൻ
ബഡവാഗ്നികണങ്ങൾ, കാമനെ
നിടിലാക്ഷൻ ശിഥിലീകരിച്ചപോൽ. 54

അനുഭൂതമദൃഷ്ടപൂർവ്വമെ-
ന്നനുമാനിച്ചുമഹർഷിപുത്രരും
മനുജാരിയെയോർത്തുഹൃത്തിലും
മനുജാകാരസുരാംശസംഭവർ. 55

കിമിദംബത!!പത്മനാഭ! ഭോ!
ശമിതാതങ്കദയാംബുധേ! പ്രഭോ!
അമിതാധികരോഷമാന്പോയ്
തിമിരഗ്രാസമഹസ്സിനെന്നപോൽ. 56

ക്ഷമതന്നിലെഴും ക്ഷമാബലൻ
വിമലൻ താതനുമിപ്പൊഴീവിധം
ശമനാകൃതിചേരുവാൻ പരി-
ഭ്രമമെന്തോന്നു പിണഞ്ഞുവോ,ഹരേ! 57

സുതസത്തമരേവമോർത്തുടൻ
ശതയജ്ഞാർച്ചിതപാദപങ്കജം
നിതരാമവരോർത്തുനിന്ന നി-
സ്തൃതമാം ഭീഭരത്രപഭീതരായ്. 58

ക്ഷതിയെന്യെവിറച്ചുപുത്രരാ-
മതിമാൻമാമുനിതന്റെറ,ദ്ശനാൽ
മൃതിയിങ്കലടുത്തകാലനെ
ചതിപറയും മനുജൻകണക്കിനെ. 59

സുകചാളിസുമാറിലേന്തിടും
പികവാണിക്കു ഭവിച്ചൊരന്തരം
തികവാൻധരിച്ചുകൊള്ളുവാൻ
പകയില്ലാത്തവർനിന്ന ഖിന്നരായ്. 60

ഉടനേ നിടിലാക്ഷത്രുക്ഷമാ-
ന്നടവില്ലാത്ത മഹർഷിമുഖ്യനും
തടവെന്നിയെനോക്കിപുത്രരെ
സ്ഫുടമായേവമുരച്ചു വാണിയെ. 61

മമ ജന്മതപഃഫലാപ്തിയാൽ
ശ്രമമില്ലാതെ പുറന്ന പുത്രരെ
മമതാധികമാന്മാനസം
ക്രമമായ്ക്കാണുമദൃഷ്ടമാകിലും. 62

വിവരങ്ങളറിഞ്ഞുകാന്തതൻ
ശിവനേ! ചൊല്ലുവനല്പലുണ്ടമേ
അവിടന്തനെറവിളംബഹേതുവി-
ബ്ഭവനത്തി,ന്നപഹാസ്യത്രപമാം. 63

ശരിയോ? ശരിയോ? കഥിപ്പതീ-
ച്ചരിതം, മൽസുതരോട്ടസവ്വും
ദുരിതം, ദുരിതം, ശ്രവിക്കിലും
പെരിയോർക്കോക്കുവതിന്നുപോലുമെ. 64

കുലനാരികളാകിലും ധ്രുവം
കുലടയ്ക്കുള്ളകരുക്കുകെട്ടുവാൻ
ഛലമെന്നിയെതോന്നി,യിന്നതി-
ന്നലമാം ഭാവമണയ്ക്കണം ക്ഷണം. 65

അവികല്പമഹസ്സുരോദയോ-
ച്ഛ്രവി ദിങ്മണ്ഡലമാന്നരാവിലെ
അവിഡംബിനിയാറിലെത്തുവാ-
നവിളംബം നടകൊണ്ടതില്ലയോ? 66

വിജിതാഖിലനാരിരേണുക-
യ്ക്കുജിതൻതന്നെമറന്നകാരണാൽ
ഉചിതങ്ങളുമൊക്കെവിട്ട സ-
ങ്കുചിതസ്വാന്തവരുന്ന വൈരിയായ്. 67

നദിതന്നുടെതീരമെത്തി സ-
മ്മുദിതാശ്ലേഷിതചിത്തയുകരായ്
മദിരാദികഴിച്ചമത്തൊട്ടം
സുദിനേവന്നൊരുയോഷ്മാർ തദാ. 68

പതിമാരൊട്ടുമൊത്തുനാരിമാ-
രതിമോദം ജലകേളിചെയ്യുവാൻ
രതിപൂണ്ടുതരംഗിണീപ്രജോ-
ന്നതിയാം നമ്മദതന്നിലെത്തിനാർ. 69

പ്രണയാധികഭാരമാൻ്റ മു–
ത്തണിയുംനൽക്കുചകുംഭയുഗ്മവും
പുണരുന്നതുകണ്ടുരേണുക–
യ്ക്കണിമാദ്യങ്ങളുമിന്നനഷ്ടമായ്. 70

അവർതന്നുടെ കാമകേളിയാ–
ലവളത്യന്തമപാവൃതാംഗിയായ്
അവനീഗതിപോലുമംഗജോ–
ത്ഭവമെന്നോർത്തു മഭാന്ധയായവൾ. 71

ധൃതമിന്നുമനസ്സുമാറി വി–
ശ്രുതനാം കാമനെയോർത്തുനില്ക്കയാൽ
സതതോജ്ജിതമായ തൻപതി–
വ്രത,മഭ്രാവരണേന്ദുതുല്യമായ്. 72

വരവർണ്ണമബദ്ധമെന്നിയെ
വരമാംക്രീഡയിലൂഢരാഗരായ്
വരവർണ്ണിനിമാർക്കുകേളിയാം
വരമാ,ണീശ്വരദത്തമാം ധനം. 73

വരനെന്യൈഗമിച്ച കാന്തതാൻ
വരകാമാസ്മൃമശേഷമേല്ക്കയാൽ
വര,നല്പതുതെറ്റിയിന്നിതാ
വരവായ് നില്ക്കുകതെല്ലുനിങ്ങളും. 74

രതിലീലകൾകണ്ടു മാനസം
പതിയെത്തന്നെമറന്നുതൽക്ഷണം
മതിമോഹിനിതൻറെ ദൃശ്നാൽ
ശിതികണ്ഠൻ പുനരെന്നപോലവെ. 75

മദനാഗ്നിപെരുത്തു പാരമു–
ണ്മദയായ് സ്നാനമതുംകഴിഞ്ഞുടൻ
സദനാഗമമോഹമാൻ്റ, സ–
ഹൃദയത്തോടവൾനിന്ന മന്ദമായ്. 76

ഉടനംബരസീമ്നിനാദമുഠം-
ത്തടഭേദംവരുമാറു കേട്ടടൻ
തടവെന്നിയെനോക്കിയംബരോ-
ല്ലടമാം സ്ഥാനമതിൽ സുസൂക്ഷ്മമായ്. 77

അഥചിത്രരഥാഖ്യനെ ഗത-
വ്യഥമത്രത്തിൽവിമാനസംസ്ഥനായ്
സ്ഥഥഹൃത്തവഠംകണ്ടുതെല്ലുമ-
ന്മഥചിന്താവശയായി തൽക്ഷണം. 78

അനഘോജ്വലനാമവങ്കലായ്
മനമൊട്ടെത്തിയരേണുകയ്ക്കുടൻ
വനജാക്ഷവിചാരമറ്റുപോയ്
തനതാംധർമ്മമറിഞ്ഞിടാത്തപോൽ. 79

അവനോളമുയർന്നിതാശയും
ധവഭാവത്തൊടു കേളിചെയ്വുവാൻ
നവപല്ലവഗാത്രിയോത്തുപോ-
യവമാനോത്ഭവഭീതിയെന്നിയേ. 80

അനുവേലമുദിച്ചഭക്തിയും
നനുനഷ്ടം പതിയെന്നധർമ്മവും
മനുജക്കുനിനയ്ക്കിലാസ്മരൻ
തനുനാശത്തിനു ഹേതുനിർണ്ണയം. 81

കണികണ്ടതുപോലെകണ്ടൊരാ-
മണിരതാഞ്ചിതനഭ്രചാരിയും
പണിയെന്യെപറന്ന പക്ഷിപോൽ
ഗണികാതപം പുനരിങ്ങിവഠംക്കുമായ്. 82

ഹതഭാഗ്യയവഠംക്കെഴും പതി-
വ്രതവും,സവ്വുമിൻനഷ്ടമായ്
സുതർനിങ്ങളവഠംക്കുദിച്ചതും
സതതംപാതകഹേതുതന്നെയായ്. 83

പലതെന്തിനു ചൊല്ലിടുന്നു ഞാൻ
ഫലമില്ലാക്കെയുമൊത്തുപുത്രരേ
നിലതെറ്റിയവക്കുപിന്നെയൊ-
ന്നിലുമില്ലാത്മവിവേകമല്പവും. 84

അളിവേണിവരുന്നതുണ്ടിതാ
കളിതൊട്ടുള്ള വയാചരിച്ചലം
വെളിവില്ല; ജലംകരത്തിലും
കിളിവാണിക്കുസതിവ്രതക്ഷതാൽ. 85

മുനിവംശപയോധിചന്ദ്രരിൽ
തനിയേചേ,ത്തിവളങ്കമാകയാൻ
കനിവെന്തിനനഗ്നളം,ഗളം
വനിതയ്ക്കുള്ളതുരക്ഷണം ക്ഷണം. 86

ശിവനേ! ശിവനേ! നമുക്കുമി-
ന്നവമാനംപുനരിന്നിതിൽപ്പരം
ഭുവനത്തിലണഞ്ഞിടാനുമി-
ല്ലിവളാലീശ്വര! ചെയ്തതെ തിനി. 87

ഹരിചന്ദനഭ്രരുഹത്തിലായ്
തരിതം ജിഗ്മഗനാരിപ്പതും
പരിചോടറിവില്ല, പാരിതിൽ
പെരിയോർതൊ, ട്ടുധമന്തമാംവരെ. 88

വിരുതേറുമെഴുന്നപുത്രരേ!
മരുവീടിൻക്ഷമയോടു നിങ്ങളും
അരുതിങ്ങിനെ സജ്ജനങ്ങളിൽ
പെരുതാംദുർവ്വിധി ദുഷ്ടനാമുഖ! 89

നിശിതോല്ലുടശൂലവാഗ്വിഷം
ഭൃശമാകുന്നുയുഗത്തിലാൻടൻ
വശരായകുമാരരെട്ടുപേ-
രചലംപോലെനിലയ്ക്കു നിന്നുപോയ്. 90

ഉരിയാടുവതിന്നുപോലുമി-
ത്തിരിയുംകെ,ല്പിയലാതെതന്നെയായ്
ഗരിമാവെഴുമാ, വിപത്തിലി-
ങ്ങരിയെന്നാലുമടങ്ങുകില്ലയോ? 91

ക്ഷണമൊന്നുകഴിഞ്ഞു മോഹമൂൽ-
ബ്വണമായ് വന്നതണഞ്ഞുപോകയാൽ
നണവിട്ടുവണങ്ങി താതനെ
ഗുണമാംവാണിയുരച്ചിതാസുതർ. 92

ജനകോത്തമ! നിൻഗിരംശരി-
യ്യനഘോത്തംസക! കേൾക്കയാൽഭയം
മനതാരിലുദിച്ചിടുന്നസ-
ജ്ജനമൗലേ! പറയായ്യയീവിധം. 93

പിഴചെയ്കിലുമമ്മതൻഗൃഹ-
പ്പിഴകൊണ്ടായിടുമൊക്കെയോക്കിലോ
അഴലാ,ന്തുകൊണ്ടു കോപമാ-
ന്നഴലാനംവകയെന്തുതന്നെയോ? 94

കുലനാരികളാകിലുംധ്രുവം
ചിലനാൾ പുരുഷദർശനത്തിനാൽ
കുലടാഗതിയായ്ബ്ഭവിക്കുമീ-
നില,ലോകാദിതുടങ്ങിയുണ്ടുപോൽ. 95

ഇതിനപ്പുറമെന്തുസംഭവി-
ച്ചതിനായമ്മയെ ഹിംസചെയ്വാൻ
മതിമൻ! തവഗൃഹത്തിലോത്തിടും-
ഗതി,സർവ്വജ്ഞ! വിഗഹ്യമല്ലയോ? 96

ഇതി പുത്രഗിരംശ്രവിച്ചതീ-
യതിൽനെയ്യെന്നവിധം ജ്വലിച്ചുടൻ
മതികെട്ടമയങ്ങിയന്നഗീഷ്-
പ്പതിതുല്യൻമുനിയേവമോരിനാൻ. 97

മുനികാന്ത, ജനിത്രിയെട്ടുപേ-
ക്കനിശം ശ്രീപതിഭക്തിതൊട്ടതും
വിനിവത്തിനി വിസ്മരിച്ചിതാ
തനിയെ നൽഗുണികാഗ്രഗണ്യയായ്. 98

വിധുരാധികഭാവമാന്നവം-
ക്കധുനാനിർണ്ണയമിന്നതാൻമൂതി
വധുചെയ്തൊരുതെറിനൊക്കെയും
സുധിയാകുംപതി ശിക്ഷചെയ്യണം. 99

ഫലമെന്യെപലേവിധത്തിലു-
ച്ചലമായെന്തിനുരച്ചിടുന്നുഞാൻ
ഖലകാലനുഭക്ഷ്യമായിടും
നലമോടിന്നവളില്ല നിശ്ചയം. 100

അതിനായിനിയല്പനേരമു-
ള്ളുതികൈവിട്ടീഹ കാത്തുനില്ക്കണം
സതിയെന്നമദംകുറഞ്ഞഹ-
മ്മതിയില്ലാതെ വരുന്നുരേണുക. 101

അനുപദമകതാരിൽപൊങ്ങിടും കോപമോഹാ-
ദ്യനുഭവമതിനാലന്നാത്തനാം തീർത്ഥപാദൻ
തനുജഭഹനശീലൻതന്നെയോർത്തന്തരംഗ-
ത്തിനുവിപദിയതല്ലാതി, ല്ലാരാലംബമാക്കും. 102

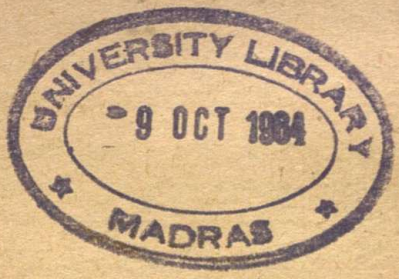
വരവോർത്തുവസിച്ചിതു മാമുനിയും
വരവർണ്ണിനിതന്നൊടുവീതരസം
വരനെന്നതുമന്നുമറന്നുമദാ-
വരണംപിടിപെട്ടൊരു ദുഷ്ടസമൻ. 103

പേടിച്ചുംസതിധർമ്മഹിംസയതിനാ-
ലേറെംവിറച്ചും,മുഖം
വാടിക്ഷീണതതന്നൊടും ഭയവിഷാ-
ദാദ്യങ്ങളുൾത്തട്ടിലും

ക്രൂടിച്ചേ,ന്നടജത്തിലെത്തി; ഹരിണം
സിംഹാലയംതന്നില–
ന്നോടിച്ചെന്നതുപോലെത, ന്നവശയായ്
വൻകാലപാശത്തിനാൽ. 104

കണ്ണിൽക്കണ്ടീടിലപ്പോഴഹ! ഹ! ഗളമറുത്തന്ന
രണ്ടാക്കുവാനായ്
എണ്ണിപ്പോകുന്നനേരം മുനിവരനരിശം
കൊണ്ടുകണ്ണില്ലയാതെ
വിണ്ണിങ്കൽപ്പാക്കവോക്കം ദയിതയസതിയായ്–
ത്തീർന്നപോയാലിവണ്ണം
വർണ്ണിക്കാൻവയ്യ;തോന്നും മഹിയുടെമഹിമാ–
വെന്തുപിന്നോതിടേണ്ടൂ? 105

ഏഴാംസർഗ്ഗം സമാപ്തം.

എട്ടാം സർഗ്ഗം

പെരുത്തശോകത്തൊടുമാശ്രമത്തിലും–
ക്കരുത്തുവിട്ടുധികാത്തചിത്തയാം
പ്രരുഷ്ണനാകും പതിതൻസമീപമായ്–
പ്പൊരുത്തമില്ലാത്തവംനിന്നുമന്നമായ്. 1

അടുത്തുചെന്നിട്ടടികുപ്പിനിന്നിടും
പടുതപമേറും പ്രിയപതിയെത്തദാ
മടുത്തിടംവ്യത്തൊടപാരികാംക്ഷിക–
ണ്ണെടുത്തുനോക്കാതെയിരുന്നുപോയ് ക്ഷണം. 2

മുനീശ്വരൻ നോക്കിയതില്ലകാന്തയെ
വിനീതതൻഘാതനഭീരികൊണ്ടതാൻ
മനീഷിമാർ ന്യായപഥംവെടിഞ്ഞുകൊ–
ണ്ടനീതിമാർഗ്ഗത്തിലിറങ്ങുമെങ്ങിനെ? 3

പുരാ,ഹരൻതന്നുടെനേത്രവഹ്നിയിൽ
സ്മരാഭിരാമാവയവങ്ങളൊക്കെയും
ചിരാദനിഷ്ടത്തൊടുനഷ്ടമായ് ബ്ഭവി–
ച്ചൊരാചരിത്രം മുനിയോർത്തിതൊക്കെയും. 4

അടുക്കലുണ്ടാത്മജരെട്ടുപേരുകെ–
ല്പെടുത്തിടാതച്ഛനടുത്തുനില്പവർ
നടുക്കിരിക്കുന്നൊരുതാതനേതിനും
മടിക്കയില്ലെന്നുമവ,ക്കറിഞ്ഞിടാം. 5

പതിക്കുചുറും പരിതോഷമല്പവും
പതിഞ്ഞിടാതുള്ളമുഖാബ്ജത്തൊടും
അതിപ്രഗത്ഭം ബത!! കണ്ടുപുത്രരെ
മതിയ്ക്കുഴംഖേദമൊടന്ന രേണുകാ. 6

അറിഞ്ഞതി,ല്ലെത്തിയവാത്തയെന്നപോൽ
മറിഞ്ഞഹൃത്തട്ടൊടിരുന്നിടുംമുനി
നിറഞ്ഞകോപാധികതാന്ധവക്ഷുനാ–
യുറഞ്ഞിതപ്പോഥം കരണീയവിസ്മൃതൻ. 7

ഇരുന്നൊ,രല്പംക്ഷമയാന്നു; ഭവ്യമാം
വിരുദ്ധവാദത്തിനനാന്ദിയെന്നപോൽ
കരുത്തനേകൻ മുനിധർമ്മമാചരി–
ച്ചിരുന്നുകൊണ്ടാലതിതീക്ഷ്ണമപ്പുറം. 8
മഴയ്ക്കുമുമ്പെത്തിന വെയ്ലുപോലവേ
കഴഞ്ഞുകോപാഗ്നിയി,ലാമുനീശ്വരൻ
തഴച്ചിടും വിദ്യയെഴുന്നപൂരുഷൻ
ചുഴന്നിടുംസദ്വിനയത്തിനൊപ്പുമായ്.
(വിശേഷകം) 9

അനീതി തൻപത്നിയിലുള്ളതോർത്തു മാ–
മുനീശ്വരൻ തൻസഹനസ്വഭാവവും
അനാദരം ദൂരെയെറിഞ്ഞു കോപവും
ഘനീഭവിച്ചു,ള്ളിലമർന്നുകൊള്ളുവാൻ. 10

മഹാമനസ്സാമവളാസതിവ്രത–
പ്രഭാപണത്താൽ ഭയശോകഖിന്നയായ്
സഹാത്മധർമ്മാ നിരസിയ്ക്കയാൽ പ്രിയ–
സ്പൃഹാടിയൊന്നും മുനിയോത്തതില്ലതാൻ. 11

അടങ്ങിടാനംവകകണ്ടതില്ല ദുർ–
ഘടത്തിലായ്ത്തീർന്നവരംതൻറെജീവിതം.
അടക്കളംപോ,ലുടജത്തെയാക്കുവാ–
നടൻതുനിഞ്ഞാൻമുനി, മൗനമെന്നിയേ. 12

വധിച്ചിടാതിന്നിനിവിട്ടയയ്ക്കിലോ
വദിയ്ക്കയി,ല്ലാരുപവാദമൂഴിയിൽ?
സുധിയ്ക്കുതാനിന്നരിനപ്പുറം ക്ഷതാ–
വധിയ്ക്കുമറ്റെന്തുലകിങ്കൽവേണമോ? 13

കഥിച്ചിടാ,തീവകയോത്തുഹൃത്തിലും
മഥിച്ചു തന്മാനസമന്ദരാദ്രിയാൽ
സതിയ്ക്കുഴംനാശമണച്ചുകൊള്ളുവാൻ
വിധിച്ചലോകേശനെയും പഴിച്ചവൻ. 14

ക്ഷണംകളഞ്ഞീടുവനില്ലയാത്തവൻ
ഫണംപൊട്ടംപന്നഗവീരനൊപ്പമായ്
രണാഗ്നിയിൽ കാന്തയെയന്തകൻനിരീ–
ക്ഷണത്തിലാമാമുനി തള്ളിവീഴ്ത്തിനാൻ. 15

രുഷാസുദുഷ്പ്രേക്ഷതയോക്കിലീവിധം
വൃഷായ്വുവാഹന്നമദൃഷ്ടപൂർവ്വമാം
വിഷാദമോ,ടാമുനിപത്നിയോത്തിദം
വിഷാത്തപോൽ തെല്ലുപരുങ്ങിനിന്നുപോയ്. 16

പുരാ പുരന്മാരെ ഹനിക്കുവാൻ ഹരൻ
ചിരാൽതുറക്കുംനിടിലാക്ഷവഹ്നിപോൽ
വരാംഗനാവാർമുടി രേണുകയ്ക്കതൻ–
വരാനനംതോന്നിപരാഭവത്തിനാൽ. 17

അനഗ്ഗളംമാമുനിതന്റെ വീക്ഷണം
മനസ്വിനിക്കേറമസഹ്യമായ്ത്തദാ
വനത്തിലാണന്നധിവാസമെങ്കിലും
നിനച്ചതി,ല്ലാസതി കോപകാരണം. 18

കയത്തിടാനായ്മുനി രോഷദൂഷിതൻ
വിയത്തകാന്താവദനത്തെനോക്കിനാൻ
വിയത്തിലും മാറെറാലികൊള്ളുമാമുനി–
ട്ടയത്നമാ,ന്നേവമുരച്ചവൻ തദാ. 19

ഗ്രഹിച്ചുദുഷ്ടേ! തവ ഹൃത്തതികലാ–
ഗ്രഹിച്ചതെല്ലാം കലടേ! കുമാഗ്ഗേ!
സഹിപ്പതിന്നെങ്ങിനെ? നീചകൃത്യമാ–
വഹിക്കുവാനോബതപോയിരാവിലെ? 20

മടിച്ചുടൻ ഭാസ്കരനന്തരാളമാ-
ന്നടിച്ചനേരംകളിചെയ്തപോരുവാൻ
നടിയ്ക്കുഴംസീമയിലെത്തിയിട്ടു; നീ-
വടിയ്ക്കു വൈകാതെ വിളംബകാരണം? 21

കരത്തിലേന്തും ജലമിന്നുകാണ്മതി-
ല്ലരയ്ക്കുനീ ഹേതുവതിന്നുവന്നതും
അരക്ഷണംപോലുമിളച്ചിടാതെയു-
ത്തരം ശരിയ്ക്കാതുക നീതിപൂർവ്വകം. 22

സുതക്കിവക്കെട്ടിനുമമ്മയായിനീ
വിതക്കമിപ്പോഥം കലടാതപമാന്നിതോ?
വ്രതവ്രജാദ്ധ്യാഹൃതിചെയ്തടൻ ജളേ!
ഹതത്രപേ! സത്യമുരയ്ക്കു സതപരം. 23

പടുതപമേറും രവിയസ്തശൈലമോ-
ടടുത്തു മാദ്ധ്യാഹ്നികകാലഭക്ഷണം
കൊടുത്തതി, ല്ലാത്മജരിന്നുതപ്പരാ-
യിടുന്നു; മുഖ്യം മനുജക്കു ഭക്ഷണം. 24

ശരിക്കുഹോമാപ്തിയതിന്നുമുന്നമേ
മരിയ്ക്കിലും നീ വരുമെന്നതോർത്തുഞാൻ
ധരിയ്ക്കു പുത്രാവ്രതനായിരുന്നതും
ചിരിക്കുവാൻ മർത്ത്യനുമാർക്കുമാക്കിനീ. 25

അധൃഷ്യനാകും ജമദഗ്നിപിന്നെയും
സുധൃഷ്ടയോടോതി രുഷാവിഷാദവാൻ
അദൃഷ്ടമാ;ണീവകയോഗിസിന്ധുവിൽ
സുധാംശുലക്ഷ്മാധികമാ,ന്നിതൊക്കെയും. 26

സുധാസമം വാണിപൊഴിച്ചനാവിനാൽ
വധാഭിലാഷൻ മുനിചൊന്നഗീരിനെ
സുധാംശുതുല്യാനനകേട്ടപാതി;ഹൃൽ-
ക്രുധാവദിച്ചീടുകിലാരുകേട്ടിടും? 27

കൃപാകരൻ മാമുനി കോപവഹ്നിയിൽ
തൃപാദിതാനാഹുതിചെയ്ത തൽക്ഷണം
കൃപാപമാം വാങ്മയശസ്രൂജക്ഷതം
ക്ഷപാകരാസ്യയ്ക്കു മസഹ്യമായ്ത്തദാ. 28

വിറച്ചിടും നേത്രവുമാശ്രമസ്ഥലം
നിറഞ്ഞിടും നേത്രജലപ്രവാഹവും
പറഞ്ഞുസത്യങ്ങളശേഷവും; മുഖം-
കറിക്കമല്ലോ? പരമാർത്ഥമൊക്കെയും. 29

ഉദിച്ചഖേദത്തൊ,ടുഷസ്സിൽ നമ്മദാ
നദിപ്രയാണാദി തുടന്നതൊക്കെയും
വദിച്ചു; മാൻപേടമൃഗേന്ദ്രനോടുതാൻ
ഗദിച്ചിടുംപോൽ മുനിയോടുതാനവം. 30

അമായമെൻ കുറമശേഷവുംപൊറു-
ത്തമാനുഷാഗ്രേശ്വരഭക്തേ! നീ സദാ.
ക്രമാധികം പാലനമേകുവാനിതാ
ക്ഷമാപണംചെയ്യുനനഗ്ഗളംമുനേ! 31

പ്രഭാകരൻതൻ കരജാലമൊക്കെയും
പ്രഭാതകാലത്തിനുനല്കിയപ്പൊഴേ
പ്രഭാമയാന്തഃകരണാനുഭിതപ്രഭാ-
പ്രഭാവയുക്തോത്തമ! പോയിരാവിലെ. 32

കടന്നുശൈലം വിപിനം വിപൽപഥം
നടന്നുഞാൻ നമ്മദതന്നിലെത്തിനേൻ
കിടന്നതില്ലെങ്ങുമമാന്തമാന്നിടാ-
നടൻവരാൻതന്നെ ഗമിച്ചുഷസ്സതിൽ. 33

തരംഗിണീതീരമണഞ്ഞനേരമേ
തരത്തിലാഹ്ലാദയസുന്ദരീജനം
നിരന്തരത്തൽ പതിമാരൊടൊത്തുചേ-
ന്നരം ജലക്രീഡകളം ചെയ്തിതേവരും. 34

സുനാഥ! മന്മാനസമേതുമട്ടിലോ
വിനാ, വേചിന്തയുമന്യമാഗ്ഗ്മായ്
അനാരതം ദോഷഗുണങ്ങളും സ ഭവാ-
സനാബലത്താലയതന്നതല്ലയോ? 35

കിനാവിലും മാറുമുടിച്ചിടാത്തഹ-
ത്തനാകുലം മാറിമറിഞ്ഞുഡോളപോൽ
കുനാരിഞാനി,ന്നപരാധിയല്ല;പ-
ത്മനാഭനാണേതു മറിഞ്ഞതില്ലഞാൻ. 36

അമായമാറിൽ കുളിയുംകഴിഞ്ഞുടൻ
സുമാറിലിങ്ങോട്ടുവരാനൊരുങ്ങവേ
സുമാസ്തുരമ്യാംഗകനേകപൂരുഷൻ
വിമാനസംസ്ഥൻ പരിദൃഷ്ടനായ്മമ. 37

ശരിക്കുതദ്ദേഹവിമാനശോഭയും
മരിച്ചമാരന്റെ യശസ്സുപോലവെ
ധരിച്ചചിത്തം ഭിവിചെന്ന മല്പതേ!
വരിഷ്ഠതേജസ്സിൽമയങ്ങുമംഗനാ. 38

ക്രമേണരുച്യാംഗവിലോകനത്തിനാ-
ലമേയമെന്മാനസതാരുഷ്ടമായ്
സുമേഷുതുല്യാവയവേക്ഷണത്തിലു-
ത്തമേന്ദ്ര! നീരീജനമൊക്കെവീണുപോം. 39

അറിഞ്ഞുഞാൻ ചിത്രരഥാഭ്രചാരിയെ-
ന്നെറിഞ്ഞിടുംഹൃത്തൊടുമാ,യുവാവിനെ
മറിഞ്ഞുമച്ചിത്തമതെങ്കിലും മുനേ!
പറഞ്ഞുനിന്നൊട്ടുരമിച്ചുമില്ല ഞാൻ. 40

കഴിഞ്ഞകാമൻ നിജപഞ്ചബാണവും
പൊഴി,ച്ചുടിച്ചെൻതനുവിങ്കൽമെല്ലവെ
വഴിഞ്ഞുടൻ കേശവുമൊന്നുപോലെ;മ-
ന്മൊഴി,ക്കുട്ടുകൾസാക്ഷികളക്കുഖ്യർതാൻ. 41

മഹർഷിവംശോത്തമ! മാനനീയ! ത-
ന്മഹാരഥാശ്ലേഷണമാസ്തകൊള്ളുവാൻ
മഹത്പമേറും ഹൃദയേച്ഛപൂണ്ടഞാ-
നിഹത്തിലാരും രതിസക്തരല്ലയോ? 42

കഴഞ്ഞുതൻകാന്തിവിഴുങ്ങുവാനടു-
ത്തിഴഞ്ഞുവന്നെന്നടെ നേരെയുക്കൊടും
വഴങ്ങിനി,ന്നബ്ജനെ രാഹുവേകദാ
തുഴഞ്ഞടുത്തിട്ടുവിഴുങ്ങിടുംവിധം. 43

അനംഗസംഗത്തിനുമാഗ്രഹംജനി-
ച്ചനന്തരംഞാ,നപരാധിയായിതിൽ
അനന്തരായം ഹരിതൻറെമായയാ-
ലനങ്ങിടാ,തെങ്ങിനെവാണിടും ഭുവി. 44

മനസ്സുസന്തപ്തതയാൻനിലുവെ
മനുഷ്യവംശോത്തമ! യക്ഷനാഥനും
അനർഘമായുള്ള വിമാനസംസ്ഥിതൻ
വിനഷ്ടനായ് മാമകനേത്രഗോക്കളിൽ. 45

എനിയ്ക്കുവൻ ദുഷ്പ്രിയനീഭവിച്ചു; മാ-
മുനിയ്ക്കുഴംസത്തമ! തെല്ലുമെന്നെയും
കനിഞ്ഞവൻകണ്ടതുമില്ല സത്യമീ-
ദൃനിയ്ക്കുതുള്ളൊരു വണ്ണമൊക്കെയും 46

ഗമിച്ചവൻ,മാമകഹൃത്തിലപ്പൊഴേ
ശമിച്ചുമാരാഗ്നിവിഷാദവേദന
ശ്രമിച്ചുഞാൻ സ്നാനമതുംകഴിഞ്ഞുടൻ
നമിച്ചുപി,ന്നാഹരിതൻപദാംബുജം. 47

തിരിച്ചുപോരുന്നതിനൊട്ടൊരുങ്ങികൈ-
വിരിച്ചുടൻ ജീവനസംഗ്രഹത്തിനായ്
വരിക്കുവാൻസാധിതമായതില്ലതിൻ
ശരിയ്ക്കുഞാൻ കാരണമോർത്തുനോക്കിനേൻ. 48

പതിപ്രിയംചേത്തിടുമെൻപതിവ്രതം
പതിച്ചുകൈ,തീരുകൊടുത്തുവെന്നുടൻ
മതിയ്ക്കുകത്തപ്പൊഴതോമ്മതോന്നിയെ-
ന്തതിക്രമം ചാപലജന്യമാന്നിടാ. 49

പെരുത്തശോകത്തൊടുമേതുമട്ടിലോ
കരുത്തുകൈക്കൊണ്ടു നടന്നുവന്നഞാൻ
ഗുരുത്വദോഷത്തിനു നിൻെറ ബുദ്ധിയിൽ
കരുത്തിടേണംഭയ മാപ്പുനൽകിടാൻ. 50

ഹൃദന്തമെല്ലാമുരുകീട്ടബാഷ്പമായ്
സുദന്തിസഞ്ചാരിണിതൻകളേബരം
ഉദന്തമീവണ്ണമുരച്ചനേരമും-
ക്കദയ്യയായ് സേചനസേവചെയ്തുടൻ. 51

പതിവ്രതം കാമദവാഗ്നിതന്നിലാ-
പതിയ്ക്കുമീ,മാനിനിതൻസമീരിതം
കുതിച്ചുപൊങ്ങുന്നൊരുകോപമാന്ത കേ-
ട്ടതിപ്രഗത്ഭൻജമദഗ്നിമാമുനി. 52

ഹിതാധികം വിട്ടൊരു വാഗ്വിഷാസവം
മതാന്തരോധം മുനികേട്ടതൽക്ഷണം
കൃതാഖിലം നിഷ്പ്രതിഹീനമെന്നതൻ
സ്മിതാനപീതാന്യം നലമായ്കഥിച്ചുടൻ. 53

ശരിയ്ക്കുതൻ കോപമടക്കിയുള്ളിലെ-
ന്നിരിക്കിലും പാപതയാന്പതിയെ
പരിഗ്രഹിപ്പാൻ മടിയാന്നഹേതുവാ-
ലരിഷ്ടചെയ്യാൻസുധിതീച്ചുചെയ്തുപോയ്. 54

ശമിച്ചിടാതുള്ളിലുദിച്ചകോപവും
വമിച്ചുകാന്താരമതിങ്കലെങ്ങുമെ
നമിച്ചുനില്ക്കുന്നവളോടു പിന്നെയും
സമിദ്ധചിത്തൻമുനിയേവമോതിനാൻ. 55

സ്മരന്റെ പേക്കുത്തിനു പേടിയെന്നിയെ
കരസ്ഥിതംതൻ സതിധർമ്മമൊക്കെയും
സ്ഥിരപ്രയത്നാഹൃതിചെയ്തതോക്കിലോ
ചിരപ്രയാണേ! ദുഃഖമക്ഷമംമമ. 56

സതിയ്ക്കുഴംധർമ്മവുമോർമ്മയെന്നിയെ
ചതിച്ചുനീയെന്നെയുമെൻകുലത്തെയും
രതിപ്രിയേ! നിൻപതിയല്ല,വേഴ്ചമേൽ
മതി;പ്രയത്നംമമതാത്മനുള്ളതും. 57

അതിപ്രയത്നാർജ്ജിതമാം സതിവ്രത-
സ്ഥിതിയ്ക്കുനീ ഭംഗവുമേകിയേകയായ്
കൊതിയ്ക്കുമോ ഹൈമവിദ്വിഷയുള്ളവൻ
മതിപ്രിയത്തോടിഹകാചമൂഴിയിൽ. 58

നിലയ്കുനിന്നജ്ജനചെയ്തഭക്തിയെ
വിലയ്ക്കുനീ വിറ്റതുമത്തുതാവഹം
നലത്തിലുണ്ടായതുതാൻകളഞ്ഞിടാൻ
ഖലസ്വഭാവേ! വിഷമംഞ്ഞേറുമോ? 59

സുതക്കുമെട്ടിന്നു ജനിത്രിയായിനീ
വിതക്കുമി,ന്നീവക വിസ്മരിച്ചുടൻ
ചിതഞ്ഞുഗന്ധവ്വനെയാഗ്രഹിക്കയാൽ
ചിതയ്ക്കുമദ്ധ്യത്തിലകപ്പെട്ടും ദുഃഖം. 60

സഹൈവധർമ്മാചരണം നടത്തിയും
സഹായമേകുന്നവനാൻ സുധർമ്മിണി
മഹാജനഘ്നാപൂവചസ്സുമേവമാം
മഹാജളേ! നീയിതുവിസ്മരിച്ചുവോ? 61

വയസ്സിലും നീയൊരുകന്യയല്ലകേ-
ളുയസ്സുനിൻഹൃത്തിലുമെത്രഭേദമാം
വിയത്തിലും മേൽഗതികിട്ടുമോ നിന-
ക്കയത്നമബ്ജാക്ഷനെയോർത്തിടായ്കയാൽ. 62

വിരിഞ്ഞുമൂല്പിണ്ഡവിനിർമ്മിതാഭമായ്
വിരിഞ്ഞുനില്ക്കുന്നശരീരസംസ്ഥിതൻ
ഹരിയ്ക്കുഴന്നോരുമഹത്ത്വവും മദാൽ
ഹരിച്ചതില്ലേ? കലടേ! കലാന്തകേ! 63

വയോധികാവസ്ഥിതിയാൽ നീയിനി
ക്രിയോചിതംകൃഷ്ണനെയുംഭജിച്ചുതാൻ
സുയോനിജന്മം സഫലീകരിച്ചിടാ-
തയോഗ്യനീ നിസ്സുപമെന്തുചെയ്യുതും? 64

തുറന്നുനിൻനേത്രയുഗം,തവോദരേ-
പിറന്ന മല്പുത്രരെനോക്ക കശ്മലേ!
മറന്നുനീയീവക കാമകേളിയിൽ
കറങ്ങിടും വൃത്തൊട്ടുമൊത്തു; ചത്തിടാൻ. 65

എരിച്ചശാപാഗ്നിയിലിട്ടുചുട്ടിടാൻ
ധരിയ്ക്കാരല്പംമടിയില്ല രേണുകേ!
വരിഷ്ടമാംമൃത്യു നിനക്കനല്പിടാ-
നൊരിയ്ക്കലും മോഹമുദിക്കയില്ലമേ. 66

ഇറക്കിവിട്ടിട്ട പടിയ്ക്കകത്തുമേ-
ലുറച്ചിടാവ്യാനൊരുപിണ്ഡമിന്നുഞാൻ
നിറച്ചുവയ്ക്കാമതു യുക്തമെങ്കിലും
മുറയ്ക്കു നിൻദർശനഹേതുവാമതും. 67

അറിഞ്ഞിടാതന്യരൊരുത്തരും സുഖേ-
തരം ദുഃഖം തവദ്വധമിന്നു ചെയ്വുവാൻ
അരേ! വൃദ്ധത്തിലുറച്ചു; പുത്രരാ-
ലരം ഗളച്ഛേദനയെന്നു തൻമതം 68

സഹായമേകേണ്ടവനോതിടുംവചഃ
പ്രഹാരമേറാപ്രിയയും സുപുത്രരും
മഹീതലേ മോഹമൊടൊത്തുവീണഹാ!!
സുഹാർദ്ദഹീനൻപതി കാളരാത്രിയാം. 69

ക്ഷണം കഴിഞ്ഞങ്ങിനെ ബോധമെന്നിയെ
രണം ഭവിച്ചിട്ട പതിച്ചപോലവെ
പിണം വെടിഞ്ഞി,ല്ലവരെങ്കിലും; ഗുണോൽ-
ഗ്രണംപെട്ടന്നോക്കു ഭവിക്കുമോമൂതി? 70

സരോഷനാം മാമുനിയായതൊക്കെയും
ഖരോപമൻനോക്കി ഹസിച്ചുനിന്നവൻ
വിരോചനൻ തൻസുതനെത്തിട്ടും സ്ഥല-
ത്തരോചകാവസ്ഥയനുകൂസിദ്ധമാം. 71

മുഹൂർത്തമൊന്നങ്ങിനെചെന്ന പിന്നെയും
മഹാവിഷാദാകുലയാമനസ്വിനീ
മഹാപരാധത്തിനു മാപ്പുനൽകിടാൻ
മഹാനുഭാവൻമുനിയോടു ചൊല്ലിനാൻ. 72

കലങ്ങിടും കണ്ണുകളംതന്നിൽനിന്നുതാ-
നലഞ്ഞുവീഴന്നൊരു ബാഷ്പനിർഝരം
നിലയ്ക്കുനില്ക്കുന്ന കുലാചലത്തിനും
ചലത്സ്വഭാവം വളിചേർത്തു മൂകമായ്. 73

വിറച്ചു കൈക്കുപ്പി നമസ്കരിച്ചു;വ്യ-
ത്ഥുറച്ചിടാതംഗനയോതി പിന്നെയും
മറച്ചതി,ല്ലല്പവുമീവിപത്തിലും
മറന്നിടാ സാദ്ധ്വികധർമ്മമോതിടാൻ. 74

ഭവാനരുള്ളും വചനങ്ങളിന്ദിരാ-
ധവാംശ്രീഭക്തോത്തമ! കേട്ട മാമുനേ!
സുവാക്ചയം താവകമാ,ഹലാഹല-
പ്രവാഹതുല്യം ഭയമോഹദായകം. 75

മുനേ! ശരിയ്ക്കി,ന്നപരാധിതന്നെ ഞാ-
നനേകമായ്ത്ത,ന്നതിലോതി വാസ്തവം
വനേചരിക്കും മുനിമാക്കുമോക്കിലി-
ന്നനേകധാ തെറ്റുകളം വന്നുചേർന്നിടാം. 76

മഹർഷിവംശോത്തമ! പങ്കജാക്ഷനും
സഹർഷമാത്മപ്രിയതൻ പ്രിയത്തിനായ്
അഹർന്നിശം പാൽക്കടൽതന്നിലാവസി-
ച്ചഹന്തയാ സൗഖ്യമശിപ്പതില്ലയോ? 77

ഉമാധവൻ തൻസഹധർമ്മിണിക്കുമു-
ന്മായമാ,ന്നദ്ധശരീരമേകിനാൻ
സുമാനുഷൻ! പിന്നൊരു കാന്തതന്നിലെ
പ്രമാദമോർത്താൽ സഹനീയമല്ലയോ? 78

അനന്തകീർത്തേ! പുനരൊന്നുചൊൽവനി-
ന്നനംഗതാതാ,ല്ലഭസൗഖ്യ! മല്ലതേ!
നിനച്ചപോ,ലെൻ വചനം ശരിയ്ക്കുകേ-
ട്ടനന്തരം പുത്രരുമൊത്തുചെയ്കനീ. 79

സുകായരാം പൂരുഷർതൻ സമീക്ഷയാ-
ലകാമമാം നാരികഠംതനിറ ചിത്തവും
സപകായുധമ്മങ്ങഠംമറന്നിട്ടം വധൂ-
സകാശമപ്പൂരുഷരും തഥാവിധം 80

തരത്തിലച്ഛൻ, നിജപുത്ര,സോദരോ-
ല്ലരത്തിലുള്ളോരെയുമൊന്ന കാൺകിലോ
വരപ്രഭം യോഷകഠംമോഹമാന്ദ്യ-
സ്മരം സ്മരാക്രാന്തകളായിട്ടം ഭവി. 81

സ്മരാന്തകൃത്താം ഹരനും ഹരിയ്ക്കുഴം
വരാഭമാം മോഹിനിതനിറ ദർശനാൽ
ഒരാപദംശംബരശത്രുജിഹ്വയിൽ
പരാഭവംപൂണ്ടുപതിച്ചരില്ലയോ? 82

ജഗത്തിൽവാഴും നരനാരിമാരുമി-
ന്നഗസ്ഥരാകും മുനിമാരുമഞ്ജസാ
കുഗവ്കാമാതുരരായ്ബ്ഭവിച്ചിട്ടം
സുഗമ്യമി,ന്നീവകയോർക്ക കാന്ത! നീ. 83

ജനിച്ചു വിശ്വത്തിനമിത്രമായിട്ടും
മുനിയ്ക്കു ദേവാംഗനയിൽ ശകുന്തളാ
സുനിശ്ചയം തന്നെറസമാധിതന്നിലും
മനസ്സിനുണ്ടാം ഭ്രമമവ്യവസ്ഥിതം. 84

കൃപീഡയോനിയ്ക്കുടയോരു കാന്തയാ-
ളുപാകമില്ലാതൊരുനാളിലബ്ജനെ
ത്രപാലവംപോലുമെഴാതെയുള്ളിൽ വ-
ച്ചുപാരശോകത്തെ വഹിച്ചതില്ലയോ? 85

പറഞ്ഞിടാംഞാൻ പറയൊന്നു തെറ്റിയാൽ
നിറഞ്ഞിടും കോപമൊടാരു പാരിതിൽ
പരം പ്രഭോ? പാടനമിന്നു ചെയ്തിടും
ചിരം ഭവാനീവകയോത്തിടേണ്ടയോ? 86

കഥിച്ചുഞാ,നീവക നിന്റെ ഹൃത്തിനെ
മഥിച്ചിടുന്നില്ല മഹാമുനിപ്രഭോ!
യഥോചിതം മദ്വധമിന്നു ചെയ്ക;സൽ-
പ്രഥോദയം നേടുക പുത്രരൊത്തുനീ. 87

കുമാരമാരോപമരെട്ടയൗവ്വനം
സുമാരിലേറിന്നു നടക്കുവോരവർ
സുമാനുഷാകാര! നമുക്കുമായതോ-
ത്തമായഖേദത്തിനുമില്ല സംഗതി. 88

മരിക്കുമെ,ന്നുള്ളിലുറച്ചു ധൈര്യമാ-
ന്നരിഷ്ടമോടേവമുരച്ചു രേണുകാ.
ശരിഷ്ടമാം മൃത്യുവടുത്തുപോകിലെ-
ന്തുരയ്ക്കുയില്ലുഴിയതിങ്കലാരുമെ. 89

വിഷാദഭാരം പെരുകുന്നകാന്തയെ
നിഷാദരെക്കാളതിനീചയെന്നതാൻ
രുഷാത്തനാംമാമുനിയോത്തുനിന്നു,വി-
ദ്വിഷാ,മറക്കും സ്വയമേവതന്നെയും. 90

നിറഞ്ഞഖേദഗ്രസിതാത്ത്കാന്തതാൻ
പറഞ്ഞിടും വാചികവീചിയാംവിഷം
വിറച്ചുകോപത്തൊടുപാതികേട്ടഹാ!
മുറ,യ്ക്കുപഥ്യം ദ്രുഢമാക്കുസൗഖ്യമാം. 91

അപഥ്യമായ് ത്തോന്നിയുരച്ചതൊക്കെയും
ക്ഷപയ്ക്കുസൂയ്ക്കോദയമെന്നപോലവെ
വിപക്ഷയാംനാരിയുരപ്പതൊക്കെയും
വിപത്തിനാണെന്നു ധരിച്ചിടുംപതി. 92

മരിയ്ക്കിലും; സത്യസുനീതിയൊത്തുടൻ
ശരിക്കുചൊല്ലും നിജകാന്തതൻഗിരം
ധരിച്ചതി,ല്ലല്പവുമുഗ്രസൈരിഭം
വരിഷ്ടവേദശ്രുതികൊ,ണ്ടടങ്ങുമോ? 93

ഉദിച്ചൊരക്കോപമവൃദ്ധിയാന്നിടും
ചതിപ്രകോപത്തിനധസ്ഥനാംമുനി
മഥിച്ചു; ദക്ഷാലയമെത്തിവന്നൊരാ–
സതിക്കുമുമ്പാഹരതുല്യമോതിനാൻ. 94

സദ്ഭാരനെൻ സാരസിതായ്കീർത്തിനീ
വിദ്ഭാരണംചെയ്കളഞ്ഞതിന്നുഞാൻ
മദ്ഭാകലേ! ദുസ്സഹമാകയാൽവധ–
പ്രദ്ധാനമൊന്നേപ്രതികൂലമായ് വരു. 95

അധർമ്മവൃത്തി,യ്ക്കുടിമപ്പമാൻനീ
അധഃപതിച്ചി നതിരറുമുറുമെ
വധംദ്രുഢംനിഷ്കൃതിയെന്നുറച്ചുഞാൻ
സുധയ്ക്കുവീയ്പ്പം വിഷമാകയാൽ,ഖലേ! 96

വരൻറെനിർദ്ദേശമപാകരിക്കയാ–
ലരം ഹരൻതന്നുടെ പത്നിയാംസതി
തരത്തിലായോഗചിതാഗ്നിദാഹമാ–
ന്നൊരക്കഥാവസ്തുധരിക്കനീശരേ! 97

എനിക്കമഷ്ടാത്മജരൊന്നുപോലുവെ
ജനിച്ചതും നിന്നിലതീവദോഷമായ്
വിനിശ്ചിമിക്കെന്നുടെ മുന്നിൽനിന്നുനീ-
യനിഷ്ടമില്ലാതതുനല്ലതാം തവ. 98

മാമാഖിലാനന്ദനിദാനമായിട്ടും
ക്ഷമാദിയാംസൽഗുണമാന്പുത്രരേ!
ശ്രമാധികംവിട്ടുചെയ്യ വേണ്ടതി-
ന്നമാനുഷാഗ്രേശ്വരഭക്തിസകതരേ! 99

രുഷാന്ധനാകും മുനിതൻറെഭാഷണം
വിഷാദമേറും സുതരന്നുകേട്ടടൻ
ഉഷാപതിയ്ക്കുള്ളൊരുതാതനെത്തദാ
ത്തഷാക്ഷിയേനോക്കിയുമോത്തിരുന്നവർ. 100

സുതാഗ്രജൻതാനുരചെയ്തമാമുനേ!
ജിതാരിഷഡ്വർഗ്ഗ!പിതാവുതൻഹിതം
ധൃതാദരംചെയ്യണമിന്നുമന്നിലെ-
ന്നതാണുമർത്ത്യന്നയി! വേണ്ടതാക്കുമെ. 101

ജനിത്രിതൻനാശമണഞ്ഞിടാതെമാ-
മുനിയ്ക്കുമേതും ക്ഷതമെന്യെയാപദം
വിനിശ്ചിമിക്കുന്നതിനെന്തുമാർഗ്ഗമാ-
ണെനി,യ്ക്കിതാണാഗ്രഹമച്ഛ! കേൾക്കനീ. 102

അഥാധികംശാന്തതയാർന്നചൊന്നിടും
വ്യഥാവഹം സ്വാത്മഗളാന്തനിശ്ചളം
സുതാഗ്ര്യവാചംമുനികേട്ടു; തെല്ലുമെ
പഥാച്ചലിയ്ക്കാതെ പരാഭവത്തിനാൽ 103

നമിച്ചുനി,ന്നശ്രുപൊഴിച്ചുചൊല്ലിടും
സ്വമിത്രപുത്രൻറെഗിരംശ്രവിക്കിലും
ശമിയ്ക്കുമോ മാമുനികോപമല്പവും
രമിയ്ക്കുവോർഗന്ധ,ന്നസതീവ്രതത്തിനാൽ. 104

നിലച്ചിടാതുള്ളൊരുകോപവഹ്നിയാ-
ലുലഞ്ഞിടുംഹൃത്തൊടുമോതിമാമുനി
നിലയ്ക്കുനില്ക്കുന്നൊരുസജ്ജനത്തിനു-
ച്ചലത്സ്വഭാവംപൊടുമോ? വിപത്തിലും. 105

പവിത്രമാംവസ്തുഷിച്ചുപോകിലോ
ഭവിച്ചിടും ദോഷമലംഘ്യമാംദ്വയം
ഭവിപ്രസിദ്ധം ഹ! ഹ! ദുഷ്ടദോഷമു-
ത്തവിയ്ക്കിലോദുഷ്കരദുസ്സഹാവഹം. 106

അനല്പയുക്ത്യനുചിതമിന്നുനിൻവച-
സ്സനത്ഥമെല്ലാമൊഴിവാക്കുവാൻലവം
നീനയ്ക്കിലോസാധകമല്ല, ചെയ്തതെ-
റ്റനശ്വരംനിഷ്കൃതിഹീനമോക്കനീ. 107

മദീയകാരുണ്യമതിന്നുപാത്രമാം
സുധീരരാകുംസുതരേകുമാരരേ!
നദീപ്രയാണം വിപരീതമാകിലാ-
സ്പദീയമാം ഭാവിയിവംകുനിഷ്ഠയം 108

കഷ്ടം!!ദുർദ്ദൈവയോഗംഹ!ഹ!ഹ!പര-
മകപ്പെട്ടവട്ടംതിരിഞ്ഞും
ശിഷ്ടൻതൻകാന്തവക്ത്രാംബുജഗളിത
കഠോരോപമം വാക്കുകേട്ടും
ദിഷ്ടക്കേടേറുവാഴ്വും മുനിവരദയിത-
യ്ക്കുതദ്ഭവിച്ചന്നുധൈര്യം
നഷ്ടപ്രായത്തിലായാൽനരനുനിയതമാം
ചേന്നിടുംചിത്തദാർഢ്യം. 109

നന്നായ് നീയെന്നിലും നിൻ തനയമണികളിൽ-
ത്തന്നെയും ചേരുവാരീ-
ട്ടിന്നായാസത്തൊടീമട്ടെറിവതിനു പരി-
വ്രാജകത്വം വെടിഞ്ഞും

എന്നാഥൻതന്നെയോക്കാതഖിലവുമസമാ-
സ്സൂന്ന ഹോമിച്ചുനില്ക്കും
നിന്നാപത്തെത്തിടുന്നി,ന്നതിനു വരിക-
യില്ലന്തരം ഭ്രാന്തശീലേ! 110

ഇഴവണ്ണംചൊന്ന വാണീഗണമതുശരിയായ്-
ക്കേട്ടീടും രേണുകയ്ക്കാ-
ശ്രീവത്സാങ്കൻറെകയ്യാൽ വരമരണവരം
നല്കിടട്ടെന്ന ദൈവം
ശ്രീവർണ്ണ്യം തൻകരംതച്ഛിരസിയഹ! ഹ! വ-
ച്ചേകിനാൻ സദ്വരത്തെ
ഹാ! വയ്യാതെന്തുതാനിന്നവനിയിലമരാധി-
ശനാമീശനെന്നും. 111

എട്ടാംസർഗ്ഗം സമാപ്തം.

ഒൻപതാംസർഗ്ഗം

മഹർഷിയും കരുണവെടിഞ്ഞുകേവലം
മഹത്തരം പ്രിയയിലമർഷവഹ്നിയാൽ
വിഹസ്തനായ് പ്രിയയെവെറുത്തുനോക്കിനാ-
നഹസ്കരൻ കുമുദിനിയിങ്കലെന്നപോൽ. 1

അടിച്ചിട്ടും പവനനമണ്ഡിതന്റെ മെയ്
പിടി,ച്ചുലച്ച,ലകളിലാക്കിട്ടംവിധം
കടിച്ചിട്ടും രഭനിരയൊത്തുഷീന്ദ്ര പു-
ത്തടം വിറ,ച്ചുധികമമർഷവഹ്നിയാൽ. 2

നടിച്ചതല്ലവനതു കാന്തതന്റെ മെയ്
പൊടിച്ചിടാൻ കരുതിയ കാരണത്തിനാൽ
മടിച്ചിടാതവനടെ പൃത്തിലാന്ത ക്രു-
ത്തടിച്ചുടൻ ക്രുധയുമനേകരൂപമായ്. 3

വധത്തിനായ് വിധിയെഴുന്ന മർത്യനി-
ല്ലധസ്ഥരാം ജനതയിലല്പവും കൃപാ
വിധുന്തുടൻ വിധുവൊടണഞ്ഞിട്ടും ചതു-
ർവ്വിധംവരും നിജവരട്ടകൃതിചെയ്യുവാൻ. 4

വിറച്ചിട്ടും വിഗതമനസ്കികാന്തയെ-
ക്കുറിച്ചവൻ കരുണയെഴാതെ തെല്ലുമെ
കുറച്ചിലാം നിജസഹധർമ്മിണീവധം-
കുറച്ചുടൻ, തടവതുമാക്കിയില്ലവൻ. 5

തുറിച്ചവൻ മുഹുരപിനോക്കി കാന്തയെ-
പ്പുറിച്ചെറി,ഞ്ഞവമതിപോക്കി വാണിടാൻ
തെറിച്ചുതൻ പ്രിയതയശേഷമെങ്കിലോ
മറിച്ചുടൻ ധരണിയിലാക്കുതോന്നിടും? 6

അടങ്ങിടാതവനുടെയന്തരംഗമ–
ന്നടക്കളം പുനരവിടൊന്നു തീക്കുവാൻ
തുടങ്ങി; ഹാ! മുനികളു മുഗ്രരായിട്ടും
കടന്നുചെ,ന്ന സതിതയാന്ന കാന്തയിൽ. 7

ഉദഗ്രനാം മുനിയുടെമെയ് വിറച്ചിത–
ന്നുടൻകിടിശിക്കധിപതി കോപമാന്പോൽ
സുദക്ഷനാമവനൊരു ഖഡ്ഗമേന്തി ഭ്ര–
നിടർശനംപൊടുവൊരു ശവ്മൂത്തിപോൽ. 8

സഡംഭനെന്നതുവിധമാത്മനാഥനെൻ
വിഡംബനം മുടിമുതലൊന്നുനോക്കിനാൻ
മൂഡൻപുരാകൃസുമശരന്റെ മേനിയെ
ദുഡംപുകച്ചൊരുവിധമെന്നപോലവേ. 9

വിധിയ്ക്കുഴം വിധിബലമൊന്നു കൊണ്ടവൻ
വധിക്കുവാൻ വധുവിനെ നിശ്ചയിച്ചുടൻ
നിധിയ്ക്കുഴം നികടമണഞ്ഞ കാമിപോൽ
സുധിക്കുതൻ സ്മൃതിപഥമായി തൽക്ഷണം. 10

വിളി,ച്ചുവൻ തനയരെയെട്ടിനേയു മ–
ന്നളിപ്രഭാകബരിയെയൊന്നു കാണുവാൻ
ളെിച്ചിടാതവരുമടുത്തുവന്നുടൻ
കളിപ്പെഴാതിതുവിധമോതി മാമുനി. 11

നമുക്കുമേ,ലിവളൊട്ടുമൊത്തജീവിതം
കിമുത്തമം? വദ വദ മൽസുപുത്രരേ!
സമുന്മിഷത്സരസിജമബ്ജദീപ്തിയാ–
ലമന്ദമാം സുഖതതിയാസ്വദിക്കുമോ? 12

എനിക്കുമേലിവളൊട്ടുമൊത്തിരിക്കുവാൻ
മനസ്സുതാനനുമതിചെയ്തിടാ ദുഡം
മനസ്വനീവശഗതനെന്നുമെന്നെയീ–
വനസ്ഥരിങ്ങരുളി ഹസിയ്ക്കയില്ലയോ? 13

ശ്രവിക്കുവിൻ ക്ഷണമിനിഞാനരുപ്പതും
ഭവി; ക്രിയാപരിണതിതുല്യമാംഫലം
ഭവിച്ചിടുംമനുജനു"; ദേവനാകിലും
കവിക്രിയാഗണമതിലേതുമൊത്തിടാ. 14

ധരിത്രിതൻതലമതിലുള്ള മർത്യരും
ധരിക്കയില്ലിതിനുടെ ഹേതുവേതുമെ
ശരിക്കു് വാഠംതനയരിലിങ്ങാരാ,ളുരീ–
കരിക്കുവിൻ പിതൃഹിതമാചരിക്കുവാൻ. 15

മനുഷ്യനോ ധനമിഹമാനമാം നമു–
ക്കനുഷ്ഠിതം ജഗതിസമസ്തകർമ്മവും
മനുക്കൾതൻ വചനവുമോർത്തുകൊണ്ടുനാ–
മനുസ്മരിച്ചീടുക സമനാസ്തനാഥനെ. 16

ഇതല്ലയോമനുജനുമമ്മമോക്ഷവിൻ
ചിതത്തൊടും സുതരിനിനിങ്ങളൊക്കെയും
മിതംവരി,ച്ചുപവദനോത്ഥഹാസ്യമ–
ത്തുതത്തൊടും മനുജനുബാധതന്നെയാം. 17

സതിക്കെഴും വ്രതമതിനിന്നുഭംഗമാ–
ന്നതിക്രമം രതിയെനിനച്ചകാരണം
മതിക്കുചേ,ന്നിവളിലശേഷമാശയം
മതിച്ചിടാ പരമിനിചിന്തനീയമാം. 18

ഒരിക്കലും തരുണികളൊക്കെയൊത്തപോൽ
ചരിക്കുവാ,നനുമതിയാരുനല്കിടും?
മരിച്ചിടുംവരെ നിജകാന്തനൊത്തുതാ–
നിരിക്കിലെ,ന്തപരനുരച്ചിടുംഭുവി? 19

കളത്രമൊ,ന്നനുഗുണമായിവന്നതാ–
നിളയ്ക്കുഴംതലമതിലെങ്കിലാൻരൻ
മിളദ്രസൻ, വിട്ട, ദുഗ്ധമല്ലയെങ്കിലി–
ന്നിളിഭ്യനാ,യവനിയിലാത്തനായ്ക്കുവരും. 20

പറഞ്ഞുടൻ പലവഴിപുത്രരെവിളി-
ച്ചുറഞ്ഞിട്ടുംപടിയവരന്നുനില്ക്കയാൽ
നിറഞ്ഞിട്ടും ക്രുധയൊടുപെറ്റൊരമ്മയെ-
പ്പുറഞ്ഞദുർവ്വചനമതാരുകേട്ടിടും? 21

അടങ്ങിയില്ലരിശമതാമഹർഷിത-
ന്നിടത്തിലുള്ളൊരുസുതരെട്ടുപേരെയും
തുടക്കമാ,യവരിലുമഗ്ര്യനെവിളി-
ച്ചുടൻപറ,ഞ്ഞധികരുഷാരുണേക്ഷണൻ. 22

ധിക്ക നിൻജനകനിതാതരുന്നുഞാൻ
വരിഷ്ടമാന്നൊരുശിതഖഡ്ഗമാത്മജ!
വരിക്കനീ, കരമതി,ലേതുമിന്നസൽ-
ക്കരിക്കൊലാ ജനകഹിതത്തിനെബ്ഭവാൻ. 23

തടിൽജ്ജവം, സുതവര! നിൻജനിത്രിയെ-
പ്പിടിച്ചുടൻ നിശിതകൃപാണപാണിയായ്
മടിച്ചിടാ,തുടനെയറുക്കനൽഗ്ഗളം
ചൊടിപ്പൊടും ജനകഹിതാദ്ദതേഭവാൻ. 24

പഴിക്കയില്ലൊരുവരുമീവിധത്തിൽനീ
കഴിക്കിലോകഥ ദുഢമാക്കുമൊന്നുപോൽ
ഒഴിക്കയാമപവദനങ്ങളെന്നതോ-
ത്തഴിക്കകെ,ട്ടഖിലവുമിന്നക്രുത്തമെ. 25

അടുത്തുനിന്നവനിതിതാതഭാഷിതം
കടുത്തിട്ടും ഹൃദയവിഭേദനത്തിനായ്
പടുത്തുഹാ! തറയുടനൊന്നുസവ്വ്യം
കെടുത്തുവാൻ ക്രുധദുഢമൊന്നുതാൻമതി. 26

പിടച്ചുവീ,ണരിയൊരുവിദ്യുതാഹതാ-
ലിടച്ചുയേറൊരുതരുതാഴെയായപോൽ
അടച്ചുടൻനയനവുമല്പചേഷ്ടഹൃ-
ത്തടത്തിലെന്നിയെയവർ കണ്ടതില്ലപോൽ. 27

ജനിത്രിതൻ വധമതുചെയ്കയെന്നൊരാഗ്രം
സുനിശ്ചിതം ഹൃദയമൊടൊത്തുചൊല്ലിലും
ജനിച്ചൊരാ,സുതനതുതോന്നുകില്ല; വൻ–
മുനിക്കെഴും സുതനമിതേവിധത്തിലായ്. 28

വിരണ്ടുടൻ ധരയതിലന്നുവീണവൻ
കരഞ്ഞുതന്മ,തിയതിലെന്യബോധവും
നിരന്തരം വലിയൊരുവേനലേറുതാൻ
വരണ്ടിടും പൊഴിയതുപോലെതന്നെയായ്. 29

ക്ഷണംകഴി,ഞ്ഞുരുബലബോധമാന്നവൻ
വണങ്ങിനാൻ ജനകനെയാത്തഭക്തിയാൽ
പിണങ്ങിടാതഥ നിജതാതനോടതാ–
നിണങ്ങിടും മൊഴികളരച്ചനന്ദനായ്. 30

മുനീന്ദ്രനാം തവവചനങ്ങളൊക്കെയും
വിനീതനാ,യിവനിഹകേട്ടുകൃത്തമെ
അനീതിയാം ജനനിവധത്തിനേതുമെ
മനീഷയിന്നനുമതിനല്ലുയില്ലമേ. 31

ഉപദ്രവിച്ചിടുവൊരു മൂഷികന്നൊടായ്
വിപക്ഷമായിടുവൊരു ഭാവമാന്നടൻ
സപത്നനം ഭൃശമതുചുട്ടെരിക്കിലോ
വിപത്തഹോ! ഗൃഹമതിനല്ലയോമുനേ? 32

സവിച്ചൊരാ ജനനിവധാനുശാസനം
ശ്രവിക്കുവാൻ ശ്രവണവുമില്ലമാമകം
പവിത്രമാം കരമിതുമാതുകണ്ടുമി–
ന്നവിഭ്രമം ഹ! ഹ! ഹ! മുറിപ്പതെങ്ങിനെ? 33

അസാദ്ധ്യമാമിതുമമ, മറവുസവ്വും
സുസാമമാ,ന്നിടുമൊരുതാത! ചെയ്തിടാം
ബിസാംഗിയാം ജനനിയിലുള്ളതെറ്റുനീ
അസാധുവാക്കിടുക മഹർഷിസത്തമ! 34

ഉരച്ചിട്ടും നിജമതവാചികങ്ങളെ
തിരസ്കരിച്ചൊരുസുതഭാഷണങ്ങളാൽ
ചിരന്തനൻമുനിമുഹുരക്ഷമൻ തദാ
പറഞ്ഞുതാൻ തദനുജനോടുപിന്നെയും. 35

നിന്നച്ഛനോതുവതിലേതുമവജ്ഞയെന്യെ
വന്നന്തികത്തിലിതുകേൾക്കുക സൗമ്യശീല!
ഭിന്നസ്വഭാവമിതിലഗ്രജനെന്നപോലെ
ഖിന്നതപവും തവജനിക്കരുതിന്നതെല്ലും. 36

അച്ഛന്റെവാക്കനുസരിക്കുകതന്നെയാണി-
ന്നച്ഛസ്വഭാവമിയലും,സുതവൃത്തിനൂനം
സച്ഛന്ദമായതുവെടിഞ്ഞൊരുപുത്രനെന്നും
പുച്ഛത്തിനായിടുമഹന്നിശമോക്കുമെന്നിൽ. 37

നിന്നമ്മയായൊരിവളിന്ന മഹഷ്ടിവംശ-
വൃന്ദത്തിനൊക്കെയുമകീർത്തിവരുത്തിവച്ചു
എന്നാഗ്രഹത്തിനനുകൂലമരിന്നനീയു-
മിന്നായവംകൂടയ കണ്ടുമറുത്തിടേണം. 38

രണ്ടാമനാമവനുമല്പനിമേഷമേതും
മിണ്ടാതെനിന്ന മുനിതൻമറിമായഭാരാൽ
രണ്ടാകിലും മമ വരുന്നതുവന്നിടട്ടെ
ന്നണ്ടായധൈര്യമൊടുമേവമുരച്ചു പിന്നെ. 39

മത്താത! മേ ജനനിചെയ്തൊരുതെറശേഷ-
മുറംത്തരിൽനിന്നിനി മറന്നുമനോജ്ഞശീല!
മുത്തായവണ്ണമവനന്തനിലുടിച്ചിടാനാ-
യൊത്താശചെയ്യുമിവനെ വെടിയൊല്പതെല്ലും. 40

എന്താകിലും ജനനിതൻവധമിന്നചെയ്വാൻ
സന്താപമു,ണ്ടപരമെന്തിഹചെയ്തിടേണ്ടു?
ഹന്താഖിലം രുവഹിതൈഷിസമസ്തമദ്യ-
സന്താനവൃക്ഷസമചിത്ത! നടത്തിടാം ഞാൻ. 41

എന്നീഷ്ടമീവിധമതാ,ണതിലിച്ഛയിന്ന–
വന്നില്ലയെങ്കിലതിനുള്ളൊരു നിഷ്ക്രിയയ്ക്കായ്
ഉന്നിദ്രരോഷമൊടുമിന്ന ജനിത്രിതന്റെ
മുന്നിൽക്കിടന്നൊരനുശാസനചെയ്തിടാം ഞാൻ. 42

മറെറാന്നുമി,ന്നിവനസാദ്ധ്യവുമല്ല; താതൻ
തെറെറാന്നുമെന്നിലൊരുനാളുമെയോത്തിടൊല്ലേ
മുറവും, മുനീന്ദ്ര! തവപാദമരിങ്കലിന്ന–
പ്പറക്കിടന്നുപണിയാം പണിയേതുമെന്യേ. 43

അതിശാന്തതയാൻ പുത്രവാക്യം
രതികൈവിട്ടഥകേട്ട മാമുനീന്ദ്രൻ
മതിവിഭ്രമമാൻരോഷവഹ്നി–
ദ്യുതിയോടോതി തൃതീയപുത്രനോടായ്. 44

ജനകന്നു സദ്ഭാവലംബമാകും
വിനയംചേർന്നകുമാരനായിട്ടും നീ
മനതാരതിലോത്തുനോക്കുകിപ്പോഥം
ജനനിയ്ക്കുത്തിയ ദോഷമിന്നശേഷം. 45

അവിഭാജ്യതയാൻ മേലിലീനാം
ഭവിപാത്താ,ലിവളോടുമൊത്തിരുന്നാൽ
അവികല്പമഘങ്ങളുണ്ടുപാത്താ–
ലവിശങ്കം മൃതിപിന്നെ നല്പതാക്കും. 46

മതിബിംബസമാസ്യയായ കന്തോ–
മതി,മാരനുടെ ക്രുത്തരംഗമായി
മതി,മാമുനിഭാഗധേയമായാൽ
മതിയാമോ ബത! മായകൊണ്ടുമാറഥം. 47

അതിനാലിനി മാറഥമേതുമെന്യേ
മതിമാൻനീ തവമാതൃകണ്ടുമിപ്പോഥം
രതിവിട്ടുമറിയ്ക്ക മുമ്പരെപ്പോ–
ലിതിലിപ്പോളുപശങ്കമാത്തമോദം. 48

പിതൃഭാഷണമാദരിച്ചിടാത-
ങ്ങെതൃപക്ഷത്തൊടിരിയ്ക്കിലഗ്ര്യരെപ്പോൽ
സുദ്ധം ബത! നീയുമെൻറകോപാൽ
പിതൃനാഥാലയമെത്തിവാണിടുംമേൽ. 49

സുഭഗാംഗസുതാഗ്ര്യനാം തൃതീയൻ
രഹസം താതനുരച്ചവാക്യമെല്ലാം
സഭയൻപുനരന്നുകേട്ടുനിന്നാൻ
ശുഭദംവാണിയുരച്ചുടൻ സധൈര്യം. 50

വിമലാത്മകതാത! സത്യമാംനിൻ
ക്രമമായുള്ളൊരുരോഷപോഷവാക്യം
സുമനസ്സിജനിത്രിയെ വധിപ്പാൻ
ശ്രമ,മെന്നു,ള്ളിവനാലസാദ്ധ്യമിപ്പോഥം. 51

പിഴചെയ്യജനിത്രിയെങ്കിലീഞാ-
നഴകോ,ടായതിനുള്ള ശിക്ഷചെയ്യാം
നിഴൽപോലുമദൃശ്യമാംവിധത്തിൽ
പുഴത,ന്നക്കരെയാക്കിവെക്കമെത്താം. 52

വിധിയാംമൂതിയെങ്കിലുംഹരേ! ദു-
ർവ്വിധിയാം പുത്രകരങ്ങളാലതെന്നും
വിധിയെന്തുവരുത്തിവയ്ക്കിലും ഹാ!!
സുധിമാതാവിനു ഹാനിയേകിടാ ഞാൻ. 53

മാനനീയഗുണനെന്നതാത്തുടൻ
മാനസം ക്ഷുഭിതനായ മാമുനി
ഹാ! നയജ്ഞസുതരോ,ടുരച്ചത-
ന്യൂനമന്നു വിഫലീഭവിച്ചഹോ!! 54

പുത്രനാകിലുമധർമ്മവൃത്തിതാ-
നെത്രതാത,നുരചെയ്കിലും ദുഷ്ടം
അത്രചെയ്തതിനൊരുങ്ങുമോ ജഗ-
ന്മിത്രമാകിലുമിതിന്നു സജ്ജനം. 55

ഒന്നിനൊ,ന്നധികമായുയന്നാടൻ
വന്നിട്ടും ക്രുധയെഴുന്ന മാമുനി
നന്നിതെന്നു സുതർമ്മവരോടുമാ-
പന്നിവൃത്തഹിതമോടു ചൊല്ലിനാൻ; 56

അന്തികത്തിലിതു സർവ്വവുംശ്രുവി-
ച്ചെന്തിനിക്കവരുമെന്നചിന്തയാൽ
ഹന്ത! നിന്നൊരു ചതുത്ഥപുത്രനോ-
ടന്തകാരിസമ,നോതിനാൻമുനി. 57

താതശാസനമപാകരിയ്ക്കയാൽ
വീതരാഗതപെട്ടം തവാഗ്രജർ
പാതകത്തിനു വിധേയരായഹോ!!
നീതനാ,യതുനിമിത്തമിന്നുനീ. 58

അമ്മചെയ്തോര,പരാധമൊക്കെയും
നിന്മനസ്സിലിനിയോർത്തുവേണ്ടപോൽ
സമ്മതത്തൊടു ജനിത്രിതൻഗളം
ധർമ്മമാംവിധമറുത്തുവീഴ്ത്തണം. 59

തേല്ലുമേമടി ജനിത്രിയാകയാൽ
കൊല്ലുവാനിനിമനസ്സിലോക്കൊലാ
പല്ലുപോയമുനിമാർക്കുപോലുമേ-
കില്ലവേ,ണ്ടൊരഭിമാനമില്ലയോ? 60

താതനോതിയൊരു രോഷഭാഷണം
ശ്വേതഹാസ്യശകലീകൃതാശനായ്
സാദരം സുതനരച്ചു താതനോ-
ടാതപം ഹൃദിപെരുത്തു സത്വരം. 61

മാമകോദയമതിന്നു ഹേതുവായ്
സാമസൽഗുണസമുദ്രമായനീ
കാമനീയക! പറഞ്ഞതാംവച-
സ്സാമയത്തിനുനിദാനമായിമേ. 62

തെറ്റുതന്നെ ജനയിത്രിചെയ്തതാം–
കുറ്റമായതിനുനിഷ്ക്രിയയ്ക്കുനീ
ചെറ്റുമെന്തുതുനിയാരിരുന്നടൻ
മുറ്റുമീവിധവധം വിധിക്കുവാൻ. 63

ദോഷമൊന്നി,നുപശാന്തിയായിടും–
ശേഷമുണ്ടുവിധി; താതനൊക്കെയും
രോഷരൂപ!മതിയിങ്കലോത്തുനി–
ശ്ലേഷശാന്തിയിതിനിന്നുചെയ്കനീ. 64

അക്ഷമത്വമകതാരിലെങ്കിലും
ശിക്ഷചെയ്വതി,നരിത്തിയില്ലയോ?
ഭക്ഷണം ബഹുസുരുച്യമെങ്കിലും
കുക്ഷിതൻസ്മൃതിയെഴാ,തശിക്കുമോ? 65

ചാരുവായ മനതാരിലാദ്യമായ്
പോരുപോലധികരോഷമാന്നിടാം
ചേരുകി,ല്ലതിനിടയ്കുചെന്നുനാം–
ചേരുമെങ്കിലുടനുണ്ടു ശോകവും. 66

മജ്ജനിത്രിപിഴചെയ്തുപോയതി–
ന്നിജ്ജനം വധമൊഴിച്ചുസർവവും
സജ്ജനോത്തമ!ശരിക്കുചെയ്തിടാം
വജ്ജനീയമതുതന്നെയാംവധം. 67

തെറ്റിനിന്നുപരിഹാരമായിഞാൻ
കുറ്റിമേലിനിപിടിച്ചുരജ്ജുവാൽ
തെറ്റിടാ,തുടനെതന്നെകെട്ടിയി–
ട്ടുറ്റമെന്യെയടിനഠംകിടാം ദൃഢം. 68

മുനീശ്വരനിതേവിധം നിജചതുർഥപുത്രനെറ്റഗീ–
രനീതിപരമെന്നടൻ കരുതിരോഷദോഷാനുചിതൻ
മനീഷിമുനിയപ്പൊഴേ ഹിതകരിക്കുശോകത്തൊട്ടും
വിനീതനെവിളിച്ചുടൻനികടമാന്നൊരഞ്ജനെ. 69

തവാഗ്രജരുരച്ചതാം വചനമൊക്കവേകേട്ടടൻ
നവാബ്ജരുചിരമ്യമാം വദനസാദമെന്യേജവം
ശിവായപിതൃശാസനം വിഹിതമെന്നതോന്നീടിലു-
ത്ഭവാടികഥംവഹിച്ചൊരാ,ജനനിതൻവധംചെയ്കനീ. 70

മടിയ്ക്കരുതുതെല്ലുമെ മടിപെരുക്കിലാപത്തുതാ-
നടിയ്ക്കടിവരുംദ്രുതം സവിധവത്തികഥംക്കൊക്കെയും
പടിയ്ക്കുപടിയെത്തിടും പരനെഴുന്നഹാസ്യംനിന-
ച്ചടി,ച്ചുധികശിക്ഷചെ,യ്തിവളെയും വധിച്ചീടണം. 71

കരുത്തധികമാർന്നടൻ ഹൃദയരോഷമാന്നിട്ടുത-
ന്നിരുത്തമവധത്തിനായ്വചനകാളക്രൂടത്തിനാൽ
ഒരുത്തനുമുരിച്ചിടാത്തവിധമൊക്കെയോതുന്നകേ-
ട്ടരുശ്ശപതയാന്വവൻ ജനകനോടുചൊന്നീടിനാൻ. 72

ജനിത്രിയെവധിയ്ക്കുവാൻ മടിപലേവിധംവ്യത്തില-
ണ്ടെങ്കിലിയ്ക്കുത,പിതാവുനീസകലമിന്നുബോധിക്കണം
സുനിശ്ചയമതല്ലയോ ജനനിതൻ വധംചെയ്യുവോൻ
വിനിന്ദ്യയതിനായ്വരും ജഗതിനുനമാക്കും ദ്രുതം. 73

വധക്രിയയൊഴിച്ചുമ,ജ്ജനകനിൻഹിതം സ്വമി-
ന്നധഃസ്ഥിതിഭവിയ്ക്കിലുംസപദിതന്നെഞാൻ ചെയ്യുവൻ
ക്രുധയ്കുമതിരില്ലയൊ സകലവും ഗ്രഹിച്ചിട്ടുനീ
വിധിച്ചവിധിയക്രമം മനുജരെന്തിതിൽചൊല്ലിടും? 74

മനസ്മൃതിയതോക്കിലും മരണകൃത്തിനെമാത്രമെ
മനുഷ്യനുവധിയ്ക്കുവാൻ, ജനക! നീതിയുള്ളാക്കമെ
അനുസ്മരണമിന്നുചെ,യ്കനുചിതംനിനച്ചീടിലി-
ന്നനുക്രമമമർത്യരും പരിഹസിക്കയില്ലേ? വിഭോ! 75

അനാരതമമന്നൊരീജനനിതൻപിഴയ്ക്കിന്നുഞാ-
നനാകുലതയോടുത,ന്നിവിടെനിന്നുടൻകൊണ്ടുപോയ്
വിനായകപുരഃസ്ഥലേ പരസഹസ്രമാംകമ്പിടീ-
ച്ചുനാമയമൊടച്ചു!നാമിവിടെവാഴ്കയല്ലേശ്രുതം. 76

ധരിത്രിയിലൊരുത്തിതൻ വധമതിന്ന ചെയ്തീടുവാൻ
ധരിയ്ക്കുവിഷമംവരാ നരനു നമ്മളോതാപസർ
ശരിയ്ക്കുഹ!ഹ!ഹ!മാഗ്ഗദർശികളുമക്രമാസക്തരായ്
ച്ചരിയ്ക്കിലപരൻചിരിക്കുമതുമി,ന്നസഹ്യം മമ. 77

ഇതാകവെമറന്നുനീ ജനനീയെവധിച്ചീടിലോ
പിതാവിന,തയോഗ്യമാം നിയതിനീതിപാത്തീടുകിൽ
സുതാദിവിഷമിച്ചിടും സുകൃതമൊക്കവെപോയിടും
മതാനുസൃതമൊക്കവെ ജനകചെയ്കനിൻവാഞ്ഛയെ. 78

മുനിവരനിതി പുത്രഭാഷണംകേ–
ട്ടനിയതമാംസ്ഥിതി കൈവരിച്ചുവീണ്ടും
സപനികടമതിലെത്തിനിന്നൊരാറാ–
മനൊടിദമോതി നിജാത്മജന്നൊടപ്പോൾ. 79

സഹജരുടയവാക്കുകേട്ടനില്ലും
മഹദനുകൂലതയാന്നപുത്രനോടായ്
വിഹതഹൃദയനായിടും മുനീന്ദ്രൻ
സഹസഹതാപമുരച്ചുടൻ തദാനീം. 80

സുതവരതവ പൂർവ്വജക്കുതുല്യം
മതമതുബുദ്ധിയിലോത്തിടാതെയിപ്പോൾ
സതതമിനി,ഭവാൻറെതാതവാക്യാ–
മൃതമതുകേട്ടതുചെയ്ക ധന്യനാം നീ 81

ജനനിയുടയചിത്തജോത്ഥദോഷോ–
ജ്ജനിതമതാം വ്രതഭംഗമെന്നതെല്ലാം
അനഘതപെടുമാത്മജൻ ഭവാനു–
ഘനമൊട്ട കേട്ടുധരിച്ചുനിന്നതില്ലേ? 82

മടിയിനിയകതാരിലേതുമെന്യേ
വടിവൊടുനിന്നുടയമ്മതൻറെഗാത്രം
കൊടിയൊരുകരഖഡ്ഗഭക്ഷ്യമാക്കാൻ
ചൊടിതവചേരണമുത്തമാവതംസ! 83

ജനകനുടയൊരല്പമാ,മഭീഷ്ടം
വനഗതരാകിലുമാത്മജാദിമാന്യം
വിനയമൊടതുകേട്ടിടാത്തപുത്ര-
ന്നനവരതം ദുരിതം ജഗത്തിലുണ്ടാം. 84

നിജജനകവചസ്സുകേട്ടുപുത്രൻ
സുജനനിഷേവിതമായതല്പദത്തെ
സപദനവധവിമോചനത്തിനായി-
ട്ടജനെനിനച്ചു നമസ്കരിച്ചു ചൊന്നാൻ. 85

തവമഹിതഹിതത്തെയാദരിപ്പാ-
നവശതയേതുമശേഷനാഥ!താത!
വിവരമൊടിനിയെന്തുതന്നെയാവ-
ട്ടിവനതുചെയ്വതിനില്ലൊരന്യഭാവം. 86

ജനകതവ കളത്രഭാവമാന്നോ-
രനഘതയാന്നൊരുമാമകാംബയിപ്പോൾ
മിനചിലതുവരുത്തിയെങ്കിലും നീ
മനസിനിന,ച്ചുവ മാപ്പുനല്കിടേണം. 87

ഉലകതിലധിവാസമുള്ള നാനാ-
നിലയെഴുവോരുജനത്തിനൊക്കെയോത്താൽ
പലതിലുമിഹതെറ്റുപററിട്ടും;നി-
ശ്ചലമതുതെല്ലിനി താതനോർത്തുനോക്കു. 88

പ്രണയഗുണഗണത്തിനാലെവാഴ-
ന്നിണകളിതേവിധമായതെത്രകഷ്ടം!!
കണവനൊടുകയത്തിടുന്ന ശവ-
പ്രണയിനിയോടുഹരന്നുവേഴ്ച്ചയല്ലോ? 89

പതിയുടയപദാബ്ജമൊന്നുചിത്തേ-
പതിയുമൊരംഗനയാരുപാരിലോത്താൽ
പതിവിതുപരമാത്മമാം പതംഗൻ
പതിതതയാന്നിനിയബ്ജവൈരിയാമോ? 90

കമലയുടയകാമുകന്തനെല്ലം
കമനിനിജേശ്വരിതന്നിലില്ലരോഷം
കമലനയനഭക്തിയുക്ത!ജായാ-
കമനരിലിന്നിതുതന്നെചാരിതാർത്ഥ്യം 91

വരബല! വധകർമ്മമോതിടും ത-
ദ്വരഗതിയാന്നൊരു ശാഠ്യതുല്യമെല്ലാം
വരണമിനിഹിരണ്യഗർഭഹസ്താ-
വരണമിതാക്കുമലംഘനീയമല്ലോ? 92

ഉടലിലവതരിച്ചനാൾതുടങ്ങീ-
ട്ടിടയൊരുതെല്ലവരാത്തവണ്ണമെല്ലാം
തടതടമമതന്നൊരമ്മയെഞാ-
നടനടികൊല്ലുകസാദ്ധ്യമല്ലന്തനം. 93

ജനനിവധമൊഴിച്ചുസർവ്വമുംഞാൻ
വിനയമൊടിന്നനടത്തിടാം യഥോക്തം
വനമതിലിഹവാസമെങ്കിലും ഞാ-
നനവധിനിൻഹിതമിന്നതന്നെയേകാം. 94

അപഥമതുവഴിക്കുസഞ്ചരിച്ചാ-
ലപലപനീയതയാൻ നമ്മളെല്ലാം
അപരനുപരിഹാസ്യരായ്ഭവിപ്പാ-
നപരമതെന്തുധരിത്രിതന്നിൽവേണം. 95

അതിനവശഗരായിടുന്നതിൽത്താ-
നതിലഘുവാം മൃതികൈവരിയ്ക്കുഭേദം
മതിയിലിതുനിനച്ചു നിൻറെചിത്തോൽ-
ഗ്രതിയതുപോലിനിചെയ്കതാത!സർവ്വം 96

നിജപുത്രരിലാരുപേരൊട്ടും
വിജനസ്ഥൻമുനി ചൊന്നതൊക്കെയും
അചരത്തൊടുരച്ചപോലെസ-
ങ്കചിതന്മാക്കതസഹ്യമായ്ത്തദാ. 97

ഉടനുല്ലടനാം മുനീന്ദ്രനാം–
ത്തടരോഷത്തൊ,ടടുത്തപുത്രനെ
മടവാർമണിതൻവധത്തിനായ്
സ്ഫുടമായ്ച്ചൊല്ലിവിളിച്ചുസീമയിൽ. 98

തവസോദരഗീ,രശേഷവും
ശിവനേ!കേട്ടനിനച്ചതെന്തുനീ
അവമാനിതനച്ഛനാകിലി–
ന്നവശേഷിക്കുമ,തായുഗാന്തരം. 99

ഇതുസർവ്വുമിന്നുചിന്തചെ–
യ്തതുലംനിൻഹിതമോതണം ക്ഷണം
ചതുരാനനകല്പിതങ്ങ,ളൊ–
ത്തതുപോലല്ല;വരുന്നവേണ്ടപോൽ. 100

മമതാത! ഭവാൻറെഭാഷണം
ക്രമരാഹിത്യമെഴുന്നതല്ലയോ?
ശമനങ്കലയയ്ക്കിലമ്മയെ
മമതയ്ക്കിന്ന,തുയോജ്യമാകുമോ? 101

ജവമുജവാക്കിനപ്പുറം
നവമായെ,ന്തുരചെയ്തിന്നുഞാൻ
രചിത,ന്നുദയത്തിലബ്ധജനാം–
പ്പുവിപൂണ്ടെത്തുവതെന്തിനായ്വരും. 102

വിഷമംബത!! മാതൃഹാനിയാം
വിഷയംചിന്തിതമല്പബുദ്ധിയിൽ
വിഷമാകെയശിച്ചുഞാനുമാ–
മിഷമാം ഗാത്രവുമിന്നുപോക്കിടാം. 103

അധികംതവവൈരമെങ്കിലോ
നിധനംചെയ്വതിനൊട്ടുതുല്യമായ്
വിധിപോൽകൃതനാസയുംമുറി–
ച്ചുധികാരത്തൊടകറ്റിവിട്ടിടാം. 104

ഓരോരോപുത്രരോതും മൊഴിയതഖിലവും
കേട്ടഗവ്വിഷ്ണുനേപ്പോ-
ലാരോടുംപ്രീതിയെന്യേ മനസിപെരുകിടും
കോപിയാം മാമുനീന്ദ്രൻ
വീരോട്ടെട്ടാമനാകുംസുതനെയഥവിളി-
ച്ചന്തരാമാഖ്യനേത്താ-
നാരോമൽഗാത്രമാശ്ലേഷണമതുദ്ധമായ്-
ച്ചെയ്തിതന്നാക്കദയ്യൻ. 105

താതശാസനമപാകരി,ച്ചവിടെനിന്നൊ-
രേഴുമുനിപുത്രരും
വീതരാഗതപെടുന്നത,ജ്ജനകഹൃത്തി-
ലാന്തരോഷാഗ്നിയാൽ
ആതപംഹൃദിവളർന്താനണിനിരന്ന-
നിന്നവരശേഷവും
പാതകത്തിനുവിധേയരായവർ വിരിഞ്ച-
കല്പിതമഹാബലാൽ. 106

പുത്രന്മാർതൻറെവാക്യം പലവിധമൊരുപോ-
ലൊട്ടുകേട്ടിട്ടുഷ്ടൻ
മിത്രത്വത്തോടുനില്ക്കും നിജസുതരെനിരീ-
ക്ഷിച്ചവൻ വീതരാഗം
അത്രയ്ക്കായില്ലയെന്നായവനുടെനയന-
ദ്വന്ദ്വമോരുന്നപോലാ-
യെത്രത്തോളംവിഷാദം ഹൃദിദൃഢമുയ-
രുംപുത്രരെല്ലാംപിഴച്ചാൽ. 107

സന്താനങ്ങളെയേഴിനേയുമവർതൻ
മാതാവിനേയുംഹനി-
ച്ചെന്തായാലുമവായ്മ,മഹിമതം
സാധുകരിച്ചീടുവാൻ

ചിന്താസാഗരവൻതരംഗഹതിയാൽഡോ-
ളാസമസ്ഥാന്തനായ്
ഹന്താവേശമൊടല്പമങ്ങിനെയിരു-
ന്നൊട്ടാമനോടൊത്തുടൻ. 108

ഉരിതമതുവരുത്തും കാന്തയേയുംവധിച്ചി-
ട്ടരിയൊരുസുതരേയും കൊന്നിടാനേഴിനേയും
ഹരി! ഹരി! ഹരിയാകുംരാമനോടോതിടാനാ-
യരികിലവനൊടൊത്തിട്ടന്നുനിന്നാൻ മുനീന്ദ്രൻ. 109

ഒൻപതാംസർഗ്ഗം സമാപ്തം.

പത്താം സർഗ്ഗം.

ഒരിയ്ക്കലും താതവചസ്സുരീ-
കരിയ്ക്കയില്ലാത്മജരെന്നൃഷീന്ദ്രൻ
ധരിച്ചിരുന്നി,ല്ലയശസ്സിൽനിന്നു-
ത്തരിച്ചിടാഞ്ഞാൽ പഴിതന്നെപാരിൽ. 1

അഭ്രതപൂർവം സപദിതാപകാരം
പ്രഭ്രതമായ്വന്ന മുനിയ്ക്കിവണ്ണം
വിഭ്രതിചേരും ജനതയ്ക്കുമാക്കും
വിഭ്രഷണം സത്സുതർതന്നെയല്ലോ? 2

അനാദരംപുത്രരുയ്ക്കുമെന്നു
കിനാവിലും മാമുനികണ്ടതില്ല
വനാശ്രയൻമാമുനിവീണ്ടുമന്നാ-
ളനാകുലം രാമനൊടോതികോപാൽ. 3

അഥാധികം ഭീഷണരോഷനായ്തൽ-
ക്കഥാക്രമം ചൊൽവതുപോൽമുനീന്ദ്രൻ
യഥാവിധം കോപവിചാരവീഥ്യ-
വ്യഥാദിയാലേധിതരോഷപൂർവ്വം. 4

പറഞ്ഞുതന്നഷ്ടമപുത്രനോടായ്
മുറയ്ക്കവൻ തന്നുടെയിംഗിതത്തെ
മറയ്ക്കുഴം സാരമറിഞ്ഞുവെന്നാ-
ലറല്ലയി,ല്ലൊന്നിലുമജ്ഞരപ്പോൽ. (യുഗ്മകം) 5

ത്രണാഭികാമ്യംപെട്ടമെൻറെപുത്ര-
ഗണാന്ത്യനാം രാമ! ത്രണാഭിരാമ!
കണാദമുഖ്യാർച്ചിതപാദ!നീതാൻ
വ്രണാർത്തമാം ഹൃത്തിനൊരൗഷധംമേ. 6

തവാഗ്രജന്മാരുരചെയ്തതെല്ലാം
ഭവാനെറകണ്ണാന്തമണഞ്ഞതില്ലേ?
നിവാപവുംമേ,ലിവർചെയ്കയില്ല
ദിവാനിശം ദുഃഖമതെന്യെയേതും. 7

ജനിത്രിയോ മാരഹതാശനിൽപ്പെ-
ട്ടനിശ്ചിതാവസ്ഥയണഞ്ഞുനിൽപൂ
മുനിയ്ക്കുരാഠംക്ക,ല്ലഖിലക്കുമിന്നീ-
ദ്ധ്വനിവ്രജം ദുസ്സഹദുഃഖഹേതു. 8

ചരിയ്ക്കിലുംകാന്ത പലേവിധത്തിൽ
ഭരിച്ചിടാം,താതവചസ്സുപുത്രൻ
വരിച്ച വേണ്ടുംവിധമിന്നുചെയ്താ-
ലൊരിയ്ക്കലും താതനുതോഷമുണ്ടോ? 9

അരോഗമാംഗാത്രവു; മാത്മനാഥ-
യ്ക്കരോഷവും, സൽഗ്രഹവിത്തവായ്പും
വരോരുവിദ്യാന്നപയശ്രുതിയെന്നീ-
വരോദയംതാൻ ഭുവി ഭാഗ്യചിഹ്നം. 10

അനുത്തമംതാ,നിതിലൊന്നിനൊത്താൽ
മനുഷ്യനെത്തും നരകം ജഗത്തിൽ
നനു,പ്രമോദം വരുവാനിതങ്ക-
ലെനി,യ്ക്കുരെണ്ണംബത!!കാണ്മതുണ്ടോ? 11

അതിന്നു നീതാ,നവിളംബമാശാ-
ഗതിയ്ക്കതുല്യം സഹജാഗ്രരോട്ടം
രതിപ്രിയംചേർന്ന ജനിത്രിതന്നെ
മതിപ്രിയത്തോടുവധിച്ചിടേണം. 12

വരം, വരംനി,ന്നഭിവാഞ്ഛപോലി-
ന്നരംതരാം നിർണ്ണയമീഷലില്ല
തരംവരുമ്പോഴതുനല്കിടാം,ന-
ല്ലുരംപിടി,ച്ചുല്ലമമാന്തമെന്യെ. 13

ധരിയ്ക്കമജ്ജന്മകൃതാർത്ഥതയ്ക്കായ്
ശരിയ്ക്കുനീ ചെയ്കിതൊന്നുമാത്രം
മരിയ്ക്കിലും മർതൃനൃതാതവാക്യം
വരിയ്ക്കയാം ഭംഗിയതെന്നുനൂനം. 14

അനന്യമാ,മാത്രയമേതുമെന്യേ
നിനച്ചുടൻ താത,നൃരച്ചവാക്യം
മനസ്സിലോത്തിട്ടു വിഷാദമോടും
മനസ്വിപുത്രൻ പുനരേവമോതി. 15

അമായമെൻതാത! തവാഭിലാഷം
സുമാറിലെന്നാൽ സുമതേ! സുസാദ്ധ്യം
രമാധവൻതൻപദപത്മമാണെ–
യമാനുഷാത്മൻ! വധമിന്നുചെയ്യാം. 16

സുതന്നുത,ന്നമ്മയുമച്ഛനുംതാൻ
വിതക്കുമാം ഭ്രമിയിലുള്ളദൈവം
മതപ്രഭേദം പുനരായരിന്നി–
ല്ലിതൊക്കെയോത്തിട്ടുവിധിച്ചതാമോ? 17

സഹായമേകം ജനനീ വധത്തി–
ന്നിഹാഖിലം പിൻതുണയാരുപാരിൽ
മഹാപരാധം മഹിതന്നിലേതു–
മഹാശയക്കും കരണീയമല്ല. 18

മഖങ്ങളൊട്ടല്ലൊരുപോ,ലനേക–
മഘഘ്നമായ്നാമിഹചെയ്തിടുമ്പോൾ
നഖപ്രമാണം പിഴയെയ്തിടാമോ
സുകമ്മമല്ലോ മുനിതൻെറധർമ്മം. 19

സദാപി മാതാജനതൃശ്രേഷ്ഠം
മുദാനിതം മാതൃകയായിവാഴും
മദാദിചേരാത്തൊരുമാതൃകണ്ടും
വിദാരണംചെയ്തുപാപമല്ലോ? 20

നന്മയ്ക്കു ചേരുംവിധമച്ഛനേയും
ധർമ്മത്തിനൊക്കുംവിധമമ്മയേയും
ശർമ്മത്തിനൊത്ത,ങ്ങുപചാരമേകും
സന്മർത്യരല്ലോ ഭുവിഭാഗ്യവാന്മാർ? 21

ഞാനേവമി,ന്നൊക്കെയറിഞ്ഞിരുന്ന
താനേവധം ചെയ്തതുനീതിയാമോ?
ന്യനം ജളന്മാരിനിയെന്തുതെറ്റു-
താനാകിലുംദോഷമതില്ല ചെയ്താൽ. 22

വാർദ്ധക്യകാലത്തുസപര്യചെയ്യും
സ്വാത്മംവെടി,ഞ്ഞിംഗിതമേകിയുംഞാൻ
ഹാർദ്ദംപെടാതെൻ ജനനീശരീരം
ശ്രാദ്ധശരനെങ്ങിനെനഷ്ടിടേണ്ടു? 23

ശോകത്തിനാല,ങ്ങുരുകുന്ന, ചക്ര-
വാകത്തിനെപ്പോൽ വിരാഹാർത്തിയോർത്തും
പാകത്തിലന്നോതിയ പുത്രനോട്ട
മൂകസ്വഭാവൻ മുനിമുഖ്യനോതി. 24

സുതാന്ധ്യ!നിൻസ്വാന്തമവാ,ക്കശേഷം
ഹിതാധികം മാമകഹൃത്തിനേകി
മതാനുകൂലംമൊഴി,യെന്നുമേ,തുഠം-
പ്രതാപവാനും സുഖമാകുമല്ലോ? 25

പറഞ്ഞുനീ നല്ലരമാർത്ഥമല്പം
നിറഞ്ഞഖേദത്തൊടു മത്സുപുത്ര!
മറഞ്ഞിടാ സത്യമൊരിക്കലുംനാ-
മറിഞ്ഞപോലല്ല ഭവിപ്പതൊന്നും. 26

പ്രായത്തിലോ നീയൊരുയൗവ്വനസ്ഥൻ
മായയ്ക്കുഴം സീമകടന്നയോഗി
ശ്രേയസ്സരൻ, മാമുനിസഞ്ചയത്തിൻ-
ഞായത്തിലിന്നീക്കഥ ചൊൽകനന്നോ? 27

മഹഷിപതനി,യ്ക്കുപരങ്കലേതും
പ്രഹഷ്മുണ്ടാവതുനന്മതാനോ?
അഹസ്കര,ന്നാമ്പലിലിന്നകാമം
മഹത്തരം ചേരുവതെത്രകഷ്ടം!! 28

സപഹസ്തമല്ലാതെ ശിരസ്സുതന്നെ
വഹിക്കയില്ലെന്നൊരുതപമിപ്പോഠം
ഗ്രഹിച്ചുഞാൻ; ദുഃഖസുഖാദിയെല്ലാ-
മിഹത്തിലല്ലോമനുജക്കുനനം. 29

നമിയ്ക്കിലന്നാളിലുയച്ചുകൊണ്ടു-
രമിച്ചിടാം,നല്ലിലതോലഭിക്കും
സുമിത്രമേനട്ടിടുകിൽട്ടജിക്കാം
നമുക്ക നാകാദികഠം നാം ചമപ്പൂ. 30

ധരിയ്ക്കുനീ"തത്ത്വമസീ"ത്യനേകം
ധരിച്ചിരുന്നിട്ടമധൈര്യമേവം
വരിഷു! വന്നീടുവതെന്തുവിദ്യ-
യ്ക്കരിഷ്ടയാണിവക പാത്തിടേണം. 31

പതിവ്രതം ഭംഗമിയന്നുവാഴ-
ന്നതില്ലരംപാരിതിലന്യഭോഷം
കഥിയ്ക്കുവാൻ കാമിനികഠംക്കുകാണ്മി-
ല്ലതിക്രമം തദ്വ്രതഹാനി നുനം. 32

ഗൃഹം,സുഖം,സപത്നമനേകരത്നം
മഹത്തരം,കങ്കണകുണ്ഡലാദ്യം
അഹംകൃതിയ്ക്കാമതു,നാരിമാക്കി-
ന്നിഹത്തിലോവേണ്ടതു സത്സതീത്വം. 33

പാത്താ,ലിതൊന്ന,ല്പിവളിന്നമക്കഠം-
ക്കോത്താകി,ലെട്ടിന്നജനിത്രിയല്ലോ?
ആത്താധികത്രാണജനത്തിനെല്ലാ-
മോത്താ,ലിതെത്രയ്ക്കുപഹാസ്യമാകും? 34

ഏവക്കു,മാദശ്കരായിവാഴേ-
ണ്ടാവശ്യമല്ലോ മുനികർക്കശേഷം
ഹാ! വശ്യരായ്ത്തീർന്നുവിസ്മരിച്ചാ-
ലീവംശ്യരെ സജ്ജനമെന്തുചൊല്ലും? 35

രക്ഷിച്ചിടേണ്ടുന്നൊരുവേലിതന്നെ
ഭക്ഷിയ്ക്കിലെന്തുക്രമമെത്രകഷ്ടം!!
കുക്ഷിപ്രിയൻ മർത്ത്യനുമേവമായാൽ
ശിക്ഷിച്ചിടാ,തെന്തുനിവൃത്തിപിന്നെ? 36

ലജ്ജിച്ചിടു,ന്നീക്ഥയോർത്തു ഞാനും
വജ്ജിച്ചിടാ,മീയിവർതന്നെയെന്നാൽ
ഇജ്ജന്മമെന്നക്ഷിയുഗത്തിലെന്നും
മുജ്ജന്മദോഷാലിവർ ദൃശ്യമാകും. 37

ഇന്നായകൊ,ണ്ടീയിവർതൻറെനാശം
നന്നായ്വരട്ടെന്നു നിനച്ചുഞാനും
നിന്നാ,ണിതിൻതത്വമതാണു;നീതാ-
നൊന്നാമനാണെൻസുതർതന്നിലിപ്പോൾ. 38

പാപത്തിനേതുംവകയില്ലൊരന്ത-
സ്താപത്തിനും മത്സുത മാന്യശീല!
ആപല്ക്കരം കർമ്മഫലംഭുജിക്കും
ശ്രീപത്മനാഭന്നുമതി,ന്നവായ്യം. 39

നീതാൻനിനച്ചാലിതുകൊ,ണ്ടശേഷം
ഭ്രാതാക്കളെപ്പോലെ ഭയപ്പെടാതെ
ജാതാനുമോദം ജനയിത്രിതന്നെ
പ്രേതാധിപൻതൻ സദനത്തിലാക്കാം. 40

താതൻപറഞ്ഞീടുവതൊക്കെയിപ്പോ-
ളാതങ്കഹീനം സുതർകേട്ടിടാതെ
ഹാ! തന്പിമാരെന്നവിധംകരഞ്ഞു
വീതപ്രമോദത്തൊടുനില്ക്കകഷ്ടം!! 41

തെല്ലുംമടിയ്ക്കാതെ സഗർഭ്യരേയും
ന,ല്ലുഗ്രഖഡ്ഗത്തിനുഭക്ഷ്യമാക്കാൻ
അല്പല്പമേ,ങ്ങല്പവുമച്ഛനോടു–
തെ,ല്ലപ്രിയം പുത്രരുരച്ചിടാമോ? 42

എത്രയ്യുഖേദംപെരുകും സുതന്മാർ
മിത്രങ്ങളല്ലായ്കിലൊരച്ഛനെന്നും
അത്രത്യനാം നീയിതുചിന്തചെയ്താ–
ലിത്രത്തോളോംഖേദമുദിക്കയില്ല. 43

മാനം,മനുഷ്യന്നധനംദ്ധംത–
ന്യൂനംമതിക്കൊത്തൊരവസ്ഥനുനം
ആനത്രനാംനീയിതുചെയ്തുവെന്നാൽ
മാനത്തിനൊ,ത്തങ്ങിനെ വാണിടാംമേൽ. 44

സ്വധർമ്മമെന്താകിലുമായതെല്ലാ–
മധർമ്മമില്ലാതെനടത്തിയെന്നാൽ
അധഃപതിക്കാ; രവി തൻകരത്താ–
ലധസ്ഥരിൽപീഡകരംചെയ്തതില്ലേ? 45

വികർമ്മമൊന്നി,ല്ലിതിലെന്തുചിന്തി–
ച്ചകത്തുനീ ധൈര്യമൊടാത്തമോദം
വികത്ഥനൻതന്നുടെ പുത്രലോകം
നികത്തുകിന്നീയിവർതൻവധത്താൽ. 46

ജനിത്രിയെന്നുള്ളൊരുശങ്ക നിൻറെ
മനസ്സിലുണ്ടെങ്കിലതുംവൃഥാതാൻ
അനശ്വരം പുത്രപിതൃപ്രബന്ധം
നിനക്കിതെല്ലാം,മറിവുള്ളതല്ലോ? 47

സുതന്നു;തന്നമ്മയിതെന്നശബ്ദം
വിതക്കുമോതുന്നതിനച്ഛനല്ലോ?
ക്ഷതംവരാതുള്ളൊരുഹേതു;പിന്നെ
കൃതസ്മവാല്പാധികമായതീതി. 48

ജനിപ്പതിന്നച്ഛനുമില്ലയെങ്കിൽ
ജനിത്രിയാക്കെങ്ങുഭവിച്ചിടുന്നു?
സുനിശ്ചയം പുത്രനൊരമ്മയെത്താൻ
ഹനിക്കണം താതനതിഷ്ടമെന്നാൽ. 49

സുകർമ്മവിഭ്രംശതയാന്നലോക-
മകന്നിടുമ്പോ,ളറിവുള്ളലോകം
പകർന്നഭാവത്തൊടുപാപകർമ്മാ-
ത്മകത്തെനീക്കുന്ന,തനീതിയാമോ? 50

നൈവാപമാ,മംബുവിവർദ്ധനൽകാൻ
ദൈവാനുകൂലം ലവമൊത്തിടാതെ
ശൈവാംശനാം നീയിവർദ്ധനെറുകണ്ടും
നൈവാപരം ഞാൻപറയാതെചെയ്‌വൂ. 51

തരുന്നിതാ ഖഡ്ഗമൊരെണ്ണ,മൊന്ന-
മിരുന്നുചിന്തിപ്പതിനെന്തുബന്ധം
വരുന്നതാക്കും പരിചിന്തനീയം
കരുന്നുനീയീവികയോപ്പതില്ലേ? 52

നടത്തിടാമെന്നുപറഞ്ഞുപി,ന്നീ-
യിടത്തിലെന്തി,ന്നിതുപോലിരിപ്പൂ
നടക്കണം നന്മയെഴുന്നതെല്ലാ-
മുടൻ; ഭവാനെന്നതുകേൾവിയല്ലോ? 53

പറഞ്ഞുനീയെന്തിനുകാലമേവം
കുറഞ്ഞകായ്ത്തിനുകാത്തിരിപ്പൂ?
നിറഞ്ഞിടുംസന്മധുവാസപദ്മാ-
തിറങ്ങുമോസദ്രസമിന്നുവായിൽ? 54

ദൃഢാഹമായേവമനശ്വരാത്മാ
വിരൂപനേത്രാശ്രിതനാം മുനീന്ദ്രൻ
അരോചകംവാ,ക്കുരചെയ്തകേട്ട-
ത്തരോത്തരം പുത്തർപതിച്ചുമോഹാൽ. 55

ശരിക്കുരക്ഷിച്ചുപുലർത്തിടേണ്ട
ഗരിഷ്ഠനാം താതനിവണ്ണമായാൽ
വരിഷ്ഠരെന്നാകിലുമാത്മജന്മാ-
ക്കരിഷ്ടയല്ലാതെ വരുന്നതാമോ? 56

മൃതിക്കുതെല്ലുംഭയമില്ല;താത-
ൻറതിക്രമംതന്നിലമന്ദശോകം
മതിഭ്രമംചേൻപതിച്ചതാ,ണാ-
പതിക്കുമോ മൃത്യുഭയന്നുവിദ്വാൻ. 57

ചതി,ക്കടിപ്പെട്ട മഹർഷിനാഥൻ
രതിക്കുചേരാത്തൊരുവാചികങ്ങൾ
വദിച്ചതാണീവിധമെന്നുപുത്ര-
തതിക്കുമപ്പോ,ഴൊരുപോലെതോന്നി. 58

വിരിഞ്ചരേഖാബലമെന്നപോലെ
വരുന്നമർത്യാനുഭവങ്ങളാക്കും
ചിരന്തന,ക്കീവിധ ചിന്തയുണ്ടായ്-
വരുമ്പൊഴുണ്ടോ വ്യഥിശോകഭാവം. 59

ചിന്തിച്ചുചിന്തിച്ചുപലേവിധത്തി-
ലെന്തിന്നുവന്നീടുവതെന്നഖേദാൽ
വൻതിക്രമംപോ,ലുയരുന്നശോക-
പന്തിക്കുതാനങ്ങടിപെട്ടിതാരും. 60

ബോധംകുറഞ്ഞെങ്കിലു,മാത്മബോധ-
പാഥേയപാനാ,ലതിതൃപ്തരാകും
സാധുത്വമേറും മുനിപുത്രവൃന്ദം
വീതപ്രമോദത്തൊ,ടുണർന്നുപിന്നെ. 61

ഉണർന്നയോഗീശ്വരബ്രഹ്മപുത്ര-
ഗണംവിടർന്നീടുവതെന്നപോലെ
ക്ഷണംകഴിഞ്ഞെങ്ങുഴറുന്നേരവു,പിന്നീ-
ടണഞ്ഞു താതാന്തികമോതി, രാമൻ.(വിശേഷകം) 62

ക്ഷമിക്കണം വന്നൊരധൈര്യമെല്ലാം
നമിച്ചിടാം താല്പര്യമിന്നതിന്നായ്
സുമിത്രമേതാത! തപസ്വിമാരും
ഭ്രമിച്ചുപോകുന്നവിപത്തിലെന്നും. 63

പടുതപമേറുന്ന ഭവാനശേഷം
കെടുത്തുവാൻതന്നയി! നിശ്ചയിച്ചോ
കടുത്തകോപത്തിനധീനരായോ–
ക്കൊട്ടുക്കമുണ്ടായിടുമാത്മശോകം. 64

ഗ്രഹിച്ചിടാം നീതരികിന്നഖഡ്ഗം
വഹിച്ചിടാം താതനുവേണ്ടിയെല്ലാം
നഹിപ്രമോദം ലവമിന്നഞാൻനി–
ഗ്രഹിച്ചിടാമെൻജനയിത്രിതന്നെ. 65

വൈവശ്യമുണ്ടായതു സർവ്വമിന്നു
കൈവല്യമൂർത്തേ സഹനീയമല്ലോ?
നൈവം മയാപ്യുശ്രുതമാകയാൽത്താൻ
കൈവന്നുകായ്ത്തിനൊരന്തരായം. 66

ആക്കാകിലുംപാരിലസഹ്യമെന്ന–
ല്ലോക്കാവതല്ലീക്കഥയൊന്നുകൊണ്ടും
തീക്കാനിതിൻപാപമശേഷമെന്റെ–
നേക്കാകവെ നിഷ്കൃതിയോതിടേണം. 67

പാപംവരുംകർമ്മസമസ്തജന്യ–
ശാപത്തിനുണ്ടാമുപശാന്തിനൽകാൻ
ക്ഷേപംവരാ,തായതുതന്നെയോർത്തു
താപംവഹിച്ചാൽ പരിഹാരമായി. 68

ശാസ്ത്രോക്തമാംനിഷ്കൃതിചെയ്തിടാതെ
ഗാത്രാഭിമാനംപെടുവോരുമർത്യൻ
നേത്രോല്പലംക്രൂടിയടച്ചിടാതെ
തീർത്തോതിടാം നമ്മെമഹസിക്കയില്ലേ? 69

വരാ മഹഷിക്കൊരുതെറുപോലും
നരാധിപന്മാരിതിചിന്തചെയ്കെ
അരാജകാവസ്ഥയിലീവിധംതാഴ്-
വരാധിവാസത്തൊടു ചെയ്തിടാമോ? 70

എന്നാകിലുംചെയ്കൊരുനിശ്ചയംതാ-
നൊന്നാകെയെത്തും വിധിവൈഭവത്താൽ
നന്നായിട്ടും സൽക്കൃതിനിശ്ചയിച്ചാൽ
പിന്നായതിന്നി,ല്ലൊരിളക്കമേതും. 71

ആലോലചിത്തനിതുപോലെ പലേവിധത്തി-
ലാലോചനാസഹിതനൊ,ട്ടുരചെയ്തരാമൻ
ആലോകനം,സുതനിലാക്കിമുനീന്ദ്രനപ്പോ-
ഴാ,ലോകമൊക്കെയതിശോകമൊടത്രനിന്നു. 72

കൈപ്പേറും കരവാളമൊന്നുകരതാർ-
തന്നിലിട്ടിച്ചിട്ടുടൻ
ചൊല്പേറുന്നൊരുപുത്രപല്ലവകരം-
തന്നിൽകൊടുത്താൻ മുനി
സല്പേരുള്ളവ,നത്തമാംഗമതിൽവ-
ച്ചുന്മേഷമാം കൈത്തലം
സപ്രീതിതമനുഗ്രഹി,ച്ചഖിലമാം
ധൈര്യത്തെയും നല്കിനാൻ. 73

ചെമ്മേമാതൃവധത്തിനെത്തിയമഹാ-
പാപാത്മകംഖഡ്ഗമൊ-
ന്നമ്മേ! കണ്ടുവിറച്ചുനിന്ന സുതനാം
രാമൻഗ്രഹിച്ചീടിനാൻ
നന്മേനിക്കുടയോരുനാശമതുടൻചെയ്തീ-
ടുവാൻനിശ്ചയി-
ച്ചുമ്മയ്ക്കും മരണംവരുന്ന സുദ്ധാധമ്മ-
ത്തിനാൽപുത്രനാൽ. 74

പത്താംസർഗ്ഗം സമാപ്തം.

പതിനൊന്നാംസർഗ്ഗം

മോദത്തോടല്ലെങ്കിലും രാമനേറ്റം
സാദംചേരും തൻഹൃദന്തത്തിലപ്പോൾ
ഭേദംവന്നീടാതെതൻകൃത്യമെല്ലാം
പാദംതൊട്ടന്നോത്തു നിശ്ചേഷ്ടനായി. 1

പാലാഴിപ്പൊൺമയലിരത്നത്തിനോടും
ലീലാപൂർവ്വംവാങ്ങിടും വിഷ്ണുവേകൻ
കാലാതീതൻതന്നെ താനെന്നുരാമൻ
ചേലാ,ന്നപ്പോഴോത്തുടൻ ധൈര്യമേന്തി. 2

ശ്രദ്ധോദന്തം ഹൃത്തിലോത്തിട്ടടൻനി–
വ്യൂഢോല്ലാസം നിന്നുനിശ്ചേഷ്ടനായി
ബാഢോദ്വേഗം മാതുനാശത്തെയോത്താ–
ശ്രദ്ധോപാന്തം നിന്നുതാ,നേകനായി. 3

സല്പംചിന്താമഗ്നനായ്നിന്നപിന്നീ–
ടല്പംചൊല്ലാൻ കെല്പൊടാരാമനപ്പോൾ
കല്പംവന്നീടുമ്പൊ,ഴാവിഷ്ണുരൂപം
നല്പായ്ത്തീരുംപോലെ നന്നായ്വളർന്നു. 4

നന്നായെല്ലാം ഹൃത്തിലോത്തിട്ടതാനേ
വന്നാഗേന്ദ്രൻ തല്പമാകുന്നരാമൻ
ഒന്നാമൻതൊ,ട്ടുള്ളതന്നഗ്ര്യരോടാ–
പന്നാമോദം ചൊല്ലിനാൻ നല്ലപോലെ. 5

കഷ്ടം! ഞാനോനിങ്ങഠംത,ന്നന്യജൻതാ–
നിഷ്ടംചെയ്തീടേണ്ടവൻതന്നെ നൂനം
നഷ്ടംനന്നായ്നമ്മഠംതൻബന്ധമിന്നൽ–
ക്ലിഷ്ടംചേരും താതനാലേവമയ്യോ!! 6

ഭ്രാതാക്കന്മാർതമ്മിലുള്ളോരുബന്ധം
സ്ഫീതാനന്ദം;കൈവരുത്തുന്നതല്ലോ?
ജേതാ ശ്രീരാമാഖ്യനോടൊത്തുദീന–
ത്രാതാവാകും ലക്ഷ്മണൻപോയതില്ലേ? 7

എന്നായാലും സോദരാഭ്യക്കെഴുംസ–
മ്പന്നാമോദംപാക്കിലാശാസ്യമല്ലോ?
എന്നാലുംഹാ! നിങ്ങളിന്നെൻകരത്താൽ
സന്നാഹംപൂണ്ടിടുവിൻ മൃത്യുവിന്നായ്. 8

അച്ഛൻതാനും,തൻറെമാതാവു്,പിന്നീ–
ടിച്ഛയ്ക്കുംസോദരീസോദരന്മാർ
സച്ഛന്ദംത,ന്നായ്നനും പാരിലാക്കും
പച്ഛംകൈവിട്ടുള്ളതൻദൈവമത്രേ. 9

ഈവണ്ണംതാ,നെങ്കിലും താതവാക്യം
ഹാ! വങ്കതപത്തോടുമീരീകരിപ്പാൻ
പേ വന്നീടുന്നാകിലോസാധ്യമിന്നാ–
ളീ,വല്ലായ്മയ്ക്കില്ലവേറായമാർഗ്ഗം. 10

മാതാവിന്നാഥംചെയ്തതെറിൻറെശിക്ഷ–
യ്ക്കേതായാലും താതനിന്നോതിയിട്ടും
വീതാമോദം കേട്ടിടാതീവിധത്തിൽ
ഭ്രാതാവേശംവന്ന നമ്മഥംക്കുചേർന്നു. 11

താതാദേശംകേട്ടിടാത്തുള്ളമർത്യൻ
പ്രേതാകാരംകെട്ടിടും ബുദ്ധിശൂന്യൻ
നേതാക്കന്മാർനിങ്ങളെ,ന്നഗ്രജന്മാ–
രോതാതെല്ലാം കേട്ടറിഞ്ഞീടുവോർതാൻ. 12

താതൻതാനുംനിങ്ങളോടൊക്കെയിന്നാ–
ളാതങ്കത്തോടൊട്ടുചൊന്നോരുവാക്യം
പ്രാതഃകാലത്തക്കനോടാമ്പൽപോലും–
ഭ്രാതവ്യാജാൽ ധിക്കരിച്ചാത്തവേഗം. 13

തെറ്റല്ലോമന്മാതൃകൃത്യംനിനച്ചാ-
ലൊറ്റയ്ക്കുംവൃത്തിയെന്നാരുമോതും
തെറ്റന്നച്ഛൻകൊല്ലുവാൻചൊല്ലിയിപ്പോ-
ഴറക്കാർതൻവേണിയെ വേണ്ടവണ്ണം. 14

എന്നായ്മന്മാരായിടും നിങ്ങളാകും
നന്നായീടും സപ്തസന്താനമോടും
സന്നാഹത്തോടോതിയച്ഛൻവധിപ്പാ-
നൊന്നായെന്തിന്നേവമീ,താതവാക്യം. (യുഗ്മകം) 15

താതൻതാനും നിങ്ങടെതൻഹനിച്ചെയ്വാൻ
വീതപ്രേമംചൊല്ലിയി,ന്നല്ലലെന്യേ
ഹാ! തമ്മിൽത്താൻ നോക്കിനിന്നീടവേഞാ-
നാതങ്കത്താ,ലേതുമട്ടിൽവധിക്കും. 16

സാദംചേന്ന്,ന്നേവമോതുന്നരാമൻ
വേദക്കാമ്പെന്നോത്തതന്ന,ഗ്രജന്മാർ
ശ്രീദൻതന്നോടേഴപേരുംമുറയ്ക്കും-
ഖേദംവിട്ട,ന്നോതിനാർസാനുകമ്പം. 17

നന്നായീടും നീ നമുക്കന്യജൻതാ-
നിന്നായാസംതെ,ല്ലതിന്നില്ലനുനം
ഇന്നാവോളംനല്കീടാം സദ്വരംവി-
ച്ഛിന്നാമോദംതെല്ലുമേ വന്നിടൊല്ലാ. 18

രാമൻനീതാനോക്കിലോമായ;തത്വാ-
രാമത്തിൽത്താൻസഞ്ചരിക്കുന്നവിഷ്ണു
പ്രേമത്താലേവന്നുചേ,ന്നഗ്രജത്വം
ക്ഷേമത്തിന്നായ്ക്കിട്ടികാരുണ്യരാശേ! 19

താതാദേശംകേൾക്കണം സാനുമോദം
നീതാനിപ്പോഴ,ത്തലെത്താതെസത്യം
പ്രേതാധീശന്നായിനീ ഞങ്ങളേയും
മാതാവോടൊ,ത്തിന്നനല്കീടവേണം. 20

ഈവണ്ണംതാൻനിൻകരത്താൽമരിയ്ക്കാ-
നാവുംവണ്ണംചെയ്തപുണ്യങ്ങൾഞങ്ങൾ
ഹാ! വന്നിപ്പോഴായതിൻകാല;മന്യ-
ൻറാവശ്യംതാൻ നല്കിടേണ്ടബുധന്മാർ? 21

പാപംതെല്ലി,ല്ലച്ഛനോതുന്നകേട്ടാൽ
താപംചേരാതായതോ ചെയ്തിടേണം
ശാപംവന്നീടുന്നിതല്ലായ്കിലാകും
ശ്രീപൻനീതാനായതി,ന്നോത്തിടേണം. 22

ഏവം ചൊല്ല,ന്നഗ്രജന്മാരെയെല്ലാ-
മാ,വംശത്തിൻനാഥനാം രാമനപ്പോൾ
ലാവണ്യശ്രീപൂണ്ടുതാനേന്മിച്ചാൻ
ശ്രീവണ്ണിക്കും പാദമാന്നോരെയൊപ്പം. 23

ശിക്ഷിപ്പാനാ,യഗ്രജന്മാരെയെല്ലാ-
മക്ഷിദ്വന്ദ്വംകൊണ്ടു നോക്കീട്ടുതാനേ
ഭക്ഷിച്ചീടാനെന്നപോലൊന്നിനൊന്നായ്
വിക്ഷിപ്താക്ഷൻ നിത്തിനാൻ നിർമ്മലാത്മൻ. 24

ദോഷംതന്നാണെങ്കിലും താതവാക്യ-
ദ്വേഷം വിട്ടന്നെത്തി തന്മാതൃപാശ്വം
രോഷംപൂണ്ടീടുന്ന ഹയ്ഗ്രീവവയ്രൻ
ഘോഷത്തോടും ഭന്തിതൻ മുമ്പിലെപ്പോൽ. 25

അമ്മേ! നീ താനാശ്രയം മറ്റെനിയ്ക്കാ-
രിമ്മേനിയ്ക്കും ഹേതുനീതന്നെയല്ലോ?
കിംമേ നീയിന്നെന്യെയന്യാശ്രയം ഞാൻ
ചെമ്മേ കാണുന്നില്ലതെ;ല്ലേതുമിപ്പോഥം. 26

അന്യായംതാ,നമ്മചെയ്യുന്ന താതൻ
ധന്യാകാരൻ ചൊല്ലി,നീ കേട്ടതില്ലേ?
കന്യാളിയ്ക്കും ചേന്നിടാതുള്ളകൃത്യം
സന്യാസതാപംപൂണ്ടനീ ചെയ്കകഷ്ടം!! 27

തെറ്റാംകൃത്യം യോഗിവൃന്ദങ്ങൾ ചെയ്താൽ
മറ്റാരാണീ മന്നിലത്യുത്തമന്മാർ
വിറ്റാലും നാം സർവ്വം പാരിലാക്കും
പറ്റാപോയാലാഭിജാത്യങ്ങളമ്മേ? 28

കോപി,ച്ചച്ഛൻചൊല്ലി കൊല്ലുന്നതിന്നാ-
യാപി,ച്ചിപ്പോഴായതിന്നായി ഞാനും
പാപിഷ്ഠക്കീപ്പാരുഹാ! നാരകംതാൻ
പ്രാപിച്ചീടും ദോഷദൂഷ്യങ്ങളെന്നും. 29

സത്യം മാതാവായിടും മാന്യശീലേ!
ശ്രുത്യർത്ഥജ്ഞേ! തെറ്റി നിൻധർമ്മമെല്ലാം
കൃത്യം നിത്യം വിട്ടുവാഴുന്നവർക്കി-
ന്നത്യർത്ഥം ഹാ! നാശമല്ലോ ഫലങ്ങൾ? 30

പാതിവ്രത്യംപോയനൽക്കാരണത്താ-
ലാതിഗ്രംവി,ട്ടമ്മയെക്കൊല്ലുവാനായ്
പാതിപ്രേമംപോലുമന്യേ വിധിച്ചാൻ
നീതിജ്ഞൻ നിൻകാന്തനെ,ന്നച്ഛനിപ്പോൾ 31

അച്ഛൻ ചൊന്നീടുന്നതി,ന്നേതുമട്ടിൽ
പുരത്താൽഞാൻ കൈവിടും കൈതവത്താൽ
ഇച്ഛയ്ക്കില്ലാതൊന്നാരാ,മാതൃദേഹം
പച്ചയ്ക്കെന്നാൽ ഹാനിചെയ്വാനസാദ്ധ്യം. 32

താതാദേശം കേട്ടിടാനും നമുക്കീ-
മാതാതന്നോടൊത്തുവാണീടുവാനും
ജാതാമോദംദൈവമിന്നേകമാർഗ്ഗം
പ്രീതാശേഷൻ നല്കിലോനല്ലയായി. 33

കൊന്നീടാനിന്നമ്മയെ വാഞ്ഛതെല്ലും
വന്നീടുന്നി,ല്ലെൻ ഹൃദന്തത്തിലിപ്പോൾ
വെന്നീടാനും താതവാക്യത്തെയേതും
നിന്നീടുന്നില്ലെൻമനം ധൈര്യമായി. 34

ഗർഭശ്രീമാനായതൊട്ടെന്നെയിന്നും
ശുഭ്രശ്രീയാൽ കാത്തിട്ടുന്നമ്മയെ ഞാൻ
സപ്പ്ത്തെപ്പോ,ലാത്തെട്ടത്തിട്ടുകൊത്താ–
നപ്പാ! യോഗം ദൈവമി,ന്നേകിയല്ലോ? 35

ഭാരംതാങ്ങിപ്പത്തുമാസം ചുമന്ന–
ന്നോരോദുഃഖം നീ മദത്ഥംസഹിച്ചോഠം
ചാരത്തിപ്പോഠം നിന്നിടും താതനെക്കാഠം
സാരജ്ഞേ! നീ പത്തുമാറേറിടുന്നോഠം 36

മന്നിൽത്താനേ ഞാൻ പിറന്നോരുനാഠംതൊ–
ട്ടെന്നിൽക്രൂട്ടം പ്രേമഭാരത്തൊടെന്നും
കുന്നിച്ചീട്ടംവണ്ണമെല്ലാംതരും നിൻ
മുന്നിൽനിന്നിന്നെന്തുഞാ,നോതിടേണ്ടൂ? 37

മൂത്രാമേദ്യാന്ത്യാദിവസ്തുക്കളെല്ലാം
ഗാത്രാലേപംപൂണ്ടകാലത്തുമെന്നെ
നേത്രാനന്ദംകയ്യിലേന്തുന്നൊരമ്മേ!
സൂത്രാൽ നിന്മാഹാത്മ്യമോതാൻ പ്രയാസം. 38

രോദിച്ചെന്നും വീണുരുണ്ടോരുനേരം
ഖേദിച്ചീടാതേകി നിൻസ്തന്യപാനം
മോദിപ്പാനായ്ത്തന്നെ താലോലഗാനം
നേദിഷ്യേ! നീ പാടിരക്ഷിച്ചതില്ലേ? 39

സൗഖ്യംവന്നീടുമ്പൊഴും മറന്നേകം
ദുഃഖംചെമ്മേ ചേന്നിടുമ്പോഴുമൊപ്പം
ഹാ! കല്യതപംപൂണ്ടു രക്ഷിച്ചനിന്നെ
പാകത്തിൽത്താനോത്തിടുന്നെന്നുമെന്നും. 40

ഈമട്ടെന്നെ രക്ഷചെയ്തോരു നിന്നെ–
സാമർത്ഥ്യത്താൽ ഹാനിചെയ്യാൻ പ്രയാസം
സാമസ്വാന്തേ ഭ്രാന്തനാശാളിയുംഞാൻ
ക്ഷേമത്തിന്നായ് ചെയ്തരിനോത്തുമട്ടിൽ? 41

പുത്രക്കെല്ലാമച്ഛനെക്കാൾ സ്വമാതാ-
വെത്രത്തോളം പൂജ്യയെന്നോതുവാനും
വിത്രസ്തൻഞാൻ ശകുനനല്ലൊന്നുകൊണ്ടും
മിത്രംനീതാനെന്നെ രക്ഷിച്ചിടേണം 42

കോപം, മോഹം, ശോകരാഗാദ്യനേകം
പാപംചൊല്ലും രാമഹൃത്തട്ടിലപ്പോൾ
ആപിച്ചെല്ലാമട്ടിലും ദോഷ,മേകം-
പ്രാപിയ്ക്കുമ്പോഴൊക്കെയൊന്നിച്ചുതന്നെ. 43

ശാന്താകാരൻതന്റെ ഗംഭീരവാക്യം
സ്വാന്താമോദംതെല്ലുമില്ലാതെയപ്പോൾ
കാന്താരാന്തസ്ഥാനയാഗംകേട്ടു;കാലാ-
ക്രാന്താത്യന്തംഖിന്നയായോതിപിന്നെ. 44

എന്മുത്രന്മാർതന്നിലി,ന്നന്ത്യനാകും
വമ്പൻ മായാവിഷ്ണുവാം നിന്റെ വാക്യം
അമ്പാന്നെല്ലാംകേട്ട നീയെൻവധത്തെ
കമ്പംക്രൂടാ,തിന്ന ചെയ്തീടവേണം. 45

മായാമോഹംപൂണ്ടിടുംമർത്ത്യരേപ്പോ-
ലായാൽനീയും കഷ്ടമാമോത്തിടേണം
പ്രായാധിക്യാദ്യാദിനേക്കേണ്ട; നീതാ-
നായാസംവി,ട്ടെൻവധംചെയ്കധീമൻ! 46

ഈ ലോകക്കോ താതവാക്യം പ്രമാണം
ഹാ! ലോഭത്താൽവിട്ടിടാല്ലാപൂവാക്യം
ആലോചിച്ചാലെൻവധംചെയ്കിലിഷ്ടം-
പോലോരോന്നും താതനേകം നിനക്കായ്. 47

പുത്രന്മാക്കായമ്മമാർ ബാല്യകാല-
ത്തെത്രത്തോളമെന്തുചെയ്താലുമെല്ലാം
മിത്രങ്ങൾക്കായുള്ളതെന്നല്ലയതി-
ന്നിത്രയ്ക്കുന്നം ഞാനതിൽ കാണ്മതില്ല. 48

ആശയെക്കാക്കുംവണ്ണം,മാവൃദ്ധകാല-
ത്തീശൻനല്കുംപോലെ താതനുപുത്രൻ
നാശത്തിന്നായ്ത്തീർന്നിടാതൊക്കെനല്കാ-
നാശങ്കിപ്പോൻ പാപിതന്നിന്നു പാരിൽ. 49

താതൻചൊന്നാലേതുമേശങ്കയില്ലാ-
താതങ്കംവിട്ടായതോ കേട്ടിടേണം
പ്രാതഃകാലത്തെത്തുമക്കൈറ വാക്യം
ശ്വേതതപിട്ടാമബ്ജനും കേൾപ്പതില്ലേ? 50

മാഹാത്മ്യത്തിൻ നാഥനാകുന്നതാതൻ
സാഹായ്യത്തെ താവകംചെയ്യുമേറ്റം
സാഹാനാഥന്നൈറ ദേഹത്തെ,നീതാ-
നാഹാരത്തിന്നായി നല്കീടവേണം. 51

ശങ്കിയ്ക്കാനിന്നെന്തുനീ താതവാക്യം
പങ്കിക്കുട്ടൻകേൾക്കണം നീക്കമെന്യേ
എങ്കിൽത്താനേനന്മയുണ്ടാംനിനക്ക-
ല്ലെങ്കിൽപാരം ദോഷമാം ശേഷമെന്നും. 52

പാത്തീടുമ്പോളച്ഛനോതുന്നവാക്യം
ചേർത്തീടേണം സാദ്ധ്യമാകുന്നതെല്ലാം
ഓർത്തീടല്ലെന്നാകിലോ താതനേത്രം-
പാർത്തീടുമ്പോഴാരുതാൻ നഷ്ടമാകാ? 53

തന്നേപ്പോക്കിത്തന്നെയും സജ്ജനംതാ-
നെന്നെന്നും ഹാ! താതമോദം വരുത്തും
പിന്നെന്താ,ണീമട്ടിലുള്ളോരുശോകം
വന്നെത്തീടുന്നിപ്പൊഴും ചിത്തതാരിൽ. 54

ചിന്തിച്ചേവം കാലദൈർഘ്യംവരുത്താ-
തെന്തിന്നയ്യോ! നീയമാന്തംവരിപ്പൂ?
പൊന്തിപ്രായംപോലെതാൻ രണ്ടുപക്ഷം
പൊന്തിയ്ക്കാല്ലാ; വേണ്ടകാര്യംവരുമ്പോഠം. 55

നന്നായീട്ടും താതവാക്യംശ്രവിച്ചീ-
സന്നാഹം നീ പൂത്തിയാക്കീടിലിപ്പോൾ
സന്നാമം പൂണ്ടെന്നുമെന്നും വസിക്കാം
വന്നീടൊല്ലാ തെല്ലുകാലാതിപാതം. 56

ഏവം മാതൃസ്നേഹസമ്പൂർണ്ണസാര-
ശ്രാവംകേട്ടാ,രാമനും കേണുപോയി
ഹാ! വിങ്ങീട്ടുംഖേദശാന്തിക്കുതെല്ലൊ-
ന്നാവശ്യംതാൻരോദനം പാരിലാക്കും. 57

മാതാപുത്രന്മാക്കെഴും ബന്ധദാർഢ്യ-
ത്രാതാക്കന്മാർ രേണുകാരാമരപ്പോൾ
വീതാനന്ദംചൊല്ലീടുംവാക്കുകേട്ടും-
ഭ്രാതാമഷ്ൻ ചൊല്ലിനാൻ മാമുനീന്ദ്രൻ. 58

കൊന്നീടാംനീയെന്നുചൊന്നിട്ടകാലം
വന്നീലപ്പീ മാതൃകണ്ടുംമുറിപ്പാൻ?
നന്നീമട്ടിന്നാകിലോ നല്ലകായ്ത്ത-
ത്തിന്നീവണ്ണം വന്നിടാമോ വിളംബം? 59

ചെയ്യാമെന്നങ്ങോതി മുമ്പെങ്കിലും നീ
മെയ്യാലോരുന്നൊക്കെ വയ്യാത്തഭാവം
പൊയ്യായീടാ,ചൊന്നപോൽ ചെയ്തിടായ്കിൽ
കയ്യോടിഞാൻ നിന്നെയും നഷ്ടമാക്കും. 60

കത്തീട്ടുംസദ്രോഷവഹ്നിയ്ക്കടിപ്പെ-
ട്ടൊത്തീടാതന്നൊന്നിലും ബുദ്ധിതെല്ലും
ഒത്തീടുംപോൽചൊന്നതാ,രാമനപ്പോൾ
പൊത്തീട്ടുംകേട്ടുകണ്ണദ്ഭുതത്താൽ. 61

കണ്ടിട്ടില്ലീമട്ടിലെന്നച്ഛനെ ഞാൻ
പണ്ടില്ലാതുള്ളീ സഭാവത്തൊടേതും
തണ്ടില്ലാത്തോക്കീവിധം സംഭവിച്ചാൽ
മണ്ടിപ്പോകും മാന്യരാം മർത്ത്യർപോലും. 62

എന്നോമ്മ,യ്ക്കില്ലപ്പുനീവണ്ണമേതും–
തന്നോതീടാൻ ദുർഗ്രഹം രോഷഭാവം
ഒന്നോക്കാനായ്പ്പോലുമേ,കാണ്മതില്ലാ–
പന്നോടാത്തം വൃത്തമിന്നാദ്യമേവം. 63

കൊല്ലാമെന്നും സമ്മതി,ച്ചാദ്യമേഞാ–
നല്ലാതെന്തോചെയ്തിടും ഹാ! കടയ്ക്കൻ
മല്ലാരേ! നാം ഭാവിയോർക്കാതെചൊല്ലി–
ടൊല്ലാസത്യം താതനോടും ജഗത്തിൽ. 64

ആരംഭത്തിൽ ധൈര്യശൗര്യാദിയും പ്ര–
ത്താരിൽപിന്നീടാത്തശോകാദി മറ്റും
നേരിൽപാത്താൽ നല്ലത,ല്ലുത്തമം താ–
നാരെന്നാലും കർമ്മധൈര്യപ്രഭാവം. 65

ചെയ്യാമെന്നൊട്ടേറെമു,മ്പേറുപോയാൽ
പൊയ്യായാലുംചെയ്യണം മെയ്യിനാലേ
വയ്യാവേലിക്കാണ്ടഞാൻ പോവതിപ്പോഥം
വയ്യാ;ഞാനുംസ്സബ്ബനായേറമിപ്പോഥം. 66

ദോഷംതാനിന്നെത്രവന്നാകിലും,നി–
ശ്ശേഷം മാതാവിഷ്ണുപാദംഗമിപ്പോഥം
തോഷംവിട്ടാണെങ്കിലുംതാതനായു–
ദ്ഘോഷംചെയ്യാൻ ചൊന്നതിപ്പോഥ നടത്താം. 67

ആവോളംഞാനോതിയെൻ താതനോടും
ജീവോൽക്ഷേപം ചെയ്കയെന്നീക്ഷണത്തിൽ
ആവോ!മദ്ഗീരൊക്കെയുംവിട്ടുവീണ്ടും
ഭാവോല്കൃഷ്ൻചൊന്നിതെൻ നാശമപ്പോഥം. 68

ഞാനിന്നേവം ചെയ്തിടാതങ്ങിരുന്നാൽ
വാനിൽപാർക്കുംവാനവർക്കുംഹസിപ്പാൻ
ഹാ!നിത്യംതാൻ ഹേതുവായീടുമെന്നെ
മാനിച്ചീടാ മാനവന്മാരുമല്ലം. 69

ആകപ്പാടനോക്കിയാലച്ഛനിപ്പോൾ
പാകക്കേടിൽപെട്ടുനില്ക്കുന്നനേരം
ആകത്തില്ലിന്നുതന്നോതിയാലും
നാകസ്ഥർക്കും ഗമ്യമജ്ഞാതമല്ലോ? 70

ഏവംചിന്തി,ച്ചമ്മതന്നോടടുത്തി-
ട്ടാവംവണ്ണം തല്പദംക്രപ്പിവേഗം
ഭാവംചെമ്മേമാറിവക്ത്രത്തി,ലബ്ജൻ
പോവുമ്പോൾത്താനാമ്പലിന്നെന്നപോലെ. 71

മന്നിൽത്തെല്ലുംകണ്ടതി,ല്ലാരുമേവം
കുന്നിച്ചീടുംവണ്ണമാം പാപവൃത്തി
ഒന്നിച്ചാക്കിത്തീർത്തുടൻ സർവ്വംഹാ!
ഭിന്നിപ്പിച്ചീടുന്നതും ദൈവമത്രേ. 72

മുന്നംത്രിശങ്കുബത!! നാകമതിങ്കലാപ്പെ-
ട്ടൊന്നിച്ചുതന്നടെശനിപ്പിഴയേറെപോലെ
വന്നിഷ്ടനാകിയൊരുരാമനുമാടലേറു-
ന്നി,ന്നക്ഷണംതമ്മനു വേണ്ടതറിഞ്ഞിടാതെ. 73

ഏതായാലുംവധിപ്പാൻ, ജനനിയുടെയടുത്തന്നു-
നിന്നിട്ടവൻതാൻ
പൂതാശന്മാർകളാംതൻ സഹജരെയുമഹോ!!
കൊല്ലുവാൻനിശ്ചയിച്ചാൻ
നീതാശേഷാസുവാകും കരഗതകരവാള-
ത്തെയുംകയ്യിലാക്കീ-
ട്ടോതാൻവയ്യാത്തവണ്ണം ശിവ!!ശിവ!!
ഹരിയുംഭീകരാകാരനായി. 74

ജനനിയുമഥപുത്രശ്രേഷ്ഠപേരും
ജനകവിധിക്രവിധേയരാകയാലേ
മനസിബത!!വളർന്നഖേദമോട്ടും
വനജസമാക്ഷസമീപമാർന്നിന്നു. 75

രാമൻതാൻ വിശ്വരൂപപ്രകൃതിയൊടമരും
രൂപസന്ദർശനത്താ–
ലാമഞ്ജുസ്മേരനായ്നിന്നൊരുമുനിവരനും
ഭീതനായ്വീതരാഗം
സാമത്ഥ്യംവിട്ടസാക്ഷാൽ പരമപുരുഷനാം
പങ്കജാക്ഷന്റെപാദം
ക്ഷേമത്തിന്നായ്നിനച്ചി,ട്ടുടികബലമെഴും
സ്തംഭമപ്പോൾ ഗ്രഹിച്ചാൻ. 76

നന്നായ്ത്തൻ സഹജാദ്യരേയുമതുപോൽ
ത്തന്നമ്മയേയും ബലാ–
ലൊന്നായ്ത്തന്നെവധിപ്പതിന്നു മുറപോൽ
നിത്തീട്ടതായയാൽ
ചൊന്നാനായവരോടവൻ; നലമൊടി–
ന്നത്രെവനിന്നീടുവാ–
നൊന്നായാലുമിളക്കമേതുമിതിലി–
ന്നണ്ടായിടൊല്ലാ ദൃഢം. 77

സുതവരരൊട്ടുമൊത്തു തജ്ജനിത്രീ
ശതഗുണയാന്വധം വാണുകേണുതന്നെ
വിതഥഹൃദയമോട്ടുനിന്നിതാരും
സതതമഹോ!! മൂതിഭീതരാം ജഗത്തിൽ. 78

അവളെയഥവെടിഞ്ഞു ജീവിതേശൻ
ഭവനമതിങ്കലതെങ്കിലും തദാനീം
വിവശതയിയലാത്തജീവിതേശ–
ന്നവസരമായവളെ ഗ്രഹിച്ചിടാനായ്. 79

പതിനൊന്നാംസർഗ്ഗം സമാപ്തം.

പന്ത്രണ്ടാം സർഗ്ഗം

മുനിവരസുതരിൽ കനിഷ്ഠനാകും
പനിമതിവക്ത്രഗുണാഭിരാമരാമൻ
സപനികടഗതർതന്നെനോക്കി; നാകാ–
വനിപതി; പാതിപതിച്ചഹൃത്തൊടപ്പോഴം. 1

പ്രകൃതിവശഗനായ് പരൻ പുരാണൻ
സുകൃതിജനിച്ചവനാണ രാമനെന്നും
സുകൃതനിധി ജനിത്രിയോ,ത്തശേഷം
സപകൃതഗുണാനുഗണോപമം ധരിച്ചാഠം. 2

ഇവരെയിനിവധിപ്പതേതുമട്ടിൽ
ശിവ! ശിവ! മാമകജന്മമേ നിരത്ഥം
ധവവിരഹവിഷാദമേവമയ്യോ!!
നവമിതുമജ്ജനയിത്രിയാഠംക്കനുനം. 3

അളവിലൊരുപറയ്ക്കുതെറ്റുവന്നാ–
ലിളവതിനേകഗണമേവമാണനീതി
കളമൊഴിജനയിത്രിയെ വിടാനീ–
യളവിഹ; താതനുമോത്തതില്ല കഷ്ടം!! 4

പ്രിയജനകനിലിച്ഛയുണ്ടു"; പാര–
ഭയജനകം മമതാതവാചികങ്ങഠം
പ്രിയതമനിലശേഷഭക്തിയോടും
നിയതമഹന്നിശമാവസിപ്പുമാതാ. 5

പുനരിതിജനകന്നു തോന്നുവാനും
മനസിവിരുദ്ധമതയാന്നിടാനുമേവം
വനജദളസമാക്ഷകല്പിതംതാ–
നനുവരതം പരമെന്തുഹേതുവിപ്പോഠം 6

കടനമൊട്ടമരീച്ചിട്ടുന്നകാല-
ത്തുടകമഹാപ്പുണമേകിടേണ്ടകയ്യാൽ
മടമൊട്ടമൂരിയേകിടേണ്ടതോത്താ-
ലടയനിവന്നുടെ പൂർവ്വജന്മപാപം. 7

വരുവതുപരമെന്തുമേസഹിയ്ക്കാ
മൊരുവിധമെങ്കിലു, മാക്കുമുണ്ട,ഘമഘം
തരുണികളെവധിക്കിലെന്നതത്പം
പരുഷതയാന്ന് പിതാവു വിസ്മരിച്ചാൻ. 8

നിയതിവശമശേഷമർത്ത്യജീവൻ
നിയതമതെങ്കിലുമാത്മജന്റെകയ്യാൽ
സ്വയമൊരു ജനനിക്കുമൃത്യുവന്നാൽ
ഭയദമതില്പരമെന്തുതന്നെപാരിൽ. 9

അനിശമിഹകരത്തിലേന്തിയന്നാ-
ളനിതരമാംവിധമെന്നെ രക്ഷചെയ്താഥം
വനിതയിവളിലിന്നുഞാൻ കൃതഘ്നൻ
മുനിസുതനെന്തിഹചെയ്തിടുന്നു നിന്ദ്യൻ. 10

ഒരുമകനുമൊരാറയമ്മമാക്കും
വിരുതധികംപെരുകുന്ന ദുർവ്വിധേ!നീ
വരുവതിനിതി പാരിലേവമാക-
ന്നൊരുദിനകല്പനചെയ്തിടായ്ക മേലിൽ. 11

വിപദമിതു സമസ്തമെങ്കിലുംഞാ-
നപഥമതിന്നടിപെട്ടുപോകയാലെ
ശപഥമൊഴികഥിച്ച മാതൃനാശം
സപദിനടത്തുവനില്ല ശങ്കയേതും. 12

ജനനമതുമുതല്ലുതോഷമാന്നീ-
വനഗതരഗ്രജരോടുമൊത്തുപാർത്തേൻ
വിനയധനരവക്കുതെല്ലുമെന്നോ-
ടനഘഹരേ! പരമീശ്യയിന്നുമില്ല. 13

അവരെ,മമ വധിപ്പതിന്നകാലം-
ലാവുമഹോ!! പിഴയാതെ താൻവിരിഞ്ചൻ
വിവശതലവമെന്യെനല്കി; ദേവ-
ക്കവനതർതന്നിലുമേവമോ സുനീതി. 14

മമജനനിയുമഗ്രജാതരുംഹാ!
ശമനപുരത്തിനുപോയശേഷമീഞാൻ
അമരഗണമുഖാച്ച്യു! പാത്തിടാനും
സ്വമതിയിലാഗ്രഹമില്ലെനിക്കുനൂനം. 15

പതനസമയമാന്നശീർണ്ണപർണ്ണം
സ്വതനുനശിച്ചുമ പോയിടുമ്പൊഴേതും
സുതകിസലയവസ്ത്രമോടുനാശോ-
ദ്ധൃതമതിമൃത്യുവരിക്കുവാനുരയ്ക്കാം. 16

നിലയമതുവെടിഞ്ഞുകാനനാന്ത-
സ്ഥലമതിലാണവസിപ്പതെങ്കിലും ഞാൻ
വിലയമിതുവരുത്തിടുമ്പൊഴാരും
മൂലമിതുസവ്വുമെന്നതന്നെചൊല്ലും. 17

വിവശതപരമാന്ന ബാല്യകാലോ-
ത്സവമൊടുഞങ്ങൾ നടന്നതോത്തിടുമ്പോൾ
അവസിതിപരമേവമേകുവാനും
ശിവ! ശിവ! സാധകമല്ല സാധുവെന്നാൽ. 18

ഇവരഖിലരുമെൻറെയഗ്രജന്മാ
രവശതയെന്നതറിഞ്ഞിടാത്തധന്യർ
അവസരമിതിലേതുമട്ടിലീഞാൻ
കുവലയനേത്ര! വധിച്ചിടുന്നകഷ്ടം!! 19

ഉടനടിപലചിന്തയാൽശോക-
ക്കടലിനടിയ്യുവനന്നുപെട്ടഖഗം
അടരിലൊരുപരാജയംഭവിച്ചി-
ട്ടടമയെഴാത്തതുപോലെ താഴെവീണു. 20

പട്ടുപലതുതിരഞ്ഞുബുദ്ധിശക്ത്യാ–
പെട്ടുമൊരുസല്പത്നി ചെന്നുചേ,ന്നൊട്ടുക്കം
കട്ടവിവശതയിങ്കലാക്കുമുണ്ടാ–
യിട്ടുമൊരുബുദ്ധി ബുധക്കുചേന്നവണ്ണം. 21

ജനനിയുടയ നാശമേകിയെന്നാ–
ലനുപമമമാം വരദാനമൊന്നുതാതൻ
വിനിഹതമതിചൊല്ലിയായതിഞാ–
നനുഗ്രഹമിന്നുശരിക്കുതന്നെവാങ്ങും. 22

ജനകഹിതമതായമാതൃനാശം
മനസിപെരുത്തൊരുമോദമോടുചെയ്യേൻ
പുനരപിവരമൊന്നുവാങ്ങിമാതാ–
വിനുചിരജീവിതസദ്വരംഗ്രഹിക്കാം. 23

ഉലകിലധികസത്യസന്ധമാകും
നിലപരിപാലനചെയ്തിടുന്നതാതൻ
അലമതുതരികില്ലയെന്നമപ്പോ–
ളുലസതകൊ,ണ്ടിവനോടുചൊല്ലുയില്ല. 24

ഒരുവിധമിരുകായ്മിന്നുചെയ്താ–
ലൊരുവരുമൊന്നുമുരയ്ക്കയില്ല ദോഷം
കരുതുകജഗദീശനോ വിപത്തിൽ
തരുമിഹസല്പഥമാശ്രയിക്കിലാക്കും 25

അതുലഹൃദയകോപി താതനോടി–
ന്നിതുപറയുന്നതുമില്ലതെല്ലുമിപ്പോഥം
കൃതശതനമിതിന്നുസാദ്ധ്യമല്ലാ–
ത്തതുനിയതം;പരമെന്തുഞാനറപ്പൂ? 26

ക്ഷണമിനികളയാതെതന്നെയിപ്പോഥം
ചുണയൊടുമി,ന്നിവർതൻറഹാനിചെയ്യാം
നുണലവമിതിലില്ല; താതകോപോൽ–
ബ്രുണമതുമിന്നിതുകൊണ്ടുനഷ്ടമാകും 27

പലവിധമിതിപാത്തുധൈര്യമേന്തീ-
ട്ടലസതവിട്ടകൃപാണപാണിയായി
വിലയമതുവരുത്തുവാൻതുനിഞ്ഞാ-
മലയതിലുള്ളോരുസാനുവാംസ്ഥലത്തിൽ. 28

കരഗതകരവാളമൊന്നുകൊണ്ടേ-
ക്കര ജനിമൃത്യുവിനുള്ളതന്നുകാണ്മാൻ
പരവശനവനന്നു പാപകർമ്മാ-
ല്ലുരമതിനന്നുജനിത്രിയോടടുത്തു. 29

നിശിതത നിയമേനനിസ്സരിക്കും
പിശിതബുഭുക്ഷുദശാനനാസിപോലെ
വിശിഖഗളിതകാന്തികാനനാന്ത-
ർഭ്ഭിശിവിലസിച്ചു വിശേഷമായിവന്നു. 30

ശതമഖനൊരുവജ്രമേന്തിവന്നു-
ദ്ധതകദനത്തൊടു നിന്നപോലെരാമൻ
ശിതതരമൊരുഖഡ്ഗമേന്തിനിന്നും-
ഗ്ഗതജനനീവധശോകനിർഭ്ഭരത്താൽ. 31

വിനയനതഗുണാഭിരാമരാമൻ
ജനനിവധത്തിനുകോപ്പുകൂട്ടിയപ്പോൾ
അനഘരമരവൃന്ദമദ്രദേശ-
സ്ഥനഗരസ്ഥലി വന്നടൻനിറഞ്ഞു. 32

ഹരി, ഹര, വിധി, ഷണ്മുഖാദിയുംമ-
റ്റരിയൊരുതുംബുരുനാരദൻ ഗണേശൻ
പെരിയൊരമരനാഥരുംതദാനീം
അരികതിലംഗനമാരൊടൊത്തുനിന്നാർ. 33

അമരവരപുരന്ധ്രിമാരിലെല്ലാ-
മമരമതായൊരു മേനകാദിമറ്റും
അമലയുടയമൃത്യുകണ്ടുമോദാ-
ലമരുവതി,ന്നവിടെത്തിഭീതിയോടും. 34

ഉടനെ നിജകരിവരന്റെറകുംഭ–
സ്ഥടമതിലേറി സഹസ്രനേത്രനപ്പോഥം
അടരതിനണയുന്നപോൽ ജവംപൂ–
ണ്ടിടയതിൽവന്നുപുലോമജാസമേതൻ. 35

കവിവിബുധരരക്കരഗ്നിയക്കൻ
കവി ഗുരുതൊട്ടനവഗ്രഹാദിമറവും
കവിയുമി,തതിരെന്നതങ്ങളിൽത്താൻ
കവിതയിലോതിനിരന്നുവ്യോമ്നിനിന്നാർ. 36

വിരവൊ,ടമരരോടുമൊത്തുവിദ്യാ–
ധരമുഖരും മുഖദീപ്തഭാവഭേദാൽ
ധരണിയിലത്രവന്നിടുന്നകൃത്യം
തരമൊടുകാണ്മതിനഭ്രമാന്നിതപ്പോഥം. 37

ഇവിടെയിനിഭവിപ്പതെന്തുതാനെ–
ന്നവികലമോത്തു ചരാചരംസമസ്തം
സുവിദിതവിഷമത്തൊടൊത്തുനിന്നാ–
നവിരളമാംനിലതെല്ലുതെറിടാതെ. 38

തരമൊടുകരതാരിലേന്തിഖഡ്ഗം
ഖരരുചികോടിസമപ്രഭാപ്രമേയം
ചിരമതുവനസഞ്ചയത്രവിക്കും
തപരയൊടുഹേതുവതായ്ബ്ഭവിച്ചിതപ്പോഥം. 39

കരകിസലയസംസ്ഥമായഖഡ്ഗം
വിരവൊടുനോക്കി വിഷാദചിത്തനായി
ചിരസമയവിചിന്തനയ്യശേഷം
പരമവനേവമുരച്ചു വാളിനോടായ്. 40

ധരണിയിലമരുന്നസവ്ഭ്രഭ–
ന്നിരകളിലുള്ളനിണത്തിൽനിത്യവുംനീ
നിരയമിനിനിമഗ്നമായിടാതി–
ത്തരപരിഹാസ്യതയാന്തെത്രകഷ്ടം!! 41

ക്ഷിതിപരുടെഗളത്തിലേറുവാനായ്
ക്ഷതിതവചേരരുതായതിന്നുനീതാൻ
കതിചിദിതിപഠിച്ചുചൊല്ലുവാനോ–
ഗതിയിതുചൊല്ലുകദുഷ്ടഖഡ്ഗമേനീ. 42

നവരുധിരനിമഗ്നതാപരീക്ഷ–
യ്ക്കുവനതമാം മമമാതൃകണ്ഠമെന്നോ?
അവസരമിതിലാദ്യകമ്മമാക്കും
വിവശതയേകവതിന്നുചേന്നിടാമോ? 43

അവശതപെടുമമ്മതൻറെകണ്ഠം
വിവശനിവൻ കൃപലേശമേശിടാതെ
ഭവനഭയദഖഡ്ഗമൊന്നിനാൽ ഞാൻ
ശിവ!! ശിവ!!.....ശേഷമുരപ്പതേതുമട്ടിൽ. 44

അധികചടുലമായ ഖഡ്ഗമേവം
വിധിവിധിപോലിഹതീർത്തുപേർത്തുമിപ്പോൾ
അധിപനുടനെനാശകൃത്തതെന്നാ–
സുധിവരനന്നുമറന്നു മോഹഭാരാൽ. 45

ഉലകിലധികനാശവസ്തുകർത്താ–
ചിലാരികില്ലതുദോഷമെന്നതാദ്യം
വിലയധികമെഴുംവിരിഞ്ചനും തൻ–
നിലയറിയാതഥസൃഷ്ടിചെയ്യുമാദ്യം. 46

ഇതിപലതവനന്നുചിന്തചെയ്തു–
ദ്ധൃതിവളരാതെ കൃപാണപാണിയായി
മതിയിൽമമതയേറിടും സഖീയോൽ–
സ്തുതിഭയായ ജനിത്രിയോടുചൊന്നാൻ. 47

ജനനി! തവസുതാന്യനായിടും ഞാൻ
വിനയനിതേ! പദപങ്കജം തൊഴുന്നേൻ
അനവധി ദുരിതാർദ്രമാം വധത്തി–
ന്നനുമതിനല്കുക നന്മയോടുമമ്മ. 48

വിധുമുഖി! തവനാശമേകുവാനും
വിധുരതയുണ്ടിവനെങ്കിലെന്തുചെയ്യും?
വിധു;വിലയമമന്നിടാനുഡുക്കൾ–
ക്കധികതരം ഹൃദിമോദമില്ല പാത്താൽ. 49

മമജനനിയുമഗ്രജാളിയെന്നീ–
ക്രമമിയലുന്നവരെന്റെ തെറ്റുകുറ്റം
ശമ,ദമമിവയൊത്തുതാൻ പൊറുത്തു–
ത്തമനിലമാമകമിന്നു നേന്നിടേണം. 50

സുതസഹജയാന്നു ചൊന്നവാക്യം
സതതഹിതൈഷിണികേട്ടു കോട്ടമെന്യേ
വിതഥഹൃദയചൊല്ലി; പൂരുനോട്ടം–
ഗ്രതഗതിചിന്തയൊടൊത്തുസാധുസാദ്ധ്വീ. 51

തടവൊരുലവമില്ല; ദേഹമായാ–
ലുടവതിനി,ന്നതുമല്ലയായ്കിൽ നാളെ
ഉടനടിവരുമാക്രമായതോത്താ–
ലിടവരികില്ലൊരു തെല്ലിടയ്ക്കുമാറാൻ. 52

മൃതിബത!! മനുജന്റെ ചുറ്റുമെന്നും
ചതിയൊടുവാണരുളുന്ന വൈരിയെപ്പോൽ
രതിരതമനുജക്രമായകൊണ്ടീ–
മതിയിലിതൊന്നുമുറയ്ക്കുയില്ലതെല്ലും. 53

മരണമൊരുമനുഷ്യനുള്ളകൊണ്ടി–
ത്തരദുരിതങ്ങളിലമ്പരന്നിടാതെ
വിരവൊടിനി ഭവാന്റെതാതവാക്യം
പരമഗുണാനുഗണാഭിരാമ ചെയ്യൂ. 54

സുത,ജനനി, സഹോദരൻ, കളത്രം
മൃത,ചിവിട്ടുള്ളതു സർവ്വമസ്ഥിരംതാൻ
സതതമിഹ സൽകൃത്യമൊന്നുതാനേ–
ചിതമൊടുനില്ക്കു; ചിതയ്ക്കകം ചെടാതെ. 55

പല,തിതുവിധമിന്ന ചൊല്ലിയാലും
ഫലമിതിലില്ലിവർ, പുത്രരേഴിനോടും
വിലപെടുമൊരുവിണ്ണുപാടമെത്തും
കുലമതിലുന്നതനായി വാണിടും നീ. 56

ഇതിനിജജനയിത്രിതന്റെ വാണീ–
ഗതിയതുകേട്ട വിഷാദമെന്യെ വീരൻ
ചതി,യിതഖിലമെന്നറച്ചുലോകോ–
ന്നതനവനം ദൃഢചിത്തനായ് വധിപ്പാൻ. 57

വിലപെടുവൊരുഖഡ്ഗമേന്തികയ്യിൽ
വിലയമശേഷജനത്തിനേകുവാനായ്
വിലസിതഗുണമുള്ള മത്സ്യനേവം
ചിലതുപിണഞ്ഞിടുമെങ്കിലോ കുഴഞ്ഞു. 58

ഗളതലമതു നമ്രമാക്കിനിന്നാ–
രിളയമനസ്ഥിതിവിട്ടുമയനമോടും
ഇളയൊരുവനിലങ്കുരിച്ചുഭക്തി–
യ്ക്കിളവൊരുതെല്ലുവരാതെ നിന്നപോലെ. 59

ഹരിവരനുടെ സീമ്നിചെന്നുനില്ക്കും
കരിഗണമെന്നതുപോലെയെട്ടുപേരും
ഹരി! ഹരി! ദുരിതാജ്ജിതോപനാശോൽ–
ഗ്ഗുരിമയതി,ന്നവരുന്നുപാത്രമായി. 60

ദിവി ചരരതുകണ്ടു പാരിലെന്തോ–
ന്നവികലമിന്ന വരുന്നിതെന്നതമ്മിൽ
ദിവിഗതരവരന്നു ചിന്തചെയ്യും–
ഭവികമവക്ഥനേന്നു ചേന്നവണ്ണം. 61

വഹനവിഷമമാന്ന ഖഡ്ഗമപ്പോഥം
സഹനവൻകരമൊന്നുകൊണ്ടുപൊക്കി
ഹ! ഹ! ഹ! ജനനിതന്റെ കണ്ഠദേശോ–
ദ്വഹനമൊടന്നതിരിച്ചുപോരുവാനായ്. 62

വിരവൊടസിയെടുത്തു മാതൃകണ്ഠം
പരമവനന്തമുറിച്ചു തള്ളിടാനായ്
നിരയമിടിവരുന്നതിന്നുമുമ്പായ്
തരളതടില്ലതയെന്നപോലെയോങ്ങി. 63

വരുവതുബത!! വന്നിടുന്ന ദൈവം
തരുവതിലേതുമപേക്ഷചെയ്തിടാ ഞാൻ
ഒരുവിധമിതിനിശ്ചയിച്ചു ഖഡ്ഗം
വിരുതൊടുമാതൃഗളത്തിലേയ്ക്കുവീശി(വിശേഷകം) 64

വിധിവിഹിതമതൊന്നുതന്നെ കണ്ടോ-
ന്നഥനനിമേഷമതിന്നുമുമ്പുതന്നെ
സുധി നിജകരവാളയുക്തനായ-
ന്നഥനിപതിച്ചുധരിത്രിതന്നിൽ മോഹാൽ. 65

ജനകനുടനടുത്തുപുത്രനോടാ-
യനുനിമിഷോജ്വല കോപതപ്തചിത്തൻ
മനസികരുണയേതുമെന്യെചൊന്നാ-
നനുചിതവാണികളിണ്ടൽപൂണ്ടിടാതെ. 66

വിഹിതജനകവാക്കുകേട്ടുചെയ്വാ
നഹിതമശേഷവുമില്ലയെന്നുചൊല്ലി
നിഹിതമതിനിനക്കുശോകഭാവാ-
സഹിതത ചേരുവനെന്തുഹേതുപിന്നെ. 67

ഒരുവനഹഹ!! കമ്മമൊന്നു ചെയ്വാൻ
വിരുതൊടുതാൻഭരമേല്പിലായതെല്ലാം
കരുതണമതുചെയ്തതന്നെയല്ലാ-
തൊരുവകഭീരുതയാൻവാണിടാമോ? 68

നിധനമതു ശരിക്കുചെയ്ക നീതാ-
നധമനതുല്യമധൈര്യമാന്നിടാതെ
സുതവരതവനല്ലതല്ലതെല്ലം
ശ്ലഥതവരുത്തണമെട്ടുപേക്കുമിപ്പോഥം. 69

മടി തവഹൃദിതോന്നിടേണ്ട, തെല്ലും
മടിയിലിരുത്തിയൊരച്ഛനല്ലയോ ഞാൻ
വെടിയുകവിഷമങ്ങളം വീര്യവാൻ നീ
കടിലതയാന്നവർതൻ വധത്തിനിപ്പോൾ. 70

പരുഷതരവചസ്സുകേട്ടരാമൻ
പുരുഷോത്തമനത്ഥിതോജ്ജിതൻതാൻ
ഒരുവിധമെഴുനേറ്റു മാതൃപാശ്വം
വിരുതൊടണഞ്ഞു നിജാസിയേന്തിവീണ്ടും. 71

നിജജനനിയെനോക്കിനിന്നതെല്ല-
ന്നജനജിതൻ പുരുഷോത്തമാഭിരാമൻ
വിജയനവനതിന്നശേഷമെല്ലാ-
സുജനഗണത്തെയുമൊപ്പമന്നുകൂപ്പി. 72

വാട,പുനരപിവാങ്ങി കൊല്ലുവാനായ്
വിടവതിനന്നഭവിച്ചതില്ലതെല്ലും
വിടപികളിതുകണ്ടുശോകമോട്ടും
വിട,രഘരെന്നുവിറച്ചു വായുഘാതാൽ. 73

തടിതിപുനരെടുത്തു ഖഡ്ഗവുംമേ-
പ്പടി,പടിയായവരെട്ടിനേവധിപ്പാൻ
മടിപരമവനങ്ങതെങ്കിലും; ചൊ-
ല്ലടിബത!! താതനെഴുന്നതോർത്തുധന്യൻ. 74

അസിയൊരുകരതാരിലേന്തിയിട്ട-
ന്നസിതമനസാ മഹാപരാധിയേപ്പോൽ
ലസിതതനുജനിത്രിയോടണഞ്ഞു-
ച്ഛ്വസിതനവൻ വധപാതകത്തിനായി. 75

അതിബലനവനെങ്കിലും,സഹസ്ര-
സ്ഥിരിയെഴുവോരസിയൊന്നിളക്കിവെട്ടാൻ
ചതിപുനരതിനേറെപോലെ ദൈവാ-
ലതിരുകവിഞ്ഞൊരു മോഹമാന്നവീണ. 76

ഉടനെയൊ,രശരീരിയംബരാന്ത-
സ്ഥടമതിൽനിന്നഥകേട്ടു ധൃഷ്ടചിത്തൻ
ഇടമതിനവനന്നുകണ്ടതില്ല-
ല്ലൂടമതു വിഷ്ണുവരച്ചതെന്നുറച്ചു. 77

"ചെറുതുമിനിഭയപ്പെടേണ്ട; നീതാൻ
വെറുതെയഹോ!! സഹജാതരെക്കണക്കെ-
അറുതിമനുജനുള്ളതെന്നു വൃത്താ-
ലറിവെഴുമെങ്കിലവന്നു ധൈര്യമുണ്ടാം. 78

ഇതുപരമിനി ചെയ്‌വതിന്നിദാനീ-
മതുലഭയം തവ ചേന്നിടേണ്ടതെല്ലാം
കുതുകമൊടുവധംനടത്തിയെന്നാ-
ലതുതവ ഭാവിശുഭോദയൈകബീജം. 79

മൃതിതവജനനിക്കു ചേരുകില്ലി-
ന്നതിനുവരത്തെ വരിയ്ക്കുനീയൊടുക്കം
മതിയിതുതവ താതമുത്തിനും; സ-
ന്മതിയിൽനിനയ്ക്ക സത്യതത്വമെല്ലാം. 80

ഇനിയിതുവിധമെത്രയെത്ര ബാഹാ-
ജനികളെനീ കൊലചെയ്തുമോത്തുനോക്കു
അനിമിഷകലധർമ്മമാണു ധാത്രീ-
വനിതയെ രക്ഷകഠംചെയ്തുയെന്നതെന്നും 81

പരമപുരുഷവിഷ്ണുതൻറെമായാ
ധരനഭിരാമ,നഗാത്രവാക്യമേവം
ചിരസമയമുണർന്നിന്നകാകോ-
ദരവരശായി വചസ്സുകേട്ടു സർവം. 82

മരണമിനിയിവക്കുനൽകിയെന്നാൽ
വരമതുകൊണ്ടു ജനിത്രിനഷ്ടയാകാ
പരപുരുഷവചസ്സുമേവമല്ലോ?
വരരിവരഗ്രജർതന്നെയും ഗ്രഹിക്കാം. 83

ഇതിപലതുവിചിന്തചെയ്തു വിദ്യാ-
മതിയവനന്ത വധത്തിനായുറച്ചാൻ
ശ്രുതിനിഗമനിഷേവികരംക്കുമേവം
ചതിവരുമന്യനു ബോധമാമതെല്ലാം. 84

അവനുമഥനിജാംബ യോടറ്റുത്തി-
ട്ടവനതഗാത്രിയെയാനമിച്ചുവീണ്ടും
അവശതലവമെന്നിയേ വധിപ്പാ-
നവസരമൊന്നവനാറുനോക്കി ചുറ്റും. 85

പവനനൊട്ടസമാനമായവേഗം
ജവമവനാ,ന്നസി തൻകരത്തിലേന്തി
അവനിതലമണഞ്ഞ വഞ്ചിയേപ്പോ-
ലവളൊടടുത്തഥ പൊക്കിനാൻ കൃപാണം. 86

അരിയൊരസിയെടുത്ത തൽക്ഷണാന്തോൽ-
ക്കരിമയിലേ,ക്കവനോങ്ങി വെട്ടിവേഗം
ഹരി! ഹരികരിതന്റെ മസ്തകത്തിൽ
പരിചൊട്ട നൽപ്രഹരങ്ങളേകിടുംപോൽ. 87

ഖലനൊരുലതതന്റെ മൂലദേശ-
ത്തലസതയെന്നിയെവാളുവെച്ചപോലെ
ചലമിഴിയുടെ കന്ധകന്ധനത്തെ
നലമൊടുചെയ്തഭിരാമനായരാമൻ(വിശേഷകം) 88

ഉടലൊട്ടയുൽമുത്തമാംഗമറ്റി-
ട്ടടനടിതന്നവൾ വീണൊരേണിയേപ്പോൽ
ഉടവതിനുഭവിച്ചനേര മന്ത-
സ്സുടയൊരുനല്ല കബന്ധമായിവന്ത. 89

ക്രമമൊട്ടുപുനരഗ്രജാദിയേയും
വിമലനവൻകരവാളമൊന്നിനാലേ
ശമനനുടെപുരത്തിലാക്കിതെല്ലും
ഭ്രമമിയലാതെ നിമേഷമൊന്നിനുള്ളിൽ. 09

രണകുതുകി വിധാതൃപുത്രനപ്പോൾ
ചുണയൊടുതാൻ ഹരിതന്നെയും സ്തുതിച്ചു
തുണധരണിയിൽ നിന്ദ്യവൃത്തികൾക്കും
പിണയുമസജ്ജനമെന്തിനോടുമൊക്കും. 91

പടുവവനടെകയ്യിലുള്ളഖഡ്ഗം
കടുനിണമണുപരത്തി മന്നിലെങ്ങും
ചടുലതപരമാന്ദ്യദേഹമൊട്ടൊ-
ട്ടൊടുവുവരിച്ചുകിടന്നടൻവിറച്ചു. 92

ഉരിതമിതുസമസ്തമെന്നമപ്പോ-
ളുരികിലിരു,ന്നൊരുക്രൂരരോരിമന്ദം
പരിചിനൊടിഹ രണ്ടുപക്ഷമെന്യേ
വരികയുമി,ല്ലൊരുകായ്വുമം നിനച്ചാൽ. 93

നടനമതുകഴിഞ്ഞുതാനുറങ്ങും
നടരതുപോലെകിടന്നിതെട്ടുപേരും
അടരതിലുടനന്തരിച്ചു ദൈന്യം
തടവിടുവോരുചമൂപരേക്കണക്കെ. 94

ധരണിയിലഥ ദൈന്യമായ്ക്കിടക്കു-
ന്നൊരുനിജപതിയെയും സപുത്രരേയും
വിരവൊടുമുനികണ്ടു മോദമാന്നാൻ
സരസിജജാലമുഷസ്സിലക്കനെപ്പോൽ. 95

തെരുതെരെവധമെട്ടു;വന്മദംപൂ-
ണ്ടൊരുകൊലയാന നടത്തിവന്നിടുംപോൽ
വിരുതധികമെഴുന്ന രാമനുംചെ-
യ്തരുകുപവിട്ടഥ താതപാശ്വമെത്തി. 96

സുതനുടയൊരുമൂർദ്ധ്നി മാമുനീന്ദ്രൻ
ഗതപരുഷൻ നിജകൈകൾവച്ചുമോദാൽ
സതതമവനനുഗ്രഹിച്ചു ലോകം
ധൃതമതലബ്ധിയിലിഷ്ടരാകുമല്ലോ? 97

ഝടിതി വരമതന്നതന്നെവാങ്ങാൻ
മടികലരാതെ മഹർഷിമുഖ്യനോടായ്
വടിവൊട്ടടനെ രാമനംതുനിഞ്ഞാൻ
കൊടിയൊരുമാതൃവിനാശശോകഭാരാൽ. 98

തരണമിവനതാത! ചൊന്നപോൽനീ
വരവരമൊന്ന ശരിയ്ക്കുതന്നെയിപ്പോൾ
പരമിനി ഫലലബ്ധികാംക്ഷയില്ലാ–
തരമൊരുകായ്മതാരുതന്നെചെയ്യും. 99

ലവമിനികളയേണ്ടകാല;മെല്ലാം .
ഭവദഭിവാഞ്ഛ നടത്തിയെത്തിയിപ്പോൾ
വിവരമധികമേറിടുന്ന നീതാ–
നിവനുവരേണ്ടതു മേകകീക്ഷണത്തിൽ. 100

ഉലകിലഹ! ഹ! വേലതൻെറക്രൂലി–
യ്ക്കുലയണമെന്നവരുന്നതെത്രകഷ്ടം!!
വിലയധികമെഴുന്നതാതനെല്ലാ–
നിലകളുമി,ന്നറിയുന്നയോഗിയല്ലോ? 101

സരസമിതി സുതൻെറഭാഷണത്താൽ
സരസിജനേത്രവശംവദൻ മുനീന്ദ്രൻ
പരസുഖകരമായ വാക്യമേവം
പരമപുമാനൊടുചൊല്ലിയല്ലലെന്യേ! 102

സ്വമതമിനിയുരയ്ക്ക മത്സ്യതാന്ത്യോ–
ത്തമ! ഭവദിഷ്ടമഭീപ്സിതാനുകൂലം
രമയുടെധവനാണെഞാനതിപ്പോൾ
മമതയൊടൊത്തു തരുന്നതുണ്ടുനൂനം. 103

ജനകനുടെവചസ്സുകേട്ട രാമൻ
മനസിപെരുത്തൊരുമോദമോടുമപ്പോൾ
അനഘതപരമാന്ന വാക്യമന്നാ–
ളനതിചിരാല്പരചെയ്ത താതനോടായ് 104

ഭവദധികരുഷാധികാഗ്നിയാന്നി–
ട്ടിവനടെഖഡ്ഗമതൊന്നുകൊണ്ടിടാനീം
ശിവ! ശിവ! മരണത്തിലാണ്ട മാതാ–
വവശതപൂണ്ടവശിഷ്ടഗാത്രിയായി. 105

ജഗതിമനുജദൈവമാണുമാതാ–
വഗതികളാകിലുമി,ല്ലതിന്ന ഭേദം
നിഗമനിവഹസാരവേദിയാകും
സുഗമ! ഭവാനിതു സർവ്വം ഗ്രഹിപ്പോൻ 106

ജനനിയൊടുപിരിഞ്ഞഹോ വസിച്ചാ–
ലനവരതം ഉരിതങ്ങൾതന്നെയാക്കും
മനസിബത!! നിനച്ചു താത! മാതാ–
വിനുടയ ജീവിതസഞ്ചരംതരേണം. 107

ഇതിലധികമൊരിഷ്ടയേതുമിപ്പോൾ
മതിയതിലി,ല്ലിവനിന്ന മാമുനീന്ദ്ര!
കതിചിദിനി നിനച്ചിടേണ്ട നിന്നു–
ത്തതിനധികം മയിചേക്ക നീക്കമെന്യെ. 108

നിജതനയവചസ്സുകേട്ടുമോദ–
വ്രജമൊട്ട തൻകിതവതാപമോത്തു ധന്യൻ
സുജനമണികളാകിലും ഭവിഷ്യൽ
ഭജനമതാക്കുമവശ്യമാം ജഗത്തിൽ. 109

ഉടനെമുനി വിഷണ്ണചിത്തനായ്ത്ത–
ന്നടമഭവിച്ചൊരബദ്ധമോത്തുപോത്തും
ഉടവുമനുജനുണ്ട്; ഭാവിതന്ന–
ല്ലുടതമറ,ന്നുരചെയ്തിങ്കലെന്നും. 110

പെരിയവരമതേകിടാതിരിപ്പാ–
നരിയമുനീന്ദ്രനു സാദ്ധ്യമായതില്ല
ശ്രുസുജനവരക്കവാക്കുസർവ്വാ
പരി,പരിപൂജ്യതയാന്നിടുന്നതല്ലോ? 111

വിതഥഹൃദയനായിട്ടും മുനീന്ദ്രൻ
സുതനുകൊടുത്തുവരത്തെ വേണ്ടവണ്ണം
ജിതരിപുമുനി പുത്രനോടുചൊന്ന-
ത്തുടതമൊടുമാത്മവിവേകവീര്യവിത്തൻ. 112

ശമനനിലയമാണ്നിൻജനിത്രി-
യ്ക്കുമരണമാ,മിനി നിൻറെയിച്ഛപോലെ
കമലനയന! മാതുമുത്തുചേർത്തി-
ട്ടമരുവതിന്നിവനി,ന്നനുഗ്രഹിച്ചേൻ. 113

ഇവരഖിലരുമിന്നുനിൻറെയഗ്ര്യാ-
ത്ഭവരതുത,ന്നപമൃത്യുവാന്നിടാതെ
അവരുമിനിവിമുക്തരായി വന്നി-
ട്ടവശതയെന്നിയെ വാഴ്വിനത്ര നിങ്ങൾ. 114

ഇവരുടെ മരണത്തിലേതുമേ നീ
ഭവനജനോത്തമ! ഖേദമാന്നിടേണ്ട
അവനവനുവിധിച്ചപോലെതാ,ന്നു-
ത്ഭവമതു ശോകസുഖാദിതൊട്ടതെല്ലാം. 115

പരമിവിടെനടന്നതൊക്കെമായാ-
പരനടയോരു പരീക്ഷയായിരുന്നു.
പരമപുരുഷരൂപ! മാതുരക്ഷാ-
പരമതയാൻ ചിരം വസിയ്ക്കുനീയും. 116

മതിയിലിതിവിവേകമാന്ന ഗംഗാ-
ഗതിയതുപോലെ വിനിർഗ്ഗമിച്ചുവാക്യം
രതിയൊടുസുതമൂർദ്ധ്നിപാണിവച്ചു-
ദ്ധൃതിയഥവിട്ടൊരനുഗ്രഹത്തെനൽകി. 117

ഗുരുവരമതുവാങ്ങിനിന്നനേര-
ത്തുരുജനയിത്രി സുഷുപ്തിതന്നിൽനിന്നും
വിരുതധികമയന്നണന്നപോലു-
ള്ളൊരുനിലപൂണ്ടു നിലകുനിന്നിതപ്പോൾ. 118

യമനുടയകരത്തിൽനിന്നുമോചി-
ച്ചമരുവൊരാത്മവധൂവിലോകനത്താൽ
സുമതിമുനി മറന്നുപൂർവ്വവൃത്തം
വിമലസുഖത്തിലുരുഗ്ലപംകണക്കെ. 119

പ്രണയിനി! സുഖമാൻവാഴ്ക നീതാൻ
പ്രണയമെഴുന്നൊരു രാമനോട്ടക്രൂടി
അണുവൊരഘമതൊക്കെനഷ്ടമായ്നിൻ-
പിണമുരുജന്മമതാന്മൂലമിപ്പോൾ. 120

കലുഷതലവമില്ല മേലിൽനിന്നോ-
ടലസതവിട്ടുരമിയ്ക്ക മുമ്പിലേപ്പോൽ
വിലസുകസുഖമിഹജഗത്തിലെന്നും
വിലസദധീശശയാംഹ്രീഭകതിപൂർവം. 121

ചിരമിനിയിവനൊത്തുവാഴ്ക പുത്രോ-
ല്ലുരമതുമിന്നുയരുന്നിതുവീണ്ടും
വിരവൊടുജനകന്റെയാജ്ഞകേട്ടി-
ന്നരമഭിവൃദ്ധിലഭിച്ചുവാഴ്ക മന്നിൽ. 122

നിഗമനിവഹവേദിയാം മുനീന്ദ്രൻ
വിഗതപരാഭവമേവമോതിടുമ്പോൾ
സഗതവിനയവശ്യയായമാതാ-
വഗതിനിജേശപരപാദവും വണങ്ങി. 123

ത്രിദശരുമഥ പുഷ്പവൃഷ്ടിചെയ്താർ
സുദതിയൊടാത്മജമാമുനീന്ദ്രർചേന്നു
സദയമഗസുതാകുമാരരോടൊ-
ത്തുടൻ, ഗചലോപരി ശംഭുപോൽവിളങ്ങി. 124

അമരവരശേഷവും തദാനീം
സപദമതിന്നനുയോജ്യമാം വിധത്തിൽ
സമരസമൊടനുഗ്രഹിച്ചു ലോകോ-
ത്തമപുരിതന്നിൽമറഞ്ഞു മാന്യശീലർ. 125

സുതനുടയൊരപേക്ഷയാൽ മുനീന്ദ്രൻ
മൃതസുതജീവനമേകി രക്ഷചെയ്താൻ
ക്ഷതമൊരുലവമില്ലയാതെ,യന്നാ-
ശ്രിതരിലമർത്യരുമാർദ്രചിത്തരല്ലോ? 126

മാതാവും തൻപിതാവും ജഗതിമനുജ-
നിന്നുള്ള ദൈവങ്ങളെന്നും
ഭ്രാതാക്കൾതന്നെയെക്യപ്രണയമതിനുതാൻ
ഹേതുവാം സത്യമെന്നും
ജാതാമോദത്തൊടന്നാളൊരുസമയമഹോ!!
കാട്ടിമർത്യക്കശേഷം
വീതാശങ്കംവസിച്ചാരിതുമൊരുകഥയാ-
യ്ത്തീർന്നിതന്നാളിലാക്കം. 127

മാതാവിൻധ്വംസദോഷത്തിനുമുടനെപരീ-
ക്ഷാരമേകുന്നതിന്നായ്
സ്ഥീതാമോദത്തൊടെല്ലാം ജനകനൊടുമട-
ത്തോതിനാൻ രാമനപ്പോൾ
ശ്രീതാനുണ്ടായിടുമ്പോളഖിലവുമതിനോ-
ടൊത്തുതാനാക്കുമെത്തും
താതാദേശങ്ങളെന്യേ സുധികൾ തുനിയുകി-
ല്ലീപ്സിതം സാധ്യമാക്കാൻ. 128

പന്ത്രണ്ടാംസർഗ്ഗം സമാപ്തം.

പതിമൂന്നാം സർഗ്ഗം

മുനിനാഥമൗലി നിജപുത്രരോടുമൊ-
ത്തനിശം സ്വധർമ്മരതരായ് വസിക്കവെ
വനിതാലലാമജനയിത്രിതൻമതം
തനിയേകൊടുക്കുവതിനായ് തുനിഞ്ഞവർ. 1

ഗുരുവാക്യമോർത്തു ജനനീവധംതനി-
യ്ക്കുരുതാത്തതെങ്കിലുമതാചരിക്കയാൽ
ഒരുപാപമുണ്ടതിനു നിഷ്കൃതിക്കുപി-
ന്നുരുവാഞ്ഛയോടു കരുതീമഹാശയൻ. 2

ജനകാഗ്ര്യനായ മുനിയുംസപുത്രരും
മനതാരിലോർത്തു പലതും പലേവിധം
ജനനിക്കുമുത്തിനു സുതാന്യരാമനും
വിനയത്തൊടോതിയവർ സമ്മതിക്കുവാൻ. 3

പലവസ്തുവുണ്ടു ജനനിക്കുമോദമാ-
യുലകത്തിലെങ്കിലുമതൊക്കെ ലഭ്യമാം
നലമുള്ളതല്ല; പരമങ്കണത്തിലായ്.
നിലകൊണ്ടിടുമ്പൊഴറികില്ലതിൻ ഗുണം. 4

ഒരുമാർഗ്ഗമുണ്ടതിനു വിണ്ണിലെത്തിയാ-
ത്തരുകല്പകങ്ങളിലൊരെണ്ണമേന്തി ഞാൻ
വരുവാനറച്ചു ജനകാജ്ഞമാമകം
തരുമെങ്കിലോ, തരുവരൻ കരസ്ഥമാം. 5

സുതഭാഷണങ്ങളുഖിലം ശ്രവിച്ചുടൻ
ജിതസപ്തഷഡ്രിപു മുനീന്ദ്രനും മുദാ
ക്ഷതമേറിടാത്ത ഹൃദയത്തൊടുംസുധാ-
സ്രുതമാംവിധം പുനരിവണ്ണമോതിനാൻ. 6

സൂതനാഥ! താവക വചസ്സുസവ്വും
സതതം നമുക്കു ഹിതകാരണങ്ങളാം
മതമൊന്നുചൊൽവനതുകേട്ടുനീയുമ-
ന്നതചിത്ത! ചെയ്ക വിധിപോൽഹിതത്തിനെ. 7

സുരവൃക്ഷമാക്കുമഭിപൂജ്യമാം ദൃഢം
പരമത്രയല്ലഖിലദാനദക്ഷമാം
സ്ഥിരമാംവരങ്ങളം മനുജന്നുതാൻ പര-
മ്പരയായിനല്കുമതു ശിഷ്ടമൊന്നുതാൻ. 8

അമരക്രിയാഗമതുതാൻനടത്തി വി-
ഭ്രമമറുവാഴ്വൊരുമുനിക്കു കല്പകം
കുമഭത്തിനായ്വരുമതൊന്നുകൊണ്ടുതാൻ
വിമലസദ്ഭാവ! തുനിയേണ്ട നീയതിൽ. 9

വിജനസ്ഥരായ മുനിമാക്കുധേനുതൻ
ഭജനം വരം; പരമസഹ്യമായിട്ടും
സുജനാവതംസസുത! കാമധേനു താൻ
നിജമാകിലുണ്ടുവക നിർവൃതിക്കതിൽ. 10

പരിപാവനാഭകലരുന്ന ധേനുത-
ന്നരികത്തുനിന്നിടുകയില്ല കല്പകം
പെരിയോരുവിഷ്ണുഹൃദിലാലസിക്കവൈ
ശരിയായ കാളിയെയവൻ ഭജിച്ചിടും. 11

തരുമായതിന്നു മഖവസ്തുവൊക്കെയും
ഗുരുദൈവപുഷ്ടപരിപുഷ്ടതയ്ക്കുതാൻ
വരുമിന്നുധന്യത നമുക്കുധേനുവാൽ
മരുഭ്രമി നാകമതുതന്നെയായിടും. 12

അത്രുഭം നമുക്കു വരികില്ല കാമധുക്-
പത്രുവൊന്നു കാനനമിതിങ്കലെത്തിയാൽ
ശിത്രവു,ണ്ടതിന്നതു മനന്തസൽഗുണോ-
ർവ്വശിയാണു്,മാമുനിഗണാനുകൂലമാം. 13

രതിപൂ,ണ്ടിതിന്നിവിടെയാനയിക്കിലോ-
മതി; മാതുമുത്തതുമനന്തമായിടും
കൃതികൊഠംകയിപ്പൊഴുതന്നെ യദ്ഭ്രു-
വതിൽനീ വിളംബമതുതാൻവരുത്തൊലാ. 14

സമയംധരിത്രിയതിലേതിനും ദൃഢം
ക്രമമായ്വരുന്നതു കഴിഞ്ഞുപോവുകിൽ
സമചിത്തമത്യനതുകിട്ടുകില്ല; പി-
ന്നമരക്കുമായതു മനസ്സിലോക്കണം. 15

അഭിരാമരാമനുമിതേവിധം പിതാ-
വഭിപൂണ്ണമോദമൊടു ചൊന്നതൊക്കെയും
അഭിമാനപൂർവ്വമഥകേട്ടു, സോദരാ-
ദൃഭിവന്ദ്യരൊ,ത്തതിനുസമ്മതിച്ചവൻ. 16

വിധിപോലെ താതജനനീ സഹോദരാ-
ദ്യധികം ഗുരുപ്രമുടയോരെ വേണ്ടപോൽ
സുധി പൂജചെയ്തുതിരിച്ചു; താർക്ഷ്യനാ-
സുധയാനയിപ്പതിനു പണ്ടുപോയപോൽ. 17

പല കാടുമേടുധരണീധരങ്ങളും
ജലരാശിതാണ്ടുമവൻ കടന്നുപോയ്
നിലയേറുമന്തകനിരുന്നിടും മഹാ-
സ്ഥലനാരകത്തിലവനാദ്യമെത്തിനാൻ. 18

ഒരു നല്ലകമ്മമതിനായ്ഗമിക്കിലൊ-
ത്തൊരുമിച്ചിടും നരകമാദ്യമെന്നുടൻ
കരുതേണമെന്നൊ,രുപദേശമപ്പൊഴേ-
തരുമാറു കാലപുരിനോക്കി രാമനും. 19

യമനും സപ്തഭൃരുടെ മദ്ധ്യസംസ്ഥനാ-
യമരംപിടിച്ചവിടെയങ്ങിരിപ്പതും
രമതൻപതിപ്രതിമരാമനായതു-
ത്തമമാന്മകണ്ടതിശയിച്ചുനിന്നുപോയ്. 20

ശമനൻ സപാശമുദ്രകളശേഷവും ധരി-
ച്ചമരാധിപനു സമമാം പ്രതാപവാൻ
ശ്രമമാനു പാഷ്ടപരീതനായ്ത്തദാ-
ക്ഷമമാ,ന്നിരിപ്പൊരുവിശേഷകാഴ്ചയും. 21

ചിലസജ്ജനങ്ങളുടെ ജീവനേ ഗ്രഹി-
ച്ചുലയുന്നവ്യത്തൊട്ടു വരുന്ന കിങ്കരർ
നലമോടുതാനതു യമനുനല്കിയു-
ച്ചലമായ്ഗ്ഗമിപ്പൊ, രഘവൃത്തിയും തദാ. 22

ഇനിയാരുതാനിവിടെയെത്തുമെന്നമ-
ദ്ധപനിമൃത്യുവാക്കു; സുകൃതങ്ങളാക്കുതാൻ
ശനിയാക്കു; മോക്ഷഗതിയാക്കു, പാപമാ-
ത്മനിയാക്കു; സൽഗുണമതാക്കുമെന്നടൻ. 23

വിരുതേറിടുന്ന യമപാശമെത്തിയി-
ട്ടൊരുബുക്കെട്ടുത്തിതു മുറയ്ക്കുനോക്കിയും
ഉരുമോദമാളുമൊരു ചിത്രഗുപ്തനും
മരുവും ശ്മശാനസമമാം സ്ഥലത്തെയും. 24

നരകത്തിലേക്കുകടന്നു നോക്കിവെ
തരമോടു മാമുനിസുതാഭിരാമനും
ചിരകാലലബ്ധനവദർശനത്തിനാ-
ലരമന്നു സർവ്വലസജ്ജയങ്ങളിൽ. 25

മദിരാദിപാനമതുചെയ്തുവാണവ-
ക്കുദിതാത്മപാപപരിഹാരമായുടൻ
മുദിതാശയാഖിലയമൻറെഭൃത്യരാ-
പദിചേർപ്പതും തദനുനേതൃലക്ഷ്യമായ്. (കൂളകം) 26

കുലടാജനങ്ങളെയശേഷവും മദാ-
കുലരായ ദണ്ഡധരഭൃത്യരൊക്കെയും
കുലനാമമെന്നവയുമോർത്തിടാതെയാ-
കുലരാക്കി ദൈന്യതരനിത്യവൃത്തിയാൽ. 27

അതിദുഷ്ടചിത്തരെ വലിച്ചിഴച്ചു സൽ-
ഗതിയേകിടാതെയടിയേകിടുന്നതും
കൊതിയേറിടുന്ന മനുജക്കെഴുന്നഹ-
മ്മതിമാറിടുന്നതുമവന്നു ദൃശ്യമായ്. 28

ചിലരെപ്പിടിച്ചു വലിയോരുചെമ്പിലി-
ട്ടലതന്നിൽവച്ചഥ വറുത്തിടുന്നതും
മലതന്നെറയ്ക്കുമതിൽനിന്നുമന്യരെ
നിലവിട്ടുരുട്ടുവതുമതുക,ണ്ടവൻ. 29

ദുരിതങ്ങളീവിധമനേകമാം വിധം
പരിതം നിജാക്ഷിയുഗളത്തിനാലവൻ
ഹരി! കഷ്ടമെന്നുമുരചെയ്തുകണ്ടുപു-
ത്തരിയായതൊക്കെയുമനന്തസൽഗുണൻ. 30

ഇവിടെത്തുവാ,നവസരങ്ങളേകനും
ഭുവിനൽകിടൊല്ല; ഭുവനേശ്വരൻ തുലോം
അവിതർക്കമാണിവിടെയെത്തുവോർക്കതാ-
നവിളംബനാശമതുതന്നെയാം ഗതി. 31

ഇതിചിന്തചെയ്തു സമയം കളഞ്ഞിടാൻ
ഗതിയേതുമെന്യെ നടകൊണ്ടുപിന്നെയും
പഥി മറുകായ്വശമാന്പോകിലും
മതിമാൻ സ്വലക്ഷ്യമതുവിട്ടിടാ ദൃഢം. 32

ചിരകാലമങ്ങിനെ നടന്നുചെന്നവൻ
സുരരാജ്യമന്നുമിഴികൊണ്ടുകണ്ടുടൻ
നരകത്തിലാദ്യമണവോ,ക്തിനെറയു-
ത്തരണത്തിനാൽ സുലഭമാംത്രിവിഷ്ടപം. 33

വിരവോടു വിഷ്ണുപദമന്നുകണ്ടുകി-
ന്നരദേവമുഖ്യപരിഷേവ്യമാം സ്ഥലം
പരമാത്ഭുതത്തൊടു നടന്നുപിന്നെയും
പരമായൊരിന്ദ്രപുരിതന്നിലേ,ക്കവൻ. 34

അവിടന്നുകണ്ടു ബഹുവിസ്മയത്തൊടും
സുവിതാനയുക്ത മണിഗോപുരങ്ങളെ
വിവിധങ്ങളേഴുനിലമാളികാദിയും
ദിവികണ്ടു മങ്ങിയവിടന്നു നിന്നുപോയ്. 35

ശചി, രംഭ, ഉർവ്വശി തുടങ്ങിയുള്ള,വൻ-
ശുചിയാന്ന ദേവവനിതാവൃതേന്ദ്രനും
അചിരാദനംഗരുചിയാന്നുകൊണ്ടതൻ
സചിവേന്ദ്രസേവ്യതവഹിച്ചിരിപ്പതും. 36

മുനിനാരദൻ നിജകരത്തിൽ വീണതൻ
ധ്വനിചേർത്തുകൊ,ണ്ടുടനെ നില്പതും തദാ
കനിവാന്നതന്നെ കമനീയവിഗ്രഹൻ
വിനിവൃത്തസർവ്വസുഖനന്ന പിന്നെയും. 37

രതിയോടുതുല്യ തനുകാന്തിയാ,ന്നഹ-
മ്മതിയേറിടുന്നൊരമരാംഗനാജനം
പരിമാരൊടൊത്തു പലകേളിചെയ്തതും
മതിവന്നിടാതെ മതിമാൻ മഹാരഥൻ. 38

പെരിയോരുനിഷ്കളമതിങ്കലെത്തിമു-
പ്പുരികഠംക്കുമീശരതയാന്ന ദേവരും
കരിമീൻവിലോചനകളോടുമൊത്തുകെ-
ല്ലരിയോരുകേളി രതിയാന്ന ചെയ്തതും. 39

ഹരിചന്ദനാദികഠം തുടങ്ങിയുള്ള താ-
യറിയുന്ന ദൈവതതരുക്കളെ ക്രമാൽ
ശരിയാംവിധത്തിലവനും യഥാവിധം
പരിപാവനാക്ഷിയുഗളത്തിനാൽത്തദാ 40

വിധുരമ്യകാന്തിവിലസുന്ന നാകസ്ത്ര-
വധുനാനുകൂലമതായി രാമനും
വിധുതാഖിലാത്മപരിശോകമാന്സ-
ദ്വധുമാരൊടൊത്തവരുമത്ര ദൃശ്യമായ്. (കുളകം) 41

കൊടിയോരു താള,ലയ,മൊത്തുനിന്ന ചൊ-
ല്ലടി,പാടി,തോടി, മുതലായ രാഗവും
പിടിയാനതൻ നടയെഴന്നയോഷമാർ
മടിവിട്ട പാട്ടവതുമത്ര കേട്ടവൻ. 42

ഹരനും നിജാത്മജഗണങ്ങളും തദാ
കരഭോരുവോടുമൊരുമിച്ചു വാഴ്വതും
തരമോടുകണ്ടു മനവുംതെളിഞ്ഞുടൻ
പരസൗഖ്യമാന്ന ശിവദർശനത്തിനാൽ. 43

പുനരെത്തിനാൻ ഹരിവസിച്ചിടുന്ന പ-
ത്തനമായ പാല്ക്കടലിലന്ന രാമനും
സനകാദിമാമുനിഗണാച്ചിതാത്മനാ-
മനഘാത്മവിഷ്ണുവിനെയത്രകണ്ടവൻ. 44

കമനീയരൂപകലന്ന ശീഷ്വും
രമതൻറെയങ്കമതിലാക്കിവച്ചുടൻ
ക്ഷമയോടനന്തനന്തല്പനെത്തദാ
ഭ്രമമറു കണ്ടുവിരവിൽ സ്തുതിച്ചവൻ 45

മഹനീയരായൊരു മഹർഷിമാരൊടും
വിഹരിച്ചിടുന്ന പരമാത്മമൂർത്തിയെ
സഹനാന്തരംഗമൊടുകണ്ട രാമനും
സഹസാധികാതിശയഭാരമാന്നപോയ്. 46

സുകൃതാധികം നയനമന്ന ചെയ്കയാൽ
പ്രകൃതങ്ങളം കണ്ടതിനുകിട്ടി മുക്തിയും
സകൃദേവമോർത്തു നടകൊണ്ടുപിന്നെയും
പ്രകൃതത്തിനെത്തി വിധിതൻനികേതനം. 47

അടിക്കുപ്പുവോ,ക്കഖിലദാനദക്ഷനായ്
ചൊടിപൂണ്ടു വാഴ്വൊരു ഹിരണ്യഗർഭനും
പടിവാതിലന്നഥ തുറന്ന രാമനെ
വടിവോടുവേശ്മമതിലാനയിച്ചുടൻ 48

മടിവിട്ടു നല്ലവ്യസിയൊന്നനല്കിനാൻ
കുടിലംപെടാതെ പരമേഷ്ടി പൂജയും
അടിതൊട്ടുചെയ്യഖിലമാത്മകോവിദൻ
പടിയായ്പ്പുരൻ പരമതുഷ്ടിയാന്നിടാൻ. 49

കുശലങ്ങൾചെയ്ത സമയംകുറെക്കഴി-
ഞ്ഞശനത്തെയും ദ്രുഹിണനേകി പാകമായ്
വശമെത്തുവോ,ക്കഖിലമേകിടേണ്ടതും
വിശദം വിശാലഹൃദയക്കുവേണ്ടതാം. 50

പരമേഷ്ടിയന്നു പലസൃഷ്ടിചെയ്തതും
പരമേഷ്ടമാന്ബത!! കണ്ടു രാമനും
പരമേശ്വരനുമ,തസാദ്ധ്യമെന്നടൻ
പരമന്നതോന്നി വരികില്ലതെ,റ്റതിൽ. 51

വ്യർത്ഥയെന്നൈവന്നകഥചൊല്ലി രാമനു-
ന്നത്ഥ തന്നെറമാതൃവധമെന്നതൊട്ടതും
കഥനീയസൽഗുണമെഴും വിരിഞ്ചനും
ശ്ലഥശോകമോടുമുരചെയ്തിതപ്പൊഴെ. 52

ഹരിതന്നെറ സൽപ്രതിമനായിടും ഭവാൻ
പരിപാഹി;ചൊന്നതഖിലം ശ്രുവിച്ചു ഞാൻ
പരിപൂർണ്ണയാം സുരഭിതന്നെയിന്നു ഞാൻ
പരിചോടു നന്ദിനിയുമൊത്തുനല്കിടാം. 53

ഭൃശമാശയം വിധി വെളിപ്പെടുത്തവെ
വിശദോഷധീശമുഖനായ രാമനും
വശവർത്തിയായൊരു ഹിരണ്യഗർഭ സ-
ദ്മശമാന്നിടും സുരഭിയെഗ്രഹിച്ചുവൻ. 54

ഉദധിയ്ക്കുഴും സുതയെ മുമ്പു വിഷ്ണുപോൽ
സദയംഗ്രഹിച്ചു പത്രുതന്നെയും പരൻ
കദനംവരാതെ കരളിങ്കലല്പവും
സദനത്തിലെത്തുവതിനിച്ഛപൂണ്ടടൻ. 55

വിരവിൽഗ്രഹിച്ചു പത്നിതന്നൊടൊത്തു താൻ
പരനന്ദ നന്ദിനിയെ നന്ദിപൂർവ്വകം
തരമോടുനിന്നളവു താതസൽസ്ഥവാ-
ലരമാത്രമസ്ഥലമതിങ്കലെത്തിനാൻ. 56

വിജിതേന്ദ്രിയക്കു കഴിയാത്തതൊന്നുമി-
ല്ലജിതന്റെ കല്പനകളേവമാം ഭുവി
സുചിരാജ്ജിതാഖില സുപുണ്യലാഭരാം
സുജനത്തിനൊക്കവെ സുസാധമല്ലയോ? 57

അനവദ്യമോദമൊടനർഘമായ സ-
ത്തനയാഢ്യയാം സുരഭിതന്നെ രാമനും
അനുഭാവപൂർവ്വമഥനൽകി താതനാ-
യനുമോദനത്തൊടതുവാങ്ങി മാമുനി. 58

പ്രിയകാന്തയാംകഥ സവത്സയായിട്ടും
ക്ഷയഹീനയാം സുരഭിതന്നെ മാമുനി
നയമാർന്നൽകി ബഹുമോദമാന്നിടാൻ
ക്രിയകൊണ്ടുതാൻ സുധികം തോഷമേകിടും. 59

ഒരുകാലമേറെ ദുരിതം സഹിച്ചുതാ
നരുഖേദമാന്ന മുനിപതിതൻ മനം
മരുഭ്രമിതന്നിലെ മഴയ്ക്കുതുല്യമായ്
കരുതാതെ കിട്ടുവതിൽ മോദമാക്കുമെ. 60

പരിപൂജ്യരായ ജനനിക്കുമച്ഛനും
ശരിയായമുത്ത ഹുതി നല്കിയിട്ടുടൻ
പരിപാവനാബ്ജപദവും നമസ്കരി-
ച്ചൊരിടത്തുനിന്നളവുരച്ചു മാമുനി. 61

സുത! നിൻജനിത്രിയൊടുമൊത്ത ഞാനുമി-
ന്നിതരാഗ്രജാദിയുമഖണ്ഡമോദരായ്
സുതനോ! ഭവാനിനി ഗിരീശപരാച്ചനാ-
രതനായ്ത്തപശ്ചരണമിന്നുചെയ്യണം. 62

അഗനാഥനാം ഹിമവദ്ഗന്തികത്തിൽ നീ
നിഗമാഖിലാനുഷിതനാം ഗിരീശനെ
വിഗതാന്തരംഗമലിനതാപമൻപൊടൻ
സുഗമം തപം സുഖമിന്നുചെയ്യണം. 63

ഹരിഭക്തിയാജ്ജവമൊടൊത്തു സത്തമം
വിരവോടുചെയ്ക വിപുലാശയൻ ഭവാൻ
വരമിന്നനേകമരുളും മൃഡാനിതൻ–
വരനാശ്രിത,ക്കഖിലദായിതന്നെയാം. 64

ശുഭകാംക്ഷിതാതനുടെ വാക്യമൊക്കെയും
നിഭൃതം ശ്രവിച്ചൊരു ഗുണാബ്ധിരാമനും
കുഭരാഹതിയ്ക്കുതൊരു നല്ലമാറ്റമെ–
ന്നഭയംനിനച്ചു പുനരേവമോതിനാൻ. 65

മമജന്മമിന്നു സഫലീകരിച്ചു വി–
ഭ്രമമറുതാത! ഭഗവൽകൃപാബലാൽ
ഉമതന്നെറ കാന്തനെയിനിബ്ഭജിക്കുവാൻ
ഭ്രമമുണ്ടു ജന്മമതുതൊട്ടറ്റത്തിരിൽ. 66

ഹിമവൽപ്രദേശമതിലിന്നണഞ്ഞുടൻ
ഹിമരശ്മിമൗലിഭജനംനടത്തുവാൻ
ക്രമമായൊരാജ്ഞ ശിരിയായിനല്കു; വ–
മ്പമരാത്ത നിങ്ങളിവനിന്നു വേണ്ടപോൽ. 67

വിരവോടു ഞാനിനി തിരിച്ചുചന്ദ്രശേ–
ഖരനെബ്ഭജിച്ചു വരവും ഗ്രഹിച്ചുടൻ
ചിരകാലമെന്നിയെ തിരിച്ചുവന്നിടാം
ധരരാജസാനുവതിൽനിന്നു നന്മയിൽ. 68

അനുവാദമെത്രയുമെളുപ്പമേകി നീ
അനുമോദനത്തൊടിവനേയയയ്ക്കണം
അനുവേലമാത്മജഹിതത്തിനൊരുതാ–
നനുതാപമെന്യെ ജനകൻചരിക്കണം. 69

സുതഭാഷണങ്ങളെയൊരിഷ്ടലെന്നിയെ
ഗതദൈന്യനാംമുനി ശരിക്കു കേട്ടടൻ
ശതഗുണ്യമോദമൊട്ടുതാൻ തദഗ്ര്യരെ
മിതവാഗിതന്നരികിലായ് വിളിച്ചവൻ. 70

അഭിയുക്തനാംമുനി സുതന്റെ മൂഢ്നിക-
ഷ്യഭികാമ്യമായതഥവച്ചു ചൊല്ലിനാൻ
അഭിരാമ! നീയുമിനിചെന്ന മോദമോ-
ടഭിവന്ദ്യമാം ശിവപദം ഭജിയ്ക്കുടോ. 71

ജനയിത്രി സപ്തസുതരോടുമൊത്തു താ-
നനവദ്യരാമനെയനുഗ്രഹിച്ചുടൻ
മനതാരി,ലത്യധികമോദമാന്തതാൻ
വനയാത്രചെയ്വതിനു നിശ്ചയിച്ചുടൻ. 72

മനസാപി ദുസ്തരണമായിട്ടും ഹിമാ-
സനമായിട്ടുന്ന ഹിമവാന്റെ സാനുവിൽ
സനകാദിസേവ്യഭജനത്തിനായ്ത്തദാ
വനജാക്ഷനെത്തി വിപിനാന്തരാൽക്ഷണം. 73

സ്ഫുടതുംഗശൃംഗമൊരുപോലുയത്തിമ-
ന്നിടരക്ഷചെയ്യുമൊരു കോട്ടയെന്നപോൽ
തടവറുനിന്ന ഹിമവാനുമന്നു;വ-
മ്പടയാതെ മാനനകൾചെയ്ത രാമനെ. 74

അടിക്കുറ്റിനിന്നുടനെയർഘ്യപാദ്യവും
നിടിലേക്ഷണശത്രുരനദ്രി നൽകിനാൻ
മടിവിട്ട ചോദ്യമഥചെയ്തിതിംഗിതം
മുടിതന്നിൽവന്നവനു വേണ്ടതേകുവാൻ. 75

കൃപപൂണ്ടഗാധിപസപയ്യെഗ്രഹി-
ച്ചുപശങ്കമദ്രിയുടെ സാനുതന്നിലായ്
ഉപരോധചിത്തനുടജം ശരിയ്ക്കുതീ-
ർത്തപരാധശാന്തിദതപസ്സുചെയ്തവൻ. 76

ഫണിചൂഡനായ ഭഗവാൻ കനിഞ്ഞുകാൽ-
പണിയുന്നെനിക്കു വരമേകണം വിഭോ!
അണിമാദിസിദ്ധികളെഴുന്നനീ സദാ
കണിയായ് ഭവിക്ക മിഴികൾക്കെനിയ്ക്കുമേൽ. 77

കുടിലേന്ദുഭൃജ്ജടയിലഭ്രഗംഗയും
മടിവിട്ടണിഞ്ഞബഹുപന്നഗാഭയും
പൊടിയാക്കിമാരനെഹനിച്ചു പൊട്ടുപോൽ
നിടിലാക്ഷിയൊത്തതനുവോത്തു ഞാൻ തൊഴാം. 78

ശരശാലികണ്ഡഫണികുണ്ഡലാഭയും
സ്മരവില്ലിനൊത്തു വിലസുന്ന ചില്ലിയും
സരസീരുഹാക്ഷി തിലപുഷ്പനാസയും
കരതന്നിലോത്തു കരുണാനിധേ! തൊഴാം. 79

സരസീരുഹാളി വികസിച്ചിടുന്നപോൽ
സരസം മൃദുസ്മിതമനോജ്ഞവക്ത്രവും
സ്ഫുരദിന്ദുനാഗിനയനത്രയത്തെയും
സരസീരുഹാസ്യഹര! കണ്ടുകൈതൊഴാം. 80

വരദാഭയങ്ങളും മഴു മാൻകിടാവുതും
കരപങ്കജങ്ങളിൽ വഹിച്ചു നാലിലും
വിരവോടമർന്നിടുമമാദ്ധ്യാത്മ! നീ
വരദാനദക്ഷ! വരികെന്നെറയ്യതികേ. 81

കരിചർമ്മമാം തുകിലണിഞ്ഞരശ്മിയാൽ
ശരിമാവെഴുന്നൊരുദരാഭയും ക്ഷണം
ശരി കാണ്മതിന്നിടവരുത്തണം പ്രഭോ!
പരിപാഹി, മറ്റൊരഭിലാഷമില്ലമേ. 82

തരസാ തരക്ഷുവര ചർമ്മശാടിയാൽ
ഹര! നിൻകടിസ്ഥലമതീവ കൃശമാം
തരളം സുവർണ്ണകടിസൂത്രഹാരവി-
സ്ഫുരദംഗഭംഗിയുമെനിക്കുകാണണം. 83

ഉരഗാവലീവലയകഞ്ചുകങ്ങളാൽ
പരമഗ്രശോഭമിയലുന്ന മേനിയും
ചിരമിന്നുകാണ്മതി,നുമാപതേ!കൃപാ-
ഭരമെന്നിലേറുമുളവാകണം പ്രഭോ? 84

മൃദുജംഘ,ജാനുയുഗവും,സുന്ദുപുര-
ക്ഷതഹീനമാം സ്വനമെഴുന്നപാദവും
വ്രതമാൻനില്ലുമിവനോത്തു കുമ്പിടാം
വദനസ്മിതാർദ്രമൃദുശോക്കളേകുവാൻ. 85

ഛലഹീനമിങ്ങനെ ശരി;യുള്ളമേശനെ
നിലതെറിടാതഥ ഭജിച്ചുരാമനും
ചിലനാളുകഴിഞ്ഞളവിൽ വൻതപസ്സിനാൽ
പലരും പരുങ്ങിയതിരുക്ഷമാകയാൽ. 86

അമരേന്ദ്രനപ്പൊഴതു തൻപദച്യുതി-
ഭ്രമമാൻഞെട്ടി; പുനരേഴുസാഗരം
സമരത്തിനായിളകിടുന്നപോലെ വി-
ക്രമമാന്നിതുമ്മികളുമൊത്തു പേത്തുമെ. 87

തപമീവിധം തുടരുമെങ്കിൽമന്നിടം
വിപദുത്ഭവോന്മുഖി നശിക്കുമെന്നുടൻ
സപദസ്ഥരാകുമൊ,രമർത്യരോതിനാർ
ശപഥത്തിലാകുമിതുമെന്നുമൊട്ടുപേർ. 88

സുരരോടുമൊത്തുടനെ ജംഭഭേദിമു-
പ്പുരവൈരിതന്നുടെ പദത്തിലെത്തിനാൻ
പരമാത്മകാവെ ഗിരീശനോടുത-
ല്ലുരനായുരച്ചിരുഖിലം ത്രണോജ്ജിതൻ. 89

ജമദഗ്നിത,ന്നിളയസൂനുവിൻതപ-
സ്സുമരക്കുമന്യമനുജക്കുമൊക്കവെ
ശ്രമമേകിടുന്ന ഭവനാം ഭവാൻയഥാ-
ക്രമമങ്ങവന്നുവരമേകണം വിഭോ! 90

തപമേതുകൊണ്ടുമിനിയും തുടന്നിടാ-
തപരം വരങ്ങളവനേകണം ക്ഷണം
കൃപയിന്നതിന്ന തിരുവുള്ളമാന്നിടാൻ
വിപരീതഭാവന നിനക്കുടിയ്ക്കാലാ. 91

സുരനാഥനന്ന നിജമാ,മസൂയതൻ
നിരയാലിവണ്ണമരുളീടിനാൻ തദാ
സുരരാകിലും ദുഷ്ടമസൂയയെത്തിയാൽ
പരമെന്തുതന്നെ ഭവി ചെയ്കയില്ലഹോ!! 92

വചനങ്ങളം വജ്രിയുരചെയ്തതൊക്കവെ
രുചിരം ശ്രവിച്ചൊരു ഗിരീശപരൻ തദാ
ശചിതൻറെകാന്തനൊടു ചൊന്നിതേറവും-
ശുചിയായ് ശുഭാധികതചേന്കൊള്ളുവാൻ. 93

ഭയമിന്നുവേണ്ട; വരമേകിരാമനെ
പ്രിയരേ! തിരിച്ചിനിയയച്ചുകൊള്ളുവൻ
ലയമിന്നവന്നുടെ തപസ്സിനേകിനീ
ജയമാന്നിടാൻ വൃദി കൊതിച്ചിടേണ്ടതോ. 94

കളയേണ്ടകാലമിനി നിങ്ങളേതുമെ
കളവല്ലചൊന്നതു ഗമിയ്ക സത്വരം
കളധൗതഭൂധരഗൃഹസ്ഥനേവമും-
ക്കളത്രപുത്രിയാൻടനരച്ചു;പോയവർ. 95

ഭവനന്ന നല്ലൊരുപരീക്ഷചെയ്തു-
തദ്ഭവദ്ഭക്തിയൊക്കെയുമറിഞ്ഞുകൊള്ളുവാൻ
നവമാ,മുപായമതു ചിന്തചെയ്തുടൻ
പ്രവരാമരാസുരനിഷേവ്യനാം മഹാൻ. 96

നിജപാർശ്വാവലികാന്തന്നിലേകനെ
വിജനസ്ഥരാമനൊടണഞ്ഞിടാൻതദാ.
ഭജനപ്രിയൻഹരനയച്ചു മെല്ലവെ
സുജനാവതംസഭജനാഹതിയ്ക്കുടൻ. 97

വസുധാധരത്തിലഥചെന്ന രാമനോ-
ടസുരാധിപൻ പുനരുരച്ച ഭീകരൻ
അസുഖത്തൊടെന്തിനിഹനീ തപസ്സുചെ-
യ്യസുപോക്കിടുന്നിനി ഗമിയ്ക്ക ദുർമ്മതേ! 98

ഹരനെന്നതാ,രവനിലാക്കഭക്തിയി-
ത്തരമോക്ക; നീയൊരപരിഷ്കൃതൻ ദൃഢം
വരതെറ്റിയീവിധമുഴന്നിടാതെ താഴ്-
വരതന്നിൽനിന്നിനി ഗമിയ്ക്കടോ ഭവാൻ. 99

മമവാക്കുകേൾപ്പതു ശുഭം നിനക്കുദ-
ഗ്ദ്ധമമായമാർഗ്ഗമിതു നല്പതായിടാ
കുമതേ മമാലയമതിങ്കൽനിന്നുനീ
ശ്രമമേതുമെന്യെ നടകൊൾകെ സത്വരം 100

ഉമതൻറെകാന്തനെയപാകരിച്ചിടും
വിമതാസുരേന്ദ്രവചനങ്ങളൊക്കെയും
ശമനാലയത്തിലവനെത്തുവാനെഴും
ശ്രമമറ്റനല്ലപഥമായ് സമസ്തവും. 101

അരികത്തിൽനിന്നൊ,രമരാരിയെപ്പിടി-
ച്ചുരിയോരുരാമനുമെറിഞ്ഞു ദൂരെയായ്
ഗിരിതൻറെശൃംഗമതു വീണിടുംവിധം
പരിചില്ലതിച്ചുഹതനായ് ഹതാശയൻ. 102

വൃഷഭാധിരൂഢതവഹിച്ച തൽക്ഷണം
ത്രിഷകേതനാരി പുനരത്രവന്നടൻ
ഉഷതൻപ്രിയനുടെ പിതാമഹന്നെയാ-
വിഷകണ്ഠനാം ഹരനനുഗ്രഹിച്ചുവൻ. 103

പലതുംപറഞ്ഞഥ പരസ്പരസ്തവം
ചിലതുംനടത്തിയഥ സത്വരങ്ങളെ
നലമോടുരാമനുകൊടുത്ത ഭക്തിതൻ-
വിലയോക്കിലൊക്കെയുമനർഘമല്ലയോ? 104

പരിചോടു പാഷ്ടഹതിയുക്തയോജ്യമാം
പരിഘം,മഹാപരശ്വ,ദിവ്യശല്യവും
പരിപകബുദ്ധിയഥവാങ്ങി രാമനും
പരിതുഷ്ടിയോടടനെനിന്ന സാഞ്ജലി. 105

പരശുകിട്ടിയനാൾമുതൽ രാമനും
പരശുരാമനിതെന്നൊരുപേരിനാൽ
പരമപുരുഷനന്യജനത്തിനാൽ
പരമഹോ!! ബഹുവിശ്രുതനായവൻ. 106

വരമന്നനല്ലി വിരവോടനുഗ്രഹി-
ച്ചുരമഷ്ടമൂർത്തി ദിവമാന്നിതപ്പൊഴേ
വിരവോടുതാത,നിജമാതു,സോദരോ-
ല്ലുരുദർശനത്തിനഥപോയി രാമനും 107

വിരവൊടുമകൃതവ്രണനെ
ഖരനാകും സിംഹമാക്രമിച്ചപ്പോൾ
നിരയം ശോകത്തോടും
പരനെച്ചൊല്ലിക്കരഞ്ഞു യോഗീന്ദ്രൻ. 108

ഹരിയുടയൊരുവായിൽപ്പെട്ടകേഴും മുനീന്ദ്രൻ
പെരിയഭയമൊടേറെറം രോദനംചെയ്തിതപ്പോൾ
ഹരി! ഹരിയഭിരാമൻ കേസരിക്രൂരനെത്തൻ
പരശുവഥമുഴറിനിന്നനംചെയ്തിതപ്പോൾ. 109

ഉടനഥമുനിവര്യൻ സിംഹമാംസൈംഹികേയോ-
ല്ലുടമുഖദരിമോചിച്ചേറെറമാശ്വസ്തനായി
സ്ഫുടതരശശിരാഹുഗ്രാഹകാസ്യത്തിൽനിന്നും
തടിതി ദിവിലസിക്കുംപോലെയുല്ലാസപൂർവ്വം. 110

തകൃതിയുതിഗണേന്ദ്രൻ സിംഹവക്ത്രത്തിൽനിന്നും
സുകൃതമതുനിമിത്തം രക്ഷപെട്ടക്ഷണത്തിൽ
സുകൃതിപരശുരാമൻബന്ധുവായ്ത്തീർന്ന ലോക-
പ്രകൃതമിതുവിപത്തിൽ രക്ഷചെയ്യോൻസബന്ധു. 111

ഇരുവരുമഥനന്നായ് ബന്ധുഭാവത്തെയാജ്ഞി-
ച്ചൊരുനിലയിൽ നടന്നാരാശ്രമത്തിങ്കലേക്കായ്
നിരുപമഗുണരേറെത്താമസിക്കാതെചെന്നാ-
രൊരുവിധമുടജത്തിൽ താതപാദാന്തികത്തിൽ. 112

വിരവൊടഥപറഞ്ഞാൻ സദ്വരാംഭ്യാദിയെല്ലാം
ചരണസരസിജത്തിൽ സാദരംക്രുപ്പിനിന്നാൻ
ചിരവിരഹവിഷാദം നീക്കിയാമാമുനീന്ദ്രൻ
സരസമഥവസിച്ചാൻ വാസവാവാസയോഗ്യം. 113

ലോകത്തേനിജബാഹുവീര്യ്യബഡവാ-
ഗ്ന്യാഹാരമാക്കിത്തദാ
ലോകത്തിങ്കലശോകരായനുദിനം
ക്ഷേമത്തൊടും വാണിടും
ആകല്യതപമെഴുന്ന ഭ്രുപട്ടജഗവ്രാതാ-
ഖിലാട്ടിക്കുടൻ
പാകംനോക്കിവസിച്ചു രാമനനിശം
തൻബന്ധുവർഗ്ഗത്തൊടും. 114

പതിമൂന്നാംസർഗ്ഗം സമാപ്തം.

പതിനാലാം സർഗ്ഗം

അക്കാലത്തതിനടുത്തന്തികത്തിൽ നാകം
മുക്കാലും നിജകരതാരിലാക്കി വെക്കം
വക്കാണംപെരുകിയ ഹേഹയോർവ്വിതന്നെ
ധിക്കാരത്തൊടുമഥ കാർത്തകാർത്തവീര്യൻ. 1

ധൃഷ്ടാത്മാബലി, ബലമൊന്നുകൊണ്ടു മുന്നം
ശിഷ്ടാധിക്യതപരമാന്ന വിണ്ണസവം
പുഷ്ടാഭീപ്സിതഗണപൂരണാർത്ഥമേറും–
ദുഷ്ടാത്മാ കരമതിലാക്കിവച്ചപോലെ. 2

ഈരേഴാമുലകിനുമീശഭാവമേന്തീ–
ട്ടാരേയും ഹൃദി ബഹുമാനമാന്നിടാതെ
ചാരേ പാർത്തിടുമൊരു മന്നരെജ്ജയിച്ചാൻ
നേരേചെന്നജിതതയാന്നൊരാജിതന്നിൽ.(യുഗ്മകം)3

ധർമ്മം താനഖിലവുമങ്ങവൻ മറന്നാൻ
കർമ്മത്താൽ ധരയെയടക്കിവച്ചുമന്നൻ
ജന്മംകൊ,ണ്ടവനരിമർത്തനായ് ച്ചമഞ്ഞാ–
നമ്മട്ടിൽ ശിവ! ശിവ! ചെയ്ത രാജ്യഭാരം. 4

മുക്തിയ്ക്കായ് ഭിനമനുതാൻ തപസ്സുചെയ്യും
വ്യക്തിയ്ക്കു,ന്നധികതരാർത്തിയേകി മേന്മേൽ
ഭക്തിയ്ക്കും കറവുവരുന്ന കാർത്തവീര്യൻ
ശക്തിക്കന്നധികവിളർത്തപമേകി വാണു. 5

ക്ഷേത്രംതൊട്ടൊരു സുരനാഥവാസഗേഹം
ക്ഷാത്രംപൂണ്ടിടുമൊരു ഹേഹയാധിനാഥൻ
മാത്രയ്ക്കും ഹൃദി കൃപയെന്നിയേ മുടിപ്പാൻ
പാത്രംതാനവനടനായി മന്നിലന്നാഥം. 6

നന്നായുള്ളൊരുവരമൊട്ടുമമ്പു ദൈവാൽ
വന്നാനങ്ങവനഥ വിഷ്ണുഭക്തിയാലെ
അന്നാൾതൊട്ടവനതി സാധുനാശമാകും
സന്നാഹത്തൊടുമഥ വാണുപോൽ കൃതഘ്നൻ. 7

ദത്തംതദ്വരനികരത്തിനാലവൻഭ്ര-
വൃത്തത്തെ നിജകരതാരിലാക്കിയെന്നും
മത്തൻതാൻ ഹരിയെമറന്നു വാണിതായ്മ്യാ-
വത്തത്തിന്നവനധിനാഥനായ്നിതാന്തം. 8

ശാസിച്ചാനവനുമനന്യഭേവഭാവം
ഭാസിച്ചാൻ ധരയിലെവജ്രധാരിയേപ്പോൽ
ഭേസിച്ചന്നധികമനന്തതന്നിലേറ്റം
ഹാ! സിക്തൻ വൃകദനുജോപമം ജഗത്തിൽ. 9

കെല്പേറും നിജകരമായിരങ്ങളാലും
സല്പേരുള്ളൊരുജനപീഡനത്തെനല്കി
എപ്പേരുംദ്രുതമവനുള്ള ദാസരായാർ
ചൊല്പേറുന്നൊരു സുരവൈരിപാലനംപോൽ. 10

മാലോകക്കിലവുമന്ന കാത്തവീര്യൻ
മാലോ,തൻകരബലമൊന്നുകൊണ്ടുനൽകി
ധീലോലക്കുടയൊരുവീര്യമന്യനെല്ലാ-
മാലോചിക്കുക ദുഷ്ടമാം വിപത്തുനല്കും. 11

ലങ്കയ്ക്കുള്ളധിപതിയെപ്പിടിച്ചുകെട്ടീ-
ട്ടങ്കത്തിൽ ചിരമഥവച്ച ഭ്രവലാരി
തങ്കൽച്ചേന്നൊരു ദുരിതവ്രജത്തിനാലാ-
തങ്കത്തെപ്പുരനനുവേലമേകുമല്ലോ? 12

ഭൂപാലാഗ്രണികളെവെന്ന കാത്തവീര്യൻ
പാപാത്മാ പരജനപീഡയേകിനിത്യം
വ്യാപാദത്തൊടുമഥ വാണുതീക്ഷ്ണരക്ഷ-
വ്യാപാരൻ ദിനനിശതൊട്ടതോത്തിടാതെ. 13

ദുഷ്ടാത്മാവവനുടെ രാജ്യഭോഗഭാരാൽ
ശിഷ്ടാധികൃതപെടുമായ്വവുണ്ടമെല്ലാം
പുഷ്ടാന്തഃക്കരണമൊടൊത്തു നാടുവിട്ടാർ
നഷ്ടാന്യദ്രവിണമൊടന്നു ദൈവഗത്യാ. 14

ധൂർത്തന്മാരഖിലവുമന്നു ഹേഹയത്തി-
ലാത്തന്യക്കവിടമസഹ്യമായിതേറേറം
പാർത്തീന്നധിപതി പാപിയായിവന്നാ-
ലാർത്തതപം ധരയിൽമുഴുത്തിടുന്നതല്ലോ? 15

ഘോരാത്മാവവനുടെ ബാഹുവിക്രമത്താൽ
ഹാ! രാജ്യത്തഖിലമരാജകതപമാർന്നു.
നേരാണാത്രിദിവവുമന്നവൻറെകയ്യിൽ
ചേരാറായ് ശിവ! ശിവ! വജ്രിയമ്പരന്നു. 16

സർവ്വത്തിന്നധിപതിയായവൻ സഹസ്രം
ഗർവംചേന്നിടുമൊരുദോർബ്ബലത്തിനാലെ
ദുർവൃത്തസ്ഥിതിയഥപൂണ്ടു വാണുകൊണ്ടാൻ
പർവ്വത്തിന്നവസിതിതന്നിലബ്ധിപോലെ. 17

ശ്രീശൻതൻ തരുണിയൊടൊത്ത പേശലാംഗീ-
പാശത്തിൽ പരമവനന്നുപെട്ട ധൃഷ്ടൻ
ആശയ്ക്കാത്തവരൊടുചേർന്നതന്നെ ഹമ്മ്യാ-
കാശത്തിൽ ദിനമനുവാണു ദൈന്യകാരി. 18

ശൃംഗാരപ്രഭവവിലാസശാലി വീരൻ
ശൃംഗാരപ്രിയരുചി കാർത്തവീര്യരാജൻ
ശങ്കാഹീനതയൊടുമംഗനാലലാമോ-
സംഗാസക്തതയൊടുമൊത്തു കേളിചെയ്താൻ. 19

നന്നായുള്ളൊരുപുരി ഹേഹയത്തിലാരും
ചെന്നാകിൽ പുനരവർ നാകവും തൃജിക്കും
പൊന്നാവുംവിധമൊടുപൂശിടുന്നഗേഹ-
ത്തിന്നാലും നഗരി ലസിച്ചിരുന്നിതേറേറം. 20

ഏഴാകുംനിലകളെവിട്ട് ഹർമ്മ്യമെല്ലാം
പാഴാകാതൊരുപടി മുന്നിൽനിന്നിതേറെറം
വീഴാതന്നതുകള ഹങ്കരിച്ചിതെന്നാൽ
താഴാറായൊരുനിലയാന്നതിപ്പ ചിത്രം!! 21

ഉത്തുംഗംപെരുകിന ഗോപുരത്തിലെല്ലാ-
മെത്തുന്നാദിനമണിതന്റെറ ദിവ്യദീപ്തി
തത്തുല്യം ധരയതിലൊന്നുമില്ല ചൊൽവാൻ
കൊത്തും തല്പണികളുമെത്രയോ വിശേഷം. 22

നക്ഷത്രാധിപനൊടുമന്ന മൈത്രിനേടീ-
ട്ടക്ഷയ്യം ദിവി പുനരൊത്തുവാഴ്വാനായ്
അ,ക്ഷത്രാധിപനുടെമങ്കമാരശേഷം
പക്ഷത്തോടഭിമതഹർമ്മ്യസംസ്ഥരായി. 23

ഒന്നല്ലൊട്ടനവധിതന്റെറ കാന്തമാരാം
കന്നൽക്കൺമണികളുമൊത്തു കാത്തവീയ്യൻ
മന്നക്കൊക്കെയുമഥ യോജ്യഹർമ്മ്യമേറി-
ത്തന്നാളധികതയാന്നവൻലസിച്ചു. 24

അർക്കൻതൻ കിരണഗണങ്ങളം ഗോപുരാഗ്ര്യോ-
ത്സർഗ്ഗത്തിന്നുടനടി സൂക്ഷ്മരന്ധ്രമാർഗ്ഗാൽ
തർക്കംവിട്ടനുപദമെത്തി സജ്ജനത്തി-
ന്നൊക്കുംതൻ സമരിലുദിച്ചിടുന്നതോഷം. 25

പവേന്ദ്രദ്യുതിമുഖിനാരിമാരശേഷം
ഗവോടൊത്തഭിമതഹർമ്മ്യമന്നനേരം
സവർക്കം ദിവി ബഹുചന്ദ്രനെത്തിടുംപോൽ
ഖവ്യാപത്തൊടുമഥതോന്നിയന്ന മൗഢ്യം. 26

ജാലയ്യുള്ളൊരുചെറുരന്ധ്രമാർഗ്ഗമാകും
ജാലത്താൽ കയറിയൊരർക്കരശ്മിയാലെ
ആലസ്യം ലവവുമെഴാത്തസർവനാരീ-
ജാലത്തിൻമുഖകമലം ലസിച്ചിതേറെറം. 27

താരുണ്യദ്യുതികലരുന്ന കോമളശ്രീ
ചേരും തന്നുടയൊരുകാന്തമാരൊടെന്നും
ഭീരുത്വം ലവമതുമാന്നിടാത്ത ഭൂപൻ
ചാരുത്വത്തൊടുമഥ കേളിചെയ്തുവാണു. 28

ഹർമ്മ്യത്തിൽ ദിനമനുകേളിചെയ്തുവാഴും
രമ്യശ്രീപെരുകിന കാമനീമുഖാബ്ജം
സൗമ്യത്വത്തൊട്ട ദിവി മാനസത്തിൽനില്ക്കും
നമ്യാഭം സരസിജമെന്നപോൽവിളങ്ങി. 29

വീഥിക്കും വിപണികൾതന്നിലും ശരിക്കു-
ന്നോധിക്കും വിപുലതയാൻ തല്പുരത്തിൽ
വേധിക്കുംവിധമൊട്ട രാജമാർഗ്ഗപാർശ്വം
സാധിച്ചാരനുപമമാപണങ്ങളാലും. 30

നന്നായു,ള്ളുപവനനിഷ്കുടാദിയെല്ലാ-
മന്നാളപ്പുരിയതിലേറെ ലാലസിച്ചു
സന്നാഹംപെരുകിന വിണ്ണുമിണ്ടൽപൂണ്ടി-
ട്ടൊന്നാകുംവിധമഥ ലജ്ജപൂണ്ടിരുന്നു. 31

അത്രത്യക്ഖിലവുമനു കാത്വീര്യൻ
മിത്രത്തിൻനിലയതു ദുഷ്ടർതന്നിലേകി
അത്രത്തോളവുമുടനല്ല; സജ്ജനംതാൻ
ചിത്രത്തിൻ നിലയതുമാന്നു ഭീഭാത്സാൽ. 32

ചട്ടറ,ന്നയുതമതിങ്കലേറെയേറു-
ന്നിഷ്ടന്മാർ സുതരുവനന്തികത്തിലെന്നും
കഷ്ടംതൻജനകനുവന്നിടാതിരിപ്പാൻ
ദുഷ്ടന്മാരനിശവുമന്നു രക്ഷചെയ്താർ. 33

ഉറ്ററംതൽപുരിയളകയ്ക്കുമേറെനാണം
മാറ്ററംഹാ! ചെറുതുമെഴാതെ തന്നെചെയ്തു
അറ്ററംബോംബിനുടെയുഗത്തിലും ജഗത്തി-
ന്നേറ്ററംതല്പുരിപരഭാവമേകിയെങ്ങും. 34

കണ്ടീടുന്നതിനനിമേഷമാന്ന ഭാവം
തെണ്ടീടു,ന്നഖിലരുമപ്പുരത്തെയന്നാൾ
പൂണ്ടീടും സുരതതി നിന്നിമേഷഭാവം
കൊണ്ടോത്താ,രവരുടെ പൂർവജന്മപുണ്യം. 35

ഉമ്പക്കുംദിനമനുവെമ്പലേകിടുംപോ-
ലിമ്പതപം യുപപൂരിയാന്നിരുന്നി തേററം
അമ്പമ്പോ ഹരിഹയതുല്യഹേഹയന്നാ-
സമ്പത്തും ബഹുവിധവൃദ്ധിയാന്നിരുന്നു. 36

കാന്താസങ്കുലമതുമായിരുന്നിലേററം
ശാന്താധികൃതപെടുവോക്കുമായവർതാൻ
ഭ്രാന്താപന്നതപരമേകിടുന്ന കാൺകിൽ
താന്താനാ,ല്ലവർ യുപജാതപുത്രരെല്ലാം. 37

ധൃഷ്ടന്മാരഖിലരുമായി താതനെപ്പോൽ
കഷ്ടംതാൻ കരമതിൽമാത്രമായിഭേദം
ദുഷ്ടംസൽഗുണഗണദോഷമെന്നതെല്ലാ-
മൊട്ടൊക്കെസ്സുതരിൽവരുന്ന താതതുല്യം. 38

പുഷ്ടാഭീപ്സിതമൊടുമന്നവേന്ദ്രനന്നാ-
ളിഷ്ടാന്തഃകരണകഠം കാന്തമാർകളോടും
നഷ്ടായുമ്മദനനെ വീണ്ടെടുത്തുചെമ്മേ
ഹൃഷ്ടാത്മാവവരൊടുമോതി കേളിചെയ്യാൻ. 39

ആരാജത്തനുവെഴുമംഗനാജനയുഗ്മം
വീരാഗ്ര്യൻനിജധവകാത്തവീഥിനോട്ടം
ആരാമസ്ഥലിയിലണ,ഞ്ഞുഡുവ്രജത്താ-
ലാരാജൻനിഭൃതമമന്നൊരംബരംപോൽ. 40

കേളിയ്ക്കായുപവനമാന്ന നേരമെങ്ങും
മേളിച്ചുർമധുപഗണങ്ങളാത്തമോദം
മൂളിച്ചെന്നഖിലസുമോൽക്കരത്തിലെത്തും
വേളയ്ക്കുണ്ടധികമഹതപമോക്കിൽമന്നിൽ. 41

കാന്താസമ്മിതനത്ര കാത്തവീര്യരാജൻ
സ്വാന്താനന്ദസ്ഥലമതിലുള്ള മോദഭാരാൽ
ഭ്രാന്താധിക്യതപരമാന്ന മർത്യരെപ്പോൽ
താന്താൻതന്നെയുമത്ര വിസ്മരിച്ചുപോയി 42

സ്വാദേറും മധുവുടനാസ്വദിച്ചുതാന-
ന്നാദേശിച്ചവരൊട്ട കേളി ഷട്പദങ്ങൾ
ഹാ! ദേവാദികളിലുമാത്മദൈവയോഗാൽ
ശ്രീദേവീപദമത്ര സാധമാകുമല്ലോ? 43

ഭൃംഗത്തിന്നുടയൊരു കേശവണ്ണുമുള്ളാ-
രംഗത്താൽ കുസുമമുത്ത മൂർദ്ധ്നിചൂടി.
ഭംഗത്തിന്നിടയതിലില്ല; കാമപത്നീ-
രംഗത്തിൽ പിണയുകയില്ല ദോഷമാക്കും 44

ഉന്മത്തൻ ധരണിപനാത്രകാത്തവീര്യൻ
നന്മട്ടാന്നൊരുനിജകാന്തമാരൊടന്നാൾ
ജന്മത്തിൽ സുകൃതഫലാപ്തിയാന്നിടാനായ്
നന്മുത്താന്വരൊട്ടമൊത്ത കേളിയാടി. 45

പാലോലുംമൊഴികളെനോക്കി ഹേഹയൻതാൻ
ചേലോടും പുനരവനേവമോതി മന്ദം
ആലോലാക്ഷികളുമതന്നുകേട്ടുനിന്നാർ
ഹാ!ലോകം മദനനുവശ്യമാണുപാരിൽ. 46

മല്ലാന്താമണികളിൽമൗലിമാരനേകം
വല്ലാമ്പോത്തമതനു പാഴിലാക്കിടാതെ
മല്ലാമാധികതയിലാന്ന മാരലീലാ-
സല്ലാരം വരമിവനിന്നനല്കു നിങ്ങൾ. 47

എൻകാന്താപദവിയെയാന്ന യോഷമാരേ!
ശങ്കാലേശവുമുടനെന്യെ നിങ്ങളെല്ലാം
അങ്കാധിഷ്ഠിതിപരമാന്വാഴ്ക;കാലം
ഹുങ്കാരത്തൊടുമത്ര പോയിടുന്നിതല്ലോ? 48

UNIVERSITY LIBR

കാലത്തിന്നനുഗുണമായ കാമലീല-
യ്ക്കാലസ്യംപൂണ്ടി ലവമില്ലയാതെയിപ്പോൾ
ശ്രീലശ്രീയെഴുവൊരുനിങ്ങളെൻസുഖത്തി-
ന്നാലംബം ദൃഢമതുമോക്കൈകിടാതെ. 49

ഉച്ചത്തിങ്കലുമുടനെത്തിയത്തലെന്യെ
മെച്ചത്തോടവശതയാന്നിടാതെ തെല്ലും
സച്ചന്ദ്രൻ സുരജനദീപമായിനിന്നാൻ
സച്ഛന്ദം ഭിവി ഭുവിഭവ്യമേകവാനായ്. 50

പ്രാലേയച്ഛവിസദൃശാസ്യമാർകളെല്ലാം
ഹാ! ലേശം വിവരമെഴാതെ കാന്തനോട്ടം
മേലേതാൻ പലവിധകേളിചെയ്യ, കാമൻ
കാലേവന്നിടുമവർതന്നിലില്ല കണ്ണും. 51

രാകാനാഥനുമഥ ഹേഹയാധിപൻതൻ
പ്രാകാരത്തിനുമകമന്നിലെത്തി മന്ദം
ഹാ!കാമന്നടയൊരുകേളിതൻവിളക്കായ്
ശ്രീകാമ്യപ്രഭയൊട്ടു നിന്നുടൻ വിളങ്ങി. 52

ഈവണ്ണംസ്മരനുസപര്യ്യചെയ്വവാനായ്
ലാവണ്യംപെരുകിന യോഷമാരശേഷം
ഭാവത്താൽ രതിയതിനാഗ്രകണ്ണുകാട്ടി-
ശ്രീവർണ്യൻ നിജധവനോടുരച്ചു മന്ദം. 53

പ്രേമാധിക്യതപെടുമാത്മനാഥനാംനിൻ-
ക്ഷേമാദിയ്ക്കുനിശമൊരേവിധംകൊതിപ്പൂ
ശ്രീമാനായിടുമൊരുകാന്തനുള്ളതോഷം
ഹേമാമോദത സതിമാരിലേകുമെന്നും. 54

ആരോമൽത്തനുവെഴുമായ്കകാന്ത! നിന്നാ-
ലാരോത്താൽ വിജിതതയാന്നിടാത്ത മന്നിൽ
ആരോഹിപ്പൊരുബലവീര്യമുള്ളനീതാ-
നാരോപിയ്ക്കുരതിവർതന്നിലിന്നുദോഷം 55

മാലോകക്കഖിലവുമാ,സുരക്കുമിന്നാ-
ളാലോചിയ്ക്കുകിലതിഭീതിതന്നെയെന്നും
ശീലോൽക്കൃഷ്ടപരമാന്നനിജ്ജരക്കും
ഭൂലോകോത്തമ! ഭയമാണു്,ഹാ!! ഭവാനെ. 56

എണ്ണപ്പെട്ടൊരുദശകണ്ഠകണ്ഠകൻതൻ
പൊണ്ണക്കായ്വുമഥ തീർത്തനിൻസ്തവത്തെ
തിണ്ണം ഹാ! ദിവിചരർ പാടിടുന്നു; വീര്യം
വിണ്ണോർത,ന്നധിപനുമില്ല നിന്നിലേപ്പോൽ 57

മാരൻതൻ തനുവതുചുട്ടൊരഷ്ടമൂർത്തി-
യ്ക്കീരംഗം ചെറുതുപൊറുക്കയില്ലയെന്നാൽ
നേരമ്പോക്കതുമുരചെയ്കയല്ലവന്നും
പാരം താൻഭയമിവിടത്തലെന്യെയെത്താൻ. 58

വാനോക്കുള്ളധിപതി വിഷ്ണുവുംഭവാനെ
ഹാ!നോക്കാൻ ചെറുതുമടിച്ചിടുന്നു കണ്ടാൽ
ഭാനുംതൊട്ടവയുമമന്നു നിന്നൊടൊപ്പം
മാനോദ്ധതതപമുള്ളവർ മുരുക്കം. 59

കെല്പേറുംനരപതി പിന്നെയോ യുവത്വം
സല്പേർതൊട്ടുമഥ കൈകളോ സഹസ്രം
ചൊല്പേറും രിപുഗണവന്ദ്യഭാവവുംമ-
റിപ്പാരിൽശിവ!! ശിവ!! പാക്കിലാക്കുമില്ല. 60

കാമംതന്നഖിലവുമാശയത്തിനൊപ്പി-
ച്ചാമഞ്ജുസ്മിതമുഖമാർന്നു നിന്നിലെന്നും
ക്ഷേമത്തിന്നുടയൊരുവുഭിവന്നുചേരാൻ
പ്രേമംപൂണ്ടിവരിനി കേളിചെയ്തിടുന്നേൻ 61

ദിക്കിന്നുള്ളധിപതിമാർ ഭവാൻറെവീര്യം
ചിക്കെന്നൊട്ടുനുഭവമാർന്നു ഖേദഭാരാൽ
പക്കത്തില്പരിചൊടുവാസവുംവെടിഞ്ഞീ-
ത്തക്കംനോക്കിയുമഥ മണ്ടിയിണ്ടലോടും. 62

ആയത്തിന്നാരുതിയൊരല്പമെന്യേപോകും
തോയത്താലവിരളനമ്മദാഖ്യതന്നെ
സ്വായത്തം കരഗണമായിരത്തിനാലെ
മായംപോലഹ! ഹ!തടഞ്ഞു നിർത്തിയില്ലേ? 63

പാഥേയം പരിചൊട്ടപൊങ്ങി പംക്തികണ്ഠൻ
ശ്രീദേവ,ന്നുപമതയാന്ന നിന്മഹത്വാൽ
ആദേശിപ്പതിനതിയത്നമാം; കഴഞ്ഞി–
ട്ടാ,ദേശത്തെയുമവനന്ന വിട്ടതില്ലേ? 64

വമ്പേറും യുപതവബാഹുസൈംഹികേയൻ
മുമ്പേ,തദ്ദവിദശകണ്ഠനെത്തദാനീം
അമ്പോതാൻകബളിതനായിയെന്നവൃത്തം–
നിമ്പേരിൽധവളത പാരിലേകിടുന്നു. 65

ഈവണ്ണം തവഭുജവിക്രമങ്ങളേല്ക്കും
ഭീവന്നീടിന ഭുവനങ്ങളം മൂന്നുമോത്താൽ
ഹാ! വയ്യാത്തൊരുനിലപൂണ്ടതന്നെ വാഴ–
ന്നാ, വങ്കക്കിലവുമിന്നുവൈരിയാം നീ. 66

അത്യന്തം ധവ! തവ സദൃശസ്സലോക–
സ്തുത്യർഹം ദൃഢമിനി വൃദ്ധിയാന്നിടാനായ്
കൃത്യജ്ഞോത്തമ പുനരശ്വമേധയാഗം
സത്യത്തോടിനിയുമനന്തവീര്യകായ്യം. 67

ഏകമാത്രതയിനി ദൈവയോഗയോഗാൽ
പാകത്തോടഖിലവുമാത്മനാഥനിന്നിൽ
പാകന്നു,ള്ളുരിയതുപോലെ കണ്ടിടാനാ–
യാകമ്മാജ്ജിതബല!കാംക്ഷയുണ്ടു പാരം. 68

എന്നാൽ നിന്നുടയൊരുകാന്തമാർകഥം ഞങ്ങൾ–
ക്കൊന്നാകും ഗുണഗണമിന്ന വന്നുചേരും
നന്നാകും നിജപതിതൻ ഗുണം സരിക്കും
സന്നാമം ജഗതി വരുത്തിടുന്നതല്ലോ? 69

പാത്താലോ കണവ! കണക്കിലേകമാർഗ്ഗം
തീർത്താലുണ്ടതിനിനി ചെയ്യുമാർഗ്ഗണത്തെ
ഓർത്താലും തവഭുജവീര്യഭീരുവായി-
ട്ടാർത്താവസ്ഥിതിജമദഗ്നിയാണ്ടിരിപ്പൂ? 70

ഇന്നോർത്താൽ സുതരൊടുമൊത്തു കാനനത്തിൽ
ഇന്നോടാത്തത ലവമെന്നിയേ വസിപ്പൂ
എന്നോ? തൽസുരഭിയുമുണ്ടുപുത്രിയോടും
വന്നോലും വിപദമൊഴി,ച്ചഭീഷ്ടമേകാൻ. 71

മാഹാത്മ്യംപെരുകിന ധേനുവത്രവന്നാൽ
ഹാ! ഹാ! സർവ്വമിഹ നമ്മളിൽ തികഞ്ഞു
സാഹായ്യം സകലമെഴുന്ന സൗരഭേയി-
യ്ക്കാഹാരാദികളവനം താൻ നടത്തിടുന്നു. 72

കായ്യംതാൻ സുരഭിയെയാനയിപ്പിലന്നാ-
ളായ്യതപം ദുഗ്ധമിഹ കിട്ടുമിഷ്ടപൂർവം
നായ്യംഗംപെടുവൊരു മൂർത്തിയാകിലുംശ്രീ-
കായ്യത്തിന്നവളൊളമൊക്കുകില്ല പാരിൽ. 73

ഏതാണെങ്കിലുമിഹ നീയവനംക്കധീശൻ
വീതാത്ഥ്യാ ക്ഷണമിനി കൊണ്ടുവന്നീടേണം
പ്രേതാധീശനു രിപുതന്നെയേകുവാനും
ത്രാതാവായവനം തവസീമ്നി നില്പ്പുമെന്നും. 74

സ്നാനത്തിന്നൊരുദിനമെത്തിയോരുനേരം
മാനംപൂണ്ടിടുമൊരു താപസീജനൗഘം
ശ്രീനന്മാധികതയൊടോതിനാർ; രഹസ്യം
ഹാ! നാമിന്നറിവതു യോഷമാർനിമിത്തം. 75

സപാദേവം മധുമൊഴികാന്തമാരുരയ്ക്കു-
ന്നാദേശങ്ങളെയഥ കേട്ടുകാത്തവീര്യൻ
ശ്രീദേവ,ന്നുപമതയാന്നശാന്തനായി-
ട്ടാ,ദേഹം പുനരിതിചൊല്ലിയല്ലലെന്യേ. 76

എന്നോടൊത്തനിശമഭീഷ്ടമൊക്കെയേകീ-
ട്ടിന്നോളം സസുഖമമന്നിടുന്ന നിങ്ങൾ
ഇന്നോളും വചനഗണങ്ങൾ കേട്ടതുഷ്ട്യാ
നന്നോത്താലഭിമതമായതുണ്ടെ നിയ്ക്കും. 77

കാറോട്ടം കലഹമഹന്നിശം വഹിക്കും-
മാറോലും കുടിലകചാളിചാത്തിപേത്തും
ക്രൂരോടൊത്തിവിടെവസിച്ച നീങ്ങളെല്ലാ-
മീ,റോസാമലർനിരയിന്നുകണ്ടതില്ലേ? 78

ചൂടീടുന്നവരിലനംഗപീഡയേകും
പാടീരത്തൊട്ട സമമാന്ന് കുന്ദസൂനം
നേടീടുന്നതിനുമടിച്ചു പുഷ്പമെല്ലാം
ചൂടീടുന്നതിനിനിയെന്തുതാൻ വിളംബം. 79

ആരാമം മുഴവനുമെന്റെ കാന്തമാരാ-
മാ, രാകാശശിരുചിമാരുനോക്ക നിങ്ങൾ
നേരാണിന്നിതിനൊട്ട പുഷ്പവാടിവേറേ
ചേരാനി,ല്ലപമതകൊണ്ടു നുനമെങ്ങും. 80

ഒത്തീടില്ലിതിനൊട്ടുചൈത്രമാം രഥംതാ-
നെത്തീടാ സദൃശതകൊണ്ടുനന്ദനാഖ്യം
മുത്തീരേഴുലകിനുചേർപ്പതിന്നു ചേരും-
സ,ത്തീമട്ടിതിലിഹ പാക്കിലേറെയില്ലേ? 81

ഇഴച്ചെമ്പകമഥമുല്ലവല്ലി മറ്റും
പാഴല്ലാത്തരിയൊരുരോസ ചെമ്പരത്തി
എഴയ്ക്കും സുഖകരമാണിതൊക്കെ; വൃത്തി-
ന്നാഴത്തിൽ പതിയുമിതിന്നെഴുന്ന ഗന്ധം. 82

ഭൃംഗംതാ,നഖിലവുമെത്തി പുഷ്പവൃന്ദോ-
സംഗത്തിന്നനുപമമോദമാർന്നതന്നെ
അംഗം തെ;ല്ലവനിയിലെന്യെ വാഴ്വവന്നീ
രംഗം ഹാ! വിഹരണയോഗ്യഭോഗ്യമല്ലോ? 83

പാലഞ്ഞുംമൊഴികൾ,ളശേഷകാന്തമാരും
കാലം ഹാ! കളയരുതാത്മതുഷ്ടിയോടും
ചേലഞ്ഞും സ്മരനുടെകേളിചെയ്യുവിപ്പോഠം
ശ്രീലശ്രീയെഴുവൊരു മംഗലാംഗിമാരേ? 84

മൽക്കാന്താമണികളിലഗ്ര്യരായ നിങ്ങൾം–
ക്കുൾക്കാമ്പിൽച്ചിരമിഹ ചേന്നൊരിമ്മയോത്താൽ
എക്കാലത്തിലുമതിയോജ്യമാണെനിക്കും
മുക്കാലും ദൃഢതരതോഷമുണ്ടതിങ്കൽ. 85

ഹാ! ലോകത്തെയുമഥ നാകഭ്രമിയേയും
ചേലോടും പുനരപി ദേവനാഥനേയും
ആലോചിപ്പതിനുമജയ്യനാം ദശാസ്യൻ
കാലോദ്യോഗതയൊടു മുമ്പുകെട്ടിയില്ലേ? 86

ഇന്നോത്താലവനുമതീവവീര്യനായി–
ട്ടെന്നോടും ഹരി!! ഹരി!! വന്നു പോരിനായി
ഒന്നോതാമവനിഹ ബന്ധനത്തിൽവാഴ–
ന്നിന്നോളോമതിനൊരിളക്കമില്ല തെല്ലും. 87

ഇക്കാണും ധരയതിലെന്നൊടേറ്റു നിത്യം
വക്കാണത്തിനു ദൃഢമെത്തുവാനൊരുത്തൻ
ഇക്കാലത്തിനിയവശിഷ്ടമായിരിപ്പി–
ല്ലൊക്കാതായവരിലെയിംഗിതങ്ങളെന്നിൽ. 88

ഇല്ലാക്ഷം ദൃഢമിനിവൈരമെന്നിലേതും
വല്ലാതുള്ളൊരു നിലയെത്തുമെന്നഭീയാൽ
മല്ലാരാതിയുമതി ഭീതിപൂണ്ടുവാഴ–
ന്നില്ലാതെന്തവനുമിവങ്കലിന്നു ചെയ്‌വൂ. 89

എന്തിന്നാണിനിയിഹ വാജിമേധമോത്താ–
ലന്തിയ്യുന്നരികളുമിന്നു പാട്ടിലല്ലോ?
പൊന്തിയ്യുന്നൊരു മഹദഗ്നികെട്ടുപോയാൽ
ചിന്തിച്ചീടുക ജലമെന്തിനാണുപിന്നെ 90

പുത്രന്മാർ മമസമരൊട്ടനേകമോത്താ–
ലിത്രത്തോളവുമിഹ വീര്യമാക്കുപാരിൽ?
അത്രത്യാഖിലരെയുമിന്ന കാൺകിലാരും
വിത്രസ്താത്മകതയൊടൊത്തു മണ്ടുകില്ലേ? 91

നന്നായുള്ളൊരുനില ശത്രുഹാനിയേവം
വന്നായാസത ലവമെന്യെ ഞാനിരിപ്പൂ
സന്നാഹം ദൃഢമിനിയശ്വമേധയാഗ–
ത്തിന്നാവോളവുമിവനുണ്ടു കാന്തമാരേ! 92

കാട്ടില്പോയിനി മൃഗസഞ്ചയങ്ങളേഞാ–
നാട്ടിപ്പായ്ച്ചവശതയേകിയേകനായി
നാട്ടിന്നുള്ളവശതതീർത്തു പോരുവാനീ–
രാട്ടിന്നില്ലിനി ഹൃദി സംശയങ്ങളേതും. 93

ഒത്തീടിൽ സുരഭിയെയാനയിച്ചു ഞാനി–
ങ്ങെത്തീടാം ഖലനവധംതന്നെയേകിയെന്നാൽ
മെത്തീടും പ്രമുദിതമാനസത്തൊടെല്ലാ–
മെത്തീടും കരമതിലെൻപ്രതാപശക്ത്യാ. 94

ഉണ്ടാകും വെടിദൃഢമൊന്നുകൊണ്ടുതാനേ–
പണ്ടാരോ പറവതുപോൽ ശകുന്തയുഗ്മം
കണ്ടീടാമുടനിതുബാഹുതൻവ്രണത്തെ–
ക്കണ്ടീടാൻ മുകരമതെന്തിനോത്തിടുമ്പോൾ. 95

പാട്ടില്പാത്തീടുവൊരു മന്ത്രിമാരശേഷം
ക്രുദ്ധിന്നൊത്തിവനൊടു ചേർന്നുവന്നിടട്ടെ
നാട്ടിന്നുള്ളതിലെഴുവോരുമർത്യർതന്നെ
വീട്ടിൽക്കാണ്മൊരുസുതർ തന്നെകാത്തിടട്ടെ. 96

പോയാലും വരുവതിനില്ലമാന്തമേതും
പ്രേയാൻ തന്നെയുമിനി നിങ്ങളോത്തിരിപ്പിൻ
ആയാസം ചെറുതുമെഴാതെ പോയിടുന്നേ–
നായാനത്തിനുമവിളംബമാണുന്നതം. 97

കാന്തൻതാൻ കനിവൊട്ടചൊന്ന ചാടുവാക്യം
സ്വാന്തത്താ,ലബലകൾകേട്ട പുഷ്പലേഖാൽ
ശ്രാന്തത്വം പരമവരാൻചെന്ന കാന്തോ–
പാന്തത്തിൽ പരിണതസോമവക്ത്രരെല്ലാം. 98

പ്രേമത്തോടവർ പരിരംഭണാദിചെയ്തും–
ക്കാമത്തിന്നനുസൃത കേളിചെയ്തുപിന്നെ
ക്ഷേമശ്രീപെടുമവർ കാന്തനോട്ട ചൊന്നാ–
രാമഞ്ജുസ്മിതമൊട്ട രമ്യകാമ്യരായി. 99

ഹാ! കേട്ടീടുക യുവസുന്ദരാകൃതേ! നീ–
യാഖേടോൽഗ്ഗതിയതിനിഹയാന്മൂലം
ശ്രീകേതോ! പലതുരചെയ്ത വിഭ്രമേകാ
നാകാ ഞങ്ങളിലൊരു നാരിമാരുപോലും. 100

പോയാലും സുഖമതുകൊണ്ടു ഞങ്ങളെനീ
കായാമ്പിൻ സുമസമ! വിസ്മരിച്ചിടൊല്ലേ
മായാമോഹികം ദൃഢമുച്ചസംസ്ഥരായാ–
ലായാസം സ്വജനികൾതന്നിലുള്ളതോക്കാ. 101

ഓത്താൽ നീയിനിയിവിടെത്തുപോളമേവം
തീത്താലും ദിനമനുതീന്നിടാത്തശോകാൽ
ആത്താനന്ദക്കരണ തമസ്സൊടൊത്തുവാഴാം
മാത്താണ്ഡോപമനിനി നീവരുംവരേക്കും. 102

പ്രാലേയക്കരവിരുചിരാസ്യമാർകളോടും
മേലേനല്ലൊരു സുമശസ്ത്രകേളിചെയ്താർ
നീലേന്ദീവരദളനേത്രലക്ഷ്മിമാർപോൽ
കാലേതാനവരധിവാസമാന്നിതെന്നും. 103

ലീലാസദ്രസമൊട്ട കേളിചെയ്തശേഷം
മേലാലുള്ളൊരുനിജലക്ഷ്യസിദ്ധി ചേർപ്പാൻ
ആലോചിച്ചഖിലവുമാത്മമോദമോടും
ശാലാന്തഃസ്ഥലമതിലെത്തിയത്തലൈന്യേ. 104

പതിയുടെ വിരഹത്തെപ്പുൽകുടൻ നാരിമാരും
മതിയിലതിവിഷാദത്തോടുമന്തപ്പുരത്തിൽ
കതിരവനെഴുമസ്താവസ്ഥയാലബ്ജജാലം
പതിതതയൊടുവാഴുംപോലെ ഖേദിച്ചുവാണു. 105

നായാട്ടിന്നായൊരുങ്ങുംജനകനുടെപദപദ്മാ,നന്ദനന്മാ-
രായാസംവിട്ടുവന്ദിച്ചനുമതിയവരുംനല്കിനാർ താതനായി
ഹാ! യാനത്തിന്നൊരുങ്ങുന്നവനെയറിവെഴും-
മർത്ത്യർ വിഘ്നങ്ങളേകി-
സ്വീയാപത്തിന്നൊരാളായ് ദ്ധമിഹവരി-
കില്ലാരുമേ മന്നിടത്തിൽ. 106

അന്നേരംവന്ന മന്ത്രിപ്രവരരുമുടനേ
വന്ദനംചെയ്തു പോവാ-
നുന്നേരംനോക്കി ദൈവജ്ഞനമഥമൃഗയാ-
യാത്രചെയ്തീടുവാനായ്
മുന്നേമന്നിങ്കൽ മന്നപ്രഭൃതികളുമഹോ!!
ദൈവവിത്തിന്റെ വാക്യ-
ത്തിന്നേറും മൂല്യമുണ്ടെന്നതുകരുതി
ജളക്കീവിധം ചിന്തയുണ്ടോ? 107

പതിന്നാലാം സർഗ്ഗം സമാപ്തം.

പതിനഞ്ചാംസർഗ്ഗം.

ദ്വിപഗണമണിയാകും കാത്തവീര്യാർജ്ജുനൻതാ-
നപനയമതി പിന്നെക്കാനനത്തിന്നുപോവാൻ
ശപഥമൊടുമുറച്ചാനാത്മവീര്യപ്രഭാവാ-
ലുപരിഗതിലഭിക്കുന്നുണ്ടേ ലോകത്തിലെങ്ങും. 1

ത്വടിതി പലമഹാന്മാർ മന്ത്രിമാർതൊട്ടനേകം
പടിമയുടയ പൗരശ്രേഷ്ഠരന്നൊക്കെയെത്തി
കുടിലതലവമെന്യേ കൃപ്പിനിന്നാരുമപ്പോ-
ളുടിമുതൽമുടിയോളം നമ്രരായ്നന്മയോടും. 2

പടിപടിപലർവന്നാരാട്ടിനുള്ളോരുപാട്ടിൽ
കൊടികഠംചിലതുയത്തിക്കൃപ്പിയാജ്ഞാനുസാരം
നിടിലനയനനദ്രീന്ദ്രോപരിഷ്ഠൻവിളങ്ങും-
പടിപരിഷദധീശാവീതനായ് വിസ്തരിച്ചു 3

ഉടനവനരചെയ്യാൻ മന്ത്രിമാരോടുമുള്ളിൽ-
ത്തടവിയപരിതോഷം പൂണ്ടുതാനിണ്ടലെന്യേ
ഭടരെയിനിനയിപ്പിൻ, താമസിക്കേണ്ട; പോകാ-
മടവിയിലിനി, കാലം കായ്വുലാഭാനുകൂലം. 4

കുട തഴ കടുഖഡ്ഗം തോമരം ചാപമസ്ത്രം
പടഹ ഡമരു ഡക്കാദ്യങ്ങളും കൊണ്ടുവന്നാൽ
ഇടയിനികളയാതാക്കെട്ടെരാശിയിൽത്താ-
നുടനടി ശരിയായ്നാം നിർഗ്ഗമിച്ചീടവേണം. 5

സുതഗണവുമിതെല്ലാംകേട്ട സന്തുഷ്ടചിത്തോ-
ന്നതരുടനെയമാത്യന്മാരൊടുംക്രുടി വേഗം
സതതമവർ സമുൽക്കഷ്ഠയാൽ താതവാക്യാ-
ദ്ധതരഖിലരുമൊപ്പിച്ചാശ്രുനിന്നിച്ചപോലെ. 6

രഥമനവധിയശ്വം മത്തമാതംഗസംഘം
കഥയുടനെകഴിക്കും നല്ലകാലാംസുസൈന്യം
ശ്ലഥരഹിതമമന്ദാരത്ത;പാലാഴിതൻസ-
ന്മഥനമതിനു മുമ്പേപോയ ദൈത്യേന്ദ്രരേപ്പോൽ. 7

സതതവുമിഹ പുത്രകാംക്ഷയെല്ലാം കൊട്ടക്കും
ശിതശരബഹുവീര്യൻ കത്തവീര്യൻ തദാനീം
ജിതരിപുഗണരാകും പുത്രരോടോതിമന്ദ-
സ്മിതമുഖനവനീശതാഭിമാനാവലിപ്തൻ. 8

അരികളധികമുണ്ടെന്നോർത്തു ഞാനെത്തുവോളം
കരിവരസമകായന്മാർകളാം നിങ്ങളെല്ലാം
പരിചൊടുപുരമെല്ലാം കാത്തുരക്ഷിച്ചിടേണം
പരിചയമുടയോരോടൊത്തു വേണ്ടുംപ്രകാരം 9

വരരുതു ലവവുംഞാൻവന്നുചേർന്നീടുവോളം
പരുഷിതമതിന്നെൻ പുത്രരോർത്തീടവേണം
അരചനൊരുപഹാസ്യൻതന്നെയായിടിലോത-
ല്ലരമിഹ മരണംതാൻ നല്ലതെന്നെൻറെപക്ഷം. 10

കുലഹതകരശേഷം ദൈന്യമില്ലാതെജാതാ-
കുലമിഹ നിവസിക്കും വൈരിസംഘങ്ങളിപ്പോൾ
കുലഗിരിസമരാകും നിങ്ങളാൽ വദ്ധ്യരായ്ത്താൻ
കുലമതു പരിരക്ഷിച്ചീടണം ശിക്ഷയോടും. 11

രിപുഗണകരവഹ്നിയ്ക്കിന്ധനതാം ഭവിപ്പാൻ
സപുരമതിനിതെല്ലം തീന്നിടൊല്ലോമ്മവേണം
തുപചെറുതിയലാത്തോരാക്രമിച്ചായ്കിൽയുദ്ധം
വിപുലതയൊടുചെയ്യിൻ തൻജഡംപോകുവോളം 12

പുരുഷനപജയംതാൻ വന്നുചേർന്നാൽ വസിച്ചീ-
ടരുതവനവനീശൻ തന്നെയാകട്ടെ മന്നിൽ
പരുഷതയൊടുയുദ്ധം യൂഥപന്മാരൊടൊത്തി-
ട്ടുരുതരമിഹചെയ്യും വാഴണം വേണ്ടിവന്നാൽ. 13

അരുതരുതഭിമാനംവിറവുവാഴ്ംനിലയ്ക്കു–
ണ്ടൊരുതരമപഹാസ്യം പാരിലോ പാക്കിലാക്കും
കരുതണമതു;കഷ്ടംവന്നുപോയീടിലോ,ത–
ല്പരമിഹമരണത്തെ മർത്യനും ചേത്തിടേണം. 14

സുഭഗയുപനതമേവം ചൊല്ലിടുംവാക്കുകേട്ടാ–
സഭയതിലരിമോദം വാണിടും മന്ത്രിമാരും
സഭയമടനെ"റാം""റാം"എന്നുതാൻമൂളിവാണാ–
രഭയമരൊട്ടലോകം ചൊല്ലുകില്ലെന്നുതന്നെ. 15

സുതരൊട്ടുമതിവേഗം യാത്രചൊല്ലീട്ടലോകോ–
ന്നതനവനവനീശൻ പത്നിമാരേയുമപ്പോൾ
ക്ഷതമൊരുലവമെന്യേ സാന്ത്വനംചെയ്തതാനേ
വിതഥഹൃദയഭാവം തെല്ലുവിട്ടീടുവാനായ്. 16

യുപരുടെയുജസാരം സാരമാക്കാത്തവന്ന–
ന്നുപഗതവിരഹോത്ഥവ്യാകുലത്തേവഹിപ്പാൻ
അപനയമൊട്ടുസാധിച്ചില്ല;പത്നീവശന്നോ
സപദി ഭരിതമാണീപ്പാരിതിൽപാരമോത്താൽ. 17

ശരമരികളിൽനിന്നും നിർഗ്ഗമിക്കുന്നതെല്ലാം
പരമൊരുകുസുമത്തെപ്പോലെ നിസ്സാരമാക്കും
ധരയുടെധവനന്നാഥ യോഷമാർതന്റെറശല്യോ–
ല്ലുരനയനകടാക്ഷാൽ പാരവശ്യതപമാന്നു. 18

യുപനുടയൊരുനേത്രത്തിങ്കലും നാരിമാർതൻ
കപടപടിമയേറും കണ്ണിലും തിണ്ണമപ്പോൾ
ഉപരിബത!!നിറഞ്ഞൂ ബാഷ്പമാ,ച്ചക്രവാകം
സപതിവിരഹശോകംപൂണ്ടനേരത്തിനൊപ്പം. 19

സമുദിതവിരഹത്താലാത്തനാം കാത്തവീര്യൻ
സുമുഖികളെയുമപ്പോഴാശ്വസിപ്പിച്ചു മന്ദം
വിമുഖതചെറുതാന്നില്ലപ്പൊഴും,വീര്യവാന്മാർ
കിമുലഘുതരകാര്യംകൊണ്ടു ഖേദിക്കയില്ല. 20

പുളകകവചപൂരം കൊണ്ടുഭ്രപാലനപ്പോ–
ഴിളകി; തരുണിമാർതൻഗണ്ഡഭിത്തിസ്ഥലത്തിൽ
അളവിനുമതിരില്ലാതന്നുചുംബിച്ചു; കായം–
കളവതിനുഗമിക്കും സൂര്യനഭ്രത്തിനേപ്പോൽ. 21

പുനരപി നൃപവീരൻ കാന്തമാർതന്നെറഗാത്രം
മനസിമമതപൂണ്ടാശ്ലേഷണംചെയ്തുചെമ്മേ
കനകഗിരികുചത്താൽ കാന്തനേനാരിമാരും
ഘനജഘനമെഴുന്നോർ മട്ടനംചെയ്തു ചെമ്മേ. 22

അതികഠിനതയാന്നീടുന്നസമ്മട്ടനംഭ്ര–
പതിയിലധികതോഷത്തിനുടൻ ഹേതുവായി
പതിവിതുപരമാത്മാ കാലദേശാദിഭേദാൽ
ചതിപെടുവതുമേറെറംസുഖ്യമായ്ത്തോന്നുമാക്കും 23

പതിവിരഹമസഹ്യംതന്നെയെന്നാലുമാത്മാ–
ന്നതിനിജരമണന്മാർ തന്നിലുണ്ടാകുമെങ്കിൽ
സതികളതിനു വിഘ്നംചെയ്കയില്ലെവമെല്ലാം
സ്ഥിതിഗതിയറിയുന്നോർ മന്നനേയാത്രയാക്കി. 24

ഒരുവിധമവനന്തഃസ്ഥാനവുംവിട്ടുപെട്ടെ–
ന്നരുതരുപടുവാകം ദൈവവിത്തെത്തിയോതി
"അരുതു" ചെറുവിളംബം കാനനത്തിനുപോവാൻ
കരുതുക സുമുഹൂർത്തം തെറ്റിയാൽതെറ്റുമെല്ലാം. 25

വിജയസമയമിപ്പോളുത്തമാംതാരമല്ലോ?
വിജനമതിലുമേറെറം കർക്കടംസൗഖ്യകൃത്താം
സുജനഗണനതാംശ്രേഷ്ഠ! താമസിയ്ക്കുന്നകെല്ലു–
ള്ളജനമറിയുകില്ലീസുമുഹൂർത്തം ജഗത്തിൽ. 26

പരിചൊടുവിപിനത്തിൽ പോകുവാൻസുമുഹൂർത്തം
ത്വരിതമഥവിധിച്ചെന്നാകിലും ഭാവിവിജ്ഞൻ
ശരി; "അരുതിനി" യെന്നാണാഭ്യമേ ചൊന്നതോർക്കാ–
തരിഗണമഥനൻതാൻ പോകുവാൻ നിശ്ചയിച്ചാൻ

ഉലകിൽനിയതമല്ലോ, ദൈവവിജ്ഞാകൃതമാകും
ഫലമവികലമാക്കും ഭോഗ്യമാമെന്തുമെന്നും
പലരുമിഹ പരാധീനതപമാന്നിട്ടുചൊല്ലും
നിലചിലതുവെടിഞ്ഞിട്ടന്നതൊന്നേപിഴയ്ക്കു. 28

അവനിപതിയുമപ്പോൾ ബാണ,തൂണീരരക്ഷാ-
കവചവുമുടനേന്തിപ്പൊൻകിരീടങ്ങളും മറവും
വിവശതടശവക്ത്രനേകിയോരായിരത്തിന്ന-
വധിയൊടുമടുക്കും കൈകളാൽ വാളുമൊപ്പം. 29

അടവിയിലതിവേഗാഖേടനത്തിന്നു പോവാൻ
തടവുലവവുമെന്യേ തേരിലേക്കായ് നടന്നാൻ
പടഹമുടനടിച്ചാർ സത്തടന്മാരുമപ്പോ-
ളുടരിനുഹരിതാനേ പോയപോലായിസർവ്വം. 30

അസികളുമുടനേന്തീട്ടായിരംകൈകളംകൊണ്ടാ-
രസികനവനിപാലൻ തേരിൽവേശിച്ചുവേഗാൽ
ഹസിതമുഖനിരുന്നാൻ പൂർവ്വദിക്കിങ്കലക്കൻ
ഭസിതകരസഹസ്രന്നായ് വിളങ്ങുന്നപോലെ. 31

കരിവരഗളമേറും സത്തടന്മാരുമശ്വാ-
പരിചിലരു,മനേകം വന്നുകാലാളുമെല്ലാം
പരിച,മുസല,ഖഡ്ഗം, സന്മുസ്സണ്ട്യാദിമറവും
ശരിയൊടുശരിയായ്ത്താനൊക്കെയുംവന്നുവെക്കം. 32

നൃപനുടെയിരുപാർശ്വംതന്നിലും; ചാമരംസൽ-
ക്കൃപവരുവതുപോലായ് വീശി സൽക്കിങ്കരന്മാർ
സപരിചയമൊടൊത്താലക്ഷ്മി തൻകാന്തനെത്താ-
നുപമചെറുതുമെന്യേ വീശിടുംപോലെതന്നെ. 33

കുതുകമൊടുനടന്നാരേവരും മെല്ലെ, മെല്ലെ,
ന്നതുലഭുജബലത്താൽ മത്തരാകും ഭടന്മാർ
കൃതുശതനസുരന്മാർതന്നൊടായോധനാർത്ഥം
പുതുമയൊടുപുറപ്പെട്ടന്നുപോകുന്നപോലെ. 34

വരുവൊരുഫലമെല്ലാം ചൊല്ലിടുംപോലെ തോന്നി-
പ്പൊരുശകുനനിമിത്തശ്രീൽ പിൻതിരിഞ്ഞില്ല മന്നൻ
വിരുതെഴുവൊരുമർത്ത്യൻതാൻ തുടങ്ങുന്നകാര്യം
കരുതുക സഫലത്തെച്ചെയ്തീടാതെങ്ങടങ്ങും 35

ഭടരിലൊരുവനപ്പോഴാഖ്യഭക്കിൻറനേരേ-
കടുതരശരമെയ്യാൻ വീരമാജ്ഞാരനപ്പോൾ
തടിതി യമപുരത്തിൽചെന്നു; സൽഭൃത്യരെന്നും
പടുനിജയജമാനൻതന്നഭീഷ്ടാർത്ഥദന്മാർ. 36

വിധിഗതിയതിനൊപ്പംവന്നുചേരട്ടെയെന്നോ-
ത്തധികതരമതിങ്കൽ ഖേദമില്ലാതെമന്നൻ
വിധിയതുവിധമപ്പോൾ പിന്നെയുംപോയികാലാ-
വധിയൊടുടനടുത്തോക്കൊക്കെയും തോന്നുമല്ലോ? 37

മതിവെളിവുകുറഞ്ഞോർ വീരപാണത്തിനാലെ
കുതിരയുടെ പുറത്തു,ന്നേറിനാർ വീറൊടപ്പോൾ
ഗതിപവനനൊടൊക്കും സദ്യയം സംഖ്യയില്ലാ-
തതിജവമവനീശൻ തൻപ്രഥത്തിങ്കൽനിന്നു. 38

തടിതി കരിവരന്മാർതൻറ കണ്ഠത്തിലേറി-
പ്പടിപടിയവരെല്ലാം യാത്രയായോരുനേരം
പൊടിയിളകിയദൃശ്യാവസ്ഥയാന്നൊക്കെ; യദ്രം-
കൊടിയമുകിൽഗണത്താൽ മൂടിയസ്പഷ്ടമാംപോൽ. 39

ഘപനടയൊരാഖേടാർത്ഥമാം യാത്രകാണ്മാ-
നപരജനമശേഷംവീഥിപാശ്വങ്ങളിൽതന്നിൽ
സപദിസുബഹുതോഷം പൂണ്ടുടൻവന്നു നിന്നാ
രപഭയമടിക്രുപ്പിക്കൊണ്ടു മാബാലവൃദ്ധം. 40

രഥമതിനുടെ മദ്ധ്യസ്ഥാനനാം മന്നനേ വ്യ-
ക്തമ്യ ലവമറിയാത്തോരായിടും മാനവന്മാർ
മഥനവിധിയിലുത്ഭൂതാംഗനാമബ്ജനെത്തീ-
ട്ടുമ്പ മുകിലനിടയ്ക്കായ് നിന്നിടുംപോലെകണ്ടു. 41

ക്ഷിതിപനടെ നിദ്രത്തിന്നതാൻ വന്നുനില്ലും
കൃതിജനനിവഹംതാനുദ്ധരാഗാതിരേകാൽ
രതിയൊടുമവനീശൻതന്നെയോരോവിധാന്ത-
സ്തുതിവിധമവർകണ്ടിട്ടന്ന കൈക്രൂപ്പിനിന്നാർ. 42

ഹരിഹയനിവനേക്കാളെത്രയോ മോശമെന്നും
ഹരിയുമിവനു തുല്യംതന്നെയല്ലെന്നുമപ്പോൾ
ഹരി! ഹരി! മനുജന്മാർ മന്നനെവാഴ്ത്തിനിന്നാർ
ഹരിഘ്രുണിയിലുമേവം ശോഭകാണാത്തമൂലം. 43

സുധിയിവനതിവിദ്വാൻ വീര്യവാൻ വിത്തപാലൻ
വിധിയുമിവനൊടേറാൽ തോറുപോമീവിധത്തിൽ
വിധി നരപതിതന്നിൽ കെട്ടിവച്ചന്ന രാഗാ-
ദ്ധികതരവിലാസം തന്നെ നാം കാണുമൊന്നിൽ 44

തരുണികളുമസംഖ്യം നിന്നുടൻ മാളികയ്ക്ക-
ള്ളുരുതരനിലയിങ്കൽ രാട്ടിനേക്കാണുവാനായ്
ഒരുവിധമകതാരിൽ ധൈര്യമേന്തീട്ടുനിന്നാ-
രിരുവശവുമക്ഷിയ്ക്കുപ്പൊഴും മോദമേകാൻ. 45

ഒരുയുവതി നൃപൻതൻ യാത്രകണ്ടീടുവാനാ-
യൊരുമയൊടുവസിക്കും കാന്തനോടോതിടാതെ
വിരുതൊടുനടകൊണ്ടാൾ നന്മപൂണ്ടന്നതാനേ-
പെരുവഴി വൃദിലക്ഷ്യം തന്നെയാക്കീട്ട ശീഘ്രം. 46

വിവരമധികമേറുന്നന്യയാംനാരിയപ്പോ-
ളവനി പതിയെമാത്രം ലക്ഷ്യമാക്കീട്ടവേഗം
ശിവ! ശിവ! നടകൊണ്ടാളപ്പൊഴേ പുത്രനുള്ളോ-
രവശതയുമറിഞ്ഞില്ലന്ന തൻകാന്തനേയും. 47

അപരയൊരുവളോടിപ്പോയനേരത്തുവസ്ത്രം
സപരിഹിതമശേഷം വിട്ടുപോയോരുകായ്മ
നൃപനുടയനിദ്രാഭീപ്സയാൽത്താൻമറന്നാൾ
സപതിയെ വൃദിയോക്കാ നാരിമാർ മോദമാന്നാൽ.

തപരിതമൊരുവഠം മന്നൻതന്നെയുംചെന്നുകാണ്മാ-
നരിയപരിമളത്തെ പൂശിനിന്നോരുനേരം
പെരിയൊരുമുഖപത്മേ ചാത്തിടേണ്ടുന്നതെല്ലാം
ഗിരിസമകുചയുഗത്തിങ്കലായ്ത്തീന്ന കഷ്ടം!! 49

പരമവളിലബദ്ധംവന്നുപോയ് ഘമ്മബിന്ദു-
ല്ലുരമുടനെയൊലിച്ചിട്ടായതെല്ലാം മറച്ചു
ചിരമിഹമനുജന്മാരോത്തിടാതങ്ങുചെയ്യ-
ന്നൊരുതരവിവരക്കേടൊക്കെയും പോക്കുമീശൻ. 50

അരികളഖിലമന്നാഠം മന്നനെശത്രുവായും
പെരിയതരുണിവൃന്ദം കാമുകാകാരമായും
ശരി; ശരി; ഭരണീയന്മാരഹോ!! ദൈവമായും
പരിഭവരഹിതന്മാർ ഭ്രപനേക്കണ്ടിതപ്പോഠം. 51

വിനയവിഭവമെല്ലാമൊത്തവൻ ഭകുതനെന്നാ-
യനവരതമകക്കാമ്പിങ്കലാമോദമോടും
അനഘരഥ പഴക്കംചെന്നവർചൊല്ലിനിന്നാ-
രനവധി സുകൃതങ്ങഠംക്കായുടൻ നേന്തുകൊണ്ടും. 52

നിറപറയൊടു മംഗല്യങ്ങളെട്ടും വിളക്കും
തിറമൊടു കുലവാഴപ്പന്തലും പന്തിയായി
പറവതിനൊരുവന്നും സാദ്ധ്യമല്ലാത്തവണ്ണം
കുറവുലവവുമെന്യേവച്ചു സേവിച്ചുനിന്നാർ. 53

വഴിയുടെയിരുവക്കിൽതൽസ്ഥരാകുംജനത്തി-
ന്നിഴിവുപനിലയച്ചി, ട്ടൊട്ടുനിന്നോരുനേരം
കഴിവെഴുമവരെത്താൻ നോക്കിമന്ദസ്മിതത്താൽ
മൊഴിചിലതുകഥിച്ചാൻ ഭ്രപനും ഹാട്ടമായി. 54

സരണിയിലതുപോലുള്ളോരു സൽക്കാരമെല്ലാം
വിരവൊടവനിപാലൻ സ്വീകരിച്ചിട്ടുവേഗം
സുരവരനെജയിക്കുംവണ്ണമാത്താനമോദം
ചിരസമയമെടുത്താപ്പട്ടണം വിട്ടുപോവാൻ. 55

വികൃതികളം ഭടരെല്ലാമാത്തു മുമ്പേകഘോര-
പ്രകൃതമൊടുനടന്നാരിമ്പമായ് കമ്പമെന്യേ
തകൃതിപൊടിപൊടിച്ചാസൈന്ധവംഭന്തിമറും
പ്രകൃതിയൊടുമുടൻതാൻപോരിനായ്പോയിടുംപോൽ.

പുഴകളം ഗിരി തടാകം കാടുമേടെന്നതെല്ലാം
പ്പിഴയൊരുലവമെന്യേ താണ്ടിമണ്ടും നരൗഘം
അഴലൊടുവിപിനത്തിന്മദ്ധ്യമാന്നന്നകാല-
പ്പിഴപെടുവൊരുമർത്ത്യൻറന്ത്യവേളയ്ക്കുതുല്യം. 57

കതിരവകരമെല്ലാം തോററിടുംകാന്തി മാഹി-
ക്ഷ്മതിയുടെ പരിയിൽനിന്നന്ന കാന്താരഭിക്കിൽ
പ്രതിനിമിഷമൊരേമട്ടാന്നടൻതാൻ പരന്നാ-
ക്ഷിതിപനുടയ കീർത്തിയ്ക്കുപമയപ്പൊഴെങ്ങും. 58

ചിരമവർനടകൊണ്ടങ്ങെത്തി വിന്ധ്യാചലത്തിൻ
നിരയൊടമിതശോഭം തിങ്ങിടുംതൽപ്രദേശം
നരപതി ചിരകാലം കണ്ടുസന്തുഷ്ടനായാ-
നരസികരുമിഹത്തിൽ തുഷ്ടരാംകാന്തിതന്നിൽ. 59

ക്ഷമയുടെധവനന്നാശൈലരാജപ്രഭാവം
ക്ഷമയൊടുബഹുകാലം നിന്നുകണ്ടാസ്വദിച്ചാൻ
ക്രമമതിലരിനൊപ്പംനില്പ്വാനശ്രിയില്ലെ-
ന്നമലഹൃദയനപ്പോൾ തോന്നിയാശ്ചര്യവാനായ്. 60

വിടപിഗണമശേഷം തിങ്ങിയും പൊങ്ങിയേറും
സ്ഫുടതരമുടനന്ത്രത്തിന്നെഴും സീമയോളം
ഉടവുലവവുമെന്യേ നിന്നിടുംകാഴ്ചകണ്ടാ-
ലുടമയൊടുനിനയ്ക്കും ചിത്രമെന്നത്രമാത്രം. 61

ശിഖരഗണമശേഷംപൊങ്ങി; തന്മധ്യഭാഗം
നിഖിലവുമഥതാണും നില്പതായ്ത്തന്നെകണ്ടാൽ
സുഖമതിനുടനന്തം,പിന്നെയുണ്ടാമയച്ചു-
ക്കഖിലവുമവ നിസ്തപത്തെയും ചൊല്പിടുന്നു. 62

ഹരിവരരുമസംഘ്യം ഭന്തിവൃന്ദങ്ങളംമറും
ഹരിണികളം കലമാനും കാട്ടുപോത്തെന്നതെല്ലാം
പരിതമഥവുപൻതൻ ദൃഷ്ടിയിൻപെട്ടു; മാഴ്ത്താ–
പരിപുനരവരെല്ലാം പിന്നെയും സഞ്ചരിച്ചാർ. 63

കിടികളം, ശകുനവൃന്ദം കീടവും കല്യശല്യം
കൊടിയകരികദംബം വ്യാളവും വ്യാഘ്രസംഘം
ത്തടിതിനകുലജാലം കേകിവൃന്ദങ്ങളംമറും
പടിപടിയുപദൃഷ്ടിയ്ക്കന്ന ലക്ഷ്മീഭവിച്ചു. 64

പുലികളം പലതുമപ്പോളം നന്മയേറുംശശംപി–
ന്നെലികളഥ സൃഗാലം നല്ലകാണ്ടാമൃഗങ്ങളം
കലിശധരസമാനൻതന്റെ ദൃഷ്ടിക്കുഭോകാ–
വലികളം മധുപവൃന്ദംതൊട്ടതും ദൃഷ്ടമായി. 65

സുഗമമിഹനയിക്കാം യാത്രയെന്നോതിടുംപോൽ
ഖഗകുലവുമശേഷം പാടിനാർകോടരസ്ഥർ
വിഗതവിഭവനാകും മന്നനന്നായതെല്ലാം
സ്വഗതിയിലുളവാകും സൗഖ്യഹേതുക്കളായി. 66

കരടികളം കരിമല്ലൻ പന്നി പാമ്പെന്നതെല്ലാം
തരമൊടുപലമട്ടായ് ച്ചാടിയോടുന്നതപ്പോളം
നരപതി നയനത്താൽക്കണ്ടുസന്തുഷ്ടനായാൻ
ഖരകരഭവുമന്നാളം ദൃഷ്ടമായ് ദൃഷ്ടിതന്നിൽ. 67

പുനരപി നരനാഥൻ ചുറ്റിനും നോക്കിടുമ്പോൾ
വനചരശബരാഭ്യന്മാരെ വീക്ഷിച്ചുവീരൻ
തനയസഹിതരായിട്ടെന്നുമേ ജന്തുഹിംസാ–
നിനവുറ്റുടിപെടുന്നോർതന്നെയും കണ്ടിതെങ്ങും. 68

വിഷമമൊരുലവംതാനെന്യെ കാട്ടാളർഹിംസാ–
വിഷയമതുനടത്തീടുന്നമണ്ടുന്നതെല്ലാം
വിഷമശരസമാനൻ വേണ്ടപോലന്നശങ്കാ–
വിഷമൊടൊരുനിമേഷം നിന്നുകണ്ടാസ്പടിച്ചാൻ. 69

സുകരമിതിനരേന്ദ്രൻ കണ്ടുടൻ തൻകരത്തിൻ
നികരമതുസഹസ്രം തന്നതിന്നീശനിപ്പോൾ
പകരമിനിയുമത്രത്തോളവും നേത്രമേകീ–
ട്ടകതളിർതെളിയിച്ചീടായ്കയാൽ ശോകമാന്തം. 70

കിരികളെയഥകൊന്നും തിന്നുമെന്നുംനടക്കും
ഗിരിവരസദൃശന്മാരായ കാട്ടാളവൃന്ദം
ചിരി; പലവകഹാസ്യംതൊട്ടതുംപൂണ്ടുശൈലോ
പരി പടിപടിയായിപ്പോവതും തത്രകണ്ടാൻ. 71

നരവരനുമുദിച്ചീടുന്നൊരാമോദമോടും
പരമഥ പടയോടും പാടനത്തോടുമൊപ്പം
ചിരതരശിഖരീന്ദ്രൻതന്നിൽ നായാട്ടുചെയ്വാൻ
തരമൊടുകൊലചെയ്താദൃഷ്ടജന്തുക്കളേയും. 72

ഒരുസമയമഹോ!! തൻഹൃത്തിലോത്തോരുകായ്മ
തെരുതെരെയതുസാദ്ധ്യംതന്നെയായ് മന്നനപ്പോൾ
കരുതുകനിയതംനാമാഗ്രഹിക്കുന്നതെല്ലാ–
മൊരുവിധമൊരുകാലം സാദ്ധ്യമാക്കുന്നു യത്നം. 73

ജവമവനുമനേകം ജന്തുഹിംസാവികർമ്മം
ഭവനപതിജനത്തിന്നൊട്ടുയോജിച്ചവണ്ണം
വിവശതലവമെന്യേചെയ്തു; തൻകർമ്മമെല്ലാ–
മവനവനരുചിച്ചീടായ്കയും ചെയ്യണം നാം. 74

വടിവൊടുനരനാഥൻ തൻപുരോഭ്രുവിലെത്തും
നെടിയഹരിവരൻതൻ ജിഹ്വയിൽബാണമേകം
പടിമയൊടുമയച്ചുനപ്പൊഴേ സിംഹവക്ത്രം
കുടിലതരനിഷംഗാകാരമായ് നിന്നിമേഷം. 75

ചടുലതയൊടുകണ്ണിൽക്കണ്ട ജന്തുക്കളെല്ലാം
പടുതപശരസംഘത്തിന്നഹോ! ഭക്ഷ്യമായി
കടുതരവുപദശംപൂണ്ട ജന്തുക്കളെല്ലാം
കിടുകിടെയഥനന്നായ് വേപഥുതപം വഹിച്ചാർ. 76

നൃപതികുലമതിങ്കൽ ജാതരായീടലാരും
സപദമതിനുയോജ്യം കർമ്മകാണ്ഡാനുസാരം
ശപഥമൊടുനടത്തീടേണമെന്നുള്ള തത്വം
സപദി പൂർണിനിനച്ചാൻ കാനനത്തിങ്കൽവച്ചും. 77

വിപിനതതിയിലെങ്ങും സഞ്ചരിച്ചിട്ടുമന്നൻ
സപിതൃനിവഹപാരമ്പര്യമായുള്ള കൃത്യം
കൃപിതതയൊടുനാലുംപിന്നൊരഞ്ചുദിനംകൊ-
ണ്ടപിനിജമൃഗയാസൽക്കൃത്യവും തീർത്തിതപ്പോൾ. 78

നൃവരനു ജനക്ഷേമങ്ങളാം കൃത്യമേവം
തരമൊടുവിധിചെയ്തോ,നാവിധൗതാവുതന്നെ
പരമമിവനടത്തും മർത്യനാംമന്ന,നന്യൻ
നിരയമൊരുപുമാൻതൻ രൂപമാണോരുഭ്രപൻ. 79

ഭടഗണമൊടുമൊ,ത്താഖേടമാം കൃത്യമേവം
തടതടനരപാലൻ ചെയ്തതീർത്തതലെന്യേ
ഉടനടിയവരിൽത്താനെത്തിപൈദാഹമാക്കും
തടവിയൊരുമഹായത്നത്തിനാത്സാദമല്ലോ? 80

ഫലമനവധിമൂലം കന്ദവും കാമ്യമാകു-
ന്നിലകളം പലതുമപ്പോൾക്കണ്ടുമറവുള്ളതെല്ലാം
നലമൊടവരശിച്ചാർ ക്ഷുത്തുബാധിക്കിലാരും
ഫലരഹിതമതാണെന്നാകിലും തിന്നുപോകും. 81

പഴവുമുടനെ പകുവാവസ്ഥചേരാത്തതെല്ലാ-
മുഴലുമവരശിച്ചാർ സാദൊടും മോദപൂർവം
കഴയുമളവു കയ്യിൽക്കിട്ടിടുംവസ്തുവാക്കും
പിഴയൊരുലവമെന്യേ രുചിയമായ്ത്തോന്നുമല്ലോ? 82

ഒരുവിധമവരെല്ലാം ക്ഷുത്തുപോക്കീടുദാഹം
പെരുകിയതു ശമിപ്പിച്ചീടുവാനായ്ത്തദാനീം
ഒരുവിപിനതടാകംതന്നെയന്നനുഷിച്ചാ-
രിരു,വിബലബലിഷ്ഠക്കൊപ്പമാം ദാഹമാക്കും. 83

അടവിയിലടനംചെയ്താക്കവേ നോക്കിയിട്ടും
തടവിയൊരുമഹാമാഹത്തിനേപ്പോക്കുവാനായ്
ഭടരവർ ജലമല്പംപോലുമേകണ്ടരില്ല-
ല്ലടതരവരമാപത്തിങ്കലെല്ലാം വിനാശം. 84

വിവശതയൊടുമൂരാ പിന്നെയും തത്തടന്മാ-
രവശനവനിപാലൻ തന്നൊടൊത്തിട്ടുപോയാർ
ദിവസകരമയൂഖത്തിൻെറ തൈഷ്ണ്യംനിമിത്തം
ശിവ! ശിവ! നരരെല്ലാം ക്ഷീണരായീടുമല്ലോ? 85

ചിരമവരതിദൂരം പിന്നെയുംസഞ്ചരിച്ചാർ
പരമൊരുജലപാനത്തിന്നുഴന്നിട്ടുകാട്ടിൽ
പരമപുരുഷമായാവൈഭവത്താൽ വിദൂര-
ത്തരമവർപരിദൃശ്ചിച്ചന്നു ധൂമാളിവിണ്ണിൽ. 86

എവിടെവിടെവരുന്നു ധൂമജാലംശരിക്കു-
* ണ്ടവിടെ നിയമസാദൃശ്യത്തിനാലഗ്നിതാനും
അവികലമിതിചൊല്ലും താക്കികന്മാരശേഷം
ഭവി പറവതു സത്യംതന്നെയെന്നോർത്തു ഭൂപൻ. 87

മനുജനുമമമാകും കാനനത്തിങ്കലോത്താ-
ലനവരതമഹോ! വന്നിങ്ങുപാർക്കുന്ന മർത്യൻ
നനുമുനിഗണനാഥൻതന്നെയോ,ഖിന്നനോമ-
റനവധി വനവാസംചെയ്തിടും നീചർതാനോ? 88

നിയതിവശഗനാകും ഭൂപനന്നേവമെല്ലാം
സ്വയമിതി ഹൃദിപാത്തിട്ടോതിനാർ തമ്മിലാരും
നിയമമറിവെഴുന്നോർ ധൂമലക്ഷ്യാക്ഷിയായ് നി-
ർണ്ണയമഥ നടകൊണ്ടാർ നാവുപൊങ്ങാതെതന്നെ. 89
(യുഗ്മകം)

---

* യത്രധൂമസ്തത്രാഗ്നിഃ എന്ന തർക്കശാസ്ത്രം.

ദ്രുതഗതിയിലശേഷംപേരുമപ്പോൾ നടന്നി-
ട്ടഥ നിജനയനത്തിൻ ലക്ഷ്യമാകുംസ്ഥലത്തെ
ശതപദസമമാകും ദൂരവേനിന്ന ധാത്രീ-
ശതമഖമണിഹീരം കണ്ടുതാനിണ്ടലെന്യെ. 90

ഹരിണീജനമശേഷം തൻശിശുവ്രാതമോട-
ന്നരിജനഭയമല്പംപോലുമില്ലാതെതന്നെ
പെരിയൊ,രുടജസങ്കേതത്തിലായ് വാഴ്വതപ്പോ-
ളുരിയുപതിതാനും ക്രുദ്ധരുംകണ്ടുനിന്നാർ. 91

പ്രണവവുമവനീശൻകേട്ടടൻ താപസശ്രേ-
പ്രണയമുഖമതിൽനിന്ന,ന്നുദിക്കുന്നവണ്ണം.
രണചണനരപാലൻതാൻസപദിച്ചന്ന ഹവ്യൈൽ-
ബ്രുണമണവുമശേഷം ധൂമധാമംമുഖേന. 92

പ്രകൃതിയിലതിദുഷ്ടൻതന്നെയാം രാട്ടിതെന്നാൽ
സുകൃതനിവഹലാഭാൽ ഭക്തനായല്പനേരം
പ്രകൃതമതുനിമിത്തം ദുർജ്ജനംപോലുമോത്താൽ
വികൃതത വെടിവാന്നിട്ടൊട്ടഹോ! ഭക്തരാകും. 93

അവികലമവിടാരോ ധന്യരെന്നും വസിക്കു-
ന്നവിടെയിനികരേറാമാരുതന്നായ്വരട്ടെ
സുവിദിതനൊരുമന്നൻ ചെന്നിടുംനേരമാക്കും
ഭുവി ബഹുപരിതോഷംതന്നെയായീടുമല്ലോ? 94

ഇതിപലതുവിശങ്കിച്ചന്നുനില്ക്കുന്നഭ്രമീ-
പരിയഥ ജലപാനത്തിന്നൊഴം തൃഷ്ണമൂലം
പതിവിനുവിപരീതം ലജ്ജയെന്യേ നടന്നാൻ
മൃതിവൊരുലട്ടം തന്നിലില്ലന്യമൊന്നും. 95

ഉടനടി നരനാഥൻതന്നൊടും തത്തടന്മാ-
രുടജമതിനെഴുന്നോരന്തരത്തിങ്കലേക്കായ്
കടലിനുടെ തരംഗംകേറിടുംപോൽക്കടന്നാർ
ചടചടയിതിപാരോത്ഭൂതമാം ഘോഷമോടും. 96

ആത്താത്മാനുപനും തദീയഭടരും വന്നാന്ന-
വള്ളിക്കുടിൽ
ചാത്താകുന്നടജന്മഥലാന്തരമതിൽച്ചെമ്മേ
കടന്നീടിനാർ
തീത്താവുംവിധമന്നു മാമുനിവരൻ
കമ്മങ്ങളെല്ലാം ശരി-
യ്ക്കോത്താ,ലിംഗിതഭായിയായൊരവനേ
ദർശിച്ചിതെല്ലാവരും. 97

മുത്താന്നു മാമുനിവരൻജമദഗ്നി; ബന്ധു-
സത്തായ ഹേഹയനുപന്നുടെ ദർശനത്താൽ
പൃത്താകെയും പുനരറിഞ്ഞു; മഹർഷിമുഖ്യ
ന്നൊത്താവിധത്തി;ലറിയിച്ചതുമി,ല്ലതൊന്നും. 98

മുനിവരകുലമൗലിതൻ നിദർശാ-
ലനിതരദർശിതമാജ്ജവത്തിനാൽത്താൻ
സുനിയമമൊട്ടുകൈവണങ്ങിനിന്നാ-
വിനിമയചിത്തഗതാഭിലാഷി ഭൂപൻ. 99

മന്നൻതൻവരവു,ന്നഭൂതവിധമായ്-
ക്കണ്ടാമുനീന്ദ്രൻ മുദാ
സന്ദർഭാനുഗുണംവിളിച്ചു സുതരേ
ത്തൻകാന്തയോടും തദാ
വന്നപ്പോഴവരൊക്കെയും; നിജ-
മനസ്സുപ്പിക്ക ധാത്രീശ്വരൻ
ചെന്നങ്ങായവരെവണങ്ങിവഴിപോൽ
നിന്നാനവൻ സാഞ്ജലി. 100

ചേവടിയുഗളംകരുണാശേവധിയാകും മുനീന്ദ്രനാന്തുടൻ
കേവലനുപനംഭടരുംകേവലരെപ്പോൽവണങ്ങിനിന്നുജവം.

പതിനഞ്ചാംസർഗ്ഗം സമാപ്തം.

പതിനാറാം സർഗ്ഗം

മുനിമുഖ്യനായ ജമദഗ്നിതദാ
ജനിതാതിമോദഭരനായ്നിഭൃതം
വിനിവൃത്തനാനുപതിദർശനമാ-
ന്നനിഷേധ്യനേവമുരചെയ്യടനെ. 1

എവിടുന്നുവന്നു? പുനരെന്തിവിടെ-
ന്നവികല്പമോതുക യഥാർത്ഥമതായ്
ഛവികൊണ്ടുനീയൊരുനരാധിപനെ-
ന്നവികല്പമായ്ഹൃദി നിനച്ചിവനും. 2

കുലമേതഭിധ്യയതുമെന്തുടനാ-
കുലമെന്യെ സത്യഗതിയോതുക നീ
കുലപർവതാവൃതമതായധരാ-
കുലനാഥനോ ജഗതി ചൊല്ലുഖിലം. 3

അതിമോദമാർന്നു മുനിപുംഗവനാ-
ന്നതിഗ്രിതപമോടവരണഞ്ഞതിനാൽ
ചതിയല്ല;ബന്ധുജനദർശനമു-
ന്നതിതന്നെയെന്നു കരുതും മതിമാൻ. 4

കുശയാൽ ദിനങ്ങളെനയിച്ചുവരും
കുശശീഷ്ണതീക്ഷ്ണമതി മാമുനിയും
കുശലസ്ഥിതിയ്ക്കുനുണത്തിനുടൻ
കുശലങ്ങളംചൊല്ലി നൃപനോടടനെ. 5

ഭടരുംഭവാനുമിവിടെത്തുകയാ-
ലുടജം സുധന്യമതുമായി ജവം
ഉടലെന്തുസംഗതിവശാലിതുപോ-
ലുടവേന്തിയെന്നതുമരയ്ക്കു ഭവാൻ. 6

വനമാർഗ്ഗചാരണനിമിത്തമതാ-
യനവദ്യസുന്ദരകളേബരവും
പുനരാടിവാടിമരുവുന്നതുക-
ണ്ടനപായചിത്തമുരുകുന്നു മമ. 7

കരമുള്ളതായിരവുമാപദിയ-
ക്കരയെത്തുവാൻ തവ സഹായകമാം
കരളെന്തുകൊണ്ടതളരുന്ന ജവം
കരയാതെചൊല്ലുക ഭവാനഖിലം. 8

തുണയായി നിന്നുടയക്രൂടെയെഴും
രണബുദ്ധിയാന്നൊരു ഭടാവലിയും
ചുണയെന്യെ സാദമതുകൊണ്ടതള-
ന്നണവാനുമെന്തഹ! ഹ! ഹേതുവെടോ? 9

അതിദുഷ്ടജന്തുനിവഹാവൃതരായ്
ചതിയേറുമണ്ടിയിവിടെത്തിയിതോ
ഗതികെട്ട ദുഷ്ടപിശിതാശനരാൽ
ച്യുതിപററി നില്ക്കുവതുതന്നെയതോ? 10

പരമെന്തുമാട്ടെയതുസ്വമിവൻ
തവരപൂണ്ട നൽകിടുവനൊക്കെയുമെ
പരമാത്മമോതുകതുറന്നിനിത-
ല്ലര;മത്മമാകിലുമുരയ്ക്കുതരാം. 11

തരമുണ്ടുവേണ്ടവിധമോത്തിവയു-
ത്തരമോതുകിന്നധികസത്വരമായ്
തരസാ ഭവാനുടെയഭീഷ്ടമതിൻ
തരണത്തിനായിനി തുനിഞ്ഞിടുവൻ. 12

മധുരോക്തികേട്ടളവു മന്നനുടൻ
വിധുരമൃഹാസമതുകൊണ്ടടനെ
വിധുതാഖിലാഗ്രഹമനീശവരനോ-
ടധുനാപറഞ്ഞതിവിനീതനതായ്. 13

അടിക്കുപ്പിട്ടന്നൊരുജനത്തിനുനീ-
യടിയോടഭീഷ്ടമതുനല്കിയുടൻ
അടിതെറ്റിടാതിഹവസിപ്പതുമീ-
യടിയന്നനേകവിധസൗഖ്യദമായ്. 14

ഇവ,നേകബാഹുജകുലത്തിലുദി-
ച്ചവനീശരത്നമൊടുവാണിടുവോൻ
തവദർശനം മമ ഭവിയ്ക്കുകയാ-
ലവനീതലത്തിലതിധന്യനതായ്. 15

മമരാജ്യമോക്കിലതുഹോഹയമാം
സമമന്യഭൂമിയതിനില്ല ദൃഢം
അമരാവതിയ്ക്കുമതിനോടുകിട-
യ്ക്കുമരാൻ വിഷാദവിഷമങ്ങൾവരും. 16

അധികംപറഞ്ഞിടുകയല്ല ധരാ-
വധിതന്നിലെന്റെ പുരമെന്നവിധം
നിധിതൊട്ടിവ്യവകയാന്നമഹീ-
വിധി,തീർത്തതില്ല വിധിയിന്നുവരെ. 17

കരമായിരം മമ ലഭിച്ചുധരാ-
ധരമെത്തിമുമ്പുഹരിതൻഭജനം
തരമോടുചെയ്തുനിമിത്തമവൻ
വരമായിനൽകി വരതന്റെ ബലാൽ. 18

മതിയിങ്കലില്ലലവമോക്കിലഹം-
മതിയെന്നതോർത്തു വിടകൊണ്ടിടുവൻ
പതിപാരിനാകെയിവനെന്നതുനിൻ-
ശ്രുതിയിങ്കലശ്രുതമതായ്വരുമോ? 19

ജഗദേകവീരനിവനെന്നതിനാൽ
സുഗമംനമുക്കഖിലലോകമതും
നിഗമാനുസാരികം ഭവാദൃശരും
വിഗതാന്തരീഷ്യതയൊടെൻവശരാം. 20

പരമേറെയെന്തി,നരനചെയ്യുതുമൽ-
ക്കരസാരമേറവു ദശകണ്ഠശഠൻ
ചിരകാലമെൻപുരിയിൽവാണകഥാ-
പരനായ് സുരേന്ദ്രനുമമന്നിടുവോൻ. 21

ഇതുപോലെയുള്ളോരുകഥാശതകം
കുതുകംവളത്തിട്ടുമമർതൃരിലും
ചതുരാനനനുമിവനിൽഭയമാ-
ണതുലാത്തനായിമരുവുന്നവനും. 22

പ്രകൃതംമറന്നു ചിലതോതിയിവൻ
സചകൃതം സ്മരിച്ചതുനിമിത്തമതായ്
സുകൃതാദ്ധതേ! കടമവിട്ടപുമാൻ
വികൃതൻ മഹാജളനതെന്നവരും. 23

പുരിതന്നിൽ വാണൊരുദിനത്തിലെനി
യ്ക്കരിയോരു കാട്ടിലമരുന്നതുടൻ
ശരിയെന്നതോന്നി മൃഗയാരസവും
പരിചോടണഞ്ഞുഗഹനത്തിലിവൻ. 24

ദിവസങ്ങളൊൻപതുതികഞ്ഞിതുനാം
ഭവനംവെടിഞ്ഞ ദിവസംമുതലായ്
വിവശതാമാ,ന്നവിടെയുള്ളജനം
നിവസിക്കുമെന്നുടെയഭാവമതിൽ. 25

പകചെയ്തിട്ടന്നൊരു മൃഗാവലിയെ
പ്പുകയാക്കിവിട്ട യമസന്നിധിയിൽ
സുകരം മനുഷ്യനു വസിച്ചിട്ടവാ-
നകമേഭയപ്പെട്ടകവേണ്ടിനിയും. 26

മുനികർക്കുമീഷലിയലാതിനിമേൽ
വനീതാജനത്തിനൊട്ടുമൊത്തു സദാ
തനിയെവനത്തിലിഹ വാണിടുകിൽ
ശനികാലമെന്നതുവരില്ല ദൃഢം. 27

മൃഗയാരസത്തിൽ മുഴുകീടുകയാൽ
നഗരാദിയും ബത!! മറന്നിതു ഞാൻ
സ്വഗതാനുരൂപമഥ വാണിടുവോർ
ഭഗനസ്തമിപ്പതുമറിഞ്ഞീടുമോ? 28

പൂരിവിട്ടനാഥമൃതലിതേവരെ ഞാ-
നരിവച്ചഭക്ഷ്യമതു വിട്ടുമനേ!
ഹരി! കഷ്ടമീമഹിയിൽ വാണിടുവാൻ
പരിപുഷ്ടമന്നമതവശ്യകമാം. 29

ദിനമൊൻപതായി സുഖഭക്ഷണമി-
ജ്ജനമേന്തിയിട്ടതു നിമിത്തമിവൻ
സ്വനസാദമോടിഹ പറഞ്ഞതു നീ
മനതാരിലോക്കുക മഹാമതിമൻ! 30

ഫലമൂലമൊക്കവെയശിച്ചതിനാൽ
ഫലമൊട്ടവന്നിതു വിശപ്പിനതും
പലഹാരമെന്നവ കഴിയ്ക്കുകിലും
നിലയാന്നതന്നമതുത;ന്നലകിൽ. 31

പലകായ്കഠംതൊട്ടവയശിച്ചു തുലോം
ചിലരാത്രിതീർത്തുടനെ ദാഹവശാൽ
സുലഭംവനത്തിൽ വനമെന്നുനിന-
ച്ചലമങ്ങുമിങ്ങുമിവരുഴറി. 32

മലമാർഗ്ഗമൊക്കവെ നടന്നതുലോ-
മലസാതെതന്നിവർ തിരഞ്ഞുജലം
നിലവിട്ടലഭ്യതയമൻ; നരൻ
വലയുമ്പൊഴീശനുമഹോ!! വെടിയും. 33

ഒരുമാർഗ്ഗമോ,ത്തുപരമാധിയൊടും
വരുവോരുനേരമതിദൂരെയിവൻ
തിരുമേനിവാഴ്വൊ,രുടജത്തെ ജവാ-
ലുരുദൃഷ്ടികൊണ്ടുടനെ കണ്ടിതിവർ. 34

തരുമാരുതനിവിടെ വാഴുകിലും
തരുപുണ്യലഭ്യജലമെന്നടനെ
ഉരുഖേദതപ്തഹൃദയത്തിൽനിന-
ച്ചൊരുമട്ടിലീ,നിവിടെയെത്തി മുനേ! 35

തിരുവുള്ളമുണ്ടിവരിലെങ്കിലുടൻ
തരു,ജീവനം ത്വടിതി ജീവനദം
ഒരുചേതമൂഴിയിലെഴാത്തതിലേ-
വരുമാഗ്രഹിയ്ക്കിലതു നല്കിടേണ്ടം. 36

ശ്രമമുള്ളതൊക്കവെ മറന്നടനെ
സുമനസ്സനിന്നൊടുകഥി,ച്ചധികം
ഭ്രമമാൻ ലക്ഷ്യമതുവിട്ടിടുവോ-
രമരേന്ദ്രരാകിലുമഗണ്യരതാം. 37

അതിദാഹമുള്ളതു കഥിച്ചിടുവാ-
നതിയില്ലതെല്ലുമിവനിപ്പൊഴതിൽ
അതിരായൊരബ്ധിപരിവേഷ്ടിതഭൂ-
പതിമാരിലും തൃഷിതതാദിവരും. 38

ഉദകംകുടിച്ചതിനശേഷമിവ-
ൻഹൃദയം ഭവാനൊടുമണത്തിടുവാൻ
ഉദരംഭരിപ്പതുമനുഷ്യനെഴ-
ന്നുദയംമുതല്ലധിക ദുർഘടമാം. 39

മറപോലെ ജീവനമെടുത്തിടുവാൻ
തറമാന്നിടുന്ന ഘടിയന്ത്രസമം
മറവേതുമെന്യെ വിനയത്തൊടവൻ
പറയുംവചസ്സു മുനികേട്ടടനെ. 40

അതിദുഷ്ടഹേഹയനരേന്ദ്രനഹ-
മ്മതിയോടുരച്ചതഥ കേട്ടമുനി
മതിതന്നിലാപ്തപനെഴും ഖലമാം
ഗതിയോർത്തുനിന്ന വിഷമിച്ചുടനെ. 41

ഇരിഭ്രധവാധിപവചസ്സുകൾകേ-
ട്ടതിജീവകാരുണികനായ മുനി
പ്രതിയോഗിയെന്നനിലവിട്ട തദാ
കൃതി ബന്ധുവാം വിപദി ശത്രുവിനും. 42

ശുഭകാംക്ഷി മാമുനിഗണോത്തമന-
ന്നഭയാർത്ഥിയായ നൃപനോടടനെ
സുഭഗത്വനിഹ്നുതവചസ്സുകളെ
വിഭവത്തൊടും പുനരുരച്ചുമുദാ. 43

തരുണാംഗരാജ ജലമിന്നിഹ ഞാൻ
തരുവാനുറച്ചതു കുടിച്ചിനിയും
പെരുതായ ഭക്ഷ്യവുമശിച്ചു മുദാ-
പെരുമാറുകിന്നിവിടെയാത്തസുഖം. 44

അടരായകമ്മമെഴുവോരുടമ-
ക്കടവിയ്ക്കുക, ത്തധിവസിക്കുമിവൻ
അടവേതുമെന്യെ ജലമിന്നതരാ-
മടവല്ലിതൊന്നുമതു മോഷ്ടിച്ചുവിൻ. 45

ജലമിന്നുനിങ്ങളുമിടംപ്രഥമം
വലയാതെ പാനമതുചെയ്ക ജവം
നലമായുയന്നൊരു വിശപ്പുതുലോം
നിലവിട്ടുമാറുമൊരുഭക്ഷ്യമതിൽ. 46

അനുമോദപൂർവ്വമഥ നല്ലുമുനീ
ന്ദ്രനുമ,ന്നവർജലവും വിധിപോൽ
അനുഭാവമോടഥ കുടിച്ചു ജലം
മനുജാധിനാഥനുമുടൻഭടരും. 47

സഹിതാനുരൂപജലപാനവശാ-
ന്മഹിതാനുമോദമവരാൻടനെ
മതിതന്നിലിംഗിതമതാന്നിടിലോ
നഹിശങ്ക; മോദവുമുടിയ്ക്കുമുടൻ. 48

ജലപാനതൃപ്തിയൊട്ടു വിശ്രമവും
നലമോടുചെയ്തശിലതന്മുകളിൽ
ചിലനേരമിങ്ങനെകഴിഞ്ഞു, വിശ-
പ്പുലയിച്ചിതുല്ലൂടമൊടപ്പൊഴതിൽ. 49

ശരിയായിട്ടന്നൊരുവിശപ്പിനിനി-
പ്പരിഹാരമുള്ളതു കഥിയ്ക്കുവോൻ
പരിഹാസമല്ലിതികഥിച്ചു യുപൻ
പരിപുഷ്ടസാദമുടനേകുകയാൽ. 50

ഭ്രവനാഖിലാധിപതിതൻവചനാ-
സവമീവിധം മുനികുടിച്ചു തദാ
വിവശത്വമാന്ന,തിവിശപ്പിനെഴും
വിവരങ്ങളോത്തതിവിഷണ്ണനുമായ്. 51

ഉടനൊന്നുരണ്ടുനിമിഷംമിഴിയു-
ല്ലൂടമായടച്ചവിടിരുന്ന മുനി
സ്ഫുടമാർഗ്ഗമൊന്നുടനെയോത്തുതദാ
ദ്ധടമാം,വിപത്തിലുണരും മനുജൻ. 52

തരുമിന്നു;കാന്തയുടെകല്പകമാം-
തരുവായിട്ടന്ന പത്രുവാം സുരഭി
തരുവാനവർക്കുവിഷമങ്ങളുമി-
ത്തരുണത്തിലില്ലതുമെനിയ്ക്കറിയാം. 53

വരുമെങ്കിലെൻനികടമെത്തിയിവ-
ക്കൊരുപോ,ലഭീപ്സകളുമേകിയുടൻ
വിരുതാന്നനല്ല, മമ ധന്യതയും
പുരുമോദമാ,ന്നഖിലസിദ്ധിയതും. 54

കൃതിയായ മാമുനിയുമല്പമുടൻ
രതിയാന്നിരുന്ന നിജനിഷ്പ്രയതിൽ
പതിവെന്നപോലെ പത്രുതന്നെയുമാ-
ക്കൊതിയോടുമോത്തു സുതയേയുമുടൻ. 55

സുരഭിതപമാന്ന നിജനന്ദിനിയൊ–
ത്തരമെത്തിനാടം സുരഭി കാമദയായ്
പരമത്രയല്ലവംവണങ്ങിപരാ–
പരഭക്തനായ മുനിയേയുമുടൻ. 56

പറയാതെതന്നെ മുനിതൻഹൃദയം
മറവേതുമെന്യെ പശ്ചുവാംസുരഭി
കരതീന്ററിഞ്ഞു പശ്ചുവാകിലുമാം–
ക്കറയറവക്ക് സുഗമം സകലം 57

പ്രണയാന്തരംഗമൊട്ട മാമുനിയും
പ്രണവത്തൊടും സുരഭിതന്നെയുടൻ
പ്രണമി,ച്ചുരച്ചു വചനങ്ങളുടൻ
പ്രണയിത്രിയോടുമൊരുമിച്ചുടനെ. 58

നവമാം യശോധനതകൊണ്ടിവനും
ധവളീകൃതാഷ്ടകകുഭൻ മതിമാൻ
ഭുവനാധിനാഥനഭിധാനമതിൽ
ധ്രുവമോക്കിലിന്നു കൃതവീര്യസുതൻ. 59

പെരുവെള്ളമെന്നവിധമിന്നിഹനാ–
മൊരുപോലെകാണുവൊരു മർത്യഗണം
വിരുതേറിടുന്നിവനെഴും ഭടരായ്–
ക്കരുതേണമിന്നു സുഖദേ!വരദേ! 60

മൃഗസഞ്ചയങ്ങളെമുടിച്ചിടുവാ–
നഗവിന്ധ്യസാനുവതിലെത്തിയിവർ
സ്വഗതത്തിനൊത്തു ദിനമൊൻപതിനാൽ
സുഗമങ്ങളാക്കി വനമി,ന്നഖിലം. 61

വിപിനാന്തസഞ്ചരണമൊന്നരിനാൽ
ശ്ലഥിതാന്തരംഗമൊട്ട സർവ്വരുമേ
ശപിതാതിഹാർദ്ദമൊട്ടമിഴിവിടേ–
യ്യപി പാഞ്ഞടുത്തധികദാഹവശാൽ. 63

അതിദാഹമുള്ളതിനെ മാറ്റിടുവാൻ
മതിയായിടുന്ന ജലമേകിയിവൻ
മരിമോദമാ,ന്തുകടിച്ചവരും–
സ്ഥിപൂണ്ടുനില്പവരെ നോക്കുക നീ. 63

ജിതദാഹരായ നൃപനും ഭടരും
സതതംവിശപ്പതുനിമിത്തമിതാ
വിതഥാന്തരംഗമൊടു വാഴ്വതുമ–
ന്നത നീ ജവം പരിഹരിച്ചിടണം. 64

അഭിമാനമാന്ന മുനിവാക്കുകൾകേ–
ട്ടഭിരമ്യയായ പശുവാം സുരഭി
അഭിഭ്രതരായവരെനോക്കിജവാ–
ദ്ഭയത്തെനല്കിയ മഹർഷിയെയും. 65

പരിചോടു പാർഷദരതാമിവരി–
ന്നരികത്തുചേരുമവിളംബമിനി
ശരിയായ്വഭിച്ചുപശു തൻമിഴിയാൽ
ഗരിമാവെഴും വിധി വരാത്തെവിടെ? 66

സകലത്തെയും നിഗമവാക്യവശാ–
ലകതാരിലാക്കിയ മുനി,യ്യഖിലം
വകവേർതിരിഞ്ഞറിവതുണ്ടു; വരും–
വകയൊക്കവേ വഴിയിൽനിന്നിടുമോ? 67

അവതാരമേന്തി ഖരനാശമതി–
ന്നവസാനഭക്ഷണമതെന്നവിധം
വിവശർക്കുനല്കിടുവരിന്നടനേ
വിവരം ഗ്രഹിപ്പവരൊരുങ്ങി തദാ. 68

അറിവേറിടുന്നവരശേഷവുമി–
ന്നറിയേണമീയവനിതന്നിലഹോ!!
മറിമായമൊക്കവെയറിഞ്ഞു ധരാ–
യ്യരിയോരു മാർഗ്ഗകരരായ്മരുവും. 69

അഭിലാഷമി, ല്ലവളിലന്നതുലോ-
മഭിഭ്രതർതന്നുടയ പൂജയതിൽ
അഭിമാനമാ,മുനിയിലേറിടുവാ-
നഭികാമ്യയോത്തു പലമാഗ്ഗ്രമുടൻ. 70

ഒരുപക്ഷമാകിൽമുനിയും പരമായ്
വരുമെങ്കിലാക്ഷിതിപ സത്തടരും
വിരുതറു നിന്ദ്യരയിലാന്നിട്ടുമെ-
ന്നൊരുബുദ്ധിതോന്നി സുരഭിയ്ക്കുടനെ. 71

ഉരുകക്ഷസംസ്ഥിതിയമന്നപൊരു-
ത്തൊരുവസ്ത വീഴരുതു ഭ്രമിയതിൽ
തരുനിമ്മിതോത്തരമതിൽ സ്ഥിതിയാ-
ന്നൊരുവസ്തുകിട്ടുകയുമൊത്തിടുമോ? 72

വിഷമങ്ങളേറുമിരുപക്ഷമഹോ!!
വഷളാക്കിവന്നിടുകിലെന്ന ദുഃഖം
വിഷമ,ന്നശിച്ചു രനുപോക്കുകയാം
വീഷയാതിസക്തനുമിഹത്തിൽ ദുഃഖം. 73

അവളന്നനേകവിധ ചിന്തകളാൽ
വിവശത്വമാൻ വിധിയാലുടനെ
അവനീശവാഞ്ഛയതുനല്കി ബഹു-
സ്വമേകിടുന്നതിനുറച്ചു ജവം. 74

ക്ഷണനേരമോത്തു മുനിപാദവുമൽ-
ബ്രണമായുറച്ചു തദഭീഷ്ടമുടൻ
നണയെന്നൈ നല്കിടുവരിന്നുമഹാ-
ഗണഗോവരാംഗനയതാം സുരഭി. 75

ഹിതമല്ല വൃത്തിലുടനെങ്കിലുമാ-
ഹതവംനിയാം മുനിയെയോത്തുടനെ
ജിതകല്പവൃക്ഷയൊരു സദ്യ തുലോം
ക്ഷതമെന്നൈ നല്കുവരിന്നദ്യരയായ്. 76

പരിപൂർണ്ണജീർണ്ണതവഹിച്ചുടന-
ന്നരികത്തമന്നൊരു നികഞ്ജഗൃഹം
തപരിതം വളന്നാഹ! ഹ! മാളികയായ്
ഗിരിസാനുതന്നിലതു നിന്നുടനെ. 77

അമരാവതിക്കുമളകയ്ക്കുമൊരേ-
സമമായ സാദമുടനേകി ജവം
ശ്രമമൊക്കെയു,റുപരിയൊന്നവിട-
ന്നമരാൻതുടങ്ങി ബഹുവിസ്മയമായ്. 78

ക്ഷണമൊന്നിനുള്ളിലവിടന്നു പൂരീ-
ഗണസേവ്യമാം പുരമതൊന്നുടനെ
അണവാൻ സവ്വിധഭ്രഷയൊട-
ന്നിണയറ്റു മൂന്നുധരതന്നിലുമെ. 79

തരമോടുവന്ന ബഹുകുംഭജലം
കരമിച്ചുപോലെ കഴുകുന്നതിനായ്
തരസൈവ വ,ന്നില പഴക്കുലയും
പരമുപ്പിലിട്ടതു പലേവിധവും. 80

ഉടനതുകാച്ചിയൊരു പപ്പടവും
തടവറുവന്ന ചെറുതും വലുതും
ഇടതന്നില,ന്നവയിൽ പച്ചടിതൈർ-
ക്കുടമുപ്പുമാങ്ങ പരമാന്നമതും. 81

തുവരൻ പരിപ്പു; പരമോലനുമു-
തഭവമാന്ന കാളനുമത്രതവിധം
നവരുചൃമാക്കിയൊരു തക്രമതും
ധവളാഭമാകുമെരുമത്തയിരും. 82

പ്രഥമൻപലേവിധവുമ,ങ്ങെരിപാൽ
പ്രഥമാനമായൊരു കറിത്തരവും
ശ്ലഥമില്ലയാതുടനെ പാൽപ്രഥമൻ
പ്രഥമസ്ഥമായവിടെ യോഗവശാൽ. 83

നറുനെയ്, ഗുളം, മധു,വമന്ദരസം
ചെറുതല്ലയാത്ത പലഹാരമതും
അരുതിക്കുമപ്പുറമനന്തമതായ്
വെറുമിന്ദ്രജാലജമതെന്നവിധം. 84

ഋഷിമുഖ്യനുള്ള പത്രുതന്നുടെശേ-
മുഷിക്കൊ,ണ്ടനേകവിധ സദ്വിഭവം
രുചിതാത്തരാം രുപഭടാദികഠതൻ
മുഷിവിന്നതെല്ല് പരിഹാരമതായ്. 85

കഥമെന്തിതെന്നു; ബഹുവിസ്മയമാം-
കഥപോലെവന്ന വിഭവാവലികം
കഥനീയമല്ല ഫണിരാജനുമെൻ-
കഥയെന്തു ഞാനിവിടെയോതിടുവൻ? 86

സരസം, സമഞ്ജസത സാരതരം
തരസാ പലേവിധമിതേവിധമായ്
സരസത്വമാന്ന വിഭവാവലിതാൻ
സുരനിമ്നഗൗഘ സമമാന്നവിടെ. 87

ജല, വഹ്നി, വായു ബഹുപാത്രഗണം
കലമെന്നതൊട്ടവയുമെന്യെ ജവം
നിലയോടുവന്ന വിഭവങ്ങളെയോ-
ത്തുലയുന്നപ്പത്തൊടവർ നിന്ന തദാ. 88

മറിമായവാൻമുനിയതെന്നുപലേ-
കുറി തത്രസംസ്ഥർ ചിലരോത്തുടനെ
കുറിതൊട്ടതൊക്കെയവിടെത്തി,യസൽ-
ത്തറിയാംവിധത്തിലവർ കണ്ടുടനെ. 89

പകലാണിതെന്തൊരുകിനാവുകളെ-
ന്നകതാരിലോത്തു ചിലമൂഢജനം
വക വേണ്ടവണ്ണമറിയാത്തജന-
പ്രകരത്തിനൊക്കെയൊരു പുത്തരിയാം. 90

ഉരുവാംവിധത്തിലുയരുന്ന വിശ-
പ്പൊരുപോലെ തീർത്തതിനുഹേതുവതും
തിരുമേനിമാമുനിയിൽനിന്നുമറി-
ഞ്ഞൊരുപോലെ പോവതിനുറച്ചുനൃപൻ. 91

നളപാചകത്തിനു സമാനമതായ്
നളപാകമെത്തിയൊരു സദ്വിഭവം
നലമായ് ഭുജിപ്പതിനൊരുങ്ങി മഹാ-
നലനന്നു കക്ഷിയതിലെത്തുകയാൽ. 92

ഇലതൊട്ടതൊക്കവെനിരന്നമഹീ-
വലവൈരിയാകിയൊരു ഹേഹയനും
ഫലകോപരിസ്ഥിതിയമന്ന ഭടാ-
വലിയും മുറയ്ക്കുടനെ പക്കമതായ്. 93

വലുതാംവിശപ്പുതനിമിത്തമഹോ!
കലുഷാന്തരംഗമൊടിരുന്നവരും
നിലയാന്താരകഗണവൃതമാം-
നിലപൂണ്ടൊരിന്ദു ദിവിയെന്നവിധം. 94

ധനനാഥദത്തബഹുസദ്യ യശോ-
ധനനാം ഗണാധിപനശിച്ചിടുവാൻ
മനതാരിലിമ്മയൊടിരുന്നവിധം
വനമധ്യഗാമികളിരുന്ന തദാ. (വിശേഷകം) 95

വിധിപോലെവന്നടനെയോദനവും
സുധിമാമുനീന്ദ്രകൃപയാലഖിലം
അധികാത്തരാമവരശിച്ചു യഥാ-
വിധി; മുമ്പഭ്രതവിധമായുടനെ. 96

ശശിതന്നെയുണ്ടൊരു വിധുന്തുനാ-
നിശതന്നിലേറുമൊരു മോദസമം
സചശിരോംസ്ത്രിയൊപ്പമവർ ഭക്ഷ്യമശി-
ച്ചുശിരോട്ടതന്നെയെഴുനേറ്റുടനെ. 97

അവർതന്നിലുള്ളൊരു വിശ്വചിലം
ധ്രുവമറനേരമുടനേചിലരും
നിവസിച്ചു വിശ്രമമൊടാത്തസുഖാ-
സവമാസ്വദിച്ചവിടിരുന്ന തദാ. 98

അമരാഭിഭക്ഷണമശിയ്ക്കുകിലും
ക്ഷമയിങ്കലീവിധമെഴുന്നസുഖം
ഭ്രമമാൻപാക്കിലുമലഭ്യമതെ-
ന്നമിതാനമോദമവരോത്തുടനെ. 99

ധൃതജാലവിദ്യനമസാദ്ധ്യമതാം
ഹിതഭക്ഷ്യമിങ്ങനെ കൊടുത്തിടുവാൻ
വ്രതമാചരിപ്പൊരുത പസ്വിമഹോ-
ന്നതനേതുമട്ടിതു സുസാധമതായ്. 100

ശരിയായ ഹേതുവതറിഞ്ഞിടുവാൻ
പരിചോടുമാമുനിയൊടന്ന നൃപൻ
അരികത്തിലെത്തിയവനോടുശര-
ശരിമോദകാമമൊടുമോതി തദാ. 101

മുനിനാഥ!സംശയമൊരെണ്ണമെനി-
യ്ക്കിനിയുണ്ടു ഹൃത്തിലതു നീങ്ങീടുവാൻ
തനിയേയുരപ്പതിനികേട്ട ഭവാൻ
കനിവോടുചൊല്ലുക യഥാർത്ഥമുടൻ. 102

സുഭഗാഢ്യമാക്കിയുടനാശ്രമവും
വിഭവാദിയുക്തമൊരു സദ്യയതും
പ്രഭവിച്ചതിന്നുടയഹേതുഭവാ-
നഭയത്രമുക്തനരചെയ്ക വിഭോ! 103

അഗസാനസംസ്ഥിതമതാമുടജം
നിഗമജ്ഞ!നാകസമമായുടനെ
സുഗരിഷ്ഠ!ഗവ്തവഹിച്ചിഹദു-
ർഗതാദിമാവതിനിപ്പൊഴതിൽ. 104

ജവമെന്തുചെയ്യുന്നു കഥിയ്ക്കുജനം
നവദർശനത്തിലതിവിസ്മിതരാം
തവമായകൊ,ണ്ടിദമിതേവിധമായ്
ശിവമാന്നിതോ?നിഖിലമോതുക നീ (യുഗ്മകം) 105

മറിമായമെന്തിതിനെഴുന്നുതതി-
ന്നറിവാൻ മദീയഹൃദി കൗതുകമാം
മരിവാറുചൊൽക മുനിസത്തമനെ-
ന്നറിയുന്നധീര മമ കണ്ണ്മതിൽ. 106

ഉപശാന്യമിങ്ങനെമുഴുത്തതിനാ-
ലുപശാന്തിയായതിനു നൽകിടുവാൻ
കൃപയാൻ മാമുനികഥിച്ചവനോ-
ടപഥത്തിലാവതിനു നാന്ദിയതായ് 107

അവനീശ!പാക്കിലിതുജാലമത-
ല്ലവനീതലത്തിലതിദുർല്ലഭയായ്
ശിവരൂപയാം സുരഭിതൻകൃപയാൽ
ഭവമാണിതൊക്കെയതുമോക്ക ഭവാൻ 108

അമരേന്ദ്രനന്ദനവനസ്ഥിതമാം
ഭ്രമമാക്കുമേകവൊരു കല്പകവും
സമമാകയില്ലിവളൊടിന്നു രമാ
രമണൻ നമുക്കിവളെയേകി മുദാ 109

നവനീതമെന്നവതുടങ്ങിമഹാ-
ഹവനത്തിനുള്ളുവ തരുന്നിവരം
അവനീപതേ! മമ ധനാദിയുമി-
ന്നിവരം നന്ദിനീയുതയതാണു ദൃഢം. 110

പരിചോടുതാനിവരം വശംവദയാ-
യരികത്തുനില്ലിൽ നരനൊക്കെയുടൻ
ശരിയായ്സുസാധുമടനെന്നറിയാ-
ത്തൊരുമർത്യനും ധരയിലില്ല ദൃഢം. 111

അരി,മറുകോപ്പിവയെഴാതെ മുറ-
യ്ക്കരിയോരു സദ്യകളം നടത്തുമിവരം
അരിവഗ്ഗവും നിയതമീയിവളാ-
ലരിശംവെടി;ഞ്ഞപജയാത്തരതാം. 112

പരമേഷ്ഠിതന്നുടയ സൃഷ്ടിയതിൽ
പരമൊന്നുമി;ല്ലിതുവിധം ധരയിൽ
പരമേഷ്ഠമാന്തുനിമിത്തമിവൻ
പരമാത്മമീവിധമുര,ച്ചഖിലം. 113

പലതോതിടേണ്ട മമ മന്നവ! സൽ
ഫലയുക്തകല്പതരു കിട്ടകിലും
ഫലമിത്രമാത്രമിഹ കാട്ടിടുവാൻ
ചിലനാളം ഞെരുങ്ങുമതു നിണ്ണയമാം. 114

കൃതകൃത്യനായൊരു ഭവാനിനിനിൻ
സുതമിത്രമർത്യരെഴമസ്ഥലിയെ
വിതഥപ്രപത്തൊട്ടുഗമിക്ക നിന-
ക്കുതകുന്ന ഭൃത്യരൊട്ടമൊത്തുടനെ. 115

അലസംതെചെ,ന്നഖിലമർത്യരിലു-
ച്ചലമായയന്ന വിരഹാഗ്നിയെ നീ
നലമാം കടാക്ഷനവമാരികളാ-
ലലമാക്കിയി,ന്നുതിചെയ്തിടണം. 116

തുണയേകിവേണ്ടവിധമൊക്കയെ തൽ-
ക്ഷണമന്നദാനമതുമേകിയതും
പണമാഗ്രഹിച്ചുപരമല്ല; വെറും-
പിണമന്നദാനധനമേറ്റിടുവോൻ. 117

ഇതി മാമുനീന്ദ്രനുടെ വാക്കുമഹീ-
പതികേട്ട സംജനിതവിസ്മയനായ്
അതികൗതുകം ഗ്രഹണിതൻവചനം
മതിയിക്കലോ,ത്തധിക സത്യമതായ്. 118

അതുമല്ല, തത്സുരഭിതന്നിലവ-
ന്നതുലാഗ്രഹംബത! ജനിച്ചുടനെ
ക്രതുന്യൂറെഴന്നവനുമുത്തമമാം
പുതുവസ്തുകാങ്കിലുടനിച്ഛവരും 119

മുനിയോടിരക്കിലുമെനിക്കിവളെ
കനിവാൻ നല്കീടുകയില്ല ദുഷ്ടം
തനതായിട്ടന്നൊരു വിശിഷ്ടധന-
ത്തിനെയിന്ന കൈവെടിവതാരുലകിൽ? 120

ഇവളിന്ന കയ്യിൽവരുമെങ്കിലെനി-
ക്കവനീനിവാസമതു നാകസമം
ശവമന്യരീതിയിലതോത്തു സദാ-
ശിവനേ! വസിപ്പതതിഭസ്മഹമാം 121

അണിമാദിതൊട്ടവകളെട്ടുമെനി-
ക്കണിയാം വരിൽ,പ്പുതുവശത്തിനിമേൽ
പണിയെന്യ ധേനു യഥ വന്നടനെ
കണികാണ്മതുംഹ! ഹ! ഭാഗ്യഫലം. 122

ധ്രുവമേതു മട്ടിലുമെനിക്കിവരുന്ത-
ന്നവകാശമെത്തണമതിന്നിനി ഞാൻ
അവമാനമെന്തുവരുമെങ്കിലുമി-
ന്നവസിപ്പമാടഭണമാ,മിവനും. 123

ഉടനെഹരിച്ചിടുകയുക്തമത-
ല്ലിടവൊന്നുമാറിടുവനിന്നിവനും
ഭടരേറ്റുമൊത്തുടനെ വേണ്ടതുഞാ-
നിടപോലെചെയ്തിടുക യുക്തമതാം. 124

കളയാതെ ഞാൻ സമയമിന്നിനിപോയ്
മിളിതാദരം പ്രജകളേയുമുടൻ
അളവറമോദമൊടുകണ്ടുനരം-
ക്കളതുപ്തിയാന്നിവരെ വിട്ടിടുവൻ. 125

അവർവന്ന യുക്തിയതിനൊത്തവിധം
നവമാമുപായമതുകൊണ്ടിവളെ
പവമാനവേഗമൊടു നല്കിടുവാ-
നിവനാജ്ഞചെയ്തിവിടയച്ചിടുവൻ. 126

ഉടനീവിധം നൃപതിനിശ്ചയമാ-
ന്നടജസ്ഥനാം മുനിയൊടന്നവന്നും
വിടവാങ്ങിനാൻ ഭടരുമൊത്തുതദാ
തടവറ്റ തേരതിലുമേറിയവർ 127

ആ രാജാവന്നയാതരൊത്തതിജവാല
തേരിൽ കരേറീട്ടടൻ
പാരാതാ,പ്പവമാനതുല്യഗതിയാം സ-
ന്ധൈസന്ധവത്താലവർ
താരാധീശനൊളംവളന്ന ഗിരിശൃം-
ഗാദ്യങ്ങളും താണ്ടിനാ-
രാ, രാജ്യത്തു കടന്നുചെല്ലുവഴിനായ്
നാലഞ്ചുനാൾ നല്പപോൽ. 128

ഭീമാകാരനതായ മന്നനടജം
വിട്ടോരുനേരംമുത-
ല്ക്കാമാന്യാതിഥി മാമുനിക്കുടയസൽ
സൗഭാഗ്യധേനുക്കളെ
ശ്രീമാനന്ന കരത്തിലാക്കുവതിനായ്
മാർഗ്ഗങ്ങളോ,ത്തനപഹം
സീമാതീതതയാന്ന തൃഷ്ണയിൽനരൻ
മൂർഖത്വമോക്കും ദൃഢം. 129

ചിത്തംതാൻ പണ്ണശാലാതലമതിലുമന-
ന്താഭമാം നേത്രയുഗം
യന്തംചെയ്തന്ന രാജ്യത്തിലുമഥ; നൃപനും
നിത്യനിശ്ചേഷ്ടനേപ്പോൽ

വൃത്തംതാനോർത്തു നന്നായ് സുരഭിയുടെ
മഹാവൈഭവംതാനുമപ്പോൾ
വിത്തംമോഹിപ്പവക്കീദ്ധരയതുനിയതം
നാരിട്ടും നാരകംതാൻ. 130

മന്നൻതൻ യാത്രകണ്ടാലവനുടയ മഹാ-
യാത്രയിൽവച്ച ദോഷം-
വന്നല്പംപോയിട്ടുംപോ,ലഖിലജനമുടൻ
ചിന്തചെയ്തീടുമപ്പോൾ
എന്നാലല്ലാലവൻതൻ ധനമതഖിലവും
നഷ്ടമായിട്ട താനേ-
തന്നപ്പോൾപോയിട്ടും സല്പുരുഷനൊടവനും-
സാമ്യമായ്ക്കേമനപ്പോൾ. 131

അശ്വങ്ങളാലധികത്രുഢമതായതേരി-
ലസ്വസ്ഥനാ,യവനിരുന്നതിശോകചിത്തൻ
വിശ്വസ്തരാം ഭടരുമൊത്തു ദിനങ്ങൾനാലു-
വിശ്വങ്ങൾതന്നധിപനന്നു കഴിച്ചുകൂട്ടി. 132

ചാലേ ദിനാന്ത്യസമയം പുനരാന്ന സന്ധ്യാ-
കാലേ പുരത്തിലവനെത്തി വിചാരമഗ്നൻ
മാ,ലേകമാ,രവി മറഞ്ഞുടനസ്തശൈല-
മേലേറി; ഘോഷയനുടൻ പകരംവിളങ്ങി. 133

കാലോചിതംമൃതി നിനക്കിനിനാളെയെന്ന-
ങ്ങാലോകനാവലിയിലങ്ങിനെ കാട്ടിയക്കൻ
ആലോചനാവിഷയമാപ്തനായ്ക്കൊട്ടത്തി-
ട്ടാലോലഗാത്രനുടനബ്ധിയതിങ്കൽ മുങ്ങി 134

പതിനാറാംസർഗ്ഗം സമാപ്തം.

പതിനേഴാംസർഗ്ഗം

മന്നവേന്ദ്രമണി പോയൊരുനാൾതൊ-
ട്ടന്നവൻ തിരികെയെത്തിടുവോളം
ഉന്നതാധികയാടു പാത്തവരെല്ലാം
വന്നണഞ്ഞു യുപസീമ്നി ജനങ്ങൾ. 1

കന്നൽനേർമിഴികൾ തന്നൊടുമൊത്തി-
ട്ടുന്നതൻമുതലനേകതരക്കാർ
മന്നവന്നുടെ നിദർശനകാംക്ഷാ-
സന്നഭാവിയതു പാത്തുടനെത്തി. 2

പൊക്കമുള്ള രഥമാന്നൊരു ഭ്രുപൻ
പക്കമൊത്ത നിജമന്ത്രികളോടും
തക്കമാ,രവി പയോധിയിലേപ്പോൽ
തക്കമറു ധരതന്നിലിറങ്ങി. 3

ഭായ്മാരുമുടനെത്തി യുപൻ തൻ
കായ്മാം വരവുക,ണ്ടെതിരേല്പാൻ
വീയ്വാൻ യുപനനുഗ്രഹമേകാ-
നായ്യുന്ദുവുമട്ടത്തവിടെത്തി. 4

യാമി, യാമ്യഹമിതേവിധമന്നാ-
ക്കാമിനീമണികൾ കൗതുകമോടും
കാമിമന്നനൊടണഞ്ഞു; പുമാൻതൻ-
സാമി സാദ്ധികം ദ്രുധം ഭുവനത്തിൽ. 5

എണ്ണുവാൻ വിഷമമെന്നതുകൊണ്ടാ-
പ്പെണ്ണതാട്ടവരെയൊക്കെയുമപ്പോൾ
കണ്ണുകൊണ്ടൊരു കടാക്ഷമതേകി-
ത്തിണ്ണമതുനിവസിച്ചു യുപാലൻ. 6

ദിവ്യരാകുമവരൊക്കെയുമപ്പോൾ
ഭവ്യനേച്ചയൊടനുഗ്രഹമേകി
നവ്യയാത്രയതിൽ വന്നതു താനെ-
ന്നവ്യയാക്ഷിയുഗളാലവരോതി. 7

ആവകയ്ക്കു ചിലതിനവനപ്പോൾ
ഭാവവിച്യുതനുമുത്തരമേകി
ഹാ! വരൻപുരുഷനുള്ള വിഷാദം
നാവെടുത്തവനരയ്ക്കുകയില്ല. 8

വിണ്ണമർക്കമതിഭീതിദമാകും-
വണ്ണമുള്ള മുഖവക്ത്രസരോജം
നിണ്ണയം തദനുവാടിയമട്ടിൽ
ഭണ്ഡമാന്തരഥ കണ്ടജനങ്ങൾ. 9

പണ്ടുമീവിധമിവന്റെ മുഖത്തിൽ
കണ്ടുമില്ലിവനൊരോമ്മയുമെന്നായ്
മിണ്ടുവാനുമരുതാതൊരുക്കൂട്ട-
ക്കുണ്ടുശങ്ക ചിലതിങ്ങനെ ഹൃത്തിൽ. 10

വശ്യവാഗ്മി നരപാലനുമത്യാ-
വശ്യമായവിടെ നിന്നവരോടായ്
ദൃശ്യവസ്തുവിനെവിട്ടു വിഷാദ-
സ്പൃശ്യമെന്നിയെയുരച്ചുടനേവം 11

പോയിടങ്ങൾ സസുഖം വനയാത്ര-
യ്ക്കായി; വേണ്ടവിധമെത്തി വനത്തിൽ
ആയിരം കരമതുള്ളതുകൊണ്ടു-
ണ്ടായി വന്യമൃഗനാശമശേഷം 12

കാട്ടിലുലത്തിയൊരുശേഷമനേകം
പാട്ടിൽവന്നാരു മൃഗങ്ങളെയെല്ലാം
ആട്ടിവിട്ടധികകൗശലമെൻ കൈ-
കാട്ടിയന്തകപുരത്തിലുമാക്കി. 13

മോദമോട്ട മൃഗയാരസമെല്ലാം
സാദമറനുഭവിച്ചൊരുശേഷം
ഭേദഹീനമിഹവന്നിതു കിഞ്ചിൽ
ഖേദമുള്ളതിനി നാളെയുരയ്ക്കാം 14

ക്ഷീണമുള്ളതു കുറഞ്ഞിട്ടുമീനാഥം
കാണണം പരിനോഷസി നൂനം
പ്രാണവേദനവരുന്നൊരുനേരം
വീണവായനയതാക്കരുചിക്കും? 15

എന്നുചൊല്ലിയഥ ഹേഹയഭൂപൻ
വന്നുനിന്ന നിജകാന്തകളോടും
ചെന്നുപൂകി മണിമാളികതന്നേ-
ലൊന്നുമപ്പൊഴതു ചൊല്ലിയതില്ല. 16

കാമമേകുവൊരു രാജമുഖാബ്ജം
വാമമാർമണികളൊക്കെയുമപ്പോൾ
സോമബിംബമഖിലാഭ്രപരീത-
ശ്യാമമായവിധമന്നവർകണ്ടു. 17

ഓഷധീശമുഖബിംബകളാകും
യോഷമാർ നൃപനസ്ഥിതമാകും
വേഷഭ്രഷണമഴിച്ചഥവെച്ചാ-
ഭാഷണം ചിലതുചെയ്തതുദാഹരിം. 18

എന്തിരിന്ന തവ വക്ത്രസരോജം
പന്തിവിട്ടതി വിവർണ്ണമതായി
വെന്തിട്ടന്ന, വിധുബിംബമതിങ്കൽ
പൊന്തിട്ടന്നൊരു കളങ്കസമാനം. 19

ദുഷ്ടപൂർവ്മതുമല്ലതി ശീലോൽ
കൃഷ്ട! നിന്നുടയയാത്രയതിങ്കൽ
സ്പഷ്ടമിന്ന തവ പരിയെരാപ-
ത്തിഷ്ടരാകുമിവരോടുരചെയ്തു. 20

കാനനാന്തരനിവാസികളാകും
മാനമാന്നൊരു മഹർഷിഗണങ്ങൾ
മീനകേതനസമാന! ശപിച്ചോ?
ദീനമെന്തു തവ ചൊല്ക സമസ്തം. 21

മല്ലിട്ടന്നൊരു നിഷാദശരേഷം
തല്ലിട്ടനതിനു നിന്നൊടടുത്തോ?
മല്ലികാശരസമാന! ഭവാൻതാ-
നല്ലി? പാർത്തലമതിന്നൊരു നാഥൻ? 22

നൊന്തിട്ടന്ന ഭവദീയമുഖാബ്ജം
ഹന്ത! കണ്ടൊരിവർതന്നടെചിത്തം
പന്തിടഞ്ഞമുലമാരുടനേവം
ചിന്തപൂണ്ടു പലത,ന്നരചെയ്താർ. 23

മങ്കമാരുടെ വചസ്സുകളന്നാ-
തങ്കമോടു മഥ കേട്ട നൃപാലൻ
തങ്കലാന്നൊരഭിമാനമസാദ്ധ്യാ-
ശങ്കകൊണ്ടവനരച്ചുതുമില്ല. 24

കാനനത്തിൽ മൃഗയാരസമാന്നി-
ട്ടനമെന്നിയെ ചരിച്ചൊരുനേരം
മാനവാഗ്രണി മഹർഷിവസിക്കും
സ്ഥാനമൊന്നുടനെ കണ്ടിതു ഞങ്ങൾ. 25

ചെന്നനേരമുടജത്തിലഹോ! സ-
മ്പന്നമാകിയൊരു സൃഷ്ടിവിശേഷം
ഉന്നതാചലവരസ്ഥനിമാരേ!
മുന്നമോതിയതുമന്നഥ കണ്ടു. 26

പാർത്തലത്തിലതു മർത്യനശേഷം
ചീർത്തമോദമുട,നേകിടുവാനായ്
തീർത്തതാമതിനെ; ഞാനതിനാലി-
ന്നാർത്തനായധികമെന്തിനി ചൊൽവൂ? 27

കണ്ടനാൾമുത,ലെനിയ്ക്കതിലേറ്റം-
കൊണ്ടസിന്ധുവതുപോ,ലഭിലാഷം
പ,ണ്ടഭ്രതവിധമായുയരുന്ന-
ണ്ടിണ്ടലിന്നിഹ ഭവിച്ചതിനാലെ. 28

വേണമിന്നതിനെയെങ്ങിനെയെല്ലാം
നാണമെന്നിയെയിരക്കിലുമപ്പോൾ
താണമർത്യർ നിജസിദ്ധിയതിന്ന-
ക്ഷീണയാചനയതാണിഹ യോജ്യം. 29

ലജ്ജയേതുമിയലാതെ ധനത്തെ
ദുർജ്ജനംനിയതമാർജ്ജനചെയ്താൽ
പജ്ജനീയതപെടുന്നതശേഷം
നിർജ്ജയത്വമൊടു വിത്തമൊഴിക്കും. 30

ക്ഷേമമാണതിനൊടൊത്തൊരുവാസം
ക്ഷാമവും പുരിയിലെത്തുകയില്ല
പ്രേമമോടു ശശിയെത്തുകിൽനക്ത-
ശ്യാമവും ധവളമാവുകയില്ലേ? 31

ശേഷമുള്ളതു സദ്മസ്സിൽവസിക്കും
ദോഷവിജ്ഞനമൊടൊക്കവെ നാളെ
ശീഘ്രമാദിപദമേതുമതെല്ലാം
യോഷമാരുമിനികേൾക്കുക നിങ്ങൾ. 32

സപ്തവാസരമതായി സുഷുപ്ത്യാ
ശപ്തനായി മരുവുന്നിഹ ഞാനും
ഗുപ്തമാം മുറിയിലൊന്നകിടന്നാൽ
തപ്തഭാവമതുമൊട്ടിനി മാറും. 33

ഭാവമൊന്നഥ പകർന്നു ഗുപാലൻ
സാവകാശമിതി ചൊല്ലിയനേരം
ആ വരോരുഗുപകാന്തകളെല്ലാം
സാവധാനമൊടു തല്പമൊരുക്കി. 34

ശയ്യതന്നരികിലെത്തി ഭൂപാലൻ
തയ്യലാംമണിനിഷേവിതനായി
പൊയ്യതല്ലൊരു മഹാവിടപംപോ-
ലയ്യ! ചൊല്ലിയഥ വീണതിതപ്പൻ. 35

തങ്കനിർമ്മിതകരസ്ഥിതമാകും
കങ്കണാവലിയിൽനിന്നഥ പൊങ്ങും
പങ്കമറൊരു മഹാസ്പന്ദ, മന്നാ-
തങ്കമാ, ഭൂപനിലുള്ളതൊഴിച്ചു. 36

വീശിനാർ ഭൂപനെഴുന്ന വിഷാദം
കാശ്യമാകുവതിനംഗനമാരും
പാശ്വഭാഗമതിൽനിന്ന സുഗന്ധം
പൂശിയും ഭൂപനു സൗഖ്യമതേകി. 37

സുപ്തിവന്നതിവശായൊരുനേരം
സുപ്തമായി നയനങ്ങളുമൊപ്പം
ഭൂപതിപൂണ്ടവനുറങ്ങി തദാനീം
ഭക്തിതൊട്ടവകഴിഞ്ഞൊരു ശേഷം. 38

ഗാഢനിദ്രയതിനൊട്ടഥ മുമ്പായ്
ശുദ്ധമൂലതമമായ കിനാവും
ശ്രദ്ധമാന്നൊരവനന്നഥ നേത്രാ-
ശുദ്ധമായധിക വിസ്മയനീയം. 39

മദ്വരം സഫലമാക്കുവതിന്നായ്
സത്വരം സകലവല്ലഭവിഷ്ണു
സത്വരുചി, മനുജാകൃതിയായ് വൻ-
സത്വമാന്ന ധരയിങ്കൽവസിപ്പൂ. 40

പണ്ടുതന്നെ വരമുണ്ടിഹ തൻകൈ-
കൊണ്ടുമേ മരണമെന്നതുമോത്താൽ
മിണ്ടുവാനുമെളുതല്ലിതു; ഗോപ്യം-
തണ്ടുതപ്പികരം പരസ്യമതാക്കും. 41

കൗസ്തുഭാഭരണനി,ന്നവതാരം
നിസ്തുലാഭമൊട്ടുചെയ്ത ജഗത്തിൽ
സ്വസ്തിമർത്ത്യനു പലേവിധമേകാൻ
വ്യസ്തഭാവമൊട്ടതാ,നമരുന്നു. 42

പുണ്യഭായി, ജമദഗ്നിമുനിയ്ക്കാ-
വർണ്യയാകിയൊരു രേണുകതന്നിൽ
നിർണ്ണയം ഭുവിജനിച്ചു കരിങ്കാർ-
വർണ്ണനിന്നരികുലാന്തകനായി. 43

പേരുകൊണ്ടു ഭൃഗുരാമനവൻമു-
പ്പാരുമമ്പിനൊട്ടു കാത്തിടുമെന്നു,
ചാരുശീലനവനാ,ലരിവർഗ്ഗം-
തീരുമെന്നതിനുമില്ലിനിയീഷൽ. 44

രാട്ടിനേറുമൊരു നിഷ്ഠനടത്താൻ
കാട്ടിലമ്പൊട്ട ഗമിച്ചൊരുനാളിൽ
നീട്ടി, നീരുമതലുള്ളവയെല്ലാം
പാട്ടിലുള്ളവരിലും മുനിനാഥൻ. 45

സ്വർഗ്ഗതുല്യമുടജത്തെയുടൻ താ-
നഗ്നിം ലവമതെന്യെ മുനീന്ദ്രൻ
സർഗ്ഗമാക്കി സുരഭിയ്ക്കുമാ, സം-
സർഗ്ഗഹേതുവതിനാലവനപ്പോൾ. 46

ചത്തുപോമിവിടെയെന്നുനിനച്ചാ-
ക്ഷുത്തുചെന്ന സമയത്തു മുനീന്ദ്രൻ
പത്തുനൂറുശതമുള്ളൊരു മർത്ത്യാ-
പത്തു സദ്യയതിനാലെയകറ്റി. 47

ധേനുവാം സുരഭി തന്റെ മഹത്വം
ഭാനുമാനുടകമെന്നതിനെപ്പോൽ
ഞാനമമ്പൊട്ട ധരി,ച്ചുതിലിച്ചാ-
സ്വാനുഭൂതിയൊട്ടുമൊത്തിവിടെത്തി. 48

മന്ത്രിമാർ ജളരശേഷവുമിന്നെൻ
തന്ത്രിഭാവമതു പൂണ്ടതിവേഗം
തന്ത്രവും സുരഭിതൻ ഹരണാർത്ഥം
മന്ത്രമോടുമരചെയ്തിടുമോത്താൽ. 49

സത്യമൊക്കെവെ മറന്നൊരുഞാനി-
ന്നത്യഗാധമിയലുന്നൊരു മോഹാൽ
മർത്യവയ്യമുനിതൻ പശ്ചാതന്നെ
നിത്യമെന്നുടയതാക്കുവതിന്നായ്. 50

സാദരമറ മമ മന്ത്രികളേഞാൻ
സാദരം മുനിവസിയ്ക്കുമിടത്തിൽ
മോദമോടുടനയച്ചുവരെല്ലാം
വാദമെന്യെ പശ്ചാതന്നെ ഹരിക്കും. (യുഗ്മകം) 51

സാമദാനമിവ രണ്ടവരെല്ലാം
നാമമാത്രമഥ ചെയ്യുമൊടുക്കം
കാമധേനുഹരണാർത്ഥർ മുനിക്ക-
ന്നാമയങ്ങളുടനേകി ഹനിക്കും. 52

നന്ദിനീസഹിതരായവരെല്ലാം
നന്ദിപൂവ്വുടനെൻ നികടത്തിൽ
നിന്ദിതാരികളുവ,ന്നുപഹാര-
സ്യന്ദിയായവളെയേകിടുമന്നാൾ. 53

ധേനുതൻ ഹരണമ,ന്നവർ ചെയ്തി-
ട്ടാനയിപ്പതു മുനിക്കു തദാനീം
ന്യൂനമാമധികദുസ്സഹമായ-
ന്യൂനകോപമൊടെതിർത്തിടുമപ്പോൾ. 54

അ,മ്പശേഷമിയലാത്ത ഭടന്മാർ
വമ്പനാം മുനിയെയും സുതരേയും
കമ്പമറാഥ ഹനിക്കുമസത്തിൻ-
മുമ്പരാം സചിവസംയുതരായി. 55

താതനന്ന നിജസോദരരോടും
ഭ്രാതലത്തിൽ മൃതമാമൊരുദന്തം
ശോതകീർത്തി ഭൃഗുരാമനെഴും സ-
ശ്ചേതനയ്ക്കധിക ദുസ്സഹമാകും. 56

അച്ഛനേബ്ഭടർ വധിക്കുകയാലാ-
ക്കച്ഛപാകൃതിധരപ്രതിമൻതാൻ
സച്ഛമാം മഴുകരത്തിലുമേന്തീ-
ട്ടിച്ഛപോത്സരുഷമെത്തിടുമത്ര. 57

ഏറുമുട്ടുമൊരു വൻഭടരേത്താൻ
കാറു പാംസുവിനെയെന്നതുപോലെ
മാറു,മെൻ ധരയിലുള്ളവരെല്ലാം
തോറുപോമവനൊടെന്നതു നൂനം. 58

യുദ്ധഭ്രമിയിലശേഷഭടന്മാർ
ബദ്ധരായ്പ്പരശുരാമകരത്താൽ
ശുദ്ധമാം യമനെഴും പുരിയിത്സ-
ന്ദിശുദ്ധമറുടനെയെത്തിടുമല്ലോ? 59

നാടുവീടുമുതലായവയെന്യേ
കേടുപൂണ്ടധിവസിക്കുകിലീഞാൻ
തേടുമന്ന ജളഭാവവു, മേറെ-
മ്പോടുചെല്ലുമതിനാലടരിന്നായ്. 60

വീരനായ ഭൃഗുരാമനൊടീഞാൻ
ഘോരപോരിനണയുന്നൊരു നേരം
ധീരനാമവനുമെന്നടെ മെയ്യി-
ല്ലാരമങ്ങിനെ പൊഴിച്ചിടുമസ്രും. 61

ശസ്ത്രവും ബഹുപൊഴിപ്പൊരുനേരം
വസ്ത്രമെന്നമുതലെന്നടെയെല്ലാം
അത്ര ബാഹുഗണമായിരവും മേ
നിസ്ത്രപം ഹ!ഹ!ഹ! നഷ്ടമതാകും. 62

താതനേബത! വധിച്ചതിനന്തരം–
ഭ്രാതകോപമൊട്ടു രാമനുമെന്നെ
പ്രേതനാഥപുരിതന്നിലയക്കും
വീതരാഗമതു നിർണ്ണയമല്ലോ? 63

മോക്ഷവും മമ ലഭിച്ചിടുമന്നാൾ
സാക്ഷരം ജഡവുമന്നു നശിക്കും
രൂക്ഷമാകിയ കിനാവുകളേവം
ഹാ! ക്ഷതം ലവമതെന്നിയെകണ്ടേ. 64

എന്നിലുള്ളധികരൂക്ഷതകൊണ്ടീ–
മന്നിലുള്ള ബഹു ബാഹ്യജഡാവം
വെന്നിടും പരശുരാമകരാഗ്നി–
യ്ക്കുന്നിലും മഹിയിലില്ലൊരു ശൈത്യം. 65

കാളരാത്രിയതിലും ബഹുഘോരം
കാളിടുന്നൊരു കിനാവുകളേവം
നീളെനീളയഥകണ്ടു പിശാചിൻ
പാളിയാൽഗ്രസിതകാളികയേപ്പോൽ. 66

നാമരൂപമറിയാത്ത പുമാന്മാർ
ശ്യാമവർണ്ണമുടയോരൊരുമൂവർ
പ്രേമമോടനുഗമിപ്പതുമപ്പോ–
ഴാ,മഹാൻ നൃപതി കണ്ടുകിനാവിൽ. 67

ഭദ്രമായൊരുസുഷുപ്തിയുമപ്പോൾ
മുദ്രയെന്നിയെ കിനാവുകളാലെ
നിദ്രവിട്ട പരിതഃസ്ഥിതിതന്നിൽ
ഛിദ്രഹേതുവതു കണ്ടതുമില്ല. 68

അല്പവും പുനരുറക്കമെഴാതാ–
ശില്പതല്പമതിലങ്ങിനെയന്നാൾ
ഉല്പലാക്ഷനെനിനച്ചുകിടന്നാൻ
സല്പഖേദശമനാശ നിമിത്തം. 69

വിത്ത,നാരി,മുതലാം മുതലെല്ലാം
സത്തമൻ പരനെഴുന്നതിനേ നാം
വൃത്തഭംഗമൊട്ടു വൃത്തതിലോത്താ-
ലിത്തരം രജനി വന്നുഭവിക്കും. 70

ശേഷ ശോഷനിശയും പുനരന്നാ-
ളേഷഭ്രപതി നയിച്ചൊരുമട്ടിൽ
ശീഷ്പാടമൊരുപോലതുസവ്വം
ഭാഷണത്തിനുമുറച്ചുവനന്നാൾ. 71

നേരമങ്ങിനെവെളുത്തരുണൻതാൻ
തേരതങ്ങിനെ നയിച്ചുതിവേഗം
വീരഭാസ്കരനൊടൊത്തവിടപ്പോ-
ഴാരവത്തൊടുദയാദ്രിയിലെത്തി. 72

പാകശാസനശരാസനസാരം
നാകവാസികളെടുത്തതിതുണ്ടം
ശോകമെന്നിയെ പുരട്ടിയപോൽ സ-
ല്ലാകമിന്ദ്രദിശി തന്നിൽവിളങ്ങി. 73

അല്ലലാറുപനുവന്നതശേഷം
വല്ലതെങ്കിലുമുരപ്പതുപോലെ
മെല്ലവേ കിളികൾപാടി; നിശേശൻ
വല്ലഭേപമതുവിട്ടുഗമിച്ചാൻ. 74

പാരിലെങ്ങുമൊരുപോലവെ കായ്യും
നേരിലങ്ങിനെ നടത്തുവതിന്നായ്
നേരിട്ടന്ന ജനമൊക്കെയു,മക്കൻ
നേരിയോരുകതിർ വീശിയനേരം. 75

മുന്നമാപ്പവരയുമ്പബലത്താൽ
വന്നതന്നുടെ കിനാവുകളെല്ലാം
ത,ന്നകംതളിരിൽനിന്നു മറന്നാൻ
ഖിന്നതാദിഭജനാലതുപോലെ. 76

നക്തകാലമതിൽ ദൃശ്യമതാകും
വ്യക്തമായൊരു കിനാവുകളെല്ലാം
ശക്തനാകിലുമൊരിക്കലശിക്കും
സക്തരാകിലതു നിസ്സ്തയമല്ലോ? 77

നിത്യകർമ്മമതു ചെയ്തൊരുശേഷം
കൃത്യമന്ത്ര മണിപത്തിനൊത്തെ
ഭൃത്യ,മന്ത്രി,ഭടരെന്നിവരോടും
സത്യമാ സഭയിലെത്തി നൃപാലൻ. 78

നാഗരാഭിജനമന്യമഹാന്മാർ
വേഗമാ,സചിവർ നല്ലഭടന്മാർ
സാഗതത്തൊടവിടെത്തിവസിച്ചാ-
രാഗമിപ്പൊരുനൃപാലനെനോക്കി. 79

ഒന്നുകൊണ്ടുമൊരുക്രൂസലുമെന്യേ
കുന്നതോല്ലുവൊരു പീഠമതിന്മേൽ
ചെന്നമന്നനമിരുന്ന മഹേന്ദ്ര-
ക്കുന്നത,ന്മുകളിലാ, മുകിൽപോലെ. 80

കാട്ടിലാ,നൃപതി പോയൊരുശേഷം
നാട്ടിലന്നവരെയുള്ളാ,രുദന്തം
കൊട്ടിനാർ വചനമൊന്നതിനാൽ മുൻ-
ക്രൂട്ടി മന്ത്രിമുതലായവരെല്ലാം. 81

പാട്ടിലുള്ളൊരു ജനത്തൊടശേഷം
രാട്ടിനീശനമഹോ! കുശലങ്ങൾ
വീട്ടിവിട്ട നിജശബ്ദഗണത്താൽ
വീട്ടിനാനവരിലുള്ളാരൃണത്തെ. 82

പുരലോകപുരവാസികളാലും
ഗുരവാവഹമതായ സദസ്സിൽ
ഗുരദന്തധവളാശനതായ്ത്താൻ
ഗുരവം ചെറുതുമെന്യേ വഭിച്ചാൻ. 83

കേറംപ്പിനിന്നിവനരപ്പതശേഷം
തീപ്പിനാണഖിലമോതുവതിപ്പോഠം
ഓപ്പിനെന്നവനര,ച്ചതിദീർഘം–
വീപ്പിനോടുമടനോതി സദസ്സിൽ. 84

വീരവാരധികളാം ഭടരോടും
ഘോരകാനനമമന്നിതു ഞങ്ങടം
പാരമാക്കുമൊ,രുപദ്രവമാകും
ക്രൂരജന്തുതതിയെക്കൊലചെയ്യാൻ 85

ചിന്തിതാതിജവമഞ്ജുദിനംകൊ-
ണ്ടന്തികത്തിലമരും ഭടരോടും
ദന്തിതൊട്ട മൃഗമിശ്രമതായ്മുൻ–
പന്തിസംസ്ഥ വനഭ്രമിയിലെത്തി. 86

വെച്ചനേരമുടനെൻ പടയുശം
മെച്ചമായടവിതൻ നികടങ്ങടം
മിച്ചമായ്വിപിനലക്ഷ്മിയതെൻകാ–
ലൊച്ചകേട്ടളവുമണ്ടി മൃഗങ്ങടം. 87

ഓടിജന്തുകുലമൊക്കവെ ഞാനും
വാടിടാതനുഗമി,ച്ചവതന്നെ
പേടികൊണ്ടു ചിലതൊക്കെ മരിച്ചുൽ–
ഘാടിതാസ്രുമതിനാലുമനേകം. 88

തേടികാലപുരി ജന്തുസമൂഹം
കോടിയില്പരമതെൻ വിശിഖത്താൽ
പാടിതാഖിലതന്തുതടവശോണം–
മൂടിയോടി ഗുഹയിൽ ചിലതെല്ലാം. 89

നാമമാത്രമതുതാൻ മൃഗവൃന്ദം
നാ,മനേകരൊടുമൊത്തു വനത്തിൽ
ക്ഷേമയുക്തമഥ പോയതിനാലും–
പ്രേമമാ,മതിൽ വസിച്ചിടുവോക്കും. 90

ദുഷ്ടജന്തുഗണമെൻ കരജാലൈൽ-
ക്കൃഷ്ട ശിഷ്ട നിശിതാസിഗണത്താൽ
കൃഷ്ടരായ് മൃതിവരിച്ചു ചരിച്ചാർ
സ്പഷ്ടമാ,രവിസുതന്റെ ഗൃഹത്തിൽ. 91

മത്തരാം ദ്വിരദവൃന്ദവുമെല്ലാ-
മത്തലേറവിടെവീണ മരിച്ചു
ഉത്തമൻ ദശരഥാഭിധനാലേ-
ചത്ത,വൻകരിയതെന്നതുപോലെ. 92

ആക്കമേ വിപിനജന്തുസമൂഹം
ചേക്കകിച്ചിനി ലവം ഹൃദി ദുഃഖം
നേക്കുപൊങ്ങുമൊരുവഹ്നിയിൽ വെള്ളം-
ചേക്കകിൽ?.....വിപിനമാ,നിലയായി. 93

ഭക്ഷ്യപാനമതുമൊക്കെവെടിഞ്ഞാ-
ലക്ഷ്യമൊന്നതിനെ ലക്ഷ്യമതാക്കി
കക്ഷ്യപായമൊടു കാനനദേശം
ശിക്ഷയാലധികശാന്തമതാക്കി. 94

എട്ടുപത്തുദിവസം ബഹുദാഹം
പെട്ടടൻ വിവശതാഭരായി
പെട്ടപോമുടനെയെന്നൊരുമട്ടാ-
പ്പെട്ടടൻ ജലമതിന്ന നടന്ന. 95

കണ്ടതില്ല ജലമെങ്ങുമെയെന്നാ-
ലണ്ടർകോനുടയ ദിക്കിലതായി
ഇണ്ടലെന്യെ വിലസുന്നടജത്തെ
പ,ണ്ടദൃഷ്ടവിധമാന്ത്ര കണ്ടേ. 96

ആത്തിതീക്കുമവിടെത്തുകിലെന്ന-
ങ്ങോർത്തിതെൻ ഹൃദയമപ്പൊഴതിങ്കൽ
പാത്തിടാതുടനെ ഞങ്ങളശേഷം
മൂത്തിയറവിധമായവിടെത്തി. 97

കല്യനായ ജമദഗ്നിമുനീന്ദ്രൻ
ശല്യമേതുമിയലാതെ വസിക്കും
തുല്യമറ്റ നികടം നയനങ്ങൾം-
ക്കല്ലൽവന്നതുമൊഴിച്ചു തദാനീം. 98

ദാഹമേറിയനിമിത്തമഹോ! വ-
ന്മോഹമാന്ം ജലപാനമതിങ്കൽ
സാഹസത്തൊടവിടെത്തി,കബന്ധം
ദേഹമുള്ളസമയംവരെ വേണം. 99

ഗോത്രനാമമിവയൊക്കെയറിഞ്ഞാൻ
ഗോത്രതൻ പതിയതെന്നതുമപ്പോൾം
മാത്രമ,ല്ലഖിലമെന്നടെവൃത്തം
നാത്രസംശയമറിഞ്ഞു മുനീന്ദ്രൻ. 100

ക്ഷുത്തുദാഹമിവയാലിനി വേഗം
ചത്തുപോ,മതിനു നിഷ്കൃതിചെയ്യാൻ
എത്തുവോളമവനേകിജലത്തെ
മുത്തുചേത്തുടനെ ഞങ്ങളിലെല്ലാം. 101

വാനവേന്ദ്രനുമധ്യഷ്യനതാകും
മാനമാന്നൊരു മഹഷി തദാനീം
ദാനമായുടനെനല്കി ഹിതം ത-
ന്നാനനം പ്രകൃതഭേദമെഴാതെ. 102

അത്രയല്ല; വിഭവാഞ്ചിതമായി-
ട്ടെത്രയും സുഖദസദ്യ തദാനീം
മിത്രഭാവമൊടു നല്കി വിശേഷാ-
ലത്ര വേണ്ടതുടനൊന്നുമെഴാതെ. 103

സദ്യനല്കിയതിമോദമൊട്ടും സ-
ദ്വിദ്യയാലുടനെതന്നെ മുനീന്ദ്രൻ
അദ്യ സത്യമിതുകാരണമെന്തോ
സദ്യശസ്വി മുനിനാഥനിലുണ്ടാം. 104

പാചകത്തിനുമഹാനസമാകും
സൂചനാദികളുമെന്യെ തദാനീം
വാചികത്തിനുമഗോചരമാം മ-
ട്ടാചരിച്ചു ബഹുസഭ്യയുമപ്പോൾ. 105

കുണ്ഡലീശനുമതിന്റെ മഹത്വം
കണ്ടപോലെപറവാൻ പണിതന്നെ
പണ്ടൊരിക്കലുമകാപുരിയിങ്കൽ-
ക്കണ്ടു ദന്തിമുഖഭക്ഷണമേകം. 106

പച്യപാചകമിതൊന്നുമെഴാതാ-
രുച്യഭക്ഷണമതേകി മുനീന്ദ്രൻ
നിശ്ചയം സുധയിലുള്ളൊരുസാര-
വച്ചതായി വിഭവങ്ങളശേഷം. 107

ധർമ്മിയാം മുനിയിലുള്ളൊരുമായാ-
കർമ്മനിർമ്മിതമിതെന്നതിനാൽ ഞാൻ
മർമ്മമെന്തിതിഭവിക്കുവതിന്നെ-
ന്നമ്മഹാനൊട്ടു തിരഞ്ഞു തദാനീം. 108

മുമ്പുചെയ്തൊരുപകാരമശേഷം
തമ്പുരാൻമുനി മറന്നുതദാനീം
കമ്പുമാറുജലമാന്നൊരുകുംഭം
വെമ്പുകെന്നപതിവില്ല തുളുമ്പാൻ. 109

നിത്യനാംമുനി രഹസ്യമശേഷം
സത്യമായിവനോടോതി മനസ്വി
ഭൃത്യരൊക്കെയതുകേട്ടസമസ്തം
ശക്തിഭാവതയിലാം നണയാക്കും. 110

കല്പകദ്രുതരുവിനേവിജയിക്കും
തല്പരം ധനമഹോ! പശുവേകം
തല്പരാർത്തിയൊടുകാമദയായാ-
കല്പകം സുരഭി തത്ര വസിപ്പൂ. 111

കാമമേകുവതിനിന്നവളോളം
ഹേമവും സമമതല്ല നിനച്ചാൽ
കോമളാകൃതിതദാത്മജയായ്സ-
ന്നാമനന്ദിനിയടുക്കൽ വസിപ്പൂ. 112

ഇഷ്ടമെന്തുമുടനേകുവരിന്നൽ-
കൃഷ്ടയാമിക്ക വിഷമം ലവമില്ല
കഷ്ടകാലമതുമൊക്കെയൊഴിക്കും
പുഷ്ടമായയെ ഹരിക്കുസമാനം. 113

കിട്ടിയാലവളെ വേണ്ടതശേഷം
മുട്ടിടാതിഹ ലഭിച്ചിടുമെന്നും
കെട്ടിടാമിവിടെ, വേണ്ടതുപോലീ-
മട്ടിലീശ്വരയയന്നിടുമെന്നും. 114

ശീഷ്പാദമൊരുപോലെമുടിപ്പാൻ
പാഷ്ടേന്ദ്രരെയവശ്യക്ക സുസാധ്യം
ശേഷമൊക്കവെയുരപ്പതനേകം-
ശീഷ്മുള്ള ഫണിയാലുമസാദ്ധ്യം. 115

സത്യമിങ്ങുവരുമത്രയവശ്യം താ-
നത്രളംലവമതെന്നിയെവന്നാൽ
ദുർഗ്ഗമം വിധിയിതേവിധമാകും
സത്യമൊന്നിഹ ചമച്ചതുമില്ല. 116

ഓർത്തുനോക്കിയുചിതങ്ങളശേഷം
തീർത്തുചൊല്ല, കരണീയവുമിപ്പോൾ
പേർത്തുമെന്തവളെയത്രവരുത്താൻ
പാർത്തുടൻ വഴികളും വഴിപോലെ. 117

ഹൃത്തിലൊക്കവെ നിനച്ചതുപോലാ-
പത്തിനായുടനെ നാന്ദിയതായി
മുത്തിയന്ന സചിവേന്ദ്രരിലേകൻ
ഭക്തിപൂർവ്വമുരചെയ്ത തദാനീം. 118

മന്നവേന്ദ്രതവ വാചികമിന്നൽ–
പ്പുന്നമോദകരമെന്നരചെയ്താൻ
ചൊന്നതൊക്കവെ യഥാർത്ഥമതെന്നായ്
ത്തന്നെചൊല്ലി സമയോചിതഭൃത്യൻ. 119

മാളമെത്തിയനിശം നിവസിക്കും
വ്യാളവയ്യനരുവാം ഫണമപ്പോൾ
കോളെഴാതുടനയത്തിയപോലായ്
പ്രീളയെന്നിയെയൊരുത്തനരച്ചാൻ. 120

കണ്ടുഞാനവിടെയന്നതിശീലം–
കൊണ്ടുമേറമഭികാമ്യയതാകും
പണ്ടുമിന്നുമൊരുപോലെ സുപുത്രി–
ച്ചെണ്ടുമൊത്ത പാഥ്രതന്നെ മഹാത്മൻ! 121

കൊണ്ടുപോന്നിടുവനിന്നു; വിഷാദം–
കൊണ്ടുതെല്ലുഫലമില്ലലകിങ്കൽ
ഉണ്ടുമാർഗ്ഗമിനി ഞങ്ങളുപോയി–
ക്കൊണ്ടുവന്നിടുവനിന്നവർതന്നെ. 122

ദിവ്യവസ്തു നുപസന്നിധിയിങ്കൽ
ഭവ്യദം ദുഗ്ധമതെന്നിഹ കേൾപ്പൂ
അവ്യയൻ ഹരിയുമണ്ണവപുത്രീ–
നവ്യലക്ഷ്മിയെ ഹരിച്ചതിനാലെ. 123

ദൂതഭാവമതുപൂണ്ടതിവേഗം
വീതശോകമൊടു ചെന്നടജത്തിൽ
ഹാ! തപസ്വിയൊടുനിന്നഭിലാഷം
സൂതസത്തടരുമൊത്തുചൊൽവൻ. 124

സാമദാനമിവയാദ്യമുരയ്ക്കാ–
മാ,മഹാനതിലടങ്ങിടുമെങ്കിൽ
പ്രേമമെന്നിയെ ശഠിക്കുകിലപ്പോൾ
നാമടങ്ങുകയുമില്ലൊരുതെല്ലും. 125

ഭേദ,ദണ്ഡപടിരണ്ടുമെടുക്കും
ഭേദനത്തിനു തുനിഞ്ഞിടുമപ്പോൾ
ഭേദമെന്നുടനെയോത്തു മുനീന്ദ്രൻ
മോദമോടവളെ നല്കിടുമപ്പോൾ. 126

കിട്ടിയാൽമതിയൊരുത്തരവിപ്പോൾ
കട്ടിയോടുമൊരുമി,ച്ചവളേഞാൻ
കെട്ടിടാമിവിടെയന്യരുടൻകൈ-
കൊട്ടിയാലുമതിലില്ലൊരുചേതം. 127

മുട്ടുമോ സുരഭിയെത്തുകിലേതും
കിട്ടുമേ യുപനു വേണ്ടതശേഷം
വെട്ടവന്നതിതുനല്ലതു; നീകൈ-
വിട്ടുടൻ കളവതോ ബഹുകഷ്ടം!! 128

അഞ്ജനൗഷധിതിരഞ്ഞുനടന്നി-
ട്ടഞ്ജസാ നിധിലഭിപ്പതിനൊപ്പം
കഞ്ജനാഭവിധിയാല്പ്രഭുതന്നെ
കുഞ്ജഗേഹമതിലമ്പൊടുകണ്ടു. 129

ഇഷ്ടമൊക്കവെയുരയ്ക്കുക രാജൻ!
പുഷ്ടമോദമൊടു സർവ്വുമിപ്പോൾ
ശിഷ്ടരാം സചിവർ രാജഹിതംവി-
മ്മിഷ്ടമെന്യെ ഭുവി ചെയ്യുവരുല്ലോ? 130

ഇംഗിതാനുസൃതമായൊരുവാക്യം
ഭംഗിയിൽ സചിവനോതിയനേരം
ശൃംഗിയാം സുരഭിതൻ ഹരണാർത്ഥം
വ്യംഗ്യമായ് യുപനുമേവമുരച്ചു. 131

തഥ്യമാം തവ വചസ്സുകളെല്ലാം
പഥ്യമാണ്ണ പശുവൊത്തതിവേഗം
മിഥ്യയെന്നിയെമമേപ്സിതതുല്യം
കഥ്യമംഗലമൊ,ടത്രവരേണം. 132

കാമമാന്ന പശ്രുതന്നെയിദാനീം
സാമദാനമൊടിരക്കണമാദ്യം
വാമദേവസമനായ മുനീന്ദ്രൻ
പ്രേമഭാജനമതായ് വരുമല്ലോ?. 133

തന്നതില്ലവളെയെങ്കിൽ മുനീന്ദ്രൻ
മുന്നമോതിയപടിയെ്തിരേനീ
ഖിന്നഭാവമിയലാതുടനപ്പോൾ–
ത്തന്നെഭേദമതെടുക്കുകവേണം. 134

ഖണ്ഡനീയതപെടാത്ത മുനീന്ദ്രൻ
ദണ്ഡമെന്യെയരിനേയുമെതിത്താൽ
ദണ്ഡമാകുമൊരുപായമുടൻതാൻ
ചണ്ഡവിക്രമവഹിക്കുക നീയും. 135

നാലുപായമതുസവ്വുമപ്പോൾ
ചാലവേ മുനിയെതിത്തുടനെങ്കിൽ
ചോലൊടാമുനിയെ നിഗ്രഹമാകും
വേലകൊണ്ടുടനെ വെല്ലുകധീമൻ!. 136

എന്തുചെയ്തിടുകിലും പശ്രുതന്നെ
ചന്തമോടിവിടെയാക്കുക വേഗം
വെന്തുപോമവളെഴാതിഹവാസം
ഹന്ത! ചെയ്കിലിവൻ ദുഷ്ടമല്ലോ?. 137

ഓതിടാമവിടെയെത്തുവരിന്നായ്
നീതിപൂവ്വപഥമൊക്കെവെ ഞാനും
പ്രീതിയോടതു ധരിച്ചുടനാരും
നാതിതാമസമതെന്നിയെ പോവിൻ. 138

ഇത്യവണ്ണം സതേന്നിലുള്ളസചിവാ–
ദ്യാത്മാനക്രുലസ്ഥരോ–
ടാവോളോമഥ ഗോഗ്രഹത്തിനുതകും
മാർഗ്ഗങ്ങളോത്താപൻ

ഹാ! വങ്കക്കമനഹവസ്സുവതിനേ-
ക്കാമിക്കിലാപത്തുതാ-
നാവുംവണ്ണമഹോവരുന്നതുതടു-
ത്തീടാനുമാക്കൊത്തിടും. 139

വയ്യാതുള്ളോരുകായ്ത്തിനുജനമഖിലം
മൂളിടുമ്മന്ത്രിമാരെ-
ത്തയ്യാറാക്കീട്ടൊരക്ഷൗഹിണിയെയുമുടനേ
വിട്ടിടാൻ നിശ്ചയിച്ചാൻ
വയ്യാവേലിക്കുമാഗ്ഗം സുരഭിഹരണമെ-
ന്നോത്തതില്ലപ്പൊഴെങ്കും
പൊയ്യാകില്ലെന്നുമയ്യോ!! പരധനമതി-
ലേമോഹമാം നാശഹേതു. 140

പതിനേഴാംസർഗ്ഗം സമാപ്തം.

പതിനെട്ടാം സർഗ്ഗം

ഓക്കാൻപോലും വിഷമതരമാം
ഗോഗ്രഹംചെയ്തപ്പോൾ
തീക്കാനാവാത്തൊരു മഹദ്ദുഃഖം-
തന്നെയെന്നോർത്തിടാതെ
പാക്കാതപ്പോൾ സചിവവരന്മാർ
താനുമന്നാനയിച്ചാ-
നാക്കായാലും പ്രധനമതിൽ
തൃപ്തി ചെയ്യിക്കുമെന്തും. 1

വാടാതപ്പോൾ വദനകമലം
വാരിജാക്ഷന്റെഭക്ത-
ക്കീടായീടും മുനിയുടെമഹാ
ഗോഗ്രഹാർത്ഥം നൃപാലൻ
തേടാനാപത്തിനെയതുവിധം
വന്നതന്മന്ത്രിമാരെ-
ക്രൂടാതന്നാപ്പടയെയുമവൻ
യാത്രയാക്കാനൊരുങ്ങി. 2

ഏതായാലും ത്വടിതി നിജകാ-
ര്യങ്ങളും നേടുന്നതിന്നായ്
വീതാശങ്കം മരുവുമവരേ-
ക്കണ്ടുടൻ കാത്തവീര്യൻ
പ്രേതാധീശന്നുടയപുരിതൻ
നാന്ദിയാകും വനത്തിൽ
ഭ്രാതാവിഷ്ടൻ സചിവരെയുടൻ
യാത്രയാക്കാനുറച്ചു. 3

എന്തുംചെയ്യുംസചിവർ സഹസാ
നില്പതായുണ്ടുമന്നൻ
പൊന്തും മോഹത്തൊടുമവരെയ-
ന്നന്തികത്തിൽ വിളിച്ചാൻ
ഹന്താമാത്യാളികളൊടു ഭൂപൻ
കാമധേനപാഭിസകത-
ശ്ചിന്താമഗ്നൻ മധുരവചന-
സ്മേരനായോതിയേവം. 4

സീമാതീതം പ്രണയമെഴുമെൻ
മന്ത്രിമാർ നിങ്ങളെല്ലാം
ക്ഷേമാധിക്യം ധരയിലനിശം
കൈവളത്തീടുവാനായ്
ശ്രീമാതിന്നോടുപമതപെടും
ധേനുതന്നേഹരിപ്പാൻ
ശ്രീമാന്മാരായിടിനഭടരേ!
പോകുവിൻ പാകമെല്ലാം. 5

കാമംചേർക്കും സുരഭിയെഹരി-
ച്ചുത്രതാൻ കൊണ്ടുവന്നാൽ
ക്ഷ്മാമംതീരും മനുജനുമന-
സ്സുപ്തിയുംപൂത്തിയാകും
ക്ഷേമസപാന്തയ്യുതിനുകഴിവു-
ണ്ടിന്നുതാൻ വേണ്ടുവോളം
ഹേമംപോലും വിജയകരമ-
ല്ലങ്ങവഠംതന്നെറ മുമ്പിൽ. 6

കാലംതെല്ലും കളയരുതനേ-
കായിരംസത്തടന്മാ-
രാലംബത്തിന്നനിശമരിക-
ത്തെന്നുമുണ്ടിണ്ടലെന്യേ

ആലസ്യംവിട്ടവളെയിവിടെ-
ക്കൊണ്ടുവന്നാകിലോസൽ-
ക്കാലംതന്നു,ന്നധനനു മഹാ-
രത്നലാഭത്തിനൊപ്പം. 7

ചിന്തിച്ചേവം പലതിനിയിരു-
ന്നീടൊലാ നിങ്ങളാരും
പൊന്തിപ്പായും ഹയഗണമൊടൊ-
ത്തെത്തുയംവേഗമിപ്പോൾ
എന്തിന്നംഹാ! മനസിമടിതാ-
നേതുമെന്യേഗമിച്ചാ-
മന്ത്രിയ്ക്കേണം മുനിയൊടുമമാ-
ഭീഷ്ടസന്ദേശവാക്യം. 8

ചൊന്നീടാംഞാൻ വഴികഥം വഴിപോൽ
ധേനുതന്നോടരിപ്പാൻ
ചെന്നീടാനായുടജമതിലേ-
യുള്ളൂ മാർഗ്ഗങ്ങളാറും
വന്നീടുന്നുമനുജനതുലോം
ജ്ഞാതമല്ലാത്തദിക്കിൽ-
ത്തന്നീമട്ടാന്നണയുമളവിൽ
ദോഷമുണ്ടാകുമാക്കും. 9

ശ്രീകാന്തൻതൻജനകസവിധം
തന്നിലെത്തീടുവാനാ-
യേകാന്തത്തിൽചിരമിനിചരി-
യ്ക്കേണമീ നിങ്ങളെല്ലാം
പ്രാകാരിക്കും പരമമുനിതൻ
സ്ഥാനമപ്രാപ്യമല്ലോ?
ഹാ! കാന്താരോൽഗ്ഗമനമതുതാ-
നാക്കുസൗഖ്യം ജഗത്തിൽ. 10

വിട്ടിടേണം സചിവവരവരേ!
പട്ടണംതന്നെയാദ്യം
കെട്ടീടാനായ്സുരഭിയെ മഹാ-
സൈന്യസാഹായ്യരായി
ഞെട്ടീടുംമാറുടയൊരടവി-
യ്ക്കുള്ളിലാപ്പെട്ടുപോയാൽ
പെട്ടിടും ഹാ! സബലരുമതീ
മന്ത്രിമാർ നിങ്ങളോപ്പിൻ. 11

കിട്ടീടുംസദ്വിപടഗണസം-
സ്പഷ്ടമാംഛായ; സാദ്ധം-
വിട്ടീടാനായനിലനൊട്ടുമൊ-
ത്തെത്തിടും പേത്തുമപ്പോൾ
ഒട്ടീവണ്ണം വനഭുവിനട-
ന്നെത്തിയാൽ ക്ഷത്തുപോക്കാൻ
മുട്ടീടേണ്ടാ സകലഫലമൂ-
ലാദ്യവും ലഭ്യമല്ലോ? 12

ദാഹംപോക്കാനുഗകുചയുഗ-
ത്തിങ്കൽനിന്നെന്നപോലു-
ത്സാഹംപൂണ്ടൊട്ടരികിലണയും
ചോലയിൽ ചേലൊടപ്പോൾ
മോഹംതീർക്കുന്നതിനുതകിടും
വണ്ണമാമജ്ജനംചെ-
യ്തുഹംതെറ്റാതുടനെജലപാ-
നത്തെയും ചെയ്തിടേണം. 13

സന്തോഷത്താലരചസചിവ-
ശ്രേഷ്ഠരേക്കണ്ടരണ്യം
ഹന്തോടാത്തം നയനജജലം
താനൊക്കുംവിധത്തിൽ

ചിന്തോദ്വേഗത്തൊടുമൊഴുകിടും
നിർമ്മലാശ്രുപ്രവാഹ-
ലെന്തായാലും കളയരുതു നിമേ-
ഷങ്ങളേ നിങ്ങളാരും. 14

സ്വാന്തമ്മോദാലടവിയിലക-
പ്പെട്ടൊരാവാത്ത കാന്താ-
രാന്തംതന്നിൽ ദ്വിജകുലമഹോ!!
വാഴ്ത്തിടുംവണ്ണമപ്പോഠം
ക്ലാന്തത്വംവിട്ടവയുടെരവം
കേട്ടിടാമപ്പൊഴെങ്ങും
താന്തന്നുള്ളോരരചനിലുദി-
യ്ക്കില്ലയിന്നാക്ക ഭകതി. 15

നാരീസംഘത്തിനതിലകമാം
രേണുകാചായ്രാകും
ശാരീരാഭംപെരിയ കരിണീ-
യൂഥമന്നാത്തമോദം
പാരീരേഴാ നടവടിവിനാൽ
നിർജ്ജിതത്വത്തെയാന്നി-
ട്ടാരീവണ്ണം വനമതിലക-
പ്പെട്ടിതെന്നോർത്തു മണ്ടും. 16

പഞ്ചാസ്യന്മാരധികമധികാ-
രത്തിനാൽത്താൻമദിച്ചി-
ട്ടഞ്ചാതപ്പോളതിലഘുതരം
ജന്തുവൃന്ദത്തെയെല്ലാം
വഞ്ചാതുയ്ത്തൊട്ടു വധമുടൻ
ചെയ്തിടും ഭക്ഷണാർത്ഥം
കിഞ്ചാപല്യം ജഗതിയധികാ-
രത്തിനാൽ ചെയ്കയില്ല? 17

മുട്ടില്ലാതാവനമതിനക-
ത്തുടവേ പോയിട്ടമ്പോൾ
തട്ടിപ്പെന്തീവനമതിലതെ-
ന്നോത്തു വച്ചാൽ ഗണങ്ങൾ
ഞെട്ടിത്താനേമരണമടയാ-
മന്യരാൽവേണ്ടയെന്നായ്-
കെട്ടിത്തുങ്ങുന്നതുമതിരസം
തന്നെയാം പാദപത്തിൽ. 18

കാട്ടാളന്മാർ കലുഷതരരായ്
നിങ്ങളോടേറുപോയാൽ
ക്രൂട്ടാക്കാതങ്ങവരെ യമനായ്
നല്കുണം നന്മചേരാൻ
രാട്ടായീടും സുതനിവഹവും
ക്രൂടെയുണ്ടായിട്ടമ്പോ-
ഴാട്ടാനാക്കും കഴിവുവരുമോ?
നിങ്ങളേ ഭംഗമെന്യെ. 19

ശശപദുഃഖം തൃഷിതതനിമി-
ത്തത്തിനാലാണ്ടു നിത്യം
വിശപംസൃഷ്ടിപ്പവനെ വെളിവായ്
നോക്കിയാച്ചാതകങ്ങൾ
ദൃശ്യത്തിൽച്ചേന്നിട്ടുമൊരു വിരാ-
ഗാത്തരായ് വാഴ്വതപ്പോ-
ഴശപത്തിന്മേൽ സ്ഥിതിയൊട്ടുനേ
കണ്ടിടാം വേണ്ടപോലെ. 20

മുജ്ജന്മത്തിൽപലതരമഘം
ചെയ്കയാൽ വെള്ളമേന്താ-
ന,ജ്ജന്മത്തെത്തരുവൊരു വിധി-
യ്ക്കിഷ്ടമില്ലാഞ്ഞുമൂലം

പഞ്ജന്യൻതദ്വിധി ഗളമതിൽ–
ത്തീർത്തതാം നാളമോട്ടം
വഞ്ജതപംപൂണ്ടവകളെയുടൻ
കണ്ടിടാമാക്കമപ്പോഠം. 21

രാവും പിന്നാപ്പകലുമൊരുപോൽ
ചാതകം ജീവനാത്ഥം
മേവും ചഞ്ചുസ്പുടയുഗമത–
ന്തൃപ്തമാക്കീട്ടതാനേ
താവും താപത്തൊടുമഥ വിധാ–
താവിനേ സത്തപംചെ–
യ്യാവുംവണ്ണം മരുവിടുവതും
ദൃഷ്ടമാം കാട്ടിലെങ്ങും. 22

മാനംകൊണ്ടും മഹിമപുലരു–
ന്നോരു വേഴാമ്പലെല്ലാം
മാനത്തോടും ഭുവനമതിനേ
യാചനം ചെയ്തിടാതെ
വാനത്തപ്പിച്ചിടുമൊരു നിജേ–
ക്ഷാക്ഷിയോടൊത്തുകാണാഗ
ന്തനം മാനം പെരുകുമവരി–
ന്നന്യരോടെന്തിരക്കും.? 23

നിന്നീടൊല്ലാ നിയതമിതുപോ–
ലുള്ള നൽക്കാച്ചുകാണ്മാൻ
മന്നീവണ്ണം മഹിമപുലരും
ദൃശ്യമാണോമ്മവേണം
വെന്നീടേണം നയനയുഗസ–
ന്ദർശനംകൊണ്ടു സർവം
ചൊന്നീടാം ഞാനൊരുനിമിഷവും
നിങ്ങളം നില്ക്കുല്ല നൂനം. 24

ആടീടും നന്മദമൊട്ട മയൂ-
രങ്ങളംതൻ പിഞ്ഛരജാലം
മൂടീടുംമട്ടടവിയെ വിട-
ത്തിപ്പിടിച്ചൊന്നുപോലെ
ഓടീടേണ്ടാ പരമൊരു മഹാ-
സത്വമെന്നോർത്തു പേർത്തും
കാടിവണ്ണം കലുഷതരമാം
ഹൃത്തിനേക്കാമതുല്യം. 25

കാഴ്ചയ്ക്കായിട്ടധികസമയം
താനെടുത്തീടിലപ്പോൾ
വേഴ്ചക്കൊക്കും സുരഭിയെഹരി-
ച്ചീടുവാൻ താമസിക്കും
വാഴ്ചക്കാലത്തധികതരമാ-
മുത്സവത്തിൽ ഭ്രമിച്ചാൽ
താഴ്ചയ്ക്കുത്താൻ തറപുനരവൻ
തോണ്ടുവോനാനിശീഥം. 26

കാണാമന്നാളടവിയതിലേ
തെല്ലുദൂരം നടന്നാൽ
ചേണാന്നീടുന്നൊരു സുരസര-
സ്സൊത്തൊരാപ്പലപലങ്ങൾ,
പ്രാണാപായം തൃഷിതതനിമി-
ത്തത്തിനാലെത്തുവോർക്കും
താണായാസം ചെറുതുവരികി,-
ല്ലത്ര ചെന്നാകിലപ്പോൾ. 27

അന്നംപോലുംസുരതടിനിയേ
വിട്ടു വാഴുന്ന മോഹാ-
ലന്നം മർത്യൻ വെടിയുമവിടെ-
ച്ചെന്ന ക്രീടിലപ്പോൾ

ഉന്നമ്രശ്രീപൊട്ടുമുടകപാ–
നത്തിനാൽ തൃപ്തിപൂണ്ടാ–
ലന്നത്തേടം വിഷമലവമി–
ല്ലാതെ താനേകടക്കാം. 28

മാലയ്ക്കാക്കും കമലനിചയം
കാൺകിലോ പൃത്തിലപ്പോൾ
ചേലഞ്ചീടുംമൊഴികളിലെഴും
വക്രമെന്നോർക്കുമാരും
മാലപ്പോഴേ മനുജവരരേ!
നിങ്ങളിൽത്തന്നെയുണ്ടാം
ബാലന്മാരാം മമ സുതരെയും
നിങ്ങളം കൈവിട്ടിടൊല്ലേ. 29

കീരശ്രേണീസുഭഗകളെയും
കണ്ടിടാമത്ര മോദോ–
ച്ചാരത്തോട്ടം വിടപിയിലിരു–
ന്നോതുമേസ്സാഗതങ്ങൾ
വീരന്മാരേ! സമയമതിനും
സാരമായങ്ങഴിച്ചാൽ
ചാരത്തെത്താൻ വടിവൊടതുപോ–
ലങ്ങുമാന്തിക്കയില്ലേ? 30

ചൊല്ലീടാനുംപണി, പണി ഫണീ–
ന്ദ്രനുമാക്കാനനത്തിൻ
വല്ലീവൃന്ദോത്തരവി; രസന ര–
ണ്ടായിരംകൊണ്ടുപോലും
സ്സല്ലീലംഹാ! ചരമചരവും
സൗഖ്യമായ് വാണിടുന്നു–
ണ്ടില്ലീഷൽക്കി,ല്ലമരഭവനം
തന്നിലാ,നന്ദനംപോൽ. 31

കാണാം,നേരംകളവതിനെഴും
നല്പമാറ്റുങ്ങലും മറവും
ചേണാന്നന്നാളതിനു സമയം
തെല്പഴിയെപ്പാല്പ നിങ്ങലും
ആണായീടുന്നവനുമതിതൻ
ലക്ഷ്യമല്പോപ്രധാനം
പ്രാണാപായം വരികിലുമഹോ!
കാന്തനേ സാധുപോലെ. 32

നന്നായപ്പോഴടവിതരണം
ചെയ്തനേരേനടന്നാ-
ല്പിന്നാണല്പോ മഹിയിൽമഹിതം
ചേർത്തിടും ക്ഷ്മാഭൃദിന്ദ്രൻ
സന്നാഹത്തോടധികമുയരം
പൂണ്ടുടൻ ഭാരതത്തെ-
ത്തന്നാലാവും ഭരണവിധിയെ-
ച്ചെയ്തരിന്നായി നിൽപൂ. 33

ഇന്ത്യയ്ക്കുള്ളോരരികളിലമ-
ഷ്ത്തെയുംചേർത്തുകൊണ്ടീ-
സന്ധ്യക്കേതാവീവിഭവവിനയൻ
വീക്ഷണീയൻ വിശാലൻ
വിന്ധ്യൻ വീരോന്മകുടമണിയായ്
നില്പതായ്ത്തത്രകാണാ-
മന്ധന്മാക്കും;രവിശശിസമം
ചെയ്തിടും മാതൃതുല്യം. 34

രാവും നന്നായ്പ്പകലുമൊരുപോൽ
കാത്തുടൻ പാർത്തലത്തെ
മേവുംലോകാഖിലജനതേ-
ന്മാരിലഗ്ര്യനായി

ആവുംവണ്ണം തലകളുമയ-
ത്തിപ്പിടിച്ചങ്ങുമാന-
ത്താവുംപോ,ലാനിലയിൽ നിയതം
നില്പതങ്ങത്തുതംതാൻ, 35

സപ്തർഷ്ണോളംശിഖരമവനീ-
രക്ഷണം ഭ്രുതിഭ്രഷ്ടാ-
സർഗ്ഗം മർത്ത്യക്ഗമത ഭുജം-
ഗേന്ദ്ര ഗംഗാബുയോഗം
വർഗ്ഗത്തിൽത്താനധികതയിതേ-
മട്ടിലായഗ്ഗിരീന്ദ്രൻ
ഭർഗ്ഗന്നൊപ്പം വിലസുമൊരുനൽ-
ക്കാഴ്ച കൗതൂഹലംതാൻ. 36

പണ്ടേരത്നാവലിസഹിതമാം
സാന്ത ഭാന-ബ്ജരായി-
ട്ടുണ്ടേ പുത്രദ്വയമിവകളാൽ
വന്ധ്യനല്ലാത്ത വിന്ധ്യൻ
കൊണ്ടേവംതൻ കുലജമഹിമാ-
വൂററുംക്കൊണ്ടതെല്ലാം
തണ്ടേറീടും കുലമതിവൃദ്ധി-
ച്ചോരു കണ്ണോക്കുമൊക്കും. 37

ആറാതദ്രീശ്വരനെയതിലം-
ഘിച്ചു നേരേനടന്നാൽ
ക്രൂരാന്നീടും മുനിവരനെഴ-
ന്നാശ്രമം ദൂരെയായി
ആരാംമൈയിലിന്നരികെ നിയതം
കണ്ടിടാം വിഷ്ണുലോകം
മാറാന്നീടും പ്രണവമുനിസം-
സേവ്യമാമസ്ഥലത്തെ. 38

ധൂമംകാണാം മുനിവരനഹോ!
ഹോമകുണ്ഡോത്ഥിതാത്മാ
ഹേമംകൊണ്ടാടിവി;പടലവും
പൂശിട്ടംപോലെയപ്പോൾ
ക്ഷ്മാമംതീർന്നാരവിയൊടണയും
ധൂമജാലങ്ങളാലും–
ക്കാമം നേടുന്നിതുമനുജരും
മാന്യമായെന്ന ശാസ്ത്രം. 39

ഏണീവൃന്ദം മുനിവരനെഴു–
ന്നാശ്രമാന്തസ്ഥലത്തിൻ
നാണീയസ്സായിടുവൊരുമഹ–
ത്വങ്ങളേ ചൊല്ലിടുംപോൽ
വാണീടുന്നു,ണ്ടുടജപരിവാ–
രങ്ങളേപ്പോലെതാൻ സു–
ശ്രോണിയോഷാതതിയുടെ മഹാ–
ചായ്വുരായ്‌വീക്ഷണത്താൽ. 40

ശാന്തം,പാപം,പടുത പരമാം
പാവനത്വാദിയാലും–
ക്ലാന്തംക്രൂരാത്തൊരു മനമൊടും–
വാണിടും മാമുനീന്ദ്രൻ
സാന്തസ്നേഹാർദ്രതയൊടഖിലം
ശ്രീശനെന്നോത്തുതാന–
ശ്ചാന്തംവാഴുന്നിതുകൃതി സമ–
സ്താഷ്ടലക്ഷ്മീസമേതൻ. 41

കേറീടേണം സമയമതിനെ–
പ്പാത്തുപാത്തിഷ്ടകായ്യം
പേറീടാനായുടജമതിലേ–
ക്കേറെറവും ഭക്തിപൂവ്വം

മാറീടേണം കലുഷതമഹാ-
കാര്യസാദ്ധ്യത്തിനായി-
ട്ടേറീടുന്നാഠം നയമതുശരി-
യ്ക്കായതോ ധർമ്മമാക്കും. 42

സ്നേഹംപൂണ്ടാമുനി നിയതമാം
നിങ്ങളെക്കണ്ടുപോയാൽ
ദാഹം ക്ഷുത്തെന്നിവയെ നിയതം
മാറ്റിടും തെറ്റിടാതെ
മോഹംതീർന്നാൽ കഥകഠംപറയാം
കഥ്യമാകുന്നവണ്ണം
ദ്രോഹത്തിന്നായ് മുരിരുരുതുമ-
മ്പീശനാക്കാമനെപ്പോൽ. 43

കാണാമല്ലോ മുനിയുടെയുട-
ത്തന്ന തൽപത്നിയേയും
ചേണാന്നീടും രജതഗിരിയിൽ
പാർവ്വതീശർവ്വരേപ്പോൽ
പ്രാണാവേശം വരുത്തു തുലോം
പിന്നെയും നോക്കിടുമ്പോഠം
നീണാഠംവാഴും മുനിസുതരെയും
കണ്ടിടാമന്തികത്തിൽ. 44

സന്താനത്താൽ ഭിനമനസമാ-
യുക്തമാം ധേനുതാനും
സന്താനാഖ്യം തരുവൊട്ടസമം
തത്രവാഴുന്നകാണാം
ഹന്താത്യന്തം നിയതമവളാൽ
നിങ്ങളാകൃഷ്ടരാകും
സന്താകാരാൽക്കുലടകഠം മഹാ
ജാരനേപ്പോലെതന്നെ. 45

വന്ദിച്ചിട്ടാമുനിയൊട്ട മമാ–
ഭീഷ്ടസന്ദേശവാക്യം
സന്ദിശ്യംവി,ട്ടഖിലവുമുടൻ
ചൊല്ലണം നല്ലപോലെ
മന്ദിച്ചീടാ,തനിലജഹന്തു–
മാൻമുദ്രാപോയപോലാ–
നന്ദിച്ചിപ്പോൾ സചിവവരരേ!
പോകുവിൻ സാദ്ധ്യമെല്ലാം. 46

സാമംദാനംമുതൽചതുരുപാ–
യങ്ങളാൽ നിങ്ങളെല്ലാം
പ്രേമംപേറും മുനിയെനിയതം
തൻവശത്താക്കിടേണം
ആമഞ്ജുശ്രീകലരുമവനോ
സാമദാനങ്ങൾകൊണ്ടാ–
ശ്രീമത്താകും സുരഭിയെദ്ധനം
നല്കുമെന്നെൻറെപക്ഷം. 47

മാനംചേരും മുനിവരനൊടാ
മൂന്നുപായങ്ങളേയും
ന്യൂനംപറവാൻ പണിയുടനെയെ–
ന്നോത്തുകണ്ടീടിലപ്പോൾ
ഹാ! നമ്രശ്രീയൊട്ടമവനൊടായ്
യാചനംചെയ്കയെന്നാ–
ലാനന്ദത്തോടവളെനിയതം
നല്കിടും മാമുനീന്ദ്രൻ. 48

എന്തായാലും പാരംകൃപണൻ
വിത്തമേകാത്തപോലും–
ചിന്താഗ്രസ്തൻമുനി സുരഭിയെ
നൽകിടാഞ്ഞാൽത്തദാനീം

ഹന്താത്രത്യാഖിലരെയുമുടൻ
ചിന്തചെയ്തിട്ടനേരേ
പന്തായത്തിൻപടിയവളെയും
കൊണ്ടുപോന്നീടവേണം. 49

ഇല്ലേ,മന്ത്രിവ്രജതിലകരേ!
സംശയം; ധേനു വൈര-
ക്കല്ലേക്കാളും നിയതമധികാ-
നർഘയാം തക്കമില്ലാ
ചൊല്ലേറീടുന്നവളെ ഹരണം
ചെയ്യുവാൻ ഹൃത്തിലുണ്ടാ-
കൊല്ലേ ശങ്കാവിഷമതുപിടി-
ച്ചീടിലോ നഷ്ടമെല്ലാം. 50

പോരും സംഭാഷണമിനിനട-
ന്നാടുവിൻ നിങ്ങളെല്ലാം
ചേരും വേണ്ടുംവിധമതഖിലം
ഹൃത്തിലിന്നോത്തപോലെ
നേരും ചൊവ്വും ചെറുതുപറയേ-
ണ്ടന്യരോടിന്നനാനാ-
പേരും പണ്ടേ പരിഹസിതരാം
സിദ്ധിസാധിക്കുവോളം. 51

ഏവംചൊല്ലും ധരയുടെധവൻ
തന്നെയാമന്ത്രിവര്യ-
ശ്രീവഞ്ചിക്കും സചിവഖലരും
താണുടൻ കൈവണങ്ങി
ഹാ! വങ്കന്മാർ യമഭടരുടെ-
ത്തന്ത്രരംഗത്തുവന്നാ-
ലാവശ്യംപോ,ലവരെമനുജൻ
കുമ്പിട്ടുംപോലെമുമ്പിൽ. 52

തേരും, കാലാൾ, കുതിരമുതലായ്
സത്വടന്മാരനേകം
ചേരുന്നക്ഷൗഹിണിപലതിനോ-
ടൊത്തമാത്യാഗ്രിമന്മാർ
പോരും, പൈത്രുന്യതയധികമാം
കാമമെന്നാദിയായി-
ട്ടാരുംഭീപൂണ്ടിടിന ഹൃദയ-
ദ്വേഷമോടൊത്തു നിന്നാർ. 53

പേത്തും ശംഖദ്വനികളം, മഹിതം
തോരണം, തേരുഭേരി-
ച്ചാത്തും ചേത്തീടിന മഹിതമാം
തേരിലേറിച്ചലന്മാർ
ആത്തും ക്രുത്തും ജവമൊടുതിരി-
ച്ചാശ്രമംതന്നിലേക്കായ്
ചീത്തും വൈവസ്വതഭടഗണം
മന്നിലേക്കും തദാനീം. 54

ആഖേടത്താലരികളംമുതലാ
ജന്തുവൃന്ദങ്ങളംമറും
തീകത്തിപ്പോയിളയിലൊരുവൻ
ശേഷമുണ്ടമ്മുനീന്ദ്രൻ
പാകക്കേടാലവനെയുമഹോ!
ഹിംസചെയ്യുശ്രമേധം
നാകംതന്നിൽ ശതമഖസമം
ചെയ്യുവാൻ പോകയാവാം. 55

പാരാവാരം മുകിലളികളാ-
ലെന്നപോൽ,ധേനുമോഹം
തീരാൻപോകുന്നളവു കലുഷ-
സ്വാന്തരായ്ത്താൻനടന്നാർ

താരാനാഥൻ ജലധരപരി-
പ്രാതനായ്ത്തീർന്നിടുംപോൽ
ധീരാഗ്ര്യന്മാരഖിലരുമുടൻ
ഷഡ്വികാരാന്ധരായാർ. 56

വന്മത്തന്മാർ കരികളയുതം
ചേർന്നുപോകുന്നപോലാ-
ദുർമ്മർത്ത്യന്മാരവരഖിലരും
കാനനാദ്ധ്വാവിലൂടെ
സമ്മർദ്ദത്തിന്നകതളിരരിൽ
പേർത്തുമോർത്തിട്ടുപോയാർ
തിന്മയുണ്ടോ, ശിവ! ശിവ! ജഗ-
ത്തിങ്കൽമറേറാമ്മ ചെറ്റും. 57

പാരീരേഴും പരിചൊടുപൊടി-
ച്ചിട്ടു പോകുംഭടന്മാ-
രാരീമട്ടെന്നഖിലരെയുമെ
വിസ്മയിപ്പിച്ചിതപ്പോൾ
നേരീവണ്ണം ഝട ഝടനട-
ന്നഞ്ജനക്കുന്നിവംകൊ-
ണ്ടാരീതിക്കങ്ങവരഖിലര-
ന്നാശ്രമപ്രാന്തമെത്തി. 58

സംസാരിക്കാതനിശമമരും
മാമുനീന്ദ്രൻശ്രുവിച്ചാൻ
സംസാരത്തിന്നുതിയിൽവരും
വാരിവാഹസ്വനംപോൽ
ഉസ്സാമത്ഥ്യംപെരുകുമവര-
ന്നെത്തിടുംപോഷഘോഷം
നിസ്സാരംപോൽ മുനിഹൃദി തൃണാം
തോന്നിയില്ലന്നതൊന്നും 59

ചെല്ലുംതോറുംസമയമിടിവാഠം
വെട്ടിടുംപോ,ലാരണ്യം
വെല്ലുംമട്ടാദ്യനിനിവഹമ-
ന്നാശ്രമത്തിങ്കലെത്തി
തെല്ലും വ്യത്തിൽ, മുനിയതിനെഴും
ഹേതുവോത്തില്ല കാലൻ-
ചെല്ലും നേരത്തഖിലമറിയു-
ന്നോരുമൊന്നും ഗ്രഹിക്കാ. 60

ആയാനം ഹാ! വിപദമടനെ-
ന്നോത്തു വീക്ഷിച്ചിടാനാ-
യായാസംപൂണ്ടടനെയുടജം
തന്നിലുള്ളങ്കണത്തിൽ
പേയാന്നിട്ടിന്നിവിടെവരുവോ-
രാരതെന്നോത്തുനിന്നാൻ
ശ്രീയാസേവ്യൻ മുനിയൊരു മഹാ-
സ്ഥംഭതുല്യം തദാനീം. 61

നോക്കുന്നേരം സവിധഭുവിതാൻ
കണ്ടുസത്തൈന്യമോട്ടം
തോക്കും,കുന്തം,മുസലമിവയെ-
ക്കയ്യിലേന്തും ഭടന്മാർ
തോക്കും പാരാതരികളഖിലം
ചെമ്മെയെന്നോതിടുംപോൽ
നേക്കും വീരാവലികളെമുനീ-
ന്ദ്രൻ തദാ കണ്ടുകൊണ്ടാൻ. 62

കല്പാന്തത്തിൽ കയറിവരുമാ-
സിന്ധുരാജന്തുല്യം
മുപ്പാരെല്ലാം പടിപടി മുടി-
ച്ചെത്തിടുംപോൽ ഭടന്മാർ

കെല്പാന്നിട്ടന്നടജമതിലേ-
ക്കെത്തിട്ടുംകാഴ്ചകണ്ടി-
ട്ടല്പായുസ്സായ്ക്കരുതിയവരേ
മാമുനീന്ദ്രൻ മഹാത്മാ. 63

പൊക്കംക്കുട്ടും രഥതതിയതിൽ
നിന്നുതാനാരുമപ്പോ.
ഴക്കൻമെല്ലെന്നുദധിയതിലേ-
ക്കായിറങ്ങുന്നപോലെ
തക്കംവിട്ടന്നഖിലരുമിറ-
ങ്ങീടിനാർ ഭ്രമിതന്നിൽ
ചിയ്ക്കുന്നപ്പോഥം യമഭടരുമ-
ന്നെത്തിനാരാത്തമോദം. 64

രാട്ടിന്നുള്ളോരഭിമതമുര-
ച്ചീടുവാനായ്ത്തദാനീം
പാട്ടിൽച്ചെന്നാർമുനിയുടെ; ഭട-
ന്മാരെയുംവിട്ടശേഷം
ക്രുദ്ധിപ്പിച്ചിട്ടൊരു തര-
ക്ഷുക്കഥം ശീഘ്രംഗ്രഹിപ്പാൻ
നീട്ടിക്കുമ്പിട്ടടനെമനുജൻ
തൻപുരോഭ്രുവിലേപ്പോൽ. 65

പത്മാകാരംവിശദവദനം
വഹ്നിസന്തപ്തചിത്തം
സത്രംക്രുദ്ധത്തൊരുനില മഹാ-
ചന്ദനാലിപ്തവാക്യം
വർത്മാവിങ്കൽപിശകോമ,കവസരോ-
ത്സാരിയാംസേവയെന്നീ-
വർത്മാവുള്ളോരവരെ മുനിതാ-
നോത്തുടൻ ദുഷ്ടരായി. 66

ആകട്ടെന്നാകിലുമതിഥിയെ-
പ്പോലെവന്നങ്ങുനില്ക്കും
പാകക്കേട്ടുള്ളവരൊട്ട മുനീ-
ന്ദ്രൻ തദാചോദ്യമേവം
കാകക്രുട്ടങ്ങളുടെ നടുവിൽ-
പ്പെട്ടഹംസത്തിനേപ്പോ-
ലാകപ്പാടേ വിവശതയൊടും
ചൊല്ലിനാൻ വാണിയേവം. 67

ആരാണിപ്പോഴിവിടെവരുവാൻ
ഹേതുവെന്തെന്നതെല്ലാ-
മാരാഞ്ഞെന്നോടഖിലവുമര-
ച്ചീടണം നിങ്ങളിപ്പോൾ
ആരാലെല്ലാവരുമിവിടെയി-
ന്നാനയിച്ചെന്നുമെല്ലാ-
മാരാജന്മാക്കുപമതയെഴും
നിങ്ങളിന്നോതിടേണം. 68

ആവട്ടെന്താകിലുമതുമുറ-
യ്ക്കോതുവിൻ വേണ്ടതെല്ലാ-
മാവശ്യംപോൽക്കഴിവതുവിധം
സാധ്യമാക്കാൻ ശ്രമിക്കാം.
ഹാ! വങ്കന്മാക്കുടെയാരഭിലാ-
ഷങ്ങളെല്ലാംഗ്രഹിച്ചി-
ട്ടാവത്തിച്ചുനഭീമതമുര-
ച്ചീടുവാൻ മാമുനീന്ദ്രൻ. 69

പാരംകൗതൂഹലമൊട്ട മുനീ-
ന്ദ്രൻതദാ വാക്യമോതു-
ന്നേരം ദൃഷ്ടപരിഷസചിവ-
ന്മാരുമത്യുത്സുരാകും

സാരംപൂണ്ടാസുരഭിയെ നിരീ-
ക്ഷിച്ചുടൻനിന്നുപോയാർ
ക്ഷീരംവിട്ടാമശകമഖിലം
രക്തമല്ലോകൊതിപ്പൂ? 70

ഇപ്പുയ്ക്കുംവിധമിതി മുനീ-
ന്ദ്രന്റെ വാക്യങ്ങളെല്ലാം
പുപ്പുസ്വാന്തസ്ഥിതിയൊട്ടടനേ
കേട്ടു ദുർമ്മന്ത്രിമാരും
സച്ചന്ദ്രൻതാനഭിലഷിതമ-
ന്നോതുവാൻതീച്ചയാക്കീ-
ട്ടപ്പുപ്രീതിപ്രണയമൊഴുകും
മന്ദഹാസത്തോടോതി. 71

ശ്രീവത്സാങ്കൻതിരുവടിയെയും
ചിന്തചെയ്യുന്നമെന്നും
ഭീവന്നീടാതടവിയിൽവസി-
പ്പോരുനിൻ പാദയുഗ്മം
ഹാ! വണ്ണിപ്പാൻ വിഷമതരമാം
മട്ടിലിപ്പോൾ വണങ്ങാം
ശ്രീവർദ്ധിക്കുന്നതിനെഴുമുപാ-
യങ്ങളോത്തെത്തി ഞങ്ങൾ. 72

ആലോകത്താലഖിലഭുവനം
തന്നധീനത്തിലാക്കീ-
ട്ടീലോകത്തില്പകൾപെരുകിടും
മാന്യമാഹിക്ഷ്മതീശൻ
ഹാ! ലോഭംവിട്ടരുകരസമ-
സ്ഥാജ്ജിതൻ കാത്തവീര്യൻ
ചേലോടിപ്പോഴിവിടെവരുവാൻ
ഞങ്ങളോടാജ്ഞചെയ്താൻ. 73

ധന്യശ്രീമൻ നൃപതിമൃഗയാ-
ലാലസൻ സേനയോടൊ-
ത്തന്യന്മാരാലനുദിനമുപാ-
ഖ്യാതനായ്ക്കാനനത്തിൽ
വന്യതപംപൂണ്ടൊരുമൃഗഗണം
കൊന്നൊടുക്കീടുവാനായ്
വിന്യസ്താന്തഃകരണമൊടുമ-
ങ്ങെത്തിനാനാത്തമോദം. 74

അജ്ഞാതാഖേടവുമഥ ശരി-
യ്ക്കാക്കവേ നിഗ്രഹിച്ചി-
ട്ടജ്ഞാതന്നാട്ടിവസഗണവും
നീതമായോരുനേരം
മഞ്ഞാറായാനയനയുഗവും
ക്ഷുല്പിപാസാദിയാലുഗ്ര-
പ്പഞ്ഞാപത്തും പരിചിനൊടുവ-
ന്നേറിസാദങ്ങളുമറും. 75

നൈദാഘത്തിന്നധികതനിമി-
ത്തത്തിനാൽ മന്നർതൊട്ടോർ
പൈദാഹത്തിന്നുതിവരുവാ-
നത്രവന്നോരുനേരം
ഹാ! ഭാവത്തില്പെരുകുമൊരുവൻ
വഹ്നി;വഷ്ടത്തിനാൽപോൽ
ഹേ! ദാക്ഷിണ്യംപൊട്ടമൊരുഭവാൻ
തീർത്തരിന്നോമ്മയില്ലേ? 76

മാത്രംതാനുല്ലധികവിഭവം
ചേർത്തുമൃഷ്ടാന്നഭോജ്യം
സൂത്രംകൊണ്ടെന്നതുവിധമവ-
ക്കായി നീ നല്കിയല്ലോ?

പാത്രംതാനിന്നതിനുമുനിനാ-
ഥേന്ദ്ര!നിൻകാമധേനു-
ക്ഷേത്രം നൂനം; ഗുപനവളിലു-
ണ്ടെന്നുതൊട്ടിപ്പയേറ്റം. 77

കല്യാത്മാവേ! സുരഭിയെ ജവാ-
ലാനയിച്ചീടുവാനായ്
കല്യാണംപൂണ്ടൊരു നരവരൻ
ഞങ്ങളെത്താനയച്ചാൻ
ഉല്ലാസത്തോടവളെയുടനേ-
നൽകിലോ ഞങ്ങളെന്തെ-
ന്നില്ലാത്താമോദമൊട്ടുമടനേ
പോയിടാം നിർവ്വിവാദം. 78

ദിവ്യതപംപൂണ്ടിട്ടുവൊരു മഹാ-
വസ്തു വിത്തങ്ങളെല്ലാം
ഭവ്യത്തിന്നായ് ഗുപതിനികടം-
തന്നിലെത്തീടവേണം
നവ്യശ്രീപൂണ്ടൊരു മരതകം
മുത്തുമാണിക്യമെന്നീ-
ദ്രവ്യങ്ങൾക്കുള്ളധിപതി ശരി-
ക്കബ്ധിതാൻ പൊയ്ക്കയല്ല. 79

അത്യത്ഭുതങ്ങളെയഖിലവും
നല്കീടും വസ്തുവെന്നും
മർത്യക്കാക്കും പരമമുപകാ-
രത്തിനായ്ത്തീർന്നിടേണം
സത്യഹ്മാക്കൻ, ശശിയിവർ മരു-
ത്പാൻറെടിക്കികലെത്തി-
ക്കൃത്യം ദൈനന്ദിനമിഹനട-
ത്തുന്നതിന്നില്ലയെങ്കിൽ? 80

സാരജ്ഞാധീശവര! നിഗമവിൽ-
ശ്രേഷ്ഠ! ഭ്രദേവരന്ത-
സ്സാരത്തോടൊത്തടിമലർവണ-
ങ്ങീടിനോ,രുന്നതാത്മൻ!
നേരത്തേ താൻ നൃപനെഴമഭീ-
ഷ്ടങ്ങൾ സാധിക്കിലോ നി-
സ്സാരംതന്നായിട്ടമതിനെഴും-
ഭാവിയല്ലെങ്കിൽ നാശം. 81

തന്നീടേണം സുതയൊടൊരുമി-
ച്ചിപ്പൊഴേ ധേനുതന്നെ
മന്നീരേഴും സതതമൊരുപോൽ-
പോററിടും ഭ്രപനേകാൻ
വന്നീടും തേ ദുരിതമതിൽനി-
ന്നിന്ന തെറുന്നതായാൽ
പിന്നീടുണ്ടാം തവകുലമതിൻ-
നാശമീക്കാരണത്താൽ. 82

ചിന്തിച്ചാലും തവസുരഭിയാൽ-
ക്കായ്വതെന്താണു ദൈവം-
വെൺതിങ്കൾപോൽ മതിയിൽമതിയാ-
വോളവും ചേന്നിടുമ്പോഠം
അന്തിക്കക്കൻ ചരമഗിരിയിൽ-
താണുപോയാലുമബ്ജൻ
പൊന്തിപ്പായുന്നളവുകുമുദ-
ത്തിന്ന സൂയ്വൻ നിരത്ഥം. 83

സ്വം, സ്വംസഹയുടെസുഖം-
വിട്ടുകാന്താരദേശം
സ്വത്രാധീനതയൊടു വസി-
ക്കുന്നനിൻ വാസഭ്രവിൽ

സർവ്വജ്ഞാഗ്രേസര! സുരഭിയാം
ധേനുവെന്തിന്നു? സാക്ഷാൽ-
സർവ്വജ്ഞൻ വന്നണയുമുർവി-
ന്നന്യദൈവങ്ങളുണ്ടോ? 84

പാടേ സർവം നിരുപമഗുണാ-
ധീശ! ഹേ! പാർത്തിടുമ്പോൾ
പാടേവം വേണ്ടടനെ തരികാ-
ഗ്ലോവിനേ ഗ്രുദ്ധമായി
കാടേറീടും മുനികരം നിയതം
ലൗകികം തന്നിലായാൽ
കേടേറീടും, വമധു ഭവിതാ-
നാരുഭക്ഷിക്കുമോർത്താൽ. 85

ഓക്കാൻപോലും വിഷമമവനീ-
നാഥനാം ഹേഹയൻതൻ
നേക്കായോരാദിനമുതൽ
ധേനുവും, സുപ്തിഭാരം-
തീർക്കാൻ നേത്രദ്വയമതുമഹോ
പൂട്ടിടാതാണ്വാസം
ചേർക്കാനാവാത്തൊരു തരുണിയിൽ-
ക്കാമിയാം മർത്യനേപ്പോൽ. 86

ഏറ്റം ചണ്ഡാനിലനടയൊരാ-
നൽപ്രാകാരത്തിനാലും
മാറ്റാരംചേരാത്തൊരുശിഖരിതൻ
മാറ്റാരിലാ മാമുനീന്ദ്രൻ
ഉൗറ്റത്തോടാസചിവഖലർതൻ-
വാക്യമെല്ലാം ശ്രവിച്ചും-
ക്രൂരാരംചേർത്താഹസിതവദനാ-
ബ്ജത്തിനാലേവമോതി. 87

മന്നക്കാക്കും ചെറുതുമുചിതം
ചേന്നിടാതുള്ളവാക്യം
മുന്നം കേട്ടില്ലിതുവിധമഹോ!
നിന്ദയിൽസ്യന്ദിയായി
എന്നല്ലെല്ലാം വിധിവിധികളാൽ
സന്ത്യജിച്ചാലുമമ്പോ!!
ഖിന്നതപംചേപ്പ്തിനടവിയിൽ
പ്പോലുമെത്തും ഖലന്മാർ. 88

കഷ്ടം!! മന്നൻ ഭടഗണമൊട്ടും
ക്ഷുത്തൃഷാത്താന്ധരായ്ത്ത-
ന്നിഷ്ടംപോലന്നതിനുപശമം
ചേക്കുവാൻ വന്നനാളിൽ
ശിഷ്ടംഭോജ്യം ജലമിവകൊട്ട-
ത്തായരിന്നേവമെല്ലാം
ദിഷ്ടക്കേടോ ഹരി!ഹരി! ഫലം;
പാമ്പിനോ പാലുനൽകി. 89

കാന്താരത്തിൽ കപടകുടിലം
തൊട്ടതില്ലാതെ തെല്ലും
കാന്താപുത്രാദികളൊടനിശം
ചേന്നിട്ടും യോഗിമാരെ
ക്ലാന്താപായം ഗ്രപതി നിയതം
രക്ഷചെയ്യേണ്ടരിന്നീ-
ഭ്രാന്താകുന്നോരടവുബഹുമൂ-
ഢതപമാണോത്തുനോക്കിൻ. 90

കാമംചേക്കും സുരഭിയനിശം
മാമകീയാശ്രമത്തിൽ
ഹോമംതൊട്ടുള്ളൊരു വിധിനട-
ത്തീടുവാൻവേണമെന്നും

ആ മംഗല്യംപെടുമവളെഴാ-
ത്താശ്രമംശ്രുന്യമല്ലോ?
ക്ഷേമം രാത്രിക്കമൃതകിരണൻ-
തന്നെയല്ലോ കൊടുപ്പൂ. 91

രക്ഷിക്കേണ്ടും നൃപതിയിതുപോൽ
നീതിയെന്യേ നിതാന്തം
ഭക്ഷിപ്പാനായ് ശിവ!ശിവ! തുട-
ങ്ങീടിലക്രമംതാൻ
യക്ഷിക്കുണ്ടോ കരുണ? മനുജൻ-
സ്വാത്മവാനായിടുമ്പോൾ
കുക്ഷിക്കായിട്ടഹ! ഹ! പരമി-
ന്നെന്തുമാവാമിതെന്നോ? 92

ന്യായക്കേടായ് മരുവുമവരേ
ദണ്ഡനംചെയ്തീടേണ്ടോ-
നായത്തിന്നായ് ഹരി!ഹരി! പരം
ചെയ്തീടാമെന്തുമെന്നോ?
ശ്രേയസ്സിന്നായ് വിളവിനിളയിൽ-
ക്കെട്ടിടും വേലി മെല്ലെ-
സ്വീയത്താകും ഫലമതുഭുജി-
ച്ചീടുമാക്കാലമായോ? 93

സൃഷ്ടിക്കേണ്ടുംവിധി പുനരഹോ!
സംഹരിച്ചീടുവാനായ്
മുഷ്ടിപ്രായം തുടരുവതുതാൻ
മോശമാമീശ്വരന്നും
കഷ്ടിച്ചേകം കബളമുദരം
തന്നിലാക്കിക്കിടക്കും
പുഷ്ടിശ്രീപൂണ്ടൊരു ശ്രുനകനേ-
പ്പോലെയോ കാത്തവീശ്വൻ. 94

കൊള്ളാം,കൊള്ളാ , പദവിപെരുകുമ
ധൂർത്തനാം കാർത്തവീര്യൻ
ഭള്ളാണ്ടോനീ സുരഭിയിൽ രൂഢാ
മോഹമുണ്ടായതെല്ലാം
എല്ലാമിച്ചയ്യുന്നതകിയ സമം
കയ്യിലായിട്ട കാമം–
വല്ലാതെന്താണയരുവതഹോ!
നാശകാലത്തിനല്ലോ? 95

മുട്ടംസവ്വം, സുരഭിയെ ഭൂപ–
ന്നേകിയാൽ മേലിലെൻഹ–
ത്തട്ടംപൊട്ടും, മമ തനയരും–
ക്രൂടിയെന്നെപ്പഴിക്കും
വിട്ടുംപോവിൻ പശുവിലെഴവോ–
രാശ, ഞാൻ ചൊന്നതെല്ലാ–
മൊട്ടുംപോകാതഖിലവുമുര–
ച്ചീടുവിൻ മന്നനോടായ്. 96

വ്യാമോഹത്താൽ നരപതിയുര–
ച്ചീടുമീയോന്ന ഞങ്ങൾ–
ക്കാമോദത്തിന്നനിശമമരു–
ന്നാകയാലെന്തുകൊണ്ടും
നാമോതിടാമിവം നരപതി–
ക്കർഹയല്ലാശശാങ്കൻ
ക്ഷേമോത്സർഗ്ഗം ദിവമതിനഹോ!!
നൽകിയാൽ നന്മയുണ്ടോ? 97

എന്തായാലും സുരഭിയെയിവൻ
നൽകുകില്ലെന്നകായ്കിൽ
ഹന്താത്യന്തം കുടിലതയെഴും
മന്നനോടോതുവിൻപോയ്

ഹന്തായീടിലുമവനിലി-
ല്ലേതുമേഭീതി ഞാനും
സന്താപത്തുടങ്ങളൊട്ടുമൊരുമി-
ച്ചോത്തുനോക്കട്ടെ സർവ്വം. 98

ലങ്കാനാഥന്നവനിതനയിൽ-
ക്കാമമുണ്ടാകമൂലം
ശങ്കാഹീനം പുനരവനവം
തന്നെയായ് നാശഹേതു
വൻകാമത്താൽ കുടിലമുപനാ-
ക്കാത്തവീയ്യുന്ന ചിത്താ-
ഹങ്കാരംവിട്ടിടുവരിനിതാ-
കാലിയായ്ക്കാമധേനു. 99

നീതിക്കൊപ്പം നരരെയനീശം
കാത്തിടേണ്ടുന്നമന്നൻ
ഭ്രീതിക്കായിട്ടപരനെ നിഷേ-
ധിച്ചിടും ദൗത്യകൃത്യം
പ്രീതിക്കായില്ലതുലഹൃദയൻ
മാമുനിക്കന്ന് സർവ്വം
ഹേതിവ്രാതത്തിനു മൃതമതേ-
മട്ടിലായോതിയേവം. 100

കേട്ടിട്ടേവം ശിതശരസമം
മാമുനീന്ദ്രന്റെ വാക്യം
ക്രുദ്ധില്ലാക്ഷം ഹരിവരസമം
കോപധൂമാന്ധരായി
പാട്ടിൽചേരും പരിഷകളൊട്ടും-
ക്രുടി, കല്പാന്തമേഘം
ക്രുദ്ധിച്ചക്ഷം നിനദസമമാ-
യോതിനാർ ക്രൂരവാക്യം. 101

ആക്കംപാത്താൽ ത്രപ വൃദിവള-
ത്തീട്ടുമീനിന്റെ നേരം-
പോക്കുംവാക്യം, ബഹു, ബഹു, ജൂഗു-
പ്സാവഹംകേട്ടു ഞങ്ങൾ
ഓക്കുമ്പോഴുണ്ടധികരസികത-
ത്പം മഹാമൂഢബുദ്ധേ!
ചേക്കും വൈവസ്വതനതിഥിയായ
നിന്നെ നിൻവംശമോട്ടും. 102

ശങ്കാഹീനം നൃപതിമൊഴിനീ
ധിക്കരിച്ചിന്ന കാട്ടിൽ
കങ്കാളംപോൽ മരുവിടുകിലും
ഡംഭിനോ മുമ്പനേറേറം
പങ്കായംപോലുലകിനമരും
മന്നനെത്താൻ ദൂഷിച്ചാൽ
ഹുങ്കാരം തേ കുറയുമചിരാ-
ദത്ര മദ്ദോഷ്മഗത്താൽ. 103

കാണുംനേരം കമലനയനൻ
താനുമാമോഹയങ്കൽ-
ക്കാണുംവീര്യത്തിനു നിയതമാ-
മങ്ങടിപ്പെട്ടുപോകും
ചേണുറ്റക്ഷ്യതി ദിവി വരു-
മ്പോഴഹോ!! താരജാലം
താണുച്ചംവിട്ടണവതുവിധം
തന്നെയായീടുമല്ലോ? 104

തെറ്റുംകായ്കും നൃപതിയുടയോ
രാജ്ഞലംഘിച്ചുപോയാൽ
പറ്റുംദോഷം പലവകനിന-
ക്കീനിമേഷംമുതല്ലൊ

ചെറുംകാലം കളയരുതിനി-
ദ്ധേനുതന്നേക്കൊടുത്താൽ
മറവും വേണ്ടുംവിഭവമഖിലം
നല്കുമെന്നും ഭവാനായ്. 105

ആരോടാണീപ്പരിഭവമതെ-
ന്നോർത്തിടായ്കിൽവിപത്തു-
ണ്ടോരോന്നെന്നുള്ളതുവൃഥി നിന-
ച്ചായതിൻനിഷ്ക്രിയയ്ക്കായ്
ധീരോദാത്തന്നിനി സുരഭിയേ
നല്കുകാമോദവാനാ-
യാരോട്ടംനായനുമതിയതി-
ന്നായിരക്കേണ്ട മന്നിൽ. 106

തന്നില്ലെങ്കിൽസുരഭിയെട്ടധം
നിന്നെയും നിൻകുലത്തോ-
ടൊന്നിച്ചുജ്ജ്വലതയൊടുകൊ-
ന്നിപ്പൊഴേകൊണ്ടുപോവാൻ
മുന്നില്പാക്കുന്നിവരുപഭയം,
വ്യാഹതംവന്നുപോയാ-
ലിന്നില്പീക്കണ്ടിടുമുടജവും
നീയുമീപ്പുത്തർമറവും. 107

ചൊന്നീടുന്നില്പധികമവിളം-
ബം ഭവാൻ വീതശോകം
തന്നീടേണം സുരഭിയെ മഹാ
ദൈവയോഗത്തിനാലെ.
നന്നീവണ്ണം തരികിലതുതാ-
നല്പയെന്നാകിലിപ്പോഥം
വന്നീടും തേ മൂതി തനയകാ-
ന്താദിയോടൊത്തുതന്നെ. 108

രോഷംപൂണ്ടാസചിവഖലര-
ന്നോതിടും വാക്യമെല്ലാം
ശേഷംചൊല്ലുന്നതിനുമുനിയും
കേട്ടറപ്പിച്ചു സർവം
ശേഷൻതാനാകിലുമൃഷിപര-
ഞ്ഞോരുവാക്യങ്ങളേനി-
ശ്ശേഷംചൊൽവാൻപണി പരമിവൻ
ചൊൽവതിന്നെത്രതന്നെ. 109

ഉമ്മന്ത്രത്താലരചനെയിള-
ക്കീട്ടതാനത്രവന്നീ-
ക്കമ്മംചൊൽവാനുരുതരമഹോ
ലജ്ജയില്ലാത്തതോത്താൽ
ജന്മത്തിന്നുള്ളുരിവരുവാൻ
തന്നെയല്ലോ, മരിച്ചീ-
ശമ്മക്കേടിന്നൊരുവകകളും
ഹേതുവായ്ക്കാണ്മതില്ല. 110

പാരിന്നെല്ലാം പരമശിവനേ!
കണ്ടകൻ പംക്തികണ്ഠൻ
പോരിന്നേതോസമയമതിനായ്
മുമ്പണഞ്ഞോരുനേരം
നേരിൽച്ചെന്നങ്ങവനെ വിജയി-
ച്ചിട്ടുപഹൃത്യന്തരത്തിൻ-
പൂരിപ്പാപ്പിച്ചതുപരമഹ-
ങ്കാരഹേതുക്കളായി. 111

ആവട്ടെന്തെങ്കിലുമതഖിലം
ഹേഹയൻതൻഗൃഹത്തിൽ
ഹാ! വത്തിക്കട്ടിവിടവകളേ
വിറഴിക്കാൻ പ്രയാസം

ഭീവഷ്ഠിപ്പിച്ചൊരുവനൊരുനാ-
ളെന്നകൊണ്ടന്നതൊട്ടേ
പേ,വന്നിട്ടിനിതുവിധമാഘം
ചെയ്തിടാമെന്നതാമോ? 112

കാലംതെല്ലും കളയരുതഹോ!
മൽസുതന്മാരിലന്യൻ
ശ്രീലൻ രാമൻ നിയതമിവിടി-
ങ്ങെത്തിയാൽ നിങ്ങളെല്ലാം
മാലതൃന്തംപെരുകി യമഗേ-
ഹത്തിലങ്ങെത്തുമപ്പോ-
ഴാലംബത്തിന്നൊരുവനിവിടെ-
ക്കാണുമോ കേണിടുമ്പോഠം. 113

നിഷ്കാസിച്ചിന്നിവരെയഖിലം
ഗോഗ്രഹത്തിന്നുമുറവും
ധിക്കാരംപൂണ്ടിവിടെ വരുവാൻ
പ്രേരിതൻ കാത്തവീയ്യൻ
മുഷ്കാൽതന്നേമുടിയുമചിരം,-
ഉച്ചമാമൊച്ചകേട്ടാൽ
നില്ക്കാനല്ലോ നിയതമതുതാ-
നീവിധം ലോകനീതി. 114

സല്ക്കാരംചെയ്തവനിപരിയെ-
ന്നോർത്തു ഞാനാകവോളം
വക്കാണത്തിന്നുടനെവരുമെ-
ന്നോത്തതില്ലപ്പൊഴെങ്കും
വ്യർത്ഥാരണ്യം പെരുകുമവനീ
ലോകമെല്ലാമതെന്നായ്-
മക്കൾതുംപാത്തിട്ടുമവനിയെ
പീതമായ് പൈത്തികൻപോൽ. 115

പാത്തട്ടിങ്കൽ പരമതരമാം
പാപമേവംകഥിച്ചി-
ട്ടാത്തന്മാരായിടുവതിനുമു-
ന്നിസ്ഥലം വിട്ടുപോവിൻ
തീത്തല്ലെന്നാൽക്കുലമതുമുടൻ
നഷ്ടമാം കഷ്ടകാലം
ചേത്തല്ലല്ലാതൊട്ടു മൂതിവരാൻ
പാരിലാരാഗ്രഹിക്കും. 116

കല്പാന്തത്തിൽ,ജലധരഗണോൽ-
ഭ്രതമാം ശബ്ദതുല്യം
കെല്പാന്നോരാമുനി വരനര-
ച്ചിട്ടു നിന്നോരുനേരം
അല്പായുസ്സുമവരിലൊരുവൻ
ഗോഗ്രഹംചെയ്വാനായ്
പില്പാട്ടുള്ളോരുടജമതില-
ങ്ങെത്തിനാനാത്തവേഗം. 117

സാഹങ്കാരം നിരുപമബലൻ,
ഗോഗ്രഹംചെയ്തതാനേ
ഹാ! ഹന്തവായ്വരുമുടനെയെ-
ന്നോത്തതില്ലാമുനീന്ദ്രൻ
ശ്രീഹമ്മ്യത്തിൽ സസുഖമമരും
മാനുഷോത്തംസരെല്ലാ-
മാഹന്താക്കാത്മജവരവിനെ-
ത്താൻഗ്രഹിക്കാത്തപോലെ. 118

എന്നാലും ഹാ! സുരഭിഹരണ-
ത്തിന്നതല്ലുണുസംസ്ഥം
നന്നാംപാശം കരമതിലെടു-
ത്തപ്പൊഴേതാൻ നടന്നാർ

വന്നാർവേഗംമുനിതനയരും
കാന്തയും തത്തടസ്ഥ-
ത്തിന്നായപ്പോൾ മുനിവരനെയും
താൻവിളിച്ചിട്ടു കേണാൻ. 119

ഹത്തിൽത്താനേ കരുതിയണയും
വൻഭടന്മാരശേഷം
കത്തിച്ചപ്പോഴ്ടജവുമെതി-
ത്തെത്തിട്ടും മർത്യരോട്ടം
ഒത്തില്ലൊന്നും മുനിവരനതിൻ
മുമ്പുതാനത്രവന്നാ-
നെത്തിപ്പായുന്നവരെയഖിലം
താൻ തടുത്തീടുവാനായ്. 120

തള്ളിക്കേറും സചിവരെയുമാ;
വൻചമൂനാഥരേയും
ഭള്ളില്ലാത്തോൻ മുനിവരനെതിർ-
ത്തപ്പൊഴേ സാമവാക്യാൽ
എള്ളിന്നൊപ്പം ഫലവുമതിനാൽ
വന്നതില്ലന്നു; സാമം-
കൊള്ളിക്കില്ലീധരയിൽ, മഹിഷം
വെട്ടുവാനായ്വരുമ്പോൾ. 121

വന്നീലേതും ഫലമവർ തട-
സ്ഥത്തിനായെങ്കിലും ഹാ!
പിന്നീടുണ്ടായൊരു കഥകളെ-
ച്ചൊല്ലുവാനിപ്പൊഴെയ്യും
വന്നീടുംവൻനദിയുടെ മഹ-
ത്താകുമോമുമ്പിനേത്താൻ
വെന്നീടാമോ നരനുധരയിൽ
സേതുബന്ധത്തിനാലെ. 122

UNIVERSITY LIBRARY

പുത്രന്മാരും മുനിയുമഥ തൽ–
ക്കാന്തയുംചേർന്നപിന്നീ–
ടത്രത്യാരിപ്രകരമൊടെഴു–
ത്തത്രനിന്നല്പനേരം
വിത്രസ്തന്മാർ മുനികുല ഖിലം
ഭ്രമിതന്നിൽ പതിച്ചാർ
വൃത്രൻതാനാകിലുമധികരോ–
ടെന്തുചെയ്യുന്നിതേകൻ. 123

സാദംപൂണ്ടുള്ളൊരു മുനിയെയും
തൽസൂതൻ കാന്തയെന്നീ–
ഭേദംക്രൂരന്നവരെയുമടൻ
ദുഷ്ടരാം മന്ത്രിതൊട്ടോർ
ഭേദത്തിന്നുള്ളൊരു പടികട–
ന്നെത്തിടും ദണ്ഡനത്താൽ
ശ്രീദന്മാരേത്തരുതെരെയുടൻ
ഭ്രമിയിൽത്തള്ളിയിട്ടാർ. 124

പാരം ക്ഷീണംപെരുകിമുനിയും
ഭ്രമിതന്നിൽക്കിടക്കും–
നേരം ഘോരൻ നിശിതതരമാം
ഖഡ്ഗമേന്തീട്ടു കയ്യിൽ
ചാരത്തെത്തീട്ടടനെ മുനിതൻ
കണ്ഠനാളം മുറിച്ചാൻ
ശ്രീരഞ്ജിക്കും ലതയെമഴുവാ–
ലെന്നപോൽത്തന്നെയപ്പോൾ 125

കഷ്ടം! കഷ്ടം! കഠിനതരനാം
സൈംഹികേയൻ സതോഷം
പുഷ്ടശ്രീപൂണ്ടൊരു വിധുവിനെ–
ത്താൻ ഗ്രസിക്കുന്നവണ്ണം

ദുഷ്ടന്മാർതന്നസിയതുനിമി-
ത്തത്തിനാൽചെന്നെയപ്പോഠം
ദിഷ്ടക്കേടേറവനിയിലഹോ!
വീണവൻ നഷ്ടചേഷ്ടൻ. 126

ജാതിശ്രേഷ്ഠത്വവുമഥ,മഹ-
ത്തായിട്ടംനന്മ,ബോധം
നീതിക്കൊക്കും നിയമ,ദമ,-
ശാന്ത്യാദിയാം സൽഗുണങ്ങഠം
ഓതിക്കോന്തം പാധനമതിൽ
തുഷ്ണവന്നാൽ മറക്കും
പാതിവ്രത്യം സുഭഗതരുണൻ
തന്നെറ സന്ദശ്നാൽപോൽ. 127

കണ്ടംവേപ്പ്ട്ടൊരുമുനി കബ-
ന്ധാകൃതിത്വം വഹിച്ചാ-
കണ്ടം രക്തപ്പുഴയതിലഹോ!
പൊങ്ങിമുങ്ങിക്കളിച്ചാൻ
കണ്ടപ്പെട്ടാമുനിതനയരും
കാന്തയും കണ്ടിതന്നാഠം
ശണ്ഠയ്ക്കപ്പോഴവരൊട്ടുനി-
ഞ്ഞാകിലോ നാശമല്ലോ? 128

നാശം,ഘോഷം,മൃതി,ഹരണമീ-
മട്ടിലാപ്പോക്കളംപോ-
ലാശങ്കാഢ്യങ്ങളുമടനെഴാ-
തിഷ്ടലക്ഷ്യം ലഭിപ്പാൻ
ലേശം ഭീയെന്നിയെ സുരഭിയെ-
ക്കൊണ്ടുപോയീടുവാനായ്
ക്ലേശംകൂടാതവളുടെയട്ട-
ത്തെത്തിമന്ത്രീന്ദ്രർതൊട്ടോർ. 129

മോശംതാനീയപവൃത്തിയതേ-
ന്നോത്തിടാതാഖലന്മാർ
പാശം കയ്യിൽ പരിചൊട്ടധരി-
ച്ചപ്പൊഴേധേനുതന്നെ
ഹാ!ശങ്കിക്കാതവനിപനെഴും
സന്നിധാനത്തിലാക്കാ-
നാശയുണ്ടോ യുവതിഹൃദയം-
പോലെ സന്മാർഗ്ഗബോധം. 130

എത്തിച്ചെന്നാഖലർ സുരഭിയെ
കൈക്കലാക്കീടുവാനായ്
കത്തിക്കാളും കലുഷതരമാം
വൃത്തത്തോടന്നൊത്തുതന്നെ
ഒത്തില്ലെന്നാലവളുടെ മഹ-
ത്വത്തിനാലൊന്നുമന്നാ-
പത്തിന്നായന്നാളവരിലുതാ-
നൊക്കെയും തക്കമെന്യേ. 131

ഹവ്യത്വശ്രീസുരഭിയിലെഴും
വന്മഹത്വം നിമിത്തം
ദിവ്യത്വംപൂണ്ടൊരു ഭടഗണം
വന്നു തച്ചിന്തനത്താൽ
ഗവ്യത്തിൽനിന്നഹ! ഹ! ശിവഭ്ര-
ത്തങ്ങളെപ്പോലെവന്നാ-
രവ്യക്തപാലഖിലരുമുടൻ
വിസ്മയിച്ചങ്ങു നിന്നാർ. 132

ക്രോധിച്ചപ്പോഴവരഖിലരും
ഭൂപസൈന്യത്തെയെല്ലാ-
മേധിച്ചീടും സചിവരെയുമ-
ന്നൊക്കവേ സംഹരിപ്പാൻ

സാധിഷ്ഠാനങ്ങളിലവരഭ-
ത്തേ വരേയും വധിച്ചാർ
സാധിച്ചീടാം ധരയിലഖിലം
ദൈവയോഗാധികത്താൽ. 133

എന്നാലുംഹാ! മുനിവരമഹാ-
കാമധേനുപ്രഭാവാൽ
വന്നായാസം പലരിലുമത-
ല്ലൊട്ടുപേരൊട്ടൊടുങ്ങി
സന്നാഹത്താൽ സുരഭിസുതയാം
നന്ദിനീബന്ധനാർത്ഥം
ചെന്നാരപ്പോൾ ഖലഭടരുമൊ-
ത്തന്നു ദുർമ്മന്ത്രിമാരും. 134

ഏകന്നല്ലോരുഭവസിതമാ-
വഹ്നിയിൽ വീണിടുമ്പോൾ
പാകക്കേടാലപരനടനേ
വാഴവെട്ടുന്നവണ്ണം
ശോകത്തീയാലെരിയുമുടൽ-
തന്നിൽനിന്നാഖലന്മാർ
ഹാ!കഷ്ടം തൽസുരഭിസുതയേ
ബന്ധനത്തിങ്കലാക്കി. 135

ശേഷിച്ചുള്ളാഭടർ സുരഭിതൻ-
പുത്രിയെ കൈക്കലാക്കി
പോഷിപ്പിപ്പാൻ നൃപഹൃദയമ-
ന്നേവരും യാത്രയായാർ
ആശിച്ചീടും സുരഭിയെ ലഭി-
ച്ചില്ലയെന്നാകിലും വൻ-
വാശിക്കൊപ്പം ഭടരഖിലവും
പോയി വൻനഷ്ടശിഷ്ടർ. 136

വീക്ഷാദിക്കും ഭയദമതുപോൽ
ചെയ്യടൻ തത്തടന്മാർ
സാക്ഷാത്താകും സുരഭിസുതയെ
മന്നവേന്ദ്രന്നനല്കാൻ
ദ്രാക്ഷാപകപം കരയുഗമതിൽ
കിട്ടിടാതാസ്യശാലൻ
ഹാ!ക്ഷാത്രത്താലതിനു പുളിയായ്–
ച്ചൊന്നപോൽചൊല്ലി മണ്ടി. 137

നാലഞ്ചുവാസരമശേഷരുമൊന്നുപോലെ
മാലഞ്ചിവന്നതു സഹിച്ചു ശമിച്ചുദുഷ്ടർ
ആലസ്യമോടുടനെ ചെന്നഥ ഹേഹയത്തിൽ
ക്രൂലങ്കഷം സുരഭിപുത്രിയിലിച്ചയോടും. 138

യത്നത്തൊടും പവനനന്ദനനന്ന മൂഢാ–
രത്നംഗ്രഹിച്ചു ജനകാത്മജതന്നിൽനിന്നും
പത്നീവിയോഗമൊടുവാണൊരു രാമദുഃഖ–
നഗ്നത്വമാറിയവിധം നലമോടുതന്നെ. 139

മന്നന്നനല്കിയഥ നന്ദിനിതന്നെയപ്പോൾ
വന്നങ്ങണഞ്ഞു ഖലമൗലികൾ മന്ത്രിമാരും
ഖിന്നത്വമാന്മുഖതാരിലെഴുന്നശോക–
മന്നല്പവും ഗുപതികണ്ടുമറിഞ്ഞുമില്ല. (യുഗ്മകം)

പാദത്തിലെത്തിയൊരു നന്ദിനിതൻവിലോകം
മോദത്തിനായി നരപാലകദൃഷ്ടിതന്നിൽ
ഖേദത്തൊടന്നവരുണത്തി മുനീന്ദ്രവൃത്തം
സേദഭിച്ചിട്ടും നയനജീവനമൊത്തുതന്നെ. 141

വൃത്തം സമസ്തമുടജത്തിൽനടന്നപോലെ
മത്തൻഗുപൻ ഭടരിൽനിന്നമറിഞ്ഞിതപ്പോൾ
അത്തവ്വിലോരിയവനും, മുനിയാകിലും ഹാ!
ചിത്തത്തിലിപ്പൊഴതിലും സുഖസക്തിതന്നെ. 142

പോവട്ടെഭേഷ് മുനിമരിച്ചതുനന്നതന്നെ
ആവട്ടെയെന്തുമിനിയുത്തരമോതിടാം ഞാൻ
ഹാ!വണ്ണ്യയാം സുരഭിയെപ്പുനരെന്തുചെയ്യും
ഭീവന്നിടാതെ ദുഡമീയിവനാനയിക്കും. 143

എന്നാകിലും സുരഭിയെന്നിയെ വന്നകൃത്യം
നന്നായതില്ലരിയനിങ്ങളിൽ നന്ദിയില്ല
പിന്നാട്ടെയെന്നുല കിലോത്തിടുവോരുകായ്ക്കു-
ത്തിന്നാകെ വിഘ്നമതുവന്നിടുമീജഗത്തിൽ. 144

നീതിക്കൊപ്പം നൃപതി,ഭടർ,വ-
ന്മന്ത്രിമാരെന്നതൊട്ടീ-
രീതിക്കുള്ളോരഖിലരെയുമ-
ന്നൊക്കവേ ശിക്ഷപോലെ
നാതിപ്രേമം കലുഷതരമാം
വാക്കിനാൽ മന്നനപ്പോഠം
പ്രീതിക്കാവാത്തതുമടനവൻ
ചൊല്ലിനാനല്ലലെന്യെ. 145

ഈവണ്ണമോതി നൃവരൻ മണിമന്ദിരത്തിൽ
ഭാവപ്പകച്ചയൊടു ഗോവിനെയോത്തുവാണാൻ
ഹാ!വയ്യ;വങ്കരിതുപോലെ നിനക്കുമെല്ലാം
ദൈവംവിധിച്ചവഴിപോം വഴിപോലെയെല്ലാം. 146

പ്രാണൻപോലെ മുനീന്ദ്രപത്നി ഹൃദയാ-
ന്തത്തിങ്കലോത്തോരുതൻ-
പ്രാണാധീശ്വരനഷ്ടചേഷ്ടിതമതാം
ഗാത്രാന്തികത്തിൽത്തദാ
വാണാളാത്മജരേഴിനോടുമൊരുമി-
ച്ചെല്ലാവരും കേണുടൻ
ഖീണാഠംനിന്നിനിയാരൊരാശ്രയമതെ-
ന്നോത്തിട്ടു ഹൃത്തട്ടിലും. 147

പതിനെട്ടാംസർഗ്ഗം സമാപ്തം.

പത്താൻ പതാം സർഗ്ഗം

ഘോരാസിയാലിങ്ങിനെ മാമുനീന്ദ്രനെ
ക്രൂരാശയന്മാർ നിഹനിച്ചതപ്പൊഴെ
പാരാകെ വൻതീപ്പൊരികാട്ടിലെന്നമ-
ട്ടാരാൽപടന്നെത്തി ഭയങ്കരം പരം. 1

ഈവൃത്തമൊന്നും ഗ്രഹിയാതെ താതനാം
ശ്രീവൃദ്ധിചേർക്കുന്നവനേയനാദരം
ഭ്രവ്വർത്തമന്ത്രികഥം ഹിംസചെയ്തതാ-
നീവ്വജ്ജനം രാമനൊടോതിയില്ലഹോ! 2

കൈലാസശൈലത്തിലണഞ്ഞു ശവ്വനെ
വൈലാകിലും മാരിയതാകിലും സദാ
വേലാധികം ഭക്തിയെഴുന്നരാമനാം-
ശ്രീലാസ്യനന്നിക്കഥയശ്രുതങ്ങളായ്. 3

എന്നാലുമാവട്ടെ പിതാവുതൊട്ടതാം
തന്നാത്മബന്ധുക്കളെയൊന്നുകാണുവാൻ
നന്നായുറച്ചാൻ നിജതാതദർശനം
ഭിന്നാത്മകർക്കും സുഖദം ധരിത്രിയിൽ. 4

ശ്രീകാന്തനല്ലോരവതാരമായിട്ടും
പാകാരിസേവ്യൻ ഭൃഗുരാമതാപസൻ
പോകാനുറച്ചാനുടജത്തിലേക്കു ത-
ന്നേകാന്തസൗഖ്യപ്രദമല്ലയോ ഗൃഹം? 5

കണ്ടിട്ടടൻ താതസഹോദരാദിയെ
മണ്ടത്തിരിച്ചന്നതിവേഗമെത്തുവാൻ
പണ്ടില്ലയാതാഭൃഗുരാമനും തദാ
വണ്ടിൻകുലം വാടിയിലെന്നപോലെപോയ്. 6

ഓതാൻപ്രയാസംപെരുകുന്ന മാധുരി-
ശ്രീതാവിയാഭാഗ്യവരാമനാം മുനി
ഭ്രാതാവിനെക്കാണുവതിന്നുലക്ഷ്മണൻ
ജാതാനുമോദത്തൊടുപോയപോലെപോയ്.
(വിശേഷകം) 7

നാലഞ്ചുനാഴികൊ,ണ്ടടുജാന്തികത്തിലാ-
നീലാംബുദശ്രീസമനായ രാമനും
മാലഞ്ചിടാതെത്തി, യമൻവനത്തെയ-
ന്നാലസ്യമോടൊത്തുവെടിഞ്ഞുപോയുടൻ. 8

നേക്കുന്നതും നിന്നൊരു പർണ്ണശാലയും
നോക്കുന്നനേരത്തനലാവശിഷ്ടമായ്
ഓക്കുമ്പൊഴഗ്നിക്കിരയായ ലങ്കപോ-
ലാക്കും മഹാഭീതിദമന്നകണ്ടവൻ. 9

മാതാപിതാ സോദരരാരുമപ്പൊഴാ-
ജേതാവവൻതന്നുടെ ദൃഷ്ടിയിൽ തുലോം
ജാതാനുമോദം കണികണ്ടിടാഞ്ഞുത-
ത്സീതാപഹാരം ഭ്രമരാമനോത്തുപോയ്. 10

മാഗ്ഗ്രഭമാൽ ഞാനിവിടിന്നുവന്നിതോ
മാഗ്ഗംനമുക്കെന്തിനിയൊന്നു ദൈവമേ
പാക്കുമ്പൊഴാത്താതവിലോകനത്തിനായ്
വായ്ക്കുന്നുമോഹം മമ നേത്രയുഗ്മവും, 11

ചുറ്റുംതിരഞ്ഞാനവനീതനുജയെ
ചെറ്റുംവനത്തിൽ തിരിയാഞ്ഞുരാഘവൻ.
മുറ്റും വിരഞ്ഞാരുസമം, മഹാരഥൻ
പറ്റുംവിധംതന്നെ തിരഞ്ഞുനോക്കിനാൻ. 12

കാണാഞ്ഞുഖേദം വ്യഥയത്തിലും;ജഗൽ-
പ്രാണാദിപോയോരു ജഡത്തിനൊപ്പമായ്
ഏണാങ്കചൂഡൻ ഹരനെനിനച്ചുടൻ
കേണാത്തനായേവമുരച്ചു മെല്ലവെ. 13

വൃക്ഷങ്ങളേ നിങ്ങളമ്മവാണിട്ട-
ന്നക്ഷയ്യനാകും ജമദഗ്നിയായിട്ടും
തൃക്ഷന്നതുല്യസ്ഥിതിയാന്നതാതനെ
പക്ഷംവെടിഞ്ഞോതുക കണ്ടുകൊണ്ടിതോ? 14

ഏണങ്ങളേ! നിങ്ങളെയെന്നുമൊന്നുപോൽ
പ്രാണന്നതുല്യം കരുതും മുനീന്ദ്രനും
നാണംവെടിഞ്ഞോതുക സത്യമൊക്കെയും
ക്ഷീണംഭവിച്ചോ? മൃഗിയാന്നുപോയിതോ? 15

സൂനങ്ങളേ! പകപഫലാഭിധാരണാ-
ലാനന്ദമാം കുഞ്ജസമൂഹമേ! തുലോം
മാനത്തൊടെൻ മാതൃസഹോദരാദിയി-
സ്ഥാനത്തുനിന്നെങ്ങുമിച്ചു ചൊല്ലുവിൻ. 16

കീരങ്ങളേ! നിങ്ങടെവാക്കിനേയുമു-
ച്ചാരത്തിനാൽവെന്ന മമാംബതന്നെയും
ചാരത്തുകണ്ടോ? ചാരിയെന്നൈചൊല്ലിയാ-
ല്പാരംസുഖം മേ വരുമിന്നു നിങ്ങളാൽ. 17

ആകാശമേ! ചൊല്ലുവിനല്ലലെന്നിയെ
രാകാശശാങ്കാനനയാം ജനിത്രിയെ
ഹാ! കാനനപ്രാന്തമതിസ്വതന്ത്രിയാ-
യാകാരസാദൃശികളെന്നൈ കണ്ടിതോ? 18

പണ്ണാളിയാൽനിർമ്മിതമാം നികേതനം
പൂണ്ണംലസിച്ചുള്ളഥ നിന്നൊരാസ്ഥലം
തുണ്ണംനടന്നെങ്ങുമെ നോക്കിരാമനും
ശീണ്ണം സമസ്തം പുനരത്ര ദൃശ്യമായ്. 19
വഞ്ചിച്ചുതാനാശരർ ഭക്ഷ്യമാക്കിയോ?
വഞ്ചിത്തനാം താതനുമെൻപരീക്ഷണം
കിഞ്ചിന്നടുത്തീടുകതന്നെയാകുമോ?
മഞ്ചിത്തുടങ്ങുന്നു മദീയമാനസം. 20

ഇവ്വണ്ണമാത്താതസഹോദരാദിയെ
ശ്രീവത്സലക്ഷ്മാത്മക രാമമാമുനി
പേവന്നപോൽത്തന്നെ നടന്നുനോക്കവെ
ഹാ! വശ്യമാം രോദനമൊന്നു കേട്ടവൻ 21

ആരോമുതിപ്പെട്ട മഹാവിപത്തിനാ-
ലാരോമലാളാം കരയുന്നതീവിധം
നേരോതിടുംഞാ,നവിടെത്തിയാകിലെ-
ന്നോരോതരം ചിന്തകളം പൂണ്ടുനിന്നവൻ. 22

ചിത്തത്തിലോരോവിധമേവമോർത്തുസ-
ഭ്യത്തങ്ങളാത്താതനിലുള്ളതോക്കയാൽ
വിത്തംകൊതിപ്പോൻ നിധിതൻറെയന്തിക-
ത്തത്തവിലെത്തുന്നതുപോലെ പാഞ്ഞവൻ. 23

വേഗത്തിനാലാക്കമജയ്യനായിട്ട-
ന്നാ,ഗന്ധവാഹന്നുസമാനനായവൻ
ആഗന്തുകാനന്തക ചിന്തയെന്നിയെ
ധീഗവ്വെഴാത്തോൻ നടകൊണ്ടു രാമനും. 24

സ്വനോത്ഭവസ്ഥാനമണഞ്ഞുകൊള്ളുവാൻ
വനോദരത്തിൻവഴി തെല്ലുപോയവൻ
അനൗകഹത്തിൻ നിലയുംനിലയ്ക്കുമാ-
റനാദരം കുംഭിഗമിച്ചിടുംവിധം. 25

എന്താണിതെന്നൊക്കെയറിഞ്ഞുകൊള്ളുവാൻ
ചെന്താമരാക്ഷാത്മകനായ രാമനും
സന്താപചിത്തൻ ജവമോടിയെത്തിനാൻ
ഹന്താധികം ബന്ധുവിലോകനേഛയാൽ. 26

ജ്യേഷ്ഠാവവൻ ചെന്നഥനോക്കിടുമ്പൊഴാ-
മാതാവു ലൂനാത്തിദമായ ശീർഷവും
ഹാ താങ്ങിയങ്കങ്ങളിലേറിമാഴ്കിടും
പ്രേതാധിരൂഢതപമൊടത്ര കണ്ടവൻ. 27

ഏഴണ്ടതൻസോദരർ ചുറ്റിയമ്മയെ
വീഴുന്ന കേണാജനയിത്രിതന്നൊട്ടും
കേഴുന്നു സപ്തോദധികാഞ്ചിലാഞ്ജനം
ചൂഴുന്നൊരാമന്നിടമെന്നപോലവെ. 28

മോഹംവരുത്തുന്നൊരു കാഴ്ചയീവിധം
ഹാ! ഹർഷമില്ലാതകണ്ടേ രാമനും
ആഹന്തവീണാനവിളംബമങ്ങവൻ
ദേഹത്തുതെറ്റെന്നിടിവാളുവീണപോൽ. 29

വിമോഹിതൻ സോദരനുള്ളൊരാമയം
സുമോപമസ്വാന്തതടീയസോദരർ
പ്രമോദപൂവ്വം ജലമേകിമാറ്റിയാ-
ശ്രമോദിതാസ്വസ്ഥതയോടുമേവരും. 30

മഹോന്നതം ശോകമിയന്നരാമനും
സഹോദരാഭ്യർത്ഥ്യമണഞ്ഞിതപ്പൊഴെ
മഹോദധിയ്ക്കുള്ളൊരു വീചിയേയുമ-
ന്നഹോ ജയിക്കുംപടി ചൊല്ലിനാനവൻ. 31

സവിച്ചകാലംമുതലെന്നൊരക്ഷരം-
യുവിഷ്ണുമാം മട്ടിലമന്നാരംബികേ!
പവിത്രനാകും ജനകന്നിതേവിധം
ഭവിക്കുവാൻമൃത്യുവുരയ്ക്കുകാരണം. 32

ഈവിശ്വമെല്ലാമൊരുപോലെതാതനെ
ഭാവിച്ചിട്ടുണ്ടൊരു സന്മനസ്വിയായ്
ഗോവിന്ദഭക്തൻ പുനരീവിധത്തിലായ്
ഭൂവിൽക്കിടക്കുന്ന കഠോരദുർവിധേ! 33

ചിതത്തിലയ്യോ പരിരംഭണത്തിനായ്
വിതക്കുമെന്നും കൊതിപൂണ്ടകൈകളാൽ
ചിതയ്ക്കുകത്തിക്കുനെയിന്നവയ്ക്കുവാൻ-
വിധിച്ചുവിത്താവിധി, കൊയ്തതൽഫലം. 34

അമ്പാന്നിടും താതജനിത്രിമാരെഞാ-
നിമ്പാജ്ജവാദ്യത്തൊടുവന്ന കാണുവാൻ
മുമ്പാകെയെൻതാതനിവണ്ണമായതോ-
ത്തെമ്പാടുമെന്നുള്ളുരുകിന്നിതിപ്പൊഴം. 35

മർത്യൻമനസ്സിങ്കലൊരോവിധത്തിലും
പ്രത്യർത്ഥിയെപ്പോൽ ജഗദീശനന്യവും
നിത്യം നിനയ്ക്കുംഹൃദി, താതനീവിധം
പ്രത്യക്ഷമായോതിയതിന്ന സത്യമാം. 36

കോളില്ലെടം വഞ്ചികണക്കു ഗാത്രവും
മേളിച്ച രക്തഹൃദിനിയ്ക്കുകത്തഹോ!!
ലാളിച്ചിടേണ്ടുന്നൊരു താതനീവിധം
കേ,ളിപ്പൊഴെന്തെൻജനയിത്രി ചൊൽകനീ 37

ആക്കം ലവം ദോഷമണച്ചിടാത്തവൻ
പാക്കമ്പൊഴെൻതാതനതീവ ശാന്തിമാൻ
ചേക്കുന്നവൻ സജ്ജനമോദമെന്തുപി-
ന്നോക്കമ്പൊഴീമ, ട്ടഴലേന്തി ദൈവമേ! 38

കണ്ടെത്തിമോദിപ്പതിനിങ്ങുവന്ന ഞാൻ
പണ്ടെങ്ങുമില്ലാത്തതുകണ്ടു ദൃഷ്ടിയിൽ
പിണ്ഡക്രിയക്കും സുദ്ധാജ്ഞനൽകിയാ-
ച്ചണ്ഡസ്വഭാവൻവിധി നിഷ്ഠുരാത്മകൻ. 39

ആരാമഖേലയ്ക്കുകൊതിച്ചുചെന്നപോ-
താരാഞ്ഞൊരാസ്ഥാനമഹീന്ദ്രഗേഹമായ്
ആരാകിലും കാണുകിൽ വിസ്മിതാന്ധരാ-
മാ, രാമനുംശോകഭയാത്തനായ്ത്തദാ. 40

താതന്റെ ദേഹത്തിനടുത്തുചെന്നതാ-
നാതങ്കഭാരം ഭരമാന്നൊരാ ജഡം
ശ്രീതങ്കി വൃദ്ധതപമണഞ്ഞ സൂയ്മനെ
വീതപ്രമോദോദധിപോ,ലെടുത്തവൻ. 41

കേണന്നു കേഴുന്നവർവിസ്മയിക്കുമാ-
റാണതാപമെന്നുള്ളതെഴാതെ തെല്ലുമെ
നാണം ദ്വധം താതവിയോഗവഹ്നിയിൽ
പ്രാണത്തൊടൊപ്പം വെടിയുന്ന പൈതലിനെ. 42

ചെമ്പിച്ചിട്ടുംശ്മശ്രു ജഡാദിവല്ലലം
കമ്പിച്ചെഴും വക്രസരോരുഹത്തിനാൽ
ചുംബിച്ചു തൻതാതശരീരമൊക്കെയും
കുമ്പിട്ടടൻ ഭാർഗ്ഗവരാമനോതിനാൻ. 43

ജീവന്തുല്യം സുതർതന്റെ രക്ഷണം
ഹാ! വയ്യചൊല്ലാനനിശംനടത്തിടും
ശ്രീവത്സലക്ഷ്മശ്വരഭക്ത! താതനി-
ന്നീവണ്ണമാം മൃത്യുവണഞ്ഞതെങ്ങിനെ? 44

എങ്ങിനേപോയ് ഞങ്ങളെവിട്ടുതാത! നീ
മങ്ങിത്തുടങ്ങുന്ന മദീയമാനസം
അങ്ങിങ്ങുപോമെന്നിലതീവരുഷ്ടനായ്
പൊങ്ങിപ്പറന്നാഹരിപദമെത്തിയോ? 45

മന്നിപ്പിറക്കും ജനതയ്ക്കശേഷമായ്-
ക്കുന്നിച്ചിടുംമോഹമതിനു താതനും
ഉന്നിദ്രനായ്ത്തന്നെയിരിക്കയില്ലയോ?
പിന്നിപ്പൊഴെന്തിന്നിവരോടുചെയ്ക നീ. 46

മാതാവിനോത്താൽ പ്രസവിച്ചദുഃഖമെ
വീതാനമോദംവരു; മറവു സർവ്വും
ഹാ! താത! നിൻപക്കലെഴുന്നതല്ലെയോ
പ്രേതാധിനാഥാലയമെത്തിടുംവരെ. 47

രക്ഷിപ്പതും നേർവഴികാട്ടി വേണ്ടപോൽ
ശിക്ഷിക്കുവാനഹ്നമിനു താതനാം
ഭക്ഷിക്കുവാനിഷ്ടമെഴുന്നതേകിയും
കുക്ഷിയെഴുംപൂത്തിവരുത്തിടുന്നതും. 48

വിദ്യാദിനല്ലും പുനരിച്ഛപോലവേ
ഹൃദ്യാഭികാമ്യംനില പിന്നെനല്കിടും
അദ്വൈവമെല്ലാം നിരൂപിച്ചുനോക്കിയാൽ
ബദ്ധാദരം മന്നിനുതാതനീശ്വരൻ (യുഗ്മകം) 49

ഈമട്ടെഴും പുത്രസുഖത്തിനും പരം
ക്ഷേമത്തിനും താതനൊരാദികാരണം
ഹേമപ്രഭം നീയിതുസർവ്വുംവെടി-
ഞ്ഞാമഞ്ജുവൈകുണ്ഠമമന്പോയിതോ? 50

അമ്മേ! പറഞ്ഞീടുക താതമൃത്യുതാൻ
ചെമ്മേവരാനുള്ളൊരു ഹേതുവൊക്കെയും
ഇമ്മേനിയീമട്ടിലിവന്നുകാണുവാ-
നന്മേഷപൂർവ്വം വിധിതാൻ വിധിച്ചിതോ? 51

എല്ലാം സുതക്കാത്തനുതൊട്ടതൊക്കെയും
ചൊല്ലാതെതന്നാഹതിചെയ്ത താതനും
നല്ലാർമണേ! കാലപുരിക്കുപോകുവാൻ
വല്ലാതെയെന്തുഭവിച്ചു ഹേതുവായ്. 52

അണ്ണയ്മേ! രേണുകയേയുമെന്നെയും
ചിരം ഭവാൻ സോദരരേയുമീവിധം
പരം ത്രിലോകത്തെയുമൊന്നുപോലെയാം
തരത്തിനൊപ്പിച്ചു ചരിച്ചു ചന്തമായ്. 53

വിധേ! വിവേകം തവ തെല്ലുമില്ലയോ?
വധേച്ഛ നിൻ ഹൃത്തിലിവണ്ണമെത്തുവാൻ
സുധാശനൻ നിന്നുടെ കണ്ണിലെട്ടിലും
സുധാരസം തെല്ലുമെഴാത്തതുള്ളതും. 54

ഭീ, ദുഃഖമാത്മാതനിലുള്ള ഭക്തിയും
പ്രാദുർഭവിക്കും പ്രതികാരവാഞ്ഛയും
ആ ദുഷ്ടഹന്താവിലുദിച്ചു; മർത്യരിൽ-
ഹാ! ദുഷ്കരം ഷഡ്രിപുപോൽ ക്രമോൽക്രമം. 55

മാറാത്ത നേത്രാംബുമഹൗഘമൊക്കെയും
വേറായതില്ലാ ഭൂരാമനിൽത്തുലോം
ആറായതെല്ലാം; മഴപെയ്തപോകിലും
ക്രാന്തപെയ്യും മരമേഴവാസരം. 56

ശ്രീശന്റെ വാക്യാമൃതധാരയീവിധം
ക്ലേശംപെരുക്കും മുനിപത്നികേട്ടുടൻ
ആശയ്ക്കതുല്യം സുതനോടുചൊല്ലിനാൾ
നാശത്തിനായുള്ളൊരു ഹേതുവൊക്കെയും. 57

കാകന്നിരിപ്പാനൊരു കമ്പുനൽകിലോ
ശോകത്തിനായ്ത്തീരുമൊട്ടുക്കമീവിധം
ഹാ! കണ്ടിവാർകേശിനി ചൊല്ലിപുത്രനോ-
ടാകണ്ണുമുണ്ടായൊ,രുദന്തമൊക്കവേ. 58

പാപാഢ്യനാം മന്നവകൃത്യമീവിധം
ശ്രീപാലകൻ മാതൃഗളാന്തനിസ്വനം
കോപാവഹംകേട്ട കഠോരവായുവാൽ
ഹാ! പദ്മപംപോലെ വിറച്ചുവീറൊടും. 59

ഹിമാചലോല്ലീഢതടീയമാനസ-
ക്ഷമാബലംതാനതിരുക്ഷമായ്ത്തദാ
അമായമാദിത്യമയൂഖമേറിടും
ഹിമാനിപോൽ തപ്തതയാൻ ചൊല്ലിനാൻ. 60

ആവാത്തകോപാധികമാന്ന ഹൃത്തതിൽ
ശ്രീവായ്പെഴാത്തോരു വികാരവീചിയാൽ
ഹാ! വാചികം ഭാർഗ്ഗവരാമനീവിധം
ഭൂവാടിയാടീട്ടു വിയത്തു ചൊല്ലിനാൻ. 61

നോക്കട്ടെ വന്നിട്ടൊരു ബാഹുജാധമൻ
പോക്കറുചെയ്യോരതിനീചവൃത്തികം
തീക്കട്ടയെത്തന്നെ പിപീലികാഗണം
ചാക്കിന്ന ചുറുന്നൊരുകാലമായിതോ? 62

ഷണ്ഡന്നുമോത്താ, ലിതനീതിതന്നെയാം
ദണ്ഡങ്ങളേറുന്ന മദീയഹൃത്തതിൽ
അണ്ഡങ്ങൾതൻ പാടനമിന്നുചെയ്യുവാൻ
ദണ്ഡംതുലോമെന്തിനു മർത്ത്യനുഴിയിൽ. 63

കൊള്ളാമശേഷം കൃതവീര്യജാധമൻ
ഭള്ളാണ്ടുചെയ്തോരുപഹാസ്യവൃത്തികം
വല്ലാത്തഭ്രതങ്ങളുടുത്തുകാളിയെ
കൊല്ലാൻതുടങ്ങുന്നൊരു കാലമായിതും. 64

ഒട്ടല്ല കാലങ്ങളനേകമായിഞാൻ
ചട്ടററിടും ബ്രാഹ്മജവംശമൊക്കെയും
പെട്ടെന്നുതാനേ നിഹനിക്കുവാനെഴും
വട്ടങ്ങളോത്താണനിശം വസിപ്പതും. 65

ആശയ്ക്കുതുല്യാവസരം ലഭിച്ചുമേ
നാശപ്പെടുത്താൻ ഖലമന്നവേന്ദ്രരെ
കീശന്നു സാലാഗ്രമണഞ്ഞുകൊള്ളുവാൻ
ഹാ! ശക്തമാമേണി കൊടുത്തപോലവേ. 66

അക്ഷമ്യരായിദ്ധരയായ നാരിതൻ
വക്ഷസ്സുസവ്യം പൊടിയാക്കി വാഴ്വോർ
അക്ഷത്രിയന്മാരെമുടിച്ചു പാരിനെ
പക്ഷങ്ങളില്ലാതരിധന്യയാക്കുവൻ. 67

ഓർത്തില്ല ഞാനിക്കഥയൊന്നുമീവിധം
ചീത്തിങ്ങു മന്നൻവരുമെന്നതൊക്കെയും
പാത്തിട്ട തദ്വംശമൊടുക്കിടായ്കിലോ
കീർത്തിക്കുമെന്നേ ജളനെന്നു മർത്യരും. 68

എൻതാതനെക്കൊന്ന യുപൻറെവംശമാ-
ച്ചെന്താമരാക്ഷന്നുടെപാദമാണെ ഞാൻ
ഹന്താവനിത്തട്ടിലഭിഖ്യമാത്രമാ-
മെന്താകിലും കില്ലതിലില്ല തെല്ലിതിൽ. 69

ഒക്കുന്നവെന്നോത്തു വെളുക്കുവോളവും
കക്കുന്നവൻ കണ്ണിലകപ്പെട്ടും ദുഢം
തക്കത്തിലത്രത്തെയലങ്കരിച്ചിട്ടും
ദുക്കത്രചന്ദ്രന്നു വിപത്തുഷസ്സരിൽ. 70

ഇതാന്നിട്ടും താതനെനിഗ്രഹിക്കുവാൻ
പാടാക്കുപാരിൽ പരപുരുഷപ്രഭോ?
കേടാക്കുവാൻ ക്ലേശമതുഭവിക്കുമോ?
വാടാത്തൊരാ നൽക്കുസുമത്തെയാക്കുമെ. 71

ധാരാധരത്തിൻ ജലധാരപോലവേ
തോരാത്ത നേത്രാംബുവെഴുന്നപുത്രരെ
ധാരാളമാം വാക്യസുധാരസത്തിനാ-
ലാരാമയാം രേണുകചെയ്തസേചനം. 72

പുത്രാന്യനാകുന്നൊരുരാമ കേൾക്കനീ
മിത്രാദരം മാമകമായവാചികം
ചിത്രാപ്പിതംപോൽ ജനകൻകിടക്കവേ
കുത്രാധികം സൗഖ്യമെഴുന്ന നമ്മളും. 73

വ്യാമോഹിയാം ഗേഹയനായപാപിയെ
ക്ഷേമോദയത്തിനു വധിപ്പതുത്തമം
ആമോദമോടി;ന്നസു താതനേകി നീ
കൗമോദകീസംയുത ചെയ്കഭീപ്സിതം. 74

ദോഷജ്ഞരല്ലെങ്കിലുരയ്ക്കുമപ്പൊഴേ
ദോഷൻ ഭവാനെന്നു ജഗത്തിലാരുമെ
യോഷയ്ക്കു വസ്ത്രാഭികൊടുത്തിടാത്തവൻ
ഭ്രഷ്ടയ്ക്കുപോകുന്നതു യുക്തിയുക്തമോ? 75

സത്യം തവൈകതം ജനയിത്രി! സർവവും
സ്തുത്യർഹമാപാദശിഖം നിനയ്ക്കുകിൽ
അത്യത്ഭമെൻതാതനു ജീവനേകുവാൻ
കൃത്യജ്ഞനാം കാവ്യനെയാനയിക്കുവൻ. 76

ഹാ! വന്ന ദൈത്യാഖിലദേശികൻതദാ
ജീവൻതദാനീം മുനിനാഥനേകവാൻ
ദൈവംനിനയ്ക്കുന്നതു പാരിലാക്കുമേ
കൈവന്നിടാൻ കാൽക്ഷണവും കടക്കണോ? 77

വെക്കം സമീപാഗതപൂർവ്വതാതനെ
കൈക്കൊണ്ടുവന്ദിച്ചിതു രാമനാംസുതൻ
ദ്രുക്കായ സഞ്ജീവനികൊണ്ടു താതനെ
ചിക്കെന്ന ജീവിപ്പതിനോതിരാമനും. 78

അപ്പാത്മസഞ്ജീവനിമന്ത്രശക്തിയാൽ
ഗോപ്പാവതാകും കവിവയ്യനാൽത്തദാ
പ്രാപ്പാത്മനാശൻ ദ്വിജനാത്രിജന്മവും
ദീപ്പാധികം മോദമൊട്ടും കടന്നുടൻ. 79

ക്ഷിപ്രം മഹാസുപ്തിവെടിഞ്ഞവൻകണ-
ക്കപ്രസ്ഥതം ജീവിതയാത്രചെയ്യുവാൻ
വിപ്രൻമുനീന്ദ്രൻ പടു യുദ്ധഭ്രമിതൻ
വപ്രംകടക്കുന്നതുപോൽ കടന്നവൻ. 80

രാമൻതദാ തത്സഹജാദി താതനും
ഹാ! മങ്കമാർമൗലി സവിത്രിയും മുദാ
ക്ഷേമത്തിനായ് ഭാഗ്ഭവനേവണങ്ങിനാർ
പ്രേമംവരുന്നാക്രമസുപ്രദായിയിൽ. 81

ഉത്തീർണ്ണനായന്നപമൃത്യുതന്നിൽ നി-
ന്നെത്തീട്ടുടൻ മാമുനിയും സപുത്രരും
മെത്തീട്ട തോഷാശ്രുപൊഴിച്ചു കാവ്യനെ
പ്പുത്തില്പെട്ടുംമുത്തൊട്ട യാത്രചൊല്ലിനാർ. 82

ആലിംഗനം മാമുനിപുത്രരൊക്കെയും
മാലില്യയാതങ്ങിനെചെയ്ത താതനെ
കാലേവരും ഭാനുമരീചിസഞ്ചയം
മേലൈന്ദ്രിയാം ദിക്കിനെയെന്നപോലവേ. 83

ആനന്ദമോടങ്ങിനെനില്ക്കേ രാമനും
ഹാ! നന്ദിതാത്മൻ നിജതാതനോടുടൻ
ആനമ്രനായേവമുണർത്തിമെല്ലവേ
മാനത്തൊടൊപ്പം മദമുള്ളിലാർന്നുമേ 84

പോകുന്ന മാഹിക്ഷ്മതിതന്നിലിന്നു ഞാൻ
ഹാ! കുത്സിതാചാരമെഴും ധരേശനെ
മാഴ്കുംവിധം ഹാ! ഹതിചെയ്തമറുമി-
ന്നാകുന്നപോൽ തൽക്കുലവും മുടിക്കുവാൻ. 85

നുനംപിതാവേ! കൃപതീന്ദ്രനും തഥാ
മാനംപെടും ഞാനുമിഹത്തിലൊത്തിടാ
ജ്ഞാനംവരുംഹൃത്തിനു മായയും സദാ
വാനത്തു ചന്ദ്രാക്കരുമൊത്തുവാണിടാ 86

ജീവിച്ചിരുന്നീടുകിലായവൻ ദൃഢം
ഭൂവിന്നു പാരം ഭരമായിരുന്നിടും
ആ വിശ്വദീപം രവിയസ്തമിക്കിലേ
ഭാവിക്കുപറ്റും വിധുവിണ്ണിലെത്തിട്ട. 87

ഭ്രൂപൻ, ഭവാൻതൻ വധമിന്നുചെയ്കയാ-
ലാപങ്കിലം തല്കുലമിന്നശേഷവും
ആപത്തിലാക്കീട്ട തദീയരാജ്യവും
കൃപംകണക്കാക്കുവനില്ല സംശയം. 88

കൊന്നിട്ടതശ്രോണിതമാം പുഴയ്ക്കകം
തന്നിൽക്കുളിക്കും ദൃഢമാം പാശവും
എന്നിംഗിതം പൂണ്ടമതാകുമപ്പൊഴേ
മന്നിന്നെഴും ശോകവുമറുമാറിട്ടം. 89

ഇഷ്ടവണ്ണമാ, മന്നവവംശമൊക്കെയും
ഹ്രീവന്നിടുംവണ്ണമധഃപതിക്കണം
ശ്രീവല്ലഭൻതന്നുടെ നിശ്ചയങ്ങളാ-
ണേവംഭവിപ്പാ,നതവായ്മമല്ലയോ? 90

ഹാ! കശ്മലൻമന്നനെ നിഗ്രഹിക്കുവാ-
നേകൻ ദൃഢം ഞാൻമരിയന്യരെന്തിനായ്?
പാകത്തിലെത്തും പകലോനെറുകാന്തിയാൽ
ശോകപ്പെടുത്തും നിശമാറുകില്ലയോ? 91

ചെറുംവരുത്താതെ വിളംബമീസ്സിതം
പറുംവിധംതന്നെയനുഗ്രഹിക്കണം
മറുംനമുക്കു,ണ്ടകൃത്രണൻ പ്രിയം
മുറും സുഹൃത്തങ്ങൾരുമിച്ചുപോകുവാൻ. 92

കാൽത്താരുകുമ്പിട്ട സുതന്റെ സദ്വച-
സ്സാത്താനമോദം മുനികേട്ടു തൽക്ഷണം
ഓത്താകവേ പുത്രശിരീഷഗാത്രവും
ചേർത്താനവൻ തൽ പരിരംഭണത്തിനായ്. 93

സന്തോഷജാതാശ്രുപൊഴിച്ചിതപ്പൊഴേ
ഹന്തോജ്ജമോദത്തൊടുതന്നെയേവരും
വെന്തോരുചിത്തത്തിനു ശൈത്യമാണ്ടടൻ
ചിന്തോല്ലടൻ മാമുനിയേവമോതിനാൻ. 94

ഭദ്രം ഭവാനിന്നയിരാമ! കേൾക്കനീ
ക്ഷുദ്രസ്വഭാവൻ നരനാഥനേ മുദാ
ഛിദ്രംവരാതിന്നവധിച്ചു ഭ്രമിതൻ-
നിദ്രസ്വഭാവം ധ്രുവമങ്ങറിഞ്ഞാൻ. 95

വേനൻ, ഹിരണ്യൻ, ദശകന്ധരൻ തഥാ
മാനത്തൊടൊന്നിച്ചവനാണു ഹേഹയൻ
നീ നന്മചേരാനവനന്ത്യമേകിയാ-
ലാനന്ദമാമീയുലകിന്നശേഷവും. 96

ഈവണ്ണമോതും ജനകാദിയെത്തദാ
ശ്രീവന്ദനീയൻ വഴിപോൽവണങ്ങിനാൻ
വൈവശ്യമേതും കലരായ്തിന്നു താ-
നാവശ്യകംപോലെയനുഗ്രഹിച്ചവർ. 97

മായാബലംകൊണ്ടൊരു ഭീമമാം രഥം
ഭീയാന്നിടാതത്രവരുത്തി രാമനും
ത്വയാസമുണ്ടോ ജഗദീശനെന്തിനും
പ്രായേണ നാമിന്നറിവില്ലതൊന്നുമേ. 98

സമ്മോദമാന്നാ രഥമേറി രാമനും
ദുർമ്മോഹികാലൻ മഹിഷത്തിലും തദാ
വന്മോദമോടൊത്തകൃതവ്രണാഢ്യനായ്
ധർമ്മോചിതം യാത്രയുമായ് മുനീന്ദ്രരും 99

രഥത്തിലൂടന്നു കടന്നുപോകവെ
പഥിസ്ഥിതന്മാർ പലരും പലേവിധം
ശ്ലഥപ്രമോദത്തൊടിതാരുതന്നെയെ-
ന്നധസ്ഥിതന്മാർ ഹൃദി ചിന്തചെയ്തുപോയ്. 100

സാമാന്യരല്ലീയിവരൊന്നുകൊണ്ടുമെ
നാമാദിയും പാക്കിലതെന്തുതന്നെയോ
സോമാഭിരാമാസ്യമെഴും യുവാക്കളീ-
ബ്ഭ്രമാവിലുള്ളോരിവരാരുതന്നെയോ? 101

വിരിഞ്ചനോ, മാധവനോ, സുരേന്ദ്രനോ
വിരിഞ്ഞപാത്രോജമുഖൻ പതംഗനോ
ശരിക്കുകാണുന്നതു ശർവ്വനാകുമോ
ധരിച്ചിടും ദസ്രകുമാരരോ പരം. 102

വിരാഡ്പുമാനോ, ദശകണ്ഠദാരിയോ
സുരാളിതൻ ദേശികസംഘമുഖ്യനോ
അരാതിയോ പർവ്വശശാങ്കനോ, പരം
കിരാതർതാനോ വരുണാഭിധാനനോ. 103

സദാശിവാകാരനതായ് പരശ്ചധം
സദാധരിക്കും ഭൃഗുരാമനാകുമോ
സദാഗതിതം രഥമാക്കിവണ്ണമായ്
സദാരനാം സൂനഗണേഷുവോയിവൻ. 104

വരാനിവക്കെ,ന്തിവിടിന്ന കേവലം
നരാധമന്മാരിവരല്ല നിശ്ചയം
പരാജയംതാനിവരോടടക്കുകിൽ
പരാഭവം തെല്ലിവർതന്നിൽ വന്നിടാ. 105

സഞ്ചിന്തനംചെയ്ത പലേവിധത്തിലും
കിഞ്ചിന്നിമേഷം രഥസംസ്ഥരേത്തദാ
വഞ്ചിച്ച ഭൂപാലനെയൊന്നുകാണുവാ–
നഞ്ചിച്ചുടൻ ദശകർതന്നെവിട്ടുപോയ് (കുളകം) 106

ജവംഗമിച്ചങ്ങിനെ രാജധാനിതാ–
നവണ്ണ്യമാംമട്ടിലവക്കു ദൃശ്യമായ്
അവജ്ഞയേറും നൃപലക്ഷ്യരാകുവോ–
ക്കവസ്ഥ,രോഷം പരമൊന്നുമാത്രമായ്. 107

ഉല്ലാസമോടാപ്പുരിയെന്തുതന്നെയെ–
ന്നില്ലാത്തമോദം ഭൂഭൃരാമനേകിപോൽ
നല്ലാർകുലത്തിൻ നിരയാൽപരീതനാം
വല്ലാത്തമന്നന്റെ നികേതനങ്ങളും. 108

രോഷത്തൊടാമാളികയേറി രാമനും
ശേഷം നൃപന്നാപ്രതികാരമേകുവാൻ
വേഷം തുലോം താപസനുള്ളതെങ്കിലും
ശീഷ്കുനിക്കാതെ കരേറിനാനവൻ. 109

ഹിമാലയാദ്രീശപരശൃംഗമാന്നിട്ടും
ക്രമാധികശ്രീഘനമെന്നപോലവെ
ക്ഷമാധവൻ മാളികമേലിരിപ്പതാ–
സുമനുഷൻ കണ്ടരിവിസ്മയത്തൊടും. 110

മാലോകർതന്നന്തകനായ മന്നനെ
മാലോടുചേർന്നതിനെത്തി രാമനും
ഹാ! ലോഭിമന്നൻ, ഭൂഭൃദ്ദശനാ–
ലാലോലനായാലിലയാടിടുംവിധം. 111

ഓക്കാതെ സിംഹാസനവുംവെടിഞ്ഞവൻ
പാക്കാതെതാനങ്ങെഴുനേറ്റതിദ്രുതം
നേക്കായ തൽഭാഗ്യവരാമദർശനം
ചാക്കാന്നിടാൻ ഹേതുവതെന്തുമോത്തവൻ. 112

തെറ്റാന്ന തന്മാനസതാരുകാന്തിയാൽ
പറ്റാന്ന തദ്ദ്രാമനിലന്ന ശുദ്ധമായ്
കുറ്റാളിയാകുന്നതനിക്കുപറ്റുമാ–
പ്പറ്റാകെയും പാത്തവനത്രനിന്നുപോയ്. 113

ഭാവിക്കുപറ്റും ഫലമൊക്കെയോത്തുതാ–
നാവിശ്വസിഷ്ടാവിനെയും പഴിക്കവെ
ആവിശ്വനാഥൻ ഭൃഗുരാമനോതിനാ–
നാവിർഭവിക്കും ക്രുധകൊ,ണ്ടധൃഷ്യനായ്. 114

നരാധമൻനീ നരനാഥനായ്ഞെളി–
ഞ്ഞരാജകത്വം സ്വയമേവമൊക്കെയും
ദുരാശയാഗ്രേസരലജ്ജയില്ലയോ?
ചിരാജ്ജുഗുപ്സാവഹവൃത്തിചെയ്വാൻ. 115

ശ്യാമം തവാകാരമരിന്നവന്നപോ–
ലാ,മത്തചിത്തത്തിനുമുള്ളതോക്കിലോ
ഹാ! മർത്യസപ്പാധിപ! നിൻറെചിത്തമി–
ന്നാ,മന്ദ ഹാലാഹലതുല്യശല്യമാം. 116

താതൻപുരാ കശ്മല! നിൻറെകൈകളാ–
ലാതങ്കമേറിട്ടടവീശരണ്യനായ്
പ്രേതത്തിനേകൊൽവതുപോലെ പിന്നെയും
നീ തത്ര ലോകാന്തക! ചെന്നതുള്ളതം. 117

പാപിഷ്ഠനിൻഭ്രമിവെടിഞ്ഞതാതനി–
ന്നാപിച്ച കാന്താരമതെന്നിരിക്കിലും
പ്രാപിച്ച തൽസ്ഥാനവുമിന്നു;നിത്യവും
പാപിക്കുപാതാളമതെന്നതന്നെയോ? 118

ക്ഷുത്തും പിപാസാദിയുമൊത്തു പേത്തുമ-
ന്നെത്തുന്നനേരം ശമമേകിമാമുനി
മെത്തുംപ്രമോദാലുപഹാരരൂപമാ-
മുത്തുംഗമാകുംചതി നാന്തനെന്നോടോ. 119

വിത്തംകൊതിച്ചാസുരഭീതനുജയിൽ
ചിത്തം നിനക്കെത്തിയതത്ര ചിത്രമാം
മത്തൻനിനക്കാന്നദുരാഗ്രഹങ്ങളോ-
ടിത്തവ്വിൽനീ മൃത്യുവരിച്ചിടും ദ്രുധം. 120

വില്ലോടുകൂടുംതവ വിക്രമങ്ങളാ-
ലല്ലോ ഞെളിഞ്ഞീടുവതിന്നു ദുഷ്ട! നീ
ഇല്ലോതിടാൻശക്തി സദാപി നിൻമനം
കല്ലോപറഞ്ഞീടുക കാരിരുമ്പതോ? 121

തെല്ലും വരാതിന്നുവിളംബമേകുകെൻ
ചെല്ലത്തെളിരാനന്ദിനിതന്നെ ദുഷ്ട!നീ
കൊല്ലുന്നുനിന്നേദ്രുധമല്ലയായ്കിലോ
മല്ലുള്ളതെല്ലാമൊഴിവാക്കിയിക്ഷണം. 122

മന്നൻെറവംശാബ്ധിശശാങ്കരിൽ സദാ
മുന്നംമുതല്ക്കേ വിപദാധിചേക്കയാൽ
ഇന്നല്പവും കാലവിളംബമെന്നിയേ
വന്നത്തലേല്ക്കും നിയതം നിനക്കെടോ. 123

ധൂർത്തൻ ഭവാൻതന്നുടെവൃത്തിയാത്സദാ
ചേർത്താമയം നിൻകുലമൊക്കെയറുപോം
പാർത്തിലേകന്നുടെ ദോഷവൃത്തിതാൻ
തീർത്ഥ്യനും ദോഷകരങ്ങളായിടും. 124

കാലുണ്ടു്, രണ്ടെങ്കിലുമിന്നുനീ മൂഗം-
പോലുള്ളവൻതന്നെ,കരങ്ങളായിരം
മേലുതടവിക്കുന്ന വിപത്തിനാമതും
മാലുഗ്രമാമിന്നുനിനക്കു പാർക്കുകിൽ. 125

ശരാളിപോൽ സപാന്തമതും പിളർന്നുടൻ
നിരാമയൻ രാമനുരച്ചവാചികം
പരാഭവംപൂണ്ടഥകേട്ട ഹേഹയൻ
ദുരാശയൻ ദുഷ്ടതപൂണ്ടു ചൊല്ലിനാൻ 126

ചൊടിച്ചുനീ ചൊല്ലിയതാരൊടെന്നതും
മടിച്ചിടാതിന്ന മനസ്സിലോക്കെടോ
അടിക്കടിക്കേവമുരക്കിൽനിന്നെറപ-
ല്ലടിച്ചുവീഴ്ത്തും ഭടരത്രവന്നുടൻ. 127

ധനം, കളത്രം, സുതർ, ഭ്രമിയെന്നതി-
ല്ലനന്തമേലെങ്കിലുമുണ്ടു ഹുംകൃതി
വനത്തിൽവാഴുംമുനിയേവമായതോ-
ത്തനർത്ഥളം കോപമെഴുന്നിതെൻ ഹൃദി. 128

ഭള്ളില്ലയാത്തോൻ യതിയെന്നകേൾപ്പതി-
ന്നുള്ളിൽക്കഴമ്പില്ലൊരുതെല്ലുമെന്നുഞാൻ
ഉള്ളിങ്കലോർക്കുന്നിലില്ലതെറ്റതാ-
നെള്ളിന്നതുല്യം;യതിവംശശത്രുനീ. 129

കാലം പരംദേശമവസ്ഥതൊട്ടതും
ക്രൂലങ്കഷം ചിന്തകംചെയ്തചൊല്ലണം
മേലല്ലയായ്കിൽ സുദ്ധഢം വിപത്തുതാൻ
ശീലത്തിനൊപ്പിച്ചു വരുന്നിതാക്കമെ. 130

എന്നോടുനീ ചൊന്നൊരുവാചികത്തിനാ-
ലിന്നോദ്ധതം മൃത്യുനിനക്കുനാളെയോ
വന്നോലുമോതുന്നതുകേട്ടിടാത്തവ-
ന്നൊന്നോതിടാം പിന്നെയറിഞ്ഞിട്ടും ഫലം. 131

ജീവൻ നമുക്കുള്ളൊരുനാൾവരേക്കു സ-
ത്ഭാവത്തിലാനന്ദിനിതന്നെയേകിടാ
ഹാ! വക്രുപത്മത്തിലെഴുന്ന ലക്ഷ്മിയെ
ഭീവന്ന നിർമ്മാജ്ജനമാശുചെയ്തിടും? 132

നീ, താതനോടൊത്തിവിടെത്തിയാകിലും
ഭ്രാതാക്കളൊത്താജി ശരിക്കുചെയ്കിലും
പൂതാശയാം നന്ദനി മാമകീയമാം
ശ്രീതാവിടുംവസ്തു നുപന്ന പാരിതിൽ. 133

വമ്പാന്ന് നിൻവംശമൊടുക്കിയിന്നഞാ–
നെമ്പാടുമൈശ്വര്യമകാമധേനുതൻ
കമ്പാതിരേകത്തെയറുത്തു സത്വരം
മുമ്പാകെയിമ്പത്തൊടുമാനയിക്കുവൻ. 134

കരാളമെൻ കൈകളിലായിരത്തിലും
ഖരായുധം വേണ്ടതു കണ്ടിടുന്നിതോ
ചിരാലിതെല്ലാം ഹൃദിചിന്തചെയ്യുതാ–
നരാതിഭാവം മയി നീയുറച്ചുവോ? 135

പകയ്ക്കു നീയെന്നൊടുവന്നുവെങ്കിലോ
വികല്പമെന്യേ ദൃഢമിന്നുനിന്നെ ഞാൻ
വികത്തനാപത്യവിസ്തരം പൂരി–
യ്ക്കുകത്തയപ്പൻ പരമില്ലുസംശയം. 136

ചിരം ജടാവല്ക്കലവും ധരിച്ചുകൊ–
ണ്ടരണ്യഗേഹത്തിലെഴുന്ന യോഗികം
നിരന്തരം നമ്മൊടു ചെയ്തതെന്തുതാ–
നരത്തസിംഹത്തിനെ മേഷമെന്നപോൽ. 137

അടിക്കടിയ്ക്കെത്തിടുമാപ്രഭഞ്ജന–
നടിക്കുപെട്ടാ ഹിമവാനടങ്ങുമോ?
അടിച്ചുനിൻ ഹുംകൃതിതീക്കുമിന്നുക–
യ്യടിച്ചുസത്യം, ശരിചെയ്തിടുന്നുഞാൻ. 138

പിടിച്ചുടൻകൊണ്ടു വെളിക്കുതള്ളുവിൻ
മടിച്ചിടേണ്ടന്നവനാജ്ഞനൽകിനാൻ
തടിച്ചിടുംദാരപരോടു് രുഷ്ടനായ്–
ച്ചൊടിച്ചു നേത്രദ്വയരക്തവർണ്ണനായ്. 139

വിറച്ചുടൻ തത്തടരന്തരാമനോ–
ടറച്ചുത്തജ്ഞതയാൻ ഭാവിയെ
നിറച്ചു ദൈനന്ദിനമുണ്ണുമോദനം
കുറച്ചുചേക്കും ലവണത്തൊടല്ലയോ? 140

അടുത്തുടൻ ഭാഗ്ഗവരാമനെപ്പിടി–
ച്ചെടുത്തുകൊണ്ടാക്കുവനൊട്ടുദൂരവെ
മിടുക്കുകൂട്ടുന്നൊരവക്കു മൃത്യുതാ–
നൊടുക്കമുണ്ടായുരുദോയ്യുഗങ്ങളാൽ. 141

ക്രൂരനെന്നൈ മറവും ചിലർവന്നു ചൊല്ലിനാർ
മാറെന്നു തൽഭാഗ്ഗവരാമനോടഹോ!!
ചോരെത്തിയന്നാളിലവക്കുമിക്കതാൻ
വേരറവു മുകുതാഫലമുകുതി സിദ്ധമായ്. 142

പരാജയപ്പെട്ടൊരു ഭൃത്യരിൽത്തദാ
പരാഭവംവന്നതുകണ്ടു മന്നനും
പാരാത്തിചേപ്പാൻ ഭടരോടുചൊല്ലിനാൻ
പരാത്സഹസ്രം സുതരോടുമപ്പൊഴെ. 143

നിരങ്കുശന്മാർ നിസ്സഹതപുവായുടൻ
നിരന്തകല്പപ്രളയംകണക്കിനെ
നിരക്ഷമന്മാരൊടെരിത്തുനില്പ്പുവാൻ
നിരന്തരൻ നിശ്ചിതഹൃത്തൊടെത്തിനാൻ. 144

അണഞ്ഞുതാനങ്ങടർഭ്രമിയിൽത്തദാ
വണങ്ങിവൈകുണ്ഠനെ വൈഭവാശയൻ
രണത്തിനായ്യംബരമാന്നഭാസ്കരൻ
കണക്കുനിന്നാനരുദീപ്തിപൂണ്ടവൻ. 145

ധരിച്ചുടൻ ചട്ടയുടപ്പുതൊട്ടുതം
ശരിഷ്ണുബാഹുക്കളിലായുധങ്ങളും
മരിച്ചു വൈവസ്വതഭിക്കിലെത്തുവാൻ
ശരിയ്ക്കുതയ്യാറൊട്ടു നിന്നപോലവെ. 146

ചമൂക്കളെത്തൻനാഥനുമിഹപോലവെ
സമൂലമിട്ടാനഥ ചട്ടതൊട്ടതും
വിമൂഢനാമൃത്യുപരിഗ്രഹത്തിനായ്
സമൂഹമാന്താൻ പരിണീയനാരിപോൽ. 147

പ്രചണ്ഡമാകും രണമൊന്നുവേണ്ടപോൽ
ദ്വിജൻ മുനീന്ദ്രനൊടെതിർത്തുചെയ്വാൻ
അചഞ്ചലം വ്യൂത്തൊടുറച്ചുനിന്നത-
ദ്വിചക്ഷണന്മാർ മദമത്തരായുടൻ. 148

നിലയ്ക്കുനില്ക്കുംഹരിയോടു; മന്തിതൻ
കലങ്ങളും, പോത്രികളും, പോത്തുകൾ,ജംബുകം
വിലപ്പെടാപ്പോരിനുചെന്നിടുംവിധം
നലത്തിലാരാമനൊടേറിതേവരും. 149

പരൻപുമാൻ ഭാർഗ്ഗവരാമനപ്പോഴേ
പരന്ന വെള്ളപ്പുടയോടെതിർക്കുവാൻ
പരം പുരാ വജ്രികണക്കുകയ്യിലാ-
പ്പരശ്വധത്തെയുമെടുത്തുനിന്നുടൻ. 150

സേനാനിതന്നാജ്ഞലഭിയ്ക്കിലക്ഷണം
മാനാതിരേകത്തൊടു രാമസഞ്ജയം
വേനാദിയേപ്പോൽ കരസിദ്ധമെന്നുടൻ
ഹാ! നാം വരിച്ചന്നവരോത്തുനിന്നുപോയ്. 151

പോരിന്നുടൻ സായുധസംഘസൈന്ധവം
നേരിങ്കലാന്തികം മറുമർത്യരും
പാരിങ്കലൊറക്കുരിഞ്ഞ ഹസ്തിപോൽ
നേരിട്ടുകണ്ടാഭൃഗുരാമനെത്തടാ. 152

പാരംമദംപൂണ്ട നരേന്ദ്രസൈന്യവും
ഘോരം രണംചെയ്തതിനായതിദ്രുതം
ആരംഭമിട്ടാർ ഭൃഗുരാമനോടഹോ!!
വീരൻമരുത്തുക്കൾ സുമേരുവോടുപോൽ. 153

അരാജകത്വം ഭുവനത്തിലേകിട്ട-
ന്നരാതിമാരാം നൃപസേനയൊക്കെയും
ശരാസനാധിഷ്ഠിതമാ,മിഷുക്കളാൽ
പരാപരൻതന്നുടെ മെയ്യിലെയ്തടൻ. 154

ശിരീഷതുല്യം ഭൃഗുരാമഗാത്രമ-
ന്നോരീഷലില്ലാതെ സഹിച്ചതൊക്കെയും
പരീതമാം ഷട്പദഭന്തഭേദനാ-
ശ്ചരീരനാശം കമലത്തിനെത്തുമോ? 155

കരത്തിലുള്ളോരസികൊണ്ടുരാമനെ-
ത്തരത്തിലന്നാഹം പ്രഹരിച്ചിതേറവും
ചിരന്തനൻതാനതിനേത്തടുത്തുടൻ
പരൻ മഹേശൻ മദനാസ്ത്രമെന്നപോൽ. 156

പരശ്വധത്താലരിസൈന്യസഞ്ചയം
പരസ്യമായ് വെന്നടരിങ്കലപ്പൊഴെ
പരം ദവത്തേപ്പെരുമാരിപോലെത-
ല്ലരൻ രണത്തിങ്കലൊടുക്കിയാരെയും 157

അടിക്കയും തങ്ങളിലൊട്ടിടിച്ചു പേ-
പിടിച്ചപോലോടിയടുത്തുരാമനെ
പൊടിക്കുവാൻ ശൂപ്പ്സമാനമാം നഖം
മടിച്ചിടാതുക്കൊടിറക്കി മെയ്യിലും. 158

കടിയ്ക്കയും ശീഷ്യുഗങ്ങളംതമ്മിലാ-
ഞ്ഞടിയ്ക്കയും മുഷ്ടികളാലിടിക്കയും
പൊടിച്ചുശല്യങ്ങളെവിട്ട ശല്യമാം-
പടിക്കു തന്മാനവവൃഷ്ണികിങ്കരർ. 159

പരസ്പരം വാരുണമഗ്നിയൈന്ദ്രികം
ചിരപ്രഭംവിട്ടു വിരിഞ്ചശല്യവും
പരശ്വധംകൊണ്ടതിനൊക്കെ നാശമ-
ന്നരക്ഷണത്താലഥ ചെയ്തുരാമനും. 160

ശിതപ്രഭാവംപുലരുന്ന വാളിനാൽ
ഹിതപ്രകാരം മുനിഖണ്ഡനത്തിനായ്
വിതക്കമാപിച്ച ഭടാഗ്രരൊക്കെയും
ചിതത്തിലാ,ക്കാലപുരിക്കു കാവലായ്. 161

പ്രശസ്തകമ്മപ്രഭവായ മാന്ത്രികൻ
ക്ലശംവരുമ്പോഴതിദുഷ്ടചേഷ്ടരായ്
സുശക്തമാം ബാധകളെന്നപോലവെ
വശംവെടിഞ്ഞോടി നൃപാലകിങ്കരർ. 162

പെയ്യുന്നപോമാരികണക്കു ശല്യമ-
ന്നെയ്യുന്ന തൽഭാഗ്ധ്വരാമമാറിലായ്
കയ്യും കണക്കും വെടിവാൻതുചെന്നത-
ന്നെയ്യുള്ളതെല്ലാം ശിഥിലീകരിക്കുവാൻ. 163

ശരം,മഹാഖഡ്ഗ, മുസ്സണ്ടി മുല്കരം
പരം മഹത്താം മുസലപ്രഹാരവും
ശരണ്യനാംരാമനു ദൃഢിഹേതുവായ്
ഹിരണ്മയം വഹ്നിയിലിട്ടചുട്ടപോൽ. 164

ഹനിക്കുവാൻവന്നവരൊക്കെയപ്പൊഴേ
തനിച്ചു വൈവസ്വതഗേഹമെത്തിനാർ
തനിക്കുദോഷം ദൃഢമാണിതന്യനെ-
ക്കനിക്കുവാൻ പോവുകിലെന്ന നിശ്ചയം. 165

ചാവുകനാകും നൃപസൈന്യമൊക്കെയും
ദൃഢാദളശ്യാമളനായ രാമനാൽ
ഗീർവ്വാണരാ,ലാസുരർപോലതിദ്രുതം
ഖാവാടകൻതന്റെ ശിരോരുഹാഭമായ്. 166

ജയിച്ചിടാമെന്നനിനച്ചുവന്നിട്ടും
ജയിച്ചഭൂപന്റെ ഭടക്കശേഷവും
ജയിൽക്കകത്തന്ധിവാസമായി, "കീ-
ജയേ"തിചൊന്നോക്കുമിനാത്മജകുലെ. 167

അനേകവെള്ളപ്പട ചെന്നതിന്നതാ-
നനേകധാ നാശമതേകി രാമനും
അനേന നാശംവരുമെന്നതോർത്തുകൊ-
ണ്ടനേകരും ഭീതിയോടൊത്തു മണ്ടിനാർ. 168

അണഞ്ഞ ഭൂപാലചമൂക്കളേക്ഷണം
പിണങ്ങി നിന്നാജിയിലന്ന രാമനും
കിണംപെട്ടും തൻകരതാരിലേന്തിട്ടും
കണയ്ക്കു; കേളിക്കരുപാത്രമാക്കിനാൻ. 169

ഹരന്റെ പഞ്ചാക്ഷരമോതിവാണിട്ടും
നരന്നെഴും വൃത്തതിലേയ്ക്കുമായപോൽ
പുരന്ദരാഭ്യർച്ചിതനായ രാമനോ-
ടരം യുപൻതന്റെ ചമൂക്കൾ തോറ്റുപോയ്. 170

ഇവണ്ണമന്നാഭൂസുരാമനോടു-
ത്തവണ്ണ്യമാ,മാടലശേഷമാന്തടൻ
സ്രുവന്തിയാം രക്തതരംഗിണിക്കകം
ധ്രുവം ഭടാഗ്രേസരർപെട്ട കെട്ടടൻ. 171

അടക്കളംവിട്ട യുപാലപുത്രരും
കടന്നുവേഗം പ്രതികാരമോർത്തുടൻ
സ്ഫുടം പതംഗൻ പകൽവിട്ട സന്ധികാ-
ക്കിടയ്കുതാഴംവിധമബ്ധിയിൽത്തദാ. 172

അനന്തമായ്ത്തന്നടരിന്നടുത്തുചെ-
ന്നനന്തരായം യുപസൈന്യമൊക്കെയും
അനല്പവെയ്ലത്തു പിപീലികാദിപോ-
ലനക്കമില്ലാതെ മരിച്ചിതപ്പോഴെ. 173

പെരുത്തശോകത്തൊടു ശിഷ്ടർപാഞ്ഞുടൻ
മരുത്തുഭക്ഷിപ്പൊരു ഭോഗിതൻഗണം
പൊരുത്തമില്ലാത്തൊരു വൈനതേയനാൽ
കരുത്തെഴാതാ,ബിലമാർന്നിടുംവിധം. 174

എമ്പാടുമീവാത്ത വസുന്ധരാധിപൻ
കമ്പാതിരേകത്തൊടുകേട്ടു വീണപോയ്
വമ്പാന്നിടും മർത്യരൊടേറുമുട്ടിയാൽ
മുമ്പാകെയാപത്തു വരുന്നിതാക്കുമേ. 175

വന്നോരുതൻസൈന്യപരാജയത്തിനാ-
ലന്നോളമുണ്ടായൊരു ഹേതുവോത്തവൻ
വന്നോലുമാപത്തുകളോർത്തു ഭീതനായ്-
ത്തന്നോടുതാനോതിയിവണ്ണമൊക്കെയും. 176

പുരാ നമുക്കീശപരലബ്ധിമാം വരം
പരാപരൻതന്നരുളോർയ്യുഗങ്ങളാൽ
ദുരാശയൻഞാൻ മൃതനാകുമേതുമേ
വരാനുമിന്നില്ല വിളംബമായതിൽ. 177

ഫലിക്കുമെൻസപ്നവുമിന്ന സാർത്ഥമായ്
വലിച്ചിടും നിശ്ചയമൃത്യുവായുവും
ബലിഷ്ഠമീ ബാഹുസഹസ്രമിപ്പൊഴേ
പൊലിക്കുമാ ഭാർഗ്ഗവരാമരോർയ്യുഗം. 178

പറഞ്ഞില്ല[1]യുദ്ധത്തിനുപോയിടാതെ ഞാൻ
കുറിക്കുതുല്യം പുനരുത്തരിക്കിലും
തെറിദ്ധരിച്ചന്നെ ഹസിക്കുമീജനം
മറിന്നുമുണ്ടാം വിഷമങ്ങളം വേറേയും. 179

എനിക്കിനിബ്ഭോഗദരാജ്യസൗഖ്യവും
സുനിർഭരത്വംകലരുന്ന കീർത്തിയും
അനിഷ്ടമാകും ദൃഢമായതോർത്തുഞാൻ
മുനിക്കുതുല്യം നിവസിക്കയോഗ്യമോ? 180

അത്യാഹിതം മാമകപുത്രർതന്നിലും
ഭൃത്യാദിവർഗ്ഗങ്ങളിലുംവരുത്തിഞാൻ
അത്യാശപൂണ്ടെന്തിനിരിപ്പു? കേവലം-
കൃത്യാതിരേകം നരവർഗ്ഗഭ്രഷണം. 181

നാട്ടം സുതന്മാർ ഭടരെന്നതൊക്കെയും
വീട്ടംവെടിഞ്ഞെന്തിനു വാണിടുന്നു ഞാൻ
തോട്ടം,മഹാനി മ്മഗതൊട്ടതെന്നിയേ
കേട്ടു,റക്രപ്രാരമമന്നിടാ ദ്ധഃം. 182

ദുസ്സാപമീമട്ടഥ ചിന്തചെയ്തതാ-
നസ്സാചലത്തിങ്കലെയക്കുല്യനായ്
വിസ്സാരമാം തൻമനമോട്ടഗാത്രവും
ശസ്സാഭയേവിട്ടുവിറച്ചു വീഴൊട്ടം. 183

മുഷ്കാണ്ടോരാമന്നനുമേവമോത്തുടൻ
നിഷ്കാസനംചെയ്തതിനന്നു രാമനെ
ശ്രുഷ്കാന്തരംഗത്തൊടുതീച്ചയാക്കി,യാ-
യുഷ്കാലമെന്നുള്ളതു തീർത്തുപോകുവാൻ. 184

സുവർണ്ണരത്നാദികളാൽ ചമച്ചിട്ടം
നവപ്രഭാപ്രീതിദതേരുമന്നവൻ
ദിവത്തിലക്കൻ രഥമാനയിച്ചിട്ടു-
ന്നവസ്ഥപോൽത്തന്നെ വരുത്തിനാനവൻ. 185

വാമാജനത്തോടഥ യാത്രചൊല്ലിയി-
ട്ടാമാനവാഗ്ര്യൻ രഥമേറിഭ്രപന്നം
ഹൈമാംശുപോയി,ട്ടിനനെത്തിടുംവിധം
ഭീമാധികപ്രാഭവമാർന്നു ഹേഹയൻ. 186

സ്മരിച്ചവൻ പൂർവ്പിതാക്കളേയുമാ-
ഹരിക്കെഴും വൈഭവമൊക്കെയും തദാ
മരിക്കുവാൻ ശയ്യയണഞ്ഞുപോകുവാൻ
ശരിക്കു ദൈവത്തെനിനയ്ക്കയില്ലയോ? 187

ജവത്തിനാലപ്പവമാനനൊത്തിടും
സുവർണ്ണമാം തേരതിലേറി മന്നവൻ
അവസ്ഥയേറും ഹരിദശ്വനന്തിയാ-
മവസ്ഥയിൽ പോവതുപോലെ പോയവൻ. 188

അടക്കളത്തിങ്കലണഞ്ഞനേരമാ-
സ്സടപ്രഭാവത്തൊടുകണ്ടു രാമനെ
തടസ്ഥമററാദിവി താരകാവൃതൻ
മടക്കമെന്യെ, ശശി നിന്നപോലവെ. 189

ഘോരാട്ടഹാസത്തൊടിറങ്ങി തേരിൽനി-
ന്നാരാഞ്ഞവൻ ഭാർഗ്ഗവരാമനേത്തദാ
പോരായ്മതീർത്ത,ന്നവനേ ജയിക്കുവാൻ
പാരാ,തെതിർത്താൻ രണഭൂവിൽനിന്നടൻ. 190

മാരാരി തൻവഹ്നിയെഴുന്ന കണ്ണിനാൽ
ക്രൂരാശയൻ കാലനെ മുമ്പുചുട്ടപോൽ
ആരാലുമന്നാളനിവാര്യ്യമാംവിധം
ഹാ! രാമനാബ്ഭ്രപനൊടാഞ്ഞടുത്തഹോ!! 191

വൃന്ദാരകന്മാരമരാംഗനാജനം
മന്ദാകിനീശീഷ്ണമബ്ജയോനിയും
നിന്ദാരസത്താൽ പരമപ്പുരസ്സുതൻ
വൃന്ദാടിയുംവന്ന വിളങ്ങി വിണ്ണ്തിൽ. 192

യുദ്ധാതിരേകത്തിനു കോപ്പുകൂട്ടിയി-
ട്ടുദ്ധാമ്മികൻ ഭാർഗ്ഗവരാമമാമുനി
ബദ്ധാധികം രോഷമൊടന്നു ഭൂപനൽ-
ബുദ്ധാന്തരംഗത്തൊടടുത്തു പോരിനായ്. 193

കുഭ്രപനന്നാളഹമെ,ന്നഹംകരി-
ച്ചുഭ്രതപൂവ്വാഖിലരോഷമാണ്ടടൻ
വിഭ്രുതിയേകം ഭൃഗുരാമതാഡനം
സുഭ്രഷയേറുന്ന ഭുജാഗണത്തിനാൽ. 194

ക്ഷണം മഹത്തായൊരു കാമ്മുകങ്ങളിൽ
കണയ്ക്കു സൽസ്ഥാനമതേകി മന്നനും
കണക്കെഴാതന്ന ശരങ്ങൾവിട്ടവൻ
വണക്കമേതും ഹൃദി പൂണ്ടിടാതഹോ!!(യുഗ്മകം) 195

അഹസ്കരൻതൻ കരജാലമെന്നപോൽ
സഹസ്രബാഹുക്കളുമാന്മനനെ
മഹത്തരം ശ്രുക്ഷതയാൻകണ്ടു ത-
ന്മഹത്വമ,ന്നാ ഭൃഗുരാമനൊക്കെയും. 196

പരശ്വധത്താലഥ മന്നവേന്ദ്രനെ
നിരർഗ്ഗളംതാൻ പ്രഹരിച്ച രാമനും
നരക്കുചേരുംവിധമന്ന ബാഹുത-
ല്പരത്തിൽ വില്ലും വിശിഖങ്ങളും തഥാ. 197

ശരാസനംതന്നെ വെടിഞ്ഞൊരാ,ശരം
മുരാരിയാകും ഭൃഗുരാമനിൽത്തദാ
ദുരാപദംവൃഷ്ടി ദിവത്തെവിട്ടടൻ
ധരാതലത്തിങ്കൽ വരുന്നപോലവേ. 198

മാറുംപിളന്നെത്തിടുവാനയച്ചൊരാ-
പ്പേറുംശരത്തിൻനിരയേപ്പരശ്വധം
കാറുള്ളതാ,ഭാസ്കരദീപ്തിയേമറ-
ച്ചേറുംവിധംതന്നെ തടുത്തുനിന്നഹോ!!(യുഗ്മകം)199

ശരം, കൃപാണം ഗുരുവാംപരശ്വധം
തരത്തിലാബാഹുയുഗങ്ങളെന്നിലും
നിരന്തരാതൃന്തവിരോധമുള്ളിലും
ചിരംഭവിച്ചായുധനോടടുത്തവൻ. 200

ഓരോവിധം സംഗരപാടവങ്ങളാൽ
ഹാ! രോമഹർഷംവരുമാറു തങ്ങളിൽ
വീരോത്തമന്മാർ പൊരുതാർ ദശാസ്യനും
ധീരോല്ലടൻ രാമനുമെന്നപോലവേ. 201

ഹാ! രോഹിതാശ്വൻ വരുണൻറെമുമ്പിലു-
ന്നാരോഹവീര്യത്തൊടു പോരിനെന്നപോൽ
സ്മേരോത്തമാസ്യൻ ഭൃഗുരാമനോടഹോ!!
നേരോത്തടുത്താനടർചെയ്യുവാൻ തദാ. 202

എടുത്തു ഖേടാസിധനുശ്ശരങ്ങളും
തൊടുത്തുബാണം യുപനും മുനീന്ദ്രരിൽ
പടുതപമേറുന്ന പരശുധത്തിനാൽ
തടുത്തതെല്ലാം ഭൃഗുരാമമാമുനി. 203

ശാലോച്ചയംപോ,ലെതിരിട്ടിടുന്നപോൽ
ഫലോദയാപൂവധി ചെയ്തുപോരവർ
തുലോം സമുദ്രപ്രയയുദ്ധതുല്യമായ്
വിലോകനംചെയ്ത രണത്തെയേവരും. 204

ബ്രഹ്മാസ്ത്രവും വായുബാണവും തഥാ
സമ്മാന്യനാഗ്നേയശരങ്ങളേയുമെ
മമ്മാന്യമെത്തുംവിധമൊക്കെരാമന-
ന്നമ്മാനുഷാഗ്രേസരമൂർ്നി വിട്ടടൻ. 205

ചട്ടററിട്ടും ഭാർഗ്ഗവരാമഭ്രപർതാൻ
പെട്ടന്നചെയ്തോരു മഹാരണം തദാ
തട്ടിററുഭ്രപന്നരുബോധമാന്നിടാ-
നൊട്ടന്ന വൻഹേതുവതായ്ച്ചമഞ്ഞഹോ!! 206

തോരാത്ത പേമാരികണക്കുതാഡനം
മാരാരിലബ്ധായുധമൊന്നിനാൽ മുനി
വീരാഗ്രനിൽച്ചെയ്തതിതാപമാന്തതാ-
നാരാകിലും ഖേദമുദിക്കുമാജിയിൽ. 207

ധാരാധരത്തിന്നുടയോരുവർണ്ണമാ-
ന്നാരാമനായ്ക്കാന്തിയെഴുന്ന രാമനാൽ
ആ രാട്ടടൻ തോററഖിലേശനായിട്ടും
ശ്രീരാമനാൽ രാവണനെന്നപോലവെ. 208

കെല്പാന്നവൻതാൻ യുപനെങ്കിലും തദാ
മുല്പൂട്ടിലാഭാർഗ്ഗവരാമനോടടൻ
നില്പാനവന്നന്ത സുസാധമാകുമോ
ചൊല്പാന്ന ദൈവത്തൊടെതിർത്തുനില്പ്പുവാൻ. 209

വളൻഖേദം, രഥ,ഖഡ്ഗ,കാർമ്മുകം
പിളൻപോയോരളവാനുപാലകൻ
തളൻനിന്നാൻ വളർതോട്ടിയറുപോയ്
വളഞ്ഞ പാപ്പാനൊടുതുല്യനായ്ത്തദാ. 210

പരാജയംവന്നളവുള്ളിലേറവും
വിരാഗബോധം നൃപഹൃത്തിലാൻടൻ
വരാം തനിയ്ക്കേറപരാജയത്തിനാൽ
ദുരാശയക്ഷം വ്യുദി ബോധമേകദാ. 211

എന്നാലുമാ,ത്താതവധപ്രതിക്രിയ-
യ്ക്കുന്നാഠം മുനീന്ദ്രൻ പരശുപ്രഭവവാൻ
മന്നാളുവോനേപ്പിടിപെട്ട തൽക്ഷണം
സന്നാഹമാന്നന്നവനേവധിക്കുവാൻ. 212

ഉയക്കാൻയന്തുറമതായ് ലസിച്ചിടും
ചേക്കാന്ന ശാഖിയ്ക്കുടയോരുശാഖകം
നീക്കാനൊരുങ്ങുന്നൊരു മർത്യനെന്നപോ-
ലാക്കാത്തവീര്യാജ്ജുനദോസ്സഹസ്രകം. 213

ഛേദിച്ചു തൽഭാഗ്യവരാമനം തദാ
സേദിച്ച രക്തൗഘസരിത്തു ഭ്രമിയിൽ
ഹാ! ടിക്കിലെത്തുന്നൊരുനേരമൊന്നുപോൽ
മോദിച്ചു ഭ്രതാളികം ശോണിതത്തിനാൽ
(യുഗ്മകം) 214

മേലിലുരോപദ്രവമേകിടേണ്ടനാം
പാലിക്കധമ്മം വഴിപോൽ നിരാകുലം
കാലില്പിടിക്കാത്തൊരവൻറൈകൈകള-
ന്നാലിപ്പുഴംപോലെ പൊഴിഞ്ഞു ഭ്രമിയിൽ. 215

അരാതിഭാവം വെടിവാൻരാമനേ
പരാല്പരൻതാനുടനെന്നറിഞ്ഞവൻ
നരാധമത്വത്തെവെടിഞ്ഞു തൽക്ഷണം
പുരാണനാം പൂരുഷനോടു ചൊല്ലിനാൻ. 216

നമസ്കരോമ്യംബുജനാഭ! നിന്നെഞാൻ
സമസ്തകല്യാണനിധേ! ഗുണാകര!
അമഷ്മെന്നിൽ തുടരൊല്ല,മേലിൽനീ-
യമർത്യവയ്യേശ്വര! പാഹി,പാഹിമാം. 217

അവായ്യനാം നീ മമ മുമ്പു തന്നതാം
നിവാപകാലം ശരിയായടുത്തുമേ
അവാപ്തമാംനിൻ വരശീഷ്ടലേഖനം
ദിവാകരാബ്ജാക്ഷ! വിലംഘ്യമാകുമോ? 218

ദൃതം ഭവാനെന്നെവധിച്ചു മോക്ഷമാ-
ശ്രിതന്നനല്കീടുക നന്മയോടുനീ
ക്ഷതംവിനാ ഞാനരിനിന്നയോഗ്യനായ്
കൃതന്ത്രവുംവിട്ടയി! കമ്പിടുന്നിതാ. 219

ജായാ,ധനം,രാജ്യ,മിളാധിപത്യവും
സ്വീയാത്മജൻ നല്പുകളെന്നതിങ്കലും
മായാബലാൽത്തന്നെ ജനിച്ചമോഹമാം
പേയാല്പരം പാരൊരു നാരകോപമം. 220

ആവോളമോത്തീവക സക്തിയെന്നിയേ
പൂവോടുതുല്യം മമ വൃത്തിനേസദാ
നാവോടുചേത്തിട്ട ഭവാനെയോത്തുഞാ-
നാവോ കൃതഞ്ഞാൽ കൃതകൃത്യനിന്നിവൻ. 221

സേവിച്ച മോക്ഷം കരതാരിലാന്നിടാൻ
ഭാവിയ്ക്കിലില്ലേതുമെളുപ്പമാകയാൽ
ഭാവിച്ചു പാരുഷ്യത നിന്നിലൊക്കെയും
ഭാവിക്കുവൈരം മയി നീ തുടങ്ങൊലാ. 222

ജന്മങ്ങളാൽ മർത്യനു മോക്ഷമൊന്നതൻ-
കർമ്മത്തിനാൽ നേടിടുകെന്നുശാസ്ത്രവും
ധർമ്മത്തിനായ് വേദവുമോതിടുന്നു;മു-
ജ്ജന്മത്തിലേവൃത്തികരം ഹേതുവേതിനും. 223

പാപം തഥാ പുണ്യമതെന്നതൊക്കെയും
ഹേ! പത്മനാഭേശ്വര! നിൻറെമായയാൽ
ഹാ! പങ്കിലന്മാർ വ്വടി ചിന്തചെയ്തിട്ട-
ന്നാപത്തുകാല,ത്തതിമൂഢരാകയാൽ. 224

ആപത്തിലും സൗഖ്യമതികലും മനം
ഹാ! പവ്തംപോലിളകാത്തമർത്യനെ
ശ്രീപത്മനാഭൻെറ കടാക്ഷമൊന്നിനാൽ
ശ്രീ പത്തുക്കുപ്പാൻ പരിചോടുവന്നിടും 225

നൂനംവെടിഞ്ഞിട്ടഹമെന്നവൃത്തിയെ
മാനത്തൊടാസക്തിയെഴാത്ത ജീവിതം
സ്ഥാനത്തുചെയ്യും കൃതിയാം കൃതാത്ഥനെ-
ന്നാ,നന്മപേറുംമറ ചൊൽവതില്ലയോ? 226

ശ്രീമത്പമേറും മുനിമാരശേഷവും
ഹേമത്തിനൊത്തീനരഹൃത്തിലാണ്ടിട്ടും
പ്രേമത്തിനാം മോക്ഷമതെന്നരുപ്പതും-
ക്ഷേമം പരന്നുള്ളതറി ത്തിടാനരൻ. 227

സമസ്തമാം സ്ഥാവരജംഗമങ്ങളിൽ
ക്ഷമയ്ക്കുതുല്യനായൊരു ബോധരൂപിയായ്
ശ്രമംപെടാതേകതയാന്ന നിന്നെഞാൻ
ഭ്രമംവെടിഞ്ഞിന്നറിയുന്ന ദൈവമേ? 228

ഏകാന്തമായ്,നിന്നെനിനച്ചുവാണിട്ടും
പാകാരിതൊട്ടോക്കൊരു ദൈവമായതും
ശ്രീകാന്ത!മൂഢക്കുതമസ്സിനൊത്തിട്ട-
ന്നാകാരമായും മരുവുന്ന നീ സദാ. 229

മാലിന്യമെന്നുള്ളിലെഴുന്നതൊക്കെയും
പാലിൽ ജലം ഹംസമറിഞ്ഞിട്ടുംവിധം
മാലിന്യവന്നപ്പൊഴറിഞ്ഞു ബോധ്യമായ്
മേലിൽഭവാൻതന്നുടെ ദാസനാണുഞാൻ. 230

ഐശ്വര്യവും പുത്രധനാദിയെന്നതും
വിശ്വപ്രഭോ!ഞാനിഹ വിശ്വസിച്ചുപോയ്
വിശ്വത്തെനിർമ്മിപ്പൊരു വിശ്വസ്രുക്കുമീ-
വശ്യതപമായക്ക വിധേയനല്ലയോ? 231

സർവംവെടിഞ്ഞാധികരം കലുഷാദിയും
സർവംസഹാനാഥതതൊട്ടതും ജവം
ഖർവതവും മറവുമനോമലങ്ങളും
ഗർവംപെടും ചിത്തവുമിന്നു ശുദ്ധമായ്. 232

പരാപരാത്മൻ പരമേശ്വരൻ ഭവാൻ
ക്ഷരാക്ഷരദ്വന്ദ്വവിലക്ഷണാത്മകൻ
ചരാചരസ്വാന്തസമസ്തസംസ്ഥിതൻ
നിരാശ്രയംപൂണ്ടൊരെനിക്കു മേൽഗതി. 233

കരാളയുക്തം കരമൊക്കെയും മനോ-
ഹരാഭയോലുന്ന ഭവാൻ മുറിയ്ക്കയാൽ
മരാളയാനന്റെ വിധിക്കതുല്യമാ-
യൊരാളനീ നിൻപദദാസ്യമേകമേൽ. 234

സന്താപമില്ലെൻ കുലരാജ്യപുത്രരും
ഹന്താധിപൂണ്ടിന്നു ഭവാൻ ഹനിപ്പതിൽ
ചെന്താമരാക്ഷൻ ശരണം നമുക്കുമേൽ
ചിന്താധികംവിട്ടു വധിക്കമാം ഹരേ! 235

ഇവണ്ണമാകും സ്തുതിചെയ്ത രോഹയൻ
ധ്രുവം നമിച്ചാൻ ഭഗവാമനേത്തടാ
സുവർണ്ണപാദാബ്ജയുഗങ്ങൾ ബാഷ്പമാ-
മവസ്ഥയാൽപൊട്ടി സരിത്തിലപ്പൊഴേ. 236

കൃപാതിരേകാൽ ഭഗവാമനംസ്ത്രിഭി-
നിപാതിയേമെല്ലെയെടുത്തുനിർത്തിനാൻ
അപായമെന്യേ പുനരോതിമന്നനോ-
ടപായമെല്ലാമൊഴിവാക്കുവാൻ തദാ. 237

നമിച്ചിടുംനിന്നെറ മനോമലങ്ങളും
തമിസ്രനീങ്ങുന്നളവക്കനെന്നപോൽ
സുമിത്രമേ! ബോധമുയന്നനേരമേ
ഗമിച്ചുമോക്ഷത്തിനുമഗ്രനായിനീ. 238

നിനക്കിനിജ്ഞാനവുമില്ല;മോക്ഷമാ-
മനർഘരത്നം തവ ഹസ്തലബ്ധമായ്
നിനയ്ക്കിലെങ്ങും നിശയൊത്ത ഭാസ്കരൻ
മനക്കരുന്നിൽ കൃപപൂണ്ടു നില്ക്കുമോ? 239

അതേവിധം ജ്ഞാനമെഴുന്നവൃത്തത്തിൽ
ചിതേതരം കച്ചുചിന്തകാണുമോ?
ഹിതേതരത്താൽ വൃദയത്തെ നിത്യവും
സ്വതേസമർപ്പിപ്പവർ ധന്യരീശനിൽ. 240

നരന്നു്,നാകം, നരകം കുഴിക്കുക-
ന്നരം സുഖത്തിന്നൊരുദുഃഖമീവിധം
ചിരംവരും വർഷമരിന്ന വേനലും
നിരന്തരം ജന്മമൊടൊത്ത മൃത്യുവും. 241

ന്യായം തഥാന്യായമസത്യസത്യമി-
ങ്ങായം വ്യയം രാപ്പകലാണുപെണ്ണതും
ഹാ! യജ്ഞമായ്ത്തീർത്തിതു സർവ്വമച്യുതൻ
മാനംചെടിഞ്ഞങ്കിനെലീലപോലവെ.(യുഗ്മകം)242

ഉണ്ടാം നിരാശാശകളുച്ചനീചവും
കൊണ്ടാടിടുംവണ്ണമെഴും പ്രഭാവവും
തണ്ടാരിൽമാത്രം ദ്വിധമേതവക്കുമും-
ക്കൊണ്ടാൽ ചലിക്കാത്തവർ ധന്യരുഴിയിൽ. 243

ഈവണ്ണമെല്ലാം ഭ്രമനോതിയി-
ട്ടാവമ്പെഴും യോഗികലാഭിവന്ദിതൻ
ഹാ! വശ്യനാംകേതന മോക്ഷമേകുവാ-
നാവശ്യമാദേശമഹോ!! കൊടുത്തവൻ. 244

ഇല്ലാതമാന്തം പിതൃകണ്ഠമെന്നപോൽ
വല്ലാത്തമന്നന്റെ ഗളത്തെയും തദാ
കൊല്ലാനുറച്ചാൻ രജനീചരേന്ദ്രനെ
വില്ലാളിയാം രാഘവനെന്നപോലവെ. 245

ഉയർന്നംപെടും മാമലശൃംഗമൊന്നതാൻ
ചീറ്റംകലർന്നങ്ങിനെ വീണിടുംവിധം
ഏറ്റംവിഷാദത്തൊടു വീണുമന്നവൻ
മാറ്റംവിധിയ്ക്കുന്നുവതില്ല പാരിതിൽ. 246

കൈവന്നതെല്ലാം വടിവോടുവിട്ടടൻ
കൈവല്യമൂർത്തിയ്ക്കുടയോരനുഗ്രഹാൽ
വൈവസ്വതൻതൻപുരവും വെടിഞ്ഞുടൻ
വൈവശ്യമെന്യേ ഹരിപാദമെത്തിനാൻ. 247

രാമൻതദാ ഹേഹയനാൽ ഹരിച്ചതാം
പ്രേമംപെടും നന്ദിനിയേഗ്രഹിച്ചുടൻ
ഹാ! മന്ദമാ,ത്താതസമീപമെത്തുവാൻ
ശ്രീമഞ്ജുവാം തൻസഖനൊത്തുപോയ്ജവം. 248

നിജസുതഗമനത്തിൻശേഷമാം ഭാവിയോർത്താ-
വിജനമതിൽവസിക്കും ധന്യനാംമാമുനീന്ദ്രൻ
അജനജിതനെയേറെച്ചിന്തചെയ്താൻ സുതൻതൻ
വിജയമതിനുസവ്വത്തിങ്കലും സവ്വിജ്ഞൻ. 249

നിയതമിതി ദിനംതാനെണ്ണിയെണ്ണിക്കഴിക്കും
നിയമവിദിതനാകും മാമുനീന്ദ്രൻ മഹാൻതാൻ
നിയതിയുഗജിതാംശം പൂണ്ടതൻപുത്രനേത്താൻ
നിയമമൊട്ടുതദാനീം കണ്ടുസന്തുഷ്ടനായി. 250

സതതമവനൊടൊത്തന്നെത്തിടുംസൗരഭേയീ-
വിതഥ്യഹൃദയയേയും കണ്ടുമോദിച്ചൃഷീന്ദ്രൻ
ക്ഷതമൊരുലവമെന്യേ സൂര്യനോടൊത്തുചന്ദ്രൻ
ദ്രുതമവനിയതിൽത്താൻവന്നപോലാഭയാലെ. 251

ശരിയൊരുനവരത്നം നഷ്ടമായ് ത്തീർന്ന തറ്റേപ്പാടം
തിരിയെനിജകരത്തിൽ കിട്ടിടുംപോൽ മുദീന്ദ്രൻ
പെരിയൊരുപത്ര കയ്യിൽപിന്നെയും വന്നനേരം
ഹരി! ഹരി! പറയാമോ തോഷമാന്നോരുരീതി. 252

സുരഭിയൊടുമുദാരൻ നന്ദിനീയുക്തനായി–
ട്ടിരവുപകലുപോലും ബോധമന്നാന്നിടാതെ
മുരഹരനെനിനാനം പൂത്തിലോത്തിട്ടുവാണാൻ
പരമെവനുമുദിക്കും മോദമാനഷ്ടലാഭാൽ. 253

ആരും മനസ്സിലൊരുനാളുമറിഞ്ഞിടാതെ
ചാരുസ്വരൂപമെഴുമാപ്പുത്രനെ രാമൻ
ചേരുംവിധത്തൊടഥ കൊണ്ടുകടന്നവൃത്തം
ഭീരുക്കളാം യുപതന്തുജരിലേകിശോകം. 254

താതൻതാൻ ജഗദീശനെന്നു ധരയി–
ല്ലാപ്പോക്കുകാട്ടിക്കൊട്ട–
ത്താതങ്കം ചെറുതെന്നെഴാതെ ജനക–
ന്നേകീട്ട മോദത്തെയും
ശ്രീതങ്ങുന്നൊരനുഗ്രഹത്തെവടിവായ്
വാങ്ങീട്ടതാനാരൊടും
പ്രീതൻ ബാഹുജരേവധിക്കുവതിനായ്
വാണീടിനാൻ രാമനും. 255

പത്തൊമ്പതാംസർഗ്ഗം സമാപ്തം.

ഇരുപതാം സർഗ്ഗം

ഒരിക്കലും വൃത്തതിലോത്തിടാത-
ങ്ങിരിക്കവേ നന്ദിനിതൻനിദ്രം
ശരിക്കു തന്മാമുനിതന്റെ തോഷ-
ഗരിഷ്ടതയ്ക്കുന്ന നിദാനമായി. 1

നികൃഷ്ടനാം ഹേഹയനേസുസൈന്യം
നികൃന്തനംചെയ്തൊരു കാര്യമപ്പോൾ
സപകൃത്യമോട,ന്നകൃതവ്രണൻതാൻ
അകൃശ്യമോദത്തൊട്ടണത്തിയപ്പോൾ. 2

തനുത്രർതന്നന്തിമനായരാമ-
നനുള്ളവൻ ചെയ്തൊരു സാഹസങ്ങൾ
വനുറൊരാമാമുനികേട്ട മോദാൽ
വെനുന്നഹൃത്തോടുമൊരേവിധത്തിൽ. 3

ഇതവണ്ണമാം പുത്രനെഴുംമുനീന്ദ്ര-
നവണ്ണ്യമോദംപെടുവോനിദാനീം
ഭിവംതുലോം വ്യോമസുമാഭമോത്താൻ
നവംന്യനാകം സുതസൗഖ്യമാക്കും. 4

വരുന്ന താത,ന്നഖിലാഭിലാഷം
തരുന്നനാകം ധരയാക്കിദൈവം
വീരുന്നകാരൻ സുതനായ്ബ്ഭവിച്ചാൽ
പെരുക്കുപറും ജനകന്നനുനം. 5

കരുന്നുകഞ്ഞുങ്ങളിവണ്ണമോത്താൽ
പരുങ്ങലി,ല്ലുഛനമമ്മമാക്കും
വരുംവിപത്സൗഖ്യമതാം [illegible]യത്തി-
ന്നൊരുത്തനാം സാത്മജനിന്നുഹേതു. 6

നരന്നാവിത്തം വിഭവം പ്രഭുത്വം
പരങ്ങളാകുന്ന സമൃദ്ധിയേറെം
തരത്തിലുണ്ടെങ്കിലുമാത്മജൻത-
ന്നരക്ഷിതാവസ്ഥകഠം നാശമല്ലോ? 7

ശരിക്കുതൻനന്ദനനന്ദചെയ്യോ-
രരിപ്രജാശേഷവിനാശനത്താൽ
മരിയ്ക്കിലും മേലിനിദോഷമില്ലെ-
ന്നിരിയ്ക്കുവേമാമുനിയോത്തുപോയി. 8

ഉപൻറെനിയ്യാണമതൊന്നിനാല-
ന്നപങ്കയായ് മാന്യമനസ്വി ഭ്രമി
വിപയ്യയൻ ശത്രുപെടുമ്പൊഴാക്കു-
മപഥ്യമുണ്ടോഹൃദി മോദമെന്യെ. 9

അലഭ്യമാം മോദമമന്നിതാരും
നിലയ്ക്കുനിന്നാർ ഗതകാലതുല്യം
നലത്തൊടാഭാഗ്യവരാമനേറെം
വലത്തുകയ്യായ്മരുവീമഹാത്മാ. 10

അമന്ദമോദത്തൊടുവാണിടുന്നാ-
ളമർത്ത്യനാഥൻ ഭൃഗുരാമവീരൻ
നിമജ്ജനംഗംഗയിലന്നുചെയ്യാൻ
ഭ്രമത്തൊടുംക്രൂടി ഗമിച്ചുതാനേ. 11

മരിച്ചമന്നൻറെ തനൂജവൃന്ദം
വരിഷ്ഠനാം രാമനിലാത്തരോഷം
ഇരിപ്പതായാരുമറിഞ്ഞതില്ല-
ന്നൊരിക്കലും സജ്ജനരീതിയാലെ. 12

കടിച്ചിടും മൂർഖനെവേദനിക്കും-
പടി,യ്ക്കടിച്ചാൽ പകവീട്ടുവാനായ്
മടിക്കുമോ? മാമുനിലോകമേവം
വെടിപ്പൊടോക്കാതനിശം വസിച്ചാർ. 13

കൃപേതരം ഭാർഗ്ഗവരാമനാല-
ന്നുപേതമാം ഭ്രൂപവിനാശനത്താൽ
വ്യപേതധൈര്യത്തൊട തൽസുതന്മാർ
ക്ഷപേശകാശ്യാന്തതയാന്നവാണ്ണാ. 14

മതിയ്ക്കുഴം ഭീതികഠംകൊണ്ടുമേന്മേൽ
ചതിച്ചു തന്മാമുനിവംശമെല്ലാം
അതിക്രമത്താൽ പൊടിയാക്കുവാനായ്
കൃതിക്കുവാൻ ധൂർത്തരുനിശ്ചയിച്ചാർ. 15

ഹരിച്ചുടൻ നന്ദിനിതന്നെയന്നാ-
ളരിഷ്ടമാ,മാമുനിതന്നിലേകാൻ
സ്മരിച്ചു വേണ്ടുന്നൊരുമാർഗ്ഗമെല്ലാം
ഹരിക്കെഴും പ്രാഭവമോത്തിടാതെ. 16

തടസ്ഥമെന്യേ ജനകന്നുമൃത്യു-
വടച്ച തൽഭാർഗ്ഗവരാമനാശം
ഉടൻവരുത്താൻ പലചിന്തയാന്നാ-
രിടത്തിൽവച്ചാ മുനിപുത്രരാരും. 17

ചിന്തിച്ചിടുംതോറുമമന്ദരോഷം
പൊന്തിപ്പുറപ്പെട്ടവർതന്റെ ഹൃത്തിൽ
എന്തിന്നു? വൈരാഗ്യമുദിക്കുവോർക്ക
വെന്തിട്ടുചിത്തം പൊടിയാകുമല്ലോ? 18

വിപക്ഷരാം മന്നവപുത്രരന്നാ-
ളിപത്തടുത്തെത്തുകകൊണ്ടുതന്നെ
സുപത്തനംവിട്ടു യമന്റെഭൃത്യ-
കൃപയ്ക്കു പോവാനഥ നിശ്ചയിച്ചാർ. 19

ഒതുങ്ങിയില്ലായവരാത്മജന്മാർ
സപത്നംഗമാം ഹൃംകൃതികൊണ്ടുതന്നെ
അതുല്യരോഷത്തൊട പോകുവാനായ്
പതുക്കെയാന്നാർ ബഹുചട്ടവട്ടം. 20

ചമൂപനില്ലാതെ നൃപാത്മജന്മാർ
സമൂലമാമാ,മുനിനാശനാത്ഥം
വിമൂഢരാം ഭൃത്യരോടൊത്തുശിഷ്യ-
ചമൂക്കളേസീമ്നിവിളിച്ചു വേഗം. 21

യുദ്ധാത്ഥമാലോചനചെയ്തവേഗം
ബദ്ധാദരം കോപ്പുകഠംക്രുട്ടിപോവാൻ
ശ്രദ്ധാനിതം തത്തടരൊക്കെയന്നാഠം
നിർദ്ധാരണംചെ;യ്തസിതൊട്ടതെല്ലാം. 22

കഠാരവും ഖഡ്ഗ മുസ്യണ്ടി ശല്യം
ഹഠാദെടുത്തീവക തൽഭടന്മാർ
ശഠാതിരേകംനടകൊണ്ടു യോഗി-
മഠാന്തമന്നാളിലണഞ്ഞുകൊഠംവാൻ. 23

അമർത്യരോടാജിനടത്തുവാൻഭ-
സ്മമത്ഥദൈതേയർ ഗമിച്ചപോലെ
ക്ഷമയ്ക്കിളക്കംവരുമാറുവേഗം
ശ്രമത്തൊടും ഭ്രപതന്തുജർപോയാർ. 24

കുതിച്ചുപായുന്നവർതൻെറപാദ-
ഹതിപ്രസാരാധികദുസ്സഹത്താൽ
മതിപ്രമോദത്തൊടുധൂളി,ധാത്രി-
ചതിക്കുവാൻ വിട്ടതുപോലെയെങ്ങും. 25

പടന്നിതാകാശപഥത്തിലപ്പോഠം
നടന്നിതേതും വകവച്ചിടാതെ
അടങ്ങുകി;ല്ലന്യനെയാക്രമിക്കാൻ
തുടങ്ങുവോൻ വിഘ്നചയത്തിനാലും. (യുഗ്മകം) 26

വരുത്തിടും നാസികതാൻമുറിച്ചും
വരുന്നവൻതൻെറ നിമിത്തദോഷം
ഇരുന്നുചിന്തിക്കിലിതിൻെറഹേതു
കരുത്തരോടുള്ളൊരസൂയയല്ലോ? 27

തുടങ്ങിയോരുന്നതസിദ്ധിയെല്ലാ-
മടങ്ങുവാൻ ഹൃംകൃതിപൂണ്ടസൈന്യം
മടങ്ങിടാതന്നനടന്ന രോഷം-
സ്ഫുടംഭവി,ച്ചാമുനിതന്നിലേറ്റം. 28

തരംഗമാ,ക്കല്പമടുത്തിടുമ്പോൾ
തരത്തൊടേറുംവിധമാ,ബ്ഭടന്മാർ
നിരന്തുപോയാർ നൃപപുത്രരോട്ടം
ചിരപ്രതീക്ഷാർത്ഥമെഴുന്നതിന്നായ്. 29

പുരാ വനംതാണ്ടിന താതതുല്യം
ദുരാപദം കാനനവുംകടന്നാർ
തരാതരം കൊമ്പനെഴുന്നമാഗ്ഗം
ചിരാതഭവിക്കുന്നിതു മോഴകർക്കും. 30

പ്രഭഞ്ജനാഘാതസമംഭടന്മാ-
രിഭം ഹയംതൊട്ടൊരുസൈന്യമോട്ടം
അഭംഗമായ്ത്താനടവീതലംനിഷ്-
പ്രഭത്തിലാക്കീട്ട കടന്നിതപ്പോൾ. 31

ചിരേണചെന്നാരുടജസ്ഥലത്തിൽ
നരേശപുത്രാവലി സൈന്യമോട്ടം
ഹരേ! കിളിക്കൂട്ടിലണഞ്ഞിടുന്ന
വരേണ്യരാകും മരുഭന്നർപോലെ. 32

വൃത്തങ്ങളീവണ്ണമെഴുന്നതൊന്നു-
മത്തവ്വിലാ മാമുനിമാരശേഷം
ചിത്തത്തിലോത്തില്ല ജളത്വമേറും
മത്തൻ നിജാന്ത്യത്തിനെയെന്നപോലെ. 33

ക്ഷണംകടന്നാരുടജത്തിൽ നാരാ-
യണൻറെ നാമത്തെജപിച്ചുവാഴും
ഗുണംപെടുംമാമുനി; രാജപുത്ര-
ഗണത്തിനെല്ലാം പരിദൃഷ്ടനായി. 34

അച്ഛന്തതാ,നന്തകനായ്ബ്ഭവിച്ചോ-
രച്ഛസഭാവൻ മുനിതന്നെയപ്പോൾ
സച്ഛന്ദമായ്ക്കണ്ടതു രാജപുത്ര-
പുച്ഛത്തിനായ് ചന്ദ്രനെരാഹുപോലെ. 35

വിചിന്തയീവണ്ണമെഴാതെവാണ
സുചിന്മയൻ മംമുനിയോടുമപ്പോൾ
വചി,ച്ചിളാനാഥതനുജർ വാക്കു-
ശ്രുചിതമില്ലാതൊരു തെല്ലുപോലും. 36

ജഗൽപ്രഭുതപത്തോടുവാണതാത-
നഗത്തിൽവാഴ്ഗന്നൊരു നീനിമിത്തം
അഗമ്യമാം കാലപുരിക്കുമേലായ്
സുഗന്ധവാഹാഹതിയാൽ മണംപോൽ. 37

നശിക്കുവാൻ താതനുഹേതുവായ് നീ
വിശിഷ്ടനല്ലോക്കികിലൊന്നുകൊണ്ടും
സുശിക്ഷണത്തിന്നു നിനക്കുവന്നേ-
നശിച്ചിടും തൽഫലമിന്നു നീതാൻ. 38

എന്നല്ല; നിൻവംശവുമിന്നുഞങ്ങ-
ളൊന്ന,ല്ലനേകംകടർചേന്ന സവ്വം
വെന്നന്തമെന്യേ വിനികൃന്തനംചെ-
യ്തി,ന്നല്ലലെന്യേ തിരികെത്തുമിപ്പുൻ. 39

ദോഷങ്ങളുന്നുള്ളതറിഞ്ഞിടാതെ
ദോഷതപമേറും ഭടരേവമോതി
വേഷം തനിക്കുള്ളതുകാണുവാൻനി-
ശ്ലേഷംപെട്ടം ഭപ്പണമൊന്നുവേണം. 40

അരാതിവസ്ത്രങ്ങളം ഞെളിഞ്ഞുനിന്ന
കിരാതർചൊല്ലുംവിധമായ വാക്യം
മുരാരിഭക്തൻ മുനികേട്ടു;മെല്ലെ-
ത്തരാശയന്മാരൊടുര,ച്ചിവണ്ണം. 41

വരുംഫലം സർവ്വമറിഞ്ഞു;വീണ്ടും
കരുത്തരെന്നോത്തിഹ വന്നതോത്താൽ
നിരുത്തരം നിങ്ങടെവംശമുമ്മം-
കരുക്കവാനുള്ളൊരു ഹേതുവായി. 42

ഇറങ്ങുകിന്നീയുടജത്തെവിട്ട
മറഞ്ഞുകൊൾവിൻ ക്ഷണമല്ലയായ്കിൽ
നിറഞ്ഞശോകത്തൊടുമിന്നഹോ! മൺ-
മറഞ്ഞിടാനായതു ഹേതുവാകും. 43

മുടിച്ചുതി,ന്നങ്ങനെ നാഥനേയും-
കടിച്ചു വീണ്ടും ഗ്രസനകന്നതാനോ?
ചൊടിച്ചരോഷങ്ങളിതേവിധത്തിൽ
നടിപ്പതെന്തിന്നു നടപ്പിനിപ്പോൾ. 44

സരോഷമേവം മുനിചൊന്നനേരം
വിരോചനൻതൻ സുതപുണ്യലാഭാൽ
അരോചകന്മാർ നൃപപുത്രരപ്പോൾ
സരോഷമാമുനിയോടുചൊന്നാൻ. 45

മഹാനുഭാവന്നസമാനനായി-
ട്ടിഹാഖിലം മന്നവപുത്രരോടായ്
സഹാസമായോതിയ വാക്യമെല്ലാം
മഹാവിപത്തിന്നു നിനക്കുഹേതു. 46

ഇവണ്ണമാ മാമുനിയോടുചൊല്ലി-
യവന്ദ്യരാകും നൃപപുത്രജാലം
സുവർണ്ണഭാസ്സാം മുനിയേപ്പിടിച്ചാ-
രവർണ്ണ്യമാം രോഷമൊടാത്തവേഗം. 47

തടഞ്ഞു തത്താതവിമോചനാർത്ഥ-
മുടൻ മുനീന്ദ്രാത്മജർ കാന്തതാനും
നടന്നതില്ലാവക; സേതുബന്ധാ-
ലടങ്ങുമോ, സത്സരിതോഘമെങ്ങും. 48

നികൃഷ്ടരാകും നൃപപുത്രർ മാന-
മകൃശ്യമാം മാമുനിതന്നെവേഗം
സകൽത്തരക്ഷുക്ക,ളജത്തിനെപ്പോൽ
നികൃന്തനംചെയ്തതിനായ് പ്പിടിച്ചാർ. 49

മദാന്ധരാം ദിഗ്ഗജവൃന്ദമേവം
നിദാഘമോ,ടിക്ഷുപിടിച്ചവണ്ണം
മദാനപിതം മാമുനിതന്റെ കണ്ണും
തദാപിടിച്ചാർ ക്രുധയാന്ധവേഗം. (വിശേഷകം) 50

അപാരമാം കോപമിയന്നുഹത്തി-
ലുപാഗതന്മാർ നൃപപുത്രരപ്പോൾ
വിപാടനം മാമുനിമാക്കനൽകാ-
നുപാംഗമായ് ഖഡ്ഗമെടുത്തുകയ്യിൽ. 51

മുനിയ്ക്കുഴം കണ്ടുമതിന്നുനേരേ
സുനിശ്ചയാപത്തവണാശ്രുനല്കി
ഹനിക്കുവാൻതക്കവിധം മഹാസി-
ശനിപ്പിഴയ്ക്കായവർവീശി വെട്ടി. 52

തടുത്തുതന്മാമുനിപത്നി, പുത്ര-
രടുത്തുചെന്നി,ട്ടസിതൻ പ്രഹാരം
തുടുത്തമെയ്യാന്ന മുനീന്ദ്രരേത്താ-
നെടുത്തെറിഞ്ഞാബ്ഭടർ നാലുപാടും. 53

പൊഴിഞ്ഞുതാനങ്ങവരാത്മപക്ഷം-
കൊഴിഞ്ഞുപോംപോൽ ധരയിങ്കൽ വീണ
കഴിക്കുവാൻ മാമുനിതന്റെനാശം
മിഴിച്ചനേത്രത്തൊടടുത്ത ദുഷ്ടർ 54

ഖലാഗ്രിമന്മാരിലൊരുത്തനാത്മ-
മലാഭിയാൽ മാമുനിതന്റെ കണ്ണും
വലാന്തകൻ പവ്തപക്ഷമെല്ലാം
ബലാലുത്തോരുവിധത്തിൽ വെട്ടി. 55

രമാധവൻ വൃത്തിലെഴുംമുനീന്ദ്ര-
നമായമന്നാദ്ധരണീതലത്തിൽ
ക്ഷമാധികത്തോടഥവീണു; ധേനു-
ഭ്രമാത്രാം ഘാതകകൈകളാലേ. 56

പിടച്ചുടൻ രക്തമതിൽക്കിടന്നു
തുടച്ച്യായ് മാമുനിതൻറെകണ്ണും
അടങ്ങിടാത്തോരു നൃപാത്മജക്കു
പടർന്നു സമ്മോഹലതാഗ്രമുള്ളിൽ. 57

ഏലിക്കെഴും പ്രാണവിനാശദുഃഖം
ഫലിച്ചിടും തോഷമതോരുവിന്നായ്
കലിക്കുതുല്യംപെടുവോരുമർത്ത്യാ-
വലിക്കുമേവം സ്ഥിതിതന്നെ പാരിൽ. 58

വിനാശമ,ന്നാത്രമഭ്രവിലേവം
വിനാഭയംചെയ്തു നൃപാത്മജന്മാർ
വനാന്തരംവിട്ടു കടിച്ചുമൂർഖൻ
ഘനാന്തമാകും ബിലമാന്നിടുംപോൽ. 59

സപനാഥനാശം മുനിപത്നികണ്ടി-
ട്ടനാഥഭാവത്തൊടുമോടിയെത്തി
അനാദരം ഭർത്തൃവിനാശനം ക-
ണ്ടനാകുലം സത്സതിയെങ്ങുനില്ലും. 60

ഇടിച്ചു വക്ഷസ്സതിലേറമന്നാ-
ളുടിച്ചുശീർഷം ധരമേലുമേറ്റം
കടിച്ചിടും കന്ദരദങ്ങളോടും
മടിച്ചിടാതാമുനിപത്നി കേണാൾ. 61

അടുത്തുനില്ലും സുതരേഴമപ്പോൾ
പടുതപമറിവിട്ടു കരഞ്ഞുപോയി
കടുത്തവൃത്തുള്ളൊരു മർത്യനും ഹാ!
കുടുക്കിലായാൽക്കരയും ചിലപ്പോൾ. 62

അകത്തുകൊള്ളാത്തൊരു രോദനത്തെ
പകച്ചു നിശ്വാസസമാനമായി
പകച്ചുവല്ലാതെ ജനിത്രിതന്റെ
മികച്ചശോകങ്ങളെമാറി പുത്രർ. 63

ഇവണ്ണമാ മാതൃസുതാദിഖേദ-
മവർണ്ണ്യമാണ്ടങ്ങിനെ നിന്നനേരം
ശിവങ്കരം സ്നാനമതിന്നുപോയോ-
രവൻ തദാ ഭാഗ്ഗവരാമനെത്തി. 64

വന്നപ്പൊഴാ,ത്താതനിലാണ്ടമൃത്യു-
വന്നല്പവും രാമനറിഞ്ഞതില്ല
ഉന്നമ്രരാകുംകൃതികഠിനഭാവി-
ഖിന്നത്വമാണെന്നൊരു തോന്നലുണ്ടോ? 65

അജ്ഞാതനായാശ്രമഭദ്രചരിത്രം
വിജ്ഞാനവാൻ ഭാഗ്ഗവരാമനെത്തി
പ്രജ്ഞാധികംപൂണ്ടൊരു സോദരാസ്യ-
മജ്ഞാനമാന്നിട്ടവനത്രകണ്ടു. 66

ഹരേ! സുധാരശ്മിസമാസ്യരാകും
വരേണ്യരാം സോദരർതന്റെവക്ത്രം
ചിരേണപക്ഷാന്തസുധാകരാസ്യം
പരേതനേപ്പോലെവഹിപ്പു കഷ്ടം!! 67

പലേതരം ദുസ്സഹശങ്കയാൽ
ബലേതരം രാമമനസ്സുമുട്ടി
തുലോം തപിക്കുംജലമാണ്ടൊരോതു-
ബലംപെടാ ശൈത്യജലേക്ഷയിങ്കൽ. 68

ജനിത്രി,തൻസോദരൻ,രേവരേയു-
മനിശ്ചിതാവസ്ഥയമന്ന രാമൻ
അനിഷ്ടമുണ്ടായതുകാണുവാനായ്
മുനിവ്രതൻ ഭീതിയൊടൊന്നുനോക്കി. 69

നിരീക്ഷണംചെയ്തൊരുനേരമേവം
പരീതനായ്സോദരരാടിയാലെ
പരേതനാകും ജനകന്റെഗാത്ര-
ശിരീഷമപ്പോഴം പരിദൃശ്യമായി. 70

വിരിഞ്ഞപത്മോപമമാം മുഖശ്രീ
കരിഞ്ഞുതാ,നത്തലതേറ്റപോലെ
പിരിഞ്ഞുകണ്ണം തനുതന്നെവിട്ട-
മരിച്ചതായന്നവനത്ര കണ്ടാൻ. 71

മലന്നു രക്താഞ്ചിതമംഗമൂറ്റം-
കലന്ന് സാദത്തൊടു രാമനപ്പോഴം
നിലയ്ക്കുനിന്നങ്ങിനെകണ്ടു സർവ-
കലയ്ക്കുമീശൻ ജഗദീശനപ്പോഴം. 72

തടിത്തിനാൽ സാദമതേറ്റവന്റെ
തടിച്ചമെയ്യിൽ ഫണികൊത്തിട്ടുംപോൽ
തടിച്ചശോകത്തൊടുദുഃഖവും ക്രു-
ത്തടിച്ചിതാ രാമമനസ്സിലപ്പോഴം. 73

വിരഞ്ഞവൻ താതനുമൃത്യുവേല്പാ-
നരംഭവിച്ചോരു ചരിത്രമെല്ലാം
നിരന്തനില്പും നിജസോദരന്മാ-
രുരച്ചുടൻ ഹേതുവശേഷമപ്പോഴം. 74

ശ്രവിച്ചവൻ സോദരർ ചൊന്നതെല്ലാം
സവിച്ചമാതാവിനെ നോക്കിയപ്പോഴം
ദിവിസ്ഥിതന്മാരുടെ നാഥനേറ്റം
ഭവിച്ചു ശോകാകുലനായ്ത്തദാനീം. 75

അടങ്ങിയില്ലുള്ളിലയന്ന കോപം
കടന്നകാന്താരമതിൽ ദവംപോൽ
തടഞ്ഞുകൊഴംവാനതിനേ മുറയ്ക്കായ്
സ്ഫുടം ഗളിച്ചാനയനാംബുവപ്പോഴം. 76

പ്രതിക്ഷണം കോപമുയർന്നകൊണ്ടാ-
ക്ഷിതിക്കെഴും ഭർത്തൃവിനാശകൻതാൻ
അതിക്രമിക്കുംമൊഴി മുമ്പിലേപ്പോൽ
കുതിച്ചതില്ലാ രസനേന്ദ്രിയത്തിൽ. 77

സഹോദരന്മാരൊടുമച്ഛനേവം
സുഹോമജാലംമുതലായ കർമ്മം
അഹോ!! നടത്തുന്നളവേവമെല്ലാ-
മിഹോദിതം വിസ്മയനീയമല്ലോ? 78

സുരാരിയെപ്പോലതിദുഷ്ടനായി-
ട്ടരാതിയായ്ത്തീർന്നൊരു ഹേഹയൻതൻ
ചിരാന്തരിച്ചെന്റെ കരങ്ങൾകൊണ്ടു
ഹരാക്ഷിയിൽ പാശധരന്തുല്യം. 79

അറിഞ്ഞുതാനീവക താതനെല്ലാം
മറിഞ്ഞുകാലം പുനരേവമായി
എറിഞ്ഞവൻതന്നെ ലഭിച്ചിടായ്കിൽ
തറിക്കുചേരാതെഴമേറിനോടോ? 80

തുടർന്നവൈരം മനുജൻനയിക്കു-
ന്നിടങ്ങളിൽത്താനിതുതന്നെയാദ്യം
തുടങ്ങുകില്ലെന്നൊടൊരുത്തനേവ-
മടങ്ങണം തൃപ്തിയൊരല്പമാന്നാൽ. 81

മിതംവചിച്ചാൻ മൃതതാതദേഹ-
ക്ഷതം നിദർശിച്ചുരുകോപമാട്ടം
സ്മിതംമറഞ്ഞേവമുരച്ചു ഭാവി-
ഹിതങ്ങളോർത്താൻ ഭൃഗുരാമനപ്പോൾ. 82

പതിച്ചുമന്നിൽപൊടിയൊട്ടണിഞ്ഞേ-
മതിപ്പെഴും താതനെയാത്തശോകം
സ്മൃതിച്ചുടൻ ഗാത്രമെടുത്തു കയ്യിൽ
ചതിച്ചുഭൂപത്രരിലീഷ്യയോടും. 83

മരിച്ചൊരാത്താതനു ജീവിതത്തേ
ശരിക്കു മുമ്പേകിയപോലെതന്നെ
ഗരിഷ്ഠമാം കണ്ടകബന്ധമേച്ചു-
ഹരിപ്രിയൻമെല്ലവെ വച്ചിതപ്പോൾ. 84

പിടിച്ചു ഗാത്രത്തൊടുകണ്ടനാളം
സ്ഫുടിച്ചകാന്തത്തിലിരുമ്പുപോലെ
നടിച്ചപോൽ മാമുനിജീവനാന്ത-
മൊടിച്ചു; സംജീവനിമന്ത്രശക്ത്യാ. 85

ദ്വിജൻ തദാ നാലുവരിച്ചുജന്മം
സപ്രജന്യമോദത്തൊടുമപ്പൊഴാരും
അജന്റെ മായാഗതിയോർത്തു മേല്പും
സപ്രജന്മമെന്നും കൃതകൃത്യമാക്കി. 86

പുനസ്സവം താതനുജീവനപ്പോൾ
മനസ്സിലൂഹിപ്പതുപോലെതന്നെ
വിനഷ്ടമാകാതെഭവിച്ചനേര-
മനന്തമായ് മോദമയന്നിതാക്കും. 87

കടുത്തകോപം നൃപപുത്രർത്തന്നി-
ലൊടുക്കമുണ്ടായതു തീർത്തുകൊടുവാൻ
പടുതപമേറും ഭഗീരഥനപ്പോ-
ഴടുത്തുചെന്നാൻ ജനകാന്തികത്തിൽ. 88

നമിച്ചു താതന്റെപദാരവിന്ദം
വമിച്ചുകോപം നൃപപുത്രരോടും
അമിത്രമാകുന്ന നൃപാലവംശം
ശമിച്ചൊടുക്കാൻ ശപഥങ്ങളംചെയ്താൻ. 89

അനുഗ്രഹം സോദരമാതൃതാത-
ജനത്തിൽനിന്നിട്ടവനന്നു വാങ്ങി
അനുക്ഷണം വൈരികുലംഹനിക്കാ-
നനുസ്മരിച്ചിട്ടു നടന്നു ശീഘ്രം. 90

ഗമിച്ചിതന്നാളകൃതവ്രണൻതാൻ
ഭ്രമിച്ചിടാതാബ്ഭൃഗുരാമനോടും
ക്ഷമിക്കുവാൻ ദുസ്സഹമായകോപം
നിമിത്തമ,ന്നാവഴി നീങ്ങിയില്ല. 91

പരശുധംകയ്യിലെടുത്തു ഹൃത്തിൽ
പരന്തപൻ ക്രോധവുമൊന്നുപോലെ
ദുരന്തമാ,മന്നവപുത്രർതന്നി-
ലരംകൊടുക്കുന്നതിനായ് നടന്നാർ. 92

അവാഴ്വുമാംമട്ടുനടന്ന ശീഘ്രം-
ദിവാകരൻ ദ്യോവതിലെന്നപോലെ
അവാപ്തമായ് ചിത്തഹിതത്തിനൊത്തു
നവാഭമാം ഹേഹയരാജധാനി. 93

പുരാ പരൻതന്നിലുദിച്ച വൈരം
ദുരാസ്പദംത,ന്നവയോത്തിടാതെ
ദുരാശയന്മാർ നൃപപുത്രർ നാശാ-
ങ്കുരാധികംപാകി വസിച്ചിരുന്നു. 94

ദ്രുതംനടന്നി,ട്ടകൃതവ്രണാഢ്യൻ
ഹിതത്തിനൊത്തെത്തിയവാർത്തയാക്കും
മിതത്തിലേറു,ന്നിടിയാൽ ഭുജംഗം-
ക്ഷതപ്പെട്ടുംപോൽ ഭയദാത്രിയായി. 95

അമർഷമാന്നന്നവിടെത്തിരാമ-
നമന്ദമാം ഞാണൊലിവിട്ടിതപ്പോഠം
ക്രമത്തിലാമിന്നലിടിക്കുമുമ്പും-
ക്ഷമംവെടിഞ്ഞിട്ടിളകുംവിധത്തിൽ. 96

അടിക്കടിക്കങ്ങടരിന്നവന്ന-
പ്പടിക്കുഭൂപുത്രരെയൊക്കെ രാമൻ
മടിച്ചിടാതന്നടരിന്ന നേരേ-
തുടിച്ചിടും കോപമൊട്ടും വിളിച്ചുവാൻ. 97

ഇളാധിപൻതൻ സുതരൊക്കെയന്നു
കളായതുല്യൻ ഭൂഭാരാമനേത്താൻ
ജളവ്രജംകണ്ടു ചതുർഥിതന്റെ-
നിലയ്ക്കുടിക്കുന്ന നിശേശനേപ്പോൽ. 98

പരശ്ശതംകയ്യിലെടുത്തവന്നോ-
ടരയ്ക്കിലുണ്ടാം മതിയെന്നഹസ്സിൽ
ചിരം ധരിച്ചാനൃപപുത്രരെന്നാൽ
വരാഭിമാനാലടരിന്നുപോയാർ. 99

വിഭ്രതി രാജ്യത്തിനെഴുന്നതെല്ലാം
കുഭ്രപനാശത്തൊടുപോയിതെന്നാൽ
വിഭ്രതിയായി,ല്ലധികം തദർഥ-
മഭ്രതപൂവ്വം നൃപപുത്രസൈന്യം. 100

രോഷത്തോടാരാജപുരത്തിൽ യോഗി-
വേഷംധരിച്ചെത്തിയ രാമനോടായ്
ശീഷ്ടംനിവർത്തുള്ളൊരു പോരിനന്നു
ശോഷതപമാന്നോരുമിറങ്ങി വേഗം. (യുഗ്മകം) 101

സപമേധയാ മുമ്പിലുയന്തിങ്ക-
ലമേയമാം കോപമൊടാരുമപ്പോൾ
സുമേരുവോടന്നു സമീരണൻപോൽ
ക്രമേണചെന്നാരടരിന്നശങ്കം. 102

നൃപാലപുത്രാവലി സൈന്യമോടും
വിപാടനത്തിന്നവിടെത്തിടുമ്പോൾ
കൃപാപരാം ശത്രുഗണത്തെയന്നു
കൃപാതിരേകത്തെ വെടിഞ്ഞുകണ്ടാർ. 103

അനന്തമായെത്തിയ മന്നപുത്ര-
രനന്തരായം രണഭൂവിലന്നാം
അനശ്വരാത്മാ ഭൂഭാരാമനോട-
ന്നനല്പരോഷത്തൊടെതിർത്തിതപ്പോൾ. 104

പരശുധത്താൽ നൃപപുത്രരെല്ലാം.
മരക്ഷണംകൊണ്ടു ധനഞ്ജയങ്കൽ
നിരന്നുചെല്ലും ശലഭങ്ങൾപോലെ
നിരസ്തരംതാൻ മൃതിയാണ്ട സ്വം. 105

വഴങ്ങിടാതാ നൃപപുത്രരെല്ലാം
കഴുങ്ങി രാമാഹതിയേറനേരം
മഴയ്ക്കുമുമ്പാവെയിൽപോൽമൃതിക്കു
തഴച്ചിടും കോപമതായി ഹേതു. 106

മുനീന്ദ്രയുധ്മായുധജാലമേറ്റു
വിനീതരല്ലാത്ത നൃപാത്മജന്മാർ
അനീതിവിട്ടന്നമരിച്ചിതാരു-
മനന്തരം ജന്മമെഴാത്തവണ്ണം. 107

അവന്ധ്യരാം ഭൂപതനൂജരെന്ന-
ല്ലവർണ്യമായ്ത്തൽസുതർ കാന്തമാരും
അവജ്ഞയായ്ക്കാലപുരീനിവേശ-
മവക്രമന്നാളിലടങ്ങി മുക്തി. 108

കല്പത്തിലേപ്പോൽ നൃപരാജധാനി-
യല്പത്തിനാശം ഭയമെന്യെതന്നെ
ഉല്പന്നമായ്ത്താൻ മരുഭൂമിപോലെ
നല്പങ്കജാക്ഷന്റെ പരശുധത്താൽ. 109

ഒടുങ്ങിമന്നന്റെ തനൂജരാധി-
പെടുന്നരാക്കാന്തകളോടുമപ്പോഠം
കടുങ്ങിമറുള്ളവർ രാമപാദ-
മൊടുക്കമായ്വീണുവണങ്ങി ചെമ്മേ. 110

പ്രജാഗണം ശിഷ്ടമതായി,ഭൂമി-
യജാതശത്രുത്വമണഞ്ഞിതപ്പോഠം
പ്രജാപതിക്കും പരിതുഷ്ടിതോന്നി
നിജാഖിലം സൃഷ്ടികരച്ചിതന്നാഠം. 111

സുമിത്രാസുതൻ ഭാഗ്യവാനാമനേത്താ-
നതിപ്രീയംചേർന്ന ജനങ്ങളെല്ലാം
മതിയ്ക്കുഴം മോദമമർന്ന കയ്യാൽ
പ്രതിക്ഷണം രാമനെയും വണങ്ങി. 112

പ്രതിജ്ഞയാം ബാഹുജവംശനാശ-
മതിപ്രഗത്ഭത്തൊട്ടു ചെയ്വാനായ്
പ്രതിക്ഷണം പൊങ്ങിനകോപമോടാ-
ക്ഷിതിയ്ക്കുശേഷം ഭ്രമണങ്ങൾചെയ്താൻ. 113

കണ്ണില്ലെട്ടും ബാഹുജരേശരിയ്ക്കു-
ന്നെണ്ണി ക്ഷണം തൻറെപരശ്വധത്താൽ
മണ്ണിന്നടി,യ്ക്കാജഡവും പരാത്മാ-
വിണ്ണിന്നകം ജീവനുമാക്കിവെക്കം. 114

സഹിച്ചിടാതുള്ളൊരു കോപമാന്ത
വഹിച്ചുടൻ തൻറെ പരശ്വധത്തെ
ബഹിഷ്കരിച്ചാൽ നൃപവംശരേ ഭ്ര-
ബഹിസ്ഥിതന്മാരെയുമന്നൊടുക്കി. 115

ഇഷ്ടത്തിനൊപ്പിച്ചിരുപത്തിയൊന്ന-
വട്ടം വധിച്ചാൻ നൃപരേത്തദാനീം
കഷ്ടം!! ചവിട്ടീടുവതോർത്തു പിന്നെ-
നഷ്ടപ്പെട്ടുത്തുന്നൊരു ജിഹ്മഗൻപോൽ. 116

ധ്രുവദ്വയത്തിന്നിടതന്നിലുള്ള
ശിവക്ഷയംചെയ്തൊരു രാജവംശം
ധ്രുവംനശിപ്പിച്ചു കൃതാത്മനായാൻ
വിവക്ഷപോലു,ള്ളവതാരകൃത്യാൽ. 117

ധരിത്രിയും തൻധരിതങ്ങളെല്ലാം
പരിശ്രമംവിട്ട വെടിഞ്ഞുസർവം
ധരിച്ചപോൽ ഭാവിസുഖത്തെയോർത്തു
ശരിക്കുനിന്നാൾ വസുധാ സുസാദ്ധ്വി. 118

പങ്കംപെടാതുള്ള ധരിത്രിതന്നാ-
തങ്കത്തെ നീക്കീട്ടവളേബ്ഭരിപ്പാൻ
ശങ്കിച്ചിടാതന്നഥ കശ്യപാദി-
തങ്കല്പെട്ടം ഭക്തരിലേകിരാമൻ. 119

ഉദാരമായ്ബ്ഭ്രമിയെ യോഗിമാരും
മുദാ ഭരിച്ചാർ നിജധർമ്മയോഗ്യം
സദാരനാം താതനെയന്നുകാണ്മാൻ
തദാ നടന്നാൻ ഭൃഗുരാമവീരൻ. 120

അടക്കവന്നോരു ജവംകണക്ക-
ന്നിടയ്ക്കുമാന്തം ലവമാന്നിടാതെ
നടന്നരാമൻ ദ്വിജനോടുമൊത്തു
മടങ്ങിനാൻ തന്നുടജത്തിലേക്കായ്. 121

ഉരത്തഭക്ത്യാദരവോടു സവ്-
വിരക്തനാം താതനെയന്നുകാണ്മാൻ
വരണ്ടൊരാറ്റിൽ പുതുവെള്ളമെത്തു-
മരംനടന്നാശ്രമസീമ്നി ചെന്നാൻ. 122

സുതൻഗമിച്ചോരു ദിനംതുടങ്ങി
നതക്കുസേവ്യൻ മുനിയും ക്ഷണത്തെ
വിതക്കമായ്ത്താൻ ദിനമെന്നപോലെ
ജിതഭ്രമൻ ഹന്ത!! കഴിച്ചുവന്നു. 123

കൃതാർത്ഥനായ്ത്തന്നെ തിരിച്ചുവന്ന
സുതാന്യരാമന്റെ സമീക്ഷണത്താൽ
ഹിതാധികം മാമുനിയാന്നിതസ്ത-
മിതാക്കനെ; പ്പിന്നെയുഷസ്സിനൊപ്പം. 124

പുണർന്നടൻ രാമനെമാമുനീന്ദ്ര-
നണഞ്ഞുതാനേ, ഭൃഗുരാമനപ്പോൾ
വണങ്ങി തൻതാതപദങ്ങളം ബാഷ്പ-
കണങ്ങളാൽ പൂതമതാക്കി വേഗം. 125

അന്യോന്യമന്നാൾ പരിരംഭണംചെ-
യ്തന്യോപനാശത്തെയുമൊന്നുപോലെ
ധന്യോജ്ജിതൻ രാമനുരച്ചിതപ്പോ-
ഴന്യായമാം യുദ്ധകഥാദിമറ്റും. 126

ജനിത്രിതന്നോടുമതേവിധത്തിൽ
തനിച്ചു തൻസോദരരോടുമപ്പോൾ
സുനിശ്ചയൻ ബാഹുജവംശമെല്ലാം
ഹനിച്ച വൃത്തങ്ങളുരച്ചിതപ്പോൾ. 127

നന്നായശേഷം കുശലങ്ങളോതീ-
ട്ടന്നാളുരച്ചാൻ നിജതാതനോടായ്
ഛന്നാവതരാദി വരിച്ചുവാണ
സന്നാഹമെല്ലാം ഭൃഗുരാമനേവം. 128

ഭവിച്ചുഞാൻ സർവ്വനുപാലനാശ-
മവിഘ്നമാംമട്ടു നടത്തുവാനായ്
ദിവിസ്ഥിതാധീശപരിഷ്കൃതരൂപം
ഭവിച്ചുഞാനി,ന്നതിധന്യനായി. 129

വിഭ്രതിചക്രം ധരതാൻകരത്തി-
ലുദ്ഭ്രതപൂർവ്വം ഹരിയോടുതന്നെ
വിഭ്രഷണംവിട്ടവനായ ഞാനും
സുഭ്രമിയിൽവ,ന്നവതാരമാന്നും. 130

മമാംബയും താതനുമൊന്നുപോൽ മു-
മ്പമായമായ്ച്ചെയ്തൊരു പുണ്യലാഭാൽ
രമാധവൻതാനുടരസ്ഥിതിതപം
ത്രമാവഹംപൂണ്ടവനല്ലയോ? ഞാൻ. 131

അത്യുത്തമാം ജന്മമതൊന്നുകൊണ്ടു
കൃത്യങ്ങളഞ്ഞാൻ സാധകമാക്കി സർവ്വം
സത്യം കൃതാത്മാസ്മി; നരൻ സ്വകൃത്യാ
സ്തുത്യർഹമായ്ച്ചെയ്യുവനാണു ധന്യൻ. 132

സമഗ്രമായ് സാധകമാക്കിടേണ്ടും
സമസ്തകാര്യങ്ങളുമിന്നു തീർത്തേൻ
സമർത്ഥമായ്ഞാൻ തപമാം സ്വകൃത്യം
സമർപ്പമായ്ചെയ്തതിനിന്നു പോവൻ. 133

വസിയ്ക്ക മന്മാതൃപിതൃതുല്യമാന്നോർ
പ്രസിദ്ധഗാർഹസ്ഥ്യമൊടൊത്തു നിത്യം
സ്വസിദ്ധമാം സോദരരോടുമന്യൻ
ഹസിച്ചിടാതുള്ളൊരു നിസ്തുയോടും. 134

അന്തത്തിലും നിങ്ങളിലാക്കമൊപ്പം
ചന്തത്തിലുണ്ടാമുരുമോക്ഷസിദ്ധി
ചിന്തിപ്പതെന്തിന്നിനിയെന്നെയോർത്തു
സന്തപ്തയ്ക്കും വഴിയെന്തുതാത! 135

അനുഗ്രഹിക്കാത്മജനാകുമെന്നി-
ലനുക്ഷണംപൂണ്ടനുകമ്പയേറും
അനുഷ്ഠചെയ്യാനനുവാദമോടു-
മനുത്തമന്മാരിവനേയയപ്പിൻ. 136

അതീതവും ഭാവിയുമോർത്തു ദുഃഖ-
മതീവ ഹൃത്തിങ്കലകപ്പെടേണ്ട
ക്ഷിതീനിവാസം ബഹുദുഃഖദം സദ്-
വ്രതംപെടുംതാത! കഥിയ്ക്കണോ ഞാൻ 137

ശരിക്കുകേ,ട്ടിന്നുചെയ്തതെല്ലാം
ധരിച്ചുവാണീടുക താത! മേന്മേൽ
ഒരിക്കലും താതനുമമ്മതാനും
മരിച്ചിടാ ശ്രീഹരിതൻപ്രസാദാൽ. 138

രിഷ്ടങ്ങളേറെറാട്ടധികം നമുക്കാ-
യിഷ്ടങ്ങളും നിങ്ങളനേകമേകി.
നഷ്ടത്തിലല്ലായവ താതമാതൃ-
ശിഷ്ടത്തിനായ്പ്പാരിലവശ്യമത്രേ. 139

നരൻ ധരയ്ക്കുള്ളിലൊടിച്ചുപോയാൽ
പരം മരിക്കുംവരെ ദുഃഖമെന്നും
തരത്തിലേവം ദുരിതങ്ങളേല്ക്കാ-
തുരച്ചിടാമേകനുമില്ല പാരിൽ. 140

അകപ്പെടാതങ്ങഴൽ പാത്തുവെന്നാ-
ലകത്തഹങ്കാരവുമാക്കുമുണ്ടാം
നികത്തുവാനായതു ദൈവമിച്ഛാ-
വികല്പനയ്ക്കായ് ദുരിതങ്ങളേകി. 141

ധ്രുവം സുഖംപൂണ്ടവർതന്നിലെന്നു-
മവജ്ഞയാമീശ്വരനിൽ, സുഖംതൻ
അവസ്ഥയിൽ ശ്രീഹരിയേ ഭജിച്ചാ-
ലവയ്ക്കുപിന്നാപ്പടി ശോകമുണ്ടോ? 142

സകായ്മയ് സ്ത്രീനരർ വഹ്നിവായു
വികാരമപ്പെട്ടശരസിദ്ധി മറ്റും
സകാമതുല്യം ജഗദീശനേതോ
പ്രകാമമാം ലീലയതിന്നതീത്ത. 143

ഒന്നാകിലും വൃത്തുചലിച്ചിടാതെ
വന്നാപ്പെടും മായകരംമായമെന്യെ
നന്നായ്ത്തെളിഞ്ഞുള്ളിലൊടിച്ചുനില്ക്കു-
മൊന്നായൊരാബ്രഹ്മണി ചേർത്തിടേണം. 144

ഇവണ്ണമാ,യാശ്രമധർമ്മമെല്ലാം
ശിവത്തിനായ് സകൃതിയെഴാതെചെയ്യോർ
ഭവംകടപ്പോർ, ബഹുനിർവൃതന്മാ-
രവയ്ക്കുജന്മം, മൃതിരണ്ടുമില്ല. 145

ജനിച്ചുനാഥംതൊട്ടുലകത്തിലേതോ-
തനിക്കു സാധിക്കുവനെന്നപോലെ
തനിച്ചുചെയ്യുന്നൊരു ദുഷ്കൃതത്താൽ
ഹനിച്ചിടുന്നായവനേയവൻതാൻ. 146

ഭ്രമിക്കുവാൻവണ്ണമിതിങ്കലൊന്നും
ക്ഷമിച്ചു ചിന്തിക്കുകിലില്ല ന്യൂനം
ശമിച്ചകാമത്തൊടുവാണിടുന്നോൻ
നമിക്കുവാനഹ്നതാണു പാരിൽ. 147

പിരിഞ്ഞുപോകുന്നതിലുള്ള ദുഃഖം
തിരിഞ്ഞുപോമൊക്കെയുമേകഭാവാൽ
ശരിയ്ക്കുതാനേവിരയുന്ന മൃത്യു-
ദരിയ്ക്കുകം പോകുവാനുള്ള മർത്യൻ. 148

പന്തിപ്പെടാ മർത്യനെഴുംമനസ്സിൽ
ചിന്തിയ്ക്കിലും പാരിനെഴും രഹസ്യം
വൻതിക്തമാം ജന്മമതിങ്കലേറ്റം
പൊന്തിച്ചിടുന്നു,ണ്ടഭിമാനമാരും. 149

പറഞ്ഞിടുന്നില്ലിനിയീവിധത്തിൽ
ഉറന്ന നീ സർവ്വമറിഞ്ഞുവൻതാൻ
കുറഞ്ഞൊരല്പം ജഗദീശയോഗാൽ
നിറഞ്ഞമോദത്തൊടുമോതിഞാനും. 150

ഹരിക്കെഴുന്നോരവതാരമെന്നു
ധരിച്ചതില്ലെന്നെ ജഗത്തിലാരും
വരിച്ചു ഭ്രഷ്ടേശ്വരദത്തഖഡ്ഗം
ഹരിച്ചുഭ്രപാലകുജംഗർതന്നെ. 151

കൃതാർത്ഥനായിന്നവതാരകൃത്യ-
വ്രതാടിതാൻ സാധകമായമൂലം
ഹിതാനുകൂലം നിജവൃത്തിചെയ്യോൻ
ചിതാന്യമെത്തീട്ടു മരിക്കയില്ല. 152

എന്നാലഹോ!! മാതൃപിതൃക്കൾതന്റെ
നന്നായഹൃത്തിങ്കലുദിച്ച ദുഃഖം
എന്നാളുമായ്ത്തന്നെപൊറുത്തു കാമ-
ത്തിന്നായ്ക്കരത്താലെയനുഗ്രഹിക്കൂ. 153

സുതൻതങ്ങാ ചൊല്ലിയഭോഷണാംക-
മ്പിതംപെട്ടും വ്യത്തൊട്ടമശ്രുവോട്ടും
ക്ഷതംഭവിക്കാത്തവർ കേട്ടടൻക-
ല്പിതത്തിനുള്ളോരു മഹാത്മ്യമോത്താർ. 154

നിനച്ചു തങ്ങൾക്കുഭവിച്ചഭാഗ്യ-
മനർഘമായ്വന്നതശേഷമപ്പോൾ
അനല്പമോദം വ്യാപിപൂണ്ടു ബാഷ്പാൽ
നനഞ്ഞവക്ത്രത്തൊടനുഗ്രഹിച്ചാർ. 155

താതാഗ്രജന്മജനയിത്രികളേവണങ്ങി
സ്ഫീതാദരം സഭയമേതദനുഗ്രഹത്തെ
ജാതാനുമോദമഥവാങ്ങിയവക്കുതോഷം
ത്രേതായുഗാന്തരമതിൽ പരമാരുചെയ്യു. 156

സസുഖമൊരുവിധത്തിൽ താതമാതാക്കളേത്ത-
ന്നസുസമസഖനാകും ഭ്രാതൃരത്നത്തൊടൊപ്പം
വസുധയിൽനിവസിപ്പിച്ചഗ്രജന്മാരെയന്നാം
വസുമതിയതുവിട്ടാൻ സസ്മിപത്തിന്നുരാമൻ. 157

ചെമ്മേനടന്നവനുമന്നു മഹേന്ദ്രശൃംഗ-
ത്തിന്മേൽന്യസിച്ചു നിജശസ്ത്രമശേഷമന്നാം
നെന്മേനിവാകമലർതോറൊരു ഗാത്രമോക്കാ-
തമ്മേദിനീശഗണവൈരി തപംതുടന്നാൻ. 158

തെരുതെരെയധികംമോദം
വരുമൊരുമട്ടിൽ ഭരിച്ചുധരണിയെയും
പെരുമപെട്ടും കശ്യപർതൊ-
ട്ടൊരുനിജയോഗംപെടുന്ന മുനിഗണവും. 159

സ്ഫാടികരുചിയായ്ഭാരയെ
മോടിയിലന്നാം ഭരിച്ച മാമുനികം
കേടിതിനുണ്ടെന്നതുമു-
ല്ലാടിലശേഷം നിനച്ചതില്ലടനെ. 160

ഇന്നവരുംകായ്യ്മംനാ–
മൊന്നുമഹോ! തെല്ലറിഞ്ഞിടാന്തുനം
അന്നു മുനീന്ദ്രരുമേവം
വന്നുഭവിക്കുന്നതോത്തതില്ല ലവം. 161

ഇരുപതാംസർഗ്ഗം സമാപ്തം.

ഇരുപത്തിയൊന്നാം സർഗ്ഗം

അതിദാരുണകൃത്യമൊക്കെയേവം
കൃതിരാമൻ ധ്രുവമന്നു ചെയ്തമൂലം
ക്ഷിതിതന്റെ മനസ്സമുട്ടുമാറു-
ന്നതിനോടൊത്തു സമസ്തലോകതോഷം. 1

അവതാരമിതേവിധം വരിച്ചി-
ട്ടവസാനത്തെ യുപക്രമിച്ച രാമൻ
അവശിഷ്ടമതായവിഷ്ണുലോക-
ത്തവനെത്തീടുവതിന്നുതാനുറച്ചു. 2

ഗിരിതൻമുകളേറി മുമ്പിലേപ്പോ-
ലരിഹന്താ ഹരിതന്നിലെത്തുവാനായ്
അരിയോരുതപംതുടങ്ങിയെല്ലാ-
മൊരിടത്തപ്പുണമന്നുചെയ്ത മേന്മേൽ. 3

തപമേവമതീവഭീതിയേകും
ശപഥംപോലെതുടങ്ങി ലോകനാഥൻ
അപരാക്രമസൂയയേകിടുംമ-
ട്ടുപരാഗച്യുതവീര്യനക്കനേപ്പോൽ. 4

പടുഖേദമമന്ന ധാത്രിതാനും
പടുവാം ഭാഗ്യവരാമഹേതുവായി
ചടുലാധികവീര്യഭാവമാന്നാഥം-
ക്കടമേഘാവൃതിവിട്ടൊരിന്ദുപോലെ. 5

അവനിക്കുടയോരു ശോകമെല്ലാം
ധ്രുവമാ,യോഗികളാലുമറ്റതില്ല
ശിവനേ! ക്ഷമയെന്ന നാമമന്നാഥം
വിവരത്തോ,ടിളയുക്തിയുക്തമാക്കി. 6

ഇരുകയ്യുടയോരു മർത്ത്യനേറു-
ന്നൊരു ദുഃഖങ്ങളസഹ്യയാം ധരിത്രി
പെരുതാം കരമായിരുങ്ങളാലും
വരുമാപത്തുസഹിച്ചു വാണിരുന്നു. 7

ധരതന്നുടെ ലക്ഷ്മിയൊക്കെമന്നൻ
നിരയംഹന്ത!! ഹരിച്ചുവന്നുമമ്പെ
തരമൊത്തുതരംഗിണീപ്രവാഹം
വിരവോടാഴിയെവിട്ടുമാറ്റുമധ്യേ. 8

അമരുന്നൊരു സൈകതംഗ്രഹിക്കും-
സമമായ്ത്തന്നെ കഴിഞ്ഞിരുന്നുമൂലം
ശ്രമമാന്ന ധരിത്രിയന്നുപാരം
ക്ഷമയും ക്ഷേമവുമെന്നിയേ വസിച്ചാൾ (യുഗ്മകം) 9

ജഗതീഗതിയേവമാന്നരേന്ദ്രം
സ്വഗതംപോലെ ജലേശനുഴിതന്നെ
നിഗമാദികഥിച്ചിട്ടും ലയംതാൻ
സുഗമംചെയ്യുതിനാശു നിശ്ചയിച്ചാൻ. 10

അമരക്കുമലംഘ്യമായകല്പം
വിമതന്മാക്കൊരു നാശമേകുവാനായ്
സ്വമനസ്സുകൊണ്ടുടൻ ജലേശൻ
ക്ഷമയില്ലാതൊരുനാളു നിശ്ചയിച്ചാൻ. 11

വരുണാജ്ഞനിമിത്തമബ്ധിയൊന്നും
കരുതാതന്നുകടന്നു മന്നിടത്തിൽ
വരുവോരുസമുദ്രവേശനത്തെ-
ക്കരുതാൻവയ്യ കവീന്ദ്രഹൃത്തിനാലും. 12

രവികോടിനിറഞ്ഞുടൻ ദിവത്തിൽ
ഭവിതാൻ ശോണിതവൃഷ്ടിപെയ്തിതേറ്റം
അവികല്പമനേകമാം തടിത്തിൻ-
ഹവിയെന്യേ ദിവിതന്നിലില്ല ദീപ്തി. 13

അമിതം ധരതന്നിലന്ധകാരം
നിമിഷംകൊണ്ടു നിറഞ്ഞു തന്നെവന്നു
വമിതാഖിലവീര്യമാന്ത്യനാമാ-
ക്രമിയായെത്തി സമീരണൻ തദാനീം. 14

ക്ഷിതിയൊക്കെയകാലവൃഷ്ടിമൂലം
ക്ഷതപീഡപരീതവ മുങ്ങിമങ്ങിയന്നാൾ
മതിയിൽപ്പുവ വാഴ്ച്ച വാനശേഷം
മതിയാക്കുന്നവതൻറെ വർണ്ണനം ഞാൻ. 15

വിടപിവ്രജമൊക്കവേപതിച്ചൽ-
ക്കടനാം മാരുതനാഞ്ഞടിച്ചമൂലം
ഉടനത്രയുമല്ല; ഗേഹമെല്ലാം
തടവെന്യേ തറതന്നിൽവീണുപോയി. 16

പുരുഷാദിപിപീലികാന്തമാകു-
ന്നൊരുജന്തുക്കളശേഷമൊപ്പമപ്പോൾ
പരുഷത്തൊടുചത്തു കാലദോഷം
പെരുതാകുന്ന ഗൃഹത്തിലേക്കണക്കെ. 17

മനുജാദിചരാചരത്തിനുള്ളാ-
ത്തനുതൊട്ടുള്ളവ നഷ്ടമായ നാളിൽ
അനുവേലമനന്തയിൽക്കടപ്പാ-
നനുവാദത്തെവരിച്ചുടൻ പയോധി. 18

ഹൃദി മർത്യനെഴുന്ന സദ്വിവേകം
മദിരാമത്തനു നഷ്ടമാംവിധത്തിൽ
ഉദിതാഖിലദുഷ്ടനായിടുംപോൽ
സുദിനത്തിൽ കരയേറിഭ്രമിതന്നിൽ. 19

ഇളയൊക്കെ ജലത്തിലാണ്ടുപെട്ട-
ന്നിളകാത്തോൻ ഹരിയേകനായിതപ്പോൾ
ഇളമാന്മിഴിമാരൊടും സുരമ്മാ-
രിളവില്ലാതഥ കണ്ടുകല്പമപ്പോൾ. 20

കനിവാൻഭരിച്ച ഭാരതത്തിൻ–
മുനിമാർ കശ്യപരാദിയായൊരെല്ലാം
അനിയന്ത്രിതശോകമാന്നിതന്നാ–
ളനിശം ധാത്രിയുമാത്തയായനേരം. 21

ഭരമേറെറാരു ഭാരതത്തിലേവം
കരകാണാത്തൊരു കഷ്ടമാന്മൂലം
പരമെന്തിനിചെയ്തതെന്നതോത്താ–
പ്പരമാത്മാക്കൾ മുനീന്ദ്രർ ഖേദമാർന്ന. 22

പഴിയാ,ല്പിവിധത്തിലാക്കിവച്ചോൻ
മിഴിയുള്ളാഹരിതന്നെ യിന്നഴിക്കും
ഒഴിവാക്കുവതിന്ന ദണ്ഡമെല്ലാം
കഴിവോളം സ്തുതിചെയ്ക വിഷ്ണുതന്നേ. 23

പലതുംപുനരോത്തു വൃത്തിലപ്പോഠം
ജലമെല്ലാമൊഴിവാക്കിടുന്നതിനായ്
നലമോടുവണങ്ങിനിന്നു; ദിഷ്ടം–
വലയംചെയ്തളവാരുതാൻ സഹായം? 24

സ്തുതിചെ,യ്തവർ വിഷ്ണുതന്നെയാപൽ–
സ്തുതിയാൽ കശ്യപർതൊട്ടയോഗിസംഘം
അതിയായൊരുഭക്തിയാന്നു; ദോഷാ–
ഹതിയാൽവന്ന ലയത്തെ മാറുവാനായ്. 25

പരിപാഹി പതംഗമുഖ്യകേതോ!
പരിപാലിക്കുക പത്മനാഭ! പാരം
പരിഭാവനപങ്കജാക്ഷ പത്മാ–
പരിരബ്ധാംഗ! പരാത്മനേ! നമസ്തേ. 26

പരമാണുസമത്വമാന്ന ലോകേ–
ശ്വരനായ്ത്തന്നെ ജഗത്തിനേബ്ഭരിക്കും
പരമേശ്വര! ദുഗ്ധസിന്ധുകന്യാ–
നിരതൻ നീ പദദാസരേത്യജിച്ചോ? 27

തവപാദസരോരുഹാശ്രയന്മാർ
വിവരംകെട്ടവർ ഞങ്ങളീവിധത്തിൽ
വിവശത്വമെഴുന്നതിന്നുതാനോ
ഭവനത്തേ പ്രളയത്തിലാക്കിടുന്നു. 28

ക്ഷിതിപാലകപാപകാത്തവീര്യാ-
ഹരിയാത്സാദമമന്ന മർത്യരേത്താൻ
ക്ഷിതിയെന്യെ ജലത്തിൽമജ്ജനംചെ-
യ്തതിനോ? നീ ലയകാലമാനയിച്ചു. 29

മലിനാപ്ലുതയായ ധാത്രിതാനും
സലിലംതന്നിൽ നിമഗ്നയായതോത്താൽ
കലിതാഖിലരൂപനാം ഭവാൻതൻ-
ഫലിതത്തിന്നൊരു ഹേതുതന്നെയല്ലോ? 30

അരിദുഷ്ടതയാന്ന ഹേഹയൻതൻ
കൃതിയാൽ കച്ചരമാന്നധാത്രിതന്നെ
മതിമോദമൊടിന്നു പൂരമാക്കാൻ
പ്രതിയോഗം ലയമിന്നുചെയ്തവോ? നീ. 31

പ്രളയസ്ഥിതിവിട്ട ധാത്രിവണ്ടും
കളരൂപത്തൊടുദിച്ചിടാനിദാനീം
കളയാരിനികാലമല്പവും നീ-
യിളകാത്തോൻ ഹരിയൊന്നിനാലുമെന്നും. 32

പരമേഷ്ഠിചമച്ച വേദമെല്ലാം
കരതാഗിൽക്കനിവെന്യെ താങ്ങിവേഗം
തിരതന്നിൽനിമഗ്നനായ ദൈത്യേ-
ശ്വരനെക്കൊന്നൊരു മത്സ്യരൂപ! പാഹി. 33

അഴലാന്ന സുരാസുരാദിയെല്ലാം
കഴയുംമട്ടമഥിച്ച മന്ദരത്തെ
പിഴയാതെധരിച്ച നിൻകൃപയ്ക്കായ്
കഴൽക്രുപ്പുന്നയി! ക്രൂർമ്മരൂപ! ഞങ്ങടം. 34

ധരയും കരതാരിലേന്തി മുന്നം
ചിരമാന്നോരു ഹിരണ്യനേത്തടാനീം
അരമന്നവധിച്ചപോത്രിയായ്ത്ത-
ല്ലരമാ,ഭ്രമിയെ വീണ്ടെടുത്തതില്ലേ? 35

കുമതീന്ദ്രനതീവദുഷ്ടനാകും
വിമതൻ ദൈത്യനെ നിഗ്രഹിക്കുവാനായ്
സപമതത്തോടു നാരസിംഹരൂപം
കമലാകാന്ത! ധരിച്ചതില്ലയോനീ? 36

അലിവുള്ളിലെഴാതെതന്നെ നീതാൻ
ബലിപാൽപത്തിലണഞ്ഞു മൂന്നുപാദം
കലിതാഖിലവാമനതപമാന്നാ-
ക്കലിയിൽനി,ന്നിളതന്നെ വാങ്ങിയില്ലേ? 37

ദുപവംശമൊടുക്കുവാനശേഷം
കൃപയാൽ നീ ജമദഗ്നിപുത്രനായി
അപശങ്കമമന്നിടുന്ന നിൻകാൽ
വിപദംനീക്കുവതിന്നിതാ തൊഴുന്നേൻ. 38

ഭുവനത്തിനു ധൂമകേതുതുല്യം
നിവസിച്ചാട്ടശകണ്ഠനേ വധിപ്പാൻ
അവതാരമയോധ്യയിന്നിലാന്നോ-
രവനീനാഥതൊഴുന്നു രാമ! നിന്നെ. 39

മലതന്നിലിരുന്നു സത്തപത്താ-
ലലയും ഭാഗ്ഗവരാമ! സത്വരം നീ
നിലയെന്യെയെഴുന്ന ഭ്രമിതന്നെ-
വലയംചെയ്തതൊഴിക്ക ദോഷമെല്ലാം. 40

ഗതിയെന്യെയുഴന്നധാത്രിയേനീ
മതിമോഹത്തൊടു ഞങ്ങൾതൻകയ്യിൽ
ധൃതിപൂണ്ടഥ തന്നനാളിലേവം
ചതിയുണ്ടായതിവക്രഖേദമല്ലോ? 41

അപഹാസ്യത ഞങ്ങൾതന്നിലുണ്ടാ-
മപശങ്കത്തൊടതിന്റെ നിഷ്ക്രിയയ്ക്കായ്
അപരാങ്മുഖമോടുമഞ്ചിയാലി-
ന്നപമാനിച്ചു ധരിത്രിതന്നെവേഗം. 42

ഉരുരക്ഷകരംചെയ്ക കാലമിപ്പോ-
ഴൊരുപോതുംകളയാതെ ബാഹുജാരേ!
കരുതുന്നയി!നിന്നെവൃത്തിലേവം
തിരുവുള്ളത്തിനുതഞ്ങൾ കാമ്യരായിൻ! (യുഗ്മകം)

നിലനിത്തുക നിസ്തലം ത്രിലോകം
നിലയില്ലാത്ത പയോധിതന്നിൽനിന്നും
നിലയങ്ങളൊടൊത്തുനിർമ്മമൻ നീ
നിലയീമട്ടുവഹിപ്പതെന്തുകൊണ്ടോ? 44

പരിരക്ഷനടത്തിടുന്നതിന്നായ്
പരിചിന്തിച്ചിഹ തന്ന ഭ്രമിയേവം
പരിഹാസ്യതയാൻ ഞങ്ങൾമൂലം
പരിപാലിക്കുക പത്മജാപതേ! നീ. 45

ശിലപോലുമലിച്ചിടുന്നമട്ടിൽ
പലതന്നാൽ സ്തുതിചെയ്ത കശ്യപാദ്യർ
നലമോടതുകേട്ടനന്തരം തെളിഞ്ഞാൻ
മലയില്പാത്തമഹേന്ദ്രവന്ദനീയൻ. 46

കമലാപതി കാമിതാർത്ഥദൻതാ-
നമരാധീശ്വരനാത്മപത്നിയോടും
വിമനസ്കതയെന്നിയേതുമാനീ-
മമലന്മാരുടെമുമ്പിലെത്തി രാമൻ. 47

നിശി ഭാസ്കരവക്ത്രമോത്തുനില്ക്കും
സുശിരസ്സാന്നൊരു പത്മിനീദളത്തിൽ
ഭൃശമാ,യിനരശ്മിയെന്നപോൽത്താൻ
കൃശമല്ലാതെ മുനീന്ദ്രരാന്ത മോദം. 48

നവസുസ്മിതമൊന്നിനാൽ ദിഗന്തം
ധവളാകാരമതാക്കി രാമനപ്പോഴം
അവരോട്ടകപാതിരേകനായ്ത്താൻ
ശിവമാം വാക്യമുരച്ചു താനുമപ്പോഴം. 49

ഹൃദി ശോകമിയന്ന ചൊന്നതെല്ലാം
വിദിതം മാമകഹൃത്തിലിംഗിതങ്ങൾ
ഉദിതങ്ങളവക്ക് വേണ്ടപോലീ-
സുദിനത്തിൽ പരിഹാരമേകുവൻ ഞാൻ. 50

പരിപാവനവൃത്തരേ! ധരിത്രീ-
പരിപകപാശയർ നിങ്ങൾതന്നെറഖേദം
പരിപന്ഥികളോട്ടമൊത്തകറി-
പരിരക്ഷിപ്പതിനില്ല സംശയം മേ. 51

ഭവദീയനികേതനത്തിലേതും
വിവശത്വങ്ങളെഴാതെ പോയിവാഴ്വിൻ
ശിവരൂപിണിയായ കേരളത്തിൻ
നവമാമുത്ഭവമിന്നുതന്നെചെയ്യാം. 52

മുനീമാരൊടിതേവിധം വചിച്ചി-
ട്ടനിഷേധ്യാഖിലദേവമുഖ്യരാമൻ
കനിവാൻ പരശുധംകരത്തിൽ
തനിയേയേന്തിനടന്ന നന്മചേർപ്പാൻ. 53

കരവാളുമന്ന കാമ്യമാകും
കരതാരിൽ പുനരഗ്നിശല്യമോടും
കരണീയമതിന്നുതാൻ നടന്നാൻ
കരളിൽ കൗതുകമാന്ന കർമ്മശീലൻ. 54

ഗിരിശൃംഗമതിങ്കൽനിന്ന രാമൻ
ത്വരിതംചെന്ന സമുദ്രസൈകതത്തിൽ
പരിചോടൊരുസേതുതീർത്ത പണ്ടാ-
പുരിയാം ലങ്കയിലാന്ന രാമനേപ്പോൽ. 55

ഉരുമോദമൊടന്നു സവ്വേദ-
പ്പൊരുളാം ഭാഗ്യവരാമനബ്ധിതന്നിൽ
കരുണാലയകാന്തമായിടുംതൻ
തിരുനേത്രദ്വയമന്നയച്ചുനോക്കി. 56

സ്മരണത്തിനശക്യമാം വിധത്തിൽ
തരസാ ശാന്തതയാന്നൊരാഴിയിങ്കൽ
വിരവോടുവളന്നിതുമ്മി; ഹൃത്തിൻ
പരമാംശാന്തത കോപമൊന്നിനാൽപ്പോൽ. 57

സ്മിതമാംപയബ്ധിതന്നിൽനിന്നും
മീതമായ്പ്പൊങ്ങിയനന്തമാന്നിതപ്പോൾ
സിതപക്ഷമതിൻറെയന്തിയിൽപ്പോൽ
ഹിതമില്ലാതുടനുച്ചലൽച്ചരിച്ചു. 58

ജലനാഥനനേകരത്നമാന്നോൻ
വിലയുള്ളോരനുടനെങ്കിലും പയോധി
ഫലമേകനുമില്ല ജീവിതത്താൽ
ഖലനുള്ളോരു ധനത്തിനെക്കണക്കെ. 59

നിലയില്ലതിവീര്യമെങ്കിലും ഹാ!
ഫലമില്ലേക പിപാസതീർക്കുവാനും
നലമോടുവളന്ന ശന്മലത്തിൻ
വിലയില്ലാത്ത സുമങ്ങളെന്നവണ്ണം. 60

ഹരിപത്നിസവിത്രിയാം പയോധി-
യ്ക്കരികത്തെത്തുവരെക്കു ജീവനത്തിൽ.
വരികില്ലൊരുതെല്ലുമേഹിതംതാൻ
പരിചിൽ ജ്യേഷ്ഠവസിപ്പതത്ര ദൃശ്യം. 61

കമലാംബികതന്നിലല്പമാത്രം
വിമലശ്രീബത! കാണുവാൻ ഞെരുക്കം
ശ്രമമാന്തടന്തരംഗഭൂവിൽ
ഭ്രമമാന്നെത്തുകിലുണ്ടു രത്നജാലം. 62

മദമുള്ളിലെഴുന്ന ദന്തിപോലും–
ക്കദനം കാണ്മവർതന്നിലാക്കിനിത്യം
വദനസ്മിതമോടുനില്പുവേതൻ–
രദഗൗരാഭമൊടൊത്തു രാമനോതി. 63

ജഗദംബുധിനാഥഭാവമാന്നി–
ട്ടഗജാകാന്തശിരസ്സിലും വസിക്കും
ഭഗവൻവരുണേന്ദ്ര! ഞാൻ നമിക്കാം.
സ്വഗതം മാമകമൊക്കെയേകിടേണം. 64

അരുതേവമഹന്നിശം ജലത്തിൻ
പെരുതാം ജിഹ്വയിലാന്ധ്യാത്തിതന്നെ
വിരുതാന്നിനി വിട്ടയയ്ക്ക; നീതാ–
നൊരുതെല്ലിന്നു വിളംബമാന്നിടൊല്ല. 65

പ്രളയസ്ഥിതിയാരുപാരിലേവം
കളവില്ലാതെ ശരിക്കു കണ്ടു മുമ്പിൽ
പുളകങ്ങളുമാക്കുമുള്ളിലുണ്ടാ–
മളവില്ലാത്തൊരു നിൻറെസാഹസത്താൽ. 66

ഉടനെന്നുടെമുമ്പിലെത്തിയാപ–
ത്തുടയാൻ വേണ്ടതുചെയ്കനീ ജലേശ!
അടയട്ടെജഗത്തു തുപ്തിയപ്പോൾ
തടവില്ലാതെ ജഗത്തുനല്കിടേണം. 67

അരമേവമുരച്ചു ജാമദഗ്ന്യൻ
തരണം തൽപ്രളയത്തെയന്നുചെയ്വാൻ
വിരവോടൊരുമത്സ്യനെന്നപോലും–
ക്കരണത്താ,ലതിനമ്രതാസമേതം. 68

ചിലതേവമുരച്ചു രാമനന്തൻ
നിലയിൽനിന്നു തപസ്സുചെയ്തിടപ്പോൾ
വിലയാന്നജലേശമുത്തുചേത്താ–
വിലയത്തെ വിരവോടുതീർത്തുകൊടുവാൻ. 69

ദിനമൊട്ടനയിച്ചു രാമനേവം
വിനയാംഭോനിധിയാഴിനാഥസകൻ
വനനാഥനതൊന്നുകൊണ്ടുമേതും
മനതാരിൽ കൃപയാന്നതില്ല കഷ്ടം! 70

അതിനാലതിരോഷമാന്നടൻ സ-
ന്തതിയാരാമനുമന്ന പാശിതന്നിൽ
കൃതിരാഘവനബ്ധിലംഘനത്തിൽ
ക്ഷതിയെന്യേ പുനരാന്ന കോപതുല്യം. 71

വിലയുള്ളവനാകിലും ഭജിച്ചാൽ
നലമാം ദർശനമേകിടായ്കിലാക്കും
സുലഭാധികരോഷമാന്നിട്ടം, നി-
ശ്ചലമിന്നീയുരുളുന്നൊരുഴിതന്നിൽ. 72

തടവെന്യെ സമാധിയുംവെടിഞ്ഞു-
ച്ചുടമാമായുധസംഘമേന്തി കയ്യിൽ
അടരന്ന ജലേശനോട്ടചെയ്യാ-
നടനേതന്നെ തുനിഞ്ഞുജാമദഗ്ന്യൻ. 73

ഭയമേതുമെഴാതെ തൻകരത്തിൽ
സ്വയമാം ദീപ്തിവഹിച്ചൊരഗ്നിശസ്ത്രം
നിയമേനധരിച്ചു ജാമദഗ്ന്യൻ
ക്രിയചെയ്യുന്നതിനാശ്രുതാൻ തുനിഞ്ഞാൻ. 74

ക്ഷിതിവാണവർതന്നെയൊക്കെവെന്നി-
ട്ടതിയായ്ത്തന്നവർതൻെറ ശോണിതത്തിൽ
മതിതുപ്തിവരുംവരെക്കളിച്ചോ-
രതിനി,ല്ലബ്ധിയെ വെല്ലുവാൻ പ്രയാസം. 75

വരുണങ്കലതീവരോഷമാന്നാ-
വിരുതൻ ഭാർഗ്ഗവരാമനാത്തരോഷം
പെരുതാംകണ വില്ലിൽവച്ചുറപ്പി-
ച്ചുരുവാ മബ്ധിയിലേക്കു വിട്ടവേഗം. 76

ഇരുളിങ്കലഹസ്സുരോദയംപോൽ
കരുതാനും വിഷമംവരുംവിധത്തിൽ
പുരുവഹ്നിമയാസ്സുഭേദനത്താ-
ലരുതാതബ്ധിയൊഴിഞ്ഞുതന്നെ മാറി. 77

കഥനീയമതാംവിധത്തിൽമുമ്പാ-
മഥനംചെയ്ത പയോധിതന്നിൽനിന്നും
അഥ ലക്ഷ്മിയുദിച്ചപോലെതന്നീ-
ക്ഷിതിതീർക്കും കരകണ്ട കാരണാത്മാ. 78

കൃപതീർത്തുമഹാഘമന്ന സർവ്വം
കൃപയാൽ ക്ഷാളനചെയ്തധാത്രിതന്നെ
തൃപപൂണ്ടഥനല്ലിയബ്ബിതാനും
ത്രപലോകോരഗബഭ്രവയ്യനപ്പോഠം. 79

വരുവാനുമതീവ കാലതൈർഘ്യം
വരുണൻതാനുമമന്നിതെങ്കിലുംതാൻ
കരുതീട്ടഥ ജാമദഗ്ന്യകോപം
മരുദായാനജവത്തൊടത്ര വന്നാൻ. 80

പ്രണമിച്ചു ജലേശനും സുകേത്യാ
പ്രണവാകാരനതായരാമനേത്താൻ
പ്രണയംഹൃദിപൊങ്ങുമാറു വാക്യം
തുണചെയ്താനവനോതി രാമനോടായ്. 81

അപശങ്കമപാംപതിത്വമാന്നി-
ട്ടപരാധങ്ങളെയിന്ന ചെയ്തതെല്ലാം
അപകാരമതെന്നുതോന്നിയാലെ-
ന്തപരം മാമകജീവിതം ജഗത്തിൽ. 82

തവവൈഭവമേതുമോർത്തിടാതി-
ന്നവസാനിച്ചിതുപോലെ കായ്മെല്ലാം
അവനീതലഫാലമായ്ലസിക്കും
നവമാം കേരളമേകിടാം നിനക്കായ്. 83

മഹിതന്നിലിവർക്കതുല്യമായ് മേൽ
വിഹിതം മർത്യനുചേർക്കുവോരുരാജ്യം
മഹിതാശയ! കാണ്മതില്ല; നീതാൻ
സഹിതംപോലിവരാംതന്നെ രക്ഷചെയ്ക. 84

ഇവർതൻ പരിരക്ഷണംപിഴച്ചാൽ
നിവസിക്കില്ലിവരംപിന്നെയീവിധത്തിൽ
ധ്രുവമിപ്പൊഴതെന്നപോൽസമുദ്രോ-
ത്ഭവയാമീയിവളത്രതന്നെ പോകും. 85

ധരതൻസുരഭാരുകേരവൃക്ഷാൽ-
ക്കരസത്ഭാവനമൂലമീപ്രദേശം
പരമുത്തമകേരളാഖ്യമായ്ത്താൻ
വിരവോടിന്നതി ധന്യയാകുമല്ലോ? 86

നിലവിട്ടചരിയ്ക്കിലീയിവർതൻ-
നിലയുംപോം സതിരണ്ടുമാകുമപ്പോൾ
പലതെന്തിനുചൊല്ലിടുന്നു നീതാൻ
നലമായെന്നെയനുഗ്രഹിക്കരാമ! 87

പിഴയുള്ളതുസർവ്വംപൊറുത്തെ-
ന്നഴലിൻശാന്തത,ശാന്തിദായകൻനീ
പിഴയാതെവരുത്തുകിന്നു വിപ്രം!
കഴൽക്രൂപ്പാം കനിയേണമെന്നിലെന്നും. 88

വരുണനേറ വചസ്സുകേട്ട രാമൻ
കരുണാവാരിധി കാതരേക്ഷണൻതാൻ
കരുതുന്നൊരു മോദഭാരമോട-
ന്നരുകയ്യാലെയനുഗ്രഹിച്ചിതേറവും. 89

അരമാ,വരുണങ്കൽനിന്നുമോദാ-
ങ്കുരമോടങ്ങിനെ ജാമദഗ്ന്യദേവൻ
തരമാർന്ന ധരിത്രിയേഗ്രഹിച്ചാൻ
വരനാ,ക്കന്യകതൻകരംകണക്കെ. 90

അനുമോദമകത്തമന്ന മെല്ലെ-
ന്നനുകമ്പാമസൃണാക്ഷിയോടുമപ്പോഠം
ദനുജാരി ജലേശമൃ ഷ്ണിയേവം
മനുജാകാരനുമന്നനുഗ്രഹിച്ചാൻ. 91

വിടവാങ്ങിയനുഗ്രഹംലഭിച്ചി-
ട്ടടനേതാൻ വരുണൻ നിജാലയത്തിൽ
തടവെന്യെഗമിച്ചു രാമനപ്പോഠം
സ്ഫുടമോദം ഗിരിതന്നിലേക്കുമൊപ്പം. 92

വിഭവാഖിലഭ്രഷ്ണാഢ്യയായ സ-
ന്നിഭയാം കേരളഭ്രമിതന്നെ രാമൻ
ശ്രുഭപൂർവകമന്നകശ്യപാദ്യ-
ക്ഭയത്തോടഥ ദാനമായ ക്കൊടുത്താൻ. 93

വിനയത്തൊടു പൃത്രിതന്നെയപ്പൻ
മനതാരിൽ കരുകത്തൊടേകിടുംപോൽ
സനകാദിമുനീന്ദ്രവന്ദ്യരാമൻ
കനകംപോലെകൊടുത്തുകേരളത്തെ. (വിശേഷകം)

മുനിമാരുമതീവമോദമാന്നി-
ട്ടനിശംതാൻ നിധികാത്തഭ്രതുല്യം
അനിയന്ത്രിതമോദമാന്കൊണ്ടുഠം-
ക്കനിവായ ക്കേരളഭ്രമിയേബ ഭരിച്ചാർ. 95

അവരന്തരിതുപ്പിപൂണ്ട സിന്ധു-
ത്തവയാം കേരളഭ്രമിതന്നെ വേഗം
അവനീസുരർതന്നെമെല്ലെയേല്പി-
ച്ചവസാനംവരെ വേണ്ടപോൽഭരിപ്പാൻ. 96

കരയാതഥ കേരളാഖ്യതന്നേ
കരയാക്കിട്ട പരശ്വധായുധൻതാൻ
കരളിൽക്കലരുന്ന കരുതുകത്താൽ
കരകാണാത്ത മഹേന്ദ്രശൃംഗമെത്തി. 97

തപമന്തുതുടങ്ങി മമ്പിലേപ്പോ-
ലപശങ്കം ഭൂഭൃരാമപൂജ്യപാദൻ
തപനോദയമസ്തവും മറന്നാൻ
കൃപയാവേണ്ടതുചെയ്കമൂലമന്നാൾ. 98

പലപല നൃപസമ്മർദ്ദങ്ങളേറും സഹിച്ചും
നിലകൾചെറുതുമെന്യേതാനഴന്നോരു ധാത്രി
ബലമധികമെഴന്നോരീശ്വരൻ താതനായി-
ട്ടലമമലപഥത്തിൽക്കൂടവേ സഞ്ചരിച്ചാൾ. 99

വരയുടെബലശക്ത്യാ തൃഷ്ണിയേന്തുംധരയ്ക്കാ-
വരബലമിയലുംതൽ ഭൂപനാശത്തിനാലെ
വരണവിധിയടക്കുംനാരിതൻതോഷമുണ്ടായ്
വരസമമതിനേതും വന്നതില്ലന്തരായം. 100

വിഷമമൊരുവിധംനാമേല്ക്കിലുണ്ടാമൊടുക്കം
വിഷയമതുവെടിഞ്ഞിട്ടെത്തിടുന്നാത്തസൗഖ്യം
വിഷമിഹനരജന്മം മർത്ത്യർനാമോക്ക്;ക്രൂരം-
കഷമിഹനിരൂപിച്ചാൽ ഭൂതലം ഭീതിദംതാൻ. 101

കഴിയതിനരികത്തായ്ക്കുന്നു; ദുഃഖത്തിനേവം
പഴിചെറുതുമെഴാതാസൗഖ്യവും വന്നിടുന്നു
കഴിവൊരുവനുമുണ്ടോ കുന്നുമാത്രംചമപ്പാൻ
വഴിയിതുവഴിപോൽനാമോക്കിലാക്കാണുദുഃഖം. 102

ധരയുമിതുവിധത്തിൽ സൗഖ്യമാന്നിട്ടനന്താ-
ഭരണമതുനടത്തുന്നോരിലും പ്രീതയായി
ചരണകമലമോത്താജാമദഗ്ന്യൻറെ,യാക്കും
തരണമതുഭവത്തെച്ചെയ്യുവാനായതല്ലോ? 103

ഉദധിസുതജനിച്ചാൾമുമ്പു;തസ്മോദരീതപം-
സദയമഥവഹിച്ചാൾ കേരളക്ഷ്മാവധൂടി
കടനമതൊഴിവാക്കീട്ടന്നു താനേചരിച്ചാൾ
മടമിളകിനടക്കും വൻകരീന്ദ്രൻകണക്കെ. 104

സഹജയിലതൊട്ടിട്ടറമാംപ്രേമമോടും
സഹചരണസമാരംഭത്തെയും ചെയ്തമോദാൽ
സഹവസിതരെ മാഗ്ഗ്മാറിടുംലക്ഷ്മി സവ്യ–
സഹയുടെതിലകത്തിന്നൊത്തൊരീക്കേരളത്തിൽ 105

അമരപുരമതിന്നും താനമഷ്ത്തെയേകീ–
ട്ടമരുവൊരു മഹാപുണ്യാഢ്യയാം മാതൃഭ്രമീ?
അമരണമതുതന്നേനിന്നസുക്കൾക്കുപാത്താ–
ലമരനുമറിയാമോ നിന്മഹത്വങ്ങളമ്മേ? 106

മുനിജനകത,ലക്ഷ്മീസോദരീത്വം മഹത്വം
കനിവ്;കനകകൃത്വങ്ങളംകാമ്യശീലേ!
സുനിയമമതിയാകും നിന്നിലേപ്പോലെപാരിൽ
തനിയെയുടയരാജ്യം ഉർല്ലഭം വല്ലഭക്കും. 107

സുരതരുസമമാകും കേരവൃക്ഷങ്ങളെങ്ങും
തരമൊട്ടുനിജമെയ്യിൽ പുത്രരേപ്പോലെതന്നെ
പരമുരുവെയിൽവഷ്ംതൊട്ടതേല്ക്കാതെവാഴ–
ന്നിരുപകലിതൊന്നാൽ മന്നിൽനീ ധന്യയല്ലോ? 108

നട്ടുവൊരുസമയത്തിൽ തോയമല്പംകൊട്ടപ്പോ–
ക്കൊട്ടുവരെ ജലത്തേ നല്കുവാൻ നന്മയോടും
പട്ടമധുവകമേചേത്തുയോ നൽഘടത്തെ
നെട്ടുകെയിഹവഹിച്ചിട്ടെങ്ങുമേനിന്നിടുന്നു. 109

ദനുജകഠിനഹൃത്തും തെല്ലലിക്കുന്നമട്ടാ–
ന്നനുദിനമിഹനില്പും കേരവൃക്ഷങ്ങളോളം
മനുജനുപകൃതിക്കായൊന്നുമറെന്തു?,വിദ്വാ–
നനുപമമുപകാരംചെയ്യുതെന്നും സ്മരിക്കും. 110

ധരയുടെമുടിതന്നിൽ ചാർത്തുവാൻകോത്തുമത്തിൻ
നിരകടെനട്ടുമുത്തായ് നിന്നിടുന്നംബികേഞാൻ
വിരവൊടുതവവക്ത്രം പൂണ്ടുജൈവാതൃകാദ്യം
പരശുധരതനുജേ! കണ്ടു കൈക്രുപ്പിടുന്നോൻ. 111

അവനിയിലുദയംചെയ്യുന്നതൊട്ടെത്രയാനും
തവ ഭവുകമതിന്നായ്ച്ചെയ്യ ചൈതന്യയുക്തേ!
അവസിതിവരെന്തുനം മാമകംചിത്തതാരാ–
ലിവനയി!തവഭൃത്യൻതന്നെയായ്നില്ക്കുമമ്മേ! 112

ഉദയമതുകഴിഞ്ഞാലുച്ചപി,ന്നന്തിയേവം
കടനമിവനനല്കിപ്പോയിടുന്നുണ്ടു കാലം
സദയമതുസമസ്തം നിൻപദം സേവചെയ്യാൻ
വദനഗളിതമന്ദസ്മേരമാമാസവത്തെ 113

പകരുകപതിവായ്നീ പാരമാം ശോകമെല്ലാം
തകരുവതുവിധത്തിൽ തനുവിയാം ധന്യശീലേ!
സുകരമിഹ സപര്യാസദ്വിധിക്കെൻമനംതാൻ
വകതിരിവൊടു വാമാരത്നമേ! വന്നിടുന്നു. (യുഗ്മകം) 114

ജനനമതുമുതല്ക്കേ കാത്തുരക്ഷിച്ചു നീതാൻ
ജനനിപദമനേകംപേക്ഷമന്നോരുധന്യാ
ജനമതിനവിടുത്തേക്കെന്തുതാൻതന്നു ദൈന–
ന്ദിനമനുകൂടിലന്മാർ ഘോരമാം പാപമെന്യെ.! 115

പടി,പടി,തനയന്മാർതന്റെ രക്ഷയ്ക്കുനീതാൻ
മടി മഹിയിൽവെടിഞ്ഞിട്ടൊട്ടയന്നിച്ചിടുമ്പോൾ
കടിലതകുറവല്ലാതുള്ളൊരാക്രുത്തരെല്ലാ–
മടിപിടിമുതലാകും ഘോരകൃത്യങ്ങൾചെയ്വൂ. 116

നിയതമൊരുജനിത്രീഭാവമാന്നോൾ,സുതൻതൻ
ക്രിയകളതുനിമിത്തം ധൂർത്തനായീടിലും ഹാ!
മയമൊരുലവമെന്യേ ശിക്ഷതാൻചെയ്തതുണ്ടോ
നിയമമിദമറിഞ്ഞോൾ നീ സുതേഷ്ടപ്രദാത്രീ. 117

അഹമഹമികയാനിൻ കാമുകത്വത്തിനമ്മേ!
പ്രഹസനമതുപോൽനിൻ പുത്രർതയ്യാറെടുപ്പു
മഹതിഭവതിയേത്തൻ ഭർത്തൃഭാവാൽഭരിപ്പാ–
നിഹമരുവുമവക്കിന്നൊക്കുമോ മക്കളല്ലേ? 118

ചിരമൊരുലലനാമൗല്യംഗമാണിക്യമുത്തായ്
പരമിഹനിവസിക്കും നിൻമനോമോഹനാംഗം
കരചരണമിതെല്ലാംവെട്ടി നാനാവിധം നീ
കരവതു കണികാണ്മാൻപോലുമില്ലാരുമിപ്പോൾ. 119

സുതരിനിയിതുമട്ടിൽ ഘോരകൃത്യങ്ങൾചെയ്താൽ
സപതന പഴയപോലി,ന്നാഴിയിൽതള്ളുവാനായ്
സതതമിഹമനസ്സിൽ പാത്തുവാഴുന്നു; മർത്ത്യ-
ക്കിതഖിലമറിവാനും നിൻസുതക്കില്ലബോധം. 120

കരുതരുതഴലുള്ളിൽത്തിങ്ങിവിങ്ങുന്നമൂലം
വരുവൊരുതവകോപം പുത്രരിൽതെല്ലുമിപ്പോൾ
അരുതരുതഘ,മന്യം സൗഖ്യമാന്നീട്ടുവാനായ്
തെരുതെരെയിടിശോകം വേണ്ടയോമുമ്പിലേപ്പോൽ. 121

അവികലമിവരെന്തോചെയ്തിലും നിന്നിലേന്തും
ഭവികമതിനു തെല്ലിന്യൂനഭാവംഭവിക്കാ
ടിവിവിലസിടുമക്കോഗ്രങ്ങളാംരശ്മിയോത്താൽ
ഭവിയെഴുവൊരുക്രപാരത്തൊടിന്നെന്തുചെയ്യും? 122

വിമതർ,ഖലർ, മഹാപാഷണ്ഡരും ദണ്ഡ്യരാകും
കുമതികർമുതലാകും നാലുവർണ്ണത്തിലുള്ളോർ
അമലസുഷമയേറും നിൻസുതന്മാരശേഷം
മമത ലവമെഴാത്തോർ ശ്രുതിചാർവാകരമ്മേ! 123

അകമതിലകലമേതും തീണ്ടിടാതെന്നുമേനിൻ
തികവുരസനയാലേ പാടിവാടാതെവാഴും
പികഗണമതിദോഷംപൂണ്ടനിൻപുത്രരേക്കാൾ
വകതിരിവുപെടുന്നോർതന്നെയാണോക്കിലമ്മേ! 124

കവികൾപലരുമമ്മേ! നിന്മഹത്വങ്ങളുള്ളം
കവിയുമതുവിധത്തിൽ പാടിയുള്ളൂരുതൊട്ടോർ
കവിടികരയുഗത്തിൽ കാമ്യമായേന്തുമീഞാൻ
കവിതയെഴുതിയേവം നിൻറെദാസ്യത്വമാന്നേൻ. 125

ഇനിയിവനൊരുജന്മം വന്നുകൂടുന്നുവെന്നാൽ
തനിയെ തവപദത്തിൻ സേവകത്വംവഹിപ്പാൻ
കനിയുകകളരുപക്കാതലേ ഭാരതാഖ്യാ-
വനിയുടെമുടിമുത്തേ! കേരളാഖ്യേ! നമസ്തേ. 126

പെരുമജഗതി പൊങ്ങുന്നോരു മന്മാതൃഭൂമീ!
പെരുകുണമടിയങ്കൽ ത്വൽകൃപാപൂരമമ്മേ!
പെരുവഴിഗൃഹമാക്കീട്ടുവാഴുംജനത്തെ
പെരുകൃപയൊടുനീതാൻ കാത്തുരക്ഷിപ്പതില്ലേ? 127

ജയ, ജയ, ജഗദീശേ! ജാമദഗ്ന്യാത്മജേ! നീ
ജയ, ജയ, ജിതസഹ്യക്ഷ്മാതലേ! മാന്യശീലേ!
ജയ, ജയ, കമലാഢ്യേ! കാമ്യഭേ, കമ്രരൂപേ!
ജയ, ജയ, ഭരതോർവീഫാലമേ കാത്തുകൊൾകം. 128

ഇതുവണ്ണവർണ്ണനമെഴുന്നൊരുകേരളത്തിൻ
ശ്രീവന്നൊരാക്കഥ കഥിച്ചൊരുതൂലികേ! നീ
ഹാ! വന്ദിയന്ന കൃതകൃത്യതകൈവരിച്ചോം
ശ്രീവത്സലാഞ്ഛനകൃപാമൃതമൊന്നിനാലെ. 129

ഇരുപത്തുപുത്രിയിലശേഷമെഴുന്നകണ്ടു
താപത്തൊടാപ്പ,രുത്തരാമനുമെന്നുമെന്നും
ശാപങ്ങളേകവതിനായി മഹേന്ദ്രമൗലൗ
കോപം ജനങ്ങളിലമർന്നു വസിച്ചിടുന്നു. 130

അവനിനിയിളകാനായ് മർത്യരേനമ്മളിപ്പോ-
ളവസരമതുതെല്ലും സൃഷ്ടിചെയ്യാതെ തൻകാൽ
ശിവമൊടിനിജിക്കാം ഭാവിതൻഭാവുകാത്മാ
നവതരമൊരുലോകം നിങ്ങൾകെട്ടിപ്പടുക്കിൻ. 131

ചേണാൻമുള്ളുപരശ്വധം കരമതിൽ
ചെമ്മേധരിച്ചിട്ടടൻ
കാണായ്വന്നൊരു ബാഹുജാധമരെയും
ഹിംസിച്ചു സന്തുഷ്ടനായ്
നീണാളായി മഹേന്ദ്രഭൂധരമതിൽ
പാക്കുന്ന രാമൻ മഹാൻ
ക്ഷീണാധികൃതമാറി നന്മയൊടുമേൽ
നല്കുട്ടെ നന്മംഗളം 132

ഗോകർണ്ണംമുതൽ ദക്ഷിണാശയതിലേ-
ക്കന്യാകുമായ്വന്തമായ്
ശോകംപൂണ്ട ധരിത്രിയേക്കടലിൽനിന്നൊ-
പ്പം കരയ്ക്കാക്കിയോൻ
ആകമ്രൻഹരിതാനമങ്ങവതരിച്ചോ-
രാപ്പരശായുധൻ
പാകത്തോടുഭരിച്ചിടട്ടെസതതം
രാമാഭിധാനൻ മുനി. 133

ഇരുപത[illegible]പ്തം.

MUL
221910

സമാപ്തം.

221910
032:IM26:11
J9
UNIVERSITY LIBRARY
9 OCT 1984

25 11

Indic Digital Archive Foundation
gpura.org